

ព្រះ
ត្រៃបិដកបាលី
និង
សេចក្តីប្រែជាភាសាខ្មែរ
សូត្រនិងបិដក
មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបទ្ទន្តាសក
និងភាគ
២៥

សុត្តន្តបិដក

មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបទ្ទន្តាសក

ធម្មភក

៦៨

ព.ស. ២៥០២

ព្រាហ្មណវិគ្គ

បឋមំ ព្រហ្មយុស្សត្ថំ

[១] ឯវុច្ចេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
វិទេហេសុ ចារិកំ ចរតិ មហតា កិក្ខុសង្ឃោ សទ្ធិ
បញ្ចមត្តហិ កិក្ខុសតេហិ ។ តេជ ទោ បទ សមយេន
ព្រហ្មយុ ព្រាហ្មណោ មិដេលាយំ បដេវសតិ ដិណ្ឌោ
វុត្តោ មហាសុតោ អន្តតោ វាយោអនុប្បត្តោ
វិសាវស្សសតិកោ ជាតិយា តិណ្ឌំ វេនាធំ ចារត្វ
សនិយណ្ឌុកេដុកាធំ សាត្វាប្បវេនាធំ ឥតិហាស-
បញ្ចមាធំ បទេកោ វេយ្យាករណោ លោកាយតមហា-
បុរិសលក្ខណេសុ អនុវាយា ។ អស្សោសំ ទោ ព្រហ្មយុ
ព្រាហ្មណោ សមណោ ទលុ ភោ កាតមោ សក្យបុត្តោ
សក្យកុលា បព្វជិតោ វិទេហេសុ ចារិកំ ចរតិ
មហតា កិក្ខុសង្ឃោ សទ្ធិ បញ្ចមត្តហិ កិក្ខុសតេហិ
តំ ទោ បទ ភវន្តំ កោតមំ ឯវិ កល្យាណោ កិក្ខុ-
សតោ អន្តតោ ឥតិមំ សោ កកវា អវហំ សម្មាសម្ពុទោ

ព្រាហ្មណវិគ្គ

ព្រហ្មយុស្សត្ថំ ទី ១

[១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ចារិក ក្នុងវិជនវិទេហៈ ជាមួយនឹងកិក្ខុសង្ឃ
ច្រើន គឺកិក្ខុប្រមាណ ៨០០ រូប ។ សម័យនោះឯង ព្រហ្មយុ-
ព្រាហ្មណ៍នៅកាស្រីយ ក្នុងនគរមិថិលា ជាមនុស្សដ៏ល្អ ច្រើន ចាស់
កន្លងកាលវែងឆ្ងាយ មកដល់បច្ចុប្បន្នហើយ មានកាយ ១២០ ឆ្នាំ អំពី
កំណើត ជាអ្នកចេះចប់ខ្លះត្រូវទេ ព្រមទាំងគម្ពីរឈ្មោះនិយម មិន
គម្ពីរឈ្មោះកេដុកៈ ព្រមទាំងអក្ខរាវិរុទ្ធិ មានគម្ពីរឈ្មោះឥតិហាសៈជា
តំបន់ ជាអ្នកដឹងខ្លះបទនៃវិទេហៈ ជាអ្នកដឹងខ្លះវេយ្យាករណ៍ ជាអ្នកមិនទើស
ចាស់ក្នុងគម្ពីរលោកយកៈ មិនគម្ពីរមហាបុរិសលក្ខណៈ ។ ព្រហ្មយុ-
ព្រាហ្មណ៍ បានឮដំណឹងថា ព្រះសមណគោតម ជាសក្យបុត្រ ចេញ
ចាកសក្យគ្រូល ទ្រង់ព្រះផ្នួស វិទូរស្តេចមកកាន់ចារិកក្នុងវិជនវិទេហៈ
ជាមួយនឹងកិក្ខុសង្ឃច្រើន គឺកិក្ខុប្រមាណ ៨០០ រូប ឯកិក្ខុសត្វល្អនៃព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើននោះ ទូរខ្លាញ់សុរសាយទៅយ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះ
ភាគអង្គនោះ ទ្រង់ឆ្ងាយចាកកិលេស ទ្រង់ក្រាស់ជំនំវាយព្រះអង្គឯង

វិជ្ជាចរណសម្បត្តិ សុគតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ
 បុរិសធម្មសារថំ សត្តា នេវមនុស្សំ តុដ្ឋោ កកក(១)
 សោ ឥមំ លោកំ សនេវកំ សមាវកំ សព្វហ្មតំ
 សស្សមណ្ឌប្រាហ្មណំ បដំ សនេវមនុស្សំ សយំ
 អភិញ្ញា សន្និកត្វា បវេនេតិ សោ ធម្មំ នេសេតិ
 អានិកល្យាណំ មជ្ឈិកល្យាណំ បរិយោសានកល្យា-
 ណំ សាត្តំ សព្វញ្ញំ កេវលបរិច្ឆេណំ បរិសុទ្ធំ
 ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ សាទុ ទោ បទ តថាវចានំ
 អរហតំ ធម្មំ ហោតីតិ ។

[២] តេន ទោ បទ សមយេន ព្រហ្មយុស្ស
 ព្រាហ្មណស្ស ឧត្តរោ ធាម មាណវោ អន្តេវាសំ ហោតិ
 តិណ្ឌំ វេនានំ ចារត្វ សនិយណ្តោកុកានំ សាគូរឃ្យ
 កេនានំ ឥតិហាសបញ្ចមាទំ បទកោ វេយ្យាករណោ
 លោកាយតមហាបុរិសលក្ខណសុ អនវយោ ។

១. ម. ភណ្ឌិ ។

ដោយប្រពៃ ទ្រង់បរិបូណ៌ដោយវិជ្ជាធិនិច្ចរណៈ ទ្រង់មានព្រះដំណើរល្អ
 ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ខ្លះក្រៃលែង ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណ ទ្រង់
 ខ្លាចខ្លាចប្រសើរដល់គួរខ្លាច ទ្រង់ជាសាស្ត្រានុវត្តន៍មនុស្ស ទ្រង់
 គ្រាស់ដឹងខ្លះចក្ខុវិស័យសព្វ ទ្រង់លឺឮត្រឡប់មកកាន់ត្រភពទៀតហើយ
 ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ធ្វើឲ្យដាក់វាស់ ដោយបញ្ញាដ៏ឧត្តមរបស់
 ព្រះអង្គ ខ្ញុំលោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក
 ខ្ញុំពល្លកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្ស ជាសម្បត្តិទេវ
 ទាំងមនុស្សដ៏សេស ហើយប្រកាស ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់
 សំដែងធម៌ មានលំអទាំងដើម មានលំអកណ្តាល មានលំអទាំងចុង
 បរិបូណ៌ដោយអត្ត បរិបូណ៌ដោយអញ្ចនៈ ទ្រង់ប្រកាសឲ្យព្រហ្មចរិយ-
 ធម៌ ដ៏បរិសុទ្ធបរិបូណ៌ទាំងអស់ គឺការបោះចូលព្រះអរហន្តដែលមាន
 សភាពដូច្នេះ ជាការប្រពៃពេកណាស់ ។

[២] សម័យនោះឯង ព្រហ្មយុស្សព្រាហ្មណ៍ មានកូនសំស្សឆ្នាក់
 ឈ្មោះឡោហិត ជាអ្នកចេះចប់ខ្លះក្រៃទៅ ព្រមទាំងគម្ពីរឈ្មោះ
 ឈ្មោះ ទាំងគម្ពីរឈ្មោះកង្កែប ព្រមទាំងគម្ពីរឈ្មោះ មានគម្ពីរឈ្មោះ
 ឥតិហាសៈជាតំរប់ ៨ ជាអ្នកដឹងខ្លះច្រើនទៅ ជាអ្នកដឹងខ្លះវេយ្យាករណ៍
 ជាអ្នកមិនទើបទាល់ក្នុងគម្ពីរលោកយកៈ ទាំងគម្ពីរមហាបុរិសលក្ខណៈ ។

ព្រាហ្មណ៍ ព្រហ្មយស្សៈ ឧត្តរឧត្តរ

អថ ទោ ព្រហ្មយ ព្រាហ្មណោ ឧត្តរំ មាណវំ អាមន្តេសិ
 អយំ តាត ឧត្តរ សមណោ តោតមោ សក្យមុត្តោ
 សក្យកុលា បព្វជិតោ វិទេហសុ បាវិតំ ចរតិ
 មហតា ភិក្ខុសង្ឃំ ឬ សន្និ បញ្ចមេត្តេវ ភិក្ខុ-
 សតេវា តំ ទោ បទ កវន្តំ តោតមំ ឯវិ
 កល្យាណោ កត្តិសន្នោ អត្តតោ ឥតិបិ សោ ភកា
 អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា ។ បេ ។ សាទុ ទោ បទ
 តថាវចានំ អរហតំ ធម្មនំ ហោតិ ឯវិ ត្វិ តាត
 ឧត្តរ យេន សមណោ តោតមោ តេនុបសង្កម
 ឧបសង្កមិត្វា សមណំ តោតមំ ជាបាហំ យនិ
 វា តំ កវន្តំ តោតមំ តថា សន្និយេវ សន្នោ
 អត្តតោ យនិ វា បោ តថា យនិ វា សោ
 កវំ តោតមោ តានិសោ យនិ វា ន តានិសោ
 តយា មយំ តំ កវន្តំ តោតមំ ទេសិស្សាមាតិ (១) ។
 យថា កតិ បបាហំ កោ កវន្តំ តំ តោតមំ ជាទិស្សាមិ

• ១. ឬ. ឬស្សន្ទិ ។

ព្រាហ្មណ៍ ព្រហ្មយស្សៈ ឥតិវាសាវកឧត្តរឧត្តរ

ត្រាតោ ព្រហ្មយ ព្រាហ្មណំ ហៅ ឧត្តរមាណាវកថា នៃឧត្តរៈ
 ព្រះសមណោតាមនេះ ជាសក្យមុត្ត ចេញចាកសក្យកុល ទ្រង់
 ព្រះជន្ម ឥឡូវស្ដេចមកកាន់បារីក ក្នុងដែនវិទេហៈ ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ
 ច្រើន ភិក្ខុប្រមាណ ៩០០ ប្រ ឯភិក្ខុសង្ឃ នៃព្រះសមណោតាម
 ដ៏ចំរើននោះ ខ្លះខ្លោយ សុះសាយទៅ យ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះ
 ភាគអង្គនោះ ទ្រង់ឆ្ងាយចាកគិលេស ទ្រង់ត្រាស់ដឹងដោយព្រះអង្គឯង
 ដោយប្រៀប ។ បេ ។ គឺការបោះចូលច្រើននូវព្រះអរហន្ត មានសភាព
 ដូច្នេះ ជាការប្រពៃពេកណាស់ នៃឧត្តរៈ អ្នកចូលមក ចូរអ្នក
 ចូលទៅរកព្រះសមណោតាម លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរដឹងនូវព្រះ
 សមណោតាមថា ភិក្ខុសង្ឃនៃព្រះសមណោតាម ដ៏ចំរើននោះ ខ្លះ-
 ខ្លោយសុះសាយទៅ មានដោយប្រការដូច្នេះមែនឬ ឬថាមិនមែនដោយ
 ប្រការដូច្នេះទេ មួយទៀត ព្រះតាមដ៏ចំរើននោះ ជាបុគ្គលប្រាកដ
 ដូច្នេះមែនឬ ឬថាមិនមែនជាបុគ្គលប្រាកដដូច្នេះទេ យើងនឹងប្រ-
 អួត ឲ្យទៅមើលព្រះតាមដ៏ចំរើននោះ ។ ឧត្តរមាណាវកពោលថា
 បទព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើន ចុះធ្វើម្ដេចខ្ញុំនឹងស្គាល់នូវព្រះតាមដ៏ចំរើននោះថា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុដ្ឋមបទស្ថាន

យនិ វា ភិ កវន្តំ កោតមំ តថា សន្តិយេវ សន្តោ
អក្កតតោ យនិ វា ឆោ តថា យនិ វា សោ កវិ
កោតមោ តានិសោ យនិ វា ន តានិសោតិ ។
អាតតានិ ។ កាត ឧត្តរ អន្តរា មន្តសុ ឧត្តិស
មហាបុរិសលត្តណានិ យេហំ សមដ្ឋាកតស្ស មហា-
បុរិសស្ស ទ្វេវ (១) កតិយោ កវន្តំ អនុញ្ញា សធន
អការិ អដ្ឋាវសតិ វា ហោតិ ចក្កវត្ថុ ធម្មតោ
ធម្មវា ចាតុរោ វិជិតាវិ ជនមនុស្សាវយប្បត្តោ
សត្តរតនសមដ្ឋាកតោ តស្សីមាធិ សត្ត រតនាធិ
កវន្តំ សេយ្យជីវិ ចក្កវត្ថុ ហត្ថរតនំ អស្សវត្ថុ
មណីរតនំ ឥន្ទ្ររតនំ តហបតិរតនំ បរិណាយកវតនមេវ
សត្តមំ ចរោសហស្សំ ។ មនុស្ស បុត្តា កវន្តំ ស្វរា
វិវុត្តនា ចរសេនប្បមន្តចា សោ ឥមំ បមរិ សាករបិយន្តិ
អនុល្លាទ អសត្ថន ធម្មេន (២) អភិវិជយ អដ្ឋាវសតិ
សធន ។ ចន អត្តាស្វា អនការិយំ បព្វជនិ

១ ម. ទេយេវ ។ ២. ឧត្តរេ សមេតាវិ វិស្សតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុដ្ឋមបទស្ថាន

តិភិសុត្តន្តនៃព្រះគោតមជីវិវេននោះ ខ្លាញយសុខសាយាទៅ មានដោយ
ប្រការដូច្នោះមែនឬ ឬថាមិនមែនដោយប្រការដូច្នោះទេ មួយទៀត
ព្រះគោតមជីវិវេននោះ ជាបុគ្គលប្រាកដដូច្នោះឬ ឬថាមិនមែនជាបុគ្គល
ប្រាកដដូច្នោះទេ ។ ព្រហ្មញ្ញប្រាហ្មណ៍ពោលថា នៃធាតុក្ករៈ មហា-
បុរិសប្រកបដោយមហាបុរិសលក្ខណៈតាំង ៗ ដែលមានក ក្នុង
មន្តវេទរបស់យើង រមែងមានតែតិ ២ យ៉ាងប៉ុណ្ណោះ មិនមែនខុស
អំពីតិ ២ យ៉ាងនោះទេ គឺជាបើនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ ទំនំបានជាស្តេចក្រពត្តិ
ជាធម្មតាប្រកបដោយធម៌ ជាស្សៈលើផែនដី មានសមុទ្រតាំង ២ ជា
ទីបំផុត ឈ្នះអស់សត្រូវតាំងតាំងក្នុង ភាគៈក្រៅ (១) ដល់ខ្សែការពារម្ខាង
ក្នុងផងបទ ប្រកបដោយកែវតាំង ៧ ប្រការ ៦កែវតាំង ៧ ប្រការនេះ
របស់ស្តេចក្រពត្តិនោះគឺ ចក្រកែវ ១ ដំរីកែវ ១ សេះកែវ ១ មណីកែវ ១
ស្រីកែវ ១ គោបតិកែវ ១ បរិមាយកែវ ១ ជាតិរាជ ៧ មួយទៀត ព្រះរាជា
នោះមានព្រះរាជបុត្រាច្រើនជាងកាន់ ជាអ្នករៀនវិញ មានសភាពឥតអាច
អាចញាញ់ឆ្ងល់សោកស្តេចដទៃបាន ព្រះរាជានោះមានជ័យជំនះ នៅ
គ្រប់គ្រងផែនដីនេះមានសាគរជាទីបំផុត ប្រកបដោយធម៌ មិនមានគ្រឿង
រំលង មិនមានគ្រឿងកាប់ចាក់ បើចេញពាក្យដូច្នេះទៅកាន់ផ្ទៃស្រីព្យ

១ សត្រូវតាំងក្នុងមានសេចក្តីព្រាងជាដើម សត្រូវតាំងក្នុងមានសេចក្តីទៅជាដើម ។

ព្រាហ្មណ៍វិទ្យា ព្រាហ្មយុស្ស ឧបាស្ស រាជ្យបស្កន៍

អរហំ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធា លោកេ វិវេចន្តោ
អហំ ទោ បទ ភាគ ឧត្តរ មន្តានំ កក្កា^(១) ភ្នំ
មន្តានំ បដិក្កហោតាតិ ។

[៣] ឯវំ កោតិ ទោ ឧត្តរោ មាណវោ
ព្រាហ្មយុស្ស ព្រាហ្មណ្យុ បដិស្សុត្វា ឧដ្ឋាយា-
សនា ព្រាហ្មយុំ ព្រាហ្មណំ អភិវាទេត្វា បទក្កុណំ
កក្កា វិនិហោសុ យេន ភកវា តេន បាវតំ
បក្កាមិ អនុបុរេន បាវកញ្ចាមាធា យេន ភកវា
តេនុបសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ភកវតា សន្ធិ សម្មោធិ
សម្មោធិយំ កាដិ សារណិយំ វិភិសារេត្វា ឯកមន្តិ
ធិសីធិ ។ ឯកមន្តិ ធិសីធា ទោ ឧត្តរោ មាណវោ
ភកវតោ កាយេ ធូត្តិស មហាបុរិសលក្ខណាធិ
សម្មន្នេសិ ។ អន្តសា ទោ ឧត្តរោ មាណវោ
ភកវតោ កាយេ ធូត្តិស មហាបុរិសលក្ខណាធិ
យេកុយ្យេន បមេត្វា ទ្វេ ទ្វីសុ មហាបុរិសលក្ខណេសុ

១ ឧ.ប. ១៣ ។

ព្រាហ្មណ៍វិទ្យា ព្រាហ្មយុស្ស អភិធម្មមាណពន្ធលពេតាសំព្រះមានព្រះភាគ

នឹងបានជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ បានបំភ្លឺផ្សែង^(១) គឺកិលេស ក្នុង
លោកហើយ នៃបាឡានៈ ចំណែកខាងឆ្នំជាអ្នកកាត់តែនិមន្ត ឬកង់
ជាអ្នកទទួលយកមន្តទៅ (សម្រាប់ចៀបមើល) ។

[៣] ឡោមាណព ទទួលស្តាប់តាមរបស់ព្រាហ្មយុត្រាហ្មណ៍ថា
បាន លោកដំបំរើន ហើយក្រោកចាកអាសនៈ សំពះព្រាហ្មយុត្រាហ្មណ៍
ធ្វើប្រទេស្យណហើយចេញទៅកាន់ចារឹក សំដៅទៅក្រុងទីដែលព្រះមាន
ព្រះភាគគង់នៅ ក្នុងដែននោះហៈ ក៏ក្រេបទៅកាន់ចារឹក ដោយលំដាប់
ហើយចូលទៅតាមព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើ
សេចក្តីរីករាយ ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់តាមដែលគួរ
រីករាយនឹងតាមដែលគួរលើកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ ឡោ-
មាណព លុះអង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ពិនិត្យមើលនូវមហាបុរិ-
សលក្ខណៈចាំបំ ព្រះក្នុងព្រះកាយនៃព្រះមានព្រះភាគ ។ លុះឡោមា-
ណព បានឃើញមហាបុរិសលក្ខណៈចាំបំ ព្រះក្នុងព្រះកាយនៃព្រះ
មានព្រះភាគដោយច្រើន វៀរលេងនៃមហាបុរិសលក្ខណៈ ២ ប្រការ

១ ភគៈ ១ គោសៈ ១ ហោហៈ ១ មាធី ១ វិទ្ធិ ១ អវិជ្ជា ១ ឧប្បាទ ១ ធិន្ទ្រ ១
ប្រការនេះ ទុកដូចជាឧប្បាយដើម្បីដឹងចង់សព្វ មិនឲ្យឃើញព្រះនិរ្ឫត ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមចណ្ឌបិដក

កង្ខតំ វិចិត្តកង្ខតំ ធានិមុត្តតំ ឧ សំបស្មំធនិ
កោសោហិតេ ច វត្តកុយ្យេ បហុតដ្បិតាយ ច ។

(៤) អដោ ភកវតោ ឯតនោហាសំ បស្សតិ
វោ មេ អយំ ឧត្តរោ មាណវោ ទុត្តិស មហា-
បុរិសលក្ខណានិ យេកុយ្យេន វេយ្យា ទ្វេ ទ្វីសុ
មហាបុរិសលក្ខណោសុ កង្ខតំ វិចិត្តកង្ខតំ ធានិមុត្ត-
តំ ឧ សំបស្មំធនិ កោសោហិតេ ច វត្តកុយ្យេ
បហុតដ្បិតាយ ធានិ ។ អដោ ភកវា តថាវុប្ប
សំបាភិសង្ខារំ អភិសង្ខារេសំ យថា អន្តស ឧត្តរោ
មាណវោ ភកវតោ កោសោហិតំ វត្តកុយ្យំ ។ អដោ
ភកវា ដ្បិ ចិច្ចាមេត្វា ឧកោចិ កណ្ណោសោតានិ
អនុមសិ បដិមសិ ឧកោចិ ធាសិកសោតានិ អ-
នុមសិ បដិមសិ កោវលកប្ប្បិ^(១) ឧលាដមណ្ឌលំ
ដ្បិយ ធានេសិ^(២) ។

១ ខ. កេវលកប្ប ។ ២ ខ. ចត្វាសេសិ វិស្សនំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមចណ្ឌសាគរ

កំសង្ស័យ ឡើងឆ្ងល់ មិនចូលចិត្ត មិនជ្រះស្រឡះ ក្នុងមហាបុរិស-
លក្ខណៈទាំង ៦ ប្រការនោះ គឺអវយវៈដែលត្រូវលាក់ក្នុងសំពត់ បិក
នៅក្នុងស្រោម ១ ព្រះដ៏ព្រៃដ៏ល្មម ១ ។

(៤) ត្រាវោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ព្រះកម្រិះផ្សព្វថា ឧត្តរមាណា
នេះ បានឃើញនូវមហាបុរិសលក្ខណៈទាំង ៣២ របស់វាជាអត់ដោយ
ច្រើន រៀបរៀងតែមហាបុរិសលក្ខណៈ ៦ ប្រការ កំសង្ស័យ ឡើងឆ្ងល់
មិនចូលចិត្ត មិនជ្រះស្រឡះ ក្នុងមហាបុរិសលក្ខណៈទាំង ៦ ប្រការ
នោះ គឺអវយវៈដែលត្រូវលាក់ក្នុងសំពត់ បិកនៅក្នុងស្រោម ១ ព្រះដ៏ព្រៃដ៏
ល្មម ១ ។ ត្រាវោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ភាគតែងតែរង់ចាំឆ្ងល់សង្ស័យ
នូវឧត្តរមាណាបានឃើញអវយវៈ របស់ព្រះអង្គ ដែលត្រូវលាក់ក្នុង
សំពត់ បិកនៅក្នុងស្រោម ។ តមកទៀត ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់
ល្បឿននូវព្រះដ៏ព្រៃ ចំពោះលំដាប់ព្រះកាណ៌ទាំង ៦ ផង ចំពោះលំដាប់
រន្ធព្រះនាសិកទាំង ៦ ផង ហើយទ្រង់យកព្រះដ៏ព្រៃ ចុងមណ្ឌលខៃ
ព្រះនិរោធដ៏ទាំងអស់ ។

[៥] អដថោ ឧត្តរស្ស មាណវស្ស ឯកធមោ-
 សំ សមន្តាគតោ ចោ សមណោ កោគមោ ធូត្តិ-
 សមហាបុរិសសត្តុណោ យទ្ធាហំ សមណំ
 កោគមំ អនុតទ្ធយ្យំ វិយាបថមស្ស បស្សយ្យន្តិ ។
 អដថោ ឧត្តរោ មាណវោ សត្តុ មាណវំ កកវន្តំ
 អនុតទ្ធិ ឆាយាវ អនុឆាយនំ ។ អដថោ ឧត្តរោ
 មាណវោ សត្តុន្តំ មាណវំ អនុយេន វិទេហសុ
 យេន មិច្ឆិណ ភេន ចារិកំ បក្កាមំ អនុបុត្វេន
 ចារិកំ ចរមាឆោ យេន មិច្ឆិណ យេន ព្រហ្មយុ
 ព្រាហ្មណោ ភេតុបស្កមំ ឧបស្កមិត្វា ព្រហ្មយំ
 ព្រាហ្មណំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ឯសិទំ ។ ឯក-
 មន្តំ ឯសិទ្ធិ ចោ ឧត្តរំ មាណវំ ព្រហ្មយុ ព្រាហ្ម-
 ណោ ឯកធមោច កាច្ឆំ កាគ ឧត្តរំ តិ កវន្តំ
 កោគមំ គថា សន្តិយេវ សន្តោ អក្កតតោ ចោ
 អញ្ញថា កាច្ឆំ បទ សោ កវំ កោគមោ កាធិសោ
 ចោ អញ្ញាធិសោតិ ។

[៥] គ្រាថោះ ឧត្តរមាណា មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា សមណ-
 គោគម ប្រកបដោយមហាបុរិសសត្តុណៈ ព្យាប័ត បើដូច្នោះ មាន
 តែគោគមព្យាដើរកាម ឆ្លៀតសមណគោគម ទាំងប៉ុន្មានបើញវិយាបថ
 របស់ព្រះអង្គ ។ ឯឧត្តរមាណាគឺជាប់តាមព្រះមានព្រះកាគ កស័ព
 វៃ ប្រៀបដូចជាស្រមោលជាប់តាមរូប ។ លុះកន្លងវិទ ៧ ទៅហើយ
 ទើបឧត្តរមាណាចេញទៅកាន់ចារិក សំដៅទៅត្រង់នគរមិច្ឆិណក្នុងផែន
 ខែក្នុងអាកាសៈ កំត្រចរទៅកាន់ចារិកដោយលំដាប់ ហើយចូលទៅរក
 ព្រហ្មយុព្រាហ្មណំ ឯនគរមិច្ឆិណ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏សំពះ
 ព្រហ្មយុព្រាហ្មណំ រួចអង្គុយត្រង់ទីសមគួរ ។ លុះឧត្តរមាណាអង្គុយ
 ត្រង់ទីសមគួរហើយ ព្រហ្មយុព្រាហ្មណំ សូរដូច្នេះថា នៃបាទុក្ខៈ
 ឯភិក្ខុសព្វ នៃព្រះគោគមដ៏ចំរើននោះ ឮខ្លួនខ្លោយសុសសាយទៅ មាន
 ប្រការដូច្នោះ មិនខុសពីកម្រៃឬ មួយទៀត ព្រះគោគមដ៏ចំរើននោះ
 ជាច្បុលប្រាកដដូច្នោះ មិនមែនជាច្បុលប្រាកដ ដោយប្រការដ៏វៃ
 ពិតមែនឬ ។

សុន្ទរណ្ឌ បដិមនិកាយ សុន្ទរមហាស្ថាន

[៦] យថា^(១) សង្កម្មេវ កោ ភំ កវន្តំ កោតមំ
 តថា^(២) សង្ខា អត្តកុតោ នោ អញ្ញាជា តាធិសោ
 ច ទោ សោ កវំ កោតមោ នោ អញ្ញាធិសោ
 សមញ្ញកុតោ ច កោ សោ កវំ កោតមោ ទូត្តិស-
 មហាបុរិសលត្តលោហិ សុប្បតិដ្ឋិតថាដោ ទោ បទ
 សោ កវំ កោតមោ វេទម្បិ តស្ស កោតោ កោត-
 មស្ស មហាបុរិសស្ស មហាបុរិសលត្តលំ កវតិ
 ហេតុ ទោ បទ តស្ស កោតោ កោតមស្ស ចាទ-
 តលេសុ ចក្កានិ ជាតានិ សហស្សរាជិ សន-
 ទិកានិ សទកិកានិ សព្វាការបរិច្ចរាជិ ។ អា-
 យតមណ្ឌិ ទោ បទ សោ កវំ កោតមោ ធិ-
 យន្តលំ ទោ បទ សោ កវំ កោតមោ មុនុតលុ-
 ណាហត្ថថាដោ ទោ បទ សោ កវំ កោតមោ
 ជាលហត្ថថាដោ ទោ បទ សោ កវំ កោតមោ
 ឧស្សន្ទ្រថាដោ ទោ បទ សោ កវំ កោតមោ
 ឯណិជ្ជេវ ទោ បទ សោ កវំ កោតមោ

១ ឧប. ឆា ។ ២ ប. ឆាសថា ៩ ទិស្សតិ ។

សុន្ទរណ្ឌ បដិមនិកាយ សុន្ទរមហាស្ថាន

[៦] ទុក្ខមោហភវថា បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ភិក្ខុសង្ឃនៃព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើននោះ ខ្លាចយសុសសាយទៅមានប្រការផ្សេងៗ មិនខុសទេ
 មួយទៀត ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ជាបុគ្គលប្រាកដជ្រុះពិត មិនមែន
 ជាបុគ្គលប្រាកដដោយប្រការដទៃទេ បពិត្រលោកដ៏ចម្រើន ៦ ព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើននោះឯង ប្រកបដោយមហាបុរិសលត្តលាៈទាំង ៣២ គឺព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើននោះ មានព្រះបាទប្រតិស្ឋានលើផែនដីសិបបួន នេះជាមហា-
 បុរិសលត្តលាៈនៃមហាបុរិសរបស់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ១ ព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើននោះ មានកងទ័ពក្រកើតនៅក្រុងវិស្ណុនៃព្រះបាទខាន្ទក្រោម មាន
 កាំ ១.០០០ ព្រមទាំងទ័ពកង ព្រមទាំងផ្ទុំ ដ៏បរិបូណ៌ដោយអាការ
 ទាំងក្នុង ១ ។ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ មានព្រះបណ្ឌិត (វិក្កិរិជ្ជ) វែង ១
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ មានព្រះហស្ត នឹងព្រះព្រះបាទវែង ១
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ មានព្រះហស្តនឹងព្រះបាទទន្ធិ ១ ព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើននោះ មានព្រះហស្តនឹងព្រះបាទដូចជាសំណាញ់ ១ ព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើននោះ មានព្រះបាទដូចជាអណ្តែតឡើង ១ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 នោះ មានព្រះជន្មដូចជាស្នូលនៃសត្វព្រាយ ១ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ

ព្រះបាទសុរិយោវរ្ម័ន ព្រះបាទសុរិយោវរ្ម័ន ព្រះបាទសុរិយោវរ្ម័ន

បិតាកោ ទោ បទ សោ ភវី កោតមោ អនោមមន្តោ
ឧកោហិ ចាណិកលេហិ ជន្ទកាជិ បរិមសតិ
បរិមជ្ជតិ កោសោហិកុកុយោ ទោ បទ សោ ភវី
កោតមោ សុវណ្ណវណ្ណោ ទោ បទ សោ ភវី កោតមោ
កាក្កានស្និកតោ សុទ្ធមច្ឆរី ទោ បទ សោ
ភវី កោតមោ សុទ្ធមត្តា ជរិយា រជាជល្យំ កាយេន
ឧបសិម្បតិ ឯកោកលោមោ ទោ បទ សោ ភវី
កោតមោ ឯកោកាជិ លោមាជិ លោមក្សបេសុ ជា-
តាជិ ឧទ្ធក្កលោមោ ទោ បទ សោ ភវី កោតមោ
ឧទ្ធក្កាជិ លោមាជិ ជាតាជិ ជីលាជិ អញ្ញាជិ
កុណ្ឌលាវង្គាជិ បទកុណ្ឌាវង្គកជាតាជិ ព្រហ្មជុកតោ
ទោ បទ សោ ភវី កោតមោ សត្តស្សដោ ទោ
បទ សោ ភវី កោតមោ^(១) សីហមុត្តន្យកាយោ ទោ
បទ សោ ភវី កោតមោ ជិត្តន្តរិសោ ទោ បទ

១. ឧ. សុត្តន្តបិដក បទ សោ ភវី កោតមោ ឧទ្ធម្បន្តិ ។

ព្រះបាទសុរិយោវរ្ម័ន ព្រះបាទសុរិយោវរ្ម័ន ព្រះបាទសុរិយោវរ្ម័ន

បើច្រើនឈរជាប្រក្រតី មិនបានទុកចុះ ហើយយកវត្ថុព្រះហស្តចាំនិរ
ស្តាបកាសន៍ព្រះបាទបាទ ១ ព្រះភាគមដិច្ចរើននោះ មានព្រះអរិយៈ
ដែលត្រូវលាក់ក្នុងសំពត់ប៉ុន្មានស្រោម ១ ព្រះភាគមដិច្ចរើននោះ
មានសម្បុរព្រះកាយសម្បជ្ជជាសម្បជ្ជរោមាស មានព្រះភពៈភិ ប្រហែល
ដោយមាស ១ ព្រះភាគមដិច្ចរើននោះ មានព្រះភិល្ល័តម័ត៌ ព្រោះព្រះ
ភិល្ល័តម័ត៌ (នោះ) ទើបចូលនិវត្តន៍មិនបានជិតជាប់ព្រះកាយឡើយ ១
ព្រះភាគមដិច្ចរើននោះ មានព្រះរាមត្រៃមួយ ១ គឺព្រះរាមចាំនិច្ចាយ
ត្រៃមួយសរសៃ ១ ដុះឡើងក្នុងរណ្តៅនៃរាមចាំនិច្ចាយ ១ ព្រះភាគម
ដិច្ចរើននោះ មានព្រះព្រះរាមក្នុងឡើងលើ គឺព្រះរាមចាំនិច្ចាយមាន
ចុងឡើង មានរាងរាងរៀងដូចជាពណ៌នៃក្រណាត់ រីឯព្រះហស្ត
ដូចជារង្វង់នៃកុល្ល ១ ព្រះភាគមដិច្ចរើននោះ មានព្រះអង្គត្រង់
ដូចជាកាយមហាព្រហ្ម ១ ព្រះភាគមដិច្ចរើននោះ មានព្រះម៉ែសៈដ៏ពេញ
កំពុងល្អ ក្នុងសរីរៈប្រទេស ៨ អន្ទ៏ (គ្រង់ព្រះហស្តចាំនិរ ១ ឬ
ព្រះពុទ្ធចាំនិរ ១ ចង្អុលស្នាចាំនិរ ១ ចំនីព្រះសុរិយ) ១ ព្រះភាគម
ដិច្ចរើននោះ មានព្រះកាយដូចជាកាយពាក់កណ្តាលខាងមុខ នៃសក្ក
សីហៈ ១ ព្រះភាគមដិច្ចរើននោះ មានព្រះព្រះអង្គ^(២) ពេញស្មើល្អ ១

១. ឧទ្ធម្បន្តិ ៣ សាច់ទាចនោះស្រេចប្រឡើងចាំនិរ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុត្តន្តបិដក

សោ ភវី កោតមោ ឯក្រោធម៌មណ្ឌលោ ទោ បទ
 សោ ភវី កោតមោ យាវតត្ថស្ស កាយោ ភាវត-
 ត្ថស្ស ព្យាមោ យាវតត្ថស្ស ព្យាមោ ភាវតត្ថស្ស
 កាយោ ។ សមវដ្តត្ថោ ទោ បទ សោ ភវី កោត-
 មោ វសត្ថសត្តិ^(១) ទោ បទ សោ ភវី កោត-
 មោ សីរេហណុ ទោ បទ សោ ភវី កោតមោ
 ចន្ទោឡិសនន្តោ ទោ បទ សោ ភវី កោតមោ សម-
 នន្តោ ទោ បទ សោ ភវី កោតមោ អវិជ្ជនន្តោ^(២)
 ទោ បទ សោ ភវី កោតមោ សុសុត្តន្តោ ទោ
 បទ សោ ភវី កោតមោ បហុតដិក្ខោ ទោ បទ
 សោ ភវី កោតមោ ច្រឡាស្ស ទោ បទ សោ
 ភវី កោតមោ កកវតកាលី អភិវលនេត្តោ
 ទោ បទ សោ ភវី កោតមោ កោបទុមោ
 ទោ បទ សោ ភវី កោតមោ ឧណ្ហា ទោ
 បទ ស្ស កោតោ កោតមស្ស កម្ពុតន្តរេ ជាតា

១ ខ. ម. វសត្ថសត្តិ ។ ២ ខ. អវិជ្ជន្តោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុត្តន្តបិដក

ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ មានបរិមណ្ឌលនៃព្រះកាយស្មើគ្នា ដូចជាបរិ-
 មណ្ឌលនៃដើមជ្រៃ គឺព្រះកាយរបស់ព្រះអង្គប្រវែងប៉ុន្មាន ព្យាមរបស់
 ព្រះអង្គប្រវែងប៉ុន្មាន ព្យាមរបស់ព្រះអង្គប្រវែងប៉ុន្មាន កាយរបស់
 ព្រះអង្គប្រវែងប៉ុន្មាន ព្យាមរបស់ព្រះអង្គប្រវែងប៉ុន្មាន ។ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ មានព្រះសូត្រ
 មូលស្មើ ១ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ មានសវសល្លសប្រាប់តាមសូត្រ ១
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ មានព្រះហនុ (ចក្ខុ) ដូចជាចក្ខុនៃសត្វសីហា ១
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ មានព្រះខន្ធ ៤០ គត់ ១ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 នោះ មានព្រះចន្ទត្រីមស្មើ ១ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ មានព្រះចន្ទ
 មិនឡើយ ១ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ មានព្រះចន្ទមស្សាត ១ ព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើននោះ មានព្រះជីវ្ហន្ទម ១ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ
 មានព្រះសូត្រ ដូចជាសំឡេងនៃព្រហ្ម មានព្រះវាចាពិភពដូចជា
 សំឡេងនៃសត្វករិក ១ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ មានព្រះទេវត្រឡា
 យង់ ១ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ មានពេលព្រះទេវត្រឡដូចជាពេលព្រះភ្នែកនៃកូន
 គោ ១ ព្រះឧណ្ហាលោមរបស់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ដុះក្នុងចន្លោះនៃ

[illegible]

ព្រះតម្លា (ចំពោះ) មានពាក្យសម្រាប់ដូចជាសំឡី ១ ព្រះគោម
ដ៏ចំរើននោះ មានព្រះឡាយៈ (ថ្ងៃសប្តាហ៍) និងព្រះសិរីដ៏បរិសុទ្ធ
នេះជាមហាបុរសលក្ខណៈនៃមហាបុរសរបស់ព្រះគោមដ៏ចំរើននោះ ១ ។
បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ព្រះគោមដ៏ចំរើននោះ ប្រគល់ដោយមហាបុរស-
លក្ខណៈចំរើន ២២ នេះ ៧ ព្រះគោមដ៏ចំរើននោះ កាលដែល
ទ្រង់ក្នុងដំណើរទៅ រមែងទ្រង់ឈានព្រះបាទខាងស្តាំទៅជាមុន ព្រះអង្គ
លើកដំបូលព្រះបាទមិនឆ្ងាយពេក ដាក់ព្រះបាទមិនជិតពេក ព្រះអង្គ
ទ្រង់ក្នុងដំណើរទៅ មិនរហ័សពេក ទ្រង់ក្នុងដំណើរទៅ មិនយឺតពេក
ទ្រង់ក្នុងដំណើរទៅ មិនទន្ទឹមព្រះដានដោយព្រះដាន ទ្រង់ក្នុងដំណើរទៅ
មិនទន្ទឹមព្រះតាម្លកៈ (ភ្នែកគោ) ដោយព្រះតាម្លកៈ ព្រះគោមនោះ
កាលដែលទ្រង់ក្នុងដំណើរទៅ មិនលើកព្រះទ័យ (ភ្លើង) ទៅខាងមុខ
មិនសណ្តកព្រះទ័យមុខក្រោយ មិនធ្វើព្រះទ័យជាបីដងស្តួក មិន
កែក្រាយព្រះទ័យ ព្រះគោមដ៏ចំរើននោះ កាលដែលទ្រង់ក្នុងដំណើរ
ទៅ មានព្រះកាយខាងលើរឹបរួមមិនបានកំរើក មិនទ្រង់ក្នុងដំណើរទៅ
ដោយគំរូក្នុងព្រះកាយឡើយ ព្រះគោមដ៏ចំរើននោះ កាលដែល
ទ្រង់ព្រះទ័យទ្រង់ទ្រង់មើល រមែងទ្រង់ទ្រង់មើលទៅ ដោយចំរើនកាយ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយស្ស ឧដ្ឋិមបដ្ឋានកំ

សោ ឧ ឧទ្ធំ ឧល្លាសោតិ ឧ អនោ ឧល្លាសោតិ
 ឧ^(១) វិក្កុបមាដោ កច្ចតិ យុត្តមត្តញ្ច បេក្ខតិ
 តកោ ឧស្ស ឧត្តរី អនាវដិ ញាណឧស្សនំ កវតិ ។
 សោ អន្តរយរំ បរិសន្តោ ឧ កាយំ ឧប្បាមេតិ ឧ
 កាយំ ឧបាមេតិ ឧ កាយំ សប្បាមេតិ ឧ កាយំ
 វិបាមេតិ ។ សោ ឆាតិទ្វេរ ឆាត្វាសន្នេ អាសឧស្ស
 បរិវត្តតិ ឧ ច ចាណិចា អាសម្ពិទ្ធា អាសនេ ឧសី-
 ធនិ ឧ ច អាសនស្មី^(២) កាយំ បក្ខិបតិ ។
 សោ អន្តរយរេ ឧសីន្នោ សមាដោ ឧ ហត្ថកុក្កុទ្ធំ
 អាបជ្ជតិ ឧ ចាធកុក្កុទ្ធំ អាបជ្ជតិ ឧ ច អន្ទ-
 វេន អន្ទរំ អាហេបេត្វា ឧសីធនិ ឧ កោប្បកេន
 កោប្បកំ អាហេបេត្វា ឧសីធនិ ឧ ច ចាណិចា
 ហណុកំ ឧបនេហេត្វា^(៣) ឧសីធនិ ។ សោ អន្តរយរេ
 ឧសីន្នោ^(៤) សមាដោ ឧ ធម្មតិ ឧ កម្សតិ ឧ
 វេទតិ ឧ បរិសស្សតិ សោ អច្ឆម្ពី អកម្សី អវេជិ

១ ឧ ឧ ។ ២ ម, អាសនេ ឧស្មី ។ ៣ ឧ, ឧបនេហេត្វា ។ ៤ ឧ, ឧសីន្នោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបដ្ឋានកំ

ព្រះអង្គមិនបានឆើយទតទៅខាងលើ មិនបានឈ្លានទតទៅខាងក្រោម
 ទ្រង់ពុទ្ធនំលើរទៅមិនក្រឡេកទតទិសផ្សេង ។ ទ្រង់ក្រឡេកទតទៅតែ
 ប្រមាណមួយជួរនឹង^(១) ចំណែកញាណទស្សនៈដែលមិនមានអ្វីរាងការបស់
 ព្រះគោតមនោះ វេសន៍មានរលីសលើបង្អស់មួយជួរនឹងនោះឯង ។ ព្រះ
 គោតមនោះ កាលដែលចូលទៅកាន់ចន្លោះផ្ទះ មិនដកព្រះកាយឡើងរលី
 មិនបន្ទុះព្រះកាយចុះក្រោម មិនទប់ទល់ព្រះកាយឡើង មិនត្រលែងព្រះ
 កាយ ។ ព្រះគោតមនោះ ទ្រង់វិបាកព្រះកាយមិនឆ្ងាយពេក មិនជិតពេក
 អំពីភាសនៈ ទ្រង់គង់លើភាសនៈ មិនយកបាតព្រះហស្តច្រក់ភាសនៈ
 មិនផ្អែកព្រះកាយទៅលើភាសនៈ ។ ព្រះគោតមនោះ កាលដែលទ្រង់
 គង់ភ័ក្ត្រចន្លោះផ្ទះ មិនរើសព្រះហស្ត មិនរើសព្រះបាទា មិនគង់លើក
 ព្រះបាទុកម្រូតលើព្រះជានុ មិនគង់លើកព្រះតាម្ពកៈតម្រូតលើព្រះ
 តាម្ពកៈ មិនគង់យកបាតព្រះហស្តទល់ព្រះហស្តកៈ ។ ព្រះគោតមនោះ
 កាលដែលទ្រង់គង់ភ័ក្ត្រចន្លោះផ្ទះ តែងមិនរើកប មិនញាប់ញ័រ មិនខ្វាក់
 មិនភក់ស្កក ព្រះអង្គជាបុគ្គលមិនរើកបផង មិនញាប់ញ័រផង មិនខ្វាក់ផង

១ មួយជួរនឹងនោះ ប្រមាណ ១ ចំណែក (អង្គកថា) ។

អមវតស្សី វិចិត្រលោមហំសោ វិវេកាវត្ថោ (១) ច ។
 សោ កវី កោតមោ អន្តរយេវ ធិសិដ្ឋោ ហោតិ
 សោ បតោនកំ បដិគ្គណ្ឌោ ច បត្តិ ឧប្បាមេតិ
 ច បត្តិ ឧប្បាមេតិ ច បត្តិ សប្បាមេតិ ច បត្តិ
 វិបាមេតិ សោ បតោនកំ បដិគ្គណ្ឌាតិ បាតិដោតិ
 បាតិធិហ្មំ ។ សោ ច ទលុទលុកាវកំ (២) បត្តិ
 លោវតិ ច សំបវត្ថុកំ បត្តិ លោវតិ ច បត្តិ
 ក្រមិយំ ធិក្កិមេត្វា ហត្ថេ លោវតិ ។ ហត្ថេសុ
 លោតេសុ បត្តោ លោតោ ហោតិ បត្តេ លោតេ
 ហត្ថោ លោតោ ហោតិ ។ សោ បតោនកំ ធិធូតិ
 បាតិទ្វិវេ បាប្បាសន្នេ ច ច វិច្ឆិយមាណោ ។
 សោ ឧទធំ បដិគ្គណ្ឌោ ច បត្តិ ឧប្បាមេតិ
 ច បត្តិ ឧប្បាមេតិ ច បត្តិ សប្បាមេតិ ច បត្តិ
 វិបាមេតិ ។ សោ ឧទធំ បដិគ្គណ្ឌាតិ បាតិដោតិ
 បាតិធិហ្មំ ។ ស្សញ្ញំ បទ (៣) សោ កវី កោតមោ

១ ម វិវេកាវត្ថោ ។ ២ ទ ទលុទលុកាវកំ ។ ៣ ខ ហេ ធម្ម ។

មិនកក់ស្លុតផង ប្រាសបាតសេចក្តីក្រិកមផង មានព្រះហឫទ័យវិបេ
 ទៅកសេចក្តីស្ងាត់ ។ ព្រះគោតមដ៏ចំរើននោះ ទ្រង់គង់ក្នុងចន្លោះផ្ទះ
 កាលដែលទ្រង់ទទួលទឹកលាងបាត្រ មិនលើកបាត្រឡើង ឲ្យខ្ពស់ពេក
 មិនដាក់បាត្រឲ្យបាចពេក មិនទប់ទល់បាត្រឡើង មិនត្រលងបាត្រ
 ព្រះអង្គទ្រង់ទទួលទឹកលាងបាត្រ មិនឲ្យតិចពេក មិនឲ្យច្រើនពេក ។
 ព្រះអង្គលាងបាត្រមិនធ្វើឲ្យស្លេកខ្វក់ ទ្រង់លាងបាត្រមិនបង្ខិតបាត្រ
 ឲ្យលែងជុំវិញ មិនដាក់បាត្រលើផែនដី ហើយលាងព្រះហស្តឡើយ ។
 កាលដែលព្រះអង្គលាងព្រះហស្តហើយស្រេច បាត្រកំលាំងហើយស្រេច
 ដែរ ឬកាលដែលលាងបាត្រហើយស្រេច ព្រះហស្តកំលាំងហើយ
 ស្រេចដែរ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ដាក់ទឹកលាងបាត្រ ក្នុងទីមិនឆ្ងាយពេក
 មិនជិតពេក ទ្រង់មិនបាចសាច់ផ្តុំសង្កាស ។ កាលដែលព្រះអង្គទ្រង់
 ទទួលបាយ មិនលើកបាត្រឡើងឲ្យខ្ពស់ពេក មិនដាក់បាត្រឲ្យបាចពេក
 មិនទប់ទល់បាត្រឡើង មិនត្រលងបាត្រ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ទទួលបាយ
 មិនឲ្យតិចពេក មិនឲ្យច្រើនពេក ។ មួយទៀត ព្រះគោតមដ៏ចំរើននោះ

បដិក្កណ្ឌតិ ក្យត្យនមត្តាយ អាហារេតិ ទ ក
 ក្យត្យនន អាណាបិ អត់ចាមេតិ^(១) ។ ទុត្តិកុត្តិ
 ខា^(២) កវី កោតមោ មុខ អាណាបិ សំបរិវត្តត្វា
 អដ្ឋាហរតិ ។ ទ ចស្ស កាចិ ទុននមិញ្ញា
 អសំភិញ្ញា កាយំ បរិសតិ ។ ទ ចស្ស កាចិ
 ទុននមិញ្ញា មុខ អវសិដ្ឋា ហោតិ ។ អដ្ឋាយ^(៣)
 អាណាបិ ឧបទាមេតិ ។ រសប្បដិសំវេទំ ខោ
 បន សោ កវី កោតមោ អាហារំ អាហារេតិ ខោ
 ទ រសភតប្បដិសំវេទំ ។ អដ្ឋសមញ្ញាតតិ ខោ
 បន សោ កវី កោតមោ អាហារំ អាហារេតិ ខោ
 ឧវាយ ទ មធាយ ទ មណ្ឌាយ ទ វិក្ខុសាយ
 យាវនេវ វសស្ស កាយស្ស មិត្តយា យាបាយ
 វិហិតុបរតិយា ព្រហ្មនវយាទុក្កហាយ វតិ បុរណាញ
 វេទនំ បដិហដ្ឋាមិ វេញ វេទនំ ទ ឧប្បាទស្សាមិ

១ ឧ.អតិមញ្ញាមេតិ ។ ២ ឧ.ខោ បន សោ ។ ៣ ឧ.អធាយំ ។ ម.អត្ថយំ ។

ទ្រង់ទទួលម្សៅហើយទ្រង់សោយកក្កដោយល្មមប្រមាណដល់ម្សៅ^(១) មិន
 សោយម្សៅលើសលុបពុំខ្វះកក្ក ឬមិនសោយកក្ក ឲ្យលើសលុបម្សៅ
 ឡើយ ។ ព្រះគាតមដ៏ចំរើននោះ ទ្រង់គ្រោល្យវិចិត្តកក្កក្នុងព្រះឧស្ម
 កំណត់ត្រឹមតំបែង ហើយទ្រង់លេបទៅ ។ ឯសាច់កក្កបន្តិចបន្តួច
 ដែលមិនខាន់ល្អិត ក៏មិនចូលទៅកាន់ព្រះកាយរបស់ព្រះអង្គឡើយ ។
 លុះតែមិនលេបសាច់កក្កបន្តិចបន្តួច ទៅក្នុងព្រះឧស្មព្រះអង្គ ។ ទើប
 ព្រះអង្គបង្កើនខ្លួនពុំខ្វះកក្កដទៃទៀតទ្វារចូលទៅ ។ ព្រះគាតមដ៏ចំរើន
 នោះ ទ្រង់សោយកាយ ទ្រង់ឆ្ងាញ់ពិសាភោគកាយប៉ុណ្ណោះ
 មិនបានឆ្ងាញ់ពិសា ព្រោះគេប្រកបសេកាយឡើយ ។ ព្រះគា-
 តមដ៏ចំរើននោះ ទ្រង់សោយកាយប្រកបដោយអង្គ ៨ គឺទ្រង់សោយ
 ដើម្បីនឹងលេងកំទេ ដើម្បីនឹងឲ្យកើតសេចក្តីស្រវឹងកំទេ ដើម្បីនឹងប្រដាប់
 កងកាយកំទេ ដើម្បីនឹងស្តុកស្តុកកងកាយកំទេ ដើម្បីនឹងឲ្យកាំងនៅ
 នៃកាយនេះ ដើម្បីនឹងញ៉ាំងជីវិតឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីនឹងចំបាក់
 បង្ខំឲ្យសេចក្តីលំបាក ដើម្បីនឹងអនុគ្រោះដល់ព្រហ្មចារ្យ ទ្រង់ពិចារ-
 ណាថា កាតាអញ្ជើញនឹងកំបាំងខ្លួនវេទនាចាស់ គឺសេចក្តីឃ្លានចេញ
 ផង នឹងញ៉ាំងវេទនាថ្មី គឺឆ្អែតហួសប្រមាណមិនឲ្យកើតឡើងវិញបានផង

១ បរិកោដអាហារឲ្យមានឈាមជាភាគ ៤ ធំបំផុត ៣ ភាគ ឈាម ១ ភាគ ធាតុ
 ទី ៤ នេះជាពិសាដ៏យ៉ាងច្រើនបំផុត ។ (អដ្ឋកថា) ។

យាត្រា ៥ មេ កវិស្សតិ អនុជ្ជតា ៥ ជាសុវិហារោ
 បាតិ ។ សោ កុត្តារី បត្តោនកំ បដិក្កណ្ឌោ ៥
 បត្តំ ឧប្បាមេតិ ៥ បត្តំ ឱបាមេតិ ៥ បត្តំ សប្បាមេតិ
 ៥ បត្តំ វិបាមេតិ ។ សោ បត្តោនកំ បដិក្កណ្ឌាតិ
 បាតិដោតិ បាតិធាហ្មិ ។ សោ ៥ ទលុទលុតាវកំ
 បត្តំ ដោវតិ ៥ សំបរវត្តកំ បត្តំ ដោវតិ ៥ បត្តំ
 ក្វម័យំ ឯត្ថុបេត្វា ហត្ថេ ដោវតិ ហត្ថេសុ ដោវតេសុ
 បត្តោ ដោវតោ ហោតិ បត្តោ ដោវតេ ហត្ថោ ដោវតោ
 ហោតិ ។ សោ បត្តោនកំ ធម្មតិ បាតិធាហ្មិ
 បាប្បាសន្ន ៥ ៥ វិប្បធិយមាបា ។ សោ កុត្តារី
 ៥ បត្តំ ក្វម័យំ ឯត្ថុបេតិ បាតិធាហ្មិ បាប្បាសន្ន
 ៥ ៥ អនុត្ថិតោ បត្តេន ហោតិ ៥ ៥ អនុវេលាបុរស្តិ
 បត្តស្មី ។ សោ កុត្តារី មុហុត្តំ តុល្លិ ឯសីនតិ ។
 ៥ ៥ អនុមោធនស្ស កាលមតិបាមេតិ ។

កិរិយាប្រតិក្កដា (ខែអាយុបដទាំង៦) ក្តី សេចក្តីមិនមានទោស
 (មានមិនច្រឡំសកាយ មិនច្រឡំសច្ចតាមដើម) ក្តី កិរិយាទោសប្បាយក្តី
 នឹងមានដល់អាត្មាអញ ។ លុះព្រះអង្គសោយរួចហើយ កាលដែលទ្រង់
 ទទួលទឹកលាងបាត្រ មិនលើកបាត្រឡើងឡើយសំរោក មិនដាក់បាត្រឱ្យ
 ចាបពេក មិនទប់ទល់បាត្រឡើង មិនបាត្រស្រែងបាត្រ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
 ទទួលទឹកលាងបាត្រមិនឱ្យចំពេក មិនឱ្យច្រើនពេក ។ ព្រះអង្គលាង
 បាត្រ មិនធ្វើឱ្យឆ្ងល់ឆ្ងោច ទ្រង់លាងបាត្រមិនបង្វិលបាត្រឱ្យរលំដុំវិញ
 មិនដាក់បាត្រលើផែនដីហើយលាងព្រះហស្តឡើយ ។ កាលដែលលាង
 ព្រះហស្តហើយស្រេច បាត្រក៏លាងហើយស្រេច កាលដែលលាង
 បាត្រហើយស្រេច ព្រះហស្តក៏លាងហើយស្រេចដែរ ។ ព្រះអង្គទ្រង់
 ចាត់ទឹកលាងបាត្រក្នុងទីមិនឆ្ងាយពេក មិនជិតពេក ទ្រង់មិនបាចសាច
 រដ្ឋសង្គាសឡើយ ។ លុះព្រះអង្គសោយរួចហើយ មិនដាក់បាត្រលើ
 ផែនដី ទ្រង់ទុកបាត្រក្នុងទីមិនឆ្ងាយពេក មិនជិតពេក ព្រះអង្គមិនមែនជា
 មិនត្រូវការដោយបាត្រទេ ទាំងទ្រង់រក្សាបាត្រមិនឱ្យហួសវេលា ។ លុះ
 ព្រះអង្គសោយរួចហើយ ទ្រង់គង់ស្ងៀមមួយស្របក់ ។ ព្រះអង្គមិនញ្ចុំរាង
 កាលនៃមនុស្ស អ្នកត្រូវការដោយអនុមោទនាឱ្យកន្លងហួសទៅឡើយ ។

សោ កុត្តាវ អនុមោទិតំ ន តំ ភត្តំ កាហតិ ន អត្ថំ
ភត្តំ បដិកត្តំ ។ អញ្ញនត្ថំ ធម្មយា កថាយ
តំ បរិសំ សន្នស្សេតិ សមាធមេតិ សមុត្តរជេតំ
សម្មហិសេតិ ។ សោ តំ បរិសំ ធម្មយា កថាយ
សន្នស្សេតា សមាធមេតា សមុត្តរជេតា សម្មហិសេតា
ឧប្បាយាសថា បក្កមតិ ។ សោ បាតិសីយំ កច្ចតិ
បាតិសណីកំ កច្ចតិ ន ធម្មាប្បិកាហោ កច្ចតិ ។
ន ធម្មស្ស ភោតោ ភោតមស្ស កាយ ចិវី អន្ទ-
កដ្ឋំ ហោតិ ន ធម្មាកដ្ឋំ ន ធម្មកាយស្មី អស្មិជំ
ន ធម្មកាយស្មា^(១) អបក្កដ្ឋំ ។ ន ធម្ម^(២) ភោតោ
ភោតមស្ស កាយស្មី^(៣) វាតា ចិវី អសិវហតិ^(៤) ។
ន ធម្មស្ស ភោតោ ភោតមស្ស កាយ រាជា-
ជន្មំ លិម្បតិ ។ សោ អាធមកាតា ចិសីនតិ
បញ្ចាតា អាសនេ ចិសន្នំ បាទេ បក្កាលតិ ។

១ ខ-កាយស្មី ។ ២ ខ-ម-ចំ គស្មុំ ។ ៣ ខ-កាយស្មី ។ ៤ ខ-អចិន្ត្រៃយ៍ ។

លុះព្រះអង្គសោយរួចហើយ ទ្រង់គន្ថចោទនា មិនគិតទៀតលក្ខន្តនោះ មិន
 ប្រាថ្នាខ្ញុំក្នុងទៀតឡើយ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ញ៉ាំងបរិសទ្ធនោះឲ្យឃើញ
 ច្បាស់ ឲ្យកាន់យក ឲ្យអាចហាង ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិតថា ដោយ
 ធិត ។ លុះព្រះអង្គទ្រង់ញ៉ាំងបរិសទ្ធនោះ ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យកាន់
 យក ឲ្យអាចហាង ឲ្យរីករាយ ដោយធម្មិតថាហើយ តិះប្រាកដពី
 ភាសនៈចេញទៅ ។ ព្រះអង្គទ្រង់ស្ដេចទៅ មិនបានឈ្លៀនពេក មិន
 បានឆិបពេក ទ្រង់ស្ដេចទៅមិនប្រាថ្នាឱ្យឆ្ងាយពីបរិសទ្ធឡើយ ។
 ពីរក្នុងកាយ របស់ព្រះនាគរាមដ៏ចម្រើននោះ មិនឡើងលើពេក មិនចុះ
 ក្រោមពេក^(១) មិនទទឹកស្អិតជាប់នៅក្នុងកាយដោយភ្លើងក្អែក ទាំងមិន
 រួមខាតកាយឡើយ ។ ឡង^(២) ក៏មិនបត់សើយចិញ្ចឹមពីកាយរបស់
 ព្រះនាគរាមដ៏ចម្រើន ។ ចូលរំលឹកក្នុងកិច្ចនឹកជាប់នៅ ក្នុងកាយរបស់
 ព្រះនាគរាមដ៏ចម្រើននោះ ។ ព្រះនាគរាមនោះ ស្ដេចទៅកាន់អាមាម ទ្រង់គង់
 លើភាសនៈវេលារេបៀបចំថ្វាយ លុះឆ្លង់ចេញហើយ ទ្រង់លាងព្រះបាទ ។

[illegible]

ព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី១ ព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី២ ព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី៣

ន ច សោ កវី តោតោ ចានមណ្ឌលាធិបតី
 មនុស្សតោ វិហារតិ ។ សោ ចានេ មគ្គាលេខា
 ជិស្សនតិ បល្ល័ង្ក អាភិជនា ឧដ្ឋិ កាយិ បណ្ឌិតាយ
 បរមុទំ សតី ឧបដ្ឋបេតា ។ សោ ទេវ អត្តព្យាបា-
 តាយ ទេវតតិ ៧ បរព្យាបាតាយ ទេវតតិ ៨
 ឧត្តយព្យាបាតាយ ទេវតតិ ។ អត្តហតិ បរហតិ
 ឧត្តយហតិ សព្វលោកហតិទេវ សោ កវី តោតោ
 ចិន្តោច្ឆោ ជិស្សនោ ហោតិ ។ សោ អាមតតោ
 បរិសតិ ធម្មិ ទេសតិ ៨ តំ បរិសំ ឧស្សនេតិ
 ៨ តំ បរិសំ អប្បសានេតិ អញ្ញនតិ ធម្មិយា
 កតាយ តំ បរិសំ សន្តស្សតិ សមាទេវតិ
 សមុត្តរេតិ សម្បហសេតិ ។ អដ្ឋង្គសម្មាស-
 តោ ទោ បទស្ស តោតោ តោតមស្ស មុទតោ
 ឃោសោ ជិន្ធរតិ វិស្សនោ ៨ វិញ្ញេយ្យោ ៨ មញ្ញ
 ៨ សវិទីយោ ៨ វិទុំ^(១) ៨ អវិសាវី ៨ កម្ពីរោ ៨
 ១១. ២. ៣. ៤. ៥. ៦. ៧. ៨. ៩. ១០. ១១.

ព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី១ ព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី២ ព្រះបាទជ័យវរ្ម័នទី៣

ព្រះភាគមជ្ឈិមនោះ ទ្រង់មិនបានរូបរាង ក្នុងការប្រកបគ្រឿង
 ប្រដាប់ព្រះបាទ ។ លុះព្រះអង្គទ្រង់លាងព្រះបាទចេញហើយ ក៏គង់ផ្គត់
 ព្រះភ្នែកម្តងកាយឱ្យត្រង់ ផ្គត់ស្មារតីឱ្យមានមុខឆ្មោះទៅរកកម្ពុជា ។
 ព្រះអង្គមិនទ្រង់ព្រះគម្រោះដើម្បីបៀតបៀនខ្លួនឯង មិនទ្រង់ព្រះគម្រោះដើម្បី
 បៀតបៀនអ្នកដទៃ មិនទ្រង់ព្រះគម្រោះ ដើម្បីបៀតបៀនចំពោះភិក្ខុ ។
 ព្រះភាគមជ្ឈិមនោះ ទ្រង់គង់ត្រូវរឹតតែក្តៅប្រយោជន៍ ខែសត្វលោក
 ទាំងអស់ គឺប្រយោជន៍ខ្លួន ប្រយោជន៍អ្នកដទៃ ឬប្រយោជន៍ចំពោះ
 ភិក្ខុ ។ ព្រះអង្គស្តេចទៅកាន់អាម ទ្រង់សំដែងធម៌ក្នុងកណ្តាល
 បរិស័ទ មិនបានលើកបញ្ជាបរិស័ទនោះ មិនបានតែងរៀបបរិស័ទ
 នោះ ទ្រង់ញ៉ាំងបរិស័ទនោះឱ្យឃើញច្បាស់ ឱ្យកាន់យក ឱ្យអាចហាម
 ឱ្យរីករាយ ដោយធម៌កថាតាមពិត ។ ព្រះភាគមជ្ឈិមនោះ ទ្រង់
 មានព្រះសូរសេន៍^(១) ប្រកបដោយអង្គ ៨ លាន់ចេញអំពីព្រះឧស្ម គឺព្រះ
 សូរសេន៍ជ្រះស្រព្វៈ ១ ញ៉ាំងឬក្នុងឱ្យដឹងសេចក្តីច្បាស់ ១ ខំពិភាក្សា ១
 ក្នុងស្តាប់ ១ វិលាង ១ មិនរកកាយគឺព្រះសូរសេន៍មូល ១ ក្រអូង ១
 ១. ២. ៣. ៤. ៥. ៦. ៧. ៨. ៩. ១០. ១១.

* សូរសេន៍ គឺសូរសំឡេង ស្មើនឹងការប្រើប្រាស់ សូរស្មើ ។

ជំនាជំ ៨ ។ យថា ឃរិសំ ទោ មន សោ ភវី
 កោតមោ សវេន វិញ្ញាមេតិ ៨ ធម្ម ឈាត្វា
 បរិសាយ យោសោ ជំនួតិ ។ តេ តេន កោតា
 តោតមេន ធម្មិយា កាថាយ សន្ធុស្សីតា សមាធម៌តា
 សមុត្តជំតា សម្មហិសិតា ឧដ្ឋាយាសថា បក្កមន្តិ
 អវលោកាយមាណាយេវ អវិជហន្តាភាវេន^(១) អន្តសាម
 ទោ មយំ កោ តំ ភវន្តិ តោតមំ កច្ចន្តិ អន្តសាម
 មិតំ អន្តសាម អន្តរយរិ ឃរិសន្តិ អន្តសាម អន្តរយេវ
 ជំសន្តិ តុល្លាភ្នតំ អន្តសាម អន្តរយេវ កុញ្ញន្តិ
 អន្តសាម កុត្តារិ ជំសន្តិ តុល្លាភ្នតំ អន្តសាម
 កុត្តារិ អនុមោធន្តិ អន្តសាម អាកាមិ អាកច្ចន្តិ
 អន្តសាម អាកាមកតំ ជំសន្តិ តុល្លាភ្នតំ អន្តសាម

១ ខ. ឆិវិហន្តាភាវោម. អវិជហន្តា ។

កន្លែង ១ ។ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ទ្រង់ញ័រឃរិស៍ទឲ្យដឹង
 ច្បាស់ ដោយព្រះសូរសេន យ៉ាងណា ព្រះសូរសេនរបស់ព្រះគោតម
 នោះ ក៏មិនផ្សាយចេញទៅទាំងក្រៅក៏ដដែល យ៉ាងនោះ ។ ឯពួក
 ឃរិស៍ទទាំងនោះ លុះព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ ឲ្យឃើញច្បាស់ ឲ្យ
 កាន់យក ឲ្យកាចហាន ឲ្យរឹតរាយ ដោយធម៌កថាហើយ ក៏ក្រោកចាក
 ភាសនៈ រមែលរមែលមិនបានលះបង់ (ឲ្យសេចក្តីសរសើរអំពីធម៌កថា)
 ហើយចៀសចេញទៅដោយពាក្យថា ម្ចាស់គ្នាឃើង ឃើងបានឃើញ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើននោះ កំពុងស្តេចទៅ ឃើងបានឃើញព្រះគោតម
 ទ្រង់ឈរ ឃើងបានឃើញព្រះគោតមទ្រង់ចូលទៅកាន់ចន្លោះផ្ទះ ឃើង
 បានឃើញព្រះគោតមនង្គ័ស្សៀម ក្នុងចន្លោះផ្ទះ ឃើងបានឃើញព្រះ
 គោតមកំពុងសោយក្នុងចន្លោះផ្ទះ ឃើងបានឃើញព្រះគោតម សោយព្រូ
 ហើយទ្រង់នង្គ័ស្សៀម ឃើងបានឃើញព្រះគោតមសោយព្រូហើយទ្រង់
 អនុមោទនា ឃើងបានឃើញព្រះគោតមស្តេចមកកាន់អាកាម ឃើង
 បានឃើញព្រះគោតមស្តេចទៅកាន់អាកាមនង្គ័ស្សៀម ឃើងបានឃើញ

ព្រាហ្មណ៍ស្ម ព្រាហ្មយុស្ស ព្រាហ្មយុស្ស ទោត

អាវាមកតិ បរិសតិ ធម្មំ ធិសេន្តិ ឯធិសោ ធិ ឯធិសោ
ធិ សោ កវំ តោតោ តោ ធិ កិយ្យោតិ ។

[៧] ឯវិ វុត្ត ព្រាហ្មយុស្ស ព្រាហ្មណ៍ ឧដ្ឋា-
យាសនា ឯតិសំ ឧត្តរាសន្តំ កវិកា យេន កកា
តេនក្យលំម្បណាមត្វា តិក្ខុត្ថំ ឧទាមំ ឧទាមេសិ
ឧទោ តស្ស កកាតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស...
ឧទោ តស្ស កកាតោ អរហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សតិ
អប្បេវ ឆាម មយំ កកាចិ កកាមាចិ តេន កោតា
កោតមេន សន្តិ សមាគន្ធយ្យាម អប្បេវ ឆាម សិយា
កោចិទេវ កកាសល្លាចោតិ ។

[៨] អធិទោ កកា វិទេហសុ អនុមុទ្ធន
ចារិកក្ការមាថោ យេន មិធិលា តនេសិ ។
តត្រ សុធិ កកា មិធិលាយំ វិហាតិ មយាទេវត្ថុ-
វនេ^(១) ។ អស្សាសុំ ទោ មិធិសយ្យកា ព្រាហ្ម-
ណកហបតិកា សមណោ ទំលុ កោ តោតោ

១ ឧបការវិប្បាស ។

ព្រាហ្មណ៍ស្ម ព្រាហ្មយុស្ស អំតិទោតេសេសំព្រាហ្មណ៍

ព្រះគាតមស្តេចរាជកាម ទ្រង់សំដែងធម៌ ក្នុងកល្យាណបរិស័ទ
ព្រះគាតមដ៏ចំរើននោះ ប្រាកដដូច្នេះផង ប្រាកដដូច្នេះផង ក្រែលង
ជាងនោះទៅទៀតផង ។

[៧] កាលបើគ្មានមាណា ពោលយ៉ាងនេះហើយ ព្រាហ្មយុ-
ស្ស កំប្រាកដកាសនៈ ធ្វើនូវសំពត់ឧត្តរាសន្តៈទៀងស្មាមាត់
ប្រណម្យអញ្ជាបី ចំពោះគ្រូដ៏ទៃវេលាព្រះមានព្រះភាគត្រង់ បង្ខំនូវទោន-
រាថ អស់រវៈ ៣ ផងថា សូមថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ... សូមថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ជាអរហន្ត
សម្មាសម្ពុទ្ធអង្គនោះ ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ យើងគប្បីបានឮបង្គំព្រះគាតម
ដ៏ចំរើននោះ ក្នុងកាលរឿយ ។ ធ្វើដូចម្តេចហ្ន៎ គប្បីមានកថាសល្លាចៈ
ណាមួយ ។

[៨] គ្រានោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្តេចរាជកាមចារិក
ក្នុងវិជនាទេវតា តាមសំដាប់ ក៏បានដល់នគរមិច្ឆិលា ។ បានឮ
ថា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់គង់ក្នុងមយាទេវតា (ព្រៃស្វាយរបស់
ព្រះរាជាព្រះនាមមយាទេវៈ) ដ៏ត្រង់មិច្ឆិលានោះ ។ ក្នុងព្រាហ្មណ៍
និងគហបតិ គួរត្រង់មិច្ឆិលា បានឮដំណឹងថា ព្រះសមណគាតម

សក្យបុត្តា សក្យកុលា ចត្វជំនោ វិទេហេសុ
 ចារិកញ្ចរមាធា មហាតា កំកុស្ត្រ្យន សន្និ
 ចត្វមត្តេហិ កំកុស្តេហិ មិច្ឆិលី អនុច្ឆន្តោ
 មិច្ឆិលាយំ វិហរតិ មយទេវម្ពរនេ តំ ទោ បទ
 កវន្តំ កោតមំ ឯវំ កល្យាណោ កំកុស្តោ
 អកុត្តោ ឥតិច្ឆិ សោ ភកា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ
 វិជ្ជាធរណសម្បទោ សុតោ លោកវិជ្ជ អនុត្តរោ
 បុរិសធម្មសារថំ សត្វា ទេវមនុស្សានំ តុទ្ធា
 ភកា សោ ឥមំ លោកំ សទេវកំ សមាវកំ
 សត្រហ្មកំ សស្សមណាព្រាហ្មណី បដិ សទេវមនុស្សំ
 សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្វា បរេនេតិ សោ ធម្មិ
 ទេសេតិ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ បរិ-
 យោសាទកល្យាណំ សាត្វំ សត្យច្ឆានំ តេវលបរិ-
 មុណ្ឌំ បរិសុទ្ធិំ ព្រហ្មចរិយំ បតោសេតិ សាទុ ទោ
 បទ ភវានុចារំ អរហតំ នស្សនំ ហោតិ ។

ជាសក្យបុត្រចេញចាកសក្យក្រុម ទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស អំឡុងស្តេចមក
 កាន់ចារិក ក្នុងដែនវិទេហៈ ជាមួយនឹងកំកុស្ត្រ្យច្រើន ប្រមាណ
 ៥០០ រួច មកដល់ក្រុងមិច្ឆិលា ទ្រង់គន់នៅក្នុងមយទេវម្ពរន ជិតក្រុង
 មិច្ឆិលា ឯកំកុស្ត្រ្យនព្រះភាគមិច្ឆិលានោះ ខ្លះខាងសុសសាយ
 ទៅ យ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ទ្រង់ឆ្ងាយចាកតំរលស
 ទ្រង់ត្រាស់ដឹងដោយព្រះអង្គឯងដោយប្រពៃ ទ្រង់ចរិច្ចលិដោយវិជ្ជា
 ចរណៈ ទ្រង់មានព្រះដំណើរ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវគ្រលោក ទ្រង់
 ប្រាសដោយសីលាទិគុណ ទ្រង់ទូន្មាននូវចរិច្ចលិដល់គ្រលោក ទ្រង់
 ជាសាស្ត្រាទេវតានឹងមនុស្ស ទ្រង់ត្រាស់ដឹងនូវចក្ខុវិស័យសព្វ ទ្រង់
 លែងត្រឡប់មក កាន់ត្រកពទៀតហើយ ព្រះមានព្រះភាគព្រះអង្គនោះ
 ទ្រង់ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ដោយបញ្ញាដ៏ទុក្ខដោយព្រះអង្គឯង នូវលោក
 នេះ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក នូវពន្ធសត្វ
 ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្មាសម្ពុទ្ធច្បាប់មនុស្សដ៏រលស
 ហើយប្រកាស ព្រះអង្គទ្រង់សំដែង នូវធម៌មានលំអទាំងដើម មានលំអ
 កណ្តាល មានលំអទាំងចុង ចរិច្ចលិដោយអន្ត ចរិច្ចលិដោយព្យាបាទៈ
 ទ្រង់ប្រកាសនូវព្រហ្មចរិយចម្រើន ដ៏បរិសុទ្ធ ចរិច្ចលិសព្វគ្រប់ ក៏ការ
 ទានចូលនឹងព្រះអរហន្តមានសភាពដូច្នោះ ជាការប្រពៃកេរណាស់ ។

ប្រាហ្មណ៍សូ ព្រហ្មយុត្តេ ឧត្តរាមន្ត័រ

អដទោ មិច្ឆិលយ្យកា ប្រាហ្មណាភាបតិកា យេន
 ភកា ភេទុបសង្កម្មីសុ ឧបសង្កម្មីត្វា អប្បេកាទ្ធ
 ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯសីទីសុ អប្បេកាទ្ធ
 ភកវតា សន្និ សង្ខាទីសុ សង្ខាទីយំ កចំ
 សារាណីយំ វីតិសារេត្វា ឯសីទីសុ អប្បេ-
 កាទ្ធ យេន ភកា ភេទុបសង្កម្មីសុ ឧបសង្កម្មីត្វា អប្បេ-
 កាទ្ធ ឯសីទីសុ អប្បេកាទ្ធ ភកវតា សន្និកេ
 ធម៌កាតំ សារេត្វា ឯសីទីសុ អប្បេកាទ្ធ
 តុណ្ហិក្ខតា ឯសីទីសុ ។

[៩] អស្សន្តសិ ទោ ព្រហ្មយុត្តេ ប្រាហ្មណា
 សមណោ ខលុ ភោ ភោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យ-
 កុលា បព្វជិតោ^(១) មិច្ឆិលាយំ វិហារនិ មយទេវម្ពរ-
 ទេតិ ។ អដទោ ព្រហ្មយុត្តេ ប្រាហ្មណា សង្កហុ-
 លេហិ មាណវកេហិ សន្និ យេន មយទេវម្ពរទំ
 ភេទុបសង្កម្មី ។ អដទោ ព្រហ្មយុត្តេ ប្រាហ្មណស្ស

១១.ម.ឧត្តរា មិច្ឆិលំ អប្បញ្ញោកំ វិស្សតិ ។

ប្រាហ្មណ៍ធម៌ ព្រហ្មយុត្តេ អំណាចហេតុអនាមិកា

ប្រាសាទប្រាហ្មណ៍និក្ខេបបទ ដែលនៅក្នុងក្រុងមិច្ឆិលា ក៏ជាតាច្ចល
 ទៅតាមព្រះមាតាព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ពួកខ្លះ ក្រាបថ្វាយ
 បង្គំព្រះមាតាព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ពួកខ្លះ ក៏ធ្វើសេចក្តី
 រីករាយជាមួយនឹងព្រះមាតាព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹង
 ពាក្យដែលគួររើករហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ពួកខ្លះ ប្រឡាប្បអញ្ញាប
 ទៅក្រោមព្រះមាតាព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ពួកខ្លះ ប្រកាស
 នាមនឹងគោត្រ ក្នុងសំណាកនៃព្រះមាតាព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុងទីសម
 គួរ ពួកខ្លះស្ងៀម ហើយអង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

[៩] ព្រហ្មយុត្តេ ប្រាហ្មណ៍ បានឮដំណឹងថា ព្រះសមណគោតម
 ជាសក្យបុត្រ ចេញចាកសក្យត្រកូលទៅទ្រង់ព្រះជន្ម ដទ្បវគ្គន៍នៅក្នុង
 មយទេវម្ពរទំ នឹងក្រុងមិច្ឆិលា ។ ទើបព្រហ្មយុត្តេ ប្រាហ្មណ៍ចូលទៅកាន់
 មយទេវម្ពរទំ ជាមួយនឹងពួកមាណាជាច្រើន ។ ព្រហ្មយុត្តេ ប្រាហ្មណ៍

អវិទូរ អន្តរាស្ស ឯកទយោសិ ន ទោ មេតិ
 បដ្ឋបំ យោហំ បុត្រេ អប្បជេសិវិនិគោ សមណំ
 ភោគមំ ធម្មាបាយ ឧបសង្កមេយ្យន្តិ ។ អជទោ
 ប្រាហ្មណ៍ ប្រាហ្មណោ អត្ថាភិ មាណវកំ អមនោសិ
 ឯហំ ភំ មាណវក យេន សមណោ ភោគមោ
 ភេតុបសង្កម ឧបសង្កមិកា មម វេនេន សមណំ
 ភោគមំ អប្បពាចំ អប្បតន្តិ លហុដ្ឋានំ តលំ
 ជាសុវិហារំ បុច្ឆ ប្រាហ្មណ៍ ភោ ភោតម
 ប្រាហ្មណោ ភវន្តិ ភោតមំ អប្បពាចំ អប្បតន្តិ
 លហុដ្ឋានំ តលំ ជាសុវិហារំ បុច្ឆតិវិ ឯវត្ថុ វេនេហំ
 ប្រាហ្មណ៍ ភោ ភោតម ប្រាហ្មណោ ដិណ្ឌោ វុឡោ
 មហាសុភោ អនុគតោ វាយោភតុប្បត្តោ វិសវស្ស-
 សទិកោ ជាតិយោ ភិណ្ឌំ វេនាជំ ចារក្ខ ឥនិ-
 យ លុកេ ធុកាជំ សាគុរាប្បវេនាជំ វិចិត្តាសបញ្ចមាជំ

លុះដល់វិជិតអក្ខរនៃ ក៏មានសេចក្តីត្រូវដូច្នេះថា ភាគាញដែលមិន
 បានថ្វាយដំណឹងជាមុន ហើយចូលទៅ ដើម្បីចូលព្រះសមណភោគម
 អំពើនេះមិនសមគួរដល់ភាគាញឡើយ ។ លំដាប់នោះ ព្រហ្មយុ-
 ប្រាហ្មណ៍ ហៅមាណវកមកថា នៃមាណវ អ្នកចូរមក អ្នកចូល
 ទៅគាល់ព្រះសមណភោគម លុះចូលទៅដល់ហើយ ចូរសួរព្រះសមណ-
 ភោគម អំពីសេចក្តីមិនមានភាព មិនមានរោគ ការត្រាកឡើង
 ដោយហេតុ កំឡុងកាយនឹងការនៅសប្បាយគ្រប់វិធីយាបថ តាម
 ភក្ត្ររបស់ខ្ញុំថា បពិត្រព្រះភោគមដ៏ចម្រើន ព្រហ្មយុប្រាហ្មណ៍ សូមេក
 ព្រះភោគមដ៏ចម្រើន អំពីសេចក្តីមិនមានភាព មិនមានរោគ ការត្រាក
 ឡើងដោយហេតុ កំឡុងកាយ នឹងការនៅសប្បាយគ្រប់វិធីយាបថ
 ដូច្នេះ រួចហើយអ្នកចូរក្រាបបង្គំទូលយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះភោគម
 ដ៏ចម្រើន ព្រហ្មយុប្រាហ្មណ៍ជាមនុស្សជេត ព្រឹក្សា ចាស់ កន្លងកាល
 វេជ្ជឆាយ មកដល់បច្ចុប្បន្នហើយ មានអាយុ ១២០ ឆ្នាំ អំពីកំណើត
 ជាអ្នកចេះចប់ខ្ញុំក្រែវ ព្រមទាំងគម្ពីរឈ្មោះនិយម ទាំងគម្ពីរឈ្មោះ
 តេជ្ជកៈ ព្រមទាំងអក្ខរាវិរុទ្ធិ មានគម្ពីរឈ្មោះវិចិត្តាសបញ្ចមាជំ ជាគំរាប់ ៨

បទកោ វេយ្យាករណោ លោកាយតមហាបុរិសលក្ខណោស្ម អនុវេយោ យោវតា កោ ព្រាហ្មណ៍ភាពមតិកា មិដ្ឋេណយំ បដិវសន្តំ ព្រហ្មយុ តេសំ ព្រាហ្មណោ អក្ខមក្ខាយតិ យនិទំ ភោគេហិ ព្រហ្មយុ តេសំ ព្រាហ្មណោ អក្ខមក្ខាយតិ យនិទំ ឧទ្ទេហិ ព្រហ្មយុ តេសំ ព្រាហ្មណោ អក្ខមក្ខាយតិ យនិទំ អាយុជា វេទ យសសា ច សោ ភោតោ តោតមស្ស ទស្សនកាមោតិ ។

[១១] ឃីវ កោតិ ទោ សោ មាណវកោ ព្រហ្មយុស្ស ព្រាហ្មណស្ស បដិស្សត្វា យេន ភកវា តេទុបសន្តមិ ឧបសន្តមិត្វា ភកវតា សន្និ សម្មាទិ សម្មាទនិយំ កដំ សាវណិយំ វិគីសាវត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។ ឯកមន្តំ មិគោ ទោ(២) មាណវកោ ភកវន្តំ ឯតនិវេទ ព្រហ្មយុ កោ តោតម ព្រាហ្មណោ ភវន្តំ តាតមិ អប្បាពនំ អប្បាតន្តំ លហុដ្ឋានំ ឥសំ ជាសុវិហារិ ចុច្ចតិ ព្រហ្មយុ កោ តោតម ព្រាហ្មណោ ដិណ្ឌោ

១៩. ឆ. កោ លោកិ វិយ្យតិ ។

ជាអក្ខរៈចន្ទ្របទ្រឹស្តី ជាអក្ខរៈចន្ទ្រវេយ្យាករណ៍ ជាអក្ខរៈចន្ទ្រវិសាលក្ខន្ធ គម្ពីរលោកាយតៈ ទិន្នគម្ពីរមហាបុរិសលក្ខណៈ ពួកព្រាហ្មណ៍ទិន្នគម្ពីរ ដំបើងតាំងអក្សរលោក តែងតែស្រយកក្នុងមិច្ឆិលា ៦ ព្រហ្មយុ- ព្រាហ្មណ៍ ព្រាគដជាប្រសើរ ដោយភាគសម្បូរជាងព្រាហ្មណ៍ ទិន្ន គម្ពីរតាំងអក្សរលោក ព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍ ព្រាគដជាប្រសើរ ដោយ មន្តដ៏ជាងព្រាហ្មណ៍ទិន្នគម្ពីរតាំងអក្សរលោក ព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍ ព្រាគដជាប្រសើរ ដោយភាយផង ដោយយសផង ជាងព្រាហ្មណ៍ ទិន្នគម្ពីរតាំងអក្សរលោក ដ្បូនតាមដំបើងច្រើនតាមដំបើង ។

[១២] មាណវកោ ទទួលពាក្យចស្ស័ព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍ថា ព្រាគ លោកដំបើង ហើយចូលទៅជាស្រព្វព្រះមាត្រៈព្រះភាគ លុះចូលទៅ ដល់ហើយ ក៏ធ្វើសេចក្តីរកយោងមួយទិន្នព្រះមាត្រៈព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ ពាក្យដែលគួររកយោង ទិន្នពាក្យដែលគួររកយោង ក៏បិទនៅក្នុងទិសម គួរ ។ លុះមាណវកោនៅក្នុងទិសមគួរហើយ ក៏ប្រាបបង្គំចូលព្រះមាត្រៈ ព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះភាគមដំបើង ព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍ចូល សូត្រៈភាគមដំបើង ដំបើងសេចក្តីមិនមានការពន្យល់ មិនមានកេត ការ ក្រោកឡើង ដោយហ័ស កំឡុងកាយ ទិន្នភាពនៅសព្វយស្រប អំណាច បពិត្រព្រះភាគមដំបើង ព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍ ជាមនុស្សជេក

វុទ្ធា មហាបុត្តោ អនុគតោ វាយាអនុប្បត្តោ
 វិសុទ្ធសុត្តន្តោ ជាតិយា វិសុទ្ធិ វេទានិ ចារុត្ត
 សនិយណ្ឌកេដុកានិ សាគុរច្យកេធានិ ឥតិហាស-
 បញ្ចមាទិ បទកោ វេយ្យាករណោ លោកាយតមហា-
 បុរិសលក្ខណេសុ អនុវាយោ យាវតា កោ ព្រាហ្ម-
 ណាតបតិកា មិច្ឆិលាយំ បដិវសន្តិ ព្រហ្មយុ
 តេសំ ព្រាហ្មណោ អក្កមត្តាយតិ យនិទំ កោតេហិ
 ព្រហ្មយុ តេសំ ព្រាហ្មណោ អក្កមត្តាយតិ យនិទំ
 មន្តេហិ ព្រហ្មយុ តេសំ ព្រាហ្មណោ អក្កមត្តាយតិ
 យនិទំ អយុតា ទេវ យសសា ច សោ ភោតោ
 តោតមស្ស ធម្មនកាមោតិ ។ យស្សធានិ មាណវ^(១)
 ព្រហ្មយុ ព្រាហ្មណោ កាលំ មញ្ញតិកិ ។ អថទា
 សោ មាណវកោ យេន ព្រហ្មយុ ព្រាហ្មណោ តេនុប-
 សន្តមិ ឧបសន្តមិថា ព្រហ្មយុ ព្រាហ្មណំ ឯតទេវេន
 កតាវកាសោ ទោ កវិ^(២) សមណេន កោតមេន
 យស្សធានិ កវិ កាលំ មញ្ញតិកិ^(៣) ។

១ ឧ. មាណវ ។ ២ ម. កេតិ វិចិត្ត វិសុទ្ធិ ។ ៣ ឧ. មញ្ញតិកិ ។

ព្រឹត្តា ហសំ កន្ទនិកាលវេនិធាយ មកដល់បច្ចិមវេយ្យោ មានកាយ
 ១២០ ឆ្នាំ អំពីកំណើត ជាអ្នកចេះចប់ផ្លូវក្រវេទ ព្រមទាំងនម្ពិរឈ្មោះ
 និយណ្ឌ នឹងគម្ពិរឈ្មោះកេដុកៈ ព្រមទាំងអក្ខប្បកេខ មានគម្ពិរឈ្មោះ
 ឥតិហាសៈជាគំរាប់ ៨ ជាអ្នកដឹងខ្លាំងបំផុតទេ ជាអ្នកចេះខ្លាំងយ្យាករណ៍
 ជាអ្នកមិនទើសតាម ក្នុងគម្ពិរលោកាយតៈ នឹងគម្ពិរមហាបុរិសលក្ខណៈ
 ក្នុងព្រាហ្មណ៍នឹងគហចតិដ៏ចំរើនទាំងអម្បាលនោះ តែងទៅកាស្រ័យក្នុង
 ក្រុងមិច្ឆិលា ៦ ព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍ ប្រាកដជាប្រសើរ ដោយភោត-
 សម្បទ៍ទាំងព្រាហ្មណ៍នឹងគហចតិទាំងអម្បាលនោះ ព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍
 ប្រាកដជាប្រសើរ ដោយមន្តវេទ ទាំងព្រាហ្មណ៍នឹងគហចតិទាំងអម្បាល
 នោះ ព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍ ប្រាកដជាប្រសើរ ដោយកាយុផ្សំ ដោយ
 យសផ្សំ ទាំងព្រាហ្មណ៍នឹងគហចតិទាំងអម្បាលនោះ ឥឡូវគាត់ចង់
 ចូលនឹងព្រះគាតមដ៏ចំរើន ។ ព្រះអង្គទ្រង់ប្រាប់ថា ខ្មាលមាណា
 ព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍ ចូលរស់នៅក្នុងកាលនេះនឹងមកឥឡូវនេះចុះ ។ ទើប
 មាណានោះ ចូលទៅក្រហមព្រាហ្មណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ
 ក៏កាលនឹងព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍ដូច្នេះថា ព្រះសមណគាតម បានបើក
 កោសដល់អ្នកដ៏ចំរើនហើយ អ្នកដ៏ចំរើន ចូលរស់នៅក្នុងកាលនេះ
 ទៅ ឥឡូវនេះចុះ ។

[១១] អដទោ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ យេន
 កកា តេនុបសង្កម ។ អនុសា ទោ សា បរិសា
 ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ ទោតា ។ អាតច្ចន្តំ ធិស្វា (១)
 ឧរុមត្តំ (២) ឧកាសមកាសិ យថាតំ ញាតស្ស
 យសស្សិយោ ។ អដទោ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍
 តំ បរិសំ ឯតទោ អសំ កោ (៣) ធិសីនិ
 តុត្ថេ សកោ អាសនេ ឥតាហំ សមណស្ស កោ-
 តមស្ស សន្តិកោ ធិសីនិស្សមិតំ ។ អដទោ
 ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ យេន កកា តេនុបសង្កម
 ឧបសង្កមិត្វា កកាតា សន្តិ សម្មាធិ សម្មាធិយំ
 កដិ សាវណិយំ វិគីសារោ ឯតទោ ធិសីនិ ។
 ឯតទោ ធិសីនិ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ កកាតា
 កាយេ ទ្វត្តិស មហាបុរិសលក្ខណាធិ សម្មាធិសំ ។
 អនុសា ទោ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ កកាតា កាយេ
 ទ្វត្តិស មហាបុរិសលក្ខណាធិ យេកុយ្យេ ។ បេត្វា
 ទ្វេ ទ្វិសុ មហាបុរិសលក្ខណាសុ កត្វតំ វិចិត្តិ
 យាធិមុត្តតំ ធិសីនិសីនិ កោសាហិតេ ធិ វត្តកុយ្យេ

១. ឧ. វិស្វា ។ ២. ឧ. វិស្វា ។ ៣. ឧ. វិស្វា ។

[១១] គ្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅក្នុងព្រះ
 ព្រះភាគ ។ ឯបរិសំទោះ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍
 ចង្វាយ លុះយើងហើយ តំបនាចញ បើកសាសន៍ ដូចជាច្បាប់
 បើកសាសន៍បុគ្គល ដែលមានក្បែរព្រះមហេស ។ លំដាប់នោះ
 ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍
 ធិសីនិ ឆ្លើយចម្លើយអត្ថបទសាសន៍ជាប្រភេទចុះ ខ្ញុំនឹង
 អនុវត្តធិសីនិសាសន៍សាសន៍មក្នុងនេះ ។ បើប្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍
 ចូលទៅក្នុងព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ច្រើនបុគ្គល
 រីករាយជាមួយធិសីនិសាសន៍ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយនឹង
 ពាក្យដែលគួររីករាយ អត្ថបទសាសន៍ ។ លុះប្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍
 ធិសីនិ អត្ថបទសាសន៍ហើយ ក៏និពន្ធផែលខ្លះមហាបុរិសលក្ខណៈតាំង
 យក ក្នុងព្រះកាយ នៃព្រះមហេស ។ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍
 ឆ្លើយ ខ្ញុំមហាបុរិសលក្ខណៈតាំង យក ក្នុងព្រះកាយនៃព្រះមហេស
 កាលដោយច្រើន វៀរវៀលនៃមហាបុរិសលក្ខណៈ ២ ប្រការ ក៏សង្ស័យ
 រឿងច្បាស់ មិនច្បាស់ មិនជ្រះស្រឡះក្នុងមហាបុរិសលក្ខណៈតាំង ២
 ប្រការនោះ គឺអរិយៈដែលត្រូវលាក់ក្នុងសំពត់ បើកនៅក្នុងស្រោម ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមចម្ពក្កនិកាយ

ចហុតជីវិតាយ ច^(១) ។ អថេតា ព្រហ្មយុ ព្រាហ្មណោ
កកវន្តិ កាជាហិ អជ្ឈកាសី

យេ មេ ទូត្តិសាតិ សុតា
មហាបុរិសសត្វណា
នុរេ^(២) កេសី ឧ ចស្សមិ
ភោតោ កាយស្មី ភោតម
កក្កិ កោសាហិតិ ភោតោ
វត្តកុយ្ហិ ឧត្តម
នាវិសមាធិស្សយា^(៣)
កក្កិ ជីវិតិ ឧស្សុកា
កក្កិ ចហុតជីវិតិ
យជាតិ ជាធិយាមសេ^(៤)
និប្ពាមយេតិ តទុក្កំ^(៥)
កក្កិ វិធម វោ ឥសេ

១ ម. ពានិភី ទំស្សនិ ។ ២ ម. រុ ។ ៣ ម. ពាវិសមាធិស្សយាតិ ទំស្សនិ ។
៤ ម. ជាធិស្សយេ ។ ៥ ម. ចហុតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមចម្ពក្កនិកាយ

ព្រះដ៏ក្តីដ៏ល្មម ១^(១) ។ សំដាបំពានេ ក្រហាយុក្រាហ្មណំ កោល
សរសើព្រះចានព្រះភាគ ដោយគាថាទាំងឡាយថា

មហាបុរិសលក្ខណៈទាំងឡាយណា ដែលខ្ញុំបានដឹងមក
ថាមាន ឲ្យប្រការ បរិក្ខេបព្រះភាគម ចណ្តាមហាបុរិស-
លក្ខណៈទាំងនោះ ខ្ញុំមិនឃើញឡើយលក្ខណៈប្រការក្នុងព្រះ
កាយនៃព្រះអង្គ បរិក្ខេបព្រះអង្គទ្រង់ខ្ពង់ខ្ពស់ជាងផង អរិយៈ
ដែលត្រូវលាក់ក្នុងសំរាត់ បិទនៅក្នុងស្រោម ដ៏ប្រាកដស្មើ
ដោយគេស្រ្តីរបស់ព្រះអង្គមានដែរឬ ព្រះដ៏ក្តីដ៏ល្មមរបស់ព្រះ
អង្គមានឬទេ យើងខ្ញុំបានដឹងមកយ៉ាងណា ព្រះអង្គជាបុគ្គល
មានព្រះដ៏ក្តីដ៏ល្មម (យ៉ាងនោះ) ដែរឬ សូមព្រះអង្គល្បិច
ឲ្យព្រះដ៏ក្តីដ៏ល្មម បន្តិចមកមើល បរិក្ខេបព្រះអង្គទ្រង់ស្វែងរកឲ្យ
គុណដ៏ប្រសើរ សូមព្រះអង្គបន្ទោចនឹម្លូវសេចក្តីសង្ស័យដល់

១ តិចណ្ហាទន្ថយទន្ថនៃ ។

ប្រាហ្មណ៍បុត្រ ព្រហ្មយស្សត្ថ កតតោ បរិវត្តនំ

និដ្ឋានមាតុក្កាយ

សម្បទាយ សុទាយ ឆ

កតាវកាសា បុប្ផាម

យំកេត្វិ អភិបត្តិតន្តិ ។

[១២] អដទោ កតាវតោ ឯតនហោសិ
 បស្សតិ ទោ មេ អយំ ព្រហ្មយុ ប្រាហ្មណោ
 ទ្វត្តិស មហាចរិសលក្ខណានិ យេកុយ្យេន វេចេត្វា
 ទ្វេ ទ្វិសុ មហាចរិសលក្ខណោសុ កត្តតិ វិចេកេចតិ
 ធានិមុច្ចតិ ឆ សំចសីនតិ កោសោហិតេ ឆ
 វត្ថុកុយ្យេ បហុតជ្ជិតាយ ចាតិ ។ អដទោ កតា
 វតាវចំ វត្ថាភិសង្ការំ អភិសង្ការេសំ យថា អន្តស
 ព្រហ្មយុ ប្រាហ្មណោ កតាវតោ កោសោហិតំ វត្ថុ-
 កុយ្យេ ។ អដទោ កតាវ ជ្ជិតំ ជិដ្ឋាមេត្វា ឧកោចិ
 កណ្ណសោតានិ អនុមសិ ចជេមសិ ឧកោចិ
 បាសិកសោតានិ អនុមសិ ចជេមសិ កោវល-
 កច្យំ* ឧលាដមណ្ឌលំ ជិដ្ឋាយ ឆាធនសិ(២) ។

* ខ. វេយ្យាករណ៍ ។ ខ. ធម្មតេសិវិ វិស្សនី ។ ឧ. ឆាធនិ ។

ប្រាហ្មណ៍វត្ថុ ព្រហ្មយស្សត្ថ តំនិកាវត្ថុនិវេទនំព្រះមាតុព្រះកាត

យេនិវុំ បើព្រះអង្គបើកឧកាសឲ្យហើយ យេនិវុំសូមសូមរនូវ

ច្រណែនមួយ ដែលយេនិវុំត្រូវការ ដើម្បីប្រយោជន៍

ភូមិបច្ចុប្បន្នផង ដើម្បីសេចក្តីសុខភូមិលោកភាវមុខផង ។

[១២] ត្រាវតោ ព្រះមាតុព្រះកាត ទ្រង់ព្រះតម្រិះដូច្នេះថា

ព្រហ្មយុប្រាហ្មណ៍នេះ បានឃើញនូវមហាបុរិសលក្ខណៈទាំង ៣២
 ប្រការ បេសកថាគតដោយច្រើន វៀរតែមហាបុរិសលក្ខណៈ ២ ប្រការ
 ក៏សង្ស័យ ឡើងដូច្នេះ មិនចូលចិត្ត មិនជ្រះស្រឡះ ភូមិមហាបុរិស-
 លក្ខណៈទាំង ២ ប្រការនោះ គឺអវយវៈដែលត្រូវលាក់ក្នុងសំពត់ បើក
 នៅក្នុងស្រោម ១ អណ្តាតដ៏ល្មម ១ ។ ទើបព្រះមាតុព្រះកាត ទ្រង់តាក់
 តែងនូវវត្ថាភិសង្ការ ឲ្យព្រហ្មយុប្រាហ្មណ៍ បានឃើញនូវអវយវៈ
 ដែលត្រូវលាក់ក្នុងសំពត់ បើកនៅក្នុងស្រោម បេសព្រះអង្គ ។
 លំដាប់នោះ ព្រះមាតុព្រះកាត ទ្រង់ល្បឿននូវព្រះជញ្ជី ប៉ះពាល់ដល់
 នូវព្រះកាលិទាំងពីរផង ប៉ះពាល់ដល់នូវព្រះបាសិកទាំងពីរផង ហើយ
 ទ្រង់យកព្រះជញ្ជីប៉ះនូវមណ្ឌលនៃព្រះឧលាដ (ថ្ងូស) ទាំងអស់ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ស្ស ទង្វៀនបណ្ណសកំ

អដទោ ភគវា ព្រហ្មាយុំ ព្រាហ្មណំ តាថាហិ
អជ្ឈកាសិ

យេ ភេ ធូត្តិសាតិ សុតា
មហាបុរិសលត្តណា
សទ្ធេ ភេ មម កាយស្មី
មា ភេ^(១) កង្ខាហុ ព្រាហ្មណ
អភិក្ខេយ្យំ អភិក្ខាតំ
ការវតទុក្ខ ការិកំ
បរោកត្ថំ ចហិំ មេ
តស្មំ ទុន្ទោស្មី ព្រាហ្មណ
និដ្ឋជម្មហិតតាយ
សម្បាយ សុទាយ ច
កតាវកាសោ បុច្ឆស្សំ
យំកេត្វ អភិបត្តេតន្តិ ។

[១៣] អដទោ ព្រហ្មាយុស្ស ព្រាហ្ម-
ណស្ស ឯតនេហាសិ កតាវកាសោ ទោម្ហិ
សមណោ តោតាមនំ កី ទុ ទោ អហំ
១២.៤៦ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណសកំ

ត្រាវនា ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹងព្រហ្មាយុព្រាហ្មណំ ដោយ
តាមទាំងឡាយថា

មហាបុរិសលត្តណៈទាំងឡាយណា ដែលអ្នកបានចេះដឹង
មកថា មានព្រះប្រការ មហាបុរិសលត្តណៈទាំងអស់នោះ
មានក្នុងកាយនៃភគវា ម្ចាស់ព្រាហ្មណំ អ្នកកុំមានសេចក្តី
សង្ស័យឡើយ ធម្មជាតិដែលគួរដឹងច្បាស់ ភគវាបានដឹង
ច្បាស់ហើយ ធម្មជាតិដែលគួរចំរើន ភគវាបានចំរើនហើយ
ធម្មជាតិដែលគួរលះបង់ ភគវាបានលះបង់ហើយ ម្ចាស់
ព្រាហ្មណំ ព្រោះហេតុនោះ ទើបភគវាល្មោះថា ព្រះ
ពុទ្ធ ភគវាបានបើកឧបាសម្បទាហើយ អ្នកចូរសួរនូវប្រសា
ណានិមួយ ដែលអ្នកត្រូវការចុះ ដើម្បីប្រយោជន៍ ក្នុង
បច្ចុប្បន្នផង ដើម្បីសេចក្តីសុខ ក្នុងលោកទាំងមុខផង ។

[១៣] លំដាប់នោះ ព្រហ្មាយុព្រាហ្មណំ មានសេចក្តីគ្រិះរិះផ្ទុះចុះ
ថា កក្កាអញ ព្រះសមណភោគមបានបើកឧបាសម្បហើយ កក្កាអញ

ប្រាហ្មណ៍ស្ស ប្រហ្មយុស្ស កង្កំ ចង្កូងចង្កូង

សមណំ កោតមិ បុច្ឆេយ្យំ និដ្ឋជម្មកំ វា អត្ថំ
សម្បរាយកំ វាតិ ។ អដទោ ប្រហ្មយុស្ស
ប្រាហ្មណ៍ស្ស ឯតទយោសិ កុសលោ ទោ អហំ
និដ្ឋជម្មកាណំ អត្ថានំ អញ្ជាចិ មំ និដ្ឋជម្មកំ អត្ថំ
បុច្ឆន្តិ យទ្ធជាហំ សមណំ កោតមិ សម្បរាយកមោ
អត្ថំ បុច្ឆេយ្យន្តិ ។ អដទោ ប្រហ្មយុ ប្រាហ្មណ
កកវន្តិ កាដាហិ អដ្ឋកាសិ

កដិ ទោ ប្រាហ្មណោ ហោតិ
កដិ កវតិ វេទក្ខ
តេវដ្ឋោ ភោ កដិ ហោតិ
សោត្តិយោ កំន្តិ វុច្ចតិ
អហំ ភោ កដិ ហោតិ
កដិ កវតិ កោវលី
មុនិ ច ភោ កដិ ហោតិ
តុន្តោ កំន្តិ ចវុច្ចតិ ។

ប្រាហ្មណ៍ស្ស ប្រហ្មយុស្ស អតីកាស្មោប្រសាចិ ពោព្រះមានព្រះរាជ

គប្បីស្ម័គ្រោះសមណោតាភមអតីប្រយោជន៍ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ឬប្រយោជន៍ក្នុង
លោកភាវីយៈ ។ ទើបប្រហ្មយុប្រាហ្មណ៍ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះ
ទៀងថា អាក្ខរញ្ញាបុគ្គលល្អាស់វៃ ក្នុងប្រយោជន៍បច្ចុប្បន្ន ឯជន
ទាំងឡាយដទៃទៀត តែងស្មោះត្រង់អញ្ច អតីប្រយោជន៍បច្ចុប្បន្នវៃ
បើដូច្នោះ ត្រូវតែអាក្ខរញ្ញាស្ម័គ្រោះសមណោតាភម អតីប្រយោជន៍ក្នុង
ចរណ៍កិញ្ចចៈ ។ ទើបប្រហ្មយុប្រាហ្មណ៍ ពោលសូត្រមានព្រះ
ភាគ ដោយគាថាទាំងឡាយថា

បុគ្គលដូចម្តេច ហៅថា ប្រាហ្មណ៍ បុគ្គលដូចម្តេច ហៅថា
អ្នកចេះចម្លើយស្រាវជ្រាវ បុគ្គលដូចម្តេច ហៅថា អ្នកមាន
ក្រៃវែង បុគ្គលដូចម្តេច ហៅថា អ្នកមានស្ម័គ្រ បរិក្រ
ព្រះអង្គដ៏ចម្រើន បុគ្គលដូចម្តេច ហៅថា ព្រះអរហន្ត
បុគ្គលដូចម្តេច ហៅថា អ្នកបរិបូណ៌ដោយគុណទាំងអស់
បរិក្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឬយោទៀត បុគ្គលដូចម្តេច ហៅថា
មុនិ បុគ្គលដូចម្តេច ដែលហៅថា ព្រះពុទ្ធ ។

សុត្តន្តបិដក ដង្ហែងកាយសុ ដង្ហែងបណ្ណសាសន៍

[១៤] អដទោ កកវា ព្រហ្មយុំ ព្រាហ្មណ៍
កាជាហិ បច្ចុកាសំ

បុត្តេន្តរំសំ យោ វេទំ
សត្តាទាយកុ បស្សតិ
អដោ ជាតិក្កយំ បត្តោ
អភិញ្ញាវេសំតោ មុនិ
និត្តំ វិសុទ្ធិំ ជាតាតិ
មុត្តិ កកេហិ សទ្ធាសោ
បហិនជាតិមរណា
ព្រហ្មជរិយស្ស កោវសំ
ទាវេ សទ្ធជម្ពានំ
តុដ្ឋោ កានិ បុព្វតិ ។

[១៥] ឯវំ វុត្ត ព្រហ្មយុ ព្រាហ្មណោ ឧដ្ឋាយា-
សនា ឯកំសំ ឧត្តរាសន្តិ កកវា កកវតោ ចានេសុ
សិរសា និចតិក្កា កកវតោ ចាទានិ មុខេន ច
បរិទុម្ពតិ ចាណិហិ (*) បរិសម្ពាហិតិ ជាមក្ខ
សាវេតិ ព្រហ្មយាហិ (**) កោ កោតម ព្រាហ្មណោ

* វ.ម. ឯត្ថេយ ឯសត្ថេ វិស្សនំ ។ ** ម ព្រហ្មយុហិ ។

សុត្តន្តបិដក ដង្ហែងកាយ ដង្ហែងបណ្ណសាសន៍

[១៤] គ្រាតោ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់រំលឹក

ព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍វិញ ដោយគាត់ទាំងឡាយថា

បុគ្គលណា ដឹងខ្លួនខ្លួនដែលខ្លួនគ្រប់គ្រាន់យេន ក្នុងកាល
មុន ឃើញច្បាស់ខ្លួនស្មោះស្មើនឹងអបាយ មួយទៀត បុគ្គល
ណា ដល់ខ្លួនកិរិយាអស់ទៅនឹងជាតិ ដល់ខ្លួនចំបង់ផុតដោយ
អភិញ្ញា ជាអ្នកប្រាជ្ញដឹងច្បាស់ខ្លួនចំបង់សុទ្ធ ជាចិត្តប្រ
ស្រឡះហើយចាកកង្វះ ដោយអាការៈទាំងពួង ជាអ្នកមាន
ជាតិនឹងមរណៈលះបង់ហើយ ជាអ្នកប្រកបដោយមគ្គព្រហ្ម-
ចរិយៈទាំងអស់ ជាអ្នកចេះចប់ ខ្លួនដឹងទាំងអស់ បុគ្គល
ប្រាកដដូច្នោះ គេហត្ថហៅថា ព្រះគុដ្ឋ ។

[១៥] កាលឃើញព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យំនេះហើយ
ព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍ ក៏ព្រាតកតិភាសនៈ ធ្វើខ្លួនសំរាប់កុក្ករសង្គ្រោះទៀង
ស្មាញ់ ក្របខៀបព្រះបាទព្រះមានព្រះភាគដោយក្បាល ដប់ព្រះ
បាទព្រះមានព្រះភាគដោយទាត់ដង ច្របាច់ដោយដង បន្ទិះឈ្មោះ
របស់ខ្លួនថា ចក្រព្រះនាគមជ័ចំរើន ឡូត៍អង្គុះឈ្មោះថា ព្រហ្មយុ-

ព្រាហ្មណ៍ស្ស ព្រហ្មយុស្សន្ត អនុប្បន្នបិដក

ព្រហ្មយាហំ ភោ ភោតម ព្រាហ្មណ៍តិ ។ អដទោ
 សា បរិសា អន្តរិយក្ខតជាតា (១) អហោសិ អន្តរិយំ វត
 ភោ អត្ថតំ វត ភោ សមណ្ឌស្ស មហិទ្ធិកតា មហា-
 ទុកាវតា យត្រ ហិ ធាមាយំ ព្រហ្មយុ ព្រាហ្ម-
 ណោ ញាតោ យសស្សី វរុដំ បរមំ ធិបត្ថកាវិ
 កាវិស្សត្ថិ ។ អដទោ ភកក ព្រាហ្មយុ ព្រាហ្មណ៍
 ឯកនេវេន អសំ ព្រាហ្មណ ឧដ្ឋហ(២) ធិសីន
 ត្ថំ សកេ អាសនេ យតោ តេ មយិ ចិត្តំ
 បសន្និ ។ អដទោ ព្រហ្មយុ ព្រាហ្មណោ ឧដ្ឋ-
 ហិតា សកេ អាសនេ ធិសីនិ ។

[១៦] អដទោ ភកក ព្រហ្មយុស្ស ព្រាហ្ម-
 ណស្ស អនុប្បត្តិកដំ កាដេសំ សេយ្យដិទំ ធានកដំ
 សីលកដំ សត្តកដំ កាមាធំ អាធិនវំ ទិកាវិ សន្តិ-
 លេសំ នេត្តម្មេ អាធិសីសំ បកាសេសំ ។ យធា
 ភកក អញ្ញាសិ ព្រហ្មយុ ព្រាហ្មណ៍ កល្យចិត្តំ
 អនុចិត្តំ វិជីវណាចិត្តំ ឧទក្ខចិត្តំ បសន្និចិត្តំ

១. ១. អន្តរិយក្ខតជាតា ទំស្សតិ ។ ២. ឧដ្ឋហិ ។

ព្រាហ្មណ៍ស្ស ព្រហ្មយុស្សន្ត អនុប្បន្នបិដក

ព្រាហ្មណ៍ បរិគ្រព្រនេតាមមជ្ជិចារីន ខ្ញុំព្រះអង្គ ឈ្មោះព្រហ្មយុ-
 ព្រាហ្មណ៍ ។ គ្រានោះ បរិសេចនោះ ក៏មានសេចក្តីស្ងៀម ខឹងសេចក្តី
 ស្របស្រង់ អើ អស្ថាប្បណាស់ហ្ន៎ អើ ចំឡែកណាស់ហ្ន៎ សមណៈពេញ
 ជាតានច្ចៀច្រើន មានអនុកាវច្រើន ព្រោះថាព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍នេះ
 ជាអ្នកមានវត្ថុឈ្មោះ មានយស ហើយធ្វើឲ្យសេចក្តីគោរពជឿក្រៃលែង
 មានសកាតដូច្នេះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់នឹង
 ព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍ដូច្នេះថា ខាលព្រាហ្មណ៍ ល្មមហើយ អ្នកចូរក្រោក
 ឡើង ចូរអង្គុយលើកាសនៈរបស់ខ្លួនចុះ ព្រោះចិត្តរបស់អ្នកជ្រះថ្លានឹង
 គោរពគោរពហើយ ។ សម័យនោះ ព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍ ក្រោកឡើង
 អង្គុយលើកាសនៈជាចេស្តាន ។

[១៦] លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់សំដែងអនុប្បត្តិកថា
 ដល់ព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍ គឺ ទ្រង់ប្រកាសឲ្យមានកថា សីលកថា
 សត្តកថា និងគោសរបស់កាម ជាគោសដ៏លាមក សៅហ្មង និង
 កាសស្ស ក្នុងការចេញចាកកាម ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ប្រាប់ថា
 ព្រហ្មយុព្រាហ្មណ៍ មានចិត្តស្រួល មានចិត្តខន់ មានចិត្តទ្រោសបាត
 និងវេណធម៌ មានចិត្តអវិជ្ជាឥឡើង មានចិត្តជ្រះថ្លា ក្នុងកាលណាហើយ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុត្តន្តបិដក

អថ យា ពុទ្ធានំ សាមុត្តសំ កា ធម្មទេសនា
 តំ បកាសេសំ ទុក្ខំ សមុទយំ ឯហេតុំ មគ្គំ ។
 សេយ្យថាថិ ធាម សុទ្ធិំ វត្ថុំ អបកកកាធម្មតំ
 សម្មាសេវ វជនំ បដិក្កល្ហាយ ឯវាម ព្រហ្មយុស្ស
 ព្រាហ្មណស្ស ភស្មីយេវ អាសនេ វិជ វិគមសំ
 ធម្មចក្កំ ឧទាហិ យំ កត្វេ សមុទយធម្មំ សទ្ធិន្តំ
 ឯហេតុធម្មន្តំ ។

[១៧] អថ ទោ ព្រហ្មយុ ព្រាហ្មណោ និដ្ឋធម្មោ
 បត្តធម្មោ វិនិកធម្មោ បរិយោកាធម្មធម្មោ វិនិកាវិនិកា
 វិកកកកកកោ វេសាវជ្ជធម្មោ អបរាជ្ជធម្មោ សុត្ត
 សាសនេ កកវន្តំ ឯតទេវតំ អភិក្កន្តំ កោ
 តោតម អភិក្កន្តំ កោ តោតម សេយ្យថាថិ កោ
 តោតម ឯក្កន្តិកំ វា ឧក្កន្តយ បដិទ្ធិន្តំ វា
 វិវាយ ឧទ្ទស្ស វា មគ្គំ អាទិក្កេយ អទ្ធការេ វា
 តេលប្បដ្ឋានំ ធារយ ចក្កមន្តោ វា ឧទ្ធិន្តំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុត្តន្តបិដក

ព្រង់ត្រាស់ ខ្ញុំធម្មទេសនា ដែលព្រះពុទ្ធចាត់ឡាយ ព្រង់លើកឡើង
 សំដែងដោយព្រះអង្គឯង និទ្ទក ១ សមុទ័យ ១ ឯហេតុ ១ មគ្គ ១
 ក្នុងកាលនោះ ។ សំគត់ស្អាត ប្រាសចាកវត្ថុមានពលិវេទ ក្នុងទទួល
 ខ្ញុំត្រឡប់ជ្រួលកំដៅយល់បាន យ៉ាងណាមិញ ធម្មចក្កនិសោកបក្ខិមគ្គ
 ប្រាសចាកក្នុង ប្រាសចាកមន្តិយ កំភើតឡើងដល់ព្រហ្មយុត្រាហ្មណ៍
 លើកសន្ទនាឯងថា ធម្មជាតិឈានមួយ ដែលកើតឡើងជាធម្មតា
 ធម្មជាតិចាត់អស់នោះ វេទនាដែលកើតវិញជាធម្មតា ក៏យ៉ាងនោះដែរ ។

[១៨] ត្រាថា ព្រហ្មយុត្រាហ្មណ៍ បានឃើញចក្ខុស្សច្នៃមិ
 ហើយ បានដល់ចក្ខុស្សច្នៃមិហើយ បានដឹងចក្ខុស្សច្នៃមិហើយ បានចុះ
 ចិត្តសំបកាន់ចក្ខុស្សច្នៃមិហើយ ឆ្លងផុតសេចក្តីសង្ស័យហើយ ប្រាសចាក
 សេចក្តីឆ្លើងឆ្លប់ហើយ ដល់ខ្ញុំសេចក្តីត្រឡប់ មិនធ្វើបុគ្គលដទៃ ក្នុង
 សាសនាចលនាព្រះសាស្តា ក៏ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគ ផ្សំចុះថា
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ច្បាប់ពេកណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ច្បាប់ពេកណាស់ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ផ្សំចុះក្នុងដំណើរឡើងខ្ញុំ
 របស់ដែលក្តាប់ខ្ញុំ ឬកើតឡើងខ្ញុំរបស់ដែលបិទបាំងខ្ញុំ កុំនោះដូចគេ
 ប្រាប់ខ្ញុំដល់មនុស្សក្រកវើងផ្លូវ កុំនោះសាត ផ្សំចុះគោតមប្រទេសប្រទេសប្រទេស
 ក្នុងទីនេះដោយគិតថា ឧស្សាហកម្មមានក្បែរ វេទនាដែលឃើញខ្ញុំប្រ

ပြည်သူ့ဝန်ထမ်း၊ ပြည်သူ့ထုတ်ကုန်၊ ပြည်သူ့စာပေ၊ ခံယူမှုစနစ်

[១៨] អដោ ព្រហ្មយុ ព្រាហ្មណោ ភកវតោ
 អធិកសមំ វិនិត្យ ឧប្បាយាសថា ភកវត្ថំ អភិកំនេត្វ
 បនត្ថុណំ កត្វា បក្កាមិ ។ អដោ ព្រហ្មយុ
 ព្រាហ្មណោ ភស្ស វត្ថុយា អនុយេន សកេ វេវ
 សនេ បណីតិ វាធិនីយំ កោធិនីយំ បដិយាធិមេត្វា
 ភកវតោ កាសំ អាវេទាបេសិ កាលោ ទោ
 កោ កោតម វិដ្ចុតិ ភក្កុន្តំ ។ អដោ ភកវ
 បុព្វស្ថានសមយំ ធិកំសេត្វា បក្កុវិវាទាធាយ យេន
 ព្រហ្មយុស្ស ព្រាហ្មណ៍ស្ស វិវេសនំ ភេតុប
 សក្កមិ ឧបសក្កមិត្វា បញ្ចាត្ថ អាសនេ វិសីទិ

ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មយស្ថ អំពីទ្រង់ជួលទៅកាន់ផ្ទះរបស់ព្រាហ្មយព្រាហ្មណ៍

(១៨) ព្រះនាង ព្រហ្មយុត្រាហ្មណ៍ ដឹងថាព្រះមានព្រះភាគ
ទ្រង់ទទួលរងម្តាយហើយ ក៏ស្រោកអំពីកាសនេះ ថ្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ
ឆ្លើយទុក្ខណាហើយចេញទៅ ។ លុះពេលនោះកន្លងទៅ ព្រហ្មយុ-
ត្រាហ្មណ៍ ឲ្យភាគីត្រីធានឈរគាត់ដឹងថា ហៅឆ្លើយក្នុងផ្ទះ ក្នុងផ្ទះរបស់ខ្លួន
ចេះហើយ ឲ្យមនុស្សទៅគ្រាបបង្គំទូលភក្តកាស ចំពោះព្រះមានព្រះភាគ
ថា បពិត្រព្រះភាគមង្គលអើយ កាលនេះហើយ ភក្តសម្រេចហើយ ។
លំដាប់នោះ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ស្បង់ប្រដាប់ដោយបាត្រនិងចំរៃ ក្នុង
វេលាម្សាត្រាសម័យ ហើយស្តេចចូលទៅកាន់ផ្ទះរបស់ព្រហ្មយុត្រាហ្ម-
ណ៍ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ឆ្លើយលើកកាសនេះវេលានោះប្រាប់ថា

សន្តិ ភិក្ខុសង្ឃ ។ អដោ ព្រហ្មយុ ព្រាហ្មណោ
 សត្តាហំ ពុទ្ធច្បថុចំ ភិក្ខុសង្ឃំ បណីតេន
 វាជជ័យេន កោជជ័យេន សហគ្គា សន្តច្យេសំ
 សច្ចវាសេ ។ អដោ ភកា ភស្ស សត្តាហស្ស
 អន្ធយេន វិជហេសុ បារិកំ បក្ខាមិ ។

[១៩] អដោ ព្រហ្មយុ ព្រាហ្មណោ អចិរ-
 ចក្កន្តស្ស ភកាតោ កាលមកាសំ ។ អដោ
 សន្តហុណា ភិក្ខុ យេន ភកា ភេទុបសន្តិធិសុ
 ឧបសន្តិមិត្វា ភកវន្តំ អភិវាទេត្វា ឯកមន្តំ ឯសី-
 ជ័សុ ។ ឯកមន្តំ ឯសីន្ទោ ទោ^(១) តេ ភិក្ខុ ភកវន្តំ
 ឯកេវេនំ ព្រហ្មយុ ភន្តេ ព្រាហ្មណោ កាលកតោ
 ភស្ស តា ភតិ តោ អភិសម្បវាយោតិ ។

[២០] បណ្ឌិតោ ភិក្ខុវេ ព្រហ្មយុ ព្រាហ្មណោ
 ចច្ចុបាជិ ជម្ពំ សាទុជម្ពំ ទេវ ចំ^(២) ទេវាទិ-
 ការណំ វិហេសេសិ ព្រហ្មយុ^(៣) ព្រាហ្មណោ

១ ខ. វេរាទា ចន្ទំ ។ ២ ខ. ធម្មសម្បវេទន្តំ ខវ មន្តិ វិស្សនិ ។ ឃ. ធម្ម . . .
 ៤ ឈ មន្តិ វិស្សនិ ។ ៥ ខ. ឃ. ឯកមន្តំ ភិក្ខុវេ វិស្សនិ ។

ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃ ។ ព្រោះ ព្រហ្មយុព្រាហ្មណំ បានញ្ចាត់
 ភិក្ខុសង្ឃ មានព្រះពុទ្ធជាប្រធាន ឱ្យផ្អែកស្តាប់ស្តាប់ គ្រាន់តែភិក្ខុសង្ឃ
 ចាញ់យាត់ ដោយទាននិយកាជនិយាហារជំនួញផ្គង់ ដោយវិជ្ជាខ្លួន
 អស់ពីថ្ងៃ ។ លុះថ្ងៃ ៧ កន្លងទៅហើយ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ក៏
 ស្ដេចចេញទៅកាន់បារិក ក្នុងដែនវិទេហៈ ។

[១៩] ព្រោះ កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្ដេចចេញ
 ទៅមិនយូរប៉ុន្មាន ព្រហ្មយុព្រាហ្មណំ ក៏ធ្វើមរណកាល ។ ដំបូង
 ពោះ ល្អិតក្នុងច្រើន ចូលទៅកាលព្រះមានព្រះភាគ លុះចូល
 ទៅដល់ហើយ ក៏គ្រាចង្វាយបង្គំព្រះមានព្រះភាគ ហើយអង្គុយក្នុង
 សមគួរ ។ លុះភិក្ខុទាំងនោះ អង្គុយក្នុងសមគួរហើយ ក៏គ្រាចង្វាយ
 ចូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បតីព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ព្រហ្មយុ-
 ព្រាហ្មណំ ធ្វើមរណកាលហើយ គតិរបស់គាត់ដូចម្ដេច បរិលោភ
 ដូចម្ដេច ។

[២០] ព្រះអង្គទ្រង់ត្រាស់ថា ឆ្ងាយភិក្ខុទាំងឡាយ ព្រហ្មយុ-
 ព្រាហ្មណំជាបណ្ឌិត បានខ្វះធម៌^(១) ព្រមទាំងអនុធម៌^(២) ហើយមិន
 បានញ្ចាត់នាគឱ្យរំលឹក ព្រោះធម៌ជាហេតុ ព្រហ្មយុព្រាហ្មណំ

១ ធម៌ឯងអនុធម៌ ។ ២ ធម៌ឯងមិនទាំង ៣ ទាំងក្រោម ។

ព្រាហ្មណ៍ស្នូ ព្រហ្មយស្មន្ត ព្រហ្មយស្ម ធន់ល្អលាស់

បញ្ចុំ ឱរម្ភាគិយោចំ សញ្ញាជនាចំ បរិក្ខុយា
ឱបចាតិកោ ហោតិ តត្ថ បរិមិថ្វាយី អនាវត្តិធម្មោ
តស្មា លោកាតិ ។ ឥធម៌រោច ភកវា អត្តមនា
តេ ភិក្ខុ ភកវតោ ភាសិតំ អភិធម្មន្តំ ។

ព្រហ្មយស្មន្ត ឃប់ ឥន្ទ្រំ ។

ព្រាហ្មណ៍ ព្រហ្មយស្មត្រ ឥតិល្អាតលាស់ចលំព្រហ្មយព្រាហ្មណ៍

ជាឧបទានិកៈកំណើត ព្រោះអស់ទៅនៃសញ្ញាជនៈ ជាចំណែកខាង
ក្រោមទាំង ៥ ហើយបរិមិថ្វានក្នុងលោកនោះ មានសភាពជាអ្នកបិទ
ត្រឡប់ចាកលោកនោះ ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ច្រើនក្រាស់ស្មគ្រនេះ
ចប់ហើយ ភិក្ខុទាំងនោះ ក៏មានសេចក្តីគ្រេកអរ រីករាយហើយ ចំពោះ
ភាសិតនៃព្រះមានព្រះភាគ ។

ឃប់ ព្រហ្មយស្មត្រ ទី ១ ។

ទុក្ខិយំ លេខសុត្តំ

(២០) ឯវុច្ឆេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកកំ
អន្ត្រាបេសុ ចារិតញ្ចរមាដោ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃ-
៤ សន្និ អន្តរេលសេហំ ភិក្ខុសតេហំ យេន
អាមណំ នាម អន្ត្រាបាជំ ជិក្ខោ តទេសរិ ។
អស្សាសិ ទោ កេណិយោ ជជិលោ សមណោ
ទលុ ភោ ភោតោ សក្យបុត្តោ សក្យកុលា
បព្វជិតោ អន្ត្រាបេសុ ចារិតញ្ចរមាដោ មហាតា
ភិក្ខុសង្ឃ៤ សន្និ អន្តរេលសេហំ ភិក្ខុសតេហំ
អាមណំ អនុច្ឆន្តោ តំ ទោ បទ កវន្តំ ចោតយិ
ឯវិកល្យាលោ កិក្ខុសន្តោ អនុត្តោ ឥតិវិ
សោ កកកំ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធនោ វិជ្ជាជរណា-
សច្ចន្តោ សុគតោ លោកវិនុ អនុត្តរោ បុរិស-
នន្ទសារជិ សត្វា ទេវមនុស្សាជំ តុន្តោ កកកំ សោ

លេខស្បត្ត ទី ២

(២១) ឯប្រាសាទមកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមានព្រះ
ភាគទ្រង់ស្តេចទៅកាន់ចារឹក ក្នុងអង្គនាមជនបទ ព្រមដោយភិក្ខុសង្ឃ
ច្រើន ចំនួនភិក្ខុ ១.២៨០ ច្រ ទ្រង់ស្តេចទៅដល់តាបណានិគមនៃអង្គ
រាជជនបទ ។ កេណិយជនីល បានឮដំណឹងថា ព្រះសមណគោតម
ជាសក្យបុត្រ ចេញចាកសក្យគ្រូល ទ្រង់ព្រះផ្នួស ផ្សំទ្រង់ស្តេច
មកកាន់ចារឹកក្នុងអង្គនាមជនបទ មួយអន្លើដោយភិក្ខុសង្ឃច្រើន ចំនួន
ភិក្ខុ ១.២៨០ ច្រ ទ្រង់ស្តេចមកដល់តាបណានិគមហើយ ភិក្ខុសង្ឃ
នៃព្រះភាគមជ្ឈិមម្រឹមនោះ សុះសាយទៅយ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះភាគ
អង្គនោះ ព្រះអង្គជាព្រះអរហន្ត ទ្រង់ស្រាវជ្រាវដោយប្រពៃ ចំពោះ
ព្រះអង្គ ទ្រង់បរិច្ចាណិដោយវិជ្ជានិងចរណៈ ទ្រង់មានព្រះដ៏ល្អល្អ
ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់ខ្លាំងក្រៃលាភ ទ្រង់ប្រសើរដោយសីលាទិគុណកេមុត្តល
ណាមួយស្មើគ្នា ទ្រង់ខ្លាចខ្លាចបុរស ដែលគួរខ្លាចបាទ ទ្រង់ជា
សាស្ត្រានៃទេវតានិងមនុស្សចាស់ឡាយ ទ្រង់ស្រាវជ្រាវ ខ្លាំងយសពូ-
កមី ទ្រង់លែងរំលឹកកាន់ភក្តីទៀត ព្រះសមណគោតមអង្គនោះ

ប្រាជ្ញាសម្ពុទ្ធ សេនាបតី កថាបិដក

ឥមំ លោកំ សនេវកំ សមាវកំ សព្វហ្មកំ
 សស្សមណាប្រាជ្ញាណំ ចជំ សនេវមនុស្សំ សយំ
 អភិញ្ញា សង្ខកត្វា ចរេវនេតិ សោ ជង្គំ នេសេតិ
 កាតិកល្យាណំ មជ្ឈេកល្យាណំ ចរិយោសាទ-
 កល្យាណំ សាតុំ សព្វញ្ញំ កេវលបរិច្ឆេទំ ចរិសុទ្ធិ
 ប្រាជ្ញាវរិយំ បកាសេតិ សាទុ ទោ បទ កថាវចានំ
 អរហតំ ឧស្សងំ ហោតីតិ ។

[២២] អថទោ កេណិយោ ជដិលោ យេន ភកវា
 កេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា ភកវតា សន្និ សង្ខេនិ
 សង្ខេនជិយំ កជំ សាកណិយំ វិភិសារត្វា ឯកមន្តិ
 ជិសីនិ ។ ឯកមន្តិ ជិសីនិ ទោ កេណិយំ ជដិលំ
 ភកវា ជង្គុយា កថាយ សន្តស្សសិ សមាទបេសិ
 សមុត្តេជេសិ សម្បហិសេសិ ។ អថទោ កេណិយោ
 ជដិលោ ភកវតា ជង្គុយា កថាយ សន្តស្ស-
 តោ សមាទបេតោ សមុត្តេជេតោ សម្បហិសេតោ

ប្រាជ្ញាសម្ពុទ្ធ សេនាបតី កថាបិដក

ទ្រង់ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ដោយប្រាជ្ញាដ៏ទុក្ខមិនកើតបាន ឡើយណាខ្លះ
 ព្រមទាំងទេវលោក មាណវលោក ព្រហ្មលោក ឡូតក្ខត្តសត្វ ព្រមទាំង
 សមណប្រាជ្ញាណំ ព្រមទាំងមនុស្ស ជាសម្មតិទេវ ទាំងមនុស្សដ៏សេស
 ហើយប្រកាស ព្រះគង្គសំដែងធម៌ មានលំអបទដើម មានលំអបទ
 កណ្តាល មានលំអបទចុង ព្រមទាំងអត្ត ព្រមទាំងព្យាក្ខនៈ ទ្រង់ប្រកាស
 ប្រាជ្ញាវរិយៈ ដ៏ពេញបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់ ក៏ការបោះបង្គោលព្រះ
 អរហន្តទាំងឡាយ មានសភាពយ៉ាងនោះ ជាការប្រពៃពេក ។

[២២] ត្រាវោះ កេណិយជដិល ចូលទៅក្នុងព្រះមានបុណ្យ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយពាក្យកត់ទាក់ សំរោះសំណាល
 មួយអន្លើដោយព្រះមានបុណ្យ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ ទ្រង់ពាក្យ
 ដែលគួរលើកហើយ អង្គុយក្នុងសមគួរ ។ ព្រះមានបុណ្យទ្រង់សំដែង
 ពន្យល់កេណិយជដិលដែលអង្គុយក្នុងសមគួរ ឲ្យយល់ (ប្រយោជន៍
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ននិងបរលោក) ឲ្យជឿជាក់ (ក្នុងកុសលធម៌) ឲ្យសង្កត
 (ធ្វើការកុសល) ឲ្យរីករាយ (ដោយគុណដែលមានក្នុងខ្លួន) ដោយធម៌-
 ភវា ។ លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ពន្យល់កេណិយជដិល ឲ្យយល់
 ឲ្យជឿជាក់ ឲ្យសង្កត ឲ្យរីករាយដោយធម៌ភវាហើយ កេណិយជដិល

កកវន្តំ ឯតទេវោ អនិកសេតុ មេ កវី កោតមោ
 ស្វាតបាយ កត្តំ សន្ធិ កិក្ខុសង្ឃោតិ ។ ឯវិ
 វុត្តេ កកវា កេណិយំ ជដិលំ ឯតទេវោ មហា
 ទោ កេណិយ កិក្ខុសង្ឃោ អន្តរកេលសាចិ
 កិក្ខុសតាចិ ត្វញ្ច ព្រាហ្មណសុ អភិប្បសន្នាតិ ។
 ទុតិយម្យិ ទោ កេណិយោ ជដិលោ កកវន្តំ ឯតទេវោ
 កកិញ្ចាចិ កោ^(២) កោតម មហាកិក្ខុសង្ឃោ
 អន្តរកេលសាចិ កិក្ខុសតាចិ អហញ្ច ព្រាហ្មណសុ
 អភិប្បសន្នា អនិកសេតុ មេ កវី កោតមោ ស្វាតបាយ
 កត្តំ សន្ធិ កិក្ខុសង្ឃោតិ ។ ទុតិយម្យិ ទោ
 កកវា កេណិយំ ជដិលំ ឯតទេវោ មហា ទោ
 កេណិយ កិក្ខុសង្ឃោ អន្តរកេលសាចិ កិក្ខុសតាចិ
 ត្វញ្ច ព្រាហ្មណសុ អភិប្បសន្នាតិ ។ តតិយម្យិ
 ទោ កេណិយោ ជដិលោ កកវន្តំ ឯតទេវោ កកិញ្ចាចិ
 កោ កោតម មហាកិក្ខុសង្ឃោ អន្តរកេលសាចិ កិក្ខុ-
 សតាចិ អហញ្ច ព្រាហ្មណសុ អភិប្បសន្នា

១ ឬ. ១៣ ៣ ។

កិក្ខុបបន្តិទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា សូមព្រះគោតម ដ៏ចម្រើន
 ទទួលភត្តាហាររបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ មួយអន្លើដោយកិក្ខុសង្ឃ ក្នុងវិញ្ញ័យស្តក ។
 កាលបើគេណាស់ដែលក្រាបបន្តិទូលយ៉ាងនេះហើយ ព្រះមានព្រះភាគ
 ច្រើនមានព្រះក្រុមនិក្ខេបនិកេណិយដដែលដូច្នេះថា ម្ចាស់កេណិយៈ កិក្ខុ
 សង្ឃមានច្រើន ចំនួនកិក្ខុ ១.២៩០ រូប ចំណែកអ្នកកំពុងមានសេចក្តីជ្រះ
 ថ្លា ចំពោះពួកព្រាហ្មណ៍ទៅហើយ ។ កេណិយដដែលក្រាបបន្តិទូលព្រះ
 មានព្រះភាគ ជាតំបន់ដ៏ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន កិក្ខុ
 សង្ឃមានច្រើន ចំនួនកិក្ខុ ១.២៩០ រូប ចំណែកខ្លះខ្ញុំព្រះអង្គកំពុងមាន
 សេចក្តីជ្រះថ្លាចំពោះពួកព្រាហ្មណ៍ ក៏មែនជាដូច្នេះហើយ តែបើទុកជាដូច្នេះ
 ក៏សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ទទួលភត្តាហាររបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ មួយអន្លើ
 ដោយកិក្ខុសង្ឃក្នុងវិញ្ញ័យស្តកទៀត ។ ព្រះមានព្រះភាគ ច្រើនក្រាស់
 និកេណិយដដែល ជាតំបន់ដ៏ដូច្នេះថា ម្ចាស់កេណិយៈ កិក្ខុសង្ឃ
 មានច្រើន ចំនួនកិក្ខុ ១.២៩០ រូប ចំណែកអ្នកកំពុងមានសេចក្តីជ្រះថ្លា
 ចំពោះពួកព្រាហ្មណ៍ទៅហើយ ។ កេណិយដដែល ក្រាបបន្តិទូលព្រះ
 មានព្រះភាគ ជាតំបន់ដ៏ ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន កិក្ខុ
 សង្ឃមានច្រើន ចំនួនកិក្ខុ ១.២៩០ រូប ចំណែកខ្លះខ្ញុំព្រះអង្គកំពុងមានសេចក្តី
 ជ្រះថ្លា ចំពោះពួកព្រាហ្មណ៍ ក៏ពិតមែនហើយ តែបើទុកជាដូច្នេះ

ព្រាហ្មណ៍ធម្មសូត្រ ធម្មបទសូត្រ ធម្មវិសោធន

អធិវាសេត្រ មេ កវី កោតមោ ស្វាគាយ កត្តំ សន្តិ
 កិក្ខុសង្ឃនាមិ ។ អធិវាសេតិ កកវា កុណ្ឌិកាវេន ។
 អថេវា កេណិយោ ជជិលោ កតវតោ អធិវាសនំ
 វិនិក្ខា ឧដ្ឋាយាសនា យេន សកោ អស្សមោ
 តេនុបសន្តមិ ឧបសន្តមិក្ខា មិត្តាមទ្ធ ញាតិសាលា-
 ហិតេ អាមន្តេសំ សុណន្តំ មេ កោតោ មិត្តាមទ្ធ
 ញាតិសាលាហិតា សមណោ កោតមោ ជមន្តិតោ
 ស្វាគាយ កត្តំ សន្តិ កិក្ខុសង្ឃនា យេន មេ
 កាយវេយ្យវត្ថុកំ កាយវេយ្យជាតិ ។ ឯវី កោតិ ទោ
 កេណិយស្ស ជជិលស្ស មិត្តាមទ្ធ ញាតិសាលាហិ-
 តា កេណិយស្ស ជជិលស្ស បដិស្សត្វា អប្បេកាទ្ធ
 ឧទ្ធានំ ទទន្តិ អប្បេកាទ្ធ កាដ្ឋានំ ដាលេន្តិ អប្ប-
 កាទ្ធ កាដ្ឋានំ ដាលេន្តិ អប្បេកាទ្ធ ឧទកមណិកំ
 បតិដ្ឋាបេន្តិ អប្បេកាទ្ធ អាសនាមិ បញ្ញាបេន្តិ ។
 កេណិយោមិ ជជិលោ សាមញ្ញោ^(១) មណ្ឌលនាជ្ឈិ
 បដិយានេតិ ។

១ ឧ. សមយោ ។

ព្រាហ្មណ៍ធម្មសូត្រ ធម្មបទសូត្រ ធម្មវិសោធន

កិស្វមុត្រេតោតមជ្ជចម្រើន ទទួលកត្តាហារបេស័ង្ក្រះអន្តំ មួយអន្តិ
 ដោយកិក្ខុសង្ឃក្នុងវិវាស្តកឱ្យទាន ។ ព្រះបាទបុណ្យទ្រង់ទទួលដោយ
 កុណ្ឌិកាវេន ។ លំដាប់នោះ កេណិយជជិលជីវិត ព្រះបាទព្រះភាគ
 ទទួលនិមន្តហើយ ក៏គ្រោកអំពីអាសនៈ ចូលទៅកាន់តាស្រមរបស់ខ្លួន
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ហៅពួកមិត្តភាពាគ្យនិងញាតិសាលាហិត (មក
 និយាយថា) សូមមិត្តភាពាគ្យនិងញាតិសាលាហិតជីវិតចម្រើនចំណង
 ស្តាប់ (ពាក្យខ្ញុំ) ដូច្នេះបាននិមន្តព្រះសមណគោតមមកទទួលកត្ត ក្នុង
 វិវាស្តក មួយអន្តិដោយកិក្ខុសង្ឃ ចូរអ្នកចំណងខ្លួនរាល់គ្នាបម្រើ
 ដោយកាយ ភាមយេនី ។ ពួកមិត្តភាពាគ្យនិងញាតិសាលាហិត របស់
 កេណិយជជិលទទួលស្តាប់ពាក្យកេណិយជជិលថា បាទ លោកជីវិតចម្រើន
 ហើយពួកខ្លះជីវិតក៏កើតឡើង ពួកខ្លះកុះកុស ពួកខ្លះលាងភាជន៍ ពួក
 ខ្លះកម្រិតកម្រិត ពួកខ្លះក្រាបអាសនៈ ។ កេណិយជជិលចាត់ចែង
 បារាំង មានសណ្ឋានមូល^(២) ដោយខ្លួនឯង ។

១ អន្តិកា ថា មណ្ឌល (ធាន) ប្រព័ន្ធនៃ ។

[២៣] ភេទ ទោ ចន សមយេន សេសោ
 ប្រាហ្មណោ អាចារេណ បដិវសតិ តិណ្ឌិ វេណិ ចារុ
 សនិយស្ថានេ កុក្កានិ សាក្កេប្បភេណិ ឥតិហស-
 បព្វមាណិ បដិកោ វេយ្យាករណោ លោកាយភមហា-
 បុរិសលក្ខណេសុ អនាហោ តិណិ មាណវកសនា
 មន្តេ វាចេតិ ។ ភេទ ទោ ចន សមយេន កេណិយោ
 ជដេលោ សេសេ ប្រាហ្មណោ អភិច្ឆេសន្តោ ហោតិ ។
 អដទោ សេសោ ប្រាហ្មណោ តិហិ មាណវកសតេហិ
 បរិកោ ជដ្ឋវិហារិ អនុច្ឆេមមាណោ អនុវិជរមាណោ
 យេន កេណិយស្ស ជដលស្ស អស្សមោ ភេទុប-
 សង្កមិ ។ អនុសា ទោ សេសោ ប្រាហ្មណោ
 កេណិយស្ស ជដលេ (១) អប្បេកកេ ឧទុនា
 ទនេន អប្បេកកេ កដ្ឋានិ ជាលេនេ អប្បេកកេ
 កាជនា ជោវនេ អប្បេកកេ ឧទកមណិកំ
 ចតិដ្ឋាបេនេ អប្បេកកេ អាសនា បញ្ញាវេនេ

១. ម. កេណិយស្ស ជដលស្ស អស្សមោ ទិស្សតិ ។

[២៣] សមយេនាឯង សេសប្រាហ្មណំ កស្រីយោវេក្ក
 កបណនិម ជាអកចេចបរិក្រេវេ តិដវេ យដវេ និសាម-
 វេ ព្រមទាំងតម្កនិយស្ថានេ កុក្កានិ ព្រមទាំងអក្កេប្បភេទ តិសក្កា
 និវន្តេ ដែលមានតម្កនិវស្សៈជាតំបេប្រាំ ជាអក្កេប្បភេទនិវន្ត
 វេយ្យាករណំ ជាអក្កមន្តេយ តិស្ថានិវន្តក្នុងលោកាយភស្ត្រ
 និវន្តហេតុសលក្ខណេស្ថានេស្ត្រ តែងប្រើប្រាស់ទូទាំងទ្វាយ
 ដល់ពួកមាណវជន៍ ១ ចំនួន ៣០០ ភាគ ។ សមយេនា កេណិយ-
 ជដលេ ជាអក្កេប្បភេទសេសប្រាហ្មណំ ។ ប្រាថោ សេស-
 ប្រាហ្មណំ មានពួកមាណវជន៍ ១ ចំនួន ៣០០ ភាគវេហម ដើរ
 គ្រាចំប្រើប្រាស់សម្រួលស្ម័គ្រ ហើយកំចូលទៅក្រសមរបស់កេណិយ-
 ជដលេ ។ សេសប្រាហ្មណំបានឃើញមនុស្សពួកខ្លះ កំពុងជីកគុកធ្វើ
 ចង្រ្កាន ពួកខ្លះកំពុងពុះស ពួកខ្លះកំពុងលាងកាជន៍ ពួកខ្លះកំពុងតម្កល់
 ក្នុងទីក ពួកខ្លះកំពុងក្រាបអាសនៈ ដ៏កស្រមរបស់កេណិយជដលេ

ព្រាហ្មណ៍ន្ទ សេសសុត្ត ទុល្លារយសោ

កេណិយំ ជជិសំ សាមញ្ញោ មណ្ឌលមាឡំ ចជិយានេន្តំ
 និស្វាទ កេណិយំ ជជិសំ ឯកទេវាទ កី ទុ ភោគោ
 កេណិយស្ស អាវាហោ វា ភវិស្សតិ វិវាហោ វា
 ភវិស្សតិ មហាយញ្ញោ វា បទុបដ្ឋតោ វា ។ (១)
 មាគចោ សេនិយោ តិម្ពិសារោ និមដ្ឋតោ ស្វាគាយ
 សន្និ ពលតាយេនាតិ ។ ច មេ ភោ សេល (២)
 អាវាហោ វា ភវិស្សតិ នមិ វិវាហោ វា ភវិស្សតិ
 នមិ វា មាគចោ សេនិយោ តិម្ពិសារោ និមដ្ឋតោ
 ស្វាគាយ សន្និ ពលតាយេន អមិច មោ មេ
 មហាយញ្ញោ បទុបដ្ឋតោ អត្ថិ (៣) សមណោ ភោគមោ
 សក្យបុត្តោ សក្យកុលា បព្វជិតោ អន្តត្ថារេសុ
 ចារិកញ្ចុរមាចោ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃោ សន្និ អន្តត្ថោ
 លសេហំ ភិក្ខុសតេហំ អាបណំ អនុច្យតោ តំ មោ
 បទ ភវន្តំ ភោគមំ ឯវិកល្យាលោ កតិម្ពិសារោ អន្តត្ថោ
 ឥតិមិ សោ ភគវា អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណ-
 សម្មា សុតោ លោកវិនុ អនុត្តរោ បុរិសនិច្ឆ-

១ ឧ. កង វា ។ ២ ឧ. ឈណ្ឌិ ៨ ទិស្សនិ ។ ៣ ឧ. អត្ថិ ហា ។

ព្រាហ្មណ៍ន្ទ ឃេសសុត្ត សុវេណ្ឌនៃលកយនោយព្រ

ពុទ្ធវេញ្ញកេណិយជជិលកកុន្តវាតវៃចន្តពាក់ មានសណ្ឋានមូលដោយខ្លួន
 ឯង លុះឃើញហើយ តំស្ករកេណិយជជិលដូច្នេះថា លោកកេណិយ-
 ជជិលជីវម្រឹម មានភាពហ័ពិតហ័ ឬតាំងមហាយញ្ញោ ឬកេណិយព្រះ
 ពុទ្ធបានសេនិយតិម្ពិសារ ព្រមទាំងពួកពល ដើម្បីជប់លៀងក្នុងថ្ងៃ
 ស្អែកឬអ្វី ។ កេណិយជជិលនិយាយថា បតិច្ឆាលោកសេលៈជីវម្រឹម
 ខ្ញុំមិនមានភាពហ័ពិតហ័ មិនកេណិយព្រះពុទ្ធបានសេនិយតិម្ពិសារ
 ព្រមទាំងពួកពលដើម្បីជប់លៀងក្នុងថ្ងៃស្អែកទេ ខ្ញុំតាំងមហាយញ្ញោទេតើ
 អ្វីគ្រោះសមណគោតម ជាសក្យបុត្តចេញចាកសក្យត្រកូលទ្រង់ព្រះផ្នួស
 ហើយទ្រង់ត្រាច់មកកាន់ចារិក ក្នុងអន្តត្ថារេសុ មួយអង្វរដោយភិក្ខុ-
 សង្ឃជំនុំច្រើន ចំនួនភិក្ខុ ១.២៨០ រួម ដើម្បីទ្រង់ស្តេចមកដល់អាបណ-
 និគមហើយ ក៏ត្រឡប់ទៅព្រះភោគមជីវម្រឹមនោះ រួចខ្លាចទៅយាង
 នេះថា ព្រះមានព្រះភាគអង្គនោះ ព្រះអង្គជាព្រះអរហន្ត ទ្រង់ត្រាស់
 ដឹងដោយប្រាថ្នានោះព្រះអង្គ ទ្រង់បរិច្ចាធដោយវិជ្ជាជីវិកាលោះ ទ្រង់
 មានព្រះដំណើរល្អ ទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវគ្រលោក ទ្រង់ប្រសើរដោយ
 សីលាទិកុណាកច្ចុក្ករបណាមួយស្មើគ្នា ទ្រង់ខ្លាចខ្លាចចូលដល់គ្រូ

សារជំ សក្កា ទេវមនុស្សាធិ ពុទ្ធា កកាតិ សោ
 មេ ធិមន្តិកោ ស្វាគហយ សន្តិ ភិក្ខុសង្ឃបាតិ ។
 ពុទ្ធាតិ ភោ កេណិយ វនេសីតិ ។ ពុទ្ធាតិ
 ភោ សេស វនេសីតិ ។ ពុទ្ធាតិ ភោ កេណិយ
 វនេសីតិ ។ ពុទ្ធាតិ ភោ សេស វនេសីតិ ។ អនិទោ
 សេសស្ស ប្រាហ្មណ៍ស្ស ឯតទេហោសិ យោសោមិ
 ទោ ឯសោ ទុល្លភោ លោកស្មី យទិទំ ពុទ្ធាតិ
 អាកតាធិ ទោ ចទម្ពាតំ មន្តេសុ ទ្វីតិស មហាបុរិ-
 សលក្ខណាធិ យេហំ សមន្នាគតស្ស មហាបុរិសស្ស
 ទ្រៅ កតិយោ កវន្តិ អនញ្ញា សចេ អកាវ អជ្ឈាវសតិ
 រាជា ហោតិ ចក្កវត្តិ ធម្មិកោ ធម្មរាជា បាតុរោ
 វិជិតាវ ជនបទត្ថាវយប្បត្តោ សត្តវតទសមន្នាគតោ
 តស្សីមាធិ សត្ត វតទាធិ កវន្តិ សេយ្យជីទំ ចក្កវតទំ

ខន្តានុបាទ ទ្រង់ជាសាស្តាវនាទេវតាធិមនុស្សតាំងឡាយ ទ្រង់ត្រាស់
 ដឹងផ្លូវតែយសច្ចធម៌ ទ្រង់លែងរំលែកកាន់កាប់ខ្សឹបខ្សួត ខ្ញុំបាននិមន្តព្រះ
 សមណគោតមអង្គនោះ មួយអង្គដោយភិក្ខុសង្ឃ ដើម្បីភក្តិច្ចក្ខន្ធ
 ថ្ងៃស្អែក ។ សេសប្រាហ្មណ៍ស្ករោ ម្ចាស់កេណិយដ៏ចម្រើន អ្នក
 និយាយព្រះកុទ្ធម្ហ ។ កេណិយដ៏លឿងយថា បពិត្រលោកសេសៈ
 ដ៏ចម្រើន ខ្ញុំនិយាយព្រះកុទ្ធ ។ សេសប្រាហ្មណ៍ស្ករោ ម្ចាស់
 កេណិយដ៏ចម្រើន អ្នកនិយាយព្រះកុទ្ធម្ហ ។ កេណិយដ៏លឿង
 យថា បពិត្រលោកសេសៈដ៏ចម្រើន ខ្ញុំនិយាយព្រះកុទ្ធ ។
 លំដាប់នោះ សេសប្រាហ្មណ៍ មានសេចក្តីត្រង់ដូច្នេះថា សូសតុ
 បែបនេះ កេបានដោយកម្រក្នុងលោក ពាក្យថា ព្រះកុទ្ធផ្សេងៗ មានមក
 ក្នុងមន្តរបស់យើងថា មហាបុរសដែលប្រកបដោយមហាបុរិសលក្ខណៈ
 ព្រះ ប្រការ តែងមានគតិ ៤ យ៉ាងជាប្រាកដ មិនមែនដទៃឡើយ
 គឺថា បើនៅគ្រប់គ្រងផ្ទះ នឹងបានជាស្តេចគ្រងក្តី ជាធម្មិកធម្មរាជ
 គ្រប់គ្រងដែនដី ដែលមានសមុទ្រចំងាយ ៤ ជាព្រំប្រទល់ ជាស្តេចឈ្នះ
 សង្រ្គាម ដល់ខ្ញុំសេចក្តីម៉ាមូនក្នុងជនបទ ប្រកបដោយកេតិកាចំងាយ ៧
 ប្រការ មហាបុរសនោះ រមែងមានកេតិកាចំងាយ ៧ ប្រការនេះ គឺចក្កវតទំ

ប្រាហ្មណ៍ន្ទ ឈរសុទ្ធ ឈរសុទ្ធ ឆរសុទ្ធជន្ទ

ហត្ថិរតនំ អស្សរតនំ មណីរតនំ វត្ថុរតនំ
 កហចតិរតនំ ចរណាយករតនំ មេវ សត្តមំ ចរោសហ-
 ស្សំ ទោ បទស្ស ចុត្តា កវុទ្ធំ សូរា វិវុទ្ធា
 ចរោសេធម្យមទ្ធា សោ ឥមំ ចមរិ សាករមរិយទ្ធិ
 អនណ្ឌោ អសក្ខោ ធម្មោ អភិវិជ្ជយ អជ្ឈាសតិ
 សទេ មន អការស្នា អនការិយំ បព្វជតិ អរហំ
 ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធា លោកេ វិវដ្ឋនោ កហំ
 មន កោ កោណិយ ឯករហំ សោ កវំ កោតហោ
 វិហរតិ អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ ។

[២២] ឯវិ វុត្ត កោណិយោ ជជិលោ ធម្មិណំ
 កហំ មក្កហោតា សេសំ ប្រាហ្មណំ ឯតនេវេច
 យេនេសា កោ សេស ជិលវេនជិតិ ។ អថទោ
 សេលោ ប្រាហ្មណោ ភិហំ មាណវកសតេហំ សន្និ
 យេន កកា កេតុចសន្តិមិ ។ អថទោ សេលោ

ប្រាហ្មណ៍ន្ទ ឈរសុទ្ធ ឈរសុទ្ធ ឆរសុទ្ធជន្ទ

ហត្ថិរតនំ អស្សរតនំ មណីរតនំ វត្ថុរតនំ កហចតិរតនំ និវបរណាយក-
 រតនំ ជាតំរប់ ជ មួយទៀត មហាបុរសនោះ មានវស្សាច្រើន
 ជាតំរតនំជាច្រើនក្បែរ មានសភាពជាអ្នកច្រកចេញយាយាម កាច
 ញាញ្ជូនសំខាន់ស្តេចដ៏ទៃទាន មហាបុរសនោះ ត្រួតត្រាដ៏ផែនដី
 នេះ ដែលមានសភាពជាអ្នកដឹកនាំ ដោយឆមិ មិនបាច់ប្រើកាតា មិន
 បាច់ប្រើគ្រឿងស្រ្តាឡើយ បើមហាបុរសនោះចេញចាកនគរដ៏ធំទៅ
 ទ្រង់ព្រះសីល នឹងបានជាព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនិលោក មានដ៏ចូលគំ
 កិលេសចេញហើយ មានកេណ្ឌយះដ៏ច្រើន ចុះឥឡូវនេះ ព្រះនាគប
 ដ៏ច្រើនជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធនោះ នៅឯណា ។

[២២] កាលបើសេសប្រាហ្មណ៍ និយាយយ៉ាងនេះហើយ កេ-
 ណ្ឌយជនលើកដៃទាញស្នំឡើង និយាយប្រាប់សេសប្រាហ្មណ៍ផ្លូវចុះ
 ថា បតិក្កោកសេសនេះដ៏ច្រើន ព្រះកន្លងនឹងទៅឯដូរព្រៃ មានពណ៌
 ទៀវ ១ ឯរោង ១ លំដាប់នោះ សេសប្រាហ្មណ៍ចូលទៅគាល់ព្រះ
 មានបុណ្យ ជាមួយនឹងអ្នកមាណស៍ទាំង ៣០០ នាក់ ។ ទើបសេស-

ប្រាហ្មណ៍ តេ មាណវកោ អាមន្តេសី អច្យសក្ខា
 កោត្តោ អាគន្ធខុ បទេ បទំ ធិក្ខុចត្តា ធុរា សធា
 ហិ តេ ភវត្តោ សីហារ ឯកទេវ យធា ចាហំ កោតា
 សមណោ កោតមេន សន្និ មន្តេយ្យំ មា មេ កោ-
 ត្តោ (១) អន្តរន្តា កតំ ឧបាតេថ កតាចរិយោសា-
 នំ ឆ (២) មេ ភវត្តោ អាគមន្តតិ ។ អថទោ សេលោ
 ប្រាហ្មណ៍ យេន ភក្កា តេនុចសន្តិមិ ឧចសន្តិ-
 មិទ្ធា ភក្កកា សន្និ សម្មាទិ សម្មាទិយំ កតំ
 សារាណិយំ វិគីសារេទ្ធា ឯកមន្តិ ធិសិទិ ។ ឯក-
 មន្តិ ធិសំន្នោ ទោ សេលោ ប្រាហ្មណ៍ ភក្កតោ
 កាយេ ទ្វិគ្គិស មហាបុរិសលក្ខណានិ សម្មន្តេសិ ។
 អន្តសា ទោ សេលោ ប្រាហ្មណ៍ ភក្កតោ កាយេ
 ទ្វិគ្គិស មហាបុរិសលក្ខណានិ យេកុយ្យេន វេមេទ្វា
 ទ្វេ ទ្វិសុ មហាបុរិសលក្ខណេសុ កត្តតិ វិចិត្តតិ
 ចាធិមុទ្ធតិ ឆ សិបសិទតិ កោសោហិតេ ឆ
 វត្តកុយ្យេ បហុកជ្ជិតាយ ឆ ។

១ ម. ហេត្តមី ។ ២ ម. ធម្មក្កេន្ទ្រី ។

ប្រាហ្មណ៍ ហាមប្រាមពួកមាណាពតាំងនោះថា ចូរអ្នកដឹងច្រើនទាំងឡាយ
 មានសំឡេងគឺថា ។ ដើមក ចូរអ្នកដឹងច្រើនទាំងឡាយ ជួបជើងរាល់ ។
 ដំហានគាំងក៏ចង្អុលបណ្តើរ ។ ទៅ ចូរអ្នកដឹងច្រើនទាំងនោះ ធ្វើដូចជា
 សីហៈត្រចៅតែងតាំង កាលណាបើខ្ញុំត្រូវប្រឹក្សាមួយអន្លើដោយព្រះ
 សមណាតាមដំណើរ អ្នកដឹងច្រើនទាំងឡាយ កុំធ្វើការក្បែរបស់ខ្ញុំ
 ដាច់ក្នុងចន្លោះ ។ ឡើយ ចូរអ្នកដឹងច្រើនទាំងឡាយ ចង្អុលចង្អុលយោង
 ចប់សិន ។ លំដាប់នោះ សេសប្រាហ្មណ៍ចូលទៅតាមព្រះមានព្រះ
 ភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយពាក្យកក់ទាក់សំណេះសំណាល
 មួយអន្លើដោយព្រះមានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលត្រូវកក់ទាក់ហើយ
 ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះសេសប្រាហ្មណ៍ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ
 ក៏ពិចារណាមើលខ្លួនហោប៉ៅសលក្ខណៈទាំង ៣២ ក្នុងព្រះកាយរបស់
 ព្រះដ៏មានបុណ្យ ។ សេសប្រាហ្មណ៍ បានឃើញមហាបុរិសលក្ខណៈ
 ទាំង ៣២ ក្នុងព្រះកាយរបស់ព្រះមានបុណ្យដោយច្រើន លើកលែង
 តែមហាបុរិសលក្ខណៈ ២ ប្រការចេញ ក៏មានសេចក្តីសង្ស័យ ឡើង
 គួរលំ មិនអស់ចិត្ត មិនជ្រះថ្លាស្រស់ ក្នុងមហាបុរិសលក្ខណៈទាំង ២
 ប្រការ (នោះ) គឺអវយវៈដែលត្រូវលាក់ក្នុងសំពត់ មិននៅក្នុងស្រោម ១
 ព្រះដ៏ក្តីល្មម ១ ។

[២៨] អដទោ ភកវតោ ឯកទយោសំ បស្សតិ
 ទោ មេ អយំ សេលោ ប្រាជ្ញាណោ ទ្ធគិស មហា-
 បុរិសលក្ខណាចិ យេកុយ្យេន វចេត្វា ទ្វេ ទ្វិសុ
 មហាបុរិសលក្ខណេសុ កង្ខតិ វិចិត្តិច្ឆតិ ធានិមុត្តតិ
 ន សំបសំធិតិ កោសោហិតេ ច វត្ថុកុយ្យេ
 បហុតជ្ជីតាយ ធាតិ ។ អដទោ ភកវ កថាវចំ
 ឥទ្ធាកិសង្ខារំ អភិសង្ខារេសំ យថា អន្ធម សេលោ
 ប្រាជ្ញាណោ ភកវតោ កោសោហិតំ វត្ថុកុយ្យេ ។ អ-
 ដទោ ភកវ ជ្ជី ធិដ្ឋាមេត្វា ទុកោភិ កណ្តោសោ-
 តាចិ អនុមសិ បដិមសិ ទុកោចិ ធាសិកោសោតាចិ
 អនុមសិ បដិមសិ កោវលកកច្យំ ទលាដកណ្តាលំ
 ជីក្ខុយ ធានេសិ ។

[២៩] អដទោ សេនាស្ស ប្រាជ្ញាណស្ស ឯកទ-
 យោសំ សមញ្ញកតោ ទោ សមណោ កោតមោ
 ទ្ធគិសមហាបុរិសលក្ខណេហិ វិចុល្លោហិ ធា អច-
 វិចុល្លោហិ ធា ច ទោ ចំ ជាធម៌ ទុក្ខោ វ ធា វ

[២៩] ត្រាវនា ព្រះបាទបុណ្យ មានសេចក្តីត្រិះរិះ ដូច្នេះថា
 សេនាប្រាជ្ញាណនេះឃើញមហាបុរិសលក្ខណៈទាំង ៣២ ប្រការ របស់
 ភកវតោ ដោយច្រើន លើកលែងតែមហាបុរិសលក្ខណៈ ២ ប្រការ
 ប៉ុណ្ណោះ ក៏មានសេចក្តីសង្ស័យ ឡើងច្រើន មិនអស់ចិត្ត មិនជ្រះថ្លា
 សំប៉ ក្នុងមហាបុរិសលក្ខណៈទាំង ២ ប្រការ គឺអវិជ្ជាដែលត្រូវលាក់
 ក្នុងសំណង់ ប៉ុន្តែនៅក្នុងស្រាម ១ ដ៏ក្លែងប្លែង ។ ទើបព្រះបាទបុណ្យ
 សំដែងនូវឥទ្ធាកិសង្ខារមានសភាពដូច្នេះ ឲ្យសេនាប្រាជ្ញាណធានាឃើញ
 អវិជ្ជាដែលត្រូវលាក់ ក្នុងសំណង់ដែលបិទនៅក្នុងស្រាមរបស់ព្រះអង្គ ។
 លំដាប់ពីនោះមក ព្រះបាទព្រះនាគទ្រង់លៀនព្រះដ៏ក្លែង ឲ្យទៅជុំជុំស
 នឹងខ្លួនព្រះកាលទាំងពីរផង ឲ្យទៅជុំជុំសនឹងខ្លួនព្រះចាសិកទាំងពីរផង
 មិនតែប៉ុណ្ណោះ ទ្រង់បញ្ជាឲ្យព្រះដ៏ក្លែងទៅជុំជុំសនឹងព្រះនាគទាំង
 អស់ផង ។

[៣០] ត្រាវនា សេនាប្រាជ្ញាណមានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា
 ព្រះសមណគោតម ព្រះអង្គប្រកបដោយមហាបុរិសលក្ខណៈទាំង ៣២
 ប្រការ ពេញលេញ ឥតខ្ចោះតាមមែនយើង តែអត្តាអញមិនទាន់
 ស្គាល់ព្រះសមណគោតមនោះ ថាជាព្រះក្នុង ឬមិនមែនជាព្រះក្នុងនៅ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបដិសោក

សុតិ បទ មេត៌ ប្រាហ្មណ៍ វុត្តា វិ^(១) មហាស្មកា វិ
អាជិយចាជិយា វិ កាសាមា វិ យេ តេ កវុត្តិ
អហាស្មា សម្មាសម្ពុត្តា តេ សកេ វុត្តា កត្តាមា វិ
អត្តា វិ ចាតុកកេ វុត្តិ^(២) យទ្ធជាហិ សមណំ កោតមំ
សម្មា សាវុច្ឆាហិ កាជាហិ អភិក្កវេយ្យុត្តំ ។
អជិទា សេសោ ប្រាហ្មណ៍ កវុត្តិ សម្មា
សាវុច្ឆាហិ កាជាហិ អភិក្កវេ

បរិច្ចណ្ណកាយោ សុត្តិ
សុជាតោ ចារុទស្សៈចោ
សុវណ្ណវណ្ណសិ កកា
សុសុត្តន្តាហេ សរិយា^(៣)
ធរស្ស ហិ សុជាតស្ស
យេ កវុត្តិ វិសុត្តាហិ^(៤)
សទ្ធេ តេ កវុត្ត កាយស្មី
មហាបុរិសលក្ខណា
បសន្ធិធម្មោ សុមុទា

• ម. កេ បទ ១ ៤ ម. វិសុត្តា វុត្តិ ១ ៣ ម. វិយា ១ ៤ ម. វិយក្ខតា ១

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបដិសោក

ឡើយ។ គាត់អញ្ជ្រាងនៃបាទព្រាហ្មណ៍ អំពីសំណាក់ព្រាហ្មណ៍
ព្រឹទ្ធាចារ្យ ចាស់ទុំ ជាអាចារ្យប្រធានលើអាចារ្យ និយាយថា ព្រះ
អរហន្តសម្មាសម្ពុត្តា តាំងឡើយណាមានក្នុងលោក កាលបើមានអសា-
ស្សីគុណរបស់ព្រះអង្គ ព្រះអរហន្តសម្មាសម្ពុត្តាអង្គនោះ វេទន៍ធ្វើម្ហូប
ខ្លួន (របស់ព្រះអង្គ) ឲ្យដាក់ច្បាស់ បើដូច្នោះ គួរតែអាត្មាអញសរសើរ
ព្រះសមណគាត់ម ដោយគាត់តាំងឡើយដ៏សម្បូនក្នុងទីចំពោះព្រះក្រូ
ព្រះអង្គ ។ លំដាប់នោះ សេសប្រាហ្មណ៍និយាយសរសើរដោយគាត់
តាំងឡើយដ៏សម្បូន ក្នុងទីចំពោះព្រះក្រូនៃព្រះមានព្រះកាតថា

បពិត្រព្រះមានបុណ្យ ព្រះអង្គមានព្រះកាយពេញលេញ
មានព្រះសិរីល្អ មានកំលាំងនឹងទំហំសមស្រួល អកផងមើល
មិនចេះផ្អែកផ្អួន មានសម្បុរដូចចាស់ មានព្រះចាហសស្តា
ជ្រងំប្រកបដោយសេចក្តីក្សាយាម មហាបុរិសលក្ខណៈ
តាំងឡើយ ដែលមានផលដ៏អន្តរាគមន៍កំណើតល្អយ៉ាងណា
មហាបុរិសលក្ខណៈតាំងអស់នោះ ក៏មានក្នុងព្រះកាយរបស់
ព្រះអង្គយ៉ាងនោះដែរ ព្រះអង្គមានព្រះទេវក្រូថា មានព្រះក្រូ

ព្រាហ្មណ៍ធម្ម សេដ្ឋកិច្ច រាជ្យកុំធុន

ព្រាហ្ម ឧដ្ឋ ចតាបក
 មជ្ឈេ សមណសង្ឃស្ស
 អាជីវោ វិហារសិ
 កល្យាណនិស្សន្ទោ កិក្ខុ
 កក្កុនសង្កេតត្ថជា
 កី តេ សមណកាវេ
 ឯវិ ឧត្តមវណ្ណោ
 រាជា អរហសិ កវិកុំ
 ចក្កវត្តិ រាជសកោ
 ចាតុរោ វិជិតាវី
 ជម្ពុសណ្ឌស្ស^(១) ឥស្សរោ
 ទត្ថិយា កោដិរាជា^(២)
 អនុយុត្តា កវុត្ត តេ
 រាជាភិរាជា មនុជ្ជោ
 រដ្ឋ កាវេហិ តោតម^(៣)
 រាជាហមស្មិ សេលាតិ (កកា)
 ធម្មរាជា អនុត្តរោ

១ ម. ជម្ពុសណ្ឌស្ស ។ ២ ម. កោដិរាជា ។ ៣ ម. កាវេហិ មោកម ។

ព្រាហ្មណ៍ធម្ម សេដ្ឋកិច្ច រាជ្យកុំធុន

ស្រស់ចស់ មានព្រះអង្គវិញ្ញាណៈគ្រងដូចជាគង្គីព្រហ្ម មាន
 ព្រះស្មី មានព្រះញាណដ៏ល្អ ទ្រង់ទ្វារចក្ខុយក្នុងសង្ខារវដ្ត
 ទ្រង់មានព្រះភពៈភ្នំដូចមាស រុំជ័រជ័រកណ្តាលពន្លឺសមណៈ
 ដូចជាព្រះតាទ័ក្ស ព្រះអង្គមានពន្លឺដ៏វៃវៃយ៉ាងនេះ ត្រូវ
 ការក្សិរដោយសមណភាព គួរណាស់តែសោយរាជ្យជាស្តេច
 ចក្រពត្តិ (ឧទានប្រជាជន ឲ្យត្រឹមត្រូវតាមធម៌) ដូចជា
 សារថដ៏ក្អម ទ្រង់ត្រង់ត្រង់ដ៏ជនដ៏ហួតដល់សមុទ្រចាំង ៤
 ជាទីបំផុត ជាស្តេចឈ្នះសង្គ្រាម ជាឥស្សរៈនៃជម្ពូច
 ពួកទន្តិយជាតិដែលសោយរាជ្យ ដោយរោគសម្បទ ចូល
 មកជាក្សត្រិយ៍ចំណុះព្រះអង្គ បង្កើតព្រះគាតម សូមព្រះ
 អង្គសោយរាជ្យសម្បត្តិ ជាព្រះរាជានិពន្ធដ៏ជនជាតិមនុស្ស (ព្រះ
 មានព្រះភាគ) គ្រាន់ថា ខ្មោលសេលព្រាហ្មណ៍ គឺជាគត
 ជាស្តេចព្រះធម៌ ប្រសើរដោយគុណឥតបុគ្គលណាស្មើ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧទ្ទិសុបស្សនិយម

ធម្មេន ចក្កំ វត្ថុមិ

ចក្កំ អប្បជេវត្ថយំ

សម្ពុត្តោ បដិដាធាសំ (ឥតិ សេ លោ ព្រាហ្មណោ)

ធម្មរាជា អនុត្តរោ

ធម្មេន ចក្កំ វត្ថុមិ

ឥតិ ភាសសំ កោតម

កោ ទុ សេ ធាបតិ កោតោ

សាវកោ សត្វំ ធម្មយោ

កោ ធាមំ អនុវត្តតិ

ធម្មចក្កំ បវត្ថតិ

មយា បវត្ថតិ ចក្កំ (សេ លោតិ ភកា)

ធម្មចក្កំ អនុត្តរំ

សាវ័ច្ចតោ អនុវត្តតិ

អនុជាតោ ធាតុតិ

អភិញ្ញេយ្យំ អភិញ្ញាតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ឧទ្ទិសុបស្សនិយម

ញាតិចក្រដាចក្រវែលបុគ្គលដទៃឲ្យប្រព្រឹត្តទៅមិនកើត ឲ្យ

ប្រព្រឹត្តទៅតាមធម៌បាន (សេសព្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលថា

បើដូច្នោះ) ព្រះអង្គជាព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ បានត្រាស់ដឹងហើយរក

(ព្រះអង្គត្រាស់ថា) គេហគណៈស្ដេចព្រះធម៌ហើយ ប្រ-

សើកដោយគុណ ឥតបុគ្គលណាស្មើ ញាតិចក្រឲ្យប្រព្រឹត្ត

ទៅតាមធម៌បាន សេសព្រាហ្មណ៍ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រ

ព្រះគោតម សូមព្រះអង្គប្រាប់ខ្ញុំ ចុះលោកណាជាសេនាបតី

ជាសាស្ត្របេសព្រះសាស្ត្រ ចុះលោកណាញាតិធម្មចក្រវែល

ព្រះអង្គឲ្យប្រព្រឹត្តទៅហើយនេះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅបាន (ព្រះ

នាងព្រះភារទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់សេសព្រាហ្មណ៍) ធម្ម-

ចក្រណា ដែលគេហគឺឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ សាវ័ច្ចតាមអនុត្តរ

កិញ្ញាតិធម្មចក្រនោះ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ទុកសព្វ ទំនិទិ-

រោចសព្វ ដែលគេហគឺត្រូវដឹងច្បាស់ ក៏គេហគឺបានដឹង

ប្រាហ្មណ៍ធម៌ សេសសង្កេត រាងរាងក្នុង
 ការវត្តព្វ ការវត្ត
 បហាតត្ថំ បហិទិ មេ
 ភស្តា ពុទ្ធាស្មំ ប្រាហ្មណ
 វិទយស្ស មយំ កង្គំ
 អនិម្ពុទ្ធស្ស ប្រាហ្មណ
 ទុល្លភំ ទស្សនំ ហោតិ
 សម្ពុទ្ធានំ អភិណ្ឌសោ
 យេសំ វេ ទុល្លភោ លោកេ
 ចាតុភារោ អភិណ្ឌសោ
 សោហំ ប្រាហ្មណ សម្ពុទ្ធា
 សល្លកត្តោ អនុត្តរោ
 ប្រាហ្មណ អតិកុលោ
 មាសធម្មមន្តោ
 សព្វាមិត្ត វសីកត្វា
 មោធាមិ អត្យតោកយោ
 វមិ ភោត្តោ និសាមេថ
 យថា ភាសតិ ទក្ខុមា

ប្រាហ្មណ៍ធម៌ សេសសង្កេត ការពេលយស្មើព្រះមាត្រៈកាត
 ច្បាប់ហើយ មន្តសព្វដែលគេដាក់ត្រូវគ្នា ក៏គេដាក់
 បានអប់រំហើយ សមុទយសព្វ ដែលគេដាក់ត្រូវលះបង់
 ក៏គេដាក់ បានលះបង់ហើយ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ ព្រោះហេតុ
 នោះ បានដាក់គេឈ្មោះថាព្រះពុទ្ធ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍
 អ្នកចូរចំបង់ ជម្រះបង់ ខ្ញុំសេចក្តីសង្ស័យក្នុងគេដាក់គេចេញ
 កាចូរច្របះនឹងព្រះសម្ពុទ្ធចំពង់ឡាយឡើយ។ គេមិនហើយនឹង
 បានទេ ការកើតប្រាកដឡើងក្នុងលោកឡើយ ។ នៃព្រះ
 សម្ពុទ្ធចំពង់ឡាយ ក៏គេមិនហើយនឹងបានដែរ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍
 គេដាក់គេឃើញដាក់ព្រះពុទ្ធ ជាពេទ្យវះ មិនមានពេទ្យដទៃ
 ប្រសើរជាងឡើយ មានសភាពជាអ្នកប្រសើរ កន្លងបង់ខ្ញុំ
 សេចក្តីច្រៀបផ្អែម ជាអ្នកញ៉ាំងឱ្យមាន នឹងសេនាចេសំមាន
 ធ្វើពួកសត្រូវចំពង់អស់ ឱ្យលុះក្នុងសំណាចបាន អត្តមានក៏យ
 អតីត្វី វេមនីកែកយ ទើបសេសប្រាហ្មណ៍និយាយនឹងពួក
 មាណវចំពង់នោះថា ម្ចាស់អ្នកចំពង់ឡាយដ៏ចម្រើន ពួកអ្នក
 ចំពង់ឡាយស្តាប់ ខ្ញុំព្រះពុទ្ធដីការនេះចុះ ព្រះមាតាចក្ខុ ជា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមនិកាយសកំ

សស្សកត្តោ មហាវិហោ
 សីហោវ ធនតី វិធន
 ព្រហ្មកុតំ អតិកុលំ
 មារសេនប្បមន្តនំ
 កោ ជិស្វា ធម្មសីនេយ្យ
 អមិ កណ្ណាភិជាតិកោ
 យោ មំ ឥច្ឆតិ អទ្ធកុ
 យោ ច ជិច្ឆតិ កុច្ឆតុ
 ឥតាហំ មទ្ធជិស្សមិ
 វរ្ម័យញ្ចស្ស សន្តិកោ
 ឯវាញោ រុទ្ធកិ កោតោ
 សម្មាសម្ពុទ្ធសាសនំ
 មយិមិ មទ្ធជិស្សម
 វរ្ម័យញ្ចស្ស សន្តិកោ
 ព្រាហ្មណ តិសតា ឥមេ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមនិកាយសកំ

ពេទ្យវិះ (ជីវ្រសីរ) មានព្យាយាមធំ ទ្រង់មានព្រះកុខ-
 ដីកាមកតាំងប៉ុន្មាន ដូចជាសីហាបន្តិក្នុងព្រៃ នរណាបាន
 ឃើញព្រះសាស្តា មានសភាពជាបុគ្គលប្រសើរ កន្លងបង្អំ
 ទូរសេចក្តីច្រៀបផ្អែម ជាអកញ្ញាញ្ញឱ្យមាននិវេសនានិច្ច
 ហើយ (ដូចម្តេចឡើយ) នឹងអត់ប្រាំមិនជ្រះថ្លាបាន សូម្បី
 ជនអ្នកកើតក្នុងគ្រួសារដ៏ថោកទាប (ក៏នឹងជ្រះថ្លានឹងព្រះអង្គ
 ដែរ) អ្នកណាចូលចិត្តតាមខ្ញុំ អ្នកនោះចូរមក អ្នកណា
 មិនចូលចិត្តខ្លាច អ្នកនោះចូរទៅចុះ ខ្ញុំនឹងបូសក្នុងសំណាក់
 នៃព្រះសម្មាសម្ពុទ្ធ ព្រះអង្គមានទ្រង់ជីវ្រសីរ ក្នុងទីនេះហើយ
 ពួកមាណាវតាំងអស់ ក៏និយាយនឹងសេនាបតីប្រាហ្មណ៍ថា
 បើលោកដ៏ចម្រើន ពេញចិត្តនឹងសាសនា របស់ព្រះសម្មា-
 សម្ពុទ្ធយ៉ាងនេះ យើងពុំទាន់ឡើយក៏នឹងបូសក្នុងសំណាក់ព្រះ
 សម្មាសម្ពុទ្ធ ទ្រង់មានទ្រង់ជីវ្រសីរដែរ (សេនាបតីប្រាហ្មណ៍គ្រាប
 បង្គំទូលថា) ព្រាហ្មណ៍តាំង ៣០០ នាក់នេះ លើក

ព្រាហ្មណ៍ស្វយ យេនធីត ហេតុធម្មត្ថបសង្កេត

យោចង្គិ ចត្តាលីកតា
 ព្រហ្មចរិយំ ចស្សន្ត
 ភកវា ភវ សង្គិកេ
 ស្វាត្តាតំ ព្រហ្មចរិយំ (សេលាតិ ភកវា)
 សង្គិកេ កតាលីកំ
 យត្ថ អមោយា ចត្ថង្គា
 អច្យមត្តស្ស សិក្ខតោតិ ។
 អលត្ថ ទោ សេលោ ព្រាហ្មណោ
 សចរិសោ ភកវតោ សង្គិកេ
 ចត្ថង្គំ អលត្ថ ឧបសម្បទំ ។

[២៧] អដទោ កេណិយោ ជដិលោ តស្ស រត្តិយា
 អច្ចយេន សកេ អស្សមេ ចណីតិ ទាទធិយំ
 ភោជធិយំ ចដិយាធាចត្ថា ភកវតោ កាលិ
 អាហោចេសិ កាលោ ភោ តោតម ធិដ្ឋិតំ កត្តង្គំ ។
 អដទោ ភកវា ចុត្តាសមយំ ធិវសេត្វា ចត្តចិ
 វរមាធាយ យេន កេណិយស្ស ជដិលស្ស អស្សមោ
 កេតុប្បសង្កមិ ឧបសង្កមិត្វា ចត្តតេ ភាសនេ ធិសីទិ

ព្រាហ្មណ៍ធម៌ សេសសុត្រ ទ្រង់ចូលទៅកាន់អាស្រមរបស់កេណិយជដិល

កំចនីអញ្ញាលីស្វមជ្ជស បពិត្រព្រះមានបុណ្យ យើងទាំង
 ឡាយនឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងសំណាក់ព្រះអង្គ (ព្រះ
 មានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់សេលាព្រាហ្មណ៍) ព្រហ្មចរិយៈ
 ដែលតថាគតសំដែង ដោយច្រវែងហើយ ជាព្រហ្មចរិយៈ
 ដែលបុគ្គលឃើញច្បាស់ ដោយខ្លួនឯង ឲ្យផលមិនធំបំ
 កាល ចក្ខុជាប់របស់បុគ្គលអ្នកមិនប្រហែសច្បាស់ ជាអ្នកសិក្សា
 ជាចក្ខុជាប់មិនសោះស្មើទេ ។ សេលាព្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំង
 ចរិសំ ក៏បានបញ្ចូលនឹងឧបសម្បទា ក្នុងសំណាក់នៃ
 ព្រះមានព្រះភាគ ។

[២៨] លុះកន្លងពីព្រឹត្តិការណ៍ហើយ លំដាប់នោះ កេណិយជដិលក៏
 ញ៉ាំងក្បួនមនុស្សឲ្យចាត់ចែងទានិយភោជនីយាហារ ដ៏ជិតជូនក្នុងក្រុម
 របស់ខ្លួន ហើយឲ្យមនុស្សទៅក្រាបបង្គំទូលកត្តកាល ដល់ព្រះមានព្រះ
 ភាគថា បពិត្រព្រះធាតុមជ្ឈិមប្រិម កាលវេលាដល់ហើយ កត្តសម្រេច
 ហើយ ។ គ្រានោះ ព្រះមានបុណ្យទ្រង់ស្ងៀន ប្រដាប់បាត្រនឹងចែវ
 ក្នុងបុគ្គលសម័យ ទ្រង់ស្តេចចូលទៅឯអាស្រម របស់កេណិយជដិល
 លុះទ្រង់ចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លើកាសនៈ ដែលនេត្រាលង្វាយ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមចម្ព័រស្សនិកាយ

សន្និ ភិក្ខុសង្ឃ ។ អដាទា កេណិយោ ជជិលោ
តុទ្ធប្បមុទំ ភិក្ខុសង្ឃ ចណីភេទ ទាននិយេន
កេជនិយេន សហគា សន្តប្បេសិ សម្បវាសេ ។
អដាទា កេណិយោ ជជិលោ កកវន្តំ កុត្តារិ
ឌុទ្ធិតបត្តបាលី អញ្ញតរិ និច្ចំ អាសនិ តហេតុ
ឯកមន្តំ ឯសីនិ ។

[២៨] ឯកមន្តំ ឯសីនិ ទោ កេណិយោ ជជិលោ
កកវា សមាហំ កាដាហំ អនុមោធិ

អត្ថិហុត្តមុទា យញ្ញា
សាវត្ថំ ធនុសោ មុទំ
រាជា មុទំ មនុស្សនិ
ននិចំ សាករោ មុទំ
នកុត្តានិ មុទំ ចន្ទោ
អាជិច្ឆោ កបតំ មុទំ
បុញ្ញមាគុដ្ឋមាជានិ
សង្ឃោ វេ យជតិ មុទន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមចម្ព័រស្សនិកាយ

មួយអង្គដោយភិក្ខុសង្ឃ ។ លំដាប់នោះ កេណិយជជិលភិក្ខុសង្ឃ
មានព្រះភ្នំជាប្រធាន ឡើងក្នុងស្តង់ដារដោយទានិយោកជនិយោក
ដ៏ច្រើនដោយវិជ្ជាជន ។ កេណិយជជិល បានជីវិតជា ព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់សោយវិញ្ញាណ លែងល្អព្រះហស្តទៅក្នុងព្រះហឫទ័យ ក៏កាន់
យកភាសនៈមួយយ៉ាងទាប អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

[២៨] លុះកេណិយជជិល អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់អនុមោទនា ដោយភាពតាំងនេះថា

យញ្ញតាំងឡើយ មានការប្តូរជាភ្លើងជាប្រធាន គម្ពីរសាវត្ថិ-
សាស្ត្រ ជាប្រធាននៃធនុសាស្ត្រ ព្រះរាជាជាប្រធាននៃពួក
មនុស្ស សាគរជាប្រធាននៃពួកនង្គី ព្រះចន្ទ្រជាប្រធាននៃ
ពួកផ្កាយ ព្រះកាចិគ្យជាប្រធាននៃពួកកំរៅ ព្រះសង្ឃតំជា
ប្រធាននៃមនុស្សតាំងឡើយអ្នកចង់បានបុណ្យ កាលចូល ។

ព្រាហ្មណ៍ ឈេលស្មុន្ទ កប្បបស្ថម្ភ

អថេតា កកវា កេណិយំ ជជិសំ ឥមាហិ

កាជាហិ អនុមោធិត្វា ឧដ្ឋាយាសថា បញ្ញាមិ ។

អថេតា អាយស្មា សេលោ សចរិសោ វុបកេដ្ឋា

អប្បមេត្តា អកាមី បហិតត្តោ វិហារត្តោ នចិរសេវ្រ

យស្សត្ថាយ កុលចុត្តោ សម្មាណំ អកាស្មា អនករិយំ

បព្វជន្នំ តទទុក្ខំ ព្រហ្មជយបរិយោសានំ និដ្ឋេវ

នម្មេ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា ឧបសម្បជ្ជំ វិហាសំ

ទីលា ជាតិ វុសិតំ ព្រហ្មជយំ កតំ កេណិយំ

នាមរំ ឥន្ទត្ថាយាតិ អន្ធាសំ ។ អញ្ញាតោ ទោ

បនាយស្មា សេលោ សចរិសោ អរហតំ អហោសិ ។

(២៩) អថេតា អាយស្មា សេលោ សចរិសោ យេន

កកវា តេនុបសម្ព័ន្ធំ ឧបសម្ព័ន្ធមិត្វា ឯកំសិ ចិរំ កត្វា

ព្រាហ្មណ៍ ឈេលស្មុន្ទ យេណិកុច្ចុសវេតាលំព្រះមានព្រះករុ

លុះព្រះមានព្រះករុ ទ្រង់ញ៉ាំងកេណិយជជិស ឲ្យរំលាយភាម

ដោយតាមតំនុះហើយ ទ្រង់ត្រេកអរពិភាសនៈចេញទៅ ។ លំដាប់

នោះ សេលកិត្តុមានអាយុ ព្រមទាំងបរិស័ទ ចៀសចេញអំពីពួក ជា

អ្នកមិនមានសេចក្តីប្រហែសឆ្កុស មានសេចក្តីក្សយាម មានចិត្តបញ្ចូន

ទៅកាន់ព្រះនិព្វាន សម្រាន្តនៅដោយនិយាមបឋម៦ កុលបុត្រដែល

ចេញចាកផ្ទះទៅបួសក្នុងវស្សាដោយច្រៀត ដើម្បីប្រយោជន៍ដល់អនុត្តរ

និមិត្តា មិនយូរម៉្លេះ ក៏បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់នូវអនុត្តរនិមិត្តនោះ ជាធម៌

ទីបំផុតនៃមគ្គព្រហ្មចរិយៈ ដោយខ្លួនឯង ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ ហើយក៏ដឹង

ថា ដាច់របស់អញ អស់ហើយ មគ្គព្រហ្មចរិយៈ កត្តាអញបាន

ប្រព្រឹត្តគ្រប់គ្រាន់ហើយ សោឡសតិច្ចក៏អាត្មាអញបានធ្វើស្រេចហើយ

មគ្គកាតិកចូលទៅប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសោឡសតិច្ចនេះទៀត មិនមាន

ឡើយ ។ បណ្តាព្រះអរហន្តទាំងឡាយ សេលកិត្តុមានអាយុ ព្រម

ទាំងបរិស័ទ ក៏ជាព្រះអរហន្តនឹងនៅដែរ ។

(២៩) ព្រះនោះ សេលកិត្តុមានអាយុ ព្រមទាំងបរិស័ទ ចូល

ទៅកាន់ព្រះមានព្រះករុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ធ្វើចំណង្រៀនស្នា

យេន កកក កេនត្ថាសិឡណមេត្វា កកកវង្គំ កាជាហិ
អដ្ឋកាសិ

យេន្នំ សរណាមាគម្ព្យ^(១)

វិសោ អដ្ឋមិ ចក្កម

សត្តវត្ថុន កកក

នន្ទត្ថា កវ សាសាន

កុវំ តុប្បា កុវំ សត្វា

កុវំ មាណវិក្ខ មុច្ចិ

កុវំ អនុសយេ ដោតោ

កិល្បោ កាវេសិមិ បជំ

ឧបជំ កេ សមតិក្កត្តា

១ ម. សរណាមម្ម ។

មាត្រ ប្រណម្យអក្ខរិយិពោព្រះមានព្រះភាគ គោលគាថាព័ន្ធយាយ

ចំពោះព្រះមានព្រះភាគថា

បក្សត្រព្រះអង្គទ្រង់មានបុគ្គលកុ យេន្នំព័ន្ធយាយ បាទ

ដល់ផ្លូវវិភិជ័ រាប់មកដល់វិជ្ជានេះ គម្រប់ជា ៨ ថ្ងៃហើយ

បក្សត្រព្រះមានបុណ្យ យេន្នំព័ន្ធយាយ បាទខ្ញុំខ្លាចខ្លួន

តាមប្រសាសនាបេសព្រះអង្គ អស់ ៧ ក្រីហើយ ព្រះ

អង្គជាព្រះពុទ្ធ ព្រះអង្គជាបរមសាស្តា ព្រះអង្គជាអ្នកប្រាជ្ញ

ត្របសង្កត់នូវមាត្រ ព្រះអង្គជាអ្នកឈ្លាសវៃ ក្នុងអនុសយជមិ

ទ្រង់ឆ្លង (ឆានសង្ឃវេស្ត) បាទដោយព្រះអង្គឯង ហើយ

ទ្រង់ចម្លងកណ្តសត្វនេះឲ្យឆ្លងបាទផង ព្រះអង្គក្នុងវេស្តឧបជំ

ប្រាជ្ញាណវន្ត សេសសុត្ត កន្លែងប្រសំសា

អាសវា ភេ មធាលីតា

សីហោវ អនុចាទាដោ

មហីនកយកេវរោ

ភិក្ខុវេរី ភិសតា ឥមេ

ភិដ្ឋន្តិ មញ្ញលីកតា

ចាទេវីរ មសាវេហិ

នាតា វន្តន្ត សត្វនោតិ ។

សេសសុត្ត រុតិយំ ចិដ្ឋិតំ

ប្រាជ្ញាណវន្ត សេសសុត្ត កន្លែងប្រសំសា

ព្រះអង្គទ្បាយ ខ្លួនព្រះអង្គទ្បាយ ព្រះអង្គមិនមានបា-

ចាន ទ្រង់លះបង្គំខ្ញុំក៏យដែលត្រូវទ្បាច់ទាំងអស់ ដូចសីហា

កិត្តទាំង ៣០០ ប្រទេស ឈម្របណាម្យអញ្ញាបិ បពិត្រព្រះ

អង្គអ្នកមានព្យាយាម សូមព្រះអង្គលាព្រះបាទទាំងគូ ក្នុង

នាគភិក្ខុ សូមក្រាបថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះអង្គជាបរមសាស្តា ។

ចប់ សេសសុត្ត ទំ ២ ។

តំរិះ អស្សនាមស្កត្តិ

[៣០] ឯវេទ សុត្តំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កា
សាវត្ថយំ វិហាតំ ជេតវនំ អបាជមិល្លាតស្ស អាណ-
មេ ។ តេន ទោ បទ សមយេន ជាតាវេជ្ជកាចំ
ប្រាហ្មណាចំ បញ្ចមត្តាចំ ប្រាហ្មណសតាចំ សាវត្ថិ-
យំ បដិវសន្តិ កេនចិវេត ករណីយេន ។ អថទោ
តេសំ ប្រាហ្មណាចំ ឯតទយោសំ អយំ ទោ ស-
មយោ កោតមា បាតុវណ្ណំ សុទ្ធិ បញ្ញាមេតិ កោ-
នុ ទោ បយោតិ សមយោន កោតមេន សុទ្ធិ អស្មិ
វនេន បដិមន្តុកុន្តិ ។ តេន ទោ បទ សមយេន
អស្សនាមោ បាម មាណវោ សាវត្ថយំ បដិវសតិ
នហរេ វុត្តសំរេ សោឡសវស្សន្នេសិកោ ជាតិយា
តិណ្ឌំ វេតាចំ បាវត្ថ សំនិយណ្ឌកេដុកាចំ សាត្វ-
រម្មតេនាចំ ឥតិហសបញ្ចមាចំ បទកោ វេយ្យា-
ករណោ លោកាយតមហាបុរិសលក្ខណេស្ស អន-
វាយោ ។ អថទោ តេសំ ប្រាហ្មណាចំ ឯតទយោសំ

អស្សនាមស្កត្តិ ទី ៣

[៣០] ឯវេទស្កត្តយំនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះបាទ
ព្រះភាគ គង់នៅក្នុងជេតវនាម របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ជិតក្រុង
សាវត្ថិ ។ សម័យនោះឯង បណ្តាពួកប្រាហ្មណ៍អ្នកមកពីផែនផ្សេង ៗ
មានពួកប្រាហ្មណ៍ចំនួន ៥០០ នាក់ នៅអាស្រ័យក្នុងក្រុងសាវត្ថិ ដោយ
កិច្ចការនីមួយៗ ប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះមានសេចក្តីត្រិះរិះថា ព្រះសមណ-
គោតមនេះ តែងបញ្ជាតាមសេចក្តីបរិសុទ្ធ ចំពោះវិញ្ញាណទាំង ៤ ទេវ-
ណា ហ្ន៎ រើបសមនឹងតម្រោះពាក្យនេះ មួយអង្គដោយព្រះសមណ-
គោតមបាទ ។ សម័យនោះឯង មាណវាល្មោះអស្សនាមនេះ នៅ
អាស្រ័យ ក្នុងក្រុងសាវត្ថិ ជាមនុស្សល្បី មានក្បាលកោរ មាន
កាយ ១៦ ជ្រា ឥតិកាលីត បានដល់ខ្លួនត្រើយនៃត្រូវទ ព្រមទាំងឆ្អើរ
និយណ្ឌ ឆ្អើរកេដុកៈ ព្រមទាំងអកុរញ្ញរកទស្សន៍និក្ខត្តិ ដែលមាន
ឆ្អើរឥតិហសៈជាគម្រប៥ ជាអ្នករៀនខ្លួននិងវេយ្យាករណ៍ ជាអ្នកមិន
ទុរជយស្ថិតដ៏ឆ្លាតវៃក្នុងលោកាយតសាស្ត្រ នឹងមហាបុរិសលក្ខណ-
ព្យាករណសាស្ត្រ ។ ប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ មានសេចក្តីត្រិះរិះដូច្នេះថា

ប្រាជ្ញាសាស្ត្រ អស្សុណយស្សន្ត អស្សុណយន្តសង្ខម័

អយំ ទោ អស្សុណយនោ មាណវោ សាវត្ថិយំ
បដិសតិ នហរោ ។ បេ ។ អនវាយា សោ ទោ
បហោតិ សមណោ កោតមេន សន្និ អស្មី វេនេន
បដិមន្តេត្ថន្តំ ។

[៣១] អថទោ ភេ ប្រាជ្ញណា យេន អស្សុ-
ណយនោ មាណវោ ភេតុបសង្កម័ស្ស ឧបសង្កម័-
ត្វា អស្សុណយនំ មាណវំ ឯតនេវេត្ថំ អយំ ភោ
អស្សុណយន សមណោ កោតមោ ពាតុវណ្ណំ សុន្និ
បញ្ញាបេតិ ឯតុ កវំ អស្សុណយន^(១) សមណោ
កោតមេន សន្និ អស្មី វេនេន បដិមន្តេត្ថតិ^(២) ។ ឯវំ
វុត្តេ អស្សុណយនោ មាណវោ ភេ ប្រាជ្ញណោ
ឯតនេវេន សមណោ ទលុ ភោ កោតមោ ធម្មវាទំ
ធម្មវាទិនោ ច បេន ឧប្បជ្ជមន្តិយា កវន្តំ នាហំ
សក្កោមិ សមណោ កោតមេន សន្និ អស្មី
វេនេន បដិមន្តេត្ថន្តំ ។ ឧត្ថយម្យ ទោ ភេ^(៣)
ប្រាជ្ញណា អស្សុណយនំ មាណវំ ឯតនេវេត្ថំ

១. អ. អស្សុណយតោ ។ ២. បដិមន្តេត្ថន្តំ ។ ៣. ភេតិ បទំ ន ទំស្សតិ ។

ប្រាជ្ញាសាស្ត្រ អស្សុណយស្សន្ត កាច្ឆេលទេវេននស្សុណយមោណណ

អស្សុណយនមោណនោ ទៅកស្រយក្នុងក្រុងសាវត្ថំ ជាមនុស្សក្នុង
។ បេ ។ ជាអ្នកមិនខុសឆ្គងស្មោះត្រង់ មានតែមោណនោះ ទើប
សមនឹងពិគ្រោះពាក្យនោះ មួយអង្វើដោយព្រះសមណគោតមបាទ ។

[៣២] គ្រានោះ ប្រាជ្ញណ៍ទាំងនោះ ទាំងគ្នាចូលទៅក្នុងអស្សុណ-

យនមោណន លុះចូលទៅដល់ហើយ និយាយនឹងអស្សុណយនមោណន
ដូច្នេះថា ឱ អស្សុណយនៈដ៏ចម្រើន ព្រះសមណគោតមនេះ កែង
បញ្ចក្ខន្ធសេចក្តីបរិសុទ្ធ ចំពោះវណ្ណៈទាំង ៤ ឱ អស្សុណយនៈ ចូរ
អ្នកដ៏ចម្រើនមក ចូរអ្នកដ៏ចម្រើនពិគ្រោះពាក្យនោះ មួយអង្វើដោយ
ព្រះសមណគោតម ។ កាលបើប្រាជ្ញណ៍ទាំងនោះ និយាយយ៉ាងនេះ
ហើយ អស្សុណយនមោណន ក៏និយាយនឹងប្រាជ្ញណ៍ទាំងនោះដូច្នេះថា
ឱ អស្សុណយនៈដ៏ចម្រើន ឮថាព្រះសមណគោតម ជាធម្មវាទី ទុកជាពួកបុគ្គល
ជាធម្មវាទីផងគ្នា ក៏វេទនាពិគ្រោះបានដោយលំបាក ខ្ញុំមិនអាចពិគ្រោះ
ពាក្យនោះ មួយអង្វើដោយព្រះសមណគោតមឡើយ ។ ប្រាជ្ញណ៍
ទាំងនោះ និយាយនឹងអស្សុណយនមោណន ជាតំបើកវេទនាដូច្នេះថា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមនិកាយសិរី

អយំ ភោ អស្សលាយន សមណោ ភោគមោ ចាតុវណ្ណិ
 សុទ្ធិ ចញ្ញាមេតិ ឯតុ កវំ អស្សលាយន (១) សមណោ
 ភោគមេន សុទ្ធិ អស្មី វេនេន បដិមន្តត្ថុតិ(២) ។ ទុត្តិ-
 យម្យិ ទោ អស្សលាយនោ មាលាវេ ភេ ប្រាហ្មណ
 ឯតុនេវេន សមណោ ទលុ ភោ ភោគមោ ចម្ពុវេន
 ចម្ពុវេនេនា ច បន ទុញ្ញដិមន្តិយា កវន្តិ ចាហំ សក្កោមិ
 សមណោ ភោគមេន សុទ្ធិ អស្មី វេនេន បដិមន្តត្ថុតិ ។
 ភតិយម្យិ ទោ ភេ ប្រាហ្មណ អស្សលាយនំ មាលាវំ
 ឯតុនេវេន អយំ ភោ អស្សលាយន សមណោ ភោគ-
 មោ ចាតុវណ្ណិ សុទ្ធិ ចញ្ញាមេតិ ឯតុ កវំ អស្សលា-
 យន (៣) សមណោ ភោគមេន សុទ្ធិ អស្មី វេនេន
 បដិមន្តត្ថុតិ(៤) ចរិតំ ទោ បន ភោតា អស្សលាយនេន
 ចរិត្យាជកំ មា កវំ អស្សលាយនោ អយុទ្ធចរិតំ
 ចរាជយិតំ ។ ឯវិ វុត្តោ អស្សលាយនោ មាលាវេ

១ ខ.ម. អស្សលាយនោ ។ ២ ខ.ម. ចន្ទិមន្តត្ថុ ។ ខ.ម. ឈិន្ទ ភោ ចន ភោតា
 អស្សលាយនេន ចរិត្យាជកំ មា កវំ អស្សលាយនោ អយុទ្ធចរិតំ ។ ៣ ខ.ម. អស្សលាយនោ ។
 ៤ ខ.ម. ចន្ទិមន្តត្ថុ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមនិកាយសិរី

មាលាវេ ភោ អស្សលាយនោ មាលាវេ ភោ ភោគមោ ចាតុវណ្ណិ
 សុទ្ធិ ចញ្ញាមេតិ ឯតុ កវំ អស្សលាយន (១) សមណោ
 ភោគមេន សុទ្ធិ អស្មី វេនេន បដិមន្តត្ថុតិ(២) ។ ទុត្តិ-
 យម្យិ ទោ អស្សលាយនោ មាលាវេ ភេ ប្រាហ្មណ
 ឯតុនេវេន សមណោ ទលុ ភោ ភោគមោ ចម្ពុវេន
 ចម្ពុវេនេនា ច បន ទុញ្ញដិមន្តិយា កវន្តិ ចាហំ សក្កោមិ
 សមណោ ភោគមេន សុទ្ធិ អស្មី វេនេន បដិមន្តត្ថុតិ ។
 ភតិយម្យិ ទោ ភេ ប្រាហ្មណ អស្សលាយនំ មាលាវំ
 ឯតុនេវេន អយំ ភោ អស្សលាយន សមណោ ភោគ-
 មោ ចាតុវណ្ណិ សុទ្ធិ ចញ្ញាមេតិ ឯតុ កវំ អស្សលា-
 យន (៣) សមណោ ភោគមេន សុទ្ធិ អស្មី វេនេន
 បដិមន្តត្ថុតិ(៤) ចរិតំ ទោ បន ភោតា អស្សលាយនេន
 ចរិត្យាជកំ មា កវំ អស្សលាយនោ អយុទ្ធចរិតំ
 ចរាជយិតំ ។ ឯវិ វុត្តោ អស្សលាយនោ មាលាវេ

១ ខ.ម. អស្សលាយនោ ។ ២ ខ.ម. ចន្ទិមន្តត្ថុ ។ ខ.ម. ឈិន្ទ ភោ ចន ភោតា
 អស្សលាយនេន ចរិត្យាជកំ មា កវំ អស្សលាយនោ អយុទ្ធចរិតំ ។ ៣ ខ.ម. អស្សលាយនោ ។
 ៤ ខ.ម. ចន្ទិមន្តត្ថុ ។

ព្រាហ្មណ៍ធម្ម កស្សណយន្តសូត្រ ពង្សវគ្គបទដ្ឋកថា

តេ ព្រាហ្មណ ឯកធាតុធម៌ អត្តា ទោ អហំ កន្ត្តេ ទ
លភាមិ សមណោ ទលុ កោ តោតមោ ធម្មវាទិ
ធម្មវាទិនោ ទ បទ ទុប្បដិមន្តិយា កវន្តិ បាហិ
សក្កោមិ សមណោ តោតមេន សន្តិ អស្មី វចនេ
ចដិមន្តត្ថុ អបិបាហំ កវន្តិ^(១) វចនេន កមិស្សាមិភិ ។

(៣២) អដទោ អស្សនាយនោ មាណវេ មហា-
តា^(២) ព្រាហ្មណកណោន សន្តិ យេន កកវា តេទុប-
សន្តមិ ឧបសន្តមិកា កកវតា សន្តិ សង្ខានិ សង្ខា-
ននិយំ កតំ សាវណិយំ វិតិសារេត្វា ឯកមន្តិ
និសីទំ ។ ឯកមន្តិ និសីទោ ទោ អស្សនាយនោ
មាណវេ កកវន្តិ ឯកធាតុធម៌ ព្រាហ្មណ កោ តោតម
ឯវតាហិសុ ព្រាហ្មណ វ សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហីនោ
អត្តោ វណ្ណោ ព្រាហ្មណ វ សុក្កោ វណ្ណោ កណ្តោ
អត្តោ វណ្ណោ ព្រាហ្មណ វ សុដ្ឋន្តិនោ អព្រាហ្មណ
ព្រាហ្មណ វ ព្រហ្មជា មុត្តា ឧវសា មុទតោ ជាតា

• ១. វ. វគ្គ ១ ២ ៥. ទហនិយា ។

ព្រាហ្មណ៍ធម្ម កស្សណយន្តសូត្រ ពង្សវគ្គបទដ្ឋកថា

និយាយនីត្តព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ដូច្នេះថា បពិត្រអគ្គជីវចម្រើនទាំងឡាយ
ខ្ញុំ (ទៅនិព្រោះ) មិនបានដោយដាច់ខាត ម្ចាស់អ្នកជីវចម្រើន ពួក
ព្រះសមណគោតម ជាធម្មវាទី ទុកជាពួកបុគ្គល ជាធម្មវាទីផងគ្នា ក៏
និព្រោះបាន ដោយលំបាក ខ្ញុំមិនហ៊ាននិព្រោះពាក្យនោះ មួយអង្គ
ដោយព្រះសមណគោតមទេ ខ្ញុំគ្រាន់តែទៅតាមពាក្យរបស់អ្នកជីវចម្រើន
ទាំងឡាយប៉ុណ្ណោះ ។

(៣២) លំដាប់នោះ អស្សនាយនមាណព ចូលទៅក្រព្រះមាន
ព្រះភាគ ជាមួយនឹងពួកព្រាហ្មណ៍ជាច្រើននាក់ លុះចូលទៅដល់ហើយ
ក៏និយាយរាក់ទាក់សំណេះសំណាល មួយអង្គដោយព្រះមានព្រះភាគ
លុះបន្ទាប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យគួរលើកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទី
សមគួរ លុះអស្សនាយនមាណព អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបបង្គំ
ទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមជីវចម្រើន ពួកព្រាហ្មណ៍
តែងនិយាយយ៉ាងនេះថា មានតែពួកព្រាហ្មណ៍ទេ ទើបជាវណ្ណៈប្រសើរ
វណ្ណៈខ្សោចជាវណ្ណៈថោកថាច ពួកព្រាហ្មណ៍ទើបជាវណ្ណៈស វណ្ណៈឯ
ទៀតជាវណ្ណៈទៅ ពួកព្រាហ្មណ៍ទើបបរិសុទ្ធ មិនមែនពួកព្រាហ្មណ៍មិន
បរិសុទ្ធទេ ពួកព្រាហ្មណ៍ជាបុត្រជាឧរស តើគេមកអំពីព្រះឧស្ម័នព្រះព្រហ្ម

ព្រហ្មជា ព្រហ្មចិដ្ឋិតា ព្រហ្មនាយាទានិ ឥត កវំ
កោតមោ កំមាហានិ ។

[៣៣] ធិស្សន្តេ^(១) ទោ បទ អស្សនាយន
ព្រាហ្មណំ ព្រាហ្មណំយោ ឧត្តរិយោ ឧត្តរិយោ ឧត្តរិយោ
វិជ្ជាយមាទានិ ចាយមាទានិ តេ ទ ព្រាហ្មណ
យោទិជា ។ សមាទា ឯវាហំសុ ព្រាហ្មណ ។
សេដ្ឋោ វណ្ណោ ហិយោ អញ្ញោ វណ្ណោ ព្រាហ្មណ ។
សុត្តោ វណ្ណោ កាណ្ណោ អញ្ញោ វណ្ណោ ព្រាហ្មណ ។
សុដ្ឋន្តិ តោ អព្រាហ្មណ ព្រាហ្មណ ។ ព្រហ្មនោ បុត្តា
ឧវសា មុខតោ ជាតា ព្រហ្មជា ព្រហ្មចិដ្ឋិតា ព្រហ្ម-
នាយាទានិ ។ កំក្កាចិ កវំ កោតមោ ឯវាហា អជ-
ទ្ធភូ^(២) ព្រាហ្មណ ឯវាមតំ មញ្ញន្តិ ព្រាហ្មណ ។
សេដ្ឋោ វណ្ណោ ។ ចេ ។ ព្រហ្មនាយាទានិ ។

[៣៤] តំ កី មញ្ញសំ អស្សនាយន
សុតន្តេ យោធកកាណ្ណោដេសុ^(៣) អញ្ញេសុ ទ
បច្ឆន្តិមេសុ ជនបទេសុ ទ្វេវ វណ្ណោ អយេវ ចេវ
។ ឧ.ខ. វិស្សន្តិ ។ ២៩. ឧបិកា ។ ៣ ឧ.ខ. យោធកកាណ្ណោដេសុ ។

មានព្រះព្រហ្ម ជាអ្នកបង្កើត មានព្រះព្រហ្ម ជាអ្នកនិមិត្ត ជាញាតិទីន័
ព្រះព្រហ្ម ត្រង់នេះ តើព្រះនាគមជ័យម្រឹមស្រស់ដងដូចម្តេច ។

[៣៥] ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ម្ចាស់អស្សនាយនៈ
មានព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយរបស់ពួកព្រាហ្មណ៍ ជាស្រ្តីមានផ្ទៃ មានភតិ
សម្រាលកូននិងបំបៅកូន (អ្នកលំប្អា) ក៏ឃើញដែរ តែព្រាហ្មណ៍ដែល
ព្រាហ្មជាតែកត់យោនីទាំងនោះ ត្រឡប់ជាខ្លាច ពួកព្រាហ្មណ៍
ទើបជាវណ្ណៈប្រសើរ វណ្ណៈឯទៀតជាវណ្ណៈថោកទាប ពួកព្រាហ្មណ៍ទើប
ជាវណ្ណៈស វណ្ណៈឯទៀតជាវណ្ណៈទៅ ពួកព្រាហ្មណ៍ទើបបរិសុទ្ធ មិន
មែនពួកព្រាហ្មណ៍មិនបរិសុទ្ធទេ ពួកព្រាហ្មណ៍ជាបុគ្គជាទេស កើតមក
កំពីព្រះស្នេហាព្រហ្ម មានព្រហ្ម ជាអ្នកបង្កើត មានព្រហ្ម ជាអ្នកនិមិត្ត
ជាញាតិទីន័ព្រហ្ម យ៉ាងនេះទៅវិញ ។ អស្សនាយនមាណា ក្រាបបង្គំ
ទូលថា ព្រះនាគមជ័យម្រឹមស្រស់យ៉ាងនេះ ក៏សមដែរហើយ តែថា
ពួកព្រាហ្មណ៍ តែងយល់សេចក្តីខ្ពុះ ក្នុងរឿងខ្ពុះ យ៉ាងនេះថា ពួក
ព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈប្រសើរ ។ រប ។ ជាញាតិទីន័ព្រះព្រហ្ម ។

[៣៦] ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្ចាស់អស្សនាយនៈ អ្នកយល់
សេចក្តីនោះដូចម្តេច ក្រែងអ្នកធ្លាប់ទាន់ពូជ ក្នុងយោធកកាណ្ណោដេសុ
ទាំងឡាយ នឹងបច្ឆន្តិមជនបទទាំងឡាយឯទៀត មានវណ្ណៈ ៦ គឺម្ចាស់ ១

ធាសោ ច អយេ ហុតា ធាសោ ហោតិ ធាសោ
 ហុតា អយេ ហោតិ ។ ឯវំ កោ សុតិ^(១) មេ
 យោ ឧកកខ្លោដេសុ អញ្ញេសុ ច បទុន្តិមេសុ
 ជេមេសុ ទេវ វណ្ណា អយេ ទេវ ធាសោ ច
 អយេ ហុតា ធាសោ ហោតិ ធាសោ ហុតា
 អយេ ហោតិ ។ ឯតុ អស្សលាយន ព្រាហ្មណ៍
 កី ឈំ កោ អស្សលាយនេតុ ព្រាហ្មណ ឯវ-
 មាហំសុ ព្រាហ្មណ សេដ្ឋា វណ្ណា ហីនោ អញ្ញា
 វណ្ណា ។ មេ ។ ព្រាហ្មណេនាតិ ។ កំព្វាបេ កវំ
 កោតោ ឯវមាហ អដេទុតុ ព្រាហ្មណ ឯវមេតិ
 មញ្ញន្តិ ព្រាហ្មណ វ សេដ្ឋា វណ្ណា ហីនោ
 អញ្ញា វណ្ណា ។ មេ ។ ព្រាហ្មណេនាតិ ។

[៣៨] តំ កី មញ្ញសំ អស្សលាយន ទត្តិយោ
 វ ទុ ទោ ចាណាតិចាតិ អនិច្ឆាធាយី កាមេសុមិច្ឆា-
 ចាវ មុសាវាទិ មិសុសាវាទោ ជុសាវាទោ សម្មាសម្ពុទ្ធសាមី
 ។ ឧ. សុតិ ភំ ។

ខ្ញុំ ទ ម្ចាស់ត្រឡប់ទៅជាខ្ញុំ ខ្ញុំត្រឡប់ទៅជាម្ចាស់វិញ មានដែរ ។
 បរិក្ខត្រះអង្គដ៏ចំរើន ខ្ញុំត្រះអង្គចាប់បានក្នុងកថា ក្នុងយោនករដ្ឋនិង
 កាតាវដ្ឋតាំងឡាយ និងបទុន្តិមជ្ឈមជ្ឈតាំងឡាយឯទៀត មានវណ្ណៈ ២ គឺ
 ម្ចាស់ ១ ខ្ញុំ ទ ម្ចាស់ត្រឡប់ទៅជាខ្ញុំ ខ្ញុំត្រឡប់ទៅជាម្ចាស់វិញ ដូច្នេះដែរ ។
 ម្ចាស់អស្សលាយនៈ បណ្តាវណ្ណៈតាំង ២ ខ្ញុំ ពួកព្រាហ្មណ៍មានកម្លាំង
 ដូចម្តេច មានទីតាំងទាក់ដូចម្តេច បានជាពួកព្រាហ្មណ៍ ហិននិយាយ
 យ៉ាងនេះ ក្នុងរឿងនេះថា ពួកព្រាហ្មណ៍ទើបជាវណ្ណៈប្រសើរ វណ្ណៈឯទៀត
 ជាវណ្ណៈថាភាគ ។ មេ ។ ជាញាតិទីតាំងព្រហ្មដ្ឋនោះ ។ ព្រះនាគម
 ដ៏ចម្រើន ត្រាស់យ៉ាងនេះ តំសមដែរ តែថាពួកព្រាហ្មណ៍ នៅតែយល់
 សេចក្តីខ្ពស់ ក្នុងរឿងនេះយ៉ាងនេះថា ពួកព្រាហ្មណ៍ទើបជាវណ្ណៈប្រសើរ
 វណ្ណៈឯទៀតជាវណ្ណៈថាភាគ ។ មេ ។ ជាញាតិទីតាំងព្រហ្មដ្ឋនេះ ។

(៣៩) ត្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្ចាស់អស្សលាយនៈ អ្នកយល់
 សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច (ឃើ) ក្សត្រិយ៍ជាអ្នកសម្លាប់សត្វ កាខ័យក
 ទ្រព្យដែលគេមិនបានឱ្យ ប្រព្រឹត្តទុកក្នុងកម្រិតតាំងឡាយ និងយាយពាក្យ
 កុហក និងយាយពាក្យញុំ និងយាយពាក្យក្រក់ និងយាយពាក្យក្រក់

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមវគ្គស្ស

អភិជ្ឈាណុ ឡាបន្ទដិក្ខោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ កាយស្ស កេតា
 បរម្មរណា អថាយំ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាតំ និរយំ ឧបបដ្ឋេយ្យ
 តោ ព្រាហ្មណោ វេស្សា ។ ទុ ទោ... សុត្តោ
 ៥១) ទុ ទោ ចាណាតិចាតិ អនិច្ចាធាយំ កាមេ-
 សុមិច្ឆាចារី មុសាវាទិ មិសុសាវាទោ ធម្មសាវោ
 សម្មប្បធាមី អភិជ្ឈាណុ ឡាបន្ទដិក្ខោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ
 កាយស្ស កេតា បរម្មរណា អថាយំ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាតំ
 និរយំ ឧបបដ្ឋេយ្យ តោ ព្រាហ្មណោតិ ។ តោ ហិទំ
 កោ កោតម ទត្ថិយោមិ ហិ កោ កោតម ចាណា-
 តិចាតិ អនិច្ចាធាយំ កាមេសុមិច្ឆាចារី មុសាវាទិ
 មិសុសាវាទោ ធម្មសាវោ សម្មប្បធាមី អភិជ្ឈាណុ
 ឡាបន្ទដិក្ខោ មិច្ឆាទិដ្ឋិ កាយស្ស កេតា បរម្មរណា
 អថាយំ ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាតំ និរយំ ឧបបដ្ឋេយ្យ
 ព្រាហ្មណោមិ ហិ កោ កោតម... វេស្សាចិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមវគ្គស្ស

ប្រយោជនំ មានចិត្តវិភោជនំបាទទ្រព្យតេ មានចិត្តត្ថុគ្គន មានតំនិក
 យលំខុស លុះវាលាភិកាយបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្តាប់ ទៅកើតក្នុងអំឡុង
 ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាត នរក ឯព្រាហ្មណ៍មិនទៅកើតទេ (បើ) វេស្សៈ ...
 សុទ្ធៈ ជាអកុសលទាំងស្រុង កាន់យកទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ ប្រព្រឹត្ត
 ខុសក្នុងការទាំងឡាយ និងយាយពាក្យកុហក និងយាយពាក្យញុះញង់
 និងយាយពាក្យកាត្រក់ និងយាយពាក្យផ្សេងប្រយោជនំ មានចិត្តវិភោជនំបាទ
 ទ្រព្យតេ មានចិត្តត្ថុគ្គន មានតំនិកយលំខុស លុះវាលាភិកាយបន្ទាប់អំពី
 សេចក្តីស្តាប់ ក៏ទៅកើតក្នុងអំឡុង ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាត នរក ឯព្រាហ្មណ៍
 (បើទុកជាសម្លាប់សត្វជាដើម) មិនទៅកើត (ក្នុងអំឡុង) ទេ ។
 អស្សរាយនមាណា ក្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 មិនមែនដូច្នោះទេ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន (បើ) ក្សត្រិយ៍ជាអ្នក
 សម្លាប់សត្វ កាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឲ្យ ប្រព្រឹត្តខុសក្នុងការ
 ទាំងឡាយ និងយាយពាក្យកុហក និងយាយពាក្យញុះញង់ និងយាយពាក្យ
 កាត្រក់ និងយាយពាក្យផ្សេងប្រយោជនំ មានចិត្តវិភោជនំបាទទ្រព្យតេ
 មានចិត្តត្ថុគ្គន មានតំនិកយលំខុស លុះវាលាភិកាយបន្ទាប់អំពីសេចក្តី
 ស្តាប់ ក៏ទៅកើតក្នុងអំឡុង ទុក្ខតិ វិនិច្ឆាត នរកដែរ បពិត្រព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន ព្រាហ្មណ៍ក្តី... បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន វេស្សៈក្តី...

ហិ ភោ ភោតម... សុដ្ឋោចិ ហិ ភោ ភោតម... ស។ ឡេចិ
 ហិ ភោ ភោតម ចត្តារោ វណ្ណា ចាណាភិបាតិយោ អ-
 និដ្ឋានាយិយោ កាមេសុមិច្ឆាចារិយោ មុសាវានិយោ
 ចិសុសាវានោ ធម្មសាវានោ សម្មាសម្ពាសិយោ អភិជ្ឈាណ
 ល្យាបន្តចិស្តា មិច្ឆានិច្ចិ^(១) កាយស្ស ភេតា បរម្មារណា
 អនាយិ ទុក្ខតិ វិចិត្តានិ ធម្មិយំ ឧបបដ្ឋេយ្យន្តិ ។ ឯតុ
 អស្សុណយន ព្រាហ្មណាចំ កំ វាលំ ភោ អស្សុសោ
 យនេតុ ព្រាហ្មណា ឯវាមាហិសុ ព្រាហ្មណា វ សេដ្ឋោ
 វណ្ណា ហិយោ អញ្ញោ វណ្ណា ។ បេ ។ ព្រាហ្មណាយាធាតិ។
 កតិញ្ចាមិ ភវំ ភោតមោ ឯវាមាហ អថេត្ថេតុ ព្រាហ្មណា
 ឯវាមេតិ មញ្ញន្តិ ព្រាហ្មណា វ សេដ្ឋោ វណ្ណា
 ហិយោ អញ្ញោ វណ្ណា ។ បេ ។ ព្រាហ្មណាយាធាតិ ។

១. មិច្ឆាវិចិត្តោ ។

បពិត្រព្រះនាគមជ័ចម្រើន សុខ្ខុក្ខិ... បពិត្រព្រះនាគមជ័ចម្រើន វណ្ណៈ
 ចំណ ៤ (បេ) ជាអ្នកសម្រាប់សត្វ កាន់យកទ្រព្យ ដែលគេមិនបានឱ្យ
 ប្រព្រឹត្តទុក ក្នុងកាមចង់ឱ្យយ និយាយពាក្យកុហក និយាយពាក្យ
 ញុះញង់ និយាយពាក្យកាត្រក់ និយាយពាក្យគំរាមប្រយោជន៍ មានចិត្ត
 វិវាទន៍បានទ្រព្យគេ មានចិត្តគុកគួន មាននឹកយល់ទុក្ខ លុះវិលាច
 កាយ បន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ នឹងទៅកើត ក្នុងអបាយ ទុក្ខតិ វិចិត្តាន
 នេត ចំណគំរាមពុទ្ធិ ។ មាលអស្សុណយនៈ បណ្តាវណ្ណៈចំណ ៤ គ្នា
 ពួកព្រាហ្មណ៍មានកម្លាំងដូចម្តេច មានទីតាំងតែដូចម្តេច បានជាពួក
 ព្រាហ្មណ៍ហ៊ាននិយាយយ៉ាងនេះ ក្នុងរឿងនេះថា ពួកព្រាហ្មណ៍ទើបថា
 វណ្ណៈប្រសើរ វណ្ណៈឯទៀតថាវណ្ណៈថោកថាប ។ បេ ។ ជាញាតិទីតាំង
 ព្រហ្មដូច្នោះ ។ ព្រះនាគមជ័ចម្រើនគ្រាសំយាទ័នៈ កិសមវិជេរ
 តែថាពួកព្រាហ្មណ៍នៅតែយល់សេចក្តីនេះ ក្នុងរឿងនេះយ៉ាងនេះដែលថា
 ពួកព្រាហ្មណ៍ ទើបថាវណ្ណៈប្រសើរ វណ្ណៈឯទៀត ថាវណ្ណៈថោក
 ថាប ។ បេ ។ ជាញាតិទីតាំងព្រះព្រហ្ម ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុត្តន្តបិដក

[៣៦] ភី ភី មញ្ញសិ អស្សលាយេ ព្រាហ្មណោ
 ។ ឧ ទោ ចាណាតិចាតា បដិវរតោ អនិច្ឆាធានា
 បដិវរតោ កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវរតោ មុសាវាធា
 បដិវរតោ មិសុណាយ វាចាយ បដិវរតោ ជុសាយ
 វាចាយ បដិវរតោ សម្មប្បលាទា បដិវរតោ អនភិជ្ឈា-
 លុ អព្យាបន្តចិត្តោ សម្មាទិដ្ឋិ កាយស្ស ភេតា
 បរម្មណា សុតតិ សក្កំ លោកិ ឧបបន្ថេយ្យ
 ទោ ទត្ថិយោ ទោ វេស្សោ ទោ សុត្តោតិ ។ ទោ
 ហិំ ភោ ភោតម ទត្ថិយោមិ ហិ ភោ ភោតម
 ចាណាតិចាតា បដិវរតោ អនិច្ឆាធានា បដិវរតោ
 កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវរតោ មុសាវាធា បដិវរតោ
 មិសុណាយ វាចាយ បដិវរតោ ជុសាយ វាចាយ
 បដិវរតោ សម្មប្បលាទា បដិវរតោ អនភិជ្ឈា-
 លុ អព្យាបន្តចិត្តោ សម្មាទិដ្ឋិ កាយស្ស ភេតា បរម្មណា
 សុតតិ សក្កំ លោកិ ឧបបន្ថេយ្យ ព្រាហ្មណោមិ
 ហិ ភោ ភោតម .. វេស្សោមិ ហិ ភោ ភោតម...

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុត្តន្តបិដក

[៣៦] ព្រះអង្គក្រាស់ស្នេហា ហួសអស្សលាយេ អកយល់
 សេចក្តីនោះដូចម្តេច លុះតែព្រាហ្មណ៍វៀរចាកបាណកិប្បា វៀរចាក
 អនិច្ឆាធានា វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារា វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកមិសុ-
 ណាវាទ វៀរចាកជុសាវាទ វៀរចាកសម្មប្បលាទៈ មិនមានអភិជ្ឈា
 មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មាទិដ្ឋិ លុះរាល់កាយបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់
 រទីបៅកើតក្នុងស្រុកស្នូតនៃវេលាក្នុង ក្សត្រិយ៍ទៅមិនបាន វេស្សៈ
 ទៅមិនបាន សុទ្ធាត់ទៅមិនបានទេ ។ អស្សលាយេមាណា ក្រាបបង្គំ
 ទូលថា បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមនិកាយ មិនមែនដូច្នោះទេ បពិត្រព្រះភា-
 គមជ្ឈិមនិកាយ ភាគនៃ ក្សត្រិយ៍ក្តី វៀរចាកបាណកិប្បា វៀរចាកអនិច្ឆា-
 ធានា វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារា វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកមិសុណាវាទ
 វៀរចាកជុសាវាទ វៀរចាកសម្មប្បលាទៈ មិនមានអភិជ្ឈា មិនមានចិត្ត
 ព្យាបាទ ជាសម្មាទិដ្ឋិ លុះរាល់កាយបន្ទាប់អំពីសេចក្តីស្លាប់ ក៏ទៅកើត
 ក្នុងស្រុកស្នូតនៃវេលាក្នុង បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមនិកាយ ព្រាហ្មណ៍ក្តី...
 បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមនិកាយ វេស្សៈក្តី ... បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមនិកាយ

សុត្ថោចិ ហិ កោ កោតម... ឥត្វេចិ ហិ កោ
 កោតម ធន្តារោ វណ្ណា ចាណតិយាតា បដិវរតា
 អនិច្ចាតា បដិវរតា កោសេសុមិច្ឆាតា បដិវរតា
 មុសាវា បដិវរតា ចិសុណាយ វាធាយ បដិវរតា
 ធម្មសាយ វាធាយ បដិវរតា សម្មច្យលាតា បដិវរតា
 អនិច្ឆ័យ អន្យបទ្ធិត្តា សម្មាទិដ្ឋិ កាយស្ស
 កេតា ចរន្តរណា សុភតិ សក្កំ លោកំ ឧបបដ្ឋេយ្យ-
 ន្តំ ។ ឯតុ អស្សនាយន ព្រាហ្មណ៍ កំ លំ
 កោ អស្សនោ យនេតុ ព្រាហ្មណ៍ ឯវាមាសុ
 ព្រាហ្មណ៍ វ សេដ្ឋោ វណ្ណា ហិ ធា អញ្ញោ វណ្ណា
 ។ មេ ។ ព្រហ្មធាយាធាតិ ។ កំត្វាចិ កំ
 កោតមា ឯវាមា អថេតុ ព្រាហ្មណ៍ ឯវាមតំ
 មញ្ញន្តំ ព្រាហ្មណ៍ វ សេដ្ឋោ វណ្ណា ហិ ធា អញ្ញោ
 វណ្ណា ។ មេ ។ ព្រហ្មធាយាធាតិ ។

(៣៧) តំ កំ មញ្ញសំ អស្សនាយន
 ព្រាហ្មណ៍ វ ទុ ទោ បហោតិ អស្មំ មនេស
 អេវំ អន្យបដ្ឋិ មេត្តចិត្តំ កាវត្ថំ ធា ទត្ថិយោ

សុត្ថោចិ ... បតិគ្រប្រះតោតមជ្ជិមេត្ត តាមព័ន្ធសូត្រៈ ឆាន់ ៤ បើ
 វៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអនិច្ចាតា វៀរចាកកោសេសុមិច្ឆាតា
 វៀរចាកមុសាវា វៀរចាកចិសុណាយ វៀរចាកធម្មសាវា វៀរចាក
 សម្មច្យលាបៈ មិនមានអតិដ្ឋ មិនមានចិត្តក្សបាទ ជាសម្មាទិដ្ឋិ លុះ
 វិលាតិកាយចន្ទាចិអំពីសេចក្តីស្ងប់ និងនៅក្នុងក្នុងសុភតិស្ថិតិវេលា
 តាំងអស់ ពុំខានឡើយ ។ ខ្នាតអស្សនាយនៈ បណ្តាវណ្ណៈ ឆាន់ ៤ ទុះ
 ក្នុងព្រាហ្មណ៍មានកម្លាំងដូចម្តេច មានទំហំតំណក់ដូចម្តេច បានជាពួក
 ព្រាហ្មណ៍ហ៊ាននិយាយយ៉ាងនេះ ក្នុងរឿងនេះ ពួកព្រាហ្មណ៍ទើបជា
 វណ្ណៈប្រសើរ វណ្ណៈឯទៀតជាវណ្ណៈថោកទាប ។ មេ ។ ជាញាតិនិមិត្ត
 ព្រហ្មដ្ឋេត្វៈ ។ ព្រះតោតមជ្ជិមេត្ត ត្រាស់យ៉ាងនេះ ក៏សមរម្យ
 ហើយ វេទក្នុងព្រាហ្មណ៍ នៅតែសំគាល់សេចក្តីទុះ ក្នុងរឿងនេះ
 យ៉ាងនេះដែរ ពួកព្រាហ្មណ៍ទើបជាវណ្ណៈប្រសើរ វណ្ណៈឯទៀត
 ជាវណ្ណៈថោកទាប ។ មេ ។ ជាញាតិនិមិត្តព្រហ្ម ។

(៣៨) ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ខ្នាតអស្សនាយនៈ ក្នុងយល់
 សេចក្តីនោះដូចម្តេច លុះវេទព្រាហ្មណ៍ទើបតែរំពឹងចិត្តមេត្តា មិនមាន
 គៀវ មិនមានក្សបាទ ក្នុងប្រទេសនោះបាន ក្សត្រិយ៍ចំរើនមិនបាន

នោ វេស្សន្ត នោ សុត្តាភិ ។ នោ ហំនំ កោ
 កោតម ទត្ថិយោចិ ហំ កោ កោតម ចហោតិ
 អស្មី បទេសេ អយំ អក្កបជ្ឈំ មេត្តចិត្តំ កាវេតិ
 ព្រាហ្មណោចិ ហំ កោ កោតម... វេស្សន្ត
 ហំ កោ កោតម... សុត្តោចិ ហំ កោ កោតម...
 សទ្ធមិ ហំ កោ កោតម ធម្មាហេ វុល្លា
 ចហោតិ អស្មី បទេសេ អវេរី អក្កបជ្ឈំ មេត្តចិត្តំ
 កាវេតិ ។ ឯតុ អស្សនាយន ព្រាហ្មណំ កំ
 គលំ កោ អស្សនោ យនេត្ត ព្រាហ្មណ ឯវាហំសុ
 ព្រាហ្មណ វ សេដ្ឋា វុល្លា ហំនោ អញ្ញោ វុល្លា
 ។ មេ ។ ព្រហ្មធាយានាតិ ។ កំញាចិ កំ
 កោតមោ ឯវាហំ អជេត្ត ព្រាហ្មណ ឯវាហំ
 មញ្ញតិ ព្រាហ្មណ វ សេដ្ឋា វុល្លា ហំនោ អញ្ញោ
 វុល្លា ។ មេ ។ ព្រហ្មធាយានាតិ ។

វេស្សៈចំរើនមិនបាន សុទ្ធាតិចំរើនមិនបាន មេ ។ អស្សនាយន-
 មាណព្រាហ្មបដ្ឋិទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មិនមែនដូច្នោះទេ
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន កាមគិក ក្សត្រិយ៍ក្តី ក៏ដូចរំរើនចិត្តមេត្តា
 មិនបានទេ មិនបានក្បាច់ ក្នុងប្រទេសនោះបានដែរ បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន ព្រាហ្មណ៍ក្តី... បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន វេស្សៈក្តី...
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន សុទ្ធាតិ... បពិត្រព្រះគោតម ដ៏ចំរើន
 វុល្លៈចំរើន ៤ កាមគិក សុទ្ធាតិចំរើនចិត្តមេត្តា មិនបានទេ មិនបាន
 ក្បាច់ ក្នុងប្រទេសនោះបាន ចំរើនអស់គ្នា ។ មាណស្សនាយនៈ
 បណ្តាវុល្លៈចំរើន ៤ ខ្លះ ពួកព្រាហ្មណ៍មានកម្លាំងដូចម្តេច មានទីតាំង
 កំណត់ដូចម្តេច បានជាពួកព្រាហ្មណ៍ហ៊ាននិយាយយ៉ាងនេះ ក្នុងរឿងខ្លះ
 ថា ពួកព្រាហ្មណ៍ទើបជាវុល្លៈប្រសើរ វុល្លៈឯទៀត ជាវុល្លៈថោក
 ថាប ។ មេ ។ ជាញាតិទីតាំងព្រហ្មដូច្នោះ ។ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើនត្រាស់
 យ៉ាងនេះ ភីសមដែរ តែថាពួកព្រាហ្មណ៍ នៅតែសំគាល់សេចក្តី
 ខ្លះ ក្នុងរឿងខ្លះយ៉ាងនេះដែរថា ពួកព្រាហ្មណ៍ទើបជាវុល្លៈប្រសើរ
 វុល្លៈឯទៀត ជាវុល្លៈថោកថាប ។ មេ ។ ជាញាតិទីតាំងព្រាហ្ម ។

[៣៨] កំ កំ មញ្ញសំ អស្សន្តាយនំ ប្រាហ្មណ៍
 ។ ទុ ។ មហាតិ សោត្តិ សំបាទំ^(១) អាធាយ
 ននិ កុត្តា រដោជល្លំ មហាហតុំ បោ ទុត្តិយោ បោ
 វេស្សា បោ សុន្តោតិ ។ បោ ហំនិ ភោ តោតម
 ទុត្តិយោមិ ហំ ភោ តោតម មហាតិ សោត្តិ សំបាទំ
 អាធាយ ននិ កុត្តា រដោជល្លំ មហាហតុំ ប្រាហ្មណ៍មិ
 ហំ ភោ តោតម... វេស្សាមិ ហំ ភោ តោតម...
 សុន្តោមិ ហំ ភោ តោតម... សុន្តោមិ ហំ ភោ
 តោតម ចត្តារោ វណ្ណា មហាតិ សោត្តិ សំបាទំ
 អាធាយ ននិ កុត្តា រដោជល្លំ មហាហតុំ ។
 ឯតុ អស្សន្តាយនំ ប្រាហ្មណ៍ កំ តលំ
 ភោ អស្សន្តោ យនេតុ ប្រាហ្មណ៍ ឯតុ ឯតុ
 ប្រាហ្មណ៍ ។ សេដ្ឋោ វណ្ណា ហំនោ អញ្ញា វណ្ណា
 ។ មេ ។ ប្រាហ្មណ៍នាតិ ។ កំព្វាមិ កវី តោតមោ
 ឯតុ អស្សន្តាយនំ ប្រាហ្មណ៍ ឯតុ មញ្ញនិ

១. សោត្តិ សំបាទំ ។ ២. ភោតិ សំបាទំ ។

[៣៩] ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្ចាស់អស្សន្តាយនៈ អ្នកយល់
 សេចក្តីនោះដូចម្តេច លុះតែប្រាហ្មណ៍ទើបគួរតែយកកញ្ចប់គ្រឿងលំអិត
 សម្រាប់ផុសកាយនឹងគ្រឿងឆ្អឹង ទៅកាន់ស្ទឹង ដើម្បីដង្ហែកក្តៅបាន
 ក្បួនយ៉ាងម៉េច វេស្សៈមិនគួរ សុទ្ធមិនគួរទេ ។ អស្សន្តាយនៈ
 មាណព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ បំពេញព្រះនាគមជ័ចម្រើន មិនមែនដូច្នោះទេ
 បំពេញព្រះនាគមជ័ចម្រើន តាមពិត ក្បួនយ៉ាងម៉េច ក៏គួរតែយកកញ្ចប់
 គ្រឿងលំអិត សម្រាប់ផុសកាយនឹងគ្រឿងឆ្អឹង ទៅកាន់ស្ទឹង ដើម្បី
 ដង្ហែកក្តៅបាន បំពេញព្រះនាគមជ័ចម្រើន ប្រាហ្មណ៍ក្តី... បំពេញព្រះ
 នាគមជ័ចម្រើន វេស្សៈក្តី... បំពេញព្រះនាគមជ័ចម្រើន សុទ្ធក្តី...
 បំពេញព្រះនាគមជ័ចម្រើន តាមពិត វណ្ណៈចំរើន សុទ្ធតែគួរតែយក
 កញ្ចប់គ្រឿងលំអិត សម្រាប់ផុសកាយ នឹងគ្រឿងឆ្អឹង ទៅកាន់ស្ទឹង
 ដើម្បីដង្ហែកក្តៅបានចាំអស់គ្នា ។ ម្ចាស់អស្សន្តាយនៈ បណ្តាវណ្ណៈ
 ចំរើន ៤ ខ្លះ ពួកប្រាហ្មណ៍មានកម្លាំងដូចម្តេច មានទំហំដ៏ធំដូចម្តេច
 បានជាពួកប្រាហ្មណ៍ ហិននិយាយយ៉ាងនេះ ក្នុងរឿងនេះថា ប្រាហ្មណ៍
 ទើបជាវណ្ណៈប្រសើរ វណ្ណៈឯទៀតជាវណ្ណៈថោកថាប ។ មេ ។ ពញាភិ
 នឹងប្រាហ្មណ៍ ។ ព្រះនាគមជ័ចម្រើន ត្រាស់យ៉ាងនេះ គឺសម្រាប់
 កែចំរើនប្រាហ្មណ៍ នៅក្នុងសាលាសេចក្តីខ្ពង់ ក្នុងរឿងនេះយ៉ាងនេះ

ព្រាហ្មណ៍ វ សេដ្ឋោ វ លោក ហីនោ អត្តោ វ លោក
។ បេ ។ ព្រាហ្មណ៍យាធាតិ ។

[៣៩] តិ កី មញ្ញសំ អស្សុលាយន វេទ វ ជា
ទត្តិយោ មុត្តាវសំតោ ជាធាន្ទនំ បុរិសាធំ បុរិសសតិ
សន្និទ្ធាតេយ្យ អាយុន្ត កោន្តោ យេ វត្ថុ ទត្តិយ កុលា
ព្រាហ្មណកុលា វជញ្ញកុលា ឧប្បន្នា សាកស្ស
វ^(១) សាលស្ស វ សលធម្មស្ស វ ទន្ធនស្ស
វ បទុមកស្ស វ ឧត្តរាណី អាធាយ អក្ខី
អភិច្ចត្តន្ត តេជោ ចាតុកកោន្ត អាយុន្ត បង
កោន្តោ យេ វ^(២) វត្ថុ ទណ្ឌលកុលា ទេសាន-
កុលា វេណុកុលា^(៣) វេការកុលា បុត្តសកុលា
ឧប្បន្នា សាចាននោណិយា វ សុកវនោណិយា វ
វជកនោណិយា វ វលណ្ឌកដ្ឋស្ស វ ឧត្តរាណី
អាធាយ អក្ខី អភិច្ចត្តន្ត តេជោ ចាតុកកោន្តតិ

១ ឧ.សាកស្ស វគី ឧ វស្សនិ ។ ២ ឧ. វសុត្ថ វគ្គ ។ ៣ ឧ. វលណ្ឌ។

ដវសេថា ពួកព្រាហ្មណ៍ រើចជាវណ្ណៈច្រើន វ វណ្ណៈបទៀត ជា
វណ្ណៈថាភាគ ។ បេ ។ ជាញាតិនិព្វានព្រះព្រហ្ម ។

[៣៩] ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្ចាស់អស្សុលាយនៈ អ្នកយល់សេច-
ក្តីនោះដូចម្តេច ក្សត្រិយ៍ជាព្រះរាជានុរោកនេះ បានពុទ្ធាភិសេកហើយ
ប្រជុំពួកបុរស នានាជាច្រើន ១ ចំនួន ១០០នាក់ ដោយព្រះគម្រាស់ថា
អ្នកដ៏ចម្រើនចំណេះច្បាប់ច្បាប់ បណ្តាពួកបុរសនាំនោះ ពួកបុរសណា
ដែលចេញអំពីពួកទត្តិយត្រកូលក្តី ព្រាហ្មណត្រកូលក្តី វជញ្ញត្រកូលក្តី
មកចូលជុំគ្នាហើយ ពួកបុរសនោះចូរកាន់យកពុទ្ធភិក្ខុនិវាសន៍ដែលធ្វើពី
ឈើស្រាយក្តី ឈើទ្វីមក្តី ដើមស្រល់ក្តី ដើមចន្ទីមក្តី ដើមឈូកក្រយាមក្តី
ហើយចូរពួកភ្លើង ចូរធ្វើភ្លើងឡើង ព្រាហ្មណ៍ មួយទៀត អ្នកដ៏
ចម្រើនចំណេះច្បាប់ច្បាប់ បណ្តាពួកបុរសនាំនោះ ពួកបុរសណាដែល
ចេញអំពីពួកទណ្ឌលត្រកូលក្តី ទេសាទត្រកូលក្តី វេណុត្រកូល (ត្រកូល
អ្នកឆ្ងាញ់ច្បាស់) ក្តី វេការត្រកូល (ត្រកូលជាងវេ) ក្តី បុត្តសត្រកូល
(ត្រកូលអ្នកចាត់សម្រាម) ក្តី មកចូលជុំគ្នាហើយ ពួកបុរសនោះ ចូរកាន់
យកពុទ្ធភិក្ខុនិវាសន៍ដែលធ្វើពីស្លឹកឆៃក្តី ស្លឹកជ្រូកក្តី ស្លឹកដាងជ្រលក់ក្តី
ដើមល្អុងប្រេងក្តី ហើយចូរពួកភ្លើង ចូរធ្វើភ្លើងឡើងព្រាហ្មណ៍ មួយទៀត ម្ចាស់

កំ កំ មញ្ញសិ អស្សុលាយន យោ ច ទុ
 ទោ^(១) ទត្ថិយកុលា ប្រាហ្មណកុលា រាជញ្ញកុលា
 ឧប្បន្នេហិ សាគស្ស វា សាលស្ស វា សលទ្បស្ស
 វា ចន្ទនស្ស វា បទុមកស្ស វា ឧត្តរាណិ អា-
 នាយ អត្ថិ អភិច្ឆន្តា តេជោ ចាតុកកោ សោ ឯវ
 ទុ ទ្បស្ស អត្ថិ អច្ឆិមា ទេវ^(២) វណ្ណិមា ច បកស្សរោ
 ច តេជ ច សត្តា អត្ថិចា អត្ថិកាវណិយិ កាតុ
 យោ បទ សោ ចណ្ណាលកុលា ទេសាទកុលា
 វេណុកុលា វេណាកុលា បុត្តសកុលា ឧប្បន្នេហិ
 សាចានោណិយា វា ស្វកានោណិយា វា វេណានោ-
 ណិយា វា ឯសណ្ឋាភិស្ស វា ឧត្តរាណិ អាទាយ
 អត្ថិ អភិច្ឆន្តា តេជោ ចាតុកកោ ស្វាស្ស អត្ថិ
 ច ទេវ អច្ឆិមា ច ច វណ្ណិមា ច ច បកស្សរោ ច
 ច តេជ សត្តា អត្ថិចា អត្ថិកាវណិយិ កាតុត្ថិ ។
 យោ ហិទិ កោ កោតម យោបិ^(៣) សោ កោ កោតម

១. ឯវ ទេ យោ វិ ឧប្បន្ន ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ១២ ១៣ ១៤ ១៥ ១៦ ១៧ ១៨ ១៩ ២០ ២១ ២២ ២៣ ២៤ ២៥ ២៦ ២៧ ២៨ ២៩ ៣០ ៣១ ៣២ ៣៣ ៣៤ ៣៥ ៣៦ ៣៧ ៣៨ ៣៩ ៤០ ៤១ ៤២ ៤៣ ៤៤ ៤៥ ៤៦ ៤៧ ៤៨ ៤៩ ៥០ ៥១ ៥២ ៥៣ ៥៤ ៥៥ ៥៦ ៥៧ ៥៨ ៥៩ ៦០ ៦១ ៦២ ៦៣ ៦៤ ៦៥ ៦៦ ៦៧ ៦៨ ៦៩ ៧០ ៧១ ៧២ ៧៣ ៧៤ ៧៥ ៧៦ ៧៧ ៧៨ ៧៩ ៨០ ៨១ ៨២ ៨៣ ៨៤ ៨៥ ៨៦ ៨៧ ៨៨ ៨៩ ៩០ ៩១ ៩២ ៩៣ ៩៤ ៩៥ ៩៦ ៩៧ ៩៨ ៩៩ ១០០

ខ្មែរឧបន្ទាយសេដ្ឋកិច្ច ឧត្តរាភិវឌ្ឍន៍ ក្នុងនាម ដែល
 ពួកបុរសចេញ អំពីទត្ថិយក្រសួង ប្រាហ្មណក្រសួង រាជញ្ញ-
 ក្រសួង មកចូលជំនាញយកកាន់យកក្នុងខាងលើ ដែលធ្វើពីលើ
 ស្រាយក្តី លើទ្វីបក្តី ដើមស្រែក្តី ដើមចន្ទនក្តី ដើមឈូកក្រហមក្តី
 មកលា ក្នុងកំឡុងពេលទៀង ក្នុងនោះឯង ទើបមានអណ្តាត
 មានពលិ ព័ន្ធមានពន្ធិ បុគ្គលអាចធ្វើកិច្ចការដែលត្រូវធ្វើដោយក្នុង
 ដោយសារក្នុងនោះ បានឮ ចំណែកឯក្នុងនាម ដែលពួកបុរសចេញ
 អំពីពួកចណ្ណាលក្រសួង ទេសាទក្រសួង វេណុក្រសួង វេណា-
 ក្រសួង បុត្តសក្រសួង មកចូលជំនាញយកកាន់យកលើក្នុង
 ខាងលើ ដែលធ្វើពីស្រែក្តី ស្រែក្រសួង ស្រែក្រសួង ដើម
 ល្បងប្រេងក្តី មកលា ក្នុងកំឡុងពេលទៀងដែរ ក្នុងនោះ មិនមាន
 អណ្តាត មិនមានពលិ ព័ន្ធមិនមានពន្ធិ បុគ្គលមិនអាចធ្វើកិច្ចការដែល
 ត្រូវធ្វើដោយក្នុង ដោយសារក្នុងនោះបានឮ ៗ បរិស្រទ្រព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន មិនមែនដូច្នោះទេ បរិស្រទ្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ក្នុងនាម

សុត្តន្តបិដក ចម្លើយនៃកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណសា

ទន្ទិយកុលា ប្រាហ្មណកុលា វជិញ្ញកុលា ឧប្បន្នេហិ
 សាគស្ស វ សាលស្ស វ សលឡស្ស វ ធន្ទស្ស
 វ បនុមកស្ស វ ឧត្តរាណី អាធាយ អត្ថិ អតិច្ឆតោ
 តេជោ ចាតុកតោ ស្វាស្ស អត្ថិ អតិមា ច វណ្ណិមា
 ច បកស្សរោ ច តេជ ច សក្កា អត្ថិ ធា អត្ថិករណីយំ
 កាតុំ យោមិ សោ ធន្ទាលកុលា ធន្ទាធន្ទ-
 កុលា វេណ្យកុលា វជិញ្ញកុលា បុគ្គសកុលា
 ឧប្បន្នេហិ សាចាធន្ទាលិយា វ សុត្តរាធន្ទាលិយា
 វ វជិញ្ញាធន្ទាលិយា វ វលស្កាធន្ទស្ស វ ឧត្តរាណី
 អាធាយ អត្ថិ អតិច្ឆតោ តេជោ ចាតុកតោ
 សោបស្ស(១) អត្ថិ អតិមា ច វណ្ណិមា ច បកស្សរោ
 ច តេជ ច សក្កា អត្ថិ ធា អត្ថិករណីយំ
 កាតុំ សញ្ជេយិ ហិ ភោ ភោតម អត្ថិ អតិមា
 ច វណ្ណិមា ច បកស្សរោ ច សញ្ជេយិ ច
 សក្កា អត្ថិ ធា អត្ថិករណីយំ កាតុត្ថិ ។ ឯតុ អស្ស-
 លាយន ប្រាហ្មណ៍ កី ពលំ ភោ អស្សសោ

សុត្តន្តបិដក ចម្លើយនៃកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណសា

ដែលពួកចុរស ចេញអំពីទន្ទិយកុលក្ខត្ត ប្រាហ្មណកុលក្ខត្ត វជិញ្ញ-
 កុលក្ខត្ត មកចូលជុំគ្នា ហើយកាន់យកវាខ្លួនក្នុងដែលធ្វើពីលើស្រាយក្ខត្ត
 ឈើរុំមក្ខត្ត ដើមស្រល់ក្ខត្ត ដើមចន្ទីក្ខត្ត ដើមឈូកក្រហមក្ខត្ត មកពួក
 ក្លើងកំរះប្រាកដឡើង ក្លើងនោះឯង មានអណ្តាត មានពលិ មាន
 ពន្ធុ បុគ្គលអាចធ្វើកិច្ចការដែលត្រូវធ្វើដោយក្លើង ដោយសារក្លើងនោះ
 ក៏បាន ចំណែកឯក្លើងណា ដែលពួកបុរសចេញ អំពីធន្ទាលកុល
 ក្ខត្ត ធន្ទាធន្ទកុលក្ខត្ត វេណ្យកុលក្ខត្ត វជិញ្ញកុលក្ខត្ត បុគ្គសកុលក្ខត្ត
 មកចូលជុំគ្នា ហើយកាន់យកវាខ្លួនក្នុងដែលធ្វើពីស្លក្ខត្ត
 ស្លក្ខត្ត ស្លក្ខត្តជ្រលក់ក្ខត្ត ដើមល្អិតប្រេងក្ខត្ត មកពួក ក្លើងកំរះ
 ប្រាកដឡើង ក្លើងនោះឯង ក៏មានអណ្តាត មានពលិ មានពន្ធុ បុគ្គល
 អាចធ្វើកិច្ចការដែលត្រូវធ្វើដោយក្លើង ដោយសារក្លើងនោះ បានដូចគ្នា
 បរិគ្រព្រះភោគមជ្ជិមប្រិម ព្រោះក្លើងទាំងអស់ សុទ្ធតែមានអណ្តាត
 មានពលិ ទាំងមានពន្ធុ បុគ្គលអាចធ្វើកិច្ចការដែលត្រូវធ្វើដោយក្លើង
 ដោយសារក្លើងនោះបានទាំងអស់ ។ ម្ចាស់អស្សរោយនៈ បណ្តាវណ្ណៈ
 ទាំង ២ នោះ ពួកប្រាហ្មណ៍មានកម្លាំងដូចម្តេច មានទីពឹងវាខ្លាំងដូចម្តេច

ព្រាហ្មណ៍ស្ម អស្សលាយស្ម ព្រាហ្មណកញ្ញាសំស្ម

យនេត្ត ព្រាហ្មណ ឯវមាហំសុ ព្រាហ្មណ ។
សេដ្ឋា វណ្ណា ហីនោ អញ្ញោ វណ្ណា ព្រាហ្មណ
វ សុត្តោ វណ្ណា កណ្ណោ អញ្ញោ វណ្ណា ព្រាហ្មណ
វ សុដ្ឋន្តំ តោ អព្រាហ្មណ ព្រាហ្មណ វ ព្រហ្មតោ
បុត្តា ឱវសា មុខតោ ជាតា ព្រហ្មជា ព្រហ្មធម្មតា
ព្រហ្មនាយាធាតុ ។ កេត្តាបិ អវំ កោតតោ ឯវមាហ
អជេទ្ធត្ថ ព្រាហ្មណ ឯវមេតំ មញ្ញន្តំ ព្រាហ្មណ
វ សេដ្ឋា វណ្ណា ហីនោ អញ្ញោ វណ្ណា ។ បេ ។
ព្រហ្មនាយាធាតុ ។

(៤០) តំ កី មញ្ញសំ អស្សលាយន វេទ
ទត្ថិយកុមារោ ព្រាហ្មណកញ្ញាយ សន្និ សំវាសំ
កម្មេយ្យ តេសំ សំវាសមទ្វាយ បុត្តោ ជាយេជ
យោ សោ ទត្ថិយកុមារោ ព្រាហ្មណកញ្ញាយ បុត្តោ
ឧប្បត្តោ សំយា សោ មាតុបិ សនិសោ មិតុបិ សនិសោ

ព្រាហ្មណវន្ត អស្សលាយស្ម ឧបមាដាយការោមិកយន្តំ ព្រាហ្មណកញ្ញា

ពានជាត្វក្រាហ្មណំ ហិកខិយាយយ៉ាវនេ ក្នុងរឿងនេះថា ពួក
ព្រាហ្មណ៍ទើបជាវណ្ណៈប្រសើរ វណ្ណៈឯទៀតជាវណ្ណៈថោកទាប ពួក
ព្រាហ្មណ៍ទើបជាវណ្ណៈស វណ្ណៈឯទៀតជាវណ្ណៈទៅ ពួកព្រាហ្មណ៍
ទើបប៉ុស្តិ៍ មិនមែនពួកព្រាហ្មណ៍មិនប៉ុស្តិ៍ទេ ពួកព្រាហ្មណ៍ ជាបុត្រ
ជាឧសរបស់ព្រហ្ម គេកំរើព្រះឧសព្រហ្ម ខានព្រហ្ម ជាអ្នកបង្កើត
មានព្រហ្ម ជាអ្នកម្ចាស់ ជាញាតិទីពឹងព្រហ្មដូច្នេះ ។ ព្រះតាតម
ដំបូងម្រើមគ្រាស់យ៉ាវនេ តំសមវេសេ តែចំពោះព្រាហ្មណ៍នៅតែសំគាល់
សេចក្តីខ្ពង់ខ្ពស់រឿងនេះយ៉ាវនេដដែលថា ពួកព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈ
ប្រសើរ វណ្ណៈឯទៀតជាវណ្ណៈថោកទាប ។ បេ ។ ជាញាតិទីពឹងព្រះព្រហ្ម ។

(៤០) ព្រះអង្គគ្រាស់សួរថា ម្ចាស់អស្សលាយនៈ អ្នកយល់
សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច (បើ) ទត្ថិយកុមារ ក្នុងលោកនេះ សម្រេច
សំវាសជាមួយទីពឹងព្រាហ្មណកញ្ញា កើតបុត្រម្នាក់ឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
សំវាសនៃជនពុំពឹងពឹងនោះ បុត្រដែលកើតឡើង ដោយទត្ថិយកុមារ
ទីពឹងព្រាហ្មណកញ្ញានោះ ប្រហែលនឹងមាតាផង ប្រហែលនឹងបិតាផង

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមចណ្ណសក្ក

ទត្ថិយោភិមំ វត្តោ ព្រាហ្មណោភិមំ វត្តោភិ ។ យោ
សោ ភោ ភោតម ទត្ថិយកុមារោ ព្រាហ្មណកញ្ញាយ
បុត្តា ឧប្បន្នោ សិយា សោ មាតុបិ សនិសោ
បិតុបិ សនិសោ ទត្ថិយោភិមំ វត្តោ ព្រាហ្មណោភិមំ
វត្តោភិ ។

(៤១) ភី កី មញ្ញសំ អស្សនាយន ៧០
ព្រាហ្មណកុមារោ ទត្ថិយកញ្ញាយ សន្និ សំវាសំ
កប្បយ្យ ភេសំ សំវាសមថាយ បុត្តោ ជាយថ
យោ សោ ព្រាហ្មណកុមារោ ទត្ថិយកញ្ញាយ បុត្តោ
ឧប្បន្នោ សិយា សោ មាតុបិ សនិសោ បិតុបិ
សនិសោ ទត្ថិយោភិមំ វត្តោ ព្រាហ្មណោភិមំ
វត្តោភិ ។ យោ សោ ភោ ភោតម ព្រាហ្មណកុមារោ
ទត្ថិយកញ្ញាយ បុត្តោ ឧប្បន្នោ សិយា សោ មាតុបិ
សនិសោ បិតុបិ សនិសោ ទត្ថិយោភិមំ វត្តោ
ព្រាហ្មណោភិមំ វត្តោភិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមចណ្ណសក្ក

តើគន្ធហោរោ ក្សត្រិយ៍ ឬគន្ធហោរោ ព្រាហ្មណ៍ ។ អស្សនាយនៈ
ក្រាបចង្អុលថា ចរិតព្រះភាគម ជំលឿន ចុក្រវែលកើតឡើង
ដោយទត្ថិយកុមារនឹងព្រាហ្មណកញ្ញាទោះ ប្រហែលនឹងមាតាផង ប្រ-
ហែលនឹងបិតាផង គន្ធហោរោ ក្សត្រិយ៍ក៏បាន ហោរោ ព្រាហ្មណ៍
ក៏បាន ។

(៤១) ព្រះគង្គត្រាស់សួរថា ខ្មាលអស្សនាយនៈ អ្នកយល់
សេចក្តីនោះដូចម្តេច (ថេ) ព្រាហ្មណកុមារក្នុងលោកនេះ សម្រេច
សំវាស ជាមួយនឹងទត្ថិយកញ្ញា តើកប្បក្រមឡើង ព្រោះអាស្រ័យ
សំវាសន៍នឹងតំណក់នោះ ចុក្រវែលកើតដោយព្រាហ្មណកុមារនឹង
ទត្ថិយកញ្ញាទោះ ប្រហែលនឹងមាតាផង ប្រហែលនឹងបិតាផង តើគ-
ន្ធហោរោ ក្សត្រិយ៍ ឬគន្ធហោរោ ព្រាហ្មណ៍ ។ ចរិតព្រះភាគម
ជំលឿន ចុក្រវែលកើតឡើង ដោយព្រាហ្មណកុមារនឹងទត្ថិយកញ្ញា
ទោះ ប្រហែលនឹងមាតាផង ប្រហែលនឹងបិតាផង គន្ធហោរោ
ក្សត្រិយ៍ក៏បាន ហោរោ ព្រាហ្មណ៍ក៏បាន ។

[គ្រាឃ្លាង្គ័យ អស្សុលាយ ឧបាស្សន្ត យេនិស្សយោនិប្បហ

[២២] កំ គី មញ្ញសិ អស្សុលាយ ឧ ឥ វលី
កត្រកេន សម្បយោជេយ្យំ ភសិ សម្បយោកមន្ទាយ
កំស្សរេ(១) ជាយេន យោ សោចំ(២) វលីយ
កត្រកេន កំស្សរេ(៣) ឧប្បន្នោ សិយា សោ ខាតុមិ
សនិសោ ចិត្តមិ សនិសោ អស្សតិមិ វត្តព្វោ
កត្រកោតិមិ វត្តព្វោតិ ។ សោ កុមារណ្ឌចំ(៤) សោ
កោ តោតម អស្សតរេ ហោតិ ឥនី ហិស្ស កោ
តោតម ចាបាភវណំ បស្សមិ អមុក្រ ច(៥) បទ
សានំ(៦) ឧ កិញ្ចំ ចាបាភវណំ បស្សមិ តិ ។

[២៣] កំ គី មញ្ញសិ អស្សុលាយ ឧ ឥស្សុ ទ្វេ
មាណវកោ ភាគរេ សោធិវិយា(៧) ឯកោ អជ្ឈាយកោ
ឧបចីតោ ឯកោ អជ្ឈាយកោ អនុបចីតោ ករមេតុ
ត្រាហ្មណា បមមិ កោជេយ្យំ សទ្ធវេ វា ជាលិចាកោ វា

១ ខ. កិសោរេ ។ ២ ខ. ឧបិសាតា ឧត្តំ ។ ៣ ខ. ចិសោរេ ។ ៤ ខ.
កេត្តោយាតិ ទិស្សនិ ។ ៥. កុលាទ្ធំ ទិស្សនិ ។ ៦ ខ. ឧបន្នោ ឧត្តំ ។ ៧ ខ.
ចិសោនំ ។ ៨ ខ. ម សទ្ធវិយា ។

[គ្រាឃ្លាង្គ័យ អស្សុលាយសេត្រ ឧបាស្សន្ត យេនិស្សយោនិប្បហ

[២៤] ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្ចាស់អស្សុលាយនៈ អ្នកយល់
សេចក្តីនោះដូចម្តេច (បើ) អ្នកមនុស្សក្នុងលោកនេះ យកមេសេះទៅ
បង្កើតកូននឹងបាណ កំភិតកូនឡើង ព្រោះតាស្រីយសំពស់នៃសត្វចាំ
ពីរនោះ កូនដែលកើតឡើងដោយមេសេះនឹងបាណនោះ ប្រហែលនឹង
មេផង ប្រហែលនឹងបាផង តើគេគួរហៅថា សេះ ឬគេគួរហៅថា បា ។
អស្សុលាយនៈត្រាបបង្គំទូលថា បពិត្រព្រះធាតុមជ្ឈិមម្រឹម កូនសត្វនោះ
ជាសេះសេស្បតា បពិត្រព្រះធាតុមជ្ឈិមម្រឹម ខ្ញុំព្រះអង្គត្រាន់តែ
ឃើញខ្ញុំអំពើផ្សេងៗ នេះ ចេសសេះអស្សតរេនោះប៉ុណ្ណោះ ឯនឹង
ឃើញខ្ញុំអំពើផ្សេងៗ ណាមួយ របស់មាណពជំទង់ទាំងនេះ ក្នុងន័យ
ខាងដើមឯណាផង ក៏ទេ ។

[២៥] ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា ម្ចាស់អស្សុលាយនៈ អ្នកយល់សេច-
ក្តីនោះដូចម្តេច (បើ) មាណពជំទង់ ក្នុងលោកនេះ ជាបងប្អូននឹងគ្នា
កើតក្នុងខែជាមួយគ្នា មាណពជំទង់ជាអ្នកចេះមន្តបានបទ មាណពជំទង់
ទៀត ជាអ្នកមិនចេះមន្ត មិនបានបទ បណ្តាមាណពជំទង់ពីរនោះ តើ
ពួកត្រាហ្មណ៍អាញ្ចិក្ខុអ្នកណាឱ្យបរិភោគផ្លូវស្លូតក្ត (ក្នុងវេលាឧទ្ទិស
ដល់មគ្គុលស្លាប់) ទាំងឡាយ ឬឱ្យថាបំណុលកក្ក (សម្រាប់) ទាំងឡាយ

យត្រា វា ចាហុនេ(១) វាតិ ។ យោ សោ កោ
 តោតម មាណវតោ អដ្ឋាយតោ ឧបដិសោ កមេត្ត
 ត្រាហ្មណា មមមំ កោដេយ្យំ សន្នេ វា ជាលិចាកេ
 វា យត្រា វា ចាហុនេ វា កី ហិ កោ
 តោតម អដ្ឋាយតោ អនុបដិសោ និច្ចំ មហាច្ចលំ
 កវិស្សតិវតិ ។

(៤៤) កី កី មញ្ញសំ អស្សលាយនំ ឥតាស្ស
 នេ មាណវតោ ភាគរោ សោនវិយា ឯកោ
 អដ្ឋាយតោ ឧបដិសោ នុស្សីលោ ចាបដោឡា ឯកោ
 អដ្ឋាយតោ អនុបដិសោ សីលវា កល្យាណាចោ
 កមេត្ត ត្រាហ្មណា មមមំ កោដេយ្យំ សន្នេ វា
 ជាលិចាកេ វា យត្រា វា ចាហុនេ វាតិ ។ យោ
 សោ កោ តោតម មាណវតោ អដ្ឋាយតោ

១ ម. ចាហុនេ ។

ខ្លវយញ្ញកក្ក (កក្កវេលគោរៀបចូល) ចំនឡាយ ឬបាហុនកក្ក
 (កក្កវេលគោរៀបចូល) ចំនឡាយ មុនគេ ។ អស្សលាយនៈ
 ក្រាបបង្គំខ្មួលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បណ្តាមាណពពាំងពីរនេះ
 មាណពពាំងចេះមន្ត បានបទ ពួកត្រាហ្មណ៍គួរអោយញញឹមមាណពពាំងនេះ
 បរិភោគសទ្ធាកក្កចំនឡាយ ឬខ្លវយញ្ញកក្កចំនឡាយ ខ្លវយញ្ញកក្ក
 ចំនឡាយ ឬខ្លវយញ្ញកក្កចំនឡាយ មុនគេ បពិត្រព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន បានវេលចក្កលឡើងលំហែងដែលមិនចេះមន្ត មិនបានបទ
 នឹងជាមានវេលាច្រើនដូចម្តេចបាន ។

(៤៥) ព្រះអង្គត្រាស់សួរថា មាណពពាំងនេះ អ្នកយល់
 សេចក្តីនោះដូចម្តេច (បើ) មានមាណពពាំងពីរនាក់ ក្នុងលោកនេះ
 ជាបងប្អូននឹងគ្នា កើតក្នុងទីនោះមួយគ្នា ម្នាក់ជាអ្នកចេះមន្ត បានបទ
 ជាអ្នកទ្រុស្តសីល មានធម៌វិហារមក ម្នាក់ទៀត ជាអ្នកមិនចេះមន្ត មិន
 បានបទ តែជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ បណ្តាមាណពពាំងពីរនាក់
 នោះ តើពួកត្រាហ្មណ៍អោយញញឹមមាណពពាំង ឲ្យបរិភោគ ខ្លវយញ្ញកក្ក
 ចំនឡាយ ឬខ្លវយញ្ញកក្កចំនឡាយ ខ្លវយញ្ញកក្កចំនឡាយ ឬ
 ខ្លវយញ្ញកក្កចំនឡាយ មុនគេ ។ អស្សលាយនមាណព ក្រាបបង្គំ
 ខ្មួលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន មាណពពាំង ដែលមិនចេះមន្ត

អនុបដិសោសនា កាលណាដោយ គមេត្តា ប្រាហ្មណ៍
 បម្រើ កោដេយ្យំ សន្ធិ វា ជាលិទាន វា យត្រា
 វា ចាហុនេ វា កី ហិ កោ កោតម ទុស្សីលេ
 ចាបទេ ទិដ្ឋំ មហាប្បសំ ភវិស្សតិ ។ បុព្វេ ទា ភំ
 អស្សលាយន ជាតិ អគមាសំ ជាតិ កត្វា មន្ត
 អគមាសំ មន្ត កត្វា កមេវ វេចត្វា (១) ចាតុវណ្ណំ
 សុទ្ធិ បទ្ហាកតោ យមហំ បញ្ចមេមីតិ ។ ឯ វិ វុត្ត
 អស្សលាយនោ មាលារំ គុណ្ឌិកតោ មន្តកតោ
 បត្តកត្វោ អនាមុទា បជ្ឈាយន្តា អប្បដិកាលោ
 ឯសីទិ ។

(៤៥) អនេ ទា ភក វា អស្សលាយនំ មាលារំ
 គុណ្ឌិកតំ មន្តកតំ បត្តកតំ អនាមុទំ បជ្ឈាយន្តំ
 អប្បដិកាលំ វិទិត្វា អស្សលាយនំ មាលារំ ឯសីទិ
 វេច ភូតបុព្វំ អស្សលាយន សន្តំ ប្រាហ្មណ៍សីទំ

១ ខ. គមេត្ត ទុស្សតិ ។ ប. គមេ គមេសិ ។ ចេ គមេតិ ទុស្សតិ ។

មិនបានបទ តែជាអ្នកមានសីល មានធម៌ល្អ បណ្តាមាណព័ន្ធវិ
 ភាគីខ្លះ គួរប្រាហ្មណ៍ត្រូវដោយមាណព័ន្ធព្រះ ឲ្យបរិភោគនូវស្លឹក
 ទាំងឡាយ ឬផ្លែជាលិទានក្នុងទ្វារ ឬផ្លែឆ្កែក្នុងទ្វារ ឬផ្លែ
 បាញ់ក្នុងទ្វារ មុនគេ បរិភោគព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ទានដែល
 បុគ្គលឲ្យដល់មាណព័ន្ធស្រឡូសីល មានធម៌ល្អមក ទាំងទានទាន
 ដល់ច្រើនដូចម្តេចបាន ។ ខ្លួនអស្សលាយនៈ កាលពីមុន អ្នកកាន់ជាតិ
 កំណើត លុះកាន់ជាតិកំណើតហើយ អ្នកកាន់មន្តទាំងឡាយ លុះកាន់មន្ត
 ទាំងឡាយហើយ គ្រប់ដំណើរដែលដូចម្តេចនោះ ហើយមកប្រកាន់យក
 នូវសេចក្តីបរិសុទ្ធក្នុងវិញ្ញាណទាំង ៦ តាមដែលកថាគប្បីត្រូវ ។ កាល
 ចេញព្រះមាតាព្រះគោតម ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ អស្សលាយនមាណព័ន្ធ
 ក៏អន្ទុយស្ងៀម ក្រអើប ទំនក់ល្បឿក ដាក់មុខជ្រប់ លែងមាត់សោះ ។

(៤៥) លុះព្រះមាតាព្រះគោតមទ្រង់ប្រាប់រាល់ ថាអស្សលាយន-
 មាណព័ន្ធស្ងៀម ក្រអើប ទំនក់ល្បឿក ដាក់មុខជ្រប់ លែងមាត់
 ហើយ ទើបទ្រង់ត្រាស់នឹងអស្សលាយនមាណព័ន្ធជា ខ្លួនអស្ស-
 លាយនៈ កាលពីច្រើនមុន មានប្រាហ្មណ៍សីល ទាន់ ដែលកម្រើក

អរញ្ញាយកេន បណ្ណកុដិសុ សម្មន្តាទិ ឯវុទ្ធិ ចាបកំ
 ទិដ្ឋិតតំ ឧប្បន្នំ ហោតិ ព្រាហ្មណា វ សេដ្ឋា វណ្ណា
 ហិវោ អរញ្ញា វណ្ណា ។ បេ ។ ព្រហ្មនាយាធាតិ ។
 អស្សនាសំ ទោ អស្សនាយន អសិកោ ទេវលោ
 វសំ សត្តន្នំ កេវ ព្រាហ្មណសីទំ អរញ្ញាយកេន
 បណ្ណកុដិសុ សម្មន្តាទិ ឯវុទ្ធិ ចាបកំ ទិដ្ឋិតតំ
 ឧប្បន្នំ ហោតិ ព្រាហ្មណា វ សេដ្ឋា វណ្ណា ។ បេ ។
 ព្រហ្មនាយាធាតិ ។ អដទោ អស្សនាយន អសិកោ
 ទេវលោ វសំ កេសមស្សំ កប្បេត្វា មញ្ញេដ្ឋវណ្ណាទិ
 ទុស្សនិ ទិវាសេត្វា អគលិយោ ។ ឧបាហរោ អា-
 រោហិត្វា ជាត្វបមយំ ទណ្ឌំ កហេត្វា សត្តន្នំ
 ព្រាហ្មណសីទំ មត្តិណ្ឌិលេ ។ ចាតុវហោសំ ។ អដទោ
 អស្សនាយន អសិកោ ទេវលោ វសំ សត្តន្នំ
 ព្រាហ្មណសីទំ មត្តិណ្ឌិលេ ចត្តមមាថោ ឯវមាថា ហន្ត
 កោ ទុ ទោ វសេ កវត្តា ព្រាហ្មណសយោ កត្តា ។

១ ឧ. អនិលយោ ។ ២. ចនិលយោ ។ ២ ឧ. ម. បណ្ណិលេ ។ ៣ ឧ. ឧ. វ ។

នៅក្នុងបណ្ណកុដិ (កុដិស្វីត) ព័ន្ធច្បាយ ខាងជើងព្រៃ កើតនិងគោកក្រក់
 មានសភាពយ៉ាងនេះថា ពួកព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈប្រសើរ វណ្ណៈឯ
 ទៀត ជាវណ្ណៈថោកទាប ។ បេ ។ ជាញាតិទីតាំងព្រហ្ម ។ ម្ចាស់អស្សនា-
 យនៈ អសិកាទេវលសី ទាន់ក្នុងលំដាប់ ព្រាហ្មណសីព័ន្ធ ៧ ទាក់
 ដែលគាត់ស្រីយោទៅក្នុងបណ្ណកុដិព័ន្ធច្បាយ ខាងជើងព្រៃ កើតនិងគោកក្រក់
 មានសភាពយ៉ាងនេះថា ពួកព្រាហ្មណ៍ ទើបជាវណ្ណៈប្រសើរ ។ បេ ។
 ជាញាតិទីតាំងព្រហ្ម ។ ម្ចាស់អស្សនាយនៈ ត្រាវនា អសិកាទេវល-
 សី កោសកំ ទីតាំងពួកមាត់ពួកចង្កៀ ស្ងៀកសំពត់ពណ៌ហង្សបាទ ពាក់
 ស្បែកជើង ២ ពង់ កាន់ដៃម្សងដែលរួចខាងដៃប្រាក់ទីតាំងមាស ស្រាប់
 តែឃើញប្រាក់ដ៏ឆាប់រំលោភបណ្ណសាណា របស់ព្រាហ្មណសីព័ន្ធ ៧
 ទាក់ ។ ម្ចាស់អស្សនាយនៈ លំដាប់នោះ អសិកាទេវលសីដើររោតក្បែរ
 ចំរើរលោភបណ្ណសាណារបស់ព្រាហ្មណសីព័ន្ធ ៧ ទាក់ ក៏ស្រែកហៅ
 យ៉ាងនេះថា ចុះព្រាហ្មណសីដើរច្រើនព័ន្ធនេះ ទៅឯណាទៅហើយ

ព្រាហ្មណ៍ស្តុ អស្សលាយស្តុ ព្រាហ្មណ៍

ហន្ត កោ ទុ ទោ ឥមេ កវន្តោ ព្រាហ្មណ៍-
 សយោ កន្តាតិ ។ អដិទោ អស្សលាយន សត្ត
 ព្រាហ្មណ៍សយោ អសិតំ ទេវលំ ឥសំ ឯតទេវតំ^(១)
 កោ ឆាយិ^(២) តាមណ្ឌល្យោ វិយ សត្តន្តំ ព្រាហ្ម-
 ណ៍សិទំ ចត្តិណ្ឌិលេ ចត្តមមាតោ ឯវមាហា ហន្ត
 កោ ទុ ទោ ឥមេ កវន្តោ ព្រាហ្មណ៍សយោ កន្តា
 ហន្ត កោ ទុ ទោ ឥមេ កវន្តោ ព្រាហ្មណ៍សយោ
 កន្តាតិ ហន្ត ទំ អភិសចិស្សមាតិ ។ អដិទោ
 អស្សលាយន សត្ត ព្រាហ្មណ៍សយោ អសិតំ
 ទេវលំ ឥសំ អភិសចិស្ស កស្មា ចបលី^(៣) ហោហិ
 កស្មា ចបលី ហោហិ កស្មា ចបលី ហោហិតិ ។
 យថា យថា ទោ អស្សលាយន សត្ត ព្រាហ្មណ៍-
 សយោ អសិតំ ទេវលំ ឥសំ អភិសចិស្ស គថា
 គថា អសិតោ ទេវលោ ឥសំ អភិវុតតោ ចេវ
 ហោតិ ទស្សន្តិយតតោ ច ចាសាទិកតតោ ច ។

១. អដិទោ អស្សលាយន សត្តន្តំ ព្រាហ្មណ៍សិទំ ឯតទេវតាសិតិ ទស្សន្តិ ។ ២. អច
 អស្សលាយន .. ។ ៣. ចត្តម ។ ៤. ១.២. វសលី ។

ព្រាហ្មណ៍ស្តុ អស្សលាយស្តុ ព្រាហ្មណ៍ស្តុ ព្រាហ្មណ៍ស្តុ

ចុះព្រាហ្មណ៍ស្តុសិទ្ធិចម្រើនចំណេះ ទៅឯណាទៅហើយ ។ ម្ចាស់
 អស្សលាយនៈ ព្រាហ្មណ៍ស្តុចំណេះ ៧ ឆាក ក៏និយាយនឹងអសិតទេវលៈ
 ឥសិដ្ឋច្នេះថា យើងណាហ្នឹង មានសភាពដូចជាគ្រូអ្នកស្រុក មក
 ដើររកវិទ្យាចៅណាខ្លះបណ្ឌិតណា របស់ព្រាហ្មណ៍ស្តុចំណេះ ៧ ឆាក
 ស្រែកហៅយ៉ាងនេះថា ចុះព្រាហ្មណ៍ស្តុសិទ្ធិចម្រើនចំណេះ ទៅឯណា
 ទៅហើយ ចុះព្រាហ្មណ៍ស្តុសិទ្ធិចម្រើនចំណេះទៅឯណាហើយដូច្នេះ បើ
 ដូច្នោះ យើងនឹងប្រទេចផ្កាសាវ ។ ម្ចាស់អស្សលាយនៈ លំដាប់នោះ
 ព្រាហ្មណ៍ស្តុចំណេះ ៧ ឆាក ក៏ប្រទេចផ្កាសាវ ឲ្យអសិតទេវលៈស្តីថា
 បុរសចម្រើន ចូរវិទ្យាសដូចជាដែរ បុរសចម្រើនចូរវិទ្យាសដូចជាដែរ
 ចុរសចម្រើនចូរវិទ្យាសដូចជាដែរ ។ ម្ចាស់អស្សលាយនៈ ព្រាហ្មណ៍-
 ស្តុចំណេះ ៧ ឆាក ប្រទេចផ្កាសាវអសិតទេវលៈស្តី យ៉ាងណា យ៉ាង
 ណា ក៏អសិតទេវលៈស្តី វិនិច្ឆ័យមានរូបល្អក្រវែលផង គួរពិតពិត
 មើលមើលក្រវែលផង គួរជាចម្រើនចម្រើនក្រវែលផង យ៉ាងនោះ ។ ។

សុត្តន្តបិដក ខណ្ឌិយស្ស បដិមចណ្ឌសក្ក

អដទោ អស្សុលាយន សក្កន្តំ ព្រាហ្មណ៍សំ ឯកទុ-
 ហោសិ មោយំ វត តោ កថោ អប្បលំ ព្រហ្មចរិយំ
 មយំ ហិ ចុទ្ធេ យំ អភិសទាម កស្មា បេលំ
 ហោហិតិ កស្មា^(១) កវតិ ឯកោ ឥមំ ចន មយំ
 យថា យថា អភិសទាម កថា កថា អភិរុត្តកថា
 ទេវ ហោតិ នស្សនិយករោ ច ឆាសានិកករោ
 ចាតិ ។ ច កវត្ថានំ មោយំ កថោ ច បទាច្ឆលំ
 ព្រហ្មចរិយំ ឥឡ កវត្ថោ យោ មយំ មនោបទោសោ
 តំ បទហថាតិ ។ យោ កវតិ មនោបទោសោ តំ
 បទហាម កោ ទុ កវំ ហោតិ ។ សុកោ តោ
 កវតិ អសិកោ ទេវលោ ឥសីតិ ។ ឯវំ កោតិ^(២) ។
 សោ ទ្វាហំ កោ ហោមីតិ ។ អដទោ អស្សុលាយន

១. កស្មា ។ ២. វ. ឆ. និស្សា ត្ថេ ។

សុត្តន្តបិដក ខណ្ឌិយស្ស បដិមចណ្ឌសក្ក

មាសស្សុលាយនៈ ព្រាហ្មណ៍សំ តំ ៧ ឆាតំ កំ តានសេចក្តីត្រិះរិះ
 ដូច្នេះថា ឧប្បា ឆបៈរបស់ក្នុងយើង សោះសូន្យហើយកើ ព្រហ្មចរិយៈ
 របស់ក្នុងយើង មិនមានផលទេកើ ព្រោះកាលពីមុន ក្នុងយើងប្រទេ
 ផ្កាសាច់មនុស្សណាថា បុរសចាំជ្រុងឆ្នាំវិទាសដូចជាដែរដូច្នេះ មនុស្ស
 ទូរៈនោះសាយទៅជាដែរទៅហើយ កែឡើយក្នុងយើង ប្រទេផ្កាសា
 បុរសនេះយ៉ាងណា ។ បុរសនោះនឹងកែឡើយក្នុងយើង ក្នុងក
 កំលាំងមើលក្រៅលើផង ក្នុងចម្រុះថ្នាំក្រៅលើផង យ៉ាងនោះ ។ ។
 អសិកទៅលើសី និងយាយប្រាប់ថា គបៈរបស់អ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ
 មិនទាន់សោះសូន្យទៅឡើយទេ ទាំងព្រហ្មចរិយៈក៏មិនមែនផលដែរ
 ឡើយបើអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ មានចិត្តប្រមុស្តមកយើងបែបណា
 ចូលចិត្តប្រមុស្ត បែបនោះចេញ ។ ព្រាហ្មណ៍សំ តំ ៧ ឆាតំ
 និងយាយថា បើមានចិត្តប្រមុស្តបែបណា ក្នុងយើងនឹងលះបង់ ខ្លួនចិត្ត
 ប្រមុស្តបែបនោះចេញ ចុះអ្នកដ៏ចម្រើន ជាអ្វីទៅករ ។ អសិក-
 ទៅលើសីស្តថា ចុះអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ ដែលព្យាយាមអសិក-
 ទៅលើសី ដែរឬទេ ។ សីតំ ៧ ឆាតំឡើយថា ពុទ្ធសាសនា
 ដ៏ចម្រើន ។ អសិកទៅលើសីប្រាប់ថា មាសស្សុលាយនៈ យើង
 ហ្នឹងហើយ ជាអសិកទៅលើសី ។ មាសស្សុលាយនៈ ព្រាហ្មនៈ

សត្វ ប្រាហ្មណ៍សយោ អស័តំ ទេវលំ ឥសំ អភិរាជេតិ
 ឧបក្កមីសុ^(១) ។ អដោ អស្សាហយន្តរៈ អសិកោ
 ទេវលា ឥសំ សត្វ ប្រាហ្មណ៍សយោ ឯតទេវេន
 សុគមេតិ ។ កា សត្វន្នំ កា ប្រាហ្មណ៍សិទំ អញ្ញា-
 យនេ បណ្ណកុដិសុ សម្មាសនំ ឯវេរុំ ចាបកំ
 ឯដ្ឋកតំ ឧប្បន្នំ ប្រាហ្មណ ។ សេដ្ឋា វណ្ណា ហិទោ
 អញ្ញា វណ្ណា ប្រាហ្មណ ។ សុត្តោ វណ្ណា កណ្ណា
 អញ្ញា វណ្ណា ប្រាហ្មណ ។ សុដ្ឋន្តំ ទោ អប្រាហ្ម-
 ណា ប្រាហ្មណ ។ ព្រហ្មនោ បុត្តា ឱរសា មុទតោ
 ជាតា ព្រហ្មជា ព្រហ្មនិម្មិតា ព្រហ្មនាយាតាតិ ។ ឯវិ
 ភោតិ ។ ជាទន្តំ បទ ភោតោ យា ជនិមាតា^(២)
 ប្រាហ្មណ៍យេវ អតមាសិ ទោ អប្រាហ្មណន្នំ ។
 ទោ ហិទំ ភោ ។ ជាទន្តំ បទ ភោតោ

១ ឧ. ឧបសន្នមីសុ ។ ២ ឧ. ជនិមាតា ។

ប្រាហ្មណ៍សិទំ កា តា ចូលទទួលទៅក្រាបថ្វាយបង្គំអសិកទេវល-
 ឥសំ ។ មូលអស្សាហយន្តរៈ លំដាប់នោះ អសិកទេវលឥសំ
 និយាយមិនប្រាហ្មណ៍សិទំ កា តា ដូច្នេះថា មូលអ្នកដ៏
 ចម្រើនចំណេះ ខ្ញុំទាន់ឮថា ប្រាហ្មណ៍សិទំ កា តា ដែលនៅ
 កាស្រីយកបណ្ណកុដិចំណេះ តាដងព្រៃ កើតទុំដ៏កាត្រក់ មាន
 សភាពយ៉ាងនេះ ក្នុងប្រាហ្មណ៍ទើបជាវណ្ណៈប្រសើរ វណ្ណៈឯទៀតថា
 វណ្ណៈថោកទាប ក្នុងប្រាហ្មណ៍ទើបជាវណ្ណៈស វណ្ណៈឯទៀតជាវណ្ណៈ
 ទៅ ក្នុងប្រាហ្មណ៍ទើបជាសុទ្ធ មិនមែនក្នុងប្រាហ្មណ៍ មិនបរិសុទ្ធទេ
 ក្នុងប្រាហ្មណ៍ ជាបុត្រជាឧបសមព្រហ្ម កើតពីព្រះឧស្មព្រហ្ម មាន
 ព្រហ្មជាអ្នកបង្កើត មានព្រហ្មជាអ្នកនិម្មិត ជាញាតិទីព្រហ្ម ដូច្នេះ
 មែនឬ ។ ឥសំ កា តា តាដូច្នេះថា ចក្រលោកដ៏ចម្រើន យ៉ាង
 ហ្មឺនមែនហើយ ។ អសិកទេវលឥសំសូរទៀតថា អ្នកដ៏ចម្រើនចំ
 ណេះដឹងថាស្រ្តី ដែលជាមាតាបង្កើត (បេសអ្នកចំណេះ) សុទ្ធតែ
 យកប្រាហ្មណ៍ជាស្វាមី មិនយកបុរស ដែលមិនមែនប្រាហ្មណ៍ទេឬ ។
 មិនយកទេ លោកដ៏ចម្រើន ។ ចុះអ្នកដ៏ចម្រើនចំណេះ ដឹងថា

សុត្តន្តបិដក ខណ្ឌបិដក មជ្ឈិមបិដក សុត្តន្តបិដក

យោ ជនិម្ពាតុ មាតា យាវ សត្តមា មាតុ^(១)
 មាតាមហាយុកា ព្រាហ្មណ៍យេវ អគមាសំ នោ
 អព្រាហ្មណ៍នំ ។ នោ ហំនំ កោ ។ ជាទន្ធិ បទ
 កោនោ យោ ជនិម្ពាតុ^(២) ព្រាហ្មណ៍យេវ អគមាសំ
 នោ អព្រាហ្មណ៍នំ ។ នោ ហំនំ កោ ។ ជាទន្ធិ
 បទ កោនោ យោ ជនិម្ពាតុ មាតា យាវ សត្តមា
 មាតុ^(៣) មាតាមហាយុកា ព្រាហ្មណ៍យេវ អគមាសំ
 នោ អព្រាហ្មណ៍នំ ។ នោ ហំនំ កោ ។ ជាទន្ធិ
 បទ កោនោ យថា គុត្តស្ស អវក្កន្តំ ហោតីតិ ។
 ជានាម មយំ កោ យថា គុត្តស្ស អវក្កន្តំ ហោតិ
 ឥទ មាតាមាតុកោ ទ^(៤) សង្ខមតិកា ហោន្តិ មាតា
 ច ឧត្តនំ ហោតិ គន្ធា ច មន្តបដ្ឋានោ ហោតិ
 ឯវំ តិណ្ឌិ សង្ខតាតា គុត្តស្ស អវក្កន្តំ ហោតីតិ ។

១ ឧ. មាតុនំ ទិស្សនំ ។ ២ ឧ. ជនិម្ពាតុ ។ ៣ ឧ. មាតុនំ ទិស្សនំ ។
 ៤ ឧ. ។

សុត្តន្តបិដក ខណ្ឌបិដក មជ្ឈិមបិដក សុត្តន្តបិដក

ស្រ្តីដែលជាមាតានៃមាតាបណ្ឌិត (របស់អ្នកទាំងឡាយ) ដែលដល់គ្លីន
 ដ៏ជូនរបស់ខ្លួនដល់គេ សុទ្ធតែយកព្រាហ្មណ៍ជាស្វាមី មិនយកបុរស
 ដែលមិនមែនព្រាហ្មណ៍ឡើយ ។ មិនយកទេ លោកដ៏ចម្រើន ។ ចុះអ្នកដ៏
 ចម្រើនទាំងឡាយ ដឹងជាប្រុសដែលជាមាតាបណ្ឌិត (របស់អ្នកទាំងឡាយ)
 សុទ្ធតែយកព្រាហ្មណ៍ជាករិយា មិនយកស្រ្តីដែលមិនមែនជាព្រាហ្មណ៍
 ឡើយ ។ មិនយកទេ លោកដ៏ចម្រើន ។ ចុះអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយ
 ដឹងជា ប្រុសដែលជាមាតានៃមាតាបណ្ឌិត (របស់អ្នកទាំងឡាយ) ដែលដល់
 គ្លីនដ៏តាមរបស់មាតា ដល់គេ សុទ្ធតែយកព្រាហ្មណ៍ជាករិយា មិនយក
 ស្រ្តីដែលមិនមែនជាព្រាហ្មណ៍ឡើយ ។ មិនយកទេ លោកដ៏ចម្រើន ។
 ចុះអ្នកដ៏ចម្រើនទាំងឡាយដឹងថា ការចុះកាន់គភ៌ យ៉ាងណាដែរ ។
 ចរិតលោកដ៏ចម្រើន គួរយើងដឹងថា ការចុះកាន់គភ៌ (ប្រយោជន៍) គឺក្នុង
 លោកនេះមាតានឹងបិទចូលជុំគ្នា ១ មាតាមានរង្សី ១ សត្វបានចុះមកកើត
 ប្រាកដ ការប្រជុំហេតុទាំងឡាយ នេះ ទើបឈ្មោះថា ការចុះកាន់គភ៌ ។

ជាងន្ទី ចង កោង្គា យក្ស លោ កន្ទោ ទន្ទិយោ
 វា ប្រាជ្ញាណោ វា វេស្សោ វា សុដ្ឋោ វាតិ ។
 ឧ មយំ កោ ជាតាម យក្ស លោ កន្ទោ
 ទន្ទិយោ វា ប្រាជ្ញាណោ វា វេស្សោ វា សុដ្ឋោ
 វាតិ ។ ឃី សន្តោ កោង្គា (១) ជាតាម កោ តុម្ព
 ហោជាតិ ។ ឃី សន្តោ កោ ឧ មយំ ជាតាម កោចិ
 មយំ ហោជាតិ ។ កេ ហិ បាម អស្សុណយន្ត សត្ត
 ប្រាជ្ញាណសយោ អស្ថនេ ទេវលេន ឥសីនា សកេ
 ជាតិវាធន សមទុយុក្ខិយមាថា សមទុក្ខាហិយមាថា
 សមទុកាសិយមាថា ឧ សម្បយស្សន្តិ កី បទ ត្វិ
 ឯតាហិ មយា សកស្មី ជាតិវាធន សមទុយុក្ខិ-
 យមាថា សមទុក្ខាហិយមាថា សមទុកាសិយមាថា
 សម្បយស្សសិ យេសិ ត្វិ សាពរិយកោ ឧ
 បុណ្ណា ឧត្តក្កាហោតិ ។

១ ១. ឧ. ហា ។

ព្រះអង្គជ័យម្រឹមតាំងឡាយដឹងថា សត្វនោះជាគ្រូត្រង់ ឬជាប្រាជ្ញាណ
 ជាវេស្សៈឬស្តុខៈដែរឬទេ ។ បរិប្រាណាមជ័យម្រឹម យើងតាំងឡាយមិន
 ដឹងថា សត្វនោះជាគ្រូត្រង់ ឬជាប្រាជ្ញាណ ជាវេស្សៈ ឬតំជាស្តុខៈទេ ។
 កាលបើយ៉ាងនេះ អង្គជ័យម្រឹមតាំងឡាយដឹងថា ពួកអ្នកនឹងទៅជាអ្វី
 ឬទេ ។ បរិប្រាណាមជ័យម្រឹម កាលបើយ៉ាងនេះ យើងតាំងឡាយ
 មិនដឹងថា ពួកយើងនឹងទៅជាអ្វីទេ ។ ព្រះមានព្រះភាគ គ្រាស់ថា
 ឆ្ងាលអស្សុណយន្តៈ សត្វបើអស់ទៅលេសសី ផេញាងល សាកសួរ
 សូរាប្បចល្ល័ ក្នុងជាតិវាធនរបស់ខ្លួនប៉ុណ្ណឹង ប្រាជ្ញាណសី តាំង
 ៧ នាក់នោះ មិនដឹងទៅហើយ បំណងចើងឡើងនេះ គេបាត់ផេញាងល
 សាកសួរ សូរាប្បចល្ល័ ក្នុងជាតិវាធនរបស់ខ្លួន ធ្វើម្តងអ្នកនឹងដឹងទាន
 អ្នកមិនស្មើនឹងបុណ្ណៈ ជាអ្នកកាន់វិភ ដែលជាគូសស្សរបស់សី
 តាំង ៧ នាក់នោះផង ។

[២៦] ឯវិ កុត្តេ អស្សនាយោ មាណវោ
 ភក្កន្តំ ឯកទេវោ អភិក្កន្តំ កោ តោតម ។ បេ ។
 ឧបាសកំ មំ ភវី តោតមោ ធារេតុ អដ្ឋតក្កេ
 បាល្យចេតំ សរណ៍ន្តកន្តិ ។

អស្សនាយសុត្តំ ធម៌យំ និម្មិតំ ។

[២៦] កាលវេលាព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 អស្សនាយនិកាយាទ ក្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគថា បពិត្រ
 ព្រះគោតម ដ៏ចម្រើន ភ្ជីច្បាស់ណាស់ ។ បេ ។ កំណើត្យុនេះទៅ
 សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ទ្រង់ចាំទុកខ្ញុំព្រះអង្គ ជាឧបាសក អ្នក
 ផល់សរណៈ ស្មើដោយជីវិត ។

ចប់ អស្សនាយសុត្តំ ទី ៣ ។

ចតុធំ ឈាជមុខស្តី

[២៧] ឯវិទ្យា សុត្តិ ។ ឯកំ សមយំ អាយស្មា
 ឧទេនោ ពាកណសំយំ វិហរតិ ទេមិយម្ពវេន ។
 ភេន ទោ បទ សមយេន យោជនុទោ ព្រាហ្មណោ
 ពាកណសំ អនុច្ឆន្តោ ហោតិ កេនចិទេវ កាណិយេ-
 ន ។ អជទោ យោជនុទោ ព្រាហ្មណោ ជន្មាវិហារិ
 អនុច្ឆន្តមាទោ អនុវិចារោ យេន ទេមិយម្ពវេន
 ភេនបសន្តិមិ ។ ភេន ទោ បទ សមយេន អាយស្មា
 ឧទេនោ អញ្ញោកាសេ ចន្តនតិ ។ អជទោ យោជនុទោ
 ព្រាហ្មណោ យេន អាយស្មា ឧទេនោ ភេនបសន្តិមិ
 ឧបសន្តិមិត្វា អាយស្មតា ឧទេនេន សន្តិ សម្មោធិ
 សម្មោធិយំ កកំ សារាណំយំ វិគីសារេត្វា អាយស្មន្តិ
 ឧទេនំ ចន្តនតិ អនុច្ឆន្តមាទោ ឯវមាហា អម្ពោ
 សមណា នត្ថំ ជន្មិកោ ចរិក្ខុជា^(១) ឯវំ មេ ឯកុ
 ហោតិ ឥត្វ ទោ កវន្តរោចំ វា អនុស្សថា យោ
 វា បទេត្ថ ចម្មោតិ ។

១. ឯវិហរតិ វិស្សាភិ ។

ឈាជមុខស្តី ទី ២

[២៧] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ទេវតកុ
 មានអាយុ នៅក្នុងទេមិយម្ពវេន (ព្រៃស្វាយ ឈ្មោះទេមិយៈ) ជិត
 ក្រុងពាកណសំ ។ ក៏សម័យនោះ ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះយោជនុទោ បាន
 មកដល់ក្រុងពាកណសំ ដោយកិច្ចការណាមួយ ។ សំដាប់នោះ
 យោជនុទោព្រាហ្មណ៍ ដើរច្រើនមក ដើរច្រើនមក ដើរឃ្លីសម្រាកស្ងួត
 បន្តិច រួចចូលសំដៅទៅកាន់ទេមិយម្ពវេន ។ សម័យនោះផង ទេវតកុ
 មានអាយុ កំពុងច្រើនក្នុងជីវិត ។ ខណៈនោះ យោជនុទោព្រាហ្មណ៍
 ចូលសំដៅ ទៅរកទេវតកុមានអាយុ ត្រង់កន្លែងដែលលោកនៅ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលពាក្យរកតំសំលោះសំណាលទៅរក
 ទេវតកុមានអាយុ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររីករាយ នឹងពាក្យដែលគួរ
 រលឹកហើយ ដើរច្រើនមកទេវតកុមានអាយុ ដែលកំពុងច្រើន
 និយាយយ៉ាងនេះចេញពីចំណី បត់ត្រសមណៈដ៏ចម្រើន ផ្ទុះសប្រកបដោយ
 ធម៌មិនមានទេ សេចក្តីចូលចិត្តរបស់ខ្ញុំក្នុងផ្ទះនេះយ៉ាងនេះ បានជាខ្ញុំ
 ចូលចិត្តដូច្នោះ ព្រោះមិនឃើញដទៃទៀត មានសភាពដូចលោក
 ដ៏ចម្រើនផង ព្រោះមិនឃើញធម៌ក្នុងផ្ទះនេះផង ។

[៤៨] ឯវិ វុត្ត អាយស្មា ឧទេនោ ចក្កិមា
 ឧរោហិត្វា វិហារំ បរិសិត្វា បញ្ញត្តេ អាសនេ
 ធិសីទិ ។ យោជមុទោចំ ទោ ព្រាហ្មណោ ចក្កិមា
 ឧរោហិត្វា វិហារំ បរិសិត្វា ឯកមន្តំ អដ្ឋាសិ ។
 ឯកមន្តំ បីតិ ទោ យោជមុទិ ព្រាហ្មណំ អាយស្មា
 ឧទេនោ ឯកនរោច សំវិជ្ជន្តោ ទោ ព្រាហ្មណ
 អាសនាធិ សាចេ អាកាសំ ធិសីនាតិ ។ ឯកនេវ
 ទោ មន មយំ ភោតោ ឧទេស្ស អាកមយមាជា
 ន^១ ធិសីនាម កាចំ ហិ នាម នាធិសោ មុញោ អនិ-
 មន្តិកោ អាសនេ ធិសីនិត្តំ មញ្ញយ្យាតិ ។ អដោ
 យោជមុទោ ព្រាហ្មណោ អញ្ញតំ ធិទំ អាសនំ
 កហោត្វា ឯកមន្តំ ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីន្នោ
 ទោ យោជមុទោ ព្រាហ្មណោ អាយស្មន្តិ ឧទេនំ
 ឯកនរោច អដ្ឋា សមណោ នត្តិ នម្មិកោ
 បរិព្វដោ ឯវិ មេ ឯវុត្ត ហោតិ តព្វ ទោ

១. ម. សេពោ នត្តិ ។

[៤៩] កាលយោជមុទព្រាហ្មណំ និយាយយ៉ាងនេះហើយ
 ទេវទតក្កុមានអាយុ ក៏ចុះអំពីចង្រ្កឹមចូលទៅកាន់វិហារ ហើយអង្គុយ
 លើកាសនៈ ដែលគេក្រាបបំរុងទុក ។ ចំណែកយោជមុទព្រាហ្មណំ
 ក៏ចុះអំពីចង្រ្កឹម ហើយចូលទៅកាន់វិហារ បំភក្ត្រជំងឺសមគួរដែរ ។
 លុះយោជមុទព្រាហ្មណំ បំភក្ត្រជំងឺសមគួរហើយ ទើបទេវទតក្កុមាន
 កាយនិយាយដូច្នេះថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណំ កាសនៈតាំងឡើយមានគ្រប់
 គ្រាន់ ប្រសិនបើអ្នកត្រូវការ អញ្ជើញអង្គុយចុះ ។ យោជមុទព្រាហ្មណំ
 ឆ្លើយថា យើងរើចាំទេវទតក្កុដ៏ចំរើនទៅ យើងមិនហ៊ានអង្គុយលើ
 កាសនៈនោះទេ ព្រោះថាបុគ្គលប្រហែលដូចខ្ញុំ បើគេមិនអញ្ជើញមុនហើយ
 ធ្វើឲ្យចង្រើនហ៊ានអង្គុយលើកាសនៈ ។ លំដាប់នោះ យោជមុទព្រាហ្មណំ
 កាន់យកកាសនៈដ៏ទាបមួយ ហើយអង្គុយក្នុងជំងឺសមគួរ ។ លុះយោជ-
 មុទព្រាហ្មណំ ក្នុងយក្នុងជំងឺសមគួរហើយ បាននិយាយដូច្នេះនឹងទេវទត-
 ក្កុមានអាយុថា បពិត្រសមណដ៏ចំរើន ផ្អែកប្រកបដោយធម៌មិនមាន
 ទេ សេចក្តីចូលចិត្តរបស់ខ្ញុំ ក្នុងផ្នែកយ៉ាងនេះ បានជាខ្ញុំចូលចិត្តដូច្នោះ

កវន្តចានំ វា អនុស្សា យោ វា បទេត្ថ ធម្មោតិ ។
 សធនោ បទ មេ ត្វំ ប្រាហ្មណ អនុមញ្ញោយ្យំ អនុ-
 ជាធម្មាសិ បដិក្កោសេតព្វត្វ បដិក្កោសេយ្យាសិ
 យស្ស ច បទ មេ ភាសិតស្ស អត្ថំ ច ជាធម្មាសិ
 មមំយេវ កត្ថ ឧត្តរំ បដិបុច្ឆេយ្យាសិ វិនិ កោ
 ឧទេន កតិ វេសស្ស ក្យត្តោតិ វិវំ កត្វា សិយា
 ចោ វិត្ថ កតាសល្លាចោតិ ។ អនុមញ្ញោយ្យំ ទ្វាហំ
 កោតោ ឧទេនស្ស អនុជាធិស្សមិ បដិក្កោសិតព្វត្វ
 បដិក្កោសិស្សមិ យស្ស ច បចាហំ កោតោ
 ឧទេនស្ស ភាសិតស្ស អត្ថំ ច ជាធិស្សមិ កវន្ត-
 យេវ កត្ថ ឧទេនំ ឧត្តរំ បដិបុច្ឆេស្សមិ វិនិ កោ
 ឧទេន កតិ វេសស្ស ក្យត្តោតិ វិវំ កត្វា ហោតុ
 ចោ វិត្ថ កតាសល្លាចោតិ ។

(៤៩) ចន្ទរាមេ ប្រាហ្មណ បុគ្គលា សន្តោ សិ-
 វិជ្ជាមាថា លោកស្មី កតាមេ ចន្ទរា វិនិ ប្រាហ្មណ
 វិកោតោ បុគ្គលោ អត្តន្តោចា ហោតិ អត្តបរិភាពចា-
 នុយោកមនុស្សតោ វិនិ បទ ប្រាហ្មណ វិកោតោ

ព្រោះមិនឃើញដទៃទៀត មានសភាពដូចលោកដំបើងដែរ ព្រោះ
 មិនឃើញដទៃ ក្នុងផ្ទះនេះដែរ ។ ទេពក៏កុបថា ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍
 ប្រសិនបើអ្នកត្រូវការចង់ដឹងភាសិតដែលគូរដឹង ត្រូវយកភាសិតដែលគូរ
 យករបស់គាតា បើអ្នកមិនដឹងខ្លាំងស្រេចក្តីនៃភាសិតណា របស់គាតាទេ
 អ្នកត្រូវសួរក្នុងភាសិតនោះ នឹងគាតាតទៅទៀតថា បពិត្រទេពដំបើងនៃ
 ភាសិតនេះដូចម្តេច សេចក្តីនៃភាសិតនេះដូចម្តេច កាលបើធ្វើយ៉ាងនេះ
 ហើយ យើងទាំង ២ ទាក់ទឹមគ្នាទាំងពីរគ្នា ក្នុងភាសិតនេះ គេទៅ
 ទៀតបាន ។ យោដម្បុរប្រាហ្មណ៍ឆ្លើយថា ខ្ញុំត្រូវដឹងខ្លាំងស្រេចដែលគូរ
 ដឹង ត្រូវយកខ្លាំងស្រេចយក របស់ទេពដំបើងនៃ តែថាបើខ្ញុំមិន
 ដឹងខ្លាំងស្រេចក្តីនៃភាសិតណា របស់ទេពដំបើងនៃ ខ្ញុំនឹងសួរខ្លាំងទេព
 ដំបើងក្នុងភាសិតនោះ គេទៅទៀតថា បពិត្រទេពដំបើងនៃ ភាសិតនេះ
 ដូចម្តេច សេចក្តីនៃភាសិតនេះដូចម្តេច លុះធ្វើយ៉ាងនេះហើយ យើង
 ទាំង ២ ទាក់ ទឹមគ្នាទាំងពីរគ្នា ក្នុងភាសិតនេះ គេទៅទៀតបាន ។

(៥០) ទេពក៏កុបថា ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ បុគ្គល ៤ ពួកនេះ
 មានក្នុងលោក បុគ្គល ៤ ពួកនេះដូចម្តេច ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ បុគ្គលនេះ
 ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកកំដៅខ្លួនឯង ទាំងបានប្រកបរឿយ ។ ខ្លួនការព្យា-
 យាមកំដៅខ្លួនឯង ១ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ មួយទៀត បុគ្គលនេះក្នុងលោក

បុគ្គលោ បរទូតោ ហោតិ បរមរិកាបដាទុយោកមទុយុត្តោ វេទ បទ ប្រាហ្មណ ឯកោ បុគ្គលោ អត្តទូតោ ច អត្តបរិកាបដាទុយោកមទុយុត្តោ បរទូតោ ច បរមរិកាបដាទុយោកមទុយុត្តោ វេទ បទ ប្រាហ្មណ ឯកោ បុគ្គលោ ទេវត្តទូតោ ហោតិ ឆាត្តបរិកាបដាទុយោកមទុយុត្តោ ច បរទូតោ ច បរមរិកាបដាទុយោកមទុយុត្តោ លោ អនត្តទូតោ អបរទូតោ ទិដ្ឋេវ ធម្មេ ទិដ្ឋាតោ ទិច្ចតោ សីតិក្ខតោ សុទ្ធប្បដិសិវេនិ ព្រហ្មក្កុតេន អត្តោ វិហរតិ វេទេសំ ប្រាហ្មណ ចតុទ្ធិ បុគ្គលាទំ កកមោ តេ បុគ្គលោ ទិក្ខំ អាណេតីតិ ។ យាយី ភោ ឧទេន បុគ្គលោ អត្តទូតោ អត្តបរិកាបដាទុយោកមទុយុត្តោ អយំ មេ បុគ្គលោ ទិក្ខំ ឆាណេតិ យោនាយី ភោ ឧទេន បុគ្គលោ បរទូតោ បរមរិកាបដាទុយោកមទុយុត្តោ

នេះ ជាអ្នកកំដៅបុគ្គលដទៃ តាំងបានប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំការព្យាយាម កំដៅបុគ្គលដទៃ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ មួយទៀត បុគ្គលៗ ក្នុងលោកនេះ កំដៅខ្លួនឯង តាំងបានប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំការព្យាយាមកំដៅខ្លួនឯងផង កំដៅបុគ្គលដទៃ តាំងបានប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំការព្យាយាមកំដៅបុគ្គលដទៃ ផង ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ មួយទៀត បុគ្គលៗ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមិន កំដៅខ្លួនឯង តាំងមិនបានប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំការព្យាយាមកំដៅខ្លួនឯង ជាអ្នកមិនកំដៅបុគ្គលដទៃ តាំងមិនបានប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំការព្យាយាម កំដៅបុគ្គលដទៃ បុគ្គលនោះ មិនកំដៅខ្លួនឯង មិនកំដៅបុគ្គល ដទៃ មិនមានសេចក្តីស្រេកឃ្លាន មានតែសេចក្តីរលត់ទុក្ខ ត្រជាក់ត្រជុំ ទទួលសេចក្តីសុខ មានខ្លួនដ៏ប្រសើរ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បណ្តាបុគ្គល តាំង ៦ ភ្នាក់នេះ រើបុគ្គលណាអាចញ៉ាំងចិត្តអ្នក ឱ្យត្រេកអរបាន ។ យោងមុខព្រាហ្មណ៍គបថា បពិត្រទេវទេវចំរើន បុគ្គលណា កំដៅ ខ្លួនឯង តាំងបានប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំការព្យាយាមកំដៅខ្លួនឯង បុគ្គលនេះ មិនអាចញ៉ាំងចិត្តឱ្យត្រេកអរបានទេ បពិត្រទេវទេវចំរើន បុគ្គលណា កំដៅបុគ្គលដទៃ តាំងបានប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំការព្យាយាមកំដៅបុគ្គលដទៃ

អយម្យមេ បុគ្គលា ចិត្តំ ឆារាធនិយោ ចាយំ ភោ ឧទេន
 បុគ្គលា អត្ថន្តោ ច អត្ថបរិភាបនា បុយោកមនុយុត្តោ
 បរន្តោ ច បរិភាបនា បុយោកមនុយុត្តោ អយម្យមេ
 បុគ្គលា ចិត្តំ ឆារាធនិយោ ច ភោ អយំ ភោ ឧទេន
 បុគ្គលា ឆេត្តន្តោ ឆារាធនិយោ បុយោកមនុយុត្តោ
 ច បរន្តោ ច បរិភាបនា បុយោកមនុយុត្តោ សោ
 អនត្តន្តោ ច អបរន្តោ ច (១) និដ្ឋេវ ធម្មេ ជិដ្ឋានោ
 ជិដ្ឋានោ សីត្តកោ សុទ្ធម្មជិសីវេនី ព្រហ្មក្កនេន
 អត្ថនា វិហរតិ អយំ មេ បុគ្គលា ចិត្តំ អារាធនិយោ ។
 កស្មា បទ តេ ព្រាហ្មណ៍ សមេ តយោ បុគ្គលា
 ចិត្តំ ឆារាធនិយោ ។ យាយំ ភោ ឧទេន បុគ្គលា
 អត្ថន្តោ អត្ថបរិភាបនា បុយោកមនុយុត្តោ សោ
 អត្ថនំ សុទ្ធកាមី ធុត្ថប្បជីក្ខុលី អាតាបេតិ បរិ-
 ភាបេតិ សមិទា មេ អយំ បុគ្គលា ចិត្តំ ឆារាធនិ

• ១ ២ ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ ១១ ១២ ១៣ ១៤ ១៥ ១៦ ១៧ ១៨ ១៩ ២០ ២១ ២២ ២៣ ២៤ ២៥ ២៦ ២៧ ២៨ ២៩ ៣០ ៣១ ៣២ ៣៣ ៣៤ ៣៥ ៣៦ ៣៧ ៣៨ ៣៩ ៤០ ៤១ ៤២ ៤៣ ៤៤ ៤៥ ៤៦ ៤៧ ៤៨ ៤៩ ៥០ ៥១ ៥២ ៥៣ ៥៤ ៥៥ ៥៦ ៥៧ ៥៨ ៥៩ ៦០ ៦១ ៦២ ៦៣ ៦៤ ៦៥ ៦៦ ៦៧ ៦៨ ៦៩ ៧០ ៧១ ៧២ ៧៣ ៧៤ ៧៥ ៧៦ ៧៧ ៧៨ ៧៩ ៨០ ៨១ ៨២ ៨៣ ៨៤ ៨៥ ៨៦ ៨៧ ៨៨ ៨៩ ៩០ ៩១ ៩២ ៩៣ ៩៤ ៩៥ ៩៦ ៩៧ ៩៨ ៩៩ ១០០

បុគ្គលនេះឯង មិនអាចញ៉ាំងចិត្តខ្ញុំ ឲ្យត្រេកអរបានទេ បរិក្រមទេន
 ដ៏ចំរើន បុគ្គលណា កំដៅខ្លួនឯង ចាំបាច់ប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំការ
 ព្យាយាមកំដៅខ្លួនឯងផង កំដៅបុគ្គលដទៃ ចាំបាច់ប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំ
 ការព្យាយាម កំដៅបុគ្គលដទៃផង បុគ្គលនេះឯង មិនអាចញ៉ាំងចិត្តខ្ញុំ
 ឲ្យត្រេកអរបានទេ បរិក្រមទេនដ៏ចំរើន លុះតែបុគ្គលណា មិនកំដៅ
 ខ្លួនឯង ចាំបាច់ប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំការព្យាយាមកំដៅខ្លួនឯង មិនកំ-
 ដៅបុគ្គលដទៃ ចាំបាច់ប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំការព្យាយាមកំដៅបុគ្គលដទៃ
 បុគ្គលនោះមិនបានកំដៅខ្លួនឯងផង មិនបានកំដៅបុគ្គលដទៃផង មិន
 មានសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីរើសអើង គ្រឿងក្រដាម ទទួល
 សេចក្តីសុខ មានខ្លួនដ៏ប្រសើរ ក្នុងបទប្បដ្ឋាននេះ បុគ្គលនោះ ទើបអាច
 ញ៉ាំងចិត្តខ្ញុំ ឲ្យត្រេកអរបាន ។ ទេនក៏កុស្តថា ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 ចុះហេតុអ្វីបានជាបុគ្គលចាំបាច់ព្យាយាម មិនអាចញ៉ាំងចិត្តអ្នកឲ្យត្រេកអរ
 បានទេ យោងមុខព្រាហ្មណ៍ឆ្លើយថា បរិក្រមទេនដ៏ចំរើន បុគ្គលណា
 កំដៅខ្លួនឯង ចាំបាច់ប្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំការព្យាយាមកំដៅខ្លួនឯង បុគ្គល
 នោះ ឈ្មោះថា អ្នកកំដៅខ្លួន ដែលប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ រឿងសេចក្តីសុខ
 ដោយហេតុនេះបានជាបុគ្គលនេះ មិនអាចញ៉ាំងចិត្តខ្ញុំឲ្យត្រេកអរបានទេ

យោនាយិ កោ ឧទេន បុគ្គលោ បរទូចោ
 បរមរិកាបដាទុយោកមទុយុត្តោ សោ បរិ សុទកាមិ
 ទុក្ខប្បដិក្ខុលំ អាតាបេតិ បរិកាបេតិ វិមិទា មេ
 អយំ បុគ្គលោ ចិត្តំ ជាវាជេតិ យោនាយិ កោ ឧទេន
 បុគ្គលោ អត្តទូចោ ច អត្តបរិកាបដាទុយោកមទុយុត្តោ
 បរទូចោ ច បរមរិកាបដាទុយោកមទុយុត្តោ សោ
 អត្តាធាតុ បរាត្វ សុទកាមេ ទុក្ខប្បដិក្ខុលេ
 អាតាបេតិ បរិកាបេតិ វិមិទា មេ អយំ បុគ្គលោ
 ចិត្តំ ជាវាជេតិ យោ ច កោ អយំ កោ ឧទេន
 បុគ្គលោ លោក្ខទូចោ ជាត្តបរិកាបដាទុយោកមទុយុត្តោ
 ច បរទូចោ ច បរមរិកាបដាទុយោកមទុយុត្តោ សោ
 អនត្តទូចោ អបរទូចោ ជំដ្ឋេ ធម្មេ ជិច្ឆាតោ ជិព្វតោ
 សីតិភូតោ សុទប្បដិសីវេនី ព្រហ្មភូតេន អត្តនា វិហរេតិ
 សោ អត្តាធាតុ បរាត្វ សុទកាមេ ទុក្ខប្បដិក្ខុលេ
 លោ អាតាបេតិ ច បរិកាបេតិ វិមិទា មេ អយំ
 បុគ្គលោ ចិត្តំ អាវាជេតិ ។

បពិត្រទេនជីវិកេន បុគ្គលណា កំដៅបុគ្គលដទៃ ពុំបានប្រកប
 រឿយៗ ឲ្យការព្យាយាមកំដៅបុគ្គលដទៃ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ដុតកំដៅ
 បុគ្គលដទៃ ដែលប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ឆ្លើយសេចក្តីទុក្ខ ដោយហេតុនេះ
 បានជាបុគ្គលនេះ មិនអាចញ្ចាំងចិត្តខ្ញុំឲ្យត្រេកអរបានទេ បពិត្រទេនជី
 វិកេន បុគ្គលណា កំដៅខ្លួនឯង ពុំបានប្រកបរឿយៗ ឲ្យការព្យាយាម
 កំដៅខ្លួនឯងផង កំដៅបុគ្គលដទៃ ពុំបានប្រកបរឿយៗ ឲ្យការព្យាយាម
 កំដៅបុគ្គលដទៃផង បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា ដុតកំដៅខ្លួនឯងផង
 បុគ្គលដទៃផង ដែលប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ឆ្លើយសេចក្តីទុក្ខ ដោយហេតុនេះ
 បានជាបុគ្គលនេះ មិនអាចញ្ចាំងចិត្តខ្ញុំ ឲ្យត្រេកអរបានទេ បពិត្រទេន
 ជីវិកេន លុះតែបុគ្គលណា មិនកំដៅខ្លួនឯង ពុំបានប្រកបរឿយៗ
 ឲ្យការព្យាយាមកំដៅខ្លួនឯង មិនកំដៅបុគ្គលដទៃ ពុំបានប្រកបរឿយៗ
 ឲ្យការព្យាយាមកំដៅបុគ្គលដទៃ បុគ្គលនោះ ឈ្មោះថា មិនកំដៅខ្លួនឯង
 មិនកំដៅបុគ្គលដទៃ មិនមានសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីរើសអើង
 ក្រដាក់គ្រង ទទួលសេចក្តីសុខ មានខ្លួនដ៏ប្រសើរ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះ
 បុគ្គលនោះ មិនបានឈ្មោះថា ដុតកំដៅខ្លួនឯងផង បុគ្គលដទៃផង ដែល
 ប្រាថ្នាសេចក្តីសុខ ឆ្លើយសេចក្តីទុក្ខ ដោយហេតុនេះ ទើបបុគ្គលនេះ
 អាចញ្ចាំងចិត្តខ្ញុំឲ្យត្រេកអរបាន ។

[៨០] ធូមា ព្រាហ្មណ៍ បរិសា កកមា ទ្វេ
 ឥឡ ព្រាហ្មណ៍ ឯកតា បរិសា សាវត្តរត្តា មណិ-
 កុណ្ឌលេសុ បុត្តករិយំ បរិយេសតិ ធាសីធាសំ
 បរិយេសតិ ទេត្តវត្ថុំ បរិយេសតិ ជាត្របរាជតំ បរិយេ-
 សតិ ឥឡ បឌ ព្រាហ្មណ៍ ឯកតា បរិសា អ-
 សាវត្តរត្តា មណិកុណ្ឌលេសុ បុត្តករិយំ បរិយេស-
 ធាសីធាសំ បរិយេស ទេត្តវត្ថុំ បរិយេស ជាត្របរាជតំ
 បរិយេស អតារស្មា អធិការិយំ បទ្វជិតា យាយំ (១)
 ព្រាហ្មណ៍ បុត្តលោ ធាត្តន្តោ ធាត្តបរិសាបទ្វាយោ-
 កមទុយុត្តោ ឧ បទ្វន្តោ ឧ បរិសាបទ្វាយោកម-
 ទុយុត្តោ សោ អធិត្តន្តោ អបទ្វន្តោ ធិដ្ឋោ ធិដ្ឋ-
 ធិដ្ឋាតោ ធិដ្ឋតោ សីតិក្កតោ សុទ្ធស្សជិសីវេជំ ព្រាហ្ម-
 ក្កតោ អត្តនា វិហរតិ ឥមំ ភី ព្រាហ្មណ៍ បុត្តលំ
 កកមស្សំ បរិសាយំ ពហុលំ សមទុបស្សសិ យោ-
 ទាយំ បរិសា សាវត្តរត្តា មណិកុណ្ឌលេសុ បុត្តករិយំ
 បរិយេសតិ ធាសីធាសំ បរិយេសតិ ទេត្តវត្ថុំ បរិយេសតិ

១. ឧ. ស្វាយ ។

[៨១] ទេត្តវត្ថុក្កបថា មាសព្រាហ្មណ៍ បរិសេសនេះមាន ២ ពួក
 បរិសេស ២ ពួកក៏ដូចម្តេចខ្លះ មាសព្រាហ្មណ៍ បរិសេសខ្លះក្នុងលោកនេះ
 ប្រើប្រាស់ដោយសេចក្តីត្រេកអរក្នុងកែវមណីនិងកុណ្ឌលចាំងឡាយ ហើយ
 ស្រងកក្កដាប្រធាន ស្រងកក្កដាស្រី ឡុប្រុស ស្រងកក្កដាស្រីប្រធាន ស្រង
 កក្កដាស្រី ១ មាសព្រាហ្មណ៍ មួយទៀត បរិសេសខ្លះ ក្នុងលោក
 នេះ មិនប្រកបដោយសេចក្តីត្រេកអរក្នុងកែវមណីនិងកុណ្ឌលចាំងឡាយ
 ទេ ហើយលះបង់ក្នុងប្រធាន លះបង់ឡុប្រុស លះបង់ស្រីប្រធាន
 លះបង់សាស្រ្តាចារ្យ រួចចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ មាសព្រាហ្មណ៍
 បុត្តលោកមិនកំដៅខ្លួនឯង តាំងមិនបានប្រកបរឿយ ។ ខ្លះការព្យាយាម
 កំដៅខ្លួនឯង មិនកំដៅបុត្តលដទៃ តាំងមិនបានប្រកបរឿយ ។ ខ្លះការព្យា-
 យាមកំដៅបុត្តលដទៃ បុត្តលនោះឆ្ងាយ មិនកំដៅខ្លួនឯង តាំងមិន
 កំដៅបុត្តលដទៃ មិនមានសេចក្តីស្រឡាញ់ មានតែសេចក្តីរើសគំនុក
 ត្រជាក់ត្រជុំ ទទួលសេចក្តីសុខ មានខ្លួនដ៏ច្រើន ក្នុងបុព្វបុរសនេះ តែ
 ព្រាហ្មណ៍ បរិសេសលោក ដែលប្រកបដោយសេចក្តីត្រេកអរក្នុងកែវមណី
 និងកុណ្ឌល ស្រងកក្កដាប្រធាន ស្រងកក្កដាស្រី ឡុប្រុស ស្រងកក្កដាស្រីប្រធាន

ជាតុប្បវេណី បរិយេសតិ យា នាយំ បរិសា អសារក្ករក្កា
 មណិកុណ្ឌលេសុ បុត្តករិយំ មហាយ នាសីនាសិ
 មហាយ ទេត្តវក្កំ មហាយ ជាតុប្បវេណី មហាយ
 អតារស្មា អនករិយំ ចត្វជិតាតិ ។ យាយំ កោ ទេនន
 បុត្តលោ នេវត្តនោ ជាតុបរិកាមបាទុយោកមទុយុត្តោ
 ន មាត្រនោ ន មាត្រនោ មាត្រនោ មាត្រនោ មាត្រនោ មាត្រនោ
 អនត្តនោ មាត្រនោ និម្មេវ និម្មេវ និម្មេវ មាត្រនោ មាត្រនោ
 សីតិក្កតោ សុទ្ធស្សជីវិតំ ព្រហ្មក្កតោ អត្តនា
 វិហរតិ ឥនាហិ បុត្តលំ យាយំ បរិសា អសារក្ករក្កា
 មណិកុណ្ឌលេសុ បុត្តករិយំ មហាយ នាសីនាសិ
 មហាយ ទេត្តវក្កំ មហាយ ជាតុប្បវេណី មហាយ
 អតារស្មា អនករិយំ ចត្វជិតា ឥមិស្សំ បរិសាយំ
 តហុលំ សមទុបស្សមីតិ ។ ឥនាទេវ ទោ មន
 តេ ព្រាហ្មណ កាសិកំ មយំ ឋវិ អាជាបាម អម្ពោ
 សមណ នត្ថិ នម្មតោ បរិទ្ធា ឋវិ មេ ឋត្ថ ហោតិ

ស្រែនកោសាប្រាក់ក្តី បរិសេណាវេនមិច្ឆាចក្កេនយោសេចក្តីត្រេកអរ
 ក្នុងកែវមណីនិកុណ្ឌល បានលះបង់កូនប្រពន្ធ លះបង់ខ្ញុំស្រី ខ្ញុំប្រុស
 លះបង់ស្រីចង្ការ លះបង់មាសប្រាក់ ហើយចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់
 ផ្នួសក្តី អ្នកពិចារណាបុគ្គលនេះមើល តើណាប្រសើរជាងក្នុងបរិសេណា ។
 យោជមុខប្រាហ្មណ៍ឆ្លើយថា ចិត្តក្រខេនដ៏ចំរើន បុគ្គលណា
 មិនកំដៅខ្លួនឯង ពុំមែនច្រកបរឿយ ។ នូវការព្យាយាមកំដៅខ្លួនឯង
 មិនកំដៅបុគ្គលដទៃ ពុំមែនច្រកបរឿយ ។ នូវការព្យាយាមកំដៅបុគ្គល
 ដទៃ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា មិនកំដៅខ្លួនឯង មិនកំដៅបុគ្គលដទៃ មិនមាន
 សេចក្តីស្រេកឃ្លាន មានតែសេចក្តីលក់ខ្ពុត ក្រដាក់ជ្រងំ ទទួលតែ
 សេចក្តីស្កូវ មានខ្លួនដ៏ប្រសើរ ក្នុងចក្ខុវិស័យនេះ បរិសេណា មិនច្រកប
 ដោយសេចក្តីត្រេកអរ ក្នុងកែវមណីនិកុណ្ឌល លះបង់កូនប្រពន្ធ
 លះបង់ខ្ញុំស្រី ខ្ញុំប្រុស លះបង់ស្រីចង្ការ លះបង់មាសប្រាក់ រួច
 ចេញចាកផ្ទះ ចូលទៅកាន់ផ្នួស ខ្ញុំពិចារណាមើលឃើញតែបុគ្គលនេះ
 គ្រាន់ប៉ុណ្ណឹងក្នុងបរិសេណានេះ ។ ទេវតាក្តីឆ្លើយថា ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍
 វិទ្យុវន្តនេះអាងបានដឹងសំរើរបស់អ្នកយ៉ាងនេះថា ចិត្តសមណៈដ៏ចំរើន
 ផ្នួសច្រកបដោយធម៌គ្មានទេ សេចក្តីចូលចិត្តរបស់ខ្ញុំក្នុងផ្នួសនេះយ៉ាងនេះ

កញ្ច ទោ កវណ្ណចារិ វា អនុស្សា យោ វា
 បនេត្ត ធម្មោតិ ។ អន្តា ទោ មេ សា កោ
 ឧទេន សាទុក្ខហា វា កាសិកា អត្ថិ ធម្មិកោ
 បរិច្ចដោ ឯវិ មេ ឯតុ យោតិ ឯវិក្ខ បន មិ កវិ
 ឧទេនោ ជាវតុ យេ ចិមេ កោតា ឧទេនេន
 ធម្មារោ បុគ្គលា សង្ខតេន វិក្ខា វិក្ខារេន អវិក្ខា
 សាទុ មេ កវិ ឧទេនោ ឥមេ ធម្មារោ បុគ្គលេ
 វិក្ខារេន វិក្ខេតុ អនុកម្មំ ឧបាទាយាតិ ។ តេនហិ
 ប្រាហ្មណ សុណេហិ សាទុកំ មនសិករេហិ
 កាសិស្សមិត្ត ឯវិ កោតិ ទោ យោជន៍ទោ
 ប្រាហ្មណ អាយស្មតោ ឧទេនស្ស បទ្ធាស្សសិ ។

(៥១) អាយស្ម ឧទេនោ ឯតុនេវេន កកមោ
 ច ប្រាហ្មណ បុគ្គលោ អត្ថន្តោ អត្ថបរិកាបជាតុ-
 យោតមនុយុត្តោ ឥន ប្រាហ្មណ ឯកេនោ បុគ្គលោ

កំសេចក្តីចូលចិត្តនោះឯង ព្រោះមិនបានឃើញផលទាំងឡាយដែលមាន
 សភាពដូចជាលោកដ៏ចំរើនផង ព្រោះមិនឃើញធម៌ក្នុងស្មារតីផង ។
 យោជន៍ប្រាហ្មណ៍តបថា បរិក្ខេបទេនដ៏ចំរើន សំដីដែលច្រកប
 ដោយហេតុនោះ លោកម្ចាស់បានសំដែងហើយដល់ខ្ញុំព្រះគរុណាដោយ
 ភិតថា ផស្សៈច្រកបដោយធម៌មាន សេចក្តីចូលចិត្តរបស់ខ្ញុំព្រះគរុណា
 ក្នុងផស្សៈយ៉ាងនេះ មួយទៀត លោកម្ចាស់ទេនដ៏ចំរើន ចូរចាំទុក
 ខ្ញុំខ្ញុំយ៉ាងហ្នឹងចុះ បុគ្គល ៤ ពួកណា ដែលលោកម្ចាស់ទេនដ៏ចំរើន
 សំដែងហើយដោយសន្ធឹច មិនធ្វើឲ្យភិក្ខុស្មារតីដល់ខ្ញុំព្រះគរុណា សូម
 លោកម្ចាស់ទេនដ៏ចំរើន ញែកចែកឲ្យបុគ្គលទាំង ៤ ពួកនេះ ដោយ
 សេចក្តីភិក្ខុ ដល់ខ្ញុំព្រះគរុណា ដោយតាមស្រយះសេចក្តីគុដ្ឋនោះ ។
 ទេនភិក្ខុឆ្លើយថា ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ បើដូច្នោះ ចូរអ្នកប្រុងស្តាប់ចុះ ចូរ
 ធ្វើទុកក្នុងចិត្តដោយប្រពៃចុះ កត្តាទាំងសំដែង ។ យោជន៍ប្រាហ្មណ៍
 ទទួលស្តាប់តាមទេនភិក្ខុមានកាយថា ព្រះគរុណា លោកដ៏ចំរើន ។

(៥២) ទេនភិក្ខុមានកាយ បានពោលតាមនេះថា ម្ចាស់
 ប្រាហ្មណ៍ ចុះបុគ្គលតំរូវខ្លួនឯង ទាំងច្រកបរឿយ ។ ខ្ញុំការព្យាយាម
 តំរូវខ្លួនឯង តើដូចម្តេច ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ បុគ្គលខ្លះ ក្នុងលោកនេះ

ព្រាហ្មណ៍ខ្ពស់ យោជន៍មុខស្តី បឋមបន្តលោ

សត្តាលោមិកោ ឯកេស្សាបិ នត្ថិយា យាមេតិ
 ទ្ធិហិមិ នត្ថិហិ យាមេតិ ភិហិមិ នត្ថិហិ យាមេតិ
 ។ មេ ។ សត្តហិមិ នត្ថិហិ យាមេតិ ឯកាហិកិមិ
 អាហារិ អាហារេតិ ទ្ធិហិកិមិ អាហារិ អាហារេតិ
 ។ មេ ។ សត្តហិកិមិ អាហារិ អាហារេតិ ឥតិ
 ឯវុរិមិ អន្ធមាសិកិមិ បរិយាយកត្តកោជនាទុយោក.
 មនុយុត្តោ វិហារិ សោ សាគកត្តោ វា ហោតិ
 សាមាគកត្តោ វា ហោតិ ធិវារកត្តោ វា ហោតិ
 នន្ទុលកត្តោ វា ហោតិ ធិយាសកត្តោ វា ហោតិ
 ហាជកត្តោ វា ហោតិ កណ្តកត្តោ វា ហោតិ
 អាបាមកត្តោ វា ហោតិ មិញ្ញាកត្តោ វា ហោតិ
 តិណាកត្តោ វា ហោតិ តោមយកត្តោ វា ហោតិ
 វនម្ពលដលាហារោ វា យាមេតិ បវត្តដលកោជិ

ព្រាហ្មណ៍ខ្ពស់ យោជន៍មុខស្តី បន្តលទ្ធិប្ប

ញ្ចាវិអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយដំបូង ៧ ព័ន្ធក្នុង ញ្ចាវិអត្តភាព
 ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ ដោយកត្ត ១ ភាគនៃក្នុងខ្លួន ញ្ចាវិអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅ
 ដោយកត្ត ២ ភាគនៃក្នុងខ្លួន ញ្ចាវិអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកត្ត ៣
 ភាគនៃក្នុងខ្លួន ។ មេ ។ ញ្ចាវិអត្តភាពឲ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយកត្ត ៧ ភាគនៃ
 ក្នុងខ្លួន ស៊ីអាហាររំលង ១ ថ្ងៃខ្លះ ស៊ីអាហាររំលង ២ ថ្ងៃខ្លះ ។ មេ ។ ស៊ី
 អាហាររំលង ៧ ថ្ងៃខ្លះ អចេលក៏ប្រកបដោយសេចក្តីព្យាយាមក្នុងការ
 ផ្លាស់ប្តូរនូវការបរិភោគកត្តាផ្សេងៗខ្លះ មានសភាពយ៉ាងនេះផ្សេងៗឯង
 អចេលក៏ដោះ មានបន្ថែមស្រស់ជាអាហារខ្លះ មានអង្គស្រវឹងជាអាហារ
 ខ្លះ មានស្អុយជាអាហារខ្លះ មានកំទេចស្បែក (ចំនៀវស្បែក) ជា
 អាហារខ្លះ មានជ័រជាអាហារខ្លះ(*) មានស្រូវសាលាយ ជាអាហារ
 ខ្លះ មានក្បាលជាអាហារខ្លះ មានបាយក្តាំងជាអាហារខ្លះ មានម្សៅជា
 អាហារខ្លះ មានស្មៅជាអាហារខ្លះ មានអាចម៍តាជាអាហារខ្លះ មាន
 មើបនិងផ្លែឈើក្នុងព្រៃជាអាហារខ្លះ បរិភោគតែផ្លែឈើដែលជ្រុះឯងខ្លះ

១ ត្រូវបែបពាក្យថា មានជ័រជាអាហារខ្លះ ផ្សេងៗ តើក្នុងសៀវភៅទី ២០ ទំព័រ ២៩៣
 ចន្លោះទំព័រ ១៨ និងក្នុងសៀវភៅទី ២៣ ទំព័រទី ៣ ចន្លោះទំព័រ ១០ ឲ្យជួបជាសៀវភៅនេះឯងកុះ
 ហើយត្រូវបែបបាត់ថា វិហារកត្តោ វា ហោតិ ក្នុងទំព័រកងចាស់ត្រង់ទំព័រនេះឯង ។

សុត្តន្តបិដក ចង្សបិដក មជ្ឈិមនិកាយ

សោ សាណាធិបិ ធារេតិ មសាណាធិបិ ធារេតិ
 ធរុស្សន្តធិបិ ធារេតិ មិសុត្តន្តធិបិ ធារេតិ ភិវិជ្ជា-
 ធិបិ ធារេតិ អដិធិបិ ធារេតិ អដិធិក្ខមិបិ ធារេតិ
 កុសធិវិបិ ធារេតិ វាក្ខធិវិបិ ធារេតិ ជលកធិវិបិ
 ធារេតិ កេសកម្ពធិវិបិ ធារេតិ វាលកម្ពធិវិបិ ធារេតិ
 ឧទ្ធកបក្ខមិ ធារេតិ កេសមស្សន្តធិវិបិ ធារេតិ
 តិ កេសមស្សន្តធិវិបិ ធារេតិ ឧទ្ធកបក្ខមិ ធារេតិ
 ហោតិ វាសធិវិបិ ធារេតិ ឧទ្ធកបក្ខមិ ធារេតិ ហោតិ
 ឧទ្ធកបក្ខមិ ធារេតិ កេសមស្សន្តធិវិបិ ធារេតិ
 ហោតិ កេសមស្សន្តធិវិបិ ធារេតិ ឧទ្ធកបក្ខមិ ធារេតិ
 ហោតិ កេសមស្សន្តធិវិបិ ធារេតិ ឧទ្ធកបក្ខមិ ធារេតិ

សុត្តន្តបិដក ចង្សបិដក មជ្ឈិមនិកាយ

អរេលកៈនា ទ្រទ្រង់សំពត់សម្បត្តិ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែលគ្រូ
 ឈាញខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែលបកបញ្ចេញពីសាសនាខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់
 បង្កើតខ្លះ ទ្រទ្រង់សំបកឈើខ្លះ ទ្រទ្រង់ស្បែកខ្លះ ទ្រទ្រង់ស្បែក
 ខ្លាខ្លះ ទ្រទ្រង់ស្បែកស្រូវខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់គ្រូដោយសំបក
 ព្រៃខ្លះ ទ្រទ្រង់ចំរើកក្តា(១) ជាសំពត់ខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់កម្ពុលដែល
 គ្រូដោយសំបកមុស្សខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់កម្ពុលដែលគ្រូដោយកេម
 កុយស្រះខ្លះ ទ្រទ្រង់សំពត់ដែលគ្រូដោយស្វាបម្រើខ្លះ ទុក(២)
 សក់និងពុកមាត់ ប្រព្រឹត្តការនៃក្នុងការព្យាយាមទុកសក់និងពុកមាត់ខ្លះ
 ឈរសម្រើយមាត់ខ្លះ អង្គុយច្រហោងប្រព្រឹត្តការនៃក្នុង
 ការព្យាយាមអង្គុយច្រហោងខ្លះ ដេកលើបន្ទា សម្រេចការដេកលើបន្ទាខ្លះ
 ប្រព្រឹត្តការនៃក្នុងប្រាជ្ញា ១ វិច្ឆិ ២ ជនី ៣ ព្រឹក ៤ ព្រឹក ៥ ល្ងាចខ្លះ

១ ព្រឹកស្រែកស្រែក សំបកដៃឈើ ក្នុងសៀវភៅ ២០ ទំព័រ ២១២ បន្ទាត់ ១ និង
 សៀវភៅ ២៣ ទំព័រ ២២ បន្ទាត់ ២ មណសព្វថា ចំណុច ១ ២ ព្រឹក
 សព្វថា ឯកសារនៃពុកមាត់ ក្នុងសៀវភៅ ១៨ ទំព័រ ១០ បន្ទាត់ ៤ មណសព្វថា ទុក
 សក់និងពុកមាត់ ចំណុច ១

ឥតិ វេទ្យំ អនេកវិហិតំ កាយស្ស អាតាបធម៌តាប-
នាទុយោកមទុយុត្តោ វិហរតិ អយំ វុទ្ធិតំ ព្រាហ្មណ
បុគ្គលោ អត្តន្តោ អត្តបរិភាបនាទុយោកមទុយុត្តោ ។

(៥២) កតមោ ច ព្រាហ្មណ បុគ្គលោ បរន្តោ
បរិភាបនាទុយោកមទុយុត្តោ ឥច ព្រាហ្មណ ឯកោ
បុគ្គលោ វិហរតិ កាយស្ស កាយស្ស (១) សាក្កណិកោ
មាតវិកោ សុត្តោ មជ្ឈិមាតកោ ចោរោ ចោរ-
យាតកោ (២) តទ្ធិនាគវិកោ យេ វា មនោញិ
កេចិ កុរុក្កុដ្ឋោ អយំ វុទ្ធិតំ ព្រាហ្មណ
បុគ្គលោ បរន្តោ បរិភាបនាទុយោកមទុយុត្តោ ។

(៥៣) កតមោ ច ព្រាហ្មណ បុគ្គលោ
អត្តន្តោ ច អត្តបរិភាបនាទុយោកមទុយុត្តោ
បរន្តោ ច បរិភាបនាទុយោកមទុយុត្តោ ឥច
ព្រាហ្មណ ឯកោ បុគ្គលោ វា វា យោតិ
ទត្ថិយោ មុត្តាវសិត្តោ ព្រាហ្មណ វា មហា-

១ ១. លោកិកោ ។ ២ ម. ឯត្តប គោយាតកោ ទិស្សតិ ។

អនេកប្រកបការព្យាយាមផុតកំដៅកាយ ច្រើនប្រការ មានសភាព
យ៉ាងនេះផ្សេងៗ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ នេះហៅថា បុគ្គលកំដៅខ្លួនឯង
ប្រកបការព្យាយាមផុតកំដៅខ្លួនឯង ។

(៥៤) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ចុះបុគ្គលកំដៅអ្នកដទៃ ប្រកបការ
ព្យាយាមផុតកំដៅអ្នកដទៃ តើដូចម្តេច ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលខ្លះ
ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកសម្លាប់ចៀម ជាអ្នកសម្លាប់ជ្រូក ជាអ្នកសម្លាប់
សត្វស្តេច ជាអ្នកសម្លាប់ត្រី ជាព្រាង ជាអ្នកសម្លាប់ត្រី ជាអ្នកស្លាប់
ជាអ្នកសម្លាប់ចោរ ជាមាយាត កុំនោះសោត បុគ្គលណាមួយ ជាអ្នក
ធ្វើការសាងសង់ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ នេះហៅថា បុគ្គលផុតកំដៅអ្នក
ដទៃ ប្រកបការព្យាយាមផុតកំដៅអ្នកដទៃ ។

(៥៥) ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ចុះបុគ្គលអ្នកផុតកំដៅខ្លួនឯង ប្រកបការ
ព្យាយាមផុតកំដៅខ្លួនឯង កំដៅអ្នកដទៃ ប្រកបការព្យាយាមផុត
កំដៅអ្នកដទៃ តើដូចម្តេច ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលខ្លះក្នុងលោកនេះ
ជាក្សត្រប្រជ័យ ដែលបានមុតភិសេករចមើយភ្នំ ជាព្រាហ្មណមហា-

សាលោ សោ បុរុត្ថមេន នករស្ស នវី សន្នាការី
 កាកាបេត្វា កោសមស្សំ ឧហារេត្វា ទរាជំជំ(១) ជំ-
 ភសេត្វា សច្ចុកោលេន កាយំ អន្តត្ថិត្វា មិក-
 វិសាលោន បំជ្ជំ កណ្តាវមាដោ សន្នាការី បរិសុត្ថិ
 សន្តិ មហេសីយា ព្រាហ្មណោ ន បុរោហិតេន
 សោ ភត្ត អនុទ្ទាហិតាយ ភូមិយា ហរិកុមារីត្ថាយ
 សេយ្យំ កច្ឆេតិ សោ(២) ឯកេស្សា កាវិយា ស្រុប-
 វន្តាយ យំ ឯកស្មី ជនេ ទិវំ ហោតិ ភេន
 រាជា យាមេតិ យំ នុត្តយស្មី ជនេ ទិវំ ហោតិ
 ភេន មហេសី យាមេតិ យំ ភត្តយស្មី ជនេ
 ទិវំ ហោតិ ភេន ព្រាហ្មណោ បុរោហិតោ យាមេតិ
 យំ នុត្តយស្មី ជនេ ទិវំ ហោតិ ភេន អភិ ជ្ជហិត
 អវិសេសេន វច្ឆោតោ យាមេតិ សោ ឯវមាហ ឯត្ថោ
 ឧសភា ហព្វន្ត យព្វត្ថាយ ឯត្ថោ វច្ឆេតវា ហព្វន្ត
 យព្វត្ថាយ ឯត្ថោ វច្ឆេតវោ ហព្វន្ត យព្វត្ថាយ
 ឯត្ថោ អជា ហព្វន្ត យព្វត្ថាយ ឯត្ថោ ឧវត្តា

១ ម. រាជំជំ ។ ២ ម. សោតិ ន វិស្សតំ ។

សាលក្កិ ព្រះរាជាបុត្រាហ្មណ៍នោះ ឱ្យគេសាងរោងសម្រាប់ទទួលភ្ញៀវ
 យ៉ាងថ្មី ក្នុងទិសខាងកើតនៃនគរ ហើយការសក់ ពុកមាត់ និងពុកចង្កា
 ស្បៀកដណ្តប់ស្បែកគ្នាទាំងក្រចក លាបស្រឡាចកាយដោយទឹកដោះថ្នាំ
 និងប្រេង អែង្សនដោយស្នូននៃម្រឹម ហើយចូលទៅកាន់រោងសម្រាប់
 ទទួលភ្ញៀវ ព្រមទាំងមហេសី និងប្រាហ្មណ៍ជាបុរោហិត ព្រះរាជា
 បុត្រាហ្មណ៍នោះ ក៏សម្រេចសេយ្យាលើផែនដី ច្រាសចាកគម្រាលដែល
 គេលាបពណ៌ទៀតក្នុងនោះ ទឹកដោះរាង មានក្នុងដោះមួយ របស់
 មេតាមួយដែលមានកូនខ្លី ព្រះរាជាបុត្រាហ្មណ៍ ក៏ចង់ឃើញដោយ
 ទឹកដោះនោះ ទឹកដោះរាងមានក្នុងដោះទី ២ មហេសីក៏ចង់ឃើញដោយ
 ទឹកដោះនោះ ទឹកដោះរាង មានក្នុងដោះទី ៣ ប្រាហ្មណ៍ជាបុរោហិត
 ក៏ចង់ឃើញដោយទឹកដោះនោះ ទឹកដោះរាង មានក្នុងដោះទី ៤
 ក៏ចង់ឃើញដោយទឹកដោះនោះ កូនតាចង់ឃើញដោយទឹកដោះដ៏សេស
 ព្រះរាជាបុត្រាហ្មណ៍នោះមានវាចាយ៉ាងនេះថា គោរឿយទាំងប៉ុណ្ណោះ
 ចូរគេសម្លាប់ដើម្បីយកក្តោះ កូនគោរឿយទាំងប៉ុណ្ណោះ ចូរគេសម្លាប់
 ដើម្បីយកក្តោះ កូនគោញ្ចីទាំងប៉ុណ្ណោះ ចូរគេសម្លាប់ ដើម្បីយកក្តោះ
 ក្រពាំងប៉ុណ្ណោះ ចូរគេសម្លាប់ ដើម្បីយកក្តោះ ចៀមទាំងប៉ុណ្ណោះ

ហត្ថនុ យុទ្ធសាស្ត្រ^(១) ឯកតា រុក្ខា ឯកតា យុទ្ធសាស្ត្រ
 យ ឯកតា ឯកតា លុយនុ បរិសទ្ធាយាតិ យ
 មិស្ស តេ កោន្ត ឯកតា ឯកតា ឯកតា ឯកតា
 ឯកតា ឯកតា ឯកតា ឯកតា ឯកតា ឯកតា
 អស្សុម្ពា រោមាធា បរិក្ខេបនិ កោន្ត អយ្យ
 វុទ្ធិ ក្រម្របសម្ព័ន្ធ អត្ថនុ ឯកតា អត្ថបរិក្ខេប
 បទានុយោកមនុស្សតា បទានុ ឯកតា បរិក្ខេបបទានុ
 យោកមនុស្សតា ។

(៤៤) កតមោ ឯកតា ក្រម្របសម្ព័ន្ធ អត្ថនុ ឯកតា
 ឯកតា បរិក្ខេបបទានុយោកមនុស្សតា ឯកតា បទានុ ឯកតា
 បរិក្ខេបបទានុយោកមនុស្សតា ឯកតា អត្ថនុ ឯកតា
 អត្ថនុ ឯកតា ឯកតា ឯកតា ឯកតា ឯកតា ឯកតា
 សុទ្ធបដិសំវេនី ក្រម្របសម្ព័ន្ធ អត្ថនុ ឯកតា វិហារនិ
 ឯកតា ក្រម្របសម្ព័ន្ធ ឯកតា ឯកតា ឯកតា ឯកតា
 អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាចរណសម្មាសម្ពុទ្ធា សុត្តន្ត

• ឧ. ឯកតា ឯកតា អស្សុ ហត្ថនុ យុទ្ធសាស្ត្រ វិស្សន្ត ។ ចំហៀងឯកតា
 វិស្សន្ត ។

ចូរសេសទៅ ដើម្បីយកចុះ យើងចាំបំណង ចូរសេសទៅដើម្បីប្រ-
 យោជន៍ផលប្រាសាទចុះ ទ្រព្យចាំបំណង ចូរសេសទៅដើម្បីបំបាត់
 (ផលបំណងទ្រព្យ) ចុះ មួយទៀត ផលចាំបំណង ដែលជាខ្ញុំក្តី
 ជាអ្នកបម្រើក្តី ជាអ្នកក្តី របស់ព្រះរាជាបុត្រាហ្មឺននោះ ផលចាំបំណង
 ក្រៅពីនេះទៀត ក្រៅពីនេះទៀត មានមុខងារដោយចិត្ត ទូលាយ
 ធ្វើចិត្ត មានប្រាសាទ រន្ធហៅជា ច្បាប់កំណត់ខ្លួនឯង ប្រកបការ
 ព្យាយាមកំណត់ខ្លួនឯង កំណត់ខ្លួនឯង ប្រកបការព្យាយាមកំណត់ខ្លួន
 ឯងផង ។

(៤៥) មានប្រាសាទ ចុះបុគ្គលមិនកំណត់ខ្លួនឯង ចាំបំណង
 ប្រកបការព្យាយាមកំណត់ខ្លួនឯង មិនកំណត់ខ្លួនឯង ចាំបំណងប្រកបការ
 ព្យាយាមកំណត់ខ្លួនឯង ក៏ដូចម្តេច បុគ្គលនោះ មិនកំណត់ខ្លួនឯង មិន
 កំណត់ខ្លួនឯង មិនមានសេចក្តីស្រឡាញ់ មានតែសេចក្តីរីករាយ
 ក្រៅពីគ្រប់ ទទួលសេចក្តីសុខ មានខ្លួនដ៏ប្រសើរ ក្នុងចម្បងនេះ
 មានប្រាសាទ ព្រះរាជានុក្រឹត្យក្នុងរាជ ព្រះអង្គឲ្យយាង
 សេចក្តីសេចក្តីស្រឡាញ់ ព្រះអង្គស្រាវជ្រាវ ឲ្យយាងមិនចាំបំណង
 ដោយប្រពៃនោះព្រះអង្គ ព្រះអង្គបរិច្ចាគដោយវិជ្ជាចរណៈ ដ៏
 សេចក្តីចេះដឹងនឹងគ្រប់ដែលព្រះអង្គប្រើប្រាស់ ព្រះអង្គមានដំណើរទៅ

លោកវិនុ អនុត្តរោ ចុរិសធម្មសារថេ សត្វា ទេវមនុស្សា-
 មំ ពុទ្ធា ភពវា សោ ឥមំ លោកំ សទេវកំ
 សមាភកំ សព្វញ្ញកំ សស្សមណាព្រាហ្មណំ ចរិ-
 សទេវមនុស្ស សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្វា ចរិទេត-
 សោ ធម្មំ ទេសេតិ វិនិកល្យាណំ មុជ្ឈេកល្យាណំ
 បរិយាសាទកល្យាណំ សាត្តំ សព្វញ្ញមំ កេវលបរិ-
 ចុណ្ឌំ ចរិសុទ្ធី ព្រហ្មចរិយំ បកាសេតិ ។ តំ ធម្មំ
 សុណានិ កហមតិ វា កហមតិពុទ្ធា វា អញ្ញាភស្មី
 វា កុលេ បច្ឆាជាតោ សោ តំ ធម្មំ សុត្វា តជាតតេ
 សន្និ បដិលភតិ ។ សោ តេន សន្នាបដិលាកេន
 សមន្នាតតោ ឥតិ បដិសញ្ញត្តតិ សន្នាទោ យវា-
 វាសោ វជាមថោ អញ្ញាកាសោ បច្ឆដ្ឋា ន យំនំ
 សុតារិ អតារិ អដ្ឋាវសតា ឯកន្តបរិចុណ្ឌំ ឯកន្ត-

កាន់ព្រះនិរ្ពាន ព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបច្បាស់នូវគ្រូលោក ព្រះអង្គប្រសើរ
 ដោយសីលាទិគុណកេហ្មុលណាមួយស្មើគ្នា ព្រះអង្គជាអក្ខន្ធនានា
 បុរសដែលគួរឲ្យគោរព ព្រះអង្គជាគ្រូទៅកាន់មនុស្សទាំងឡាយ
 ព្រះអង្គជាគ្រូស្រី ឬអាយសច្ចធម៌ ព្រះអង្គលែងលែងត្រឡប់មក
 កាន់ភពថ្មីទៀត ព្រះភពឥតនោះ ទ្រង់បានធ្វើឲ្យជាក់ច្បាស់ដោយ
 ទ្រង់ចំពោះព្រះអង្គ ឲ្យលោកនេះ ព្រមទាំងទៅលោក មាហោក
 ព្រហ្មលោក ឲ្យពល្លកសត្វ ព្រមទាំងសមណព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្ស
 ជាសម្មតិទេព ទាំងមនុស្សផ្ទៃសេស ដោយប្រកាស ទ្រង់សំដែងធម៌
 មានលំអបទដ៏ម មានលំអបទកណ្តាល ទាំងបទពុទ្ធ ព្រះអង្គប្រកាស
 ព្រហ្មចរិយធម៌ ព្រមទាំងភក្ត ព្រមទាំងព្យញ្ជនៈ ពេញបរិបូណ៌
 ចរិសុទ្ធទាំងអស់ ។ ឧហបក្កី កូនឧហបក្កី បុគ្គលកើតក្រោយ
 ក្នុងត្រកូលណាមួយក្តី ស្តាប់ធម៌នោះ លុះបុគ្គលនោះស្តាប់ធម៌នោះ
 ហើយ បានចំពោះនូវសត្វ ក្នុងព្រះភពឥត ។ បុគ្គលនោះប្រកប
 ព្រមដោយការបានចំពោះ នូវសត្វនោះ ហើយមានសច្ចកិច្ចការណា
 ដូច្នេះថា កាតាគ្រប់គ្រងផ្ទះ ចង្អៀតណាស់ ជាដូច្នេះមកវិទូស្ត
 ភិកិលេស មានតែបង្កា ទើបមានឧកាស បុគ្គលនោះគ្រប់គ្រង
 ផ្ទះ មិនដោយទីងចក្រព្រឹត្តព្រហ្មចរិយធម៌ ឲ្យបរិបូណ៌តែមួយដោយ

បរិសុទ្ធិ សង្ឃលំទំតំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតំ យទ្ធាហំ
 កេសមស្សំ ឱហារេត្វា កាសាយាធិ វត្តាធិ អន្តរាគមន្ត
 អតារស្មា អនតរិយំ បទ្ធិជយ្យន្តិ ។ សោ អបរេន
 សមយេន អប្បំ វា ភោតក្កន្ធិ ចហាយ មហន្តិ
 វា ភោតក្កន្ធិ ចហាយ អប្បំ វា ញាតិបរិវដ្តំ ចហាយ
 មហន្តិ វា ញាតិបរិវដ្តំ ចហាយ កេសមស្សំ ឱ-
 ហារេត្វា កាសាយាធិ វត្តាធិ អន្តរាគមន្ត អតារស្មា
 អនតរិយំ បទ្ធិជតិ ។

[៩៩] សោ ឯវិ បទ្ធិជតោ សមាធា ភិក្ខុនិ
 សិក្ខាសាដ៍សមាធា បាណាតិបាតិ ចហាយ
 បាណាតិបាតា បដិវរតោ ហោតិ និហិតនិស្សា
 និហិតសត្វោ សង្ឃំ នយោចន្តោ សទ្ធិបាណាតិបាតា
 កម្មី វិហរតិ អនិច្ឆាធានំ ចហាយ អនិច្ឆាធានា
 បដិវរតោ ហោតិ និច្ឆាធានំ និច្ឆប្បជកន្តំ អថេនេន
 សុចិត្តតេន អត្តនា វិហរតិ អព្រហ្មចរិយំ ចហាយ
 ព្រហ្មចារិ ហោតិ អារាហិ វិហរតោ មេដុនា កាមន្តោ
 មុសាវាជំ ចហាយ មុសាវាជា បដិវរតោ ហោតិ សព្វ-

បរិសុទ្ធិកម្មយយាវ ឲ្យជួបជាសង្ឃដែលគេខក់ឡើយ បើដូច្នោះ គួរ
 តែគាត់អញ្ជើញកេសកំ ពុកមាត់និងពុកចង្កី ហើយស្លៀកដណ្តប់សំពត់
 កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្នួស ។ លុះសម័យទាន់ក្រោយមក
 បុគ្គលនោះ ក៏លះបង់គំនរភាគៈក៏ចង់ លះបង់គំនរភាគៈច្រើនផង
 លះបង់ទូញត្រង់ត្រង់ចង់ លះបង់ទូញត្រង់ត្រង់ចង់ ហើយកេសកំ
 ពុកមាត់និងពុកចង្កី ស្លៀកដណ្តប់សំពត់កាសាយៈ ចេញចាកផ្ទះចូល
 ទៅកាន់ផ្នួស ។

[៩៩] កាលបើបុគ្គលនោះ ចូលយ៉ាងនេះហើយ ក៏សមា-
 ធានសិក្ខាសាដ៍សមាធាៈ បេសកិក្ខុទាំងឡាយ លះបង់ទូញចាក
 វៀរចាកបាណាតិបាត មានក្បាច់ដាក់ចុះហើយ មានគ្រឿងសស្រ្តាដាក់
 ចុះហើយ មានសចក្តិអៀនខ្មាស ដល់ទូលេចក្តីតាណិក ជាអ្នកអនុ-
 គ្រោះដោយប្រយោជន៍ដល់សត្វទាំងអស់ លះបង់ទូញអន្តោច វៀរ
 ចាកអន្តោច កាន់យកតែរបស់ដែលគេឲ្យ ប្រាថ្នាទូលេចដែលគេឲ្យ
 មិនមានចិត្តល្ងង់ មានខ្លួនដ៏ស្អាត លះបង់ទូញព្រហ្មចរិយៈ ជាអ្នកប្រ-
 ត្រឹមទូលេចដ៏ប្រសើរ ប្រព្រឹត្តល្អ ចៀសវាង វៀរចាកមេដុនដែលជាមេ-
 របស់អ្នកស្រុក លះបង់ទូញមុសាវាជ វៀរចាកមុសាវាជ ជាអ្នកជាលទ្ធិ

សុត្តន្តបិដក ច្បាប់នៃការបង្រៀនបច្ចេកទេស

វាទី សុត្តសន្តោ ខេត្តោ ចន្ទយិកោ អវិសំវាទ-
 កោ លោកស្ស ចិសុណំ វាទី ចហាយ ចិសុ-
 ណាយ វាទាយ ចដិវិរោតោ ហោតិ ឥតោ សុត្វា
 ឧ អនុត្រ អត្វាតា ឥមេសំ កេធាយ អនុត្រ វា
 សុត្វា ឧ ឥមេសំ អត្វាតា អនុសំ កេធាយ ឥតិ
 ភិដ្ឋានំ វា សុត្វាតា សហិតានំ វា អនុប្បដាតា
 សមត្តារមោ សមត្តារោ សមត្តន្និ សមត្តការណី
 វាទី កាសិកា ហោតិ ឥសំ វាទី ចហាយ ឥសាយ
 វាទាយ ចដិវិរោតោ ហោតិ យា សា វាទា
 ទេលា កណ្ណសុតា ចេមជ្ជយា បាធិយន្តមា ហោរិ
 ពហុជនកត្តា ពហុជនមនាថា កត្តាវិចី វាទី
 កាសិកា ហោតិ សម្មប្បណាថិ ចហាយ សម្មប្បណាថា
 ចដិវិរោតោ ហោតិ កាលវាទី ភូតវាទី អត្តវាទី
 ឧប្បវាទី វិទយវាទី ធិនាវតី វាទី កាសិកា

សុត្តន្តបិដក ច្បាប់នៃការបង្រៀនបច្ចេកទេស

ពាក្យពិត កត្តាពាក្យពិត មានសំនិទ្ធិបង្កើន កាលនូវពាក្យអ្នកផងជឿ
 បាន មិនពេលបំភ្លឺស្រពិចស្រពិល លះបង់នូវបិសុណភាព វៀរ
 ចាកបិសុណភាព ពួកពាក្យពិតនេះមិនទៅប្រាប់ខាងនោះ ដើម្បីបំបែក
 ជនខាងនោះឡើយ ឬពួកវាខាងនោះ មិនមកប្រាប់ដល់ជនទាំងឡាយ
 ខាងនេះ ដើម្បីបំបែកជនខាងនោះឡើយ ជាអ្នកផ្សេងៗ នូវពួកជន
 ដែលបែកគ្នាហើយផង ជាអ្នកផ្សេងៗផង ដល់ពួកជន ដែលបាន
 ប្រកថាដោយប្រយោជន៍ហើយផង ជាអ្នករីករាយនឹងសេចក្តីព្រមព្រៀង
 ក្រេតអនឹងសេចក្តីព្រមព្រៀង ពេញចិត្តនឹងសេចក្តីព្រមព្រៀង ជា
 អ្នកពោលតែសំដីដែលធ្វើនូវសេចក្តីព្រមព្រៀង ជាអ្នកលះបង់សុភវាចា
 វៀរចាកសុភវាចា សំដីណា ដែលជាសំដីឥតទោស ជាសុខដល់
 គ្រូទៀតក្នុងដោទ័ស្រឡាញ់ តាំងនៅក្នុងច្បាប់ ជាសំដីអ្នកក្រុង ជា
 ទីរីករាយដល់ជនច្រើន ជាទីគាប់ចិត្តដល់ជនច្រើន តែងពោលតែសំដី
 មានសភាពដូច្នេះ លះបង់នូវសម្មប្បណាថៈ វៀរចាកសម្មប្បណាថៈ
 កាលនាមកាលក្ខ កាលពាក្យពិត កាលពាក្យជាអត្ថ កាលពាក្យ
 ជាទិ កាលពាក្យជាវិន័យ កាលសំដីដែលគួរកប់ទុកក្នុងច្បាប់

កាលេន សាមនេសំ បរិយន្តវតី អន្តរាហិតិ ។
 សោ វិជេតមក្ខតកាមសមាទ្គា បដិវរតោ ហោតិ
 ឯកភវតីតោ ហោតិ វត្ថុបរតោ វិរតោ វិកាលភោជនា
 ទទ្ធពីតវាជិតវិស្វកុដស្សនា បដិវរតោ ហោតិ មា-
 លាកន្តវិលេបននាវាលមណ្ឌវិក្ខុសនដ្ឋានា បដិវរតោ
 ហោតិ ឧទ្ទាសយនមហាសយនា បដិវរតោ ហោតិ
 ជានុបរាជិតប្បដិក្ខហណា បដិវរតោ ហោតិ អាមក-
 ដញ្ញប្បដិក្ខហណា បដិវរតោ ហោតិ អាមកមិសប្បដិ-
 ក្ខហណា បដិវរតោ ហោតិ ឥន្ទីកុមារិកាបដិក្ខហណា
 បដិវរតោ ហោតិ ឆាសីឆាសប្បដិក្ខហណា បដិវរតោ
 ហោតិ អជេន្យកប្បដិក្ខហណា បដិវរតោ ហោតិ កុក្កុ-
 ដស្វកាប្បដិក្ខហណា បដិវរតោ ហោតិ ហត្ថកវាស្សវ-
 លវប្បដិក្ខហណា បដិវរតោ ហោតិ ទន្តវត្ថុប្បដិក្ខហណា
 បដិវរតោ ហោតិ ទូតេយ្យប្បដិក្ខហណា បដិវរតោ ហោតិ
 កយវិក្កយា បដិវរតោ ហោតិ

ជាសំដីប្រកបដោយហេតុ ប្រកបដោយគ្រឿងប្រៀបធៀប ដោយកាល
 នូវ ធានដើម មានចុង ប្រកបដោយប្រយោជន៍ ។ បុគ្គលនោះវៀរ
 ចាកការផ្តល់ផ្គត់ផ្គង់ដល់ភាវូបនីយកម្ម ជាអ្នកបរិភោគក្នុងក្រុង ពេល
 វៀរចាកការបរិភោគក្នុងក្រុង វៀរចាកការបរិភោគក្នុងកាលខុស វៀរ
 ចាកការ ច្រៀង ប្រគំ នឹងការមើលខ្លាំងល្បឿនផ្សេងៗ ដែលជាសត្រូវ
 ផលសាសនា ជាអ្នកវៀរចាកការប្រដាប់ពាក់វត្ថុនិងកាយ ដោយផ្គុំ
 កម្រិតនឹងគ្រឿងក្រអូប គ្រឿងលាបផ្សេងៗ ជាអ្នកវៀរចាកការដកលើ
 ទ័រសនាសនៈខ្ពស់ នឹងទ័រសនាសនៈប្រសើរ ជាអ្នកវៀរចាកការទទួលខ្ញុំ
 មាននឹងប្រាក់ ជាអ្នកវៀរចាកការទទួលខ្ញុំដង្ហាតាតិស្រស់ ជាអ្នកវៀរ
 ចាកការទទួលខ្ញុំសាច់ស្រស់ ជាអ្នកវៀរចាកការទទួល ខ្ញុំស្រីនិងនាង
 កុមារី ជាអ្នកវៀរចាកការទទួលខ្ញុំខ្ញុំស្រីនិងខ្ញុំប្រុស ជាអ្នកវៀរចាកការ
 ទទួលខ្ញុំព័រនឹងចៀម ជាអ្នកវៀរចាកការទទួលខ្ញុំមាននឹងជ្រូក ជាអ្នក
 វៀរចាកការទទួលខ្ញុំដំរី គោ សេះ លា ឆ្មោល នឹងញី ជាអ្នកវៀរចាក
 ការទទួលខ្ញុំស្រីនិងចង្ការ ជាអ្នកវៀរចាកការប្រកបវៀរៗ ខ្ញុំខ្នុរកម្ម
 គឺ ទាំងបុត្រ ឬក្មេងបង្កពេលស្រីស្រព ជាអ្នកវៀរចាកការយល់គំនិត

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ មជ្ឈិមនិកាយ

តុណ្ហក្កដកំសក្កដមាទក្កដា បដិវិរត្តា ហោតិ
 ឧត្តរាជទក្កដាទិកតិសារិយោកា បដិវិរត្តា ហោតិ
 ធនទទ្ធពតទ្ធវិបរាមោសអាណាបសហសាការា បដិ-
 វិរត្តា ហោតិ ។ សោ សន្តុដ្ឋោ ហោតិ កាយ-
 បរិហារិកោធិ ចិវរេន ក្កច្ឆិបរិហារិកោធិ ចិស្គាចាតេន
 យេន យេនេវ បក្កមតិ សមាធាយេវ បក្កមតិ ។
 សេយ្យជាថិ ធាម បក្ខី សកុណោ យេន យេនេវ
 ឧតិ សបត្តការោ ឧតិ ឯវមេវ តិក្កុ សន្តុដ្ឋោ
 ហោតិ កាយបរិហារិកោធិ ចិវរេន ក្កច្ឆិបរិហា-
 រិកោធិ ចិស្គាចាតេន យេន យេនេវ បក្ក-
 មតិ សមាធាយេវ បក្កមតិ ។ សោ ឥមិចា
 អរិយេន សីលក្កន្ធន សមន្តាភារោ អជ្ឈន្តិ
 អទវជ្ជសុខំ បដិសំវេទនតិ ។ សោ ចក្កុចា រូបំ
 ទិស្វា ន ទិមិត្តក្កាហំ ហោតិ ធានុក្យក្កន្ធក្កាហំ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ មជ្ឈិមនិកាយ

ជាអក្ករៀបចំការទោបាកដោយជញ្ជីន ទោបាកដោយភាវនាមាស ចំនង
 ទោបាកដោយស្វាសៈស្វាសំ ជាអក្ករៀបចំការកិច្ចសាសនា បន្ត ឆ័ន
 កោតិកា ជាអក្ករៀបចំការកិច្ចសាសនា សម្រាប់ ចាប់ចង ធ្វើមនុស្សឲ្យ
 រង្សីផ្លូវ ឬនាំហែនយកទ្រព្យ ។ បុត្តនោះ ជាអក្ករៀបចំការសាសនាដោយ
 ចិវគ្រាន់តែការពារខ្លួនកាយ សាសនាដោយចិល្លាបាត គ្រាន់តែរក្សា
 ផ្លូវផ្ទៃ បើទៅក្នុងទីណា ។ កាន់យកគ្រឹមតែចិវ ឆ័នចិល្លាបាតប៉ុណ្ណោះ
 ទៅ ។ ដូចជាបក្សសកុណជាតិ បើហើរទៅក្នុងទីណា ។ មានតែឧម្មុន
 ស្របទៅក្នុងទីនោះ ។ យ៉ាងណាមិញ គិតជាអក្ករៀបចំការសាសនាដោយចិវ
 គ្រាន់តែរក្សាខ្លួនកាយ សាសនាដោយចិល្លាបាត គ្រាន់តែរក្សាផ្លូវផ្ទៃ
 បើទៅក្នុងទីណា ។ កាន់យកគ្រឹមតែចិវឆ័នចិល្លាបាតប៉ុណ្ណោះទៅ យ៉ាង
 នោះដែរ ។ គិតនោះ ប្រកបដោយសីលក្ខន្ធិ បីប្រសើរនេះហើយ
 រមែងបានតែសេចក្តីសុខ ដែលមិនមានទោសក្នុងសន្តាន ។ គិតនោះ
 ឃើញរូបដោយភ្នែក មិនកាន់យកខ្លួនមិត្ត មិនកាន់យកខ្លួនអនុក្យក្កន្ធានៈ

យត្វាធិការណាមេនំ ចក្កត្រ័យំ អសំវុតំ វិហារន្តំ
 អភិជ្ឈាធាមនស្សា ចាបកា អកុសលា ធម្មា
 អន្តរាស្សវេយ្យំ តស្ស សំវាយ បដិបដ្ឋតិ រក្ខតិ
 ចក្កត្រ័យំ ចក្កត្រ័យេ សំវរំ អាបដ្ឋតិ ។ សោភេន
 សន្និ សុត្វា... យោនេន កន្ធិ ហាយត្វា... ជិក្ខុយេ សំ
 សាយត្វា... កាយេន ដោដ្ឋតិ ធុស្សត្វា... មនសា
 ធម្មំ វិញ្ញាយេ ន ធម្មត្ថត្ថាហិ ហោតិ នាទុក្ខត្វានត្ថាហិ
 យត្វាធិការណាមេនំ មន្តត្រ័យំ អសំវុតំ វិហារន្តំ
 អភិជ្ឈាធាមនស្សា ចាបកា អកុសលា ធម្មា
 អន្តរាស្សវេយ្យំ តស្ស សំវាយ បដិបដ្ឋតិ រក្ខតិ
 មន្តត្រ័យំ មន្តត្រ័យេ សំវរំ អាបដ្ឋតិ ។ សោ
 ភមិនា អរិយេន ឥន្ទ្រិយសំវរេន សមធម្មាគតា អដ្ឋត្ថំ
 អព្យាសេកសុចំ បដិសំវេនេតិ ។ សោ អភិក្កន្តេ
 បដិក្កន្តេ សម្មជាទកាវិ ហោតិ អាលោកិកេ
 វិលោកិកេ សម្មជាទកាវិ ហោតិ សម្មត្ថិតេ បសា-
 វិកេ សម្មជាទកាវិ ហោតិ សម្មជិបត្តចិវិធារណេ

ពួកអកុសលធម៌ដ៏លាមក គឺអភិជ្ឈាធិការណស្ស វេទន៍ជាប់តាមភិក្ខុន្ត្រះ
 ព្រោះភិយាមិនសង្រួមនូវចក្កត្រ័យណា ភិក្ខុនោះក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួម
 នូវចក្កត្រ័យនោះ រក្សានូវចក្កត្រ័យ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងចក្កត្រ័យ ។
 ភិក្ខុនោះ ឮសំឡេងដោយត្រចៀក... ឮគំនរដោយច្រមុះ... ឮលូលសេ
 ដោយអណ្តាត... តាមត្រូវដោយដង្ហើម... ដឹងនូវធម៌ដោយចិត្ត
 គឺមិនកាន់យកនូវធម៌ មិនកាន់យកនូវអនុញ្ញាត្តិ ពួកអកុសល-
 ធម៌ដ៏លាមក គឺអភិជ្ឈាធិការណស្ស វេទន៍ជាប់តាមភិក្ខុន្ត្រះ ព្រោះ
 ភិយាមិនសង្រួមនូវមន្តត្រ័យណា ភិក្ខុនោះក៏ប្រតិបត្តិដើម្បីសង្រួម នូវ
 មន្តត្រ័យនោះ រក្សានូវមន្តត្រ័យ ដល់នូវការសង្រួមក្នុងមន្តត្រ័យ ។
 ភិក្ខុនោះ ប្រកបដោយការសង្រួមនូវមន្តត្រ័យដ៏ប្រសើរនេះ ហើយវេទន៍
 ឮលូលនូវសេចក្តីសុខ ដែលមិនលាយឡំដោយតិលេស ក្នុងសក្តានុ ។
 ភិក្ខុនោះ កាលយោធាទៅមុខ ឬយោធាវិលត្រឡប់ ក៏ដឹងខ្លួន កាល
 មើលទៅមុខ ឬមើលទៅសង្ស័យ ។ ក៏ដឹងខ្លួន កាលបង្ហាត់ដំរើង
 ឬលាត់ដំរើង ក៏ដឹងខ្លួន កាលច្រង្រង់ នូវសត្វដ៏ បាត្រ ចិវិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុខសិទ្ធិបិដក

សម្មជានកាវី ហោតិ អសីតេ បីតេ ទាយិកេ សាយិកេ
សម្មជានកាវី ហោតិ ឧត្តារប្បស្សាវកោ ម្នេ សម្មជាន-
កាវី ហោតិ កតេ បីតេ ធិសិន្នេ សុត្តេ ជាតវិកេ
កាសិកេ គុណីកាវេ សម្មជានកាវី ហោតិ ។

[៥៦] សោ ឥមេន ច អរិយេន សីលក្កន្ធន
សមដ្ឋាគតោ ឥមេន ច អរិយេន ឥន្ទ្រិយសីវរេន ស-
មដ្ឋាគតោ ឥមេន ច អរិយេន សតិសម្មជញ្ញេន
សមដ្ឋាគតោ វិភីត្តិ សេនាសនំ កជតិ អវត្តំ វុត្តម្មលំ
បព្វតំ កត្តវំ កិរិកុហំ សុសាទំ វេចតិ អន្តោកាសំ
បលាលបុញ្ញំ ។ សោ បដ្ឋាកតំ បិណ្ឌចានប្បជីក្កោ
ធិសីនតិ បល្លង្គី អាភុជិត្វា ឧជុំ កាយំ បណិជាយ
បរិមុខំ សតិ ឧបដ្ឋបេត្វា ។ សោ អភិជ្ឈំ លោកេ
បហាយ វិកតាភិជ្ឈេន ចេតសា វិហាតិ អភិជ្ឈាយ
ចិត្តំ បរិសោទេតិ ព្យាចានប្បដោសំ បហាយ
អព្យាបន្ថចិត្តោ វិហាតិ សត្វចាលាក្ខតហិតាទុ-
កម្មំ ព្យាចានប្បដោសា ចិត្តំ បរិសោទេតិ មីនមិទ្ធិ
បហាយ វិកតមីនមិទ្ធា វិហាតិ អាណកសញ្ញំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបទ្កកសិទ្ធិ

កំជីវន្តន កាលស្មី ជីត ទំការស្មី ទទួលសេ កំជីវន្តន កាលបន្ទោបន៍
នូវឧបារៈនិវបស្សាវៈ កំជីវន្តន កាលជីវ ឈរ អធិយ ដេតលកំ
ក្រក់ឡើង និយាយ ប្រស្រៀម កំជីវន្តន (ទាំងអស់) ។

[៥៦] កិក្កុខាវៈ ប្រកបព្រមដោយសីលក្កន្ធដ៏ប្រសើរនេះផង ប្រ-
កបព្រមដោយការសង្រួមនូវឥន្ទ្រិយដ៏ប្រសើរនេះផង ប្រកបព្រមដោយ
សតិ នឹងសម្មជញ្ញៈដ៏ប្រសើរនេះផង ស្វែងរកតែទីសន្តិសុខស្ងៀម
គឺព្រៃ គល់ឈើ ភ្នំ ញាតកំ ភ្នំភ្នំ ព្រៃស្មោះ ព្រៃធំ ទីវាល គំនរ
ចំបើង ។ កិក្កុខាវៈលុះត្រឡប់មកពីបិណ្ឌចានវិញ ក្នុងវេលាគ្រាយភក្ត
កំអង្គុយក្នុងភ្នំ កម្រងកាយឱ្យត្រង់ ផ្អែកសិទ្ធិមានមុខឆ្ពោះទៅរក
(កម្មជាន) ។ កិក្កុខាវៈ លះបង់នូវអភិជ្ឈក្នុងលោក មានចិត្តប្រាស
ចេញចាកអភិជ្ឈ ជម្រះចិត្តឱ្យស្អាតចាកអភិជ្ឈ លះបង់នូវព្យាបាទ
ជាគ្រឿងប្រឡូក មានចិត្តមិនច្រកបដោយព្យាបាទ មានសចក្តិអនុគ្រោះ
ដល់សក្ខីសត្វដោយប្រយោជន៍ ជម្រះចិត្តឱ្យស្អាតចាកព្យាបាទជាគ្រឿង
ប្រឡូក លះបង់នូវមីនមិទ្ធិ ប្រាសចេញចាកមីនមិទ្ធិ មានសចក្តិសំគាល់

ព្រះបាទសុរិយោវរ្ម័ន ទី១ ព្រះបាទជ័យវរ្ម័ន ទី១

សតោ សម្បជានោ ជីវិតមន្តា ចិត្តំ បរិសោធន៍
ឧទ្ធចក្កក្កុដំ បហាយ អនុទូតោ វិហារិ អជ្ឈត្តំ
វេសន្តចិត្តោ ឧទ្ធចក្កក្កុដា ចិត្តំ បរិសោធន៍ វិចិត្តិ
បហាយ តិណ្ឌវិចិត្តោ វិហារិ អគដិកដិ កុស-
លេសុ ធម្មេសុ វិចិត្តោ ចិត្តំ បរិសោធន៍ ។

(៥៧) សោ ឧបេ បញ្ច ជីវិតមន្តា បហាយ
ចេតសោ ឧបេតិលេសេ បញ្ចាយ ឧទ្ធចក្កក្កុដា
វិវេទ្ធ កាមេហិ វិវិទ្ធ អកុសលេហិ ធម្មេហិ
សវិតត្តំ សវិចារ វិវេកដិ ចិត្តសុទ្ធំ ចម្រើ ឈាម
ឧបេសម្បជ្ជ វិហារិ វិតត្តាវិចារិ វេសន្ត អជ្ឈត្តំ
សម្បសាធនំ ចេតសោ ឧបេតិកាវិ អវិតត្តំ អវិចារិ
សមាធនំ ចិត្តសុទ្ធំ ឧត្តមំ ឈាម ឧបេសម្បជ្ជ
វិហារិ ចិត្តសោ ច វិវេកា ឧបេតិកា ច វិហារិ
សតោ ច សម្បជានោ សុទ្ធចក្ក កាយេន បដិសិវេនេតិ

ព្រះបាទសុរិយោវរ្ម័ន ទី១ ព្រះបាទជ័យវរ្ម័ន ទី១

ឧទ្ធចក្ក មានសតិវិជ្ជាសម្បជ្ជក្កៈ ជម្រះចិត្តឱ្យស្អាតចាកចិត្តច្រើន លេបដំ
ដុំឧបេកក្កុដា មិនមានសេចក្តីរើកាយ មានចិត្តស្ងប់ស្ងាត់ក្នុងសន្តាន
ជម្រះចិត្តឱ្យស្អាតចាកឧទ្ធចក្កក្កុដា លេបដំដូរវិចិត្តោ មានវិចិត្តោក្នុង
ហើយ មិនមានសេចក្តីរើកាយ ក្នុងកុសលចម្រើនឡាយ ជម្រះចិត្ត
ឱ្យស្អាតចាកវិចិត្តោ ។

(៥៨) លុះកុះនោះ លេបដំដំណោះចំណង់ ៨ យ៉ាងនេះ ដែល
ជាឧបេកក្កុដាសរសេរចិត្ត ជាឧបេកក្កុដាច្រើន ឱ្យមានកំឡាំងថយបាន
ហើយ ក៏ស្ងប់ចាកកាយចំណង់ឡាយ ស្ងប់ចាកអកុសលចម្រើនឡាយ
បានដល់ដូចដូចនេះ ប្រកបដោយវិនិច្ឆ័យចិត្តវិចារៈ មាននែប៊ីតិវិចិត្តសុទ្ធ
ដែលតើតម្កល់សេចក្តីស្ងប់ ក៏សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយដំណាច់ចំណង់
លុះចាប់ដំណើរវិនិច្ឆ័យចិត្តវិចារៈអស់ហើយ ក៏បានដល់ដូចដូចនេះ ជា
ឧបេកក្កុដាច្រើនក្នុងសន្តានឱ្យបាន ប្រកបដោយសេចក្តីជ្រះថ្លា គឺមាន
សភាពជាចិត្តស្ងប់ស្ងាត់ ដំណើរវិនិច្ឆ័យចិត្តវិចារៈ មាននែប៊ីតិវិចិត្តសុទ្ធ
ដែលតើតម្កល់សេចក្តីស្ងប់ ក៏សម្រេចសម្រាន្តនៅ ដោយដំណាច់
ចំណង់ ៨ លុះមានចិត្តឡើយណាចាកចិត្តវិជ្ជា ប្រកបដោយឧបេកក្កុដា
ថែមចំណង់សតិវិជ្ជាសម្បជ្ជក្កៈផង សោយដូរស្រុកដោយនាមកាយផង

យន្តិ អវហោ អាចិក្ខុន្តិ ឧបេក្ខតោ សតិមា
 សុទ្ធវិហារីតិ តតិយំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ជំ វិហារតិ
 សុទ្ធស្ស ច បហាថា ទុក្ខស្ស ច បហាថា បុត្រោ
 សោមនស្សនោមនស្សនំ អនុត្តមា អនុក្ខមសុទ្ធំ
 ឧបេក្ខាសតិចារិសុទ្ធិ ចតុត្ថំ ឈានំ ឧបសម្មជ្ជំ
 វិហារតិ ។

[៥៨] សោ ឯវិ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធេ
 ចរិយោនាតេ អនុត្តរោ វិតត្ថបក្កិលេសេ មុនុក្ខតេ
 កម្មជ័យេ វិភេ អនេក្ខប្បត្តេ បុត្រេវិកាសាទុស្សៈ
 តិញ្ញាលាយ ចិត្តំ អភិជ្ឈាមេតិ សោ អនេកវិហិតំ
 បុត្រេវិកាសំ អនុស្សតិ សេយ្យជីវិ ឯកំបិ ជាតិ

ព្រះអរិយៈទាំងឡាយ តែងសរសើរនូវបុគ្គល ដែលបានអតិយជ្ជាន
 នោះថា ធម្មតាបុគ្គលដែលបាននូវអតិយជ្ជានហើយ រមែងប្រកបដោយ
 ទេវបក្ខ មានស្មារតី មានចម្រើននៅជាសុខដូច្នេះ ព្រោះហេតុ
 នៃអតិយជ្ជានណា ក៏បានដល់ នូវអតិយជ្ជាននោះ ច្រើនសម្រេច
 សម្រាន្តនោះដោយវិធានបឋម៦ លុះលះបង់នូវសុខផង លះបង់នូវ
 ទុក្ខផង មានសោមនស្ស នឹងទោមនស្សអស់ទៅក្នុងកាលមុនផង ទើប
 បានដល់នូវចក្ខុជ្ជាន មានការឃ្លាំងមិនជាទុក្ខ មិនរមែងជាសុខ
 គឺជាទេវបក្ខ មានស្មារតីចរិយ្យដោយទេវបក្ខវិទនា ក៏សម្រេចសម្រាន្ត
 នៅដោយវិធានបឋម៦ ។

[៥៨] កាលបើចិត្តរបស់គិត្តនោះ តាំងនៅល្អបរិសុទ្ធជាតិរណ្តចម្រើន
 ជាចិត្តដូច្នេះ មិនមានទិដ្ឋិលោភតិរិលេស ប្រាសចាកទុក្ខលេស មាន
 សភាពជាចិត្តទង់ គួរដល់ការវិនិច្ឆ័យ ជាចិត្តនឹងចំណី មិនញាប់ញ័រទៅតាម
 ការឃ្លាំងដោយប្រការដូច្នេះហើយ គិត្តនោះ ក៏បង្កើនចិត្តទៅដើម្បីបុត្រ
 និងវិសាទុស្សតិញ្ញាណ គឺប្រាថ្នាលើកឃើញនូវលំដាប់ទន្ធដែលកាស្រ័យ
 ទៅក្នុងកាលមុន គិត្តនោះ លើកឃើញនូវបុត្រនិវាស គឺលំដាប់ទន្ធដែល
 កាស្រ័យនៅក្នុងកាលមុនជាច្រើនប្រការ គឺលើកឃើញបាន ១ ជាកន្លះ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុទ្ធិបបទស្ថាន

មុនុក្កតេ កម្មនិយម វិភេទ អាណេក្ខប្បក្កេ សត្តានិ
 ទុក្ខបទានញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិធម្មាមេតិ សោ
 និទ្ធនេ ធម្មតា វិសុទ្ធនេ អតិក្កន្តមាទុសកោទុ
 សត្តេ បស្សតិ វេទានេ ឧបបជ្ជមានេ ហិរិ
 បណីតេ សុវណ្ណេ ទុក្ខណ្ណេ សុតតេ ទុក្ខតេ
 យជាគម្មបតេ សត្តេ បជាធាតិ ឥមេ វត
 កោត្តោ សត្តា កាយទុក្ខវិនេន សម្មាសតា ។ បេ ។
 អរិយានំ ឧបវាទកា មិច្ឆាធិដ្ឋិតា មិច្ឆាធិដ្ឋិតម្មសមា
 ធានា តេ កាយស្ស ភេតា បរម្មរណា អបាយិ
 ទុក្ខតិ វិជិតាតិ វិជយិ ឧបបជ្ជា ឥមេ វា ច
 កោត្តោ សត្តា កាយសុទ្ធិវិនេន សម្មាសតា
 ។ បេ ។ អរិយានំ អនុបវាទកា សម្មាធិដ្ឋិតា
 សម្មាធិដ្ឋិតម្មសមាធានា តេ កាយស្ស ភេតា
 បរម្មរណា សុតតិ សក្កំ លោកិ ឧបបជ្ជាតិ ឥតិ
 និទ្ធនេ ធម្មតា វិសុទ្ធនេ អតិក្កន្តមាទុសកោទុ សត្តេ
 បស្សតិ វេទានេ ឧបបជ្ជមានេ ហិរិ បណីតេ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ ចង្កៀមបបទស្ថាន

មានសភាពជាចក្ខុទទេ គួរដល់ការតាម ជាចក្ខុទទេចិន មិនញាប់ញា
 រៅតាមអារម្មណ៍ ដោយប្រការដូច្នេះហើយ ភិក្ខុនោះក៏បង្កើនចក្ខុទេ
 ដើម្បីចក្ខុបញ្ចកញ្ញាណ គឺប្រាជ្ញាជីវិត ខ្សែចក្ខុទទេចិន លេសសត្វទាំង
 ព្រួយ ភិក្ខុនោះមានចក្ខុទទេ កន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា ក៏បាន
 ឃើញខ្សែចក្ខុសក្កក់ក្នុងចក្ខុ កំពុងកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ខ្លះ
 មានប្រយុទ្ធនៈ កាត្រក់ខ្លះ មានគតិល្អខ្លះ គតិអាក្រក់ខ្លះ ភិក្ខុនោះជីវិត
 ច្បាស់ខ្សែសត្វ ដែលប្រព្រឹត្តទៅតាមកម្មរបស់ខ្លួនថា អើហ្ន៎ សត្វទាំងនេះ
 ប្រកបដោយកាយទុក្ខវិនេន ។ បេ ។ ភិក្ខុនោះខ្សែចក្ខុអោយបុគ្គល មាន
 សេចក្តីយល់ខុស ប្រកាន់អំពើដែលយល់ខុស លុះសត្វទាំងអម្បាល
 នោះ បែកបាយរាងកាយ ទាំងមុខអំពីសេចក្តីស្តាប់ ក៏រមែងចូលទៅ
 កើត ក្នុងកំណើតនៃគំនិត ប្រេត អសុរកាយ ទាំងនេះ អើហ្ន៎
 ចំណែកសត្វពួកនេះ ប្រកបដោយកាយទុក្ខវិនេន ។ បេ ។ ជាសត្វមិន
 ភិក្ខុនោះ ខ្សែចក្ខុអោយបុគ្គល មានសេចក្តីយល់ត្រូវ ប្រកាន់ខ្សែអំពើ
 ដែលយល់ត្រូវ លុះសត្វទាំងអម្បាលនោះ បែកបាយរាងកាយ ទាំង
 មុខអំពីសេចក្តីស្តាប់ ក៏រមែងទៅកាន់ស្ថានភូមិលោក ភិក្ខុនោះ
 មានចក្ខុទទេចិនសុទ្ធ កន្លងហួសចក្ខុរបស់មនុស្សធម្មតា បានឃើញ
 ខ្សែចក្ខុសក្កក់ក្នុងចក្ខុ កំពុងកើត ជាសត្វថោកទាបខ្លះ ខ្ពង់ខ្ពស់ខ្លះ

សុវណ្ណ ធុន្ទរណ៍ សុភតេ ធុន្ទរណ៍ យថាភាគមាត
សត្តេ បដាបាតិ ។

[២០] សោ ឯវិ សមាហិតេ ចិត្តេ បរិសុទ្ធ បរិ-
យោជានេ អនុវិណា វិកត្តបក្កិលេសេ មុនុក្កតេ កម្ម-
ជ័យេ មិតេ អាទេញ្ចប្បត្តេ អាសវាចំ ទយញ្ញាលាយ
ចិត្តំ អភិវិជ្ជាមេតិ ។ សោ ឥទំ ធុន្ទរណ៍ យថាភូតំ
បដាបាតិ អយំ ធុន្ទសមុទយោតិ យថាភូតំ បដាបាតិ
អយំ ធុន្ទឯរោជានតិ យថាភូតំ បដាបាតិ អយំ ធុន្ទ-
ឯរោជកាមិចំ បដិបទាតិ យថាភូតំ បដាបាតិ ឥមេ
អាសវាតិ យថាភូតំ បដាបាតិ អយំ អាសវសមុទយោតិ
យថាភូតំ បដាបាតិ អយំ អាសវឯរោជានតិ យថាភូតំ
បដាបាតិ អយំ អាសវឯរោជកាមិចំ បដិបទាតិ
យថាភូតំ បដាបាតិ ។ តស្ស ឯវិ ជាទតោ ឯវិ
បស្សតោ កាមាសវាចំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ កាសវាចំ ចិត្តំ
វិមុច្ចតិ អវិជ្ជាសវាចំ ចិត្តំ វិមុច្ចតិ វិមុត្តស្មំ វិមុត្តមិតិ
ញ្ញាណំ ហោតិ ទីលា ជាតិ វុសិតិ ព្រហ្មចរិយំ

តាវបល្លង្កៈ ប្រភគ្រតៈ តាវតតិល្លង្កៈ តតិគ្រតៈ វេមនីដិដ្ឋ
ភកសក្ខ ប្រព្រឹត្តិវេតាមកម្មបល្លង្កៈ យ៉ាងនេះឯង ។

[២១] កាលបើចិត្តរបស់ភិក្ខុភាន់នៅល្អ បរិសុទ្ធ ជាចិត្តផ្លូវផង
មិនមានទីលំនៅកាលគិតលេស ប្រាសចាកឧបកិលេស មានសភាពជាចិត្ត
ទន់ គួរដល់ការងារ ជាចិត្តនឹងផង មិនញាប់ញ័រទៅតាមអារម្មណ៍យ៉ាង
នេះហើយ ភិក្ខុនោះក៏បង្កើនចិត្តទៅដើម្បីអាសវក្នុងញ្ញាណ គឺប្រាជ្ញាជា
គ្រឿងដ៏ដ្ឋានមិ ដែលធ្វើឲ្យអាសវៈឲ្យអស់ទៅ ។ ភិក្ខុនោះ ដឹងច្បាស់
តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាហេតុឱ្យកើតទុក្ខ
ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាសភាពលេចទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា
នេះជាផ្លូវប្រតិបត្តិទៅកាន់ចរិតលេចទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាអាសវៈ
ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាហេតុឱ្យកើតអាសវៈ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា
នេះជាសភាពលេចអាសវៈ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាផ្លូវប្រតិបត្តិ
ទៅកាន់ចរិតលេចអាសវៈ ។ កាលបើភិក្ខុនោះ ដឹងយ៉ាងនេះ ឃើញ
យ៉ាងនេះហើយ ចិត្តក៏ចេញចាកអាសវៈផង ចិត្តក៏ចេញចាកអាសវៈផង
ចិត្តក៏ចេញចាកអវិជ្ជាសវៈផង កាលបើចិត្តឲ្យផុតស្រឡះហើយ សេចក្តី
ដឹងថា ចិត្តផុតស្រឡះហើយ ក៏កើតមានប្រាកដ មួយទៀត ភិក្ខុ
ដឹងច្បាស់ថា ជាតិរបស់អញអស់ហើយ ព្រហ្មចរិយចមិនសម្រេចហើយ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមវគ្គស្ថាន

កកំ កាលីយំ ចាបរំ វត្តត្តាយាតិ បដាចាតិ
អយំ វុទ្ធតិ ព្រាហ្មណ បុគ្គលោ នេវត្ថន្តោ
ចាត្ថបរិភាបនាទុយោកមទុយុក្ខោ ន បរន្តោ ន
បរមរិភាបនាទុយោកមទុយុក្ខោ សោ អនត្ថន្តោ
អបរន្តោ និដ្ឋេវ នម្មេ និប្បាតោ និព្វតោ
សីតីកុតោ សុខប្បដិសវេនី ព្រហ្មកុតេន អត្តនា
វិហាតីតិ ។

(២០) ឯវិ វុត្តោ យោជម្ភោ ព្រាហ្មណា កាយ-
ស្មន្តំ ឧទេនំ ឯតនោវាច អភិក្ខន្តំ កោ ឧទេន អភិក្ខន្តំ
កោ ឧទេន សេយ្យជាថិ កោ ឧទេន និក្ខន្តិតិ វា
ឧក្កដេយ្យ បដិច្ចន្តិ វា វិវេយ្យ មុឡស្ស វា មក្កំ កា-
ចិត្តេយ្យ អន្ធការេ វា តេលប្បដ្ឋោតិ ជារេយ្យ ជក្កុ-
មាត្តា វា និ ឧក្ខន្តិតិ ឯវេវកោតា ឧទេនេន អនេកា-
បរិយាយេន នម្មោ បកាសិតោ ឯសាហំ កវន្តំ ឧទេនំ
សារាណំ កប្បាមិ ជម្ពត្តំ វិកុសឡ័យ ឧបាសកំ មិ កវិ
ឧទេនោ ជារតុ អន្ធកត្តោ ចាណុបេតិ សារាណ្ឌត្ថន្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមវគ្គស្ថាន

កិច្ចវិសេស្ត្រវេទី វិបាសន្ត្រៃស្រេចអស់ហើយ កិច្ចវិសេស្ត្រវេទីនេះមិនមាន
ឡើយ ឆ្ងល់ព្រាហ្មណ៍ នេះហៅថា បុគ្គលមិនកំដៅខ្លួនឯង ពុំ
មិនប្រកបការព្យាយាមកំដៅខ្លួនឯង មិនកំដៅអ្នកដទៃ ពុំមិនប្រកប
ការព្យាយាមកំដៅអ្នកដទៃ បុគ្គលនោះឈ្មោះថា មិនកំដៅខ្លួនឯង ពុំ
មិនកំដៅអ្នកដទៃ មិនមានសេចក្តីស្រឡាញ់ មានសេចក្តីរលត់ទុក្ខ
ត្រង់ក្រដៃ សោយសេចក្តីសុខ មានខ្លួនប្រសើរ សម្រេចសម្រាន្តនៅ
ដោយវិធានដ៏ពុំ ២ ក្នុងបច្ចុប្បន្ននេះឯង ។

(២១) កាលដែលទទេនកិច្ច គោលយ៉ាងនេះហើយ យោជម្ភ-
ព្រាហ្មណ៍ បាននិយាយនឹងទទេនកិច្ចមានកាយដូច្នេះថា បពិត្រទទេន
ដ៏ចម្រើន ភ្ជឹច្បាស់ណាស់ បពិត្រទទេនដ៏ចម្រើន ភ្ជឹច្បាស់ណាស់ ដើម្បីដែល
លោកម្ចាស់ទទេនដ៏ចម្រើន សំដែងដោយអានកបរិយាយយ៉ាងនេះ ដូចជា
គេផ្សារចស់ដែលក្តៅ ឬដូចជានៅបើកបញ្ជីត្រូវចស់ដែលបិទបាំង ពុំនោះ
ដូចគេប្រាប់ដូច្នេះ ដល់អ្នកវិនិច្ឆ័យ ពុំនោះលោកដូចជាគេប្រាប់ប្រចាំ
ក្នុងទីនឹង ដោយគិតថា បុរសមានទុក្ខ វេទនាឃើញរូបពុំបាន
ខ្ញុំសូមដល់ខ្ញុំព្រះទទេនដ៏ចម្រើន ព្រះចម្រើន ព្រះកិត្តសង្ឃដ៏ដ៏ចម្រើន
ចម្រើន ចាប់ដើមតាំងពីចំនេះទៅ សូមព្រះទទេនដ៏ចម្រើន ប្រាប់ខ្ញុំ
ខ្ញុំព្រះករុណាថាជាឧបាសក ដល់ខ្ញុំសារាណមន៍ ស្មើដោយជីវិត ។

មា ៖ ខា មី ភ្នំ ព្រាហ្មណ៍ ស្រណាំង អគមាសិ តមេវ ភ្នំ
 ភក្ត្រំ ស្រណាំង កប្បាហិ យមហិ ស្រណាំង កតោតិ ។
 កហិ បទ ភោ ឧទេន ឯតហិ សោ កវី កោតោ
 វិហាតិ អហិ សម្មាសម្ពុត្តោតិ បរិវេត្តោ ខោ ព្រា-
 ហ្មណ៍ ឯតហិ សោ ភកា អហិ សម្មាសម្ពុត្តោតិ ។
 សទេ ហិ មយំ ភោ ឧទេន សុណាយ្យាម តំ
 ភក្ត្រំ កោតមំ ធនសុ^(១) យោជនេសុ ធនបិ មយំ
 យោជនាមិ កត្តយ្យាម តំ ភក្ត្រំ កោតមំ ធនស្រាយ
 អហាត្ថំ សម្មាសម្ពុត្តំ សទេ^(២) មយំ ភោ ឧទេន
 សុណាយ្យាម តំ ភក្ត្រំ កោតមំ វិសតិយា យោជនេ-
 សុ... វិសតិយា យោជនេសុ... ធនាធិសាយ យោជ-
 នេសុ... បញ្ញាសាយ យោជនេសុ បញ្ញាសិបិ មយំ
 យោជនាមិ កត្តយ្យាម តំ ភក្ត្រំ កោតមំ ធនស្រាយ
 អហាត្ថំ សម្មាសម្ពុត្តំ យោជនេសតេបិ មយំ ភោ
 ឧទេន សុណាយ្យាម តំ ភក្ត្រំ កោតមំ យោជនេសតិបិ

១ ១. ធនសុបិ ។ ២ ១. វិសតិ វិស្សតិ ។

ខា ខតិកុកបថា មាសព្រាហ្មណ៍ អ្នកកុំយកគាតា ជាទីពឹងឡើយ
 គាតាយកព្រះមានព្រះភាគអង្គណាជាទីពឹង អ្នកចូរយកព្រះមានព្រះភាគ
 អង្គនោះជាទីពឹងចុះ ។ យោជបុរស្ត្រព្រាហ្មណ៍សួរថា បពិត្រព្រះខេន
 ដ៏ចម្រើន ចុះឥឡូវនេះ ព្រះតោតមដ៏ចម្រើន ជាអហេតុសម្មាសម្ពុត្តអង្គ
 នោះគង់នៅក្នុងទីណា ។ ខា ខតិកុកបថា មាសព្រាហ្មណ៍ ឥឡូវនេះ
 ព្រះកតវិន្តអហេតុសម្មាសម្ពុត្ត ព្រះអង្គបរិនិព្វានទៅហើយ ។ យោជបុរ-
 ស្ត្រព្រាហ្មណ៍តបថា បពិត្រព្រះខេនដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើយើងខ្ញុំ ឮ
 ដំណឹងថា ព្រះតោតមដ៏ចម្រើនអង្គនោះ គង់ក្នុងទីចំនួន ១០ យោជន៍
 យើងខ្ញុំគួរទៅកាន់ទីចំនួន ១០ យោជន៍ ដើម្បីចូលនឹងព្រះតោតមដ៏ចម្រើន
 ជាអហេតុសម្មាសម្ពុត្តអង្គនោះដែរ បពិត្រព្រះខេនដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើ
 យើងខ្ញុំ ឮដំណឹងថា ព្រះតោតមដ៏ចម្រើនអង្គនោះ គង់ក្នុងទីចំនួន ២០
 យោជន៍ . . . ក្នុងទីចំនួន ៣០ យោជន៍ . . . ក្នុងទីចំនួន ៤០
 យោជន៍ . . . ក្នុងទីចំនួន ៥០ យោជន៍ យើងខ្ញុំ ក៏គួរទៅកាន់ទីចំនួន
 ៥០ យោជន៍ ដើម្បីចូលនឹងព្រះតោតមដ៏ចម្រើន ជាអហេតុសម្មាសម្ពុត្ត
 អង្គនោះដែរ បពិត្រព្រះខេនដ៏ចម្រើន ប្រសិនបើយើងខ្ញុំ ឮដំណឹង
 ថា ព្រះតោតមដ៏ចម្រើនអង្គនោះ គង់ក្នុងទីចំនួន ១០០ យោជន៍

មយំ កង្កេយ្យាម ភំ ភវន្តំ កោតមំ ឧស្សបាយ
 អរហន្តំ សម្មាសម្ពុទ្ធិំ យតោ ច ខោ ភោ ឧទេន
 ចរិទ្ធិតោ សោ ភវំ កោតមោ បរិទ្ធិតំចំ មយំ
 ភំ ភវន្តំ កោតមំ សវណា កថាម ធម្មញ្ញ
 ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសកំ មំ ភវំ ឧទេនោ ធារេតុ
 អដ្ឋតត្ថោ ចាណុបេតិ សវណាដ្ឋតិ អត្ថំ ច មេ ភោ
 ឧទេន អដ្ឋកជា ទេវសីកំ ទិច្ចភិក្ខុំ ទណតិ
 តតោ អហំ ភោតោ ឧទេនស្ស ឯកំ ទិច្ចភិក្ខុំ
 ទណមីតិ ។

[៦៦] ភី បទ តេ ប្រាហ្មណ អដ្ឋកជា ទេវ-
 សីកំ ទិច្ចភិក្ខុំ ទណតិ ។ បញ្ចចំ^(១) ភោ ឧទេន
 កហាបណសតាទិទិ ។ ច ខោ ប្រាហ្មណ កថ្យតិ

១ ខ. ឧបសម្ពាសកំ ទិស្សតំ ។

យេនិច្ចំ ភីគ្គវតោ កាតំចំចន្ទន ១០០ យោជនំ ដើម្បីច្បបនិព្វន្ធ
 គោតមដំចំរើន ជាអហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធីនោះដែរ បពិត្រព្រះឧទេន
 ដំចំរើន កាលបើព្រះគោតមដំចំរើន ព្រះអង្គបរិទ្ធិតានៅហើយ ក៏យើង
 ខ្ញុំសូមដល់ ខ្ញុំព្រះគោតមដំចំរើនអង្គនោះ ដែលព្រះអង្គបរិទ្ធិតានៅ
 ហើយផង ព្រះធម៌ផង ព្រះភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹងទីរលឹក សូមព្រះ
 ឧទេនដំចំរើន ប្រាប់ខ្ញុំព្រះករុណា ថាជាឧបាសក ដល់ខ្ញុំសវណៈ
 ស្មើដោយជីវិត តាំងពីថ្ងៃនេះជាដើមតទៅ បពិត្រព្រះឧទេនដំចំរើន
 ព្រះរាជាក្នុងដែនអង្គៈ ទ្រង់ប្រទាននិច្ចកិក្ខុ ដល់ខ្ញុំព្រះករុណា កែ
 សព្វៗ ថ្ងៃ ខ្ញុំព្រះករុណាសូមប្រគេននិច្ចកិក្ខុមួយចំណែក អំពីនិច្ចកិក្ខុ
 នោះ ដល់ព្រះឧទេនដំចំរើន ។

[៦៦] ឧទេនភិក្ខុសូរថា ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ ចុះព្រះបាទអង្គៈទ្រង់
 ប្រទាននិច្ចកិក្ខុចំនួន ដល់អ្នក សព្វៗ ថ្ងៃ ។ យោដមុខប្រាហ្មណ៍
 ភបថា បពិត្រព្រះឧទេនដំចំរើន ព្រះបាទអង្គៈ ទ្រង់ប្រទាន ៥០០
 កហាបណៈ ។ ឧទេនភិក្ខុភបថា ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ យេនិច្ចមិត្ត

ជាត្រូវបដិសេធ បដិក្កហេតុផ្ដុំ ។ ស. ៤ តំ កោ
 ឧទេស្ឋ(១) ៥ កប្បតិ វិហារំ កោតា ឧទេស្ឋ កា-
 រមេស្សមីតិ ។ ស. ៤ ទោ មេ ភំ ព្រាហ្មណ
 វិហារំ កាការមតុកាមោ ចាដលីបុត្ត សង្ឃស្ស
 ឧបដ្ឋានសាលំ កាការមេស្សមីតិ ។ ឥមិបាហំ(២) កោ-
 តា ឧទេស្ឋ កិយ្យាសោ មក្កាយ អត្តមាថា
 អភិរោ យំ មំ ភំ ឧទេស្ឋ សង្ឃ ធា(៣)
 សមាទមេតិ ឯសាហំ កោ ឧទេស្ឋ ឯស្ស ៥
 ឯត្ថកិក្កាយ អបរាយ ៥ ឯត្ថកិក្កាយ ចាដលីបុត្ត
 សង្ឃស្ស ឧបដ្ឋានសាលំ កាការមេស្សមីតិ ។ អ-
 ថទោ យោជន្តៈ ព្រាហ្មណ ឯស្ស ៥ ឯត្ថ-
 កិក្កាយ អបរាយ ៥ ឯត្ថកិក្កាយ ចាដលីបុត្ត
 សង្ឃស្ស ឧបដ្ឋានសាលំ កាការមេស្ស ។ សា
 ឯត្ថរហំ យោជន្តៈ វត្ថុតិ ។

យោជន្តៈ ធម្មៈ ធម្មៈ ។

១ ឧ. ម. កោតា ឧទេស្ឋតិ វិហារំ ។ ២ ឧ. ឥមិបាហំ ។ ៣ ឧ. ម. ធានំ ។

ទទួលបាននឹងប្រាកដ ។ យោជន្តៈព្រាហ្មណ៍ធ្វើយថា បព៌ត្រព្រះ
 ទេវទេវដ៏ចម្រើន បើសាស្ត្រាភិបាលមិនឲ្យ ឱ្យព្រះករុណានឹងឱ្យជាងធ្វើ
 វិហារប្រគល់លោកម្ចាស់ទេវទេវដ៏ចម្រើន ។ ទេវទេវកុកុបថា ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ បើអ្នកចង់ឱ្យជាងធ្វើវិហារឱ្យអាក្រក់ ចូរឱ្យជាងសង់ទុបដ្ឋាន-
 សាលាប្រគល់សង្ឃ ទៅក្នុងក្រុងបាដលីបុត្ត ។ យោជន្តៈ-
 ព្រាហ្មណ៍ពោលថា លោកម្ចាស់ទេវទេវដ៏ចម្រើន ចូលឱ្យព្រះករុណាឱ្យ
 ធ្វើទានចំពោះសង្ឃ ដោយហេតុណា ឱ្យព្រះករុណាបានចិត្តក្រអៅ
 រីករាយនៃប្រមាណ ចំពោះលោកម្ចាស់ទេវទេវដ៏ចម្រើន ដោយហេតុនេះ
 បព៌ត្រលោកម្ចាស់ទេវទេវដ៏ចម្រើន ឱ្យព្រះករុណានេះ នឹងឱ្យជាងធ្វើ
 ទុបដ្ឋានសាលាប្រគល់សង្ឃក្នុងក្រុងបាដលីបុត្ត ដោយឱ្យគាត់នេះផង
 ដោយឱ្យគាត់នេះផង ។ លំដាប់នោះ យោជន្តៈព្រាហ្មណ៍ ក៏ឱ្យ
 ជាងធ្វើទុបដ្ឋានសាលាប្រគល់សង្ឃក្នុងក្រុងបាដលីបុត្ត ដោយឱ្យគាត់
 នោះផង ដោយឱ្យគាត់នេះផង ។ ឥឡូវនេះ សាលានោះ គេហៅ
 ថា យោជន្តៈ ។

ចម្លើយ យោជន្តៈ ធម្មៈ ។

បញ្ចប់ បង្គំស្តេច

(៦៣) ឯវា ឬ សុតិ ។ ឯកំ សមយំ កកក
កោសលេសុ ចារិកញ្ចាមាមោ មហាតា កិក្ខុសង្ឃេន
យេន ឱបាសាធំ^(១) បាម កោសលាធំ ប្រាហ្មណ៍ក្តា-
មោ គន្ថសវី ។ តត្រុ សុធំ កកក ឱបាសាធំ វិហារតិ
ឧត្តរេន ឱបាសាធំ ទេវវេន សាលវេន ។ តេន
ទោ បទ សមយេន ទង្គិ ប្រាហ្មណ៍ ឱបាសាធំ
អដ្ឋវសតិ សត្តស្សធំ សតិណាកដ្ឋានកំ សទញ្ញំ
ភជកោតិ រញ្ញា បសេននិបា កោសលេន ទង្គិ
ភជនាយំ ប្រាហ្មណ៍ ។

(៦៤) អស្សេសុំ ទោ ឱបាសាធំកា^(២)
ប្រាហ្មណ៍មហាមតិកា សមណោ ទលុ កោ
កោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យតុលា បទ្ធវិកោ
កោសលេសុ ចារិកញ្ចាមាមោ មហាតា កិក្ខុ-
សង្ឃេន សត្វិ ឱបាសាធំ អនុប្បត្តោ ឱបាសាធំ
វិហារតិ ឧត្តរេន ឱបាសាធំ ទេវវេន សាលវេន

១. ឬ បាវា ។ ២. ឬ បាវា ។

បង្គំស្តេច ទី ៥

(៦៥) ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះបាទព្រះ
ភាគ ទ្រង់ពុទ្ធជំណើរទៅកាន់បារិក ក្នុងដែនកាសល ព្រមដោយ
គំនុស្សង្ស័យច្រើន ក៏បានដល់ទៅស្រុកប្រាហ្មណ៍ ឈ្មោះឧបាសា
លស៍ដែនកាសល ។ ដំណឹងនោះឮថា ព្រះបាទជាត្រង់គង់ក្នុង
សាលវេនជាទេវវេន^(១) នៅទាំងជើងឧបាសាទ្រោម ជិតឧបាសាទ្រោម ។
ក្នុងសម័យនោះឯង មានប្រាហ្មណ៍ម្នាក់ ឈ្មោះចង្គិ នៅកស្រីយ
និងឧបាសាទ្រោម ដែលជាស្រុកកុះករដោយសត្វនិងមនុស្ស បរិច្ចលា
ដោយស្មៅសន្លឹកទឹក បរិច្ចលាដោយឆ្នេរក្រហម ជាស្រុកព្រះរាជទ្រព្យ
ដែលព្រះរាជាបសេននិបាសល ទ្រង់ព្រះរាជទានជាព្រះរាជអំណោយ
ដ៏ប្រសើរ គឺទ្រង់ប្រទានដោយដំបូង ។

(៦៦) ពួកប្រាហ្មណ៍និងមហាមតិនៅក្នុងឧបាសាទ្រោម បាន
ឮដំណឹងថា ព្រះសមណគោតមជាសក្យបុត្រទ្រង់ចេញចាកសក្យក្រគូល
ទ្រង់ព្រះផ្នួស ទ្រង់ពុទ្ធជំណើរមកកាន់បារិក ក្នុងដែនកាសល ព្រម
ដោយគំនុស្សង្ស័យច្រើន បានដល់មកឧបាសាទ្រោម អប្បវិនិច្ឆ័យក្នុង
ក្នុងឧបាសាទ្រោម ក្នុងសាលវេនជាទេវវេន នៅទាំងជើងឧបាសាទ្រោម

១. ក្នុងពុទ្ធនោះ ឧត្តរេននិងទេវវេនឯក្នុងពុទ្ធនោះ បានឈ្មោះថា ទេវវេន ឬ ទង្គិ
ហៅថា សាលវេន កំបាត ។ ឧត្តរេន ។

តំ ទោ មន កវន្តំ គោតមំ ឯវំ កល្យាណោ
 កិក្ខុសង្ខោ អត្តត្ថោ ឥតិមំ សោ កកា
 អរហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាធរណសម្មេទ្ធោ សុគតោ
 លោកវិន្ទ អនុត្តរោ បុរិសធម្មសារាជំ សត្វា
 ទេវមនុស្សាធិ ពុទ្ធា កកា សោ ឥមំ លោកិ
 សទេវតំ សមាភតំ សព្វហ្មតំ សស្សមណាព្រាហ្មណ៍
 បដំ សទេវមនុស្សំ សយំ អភិញ្ញា សន្និកត្វា បរវេនតំ
 សោ ធម្មំ នេសេតំ អាទិកល្យាណំ មជ្ឈិក-
 ល្យាណំ បរិយាសាទកល្យាណំ សាគ្គិ សុឡញ្ញំ
 កៅលបរិបុណ្ណំ បរិសុទ្ធិំ ព្រហ្មធរិយំ បកាសេតំ

កិក្ខុសង្ខោ នៃព្រះគោតមដ៏ចម្រើន អង្គរនោះ ក្នុងប្បវត្តន្តោយសុរសោយ
 យ៉ាងនេះថា ព្រះមានដាក់អង្គនោះ ព្រះអង្គនាញពាក្យសេចក្តីសៅហ្មង
 គ្រប់យ៉ាង ព្រះអង្គត្រាស់ដឹងនូវញោយរួចមិច្ចាតាំងដោយប្រពៃចំពោះ
 ព្រះអង្គ ព្រះអង្គបរិបូណ៌ដោយផ្ទៃនៃធរណៈ គឺសេចក្តីចេះដឹង និង
 គ្រឿងផលបុគ្គលធម្មប្រព្រឹត្ត ព្រះអង្គមានព្រះដំណើរល្អទៅកាន់ព្រះ
 និព្វាន ព្រះអង្គប្រាបច្បាស់នូវគ្រលោក ព្រះអង្គប្រសើរដោយសីលា-
 ទិគុណ រកបុគ្គលណាមួយស្មើគ្នា ព្រះអង្គជាអ្នកទូន្មាននូវបុរសដែល
 គួរទូន្មានបាន ព្រះអង្គជាស្រ្តីទៅកាន់នឹងមនុស្សចាស់ឡាយ ព្រះអង្គបាន
 ត្រាស់ដឹងនូវអាយស្រូតមិ ព្រះអង្គលែងវិលត្រឡប់មកកាន់គតច្ឆ័យៀក
 ព្រះអង្គបានធ្វើទីដាក់ច្បាប់ ដោយប្រាជ្ញា ចំពោះព្រះអង្គ នូវ
 លោកនេះ ព្រមទាំងទេវលោក មារលោក ព្រហ្មលោក នូវពពួក
 សត្វ ព្រមទាំងសមណៈនិងព្រាហ្មណ៍ ទាំងមនុស្សជាសម្បត្តិទេព
 នឹងមនុស្សអំសេស ហើយប្រកាស ទ្រង់សុំផងធម៌ មានលំអ
 បទដើម មានលំអបទកណ្តាលនឹងបទចុង ព្រះអង្គប្រកាសនូវព្រហ្ម-
 ចរិយធម៌ ព្រមទាំងអង្គនិងព្យាបាទៈ ដ៏ពេញបរិបូណ៌ បរិសុទ្ធទាំងអស់

សាទុ ទោ បទ តថាវចានំ អរហតំ ទស្សនំ ហោតីតិ ។
 អថ ទោ ឱចាសានកា ព្រាហ្មណគហបតីកា ឱចា-
 សានកា ធិកុមិទ្ធា សង្ឃា សង្ឃកណ្ឌិក្កតា ឧត្តរេន
 មុទា កច្ឆន្តិ យេន ទេវវំ ណាលវំ ។ តេន
 ទោ បទ សមយេន ចន្តី ព្រាហ្មណោ ឧបរិ ចាសាន-
 ធិវា សេយ្យំ ឧបកតោ ហោតិ (១) ។

(៦៨) អនុសា ទោ ចន្តី ព្រាហ្មណោ ឱចាសា-
 នកោ ព្រាហ្មណគហបតីកោ ឱចាសានា ធិកុមិទ្ធា
 សង្ឃា សង្ឃកណ្ឌិក្កតោ ឧត្តរេន មុទេ កច្ឆន្តិ យេន
 ទេវវំ ណាលវំ ធិស្វាទ ទត្ថំ អាមន្តេសិ តិច្ឆ ទោ
 កោ ទត្ថេ ឱចាសានកា ព្រាហ្មណគហបតីកា ឱចា-
 សានា ធិកុមិទ្ធា សង្ឃា សង្ឃកណ្ឌិក្កតា ឧត្តរេន
 មុទា កច្ឆន្តិ យេន ទេវវំ ណាលវំ ធិ ។ អត្ថំ កោ
 ចន្តី សមណោ កោតមោ សក្យបុត្តោ សក្យ-
 កុលា បព្វជិតោ កោសលេសុ ចារិកញ្ចវមាមោ
 មហោតា ភិក្ខុសង្ឃេន សន្តិ ឱចាសានំ អនុប្បត្តោ

កំដរោវិវេល បាទ ឃើញបានច្រើននឹងព្រះអរហន្តទាំងឡាយ មានសភាព
 យ៉ាងហ្នឹង ជាការប្រកាស ។ លំដាប់នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍នឹង
 គហបតី ទៅក្នុងឧបាសាទត្រាម ចេញអំពីឧបាសាទត្រាមជាក្រុម
 ជានោះ មានមុខឆ្មោះទៅកាន់ឧត្តរេន សំដៅទៅកាន់សាលវ័នជា
 ទៅវ័ន ។ ក៏សម័យនោះឯង ចន្តីព្រាហ្មណ៍ចូលទៅដកក្នុងវេលាថ្ងៃ
 ព្រឹកឧបាសាទដ៏ខ្ពស់លើ ។

(៦៩) ចន្តីព្រាហ្មណ៍ បានឃើញពួកព្រាហ្មណ៍ នឹងគហបតី
 ទៅក្នុងឧបាសាទត្រាម ចេញអំពីឧបាសាទត្រាម ជាក្រុម
 ជានោះ មានមុខឆ្មោះទៅកាន់ឧត្តរេន ដើរត្រសងទៅកាន់សាលវ័ន
 ជាទៅវ័ន លុះឃើញហើយ ក៏និយាយទៅក្នុងមាត្រាថា ម្ចាស់ទុក្ខៈ
 ចុះហេតុអ្វីម្តង បានជាក្រុមព្រាហ្មណ៍នឹងគហបតី ទៅក្នុងឧបាសា-
 ទត្រាម ជាក្រុម ជានោះ មានមុខឆ្មោះទៅកាន់ឧត្តរេន ដើរ
 ត្រសងទៅកាន់សាលវ័នជាទៅវ័ន ។ ឧត្តរេនដ៏រាបថា បពិត្រលោក
 ចន្តីដ៏ចម្រើន មានព្រះសមណគោតម ជាសក្យបុត្រ ចេញចាកសក្យ-
 ត្រកូល ទ្រង់ព្រះផ្នួស ទ្រង់ព្រះដំណើរមកកាន់ចារិកក្នុងវេលាសាល
 ក្រមដោយភិក្ខុសង្ឃ ជាច្រើន ឥឡូវ បានមកដល់ឧបាសាទត្រាម

ឱចាសាដេ វិហរតិ ឧត្តរេន ឱចាសាទិំ ទេវវិទេ
 សាលវិទេ តំ ទោ បទ កវន្តំ កោតមំ ឯវំ កល្យាណោ
 កិត្តិសង្ខារោ អត្តកតោ ឥតិបិ សោ ភគវា អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធា វិជ្ជាធរណសម្បជ្ជោ សុគតោ លោកវិជ្ជ
 អនុត្តរោ បុរិសធម្មសារថិ សត្វា ទេវមនុស្សានំ
 ពុទ្ធា ភគវតិ តមេតេ កវន្តំ កោតមំ ទស្សនាយ
 ឧបសង្កម្ពីតិ ។ តេធិហំ ភោ ទត្ថេ យេន
 ឱចាសាទកា ព្រាហ្មណភហបតិកា តេឧបសង្កម្ពី
 ឧបសង្កម្ពីតា ឱចាសាទកោ ព្រាហ្មណភហបតិកោ ឯវំ
 វទេហំ ចង្កៀ ភោ ព្រាហ្មណោ ឯវំមាមា អាតមេន្តុ កិរ
 កវន្តោ ចង្កៀបិ ព្រាហ្មណោ សមណំ កោតមំ ទស្សនា
 យ ឧបសង្កម្ពីតិ(*) ។ ឯវំ ភោតំ ទោ សោ ទត្ថា
 ចង្កៀស្មន្ត ព្រាហ្មណស្មន្ត បដិស្សន្តា យេន ឱចាសាទ-
 កា ព្រាហ្មណភហបតិកា តេឧបសង្កម្ពី ឧបសង្កម្ពីតា

* ១. ២. ឧបសង្កម្ពីតិ ។

ប្រជន្និទេវកុស័យាលវិទេវាវេន ក្សេត្រាសាទត្រាម ធានាដេវ
 ខេត្តាសាទត្រាម កំភិត្តិសក្ការ្យ ខេត្តាសាទត្រាម ធានាដេវ
 ខេត្តាសាទត្រាម យ៉ាងនេះថា ព្រះមានព្រះកាតអង្គនោះ ជា
 អរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ប្រជន្និទេវកុស័យាលវិទេវាវេន ថាព្រះសុគត
 ប្រជន្និទេវកុស័យាលវិទេវាវេន ជាបុគ្គលប្រសើរមុខ ជាសាវ័ណ្ឌខេត្តាសាទត្រាម
 ជាសាស្ត្រាវេន ខេត្តាសាទត្រាម ព្រះអង្គបានប្រាសដ៏ធំ ឬ
 ចក្ខុវិស័យសព្វ ព្រះអង្គដែលនិយមកតាមតំបន់ ពួកព្រាហ្មណ៍និង
 ភហបតិទាំងនេះ ដើរចូលទៅដើម្បីគាល់ព្រះភាគដ៏ធំ ។ ចង្កៀ-
 ព្រាហ្មណ៍និយាយថា ម្ចាស់ខេត្តដ៏ធំ ចង្កៀ អ្នកចូលទៅរក
 ពួកព្រាហ្មណ៍និងភហបតិដែលនិយមកតាមតំបន់ ខេត្តាសាទត្រាម លុះចូលទៅដល់
 ហើយ និយាយដ៏ធំពួកព្រាហ្មណ៍និងភហបតិអ្នកនៅក្នុងខេត្តាសាទត្រាម
 យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់អ្នកទាំងឡាយដ៏ធំ ចង្កៀព្រាហ្មណ៍និយាយ
 យ៉ាងនេះថា សូមពួកអ្នកដ៏ធំទាំងឡាយ រើបំបង្កិចសិន ដូច្នេះចង្កៀ
 ព្រាហ្មណ៍និងចូលទៅគាល់ព្រះសមណភាគដ៏ធំ ។ ទត្ថាមាត្រាបន្តបន្ទាប់
 កាត្រចង្កៀព្រាហ្មណ៍ថា បាទ លោកដ៏ធំ ចូលទៅរកពួកព្រាហ្មណ៍
 និងភហបតិ ដែលនៅក្នុងខេត្តាសាទត្រាម កុះចូលទៅដល់ហើយ

ឱចាសានេកេ ព្រាហ្មណាភហមតិកេ ឯកនេវេន ចន្តី
កេ ព្រាហ្មណោ ឯវមាហា អកមេនុ កិវ កវត្តោ
ចន្តីមំ ព្រាហ្មណោ សមណំ កោតមំ ទស្សនាយ
ឧបសង្កម្មស្សតីតិ ។

[៦៦] ភេទ ទោ បទ សមយេន ជាតាវេន្តកាដិ
ព្រាហ្មណាដិ បក្ខមត្តាដិ ព្រាហ្មណសតាដិ ឱចាសានេ
បដិវសន្តំ កេនចិទេវ កវណីយេន ។ អស្សោសុំ ទោ
ភេ ព្រាហ្មណោ ចន្តី កិវ ព្រាហ្មណោ សមណំ
កោតមំ ទស្សនាយ ឧបសង្កម្មស្សតីតិ ។ អថ (១) ភេ
ព្រាហ្មណោ យេន ចន្តី ព្រាហ្មណោ ភេឧបសង្កម្មសុ
ឧបសង្កម្មត្វា ចន្តី ព្រាហ្មណំ ឯកនេវេនុំ សត្វំ កិវ
កវំ ចន្តី សមណំ កោតមំ ទស្សនាយ ឧបសង្ក-
ម្មស្សតីតិ ។ ឯវ ទោ (២) កេ ហោតិ អហំមិ សមណំ
កោតមំ ទស្សនាយ ឧបសង្កម្មស្សតីតិ ។ មា
កវំ ចន្តី សមណំ កោតមំ ទស្សនាយ ឧបសង្កម្ម

១ ឱ. ម. ឆវកោ ។ ២ ឱ. ម. (ក) មេ ។

បានកោសលេវាកក្កក្កព្រាហ្មណំនិវត្តហេតុ ដែលនៅក្នុងឧបាសាទត្រាម
ដូច្នេះថា ម្ចាស់អ្នកដំរើនចំណង ចន្តីព្រាហ្មណំនិយាយយ៉ាងនេះថា
សូមឲ្យអ្នកចំណង ឯងចង់ចង់សិន ដូចនិព្វានព្រាហ្មណំ ចង់ចូល
ទៅកាលព្រះភាគមវេរ ។

[៦៦] កិសម្មយេនាឯនំ បណ្ណក្កក្កព្រាហ្មណំ ដែលមកអំពី
ដែលដើរផ្សេងៗ មានក្កក្កព្រាហ្មណំចំនួន ៨០០ នាក់ នៅកម្រើយក្នុង
ឧបាសាទត្រាម ដោយកិច្ចការនិមួយៗ ក្កក្កព្រាហ្មណំចំណងនោះ
បានឮថា ចន្តីព្រាហ្មណំ នឹងចូលទៅកាលព្រះសមណភាគម ។ ទើប
ព្រាហ្មណំចំណងនោះ ខំឆ្ងល់ទៅកេចន្តីព្រាហ្មណំ ត្រង់កន្លែងដែល
គាត់នៅ លុះចូលទៅដល់ហើយ បាននិយាយទៅកេចន្តីព្រាហ្មណំ
ដូច្នេះថា ឮថា ចន្តីដំរើន នឹងចូលទៅកាលព្រះសមណភាគមមែន
ឬ ។ ចន្តីព្រាហ្មណំឆ្លើយថា ម្ចាស់អ្នកដំរើនចំណង យ៉ាងហ្នឹង
ហើយ ខ្ញុំឯងនឹងទៅកាលព្រះសមណភាគមមែន ។ ក្កក្កព្រាហ្មណំ
និយាយយ៉ាងៗ ចន្តីដំរើន កុំចូលទៅកាលព្រះសមណភាគម

ប្រាសាទឧត្តរ ចង្កៀង ចង្កៀងសំរោង

១ អរហតិ កវី ចង្កៀ សមណំ កោតមំ ឧស្សបាយ
 ឧបសង្កម្មិតុំ សមណោ ត្រូវ កោតមោ អរហតិ
 កវី ចង្កៀ ឧស្សបាយ ឧបសង្កម្មិតុំ កវីត្ថា
 ចង្កៀ ឧកតោសុជាតោ មាតិកោ ច បិគិកោ ច
 សំសុទ្ធក្ខហណិកោ យាវ សត្តមា បិតាមហាយុតា
 អត្ថិតោ អនុបត្តិដោ ជាតិវាទេន យម្យំ កវី
 ចង្កៀ ឧកតោសុជាតោ មាតិកោ ច បិគិកោ ច
 សំសុទ្ធក្ខហណិកោ យាវ សត្តមា បិតាមហាយុតា
 អត្ថិតោ អនុបត្តិដោ ជាតិវាទេន ឥមិយាបដ្ឋេន ១
 អរហតិ កវី ចង្កៀ សមណំ កោតមំ ឧស្សបាយ
 ឧបសង្កម្មិតុំ សមណោ ត្រូវ កោតមោ អរហតិ កវី
 ចង្កៀ ឧស្សបាយ ឧបសង្កម្មិតុំ កវីត្ថា ចង្កៀ អដ្ឋា
 មហាទូចោ មហាកោតោ កវីត្ថា ចង្កៀ តិណ្ឌិ
 វេនាទំ ហាភូ សង្ខេបណ្តែតដុកាង់ សាត្វាប្ប-
 កេនាបំ ឥតិហាសបញ្ចមាទំ បទេកោ វេយ្យាករ-
 ណោ លោកាយតមហាបុរិសលក្ខណេសុ អនុវាយ

ប្រាសាទឧត្តរ ចង្កៀង តំរំសេច្ចិសកសិចង្កៀប្រាសាទ

ឡើយ ចង្កៀដំប៉ែន មិនគួរចូលទៅកាល់ព្រះសមណគោតមទេ គួរ
 តែព្រះសមណគោតម ចូលមកចូបនឹងចង្កៀដំប៉ែនវិញ ដូចចង្កៀដំប៉ែន
 មានកំណើតបរិសុទ្ធចាំតែចំណែក គឺមានមាតានឹងមានបិតា ប្រសូត
 ចាកគតិដំប៉ែនសុទ្ធ តាំងអំពីកំណើនដ៏ដូនតាជាតំរប់ វេ មក មិនមានអ្នក
 ណាមួយ រកខំតែរៀបដោយពោលផលជាតិកំណើតបានឡើយ ចង្កៀ
 ដំប៉ែន មានកំណើតបរិសុទ្ធ ចាំតែចំណែក គឺមានមាតានឹងមាន
 បិតា ប្រសូតចាកគតិដំប៉ែនសុទ្ធ តាំងអំពីកំណើនដ៏ដូនតាជាតំរប់ វេ
 មក មិនមានអ្នកណាមួយ រកខំតែរៀប ដោយពោលផលជាតិ
 កំណើតបានឡើយ ដោយហេតុណា ហេតុនោះ បានជាចង្កៀដំប៉ែន
 មិនគួរចូលទៅកាល់ព្រះសមណគោតមទេ គួរតែព្រះសមណគោតមចូល
 មកចូបនឹងចង្កៀដំប៉ែនវិញ មួយទៀត ចង្កៀដំប៉ែន ជាអ្នកស្តុកស្តម្ភ
 មានទ្រព្យច្រើន មានគ្រឿងបរិភោគច្រើន មិនតែប៉ុណ្ណោះ ចង្កៀដំប៉ែន
 ចេះចប់ត្រូវទេ ព្រមទាំងគម្ពីរនិយម ទាំងគម្ពីររកដុត ព្រមទាំង
 អក្ខរក្សេកេ គឺសិក្ខានឹងខិត្ត ដែលមានតម្លៃអធិបាសៈ ជាតំរប់ ៥
 ជាអ្នកស្គាល់ខ្លួន ទាំងវេយ្យាករណ៍ ជាអ្នកមិនទាន់ដឹង គឺស្មាត់
 ដំបាញ់ក្នុងលោកយកសាស្ត្រ ទាំងមហាបុរិសលក្ខណេសុ អនុវាយ

ភវត្តិ ចន្ទី អភិរុទោ នស្សនិយោ ចាសានិកោ បរ-
 មាយ វណ្ណោតោកុរុកាយ សមន្តាគតោ ច្រហូរណ្ឌី
 ច្រហូរច្នសី អទុន្តាវកាសោ នស្សនាយ ភវត្តិ ចន្ទី
 សីលវា តុន្តសីលី តុន្តសីលេន សមន្តាគតោ ភវត្តិ
 ចន្ទី កាល្យាណវាចោ កាល្យាណវត្តារណោ ចោវិយា-
 វាយ សមន្តាគតោ វិសង្ខាយ អនេសកន្ធាយ
 អនុស្ស វិញ្ញាបនិយោ ភវត្តិ ចន្ទី ឧហុន្និ អាចរិយ-
 ប្បចរិយោ ភីលិ មាលាវកាសកានិ មន្តេ វាចេតិ ភវត្តិ
 ចន្ទី វត្តោ បសេននិស្ស គោសលល្អ សគ្គតោ
 កុកតោ មាធិតោ បូជិតោ អបចិតោ ភវត្តិ ចន្ទី
 ច្រហូរណស្ស ចោត្តរសាតិស្ស សគ្គតោ កុកតោ
 មាធិតោ បូជិតោ អបចិតោ ភវត្តិ ចន្ទី ឧបាសានិ
 អជ្ឈាវសតិ សន្តុស្សនិ សតិណាគដ្ឋានកំ សចញ្ចិ
 រាជកោកំ វត្តោ បសេននិសោ គោសលេន និច្ចំ
 រាជនាយំ ច្រហូរនយំ យម្យំ ភវិ ចន្ទី

មួយទៀត ចន្ទីជីវំរោន មានបុប្ផ គួរកត់ចំលើយមើល គួរជាទីផ្ទៀងផ្ទាត់
 ប្រកបដោយធាតុសម្បជ័យក្រៃលែង មានព្រះវិញ្ញាស្រដៀងនឹងព្រហ្ម
 មានសរីរៈស្រដៀងគ្នានឹងព្រហ្ម មានសក្ខីភាពយក្សទ្វេរនៃមើលមិន
 លែង មួយទៀត ចន្ទីជីវំរោន ជាអ្នកមានសីល មានសីលជីវំរោន ប្រកប
 ដោយសីលជីវំរោន មួយទៀត ចន្ទីជីវំរោន មានសំដីពិរោះ និយាយ
 សំដីពិរោះ ប្រកបដោយសំដីអក្រក្រ ជាសំដីច្បាស់លាស់ប្រាសចាក
 ខោស កាចង្វាក់អ្នកស្តាប់ឲ្យចូលចិត្តសេចក្តីដាក់លាក់បាន មួយទៀត
 ចន្ទីជីវំរោន ជាអាចារ្យ ជាប្រធានលើអាចារ្យនៃពួកដទៃច្រើន បាន
 បង្រៀនមនុស្សជាតិ ព្រមទាំង មួយទៀត ចន្ទីជីវំរោន ព្រះបាទ
 បសេននិកោសលតែងធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តីគោរព រាប់ពាន់ ឬជា
 កោតិក្រុង ពាន់ប៉ុន្មានសោតិព្រហ្មណ៍ ក៏តែងធ្វើសក្ការៈ ធ្វើសេចក្តី
 គោរព រាប់ពាន់ ឬជា កោតិក្រុងចន្ទីជីវំរោនដែរ មួយទៀត ចន្ទីជីវំរោន
 នៅគ្រប់គ្រងឧបាសាទគ្រាម ដែលជាស្រុកកុះករដោយមនុស្ស
 នឹងសត្វ សម្បូណ៌ដោយស្រូវ ទស នឹងទឹក បរិបូណ៌ដោយធរណីយា
 ជាស្រុកព្រះរាជទ្រព្យ ដែលព្រះបាទបសេននិកោសល ប្រទានជា
 ព្រះរាជការណ៍យជ័យស្រី គឺច្រើនប្រទានដោយដាច់ខាត ចន្ទីជីវំរោន

ប្រាហ្មណ៍ក្នុងឧបសគ្គ ក្នុងស្រុក

ឧបសគ្គ អដ្ឋាសត៍ សត្វស្សន៍ សត្វណាក្នុងកំ
សន្តិកំ រាជកោតិ រាជ បសេននិយា កោសលេន
និម្មិត រាជនាយ ប្រាហ្មណ៍ ឥតិយាបន្តេន ឧ
អរហតិ ករំ ចន្ទី សមណំ កោតមី ឧស្សនាយ
ឧបសគ្គមិត្តុ សមណោ ត្រេ កោតមោ អរហតិ
ករំ ចន្ទី ឧស្សនាយ ឧបសគ្គមិត្តុ ។

(៦៧) ឯវំ វុត្តេ ចន្ទី ប្រាហ្មណោ តេ ប្រាហ្មណ
ឯកនេវេត តេនហិ ភោ មមាមិ សុណាជ យជា
យជា មយមេវ អរហម តិ សមណំ កោតមី
ឧស្សនាយ ឧបសគ្គមិត្តុ ឧ ត្រេ អរហតិ សោ
ករំ កោតមោ អម្ពាតិ ឧស្សនាយ ឧបសគ្គមិត្តុ
សមណោ ទលុ ភោ កោតមោ ឧកោសុជាតោ
មាតិភោ ច បិតភោ ច សំសុទ្ធក្នុងហណិកោ យាវ
សត្វមា មិតាមហយុកា អក្ខតោ មទុបក្កដោ
ជាតិកំនេន យម្យំ សមណោ កោតមោ ឧកោ-
សុជាតោ ។ បេ ។ ជាតិកំនេន ឥតិយាបន្តេន

ប្រាហ្មណ៍ក្នុង ចន្ទីស្រុក ក្នុងសេនាសេនាប្រាសាទ

នៅប្រជុំគ្រងឧបសគ្គ ដែលជាស្រុកក្នុងដោយមនុស្សនិស្ស
សម្បូណិយាយាស្រី ឧស និស្សិត ចរិច្ចណិយាយពញាហារ ជា
ស្រុកព្រះរាជប្រាសាទ ដែលព្រះបាទបសេននិយាសេន ប្រទានជាព្រះរាជ-
កំណាយដ៏ប្រសើរ គឺព្រះរាជទានដោយចំណែក ដោយហេតុណា
ហេតុនេះបានជាចង្អុលដ៏ចំរើន មិនគួរចូលទៅចូលនឹងព្រះសមណោភាគម
ឡើយ គួរតែព្រះសមណោភាគម ចូលមកចូលនឹងចង្អុលដ៏ចំរើនវិញ ។

(៦៨) កាលបើពួកប្រាហ្មណ៍ និយាយយ៉ាងនេះហើយ ចន្ទី-
ប្រាហ្មណ៍ក៏និយាយនឹងប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ យ៉ាងនេះថា ខ្ញុំអ្នកដ៏ចំរើន
បើដូច្នោះ ចូរស្តាប់ពាក្យខ្ញុំសិនថា បើទុកជាយ៉ាងណា ។ ក៏គួរតែយើង
ចូលទៅគាល់ព្រះសមណោភាគមនោះវិញ មិនគួរឲ្យព្រះភាគមដ៏ចំរើន
នោះចូលមកចូលនឹងយើងទេ ខ្ញុំអ្នកទាំងឡាយដ៏ចំរើន ពូជាព្រះសមណ-
ភាគម មានជាតិបរិសុទ្ធច្រាស់ពីរចំណែក គឺទានព្រះទាននឹងព្រះចិត្ត
ប្រសូតហេតុគឺដ៏បរិសុទ្ធ តាំងពីកំណើត ខ្ញុំព្រះអយ្យកោសយ្យកា ជាតំរប់
៧មក មិនមានអ្នកណាគំរើល ដោយរោលដល់ជាតិកំណើតបាន
ឡើយ ព្រះសមណោភាគម មានជាតិដ៏ល្អ តាំងពីកំណើត ។ បេ ។
ដោយរោលដល់ជាតិកំណើតបានឡើយ ដោយហេតុណា ហេតុនេះ

ន អរហតិ ភោគមោ កវី ភោគមោ អន្តរាគម ឧស្សនាយ
 ឧបសង្កម្មតិ អថោ មយមេវ អរហម តំ កវីន្តា
 ភោគមំ ឧស្សនាយ ឧបសង្កម្មតិ សមណោ ទលុ
 ភោ ភោគមោ មហាតំ ហិរញ្ញសុវណ្ណំ ឱហាយ
 ចត្វជីកោ ភូមិកតំ ច វេហសដ្ឋកុ សមណោ ទលុ
 ភោ ភោគមោ នហោ វ សមាថោ សុសុកាឡ-
 កោសោ កាទ្រង យោឡនេន សមម្នាគតោ ចម្រើន
 វយសា អការស្មា អនកាវយំ ចត្វជីកោ សមណោ
 ទលុ ភោ ភោគមោ អកាមកានំ មាតាចិត្តំ
 អស្សុម្ពាទំ វុទ្ធានំ កេសមស្សំ ឱហាវេទ្ធ កា-
 សាយានំ វត្តានំ អប្បាធម្មា អការស្មា អនកាវយំ
 ចត្វជីកោ សមណោ ទលុ ភោ ភោគមោ អភិវចោ
 ឧស្សនិយោ មាសានិកោ ចរមាយ វណ្ណោត្តរាយ
 សមម្នាគតោ ព្រហ្មវណ្ណំ ព្រហ្មវច្ឆសំ អទុត្តរកោសោ
 ឧស្សនាយ សមណោ ទលុ ភោ ភោគមោ សីលវា

មិនគួរឱ្យព្រះភាគម៌ចំរើននោះ ចូលមកចូលចំរើនយើងទេ គួរតែយើងរាល់
 គ្នា ចូលទៅគាល់ព្រះភាគម៌ចំរើននោះដោយឆិត នៃអ្នកទាំងឡាយ
 ដ៏ចំរើន ពួកព្រះសមណភាគម ទ្រង់លះបង់មាសប្រាក់មានប្រមាណ
 ច្រើន ដែលប៉ុននៅលើដៃនិង ទាំងប៉ុននៅក្នុងហោស គឺក្នុង
 ក្រាសាទដ៏ចំរើន ហើយចេញទៅទ្រង់ព្រះផ្នួស នៃគ្នាយើង ពួក
 ព្រះសមណភាគម ព្រះអង្គជាកំឡោះនៅឡើយ មានព្រះកេសាឡ
 ស្រែល ប្រកបដោយវ័យដ៏ចំរើន គឺបឋមវ័យ ទ្រង់ចេញចាកគេហដ្ឋាន
 ចូលទៅកាន់ផ្នួស នៃគ្នាយើង ពួក ព្រះសមណភាគម កាលព្រះ
 វេទានាចិត្តានិច្ចព្រះហឫទ័យ (និងកាទ្រង់ព្រះផ្នួស) កំពុងមាន
 ព្រះក្រូចកាត់ ដោយទឹកព្រះទេស្ត ទ្រង់ព្រះក៏ខ្វែងសាយសាក
 ព្រះអង្គទ្រង់ដាក់ព្រះកេសា និងព្រះមស្ស ទ្រង់ព្រះកាសាវកស្រួ
 ហើយចេញចាកគេហដ្ឋាន ចូលទៅកាន់ផ្នួស នៃគ្នាយើង ពួក
 ព្រះសមណភាគម មានព្រះបុល្ល គួរឱ្យមើលមើល គួរជាទីជ្រះថ្លា
 ប្រកបដោយព្រះវណ្ណៈដ៏ល្អក្រលែង មានព្រះវណ្ណៈស្រដៀងនឹងព្រហ្ម
 មានព្រះសរីរៈស្រដៀងនឹងព្រហ្ម មានព្រះសក្ខីពណ៌កាយ គួរឱ្យចង
 មើលមើល នៃគ្នាយើង ពួកព្រះសមណភាគម ទ្រង់មានសីល

१६७

ප්‍රාග්ධනමය වර්ධනය කෙරෙහි අවධානය

អរិយសីលំ កុសលសីលំ កុសលេន សីលេន
សមញ្ញកថោ សមណោ ទលុ ភោ ភោតមោ ក-
ល្យាណវំថោ កល្យាណវំគ្គរណោ ចោរិយោ វិហាយ
សមញ្ញកថោ វិសង្ខាយ អនេលកន្ទាយ អនុស្ស
វិញ្ញាបនិយោ សមណោ ទលុ ភោ ភោតមោ ធម្មាដ្ឋិ
អាចិយប្បចិយោ សមណោ ទលុ ភោ ភោតមោ
ទីណាកាមរកោ វិភត្តចាចលោ សមណោ ទលុ
ភោ ភោតមោ កម្មវាជំ កិរិយវាជំ អចាចបុរក្ខារោ
ប្រាជ្ញញ្ញាយ ចជាយ សមណោ ទលុ ភោ ភោតមោ
ទុត្តាកុលា ចព្វជិតោ អសំរិទ្ធា ទត្ថិយកុលា សមណោ
ទលុ ភោ ភោតមោ អនុកុលា ចព្វជិតោ មហានុបា
មហាកោត សមណំ ទលុ ភោ ភោតមំ តិរោវាជំ

96.07

ဤစာချုပ်ကို ဝန်ဆောင်မှု ပေးသောအခါမှစ၍ အကျိုးခံစားခွင့်ရှိသူများအား

បានសីលវិប្រាសិរ បានសីលវិបាកុសល ប្រកបដោយសីលវិបាកុសល
 ខែឆ្នាំយើង ឮថាព្រះសមណគោតម បានព្រះវិហារិកេរ បានព្រះកុទ្ធ-
 ដីកាដីលិកេរ ប្រកបដោយវិហារិកេរសេដ្ឋក្រុង ជាព្រះវិហារិកេរសេដ្ឋក្រុង
 ព្រាសបាតនាស កាចញ្ញាដ៏អក្កស្តាប័ន្ធទ្រព័ន្ធសេចក្តីល្អសំលាស់បាន
 ខែឆ្នាំយើង ឮថាព្រះសមណគោតម ជាតាចារ្យជាប្រធានលីកាចារ្យ
 របស់ភូគព្ភជន្មច្រើន ខែឆ្នាំយើង ឮថាព្រះសមណគោតម អស់កាលក
 ហើយ ព្រាសបាតនាសសេចក្តីស្រើចស្រាលហើយ ខែឆ្នាំយើង ឮថាព្រះ
 សមណគោតម ជាតាចារ្យ ជាតាចារ្យ ព្រះអង្គទ្រង់ធ្វើចម្រើនដល់គោតម
 ជាចក្ខុវិស័យ ក្នុងភូគព្ភប្រាសាទដ៏ល្អស្រស់ ខែឆ្នាំយើង ឮថា
 ព្រះសមណគោតម ចេញចាកព្រះកូលដ៏ខ្ពង់ខ្ពស់ ជាព្រះកូលក្រសែប្រីយ៍
 មិនលាយឡំ ហើយមកទ្រង់ព្រះផ្នួស ខែឆ្នាំយើង ឮថាព្រះសមណ-
 គោតម ចេញចាកព្រះកូលដ៏ល្អស្រស់ បានទ្រព្យច្រើន បានភោគៈ
 ច្រើន មកទ្រង់ព្រះផ្នួស ខែឆ្នាំយើង ឮថាព្រះអង្គស្រឡាញ់ដល់ព្រះ

តិរេកធម្មតា សំបុត្តតុំ អាចច្នៃ ឥសី សមណំ ទលុ រោ
 តោតមំ អនេកានិ ទេវតាសហស្សានិ ចាលោហិ
 សរណំ កតានិ សមណំ ទលុ រោ តោតមំ
 ឯវំ កល្យាណោ កតិក្ខុសន្តោ អន្តក្ខតោ ឥតិបិ សោ
 កកា អហំ សម្មាសម្ពុទ្ធោ វិជ្ជាធរណសម្បជ្ជោ
 សុកតោ លោកវិទូ អនុត្តរោ បុរិសធម្មសារថិ សក្ខា
 ទេវមនុស្សានិ ពុទ្ធា កកាតិ សមណោ ទលុ រោ
 តោតោ ទ្ធគីសមហាបុរិសលក្ខណេ ឯសមញ្ញកតោ
 សមណំ ទលុ រោ តោតមំ រាជា មាគាជា
 សេនិយោ ឯម្ពិសារោ សប្បត្តនារោ ចាលោហិ សរណំ
 កតោ សមណំ ទលុ រោ តោតមំ រាជា
 មសេននិ កោសលោ សប្បត្តនារោ ចាលោហិ
 សរណំ កតោ សមណំ ទលុ រោ តោតមំ
 ប្រាហ្មណោ ចោក្ខុរសាតិ សប្បត្តនារោ ចាលោហិ
 សរណំ កតោ សមណោ ទលុ រោ តោតោ

អ្នកទៅជនបទក្រៅ តែងនាំគ្នាមកសាងសួនព្រះសមណគោម ខែត្នា
 យើង ឮថា ទៅតាច្រើនពាន់ បានដល់ព្រះសមណគោម ជាទីពឹង
 ស្មើដោយជីវិត ខែត្នាយើង ឮថា កតិក្ខុសត្វល្អនៃព្រះសមណគោម
 ល្បីរួចរាល់សុសលាយទៅ យ៉ាងនេះ ព្រះមានព្រះកាតព្វនោះ
 ជាអបោកសម្មាសម្ពុទ្ធ បរិច្ចារិដោយវិជ្ជាធម៌ចំណេះ ជាព្រះសុភម ជ្រាប
 ច្បាស់ទូលំទូលាយ ប្រសើរឯង ជាសាច់ខ្លួនខ្លួនបុរស ជាសាស្តា
 នៃទេវតាធម៌មនុស្សតាំងឡាយ បានត្រាស់ដឹងទូលំទូលាយសព្វធម៌ ជ្រងំ
 លែងរំលឹកកាន់កងច្រើន ខែត្នាយើង ឮថា ព្រះសមណគោម
 ច្រកបដោយមហាបុរិសលក្ខណៈ ពង្ស ប្រការ ខែត្នាយើង ឮថា ព្រះ
 បានពាន់សេនិយឯម្ពិសារ ព្រមទាំងព្រះរាជបុត្រ ព្រះអគ្គមហេសី
 បានដល់ព្រះសមណគោម ជាទីពឹងស្មើដោយជីវិត ខែត្នាយើង ឮ
 ថា ព្រះបាទមសេននិកោសល ព្រមទាំងព្រះរាជបុត្រ ព្រះអគ្គមហេសី
 បានដល់ព្រះសមណគោមជាទីពឹងស្មើដោយជីវិត ខែត្នាយើង ឮថា
 ព្រះបាទកោតិប្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំងបុត្រនិងអយ្យា បានដល់ព្រះសមណ
 គោមជាទីពឹងស្មើដោយជីវិត ខែត្នាយើង ឮថា ព្រះសមណគោម

ប្រាហ្មណ៍ ចង្អុល អនុវត្ត

ឱបាសាធំ អនុប្បត្តោ ឱបាសាធំ វិហាតិ ឧត្តរេន
 ឱបាសាធំ ទេវវិន័យ ឱបាសាធំ យេ បទ ទោ កោតិ
 សមណា វា ប្រាហ្មណា វា អន្តកំ កាមក្ខត្តិ
 អាត្មច្ឆន្ទំ អតិថិណោ តេ ហោត្តិ អតិថិ ទោ បទម្ពេហិ
 សក្កាតញ្ចា កុក្កាតញ្ចា មាណសញ្ចា បូជិតញ្ចា យម្យំ
 កោ សមណោ កោតមោ ឱបាសាធំ អនុប្បត្តោ
 ឱបាសាធំ វិហាតិ ឧត្តរេន ឱបាសាធំ ទេវវិន័យ
 សាសវនេ អតិថិម្នកំ សមណោ កោតមោ អតិថិ
 ទោ បទម្ពេហិ សក្កាតញ្ចា កុក្កាតញ្ចា មាណសញ្ចា
 បូជិតញ្ចា ឥមិចាចន្តេន ឧ អរហតិ សោ កវិ
 កោតមោ អន្តកំ ឧស្សបាយ ឧបសង្កម្មតិ អថទោ
 មយមេវ អរហម តំ កវន្តំ កោតមិ ឧស្សបាយ
 ឧបសង្កម្មតិ ឯត្តកំ ទោ អហំ កោ តស្ស កោតោ
 កោតមស្ស វណ្ណំ បរិបាមុណាមិ ឧ ច សោ កវិ
 កោតមោ ឯត្តកវណ្ណំ អបរិមាណវណ្ណំ ហិ សោ កវិ
 កោតមោ ឯត្តកមេកេនបិ កោ អន្តេន សមន្តាភោ

ប្រាហ្មណ៍ ចង្អុល ការពេលសរសើរព្រះបាទ

ស្តេចមកដល់ឧបាសាទត្រាមហើយ ឥឡូវនេះ គង់នៅក្នុងសាលវិន ជា
 ទេវវិន ជាទានវិនធិឧបាសាទត្រាម ជិតឧបាសាទត្រាម ពួកសមណៈ
 ប្រាហ្មណ៍ ណាមួយ ដែលមកដល់តាមក្នុង បេសយើងហើយ
 ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ពុំនោះ សុទ្ធតែជាភ្ញៀវ បេសយើង ភ្ញៀវ
 ហ្នឹងឯង ត្រូវតែយើងធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា នៃគ្នាយើង
 ក៏ព្រះសមណគោរពនេះឯង ស្តេចមកដល់ ឧបាសាទត្រាមហើយ
 ឥឡូវនេះ គង់ក្នុងសាលវិនទេវវិន ជាទានវិនធិឧបាសាទត្រាម ជិត
 ឧបាសាទត្រាម ឯព្រះសមណគោរពភ្ញៀវបេសយើង ភ្ញៀវហ្នឹង
 ឯង ក៏ត្រូវតែយើងធ្វើសក្ការៈ គោរព រាប់អាន បូជា ដោយចេតនា
 នេះហើយ បានជាមិនគួរឱ្យព្រះសមណគោរពដំបើនោះ ចូលមកចូល
 មិនយើងឡើយ តាមពិតគួរតែពូកយើងចូលទៅសាលព្រះសមណគោរព
 ដំបើនោះវាវិញ នៃគ្នាយើង ខ្ញុំជីវិតគុណ (ដែលគួរសរសើរ) បេស
 ព្រះគោរព ដំបើនោះ ត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះឯង តែព្រះគោរពដំបើនោះ
 នោះ មិនមែនមានគុណ ដែលគួរសរសើរ ត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះទេ ព្រោះព្រះ
 គោរពដំបើនោះ មានគុណនឹងរាប់នឹងប្រមាណពុំបាន នៃគ្នាយើង
 ព្រះគោរពដំបើនោះ ពោះបីព្រះអង្គប្រកប ដោយអង្គតែមួយ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមសុត្តន្តស្ក

ន អរហតិ សោ កវី កោតមោ អម្ពាភំ ឧស្សនាយ
 ឧបសង្កម្ភិតុំ អជេទា មយមេវ អរហាម តំ កវុទ្ធំ
 កោតមំ ឧស្សនាយ ឧបសង្កម្ភិតុទ្ធំ (១) ។ ភេទហិ
 កោ សទ្យេវ មយំ សមណំ កោតមំ ឧស្សនាយ
 ឧបសង្កម្ភិតុស្សមាតិ ។ អជេទា ចង្គិ ប្រាហ្មណោ
 មហាតា ប្រាហ្មណកណោ ឧស្មិ យេន កកក
 ភេទុបសង្កម្ភិតុ ឧបសង្កម្ភិតុ កកក ឧស្មិ សម្មោធិ
 សម្មោធិយំ កាមិ សារាណិយំ វិភិសាវេត្វា ឯកមន្តិ
 ធិសីទំ ។ ភេទ ទោ បទ សមយេន កកក វុឡ្យហិ
 វុឡ្យហិ ប្រាហ្មណោហិ សទ្ធិ កកក កកក កកក
 សារាណិយំ វិភិសាវេត្វា ធិសីទោ ហោតិ ។

[៦៨] ភេទ ទោ បទ សមយេន កាមទិកោ
 ឆាម(២) មាណវោ ធម្មារោ វុត្តសិរោ សោឡសវស្សុន្ត
 សីកោ ជាតិយោ ធិស្ឋិ វេតាធិ ហារក្ខ សធិយណ្ហ
 កោដុកាធិ សាត្វាវច្យុកោធិ ឥតិហាសបញ្ចមាធិ

១ ខ. ម. ឥតិសព្វេ វិស្សតិ ។ ២ ខ. កាមទិកោ តម ។ ឆ. កាមទិកោ តម ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមសុត្តន្តស្ក

ព្រះភាគមជ្ឈិមនិកាយ ក៏មិនគួរនឹងចូលមកចូលនឹងយើងទេ តាមពិតគួរ
 តែពួកយើងចូលទៅចូលនឹងព្រះភាគមជ្ឈិមនិកាយទៅ ។ ពួកប្រាហ្មណ៍
 និយាយគ្នាថា ខែគ្នាយើង បើដូច្នោះ ពួកយើងទាំងអស់គ្នានឹងទាំងគ្នា
 ចូលទៅកាលព្រះសមណភាគម ។ ទើបចង្អុលប្រាហ្មណ៍ ព្រមទាំង
 ពួកប្រាហ្មណ៍ច្រើននាក់ ចូលទៅកាលព្រះមានព្រះភាគ សុខចូលទៅ
 ដល់វាយ គឺពោលពាក្យសំណេះសំណាល ជាមួយនឹងព្រះមានព្រះ
 ភាគ សុខបញ្ចប់ពាក្យដែលគួរកើតឈរ និងពាក្យដែលគួរលើកហើយ
 ក៏អន្ទុយក្នុងទីសមគួរ ។ ក៏សម័យនោះឯង ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់
 ពោលពាក្យណាមួយ ទៅក្រៅប្រាហ្មណ៍ចាស់ ។ សុខបញ្ចប់ពាក្យ
 ដែលគួរលើកហើយ ក៏ទ្រង់នឹង ។

[៦៨] សម័យនោះឯង មានមាណវក៏ច្បោះថ្នាក់ ឈ្មោះ
 កាបទ័កៈ មានក្បាលកោរ មានអាយុប្រមាណ ១៦ ឆ្នាំ អំពីកំណើត
 ចេះចង្រៃត្រូវ ព្រមទាំងឆ្អឹងនិយាយ និងឆ្អឹងរកដុត ព្រមទាំង
 អក្ខរក្សា ក៏សំគាល់នឹងនឹក ដែលមានឆ្អឹងឥតិហាសជាតិរបស់ ៥

បទគោ វេយ្យាករណ៍ លោកាយតមហាបុរិសលក្ខណៈ
 លោកុ អនុយោ ភស្តុ បរិសាយ ឯសំប្រា ហោតិ ។
 លោ វុទ្ធិ វុទ្ធិ ប្រាជ្ញាណំ កកវតា សន្តិ
 មន្តយមាណំ អន្តរាណ កតំ ឱចាតេតិ ។ អដោ
 កកវតា កាបទិកំ មាណវំ អប្បសារេសិ មា អាយស្មា
 ការាជា វុទ្ធិ វុទ្ធិ ប្រាជ្ញាណំ មន្តយមាណំ
 អន្តរាណ កតំ ឱចាតេសិ^(១) កាបរិយោសាណំ អ-
 យស្មា ការាជា អាកមេតុតិ ។

(៦៧) ឯវិ វុទ្ធិ បណ្ឌិត ប្រាជ្ញាណំ កកវតំ ឯតេតិ ឯ
 មា កវិ កោតមោ កាបទិកំ មាណវំ អប្បសារេសិ
 កុលបុត្តោ ឯ កាបទិកោ មាណវោ ពហុស្សុតោ
 ឯ កាបទិកោ មាណវោ បណ្ឌិតោ ឯ កាបទិកោ
 មាណវោ កល្យាណវត្តោណោ ឯ កាបទិកោ មាណ-
 វោ បហោតិ ឯ កាបទិកោ មាណវោ កោតា កោតមេ
 សន្តិ អស្មី វេទេ បតិមន្តេតុតិ ។ អដោ កកវតោ

១. ខេត្ត ។ ម. ខេត្ត ។

ជាអក្ខរណ៍ ឬបទនិវេយ្យករណ៍ ជាអក្ខរណ៍ ឯស្ថាន-
 តាញក្នុងលោកាយសាស្ត្រ និងមហាបុរិសលក្ខណៈករណ៍សាស្ត្រ
 អន្តរាណ៍ក្នុងប្រជុំបរិសទ្ធានៈ ។ មាណវតា កុំនិយាយស្តាប់
 សំដីរបស់ពួកប្រាជ្ញាណ៍ចាស់ ។ ដែលកំពុងប្រែក្លាយ ទៅក្រែងមាន
 ព្រះភាគ ។ ទើបព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់យាត់កាបទិកមាណវតា
 ការព្រះមានភាយ កុំនិយាយស្តាប់សំដី របស់ពួកប្រាជ្ញាណ៍ចាស់ ។
 ដែលកំពុងប្រែក្លាយឡើយ ការព្រះមានភាយ ចូរចង្អុលដំបូងបំផុត
 សំដីអស្មិ ។

(៦៨) កាបទិកោ ព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 បណ្ឌិតប្រាជ្ញាណ៍ ក៏ប្រាបបង្គំទូលព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា ព្រះភាគម
 ដំបូង កុំយាត់កាបទិកមាណវតាឡើយ ឬក៏កាបទិកមាណវតា ជា
 កុលបុត្តផង ជាពហុស្សុតផង កាបទិកមាណវតា ជាបណ្ឌិតផង កាបទិក-
 មាណវតា ជាអក្ខរណ៍ពាក្យពិរោះផង កាបទិកមាណវតា កាបទិក
 ប្រែក្លាយពាក្យនោះ ជាមួយនឹងព្រះភាគដំបូងបំផុត ។ ទើបព្រះ

ឯកធម្មោសិ អត្ថា ទោ កាចជិតស្ស មាណវស្ស
 ភេវុដ្ឋោ ពាវចនេ កតំ កវិស្សតំ តថា ហិ មំ
 ប្រាហ្មណា សំបុរេក្កោន្តិកំ ។ អថេទា កាចជិតស្ស
 មាណវស្ស ឯកធម្មោសិ យថា មេ សមណោ
 កោតមោ ចក្កុចា ចក្កំ ឧបសំហវិស្សតំ អថាហិ
 សមណំ កោតមំ ចក្កំ បុច្ឆិស្សន្តិកំ ។ អថេទា
 កកវំ កាចជិតស្ស មាណវស្ស ទេតសា ទេតោ
 ចរិក្ខត្តមញ្ញាយ យេន កាចជិតោ មាណវោ ភេជំ
 ចក្កុជំ ឧបសំហវិស្សតំ ។ អថេទា កាចជិតស្ស
 មាណវស្ស ឯកធម្មោសិ សមណោហិតិ ទោ មំ
 សមណោ កោតមោ យក្កុចាហិ សមណំ កោតមំ
 ចក្កំ បុច្ឆេយ្យន្តិ ។ អថេទា កាចជិតោ មាណវោ
 កកវំ ឯកធម្មោសិ យេនិជំ កោ កោតម ប្រាហ្មណាជំ
 មោហាណំ មន្តបដិ ឥតិហិតិបាបវ្យាបយ ចិជកសម្ប-
 តាយ តត្ថ ច ប្រាហ្មណា ឯកសេន ចិជំ កត្តន្តិ
 ឥនេវេ សុច្ឆំ មោយមញ្ញន្តិ ឥន កវិ កោតមោ
 កំមាហិតិ ។

មានដោយ មានព្រះគម្រះយ៉ាងនេះថា កាចជិតមាណព មុខជាធិបតី
 សម្រេចត្រៃដ្ឋំ ក្នុងព្រះក្ខុស្ថាសនាដោយពិត ព្រោះហេតុនោះបាន
 ជាព្រះក្រាហ្មណ៍ លើកកាចជិតមាណពនោះជាត្រីមុខ ។ ត្រាវនោះ
 កាចជិតមាណព មានសេចក្តីត្រិះរិះ យ៉ាងនេះថា កាលណាបើព្រះ
 សមណោគាតម ទ្រង់ឡើងព្រះទ្រព្យគម្រកប់ភ្នែករបស់អញ អញនឹងស្តេច
 ប្រស្នាចំពោះព្រះសមណោគាតម ក្នុងកាលនោះ ។ លំដាប់នោះ ព្រះ
 មានព្រះភាគ ទ្រង់ជ្រាបដូច្នេះក្នុងចិត្តរបស់កាចជិតមាណពដោយ
 ព្រះហឫទ័យរបស់ព្រះអង្គហើយ ទើបឡើងព្រះទ្រព្យព្រះព្រះព្រះកាច-
 ជិតមាណព ។ ត្រាវនោះ កាចជិតមាណព មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាង
 នេះថា ព្រះសមណោគាតម មើលមកអញហើយគឺ បើដូច្នោះបាន
 តែអញស្តេចប្រស្នាចំពោះព្រះសមណោគាតម ។ លំដាប់នោះ កាចជិត-
 មាណព ព្រាចចង្អុលសួរព្រះមានព្រះភាគដូច្នេះថា បងព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន ចរមន្តហស់របស់ពួកក្រាហ្មណ៍ដែលប្រកាន់ត ។ ឆ្លាតដូច្នេះ
 ប្រកាន់តាមក្បួន ក៏ចង្អុលពួកក្រាហ្មណ៍ចំនងនោះ ពួកក្រាហ្មណ៍ដែល
 ដល់នូវសេចក្តីចូលចិត្តដោយចំណែកមួយថា ពាក្យនេះគឺថា ឯពាក្យ
 ដទៃជាដោយៈ ក្នុងសេចក្តីនេះ ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ទ្រង់សំដែងថា
 ដូចប្តេជ្ញាព្រាហ្មណ៍ ។

[៧០] ក៏ បង ការងារ អត្ថិ កោច ប្រាហ្មណ៍ ឯកប្រាហ្មណ៍ យោ ឯវមាហ អហមេតំ ជាតាម អហមេតំ បស្សមិ ឥនមេវ សង្ខំ មោឃៈ មញ្ញន្តិ ។ ហេ ហំនិ ភោ កោតម ។ ក៏ បង ការងារ អត្ថិ កោច ប្រាហ្មណ៍ ឯកាចរិយោចិ ឯកាចរិយច្យាចរិយោចិ យាវ សត្តមា អាចរិយមហាយុកា^(១) យោ ឯវមាហ អហមេតំ ជាតាម អហមេតំ បស្សមិ ឥនមេវ សង្ខំ មោឃៈ មញ្ញន្តិ ។ ហេ ហំនិ ភោ កោតម ។ ក៏ បង ការងារ យេថ តេ ប្រាហ្មណ៍ បុព្វកា ឥសយោ មន្ទានំ កត្តារោ មន្ទានំ បវត្តារោ យេសមិទំ ឯកាចរិយោចិ ប្រាហ្មណ៍ ហោរាណំ មន្ទាមិ កំភំ បវត្តំ សមិហំ កំ កន្ទុកាយន្តិ កន្ទុកាសន្តិ ភាសិកមន្ទុកាសន្តិ កំភិកមន្ទុកាចន្តិ សេយ្យជីវំ អដ្ឋកោ កមកោ

១ ឧ.ប. បិណ្ឌ ទិស្សនិ ។

[៧១] ព្រះមានព្រះភាគប្រាស្រ័យ ម្ចាស់ការងារ ចុះបណ្តា ប្រាហ្មណ៍ចំណង់ មានប្រាហ្មណ៍ណា រូប សូម្បីក្រឡា កោល យ៉ាងនេះ អញដឹងហេតុនេះ អញឃើញហេតុនេះ ពាក្យនេះគិត ឯពាក្យដទៃជាមួយ ដូច្នេះមានដែរឬទេ ។ កាចក្រក្បួន ឆ្វើយ ថា បពិត្រព្រះគោតម ដ៏ចម្រើន ពុំមានទេ ។ ម្ចាស់ការងារ ចុះបណ្តាប្រាហ្មណ៍ចំណង់ ប្រាហ្មណ៍រូប មានកាចក្រក្បួន គ្មាន ជាប្រធានលើកាចក្រក្បួនគ្មាន កំណត់ក្បួនកាចក្រ ជាតិយំ វេ មក កោលយ៉ាងនេះ អញដឹងហេតុនេះ អញឃើញ ហេតុនេះ ពាក្យនេះគិត ឯពាក្យដទៃជាមួយ ដូច្នេះមានដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះគោតម ដ៏ចម្រើន ពុំមានទេ ។ ម្ចាស់ការងារ ចុះ បណ្តាប្រាហ្មណ៍ចំណង់ មានពួកប្រាហ្មណ៍ណា ជាសីលានក្នុង ជាតិមុន ជាគុកគាត់តែងខ្ញុំមន្ត អ្នកការស្វែងមន្ត បទនៃមន្តចាស់នេះ ដែលពួកប្រាហ្មណ៍ណា បានស្រ្តីហើយ បានពាលហើយ បាន តាំងទុកហើយ ឥឡូវនេះ ពួកប្រាហ្មណ៍ ស្រ្តីតាមមន្តនោះ កោល តាមមន្តនោះ កោលតាមមន្តដែលគេពាលហើយ ហង្រៀនមន្តដែលគេ ហង្រៀនហើយ ពួកសីលាននោះ គឺសីលាន្នៈ អដ្ឋកៈ ឈ្មោះរាមកៈ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមច្ឆក្កសកៈ

វាមនេវេ វេស្សមិត្តោ យមភក្តិ អន្តិរសោ ការាជានោ
វាសេដ្ឋោ កស្សបោ ភក្កុ ភេបិ ឯវាហាសុ
មយមេតំ ជាតាម មយមេតំ បស្សម ឥនទេវ
សន្ធិំ មោឃមញ្ញន្តំ ។ ចោ ហិទំ ភោ កោតម ។

[៧១] នតិ កេវ ការាជន្តិ កោចំ ប្រាហ្មណ្ឌំ
ណាចំ ឯកប្រាហ្មណ្ឌចំ យោ ឯវាហា អហមេតំ
ជាតាម អហមេតំ បស្សម ឥនទេវ សន្ធិំ មោឃ-
មញ្ញន្តំ ទតិ កោចំ ប្រាហ្មណ្ឌំ ឯកាចរិយោចំ ឯ-
កាចរិយច្យាចរិយោចំ យាវ សន្តា អាចរិយមហយុកា
យោ ឯវាហា អហមេតំ ជាតាម អហមេតំ បស្សម
ឥនទេវ សន្ធិំ មោឃមញ្ញន្តំ យេច ភេ ប្រាហ្មណ្ឌំ
ចុត្តកា ឥសយោ មញ្ញន្តំ កត្តារោ មញ្ញន្តំ
ចវត្តារោ យេសមិទំ ឯកាហិ ប្រាហ្មណ្ឌោ ចោរាណំ
មន្តបទំ កតំ ចវត្តំ សមិហិតំ ឥនទុកាយន្តំ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមច្ឆក្កសកៈ

ឈ្មោះវាមនេវេ ឈ្មោះវេស្សមិត្តុៈ ឈ្មោះយមភក្តិ ឈ្មោះអន្តិរសេៈ
ឈ្មោះការាជន្តិៈ ឈ្មោះវាសេដ្ឋុៈ ឈ្មោះកស្សបៈ ឈ្មោះភក្កុ កំ
ពួកសីតាំងនោះ ពោលយ៉ាងនេះថា យើងទាំងឡាយ ដឹងហេតុនេះ
យើងទាំងឡាយឃើញហេតុនេះ ពាក្យនេះគឺ ឯពាក្យដទៃជាមោឃៈ
ដូច្នេះមានដទៃទៀត ។ បពិត្រព្រះនាគមជិច្ឆេន ពុំមានទេ ។

[៧២] ព្រះករុណ្ណមុនីនាថ្ងៃព្រាស្តថា ម្ចាស់ការាជន្តិៈ មិន
មានពូជ បណ្តាប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ មិនមានប្រាហ្មណ៍ណាមួយ
សូម្បីតែម្នាក់ ពោលយ៉ាងនេះថា អញដឹងហេតុនេះ អញឃើញហេតុនេះ
ពាក្យនេះគឺ ឯពាក្យដទៃ ជាមោឃៈ បណ្តាប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ
មិនមានប្រាហ្មណ៍ណាមួយ ដែលបានកុំចារ្យជាមួយគ្នា ឬមានកាចារ្យ
ជាច្រើននរណាចារ្យជាមួយគ្នា ដែលគាត់អំពីក្នុងកាចារ្យជាតំរប់ ពីមក
ពោលយ៉ាងនេះថា អញដឹងហេតុនេះ អញឃើញហេតុនេះ ពាក្យ
នេះគឺ ឯពាក្យដទៃជាមោឃៈ បណ្តាប្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ពួក
ប្រាហ្មណ៍ដែលជាសី មានក្នុងជាតិមុន ជាអ្នកគាត់តែងមន្ត អ្នក
ពោលមន្ត បទ្បែរមន្តចាស់នេះ ដែលពួកសីណា បានស្ម័គ្រហើយ
បានពោលហើយ បានគាំទ្រហើយ ឥឡូវនេះ ពួកប្រាហ្មណ៍

ប្រាហ្មណ៍ធម្មបទ ធម្មបទ

កន្លែងកាសន្តិ កាសិកម្មកាសន្តិ វាចិកម្មកាសន្តិ
 សេយ្យជីវី អដ្ឋតោ វាមតោ វាមនេវា វេស្សមិត្តោ
 យមកត្តិ អត្ថិវសោ ការទ្វាថា វាសេដ្ឋោ កស្សតោ
 កកុ តេជំ ន ឯ ឯវាមាសុ មយមេតំ ជាបាម
 មយមេតំ បស្សម វេនេវ សទ្ធិ មោយមញ្ញន្តិ ។
 សេយ្យជាមិ ការទ្វាជ អនុវេណិ បាឡាសិសត្តា
 បុរិមោមិ ន បស្សតិ មជ្ឈិមោមិ ន បស្សតិ
 ចង្គិមោមិ ន បស្សតិ ឯវេវ ទោ ការទ្វាជ
 អនុវេណិមិ មញ្ញ ប្រាហ្មណ៍ កាសិកំ សម្ប
 ជ្ជតិ បុរិមោមិ ន បស្សតិ មជ្ឈិមោមិ ន បស្សតិ
 ចង្គិមោមិ ន បស្សតិ តិ កិ មញ្ញសិ ការទ្វាជ
 ននុ ឯវិ សន្ត ប្រាហ្មណ៍ អម្ពលីកា សន្តា
 សម្បជ្ជតិ ។ ន ទ្វេត្ថំ^(១) កោ កោតម ប្រាហ្មណ
 សន្តាយយេវ បយិរុចាសន្តិ អនុស្សវាចេត្ត ប្រាហ្មណ
 បយិរុចាសន្តិ ។

• ១. ៩. ១២១ ។

ប្រាហ្មណ៍ ធម្មបទ ធម្មបទ

កុនស្សកាមមន្តាទោ បាទោលកាមមន្តាទោ បាទោលកាមមន្ត
 វេលេនោលាយោ បាទប្រៀនមន្តវេលេនោលាយោ កុនសិ
 ទាំងនោះ គឺវេលេនោលាយោ ឈ្មោះកុនសិ ឈ្មោះកុនសិ ឈ្មោះកុនសិ
 វេស្សមិត្តៈ ឈ្មោះយមកត្តិ ឈ្មោះអត្ថិវសៈ ឈ្មោះការទ្វាជៈ ឈ្មោះ
 កស្សជ្ជៈ ឈ្មោះកស្សជ្ជៈ ឈ្មោះកកុ កុនសិទាំងនោះ មិនទាន់
 យើងទាំងឡាយដឹងហេតុនេះ យើងទាំងឡាយឃើញហេតុនេះ ពាក្យ
 នេះគឺ ឯពាក្យដទៃទៀតនោះ ។ ឈ្មោះការទ្វាជៈ ដូចបុរសទាក់
 ទាក់ផ្លូវដែលជាប់គ្នា បុរសដែលដើរមុន ក៏មើលមិនឃើញ បុរស
 ដែលដើរកណ្តាលក៏មើលមិនឃើញ បុរសដែលដើរក្រោយ ក៏មើលមិន
 ឃើញ យ៉ាងណាមិញ ឈ្មោះការទ្វាជៈ កាសិកម្មកាសន្តិ កាសិកម្មកាសន្តិ
 ក៏មានដូចដូចបុរសទាក់ទាក់ផ្លូវ បុរសដែលដើរមុន ក៏មើលមិនឃើញ
 បុរសដែលដើរកណ្តាល ក៏មើលមិនឃើញ បុរសដែលដើរក្រោយ ក៏
 មើលមិនឃើញ យ៉ាងនោះដែរ ឈ្មោះការទ្វាជៈ អនុវេណិសេចក្តីនោះដូច
 ម្តេច កាលបើយ៉ាងនេះ តើសព្វដែលគ្មានបុរសឈរសំព័កប្រាហ្មណ៍
 សម្រេចបានដែរ ។ កាចិកម្មកាសន្តិ កាចិកម្មកាសន្តិ កាចិកម្មកាសន្តិ
 ដំបូង សម្រេចបាននោះ កុនស្សកាមមន្តាទោ កុនស្សកាមមន្តាទោ កុនស្សកាមមន្តាទោ
 សព្វ កុនស្សកាមមន្តាទោ កុនស្សកាមមន្តាទោ កុនស្សកាមមន្តាទោ ។

(៧២) ឬត្រេវ ទោ ភំ ភារាជ សន្តិ អត-
 មាសិ អនុស្សវំ ឥនាចិ វិទេសិ បញ្ច ទោ ឥមេ
 ភារាជ ធម្មា ធិដ្ឋេវ ធម្មេ ទិច្ចាវិចារា កតមេ
 បញ្ច សទ្ធា រុចិ អនុស្សវេវ អាការបរិកត្តោ ធិដ្ឋេ-
 ធិដ្ឋាទក្ខន្ធិ ឥមេ ទោ ភារាជ បញ្ច ធម្មា ធិដ្ឋេវ
 ធម្មេ ទិច្ចាវិចារា អមិច ភារាជ សុស្សន្ត-
 យិតិយេវ ហោតិ កញ្ច ហោតិ វិក្កំ កុដ្ឋំ មុសា
 ទោ ទេមិ សុស្សន្តយិតិ ហោតិ កញ្ច ហោតិ ភូតិ
 កុដ្ឋំ អនញ្ញាមា អមិច ភារាជ សុត្តិយេវ ហោតិ
 ។ បេ ។ ស្វាទុស្សិតិយេវ ហោតិ ។ បេ ។ សុបរិ-
 កត្តិយេវ ហោតិ ។ បេ ។ សុធិដ្ឋាយិតិយេវ ហោតិ
 កញ្ច ហោតិ វិក្កំ កុដ្ឋំ មុសា ទោ ទេមិ សុធិដ្ឋា-
 យិតិ ហោតិ កញ្ច ហោតិ ភូតិ កុដ្ឋំ អនញ្ញាមា
 សន្តិ អនុកុតា ភារាជ វិញ្ញា បុរិសេ ទាល-

(៧២) ព្រះបាទប្រាសាទ ភារាជៈ កាលណាមុន
 អ្នកជាដើម ឥឡូវនេះ អ្នកជាពួកតាមគេ ភារាជៈ ធម៌តាំង ៥
 យ៉ាងនេះ មានវិបាក ២ យ៉ាង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ធម៌តាំង ៥ យ៉ាងក៏ដូច
 ម្ដេច ធម៌តាំង ៥ យ៉ាងគឺ សេចក្ដីជឿ ១ សេចក្ដីគាប់ចិត្ត ១ ការព្រាង
 គ្នា ១ ការត្រង់ខ្លួនអាការ ១ សេចក្ដីចូលចិត្តតាមការយល់ ១ ភារាជៈ
 ភារាជៈ ធម៌តាំង ៥ នេះឯង មានវិបាក ២ យ៉ាង ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ភារាជៈ
 ភារាជៈ គឺហេតុណា ដែលបុគ្គលជឿស៊ប់ តែហេតុនោះ ជា
 ហេតុសោះស្វាទុ ទេ កុហេតុសោះក៏មាន ហេតុណា ដែលបុគ្គលមិន
 ជឿស៊ប់ទេ តែហេតុនោះ ជាហេតុពិត ព្រាង មិនមែនជាដទៃក៏មាន
 ភារាជៈ មួយទៀត ហេតុណា ដែលបុគ្គលគាប់ចិត្តស៊ប់ ។ បេ ។
 ហេតុណា ដែលបុគ្គលព្យាបាទស្រាប់តាមគ្នា ។ បេ ។ ហេតុណា ដែលបុគ្គល
 ត្រង់ខ្លួនយើង ។ បេ ។ ហេតុណា ដែលបុគ្គលចូលចិត្តស៊ប់ តែ
 ហេតុនោះ ជាហេតុសោះស្វាទុ ទេ កុហេតុសោះក៏មាន ហេតុណាដែល
 បុគ្គលមិនចូលចិត្តស៊ប់ទេ តែហេតុនោះជាហេតុពិត ព្រាង មិនមែនជា
 ដទៃក៏មាន ភារាជៈ បុរសជាអ្នកប្រាជ្ញ អ្នកស្មោះច្រើន

អនុស្សវេរ ទេចំ ការព្វាជ បុរិសស្ស ហោតិ...
 អាការចរិតតោ ទេចំ ការព្វាជ បុរិសស្ស ហោតិ...
 ទិដ្ឋិច្ចត្តិកក្កុដ្ឋិ ទេចំ ការព្វាជ បុរិសស្ស ហោតិ ឯវិ
 មេ(១) ទិដ្ឋិច្ចត្តិកក្កុដ្ឋិ ឥតិ វទិ(២) សទ្ធមនុវត្តតិ ឬ
 ត្រេ តាវ ឯកសេន ទិដ្ឋិ កក្កុដ្ឋិ ឥទេវ សទ្ធិ
 មោឃមញ្ញត្តិ ឯត្តាវតា ទោ ការព្វាជ សទ្ធមនុវត្តណា
 ហោតិ ឯត្តាវតា សទ្ធមនុវត្តតិ ឯត្តាវតា ទ មយំ
 សទ្ធមនុវត្តណំ ចញ្ញាបេម ទ ត្រេ តាវ សទ្ធមនុវត្តណោ
 ហោតិ ។ ឯត្តាវតា កោ កោតម សទ្ធមនុវត្តណា
 ហោតិ ឯត្តាវតា សទ្ធមនុវត្តតិ ឯត្តាវតា ទ មយំ
 សទ្ធមនុវត្តណំ ចញ្ញាបេម កំត្តាវតា ចទ កោ កោតម
 សទ្ធមនុវត្តណោ ហោតិ កំត្តាវតា សទ្ធមនុវត្តតិ
 សទ្ធមនុវត្តណំ មយំ កវុដ្ឋិ កោតម ចុច្ចាហាតិ ។

(៧២) ឥទ កំរ ការព្វាជ កិក្កុ អញ្ញាតំ តាមំ
 វា ទិកមំ វា ឧបទិស្សាយ វិហាតិ ។ តមេវ(៣)
 កហាបតិ វា កហាបតិបុត្តោ វា ឧបសង្កមិត្តា

១ ម. ឯវិមេវ ។ ២ ម. ឯវិ ។ ៣ ម. ឯវិមេវ ។

មាសការព្វាជៈ បើបុរសមានការព្វាជ ។ គា... មាសការព្វាជៈ បើ
 បុរសមានសេចក្តីត្រិះរិះក្នុងការ... មាសការព្វាជ បើបុរសមានសេចក្តី
 ចូលចិត្តដោយការយល់ថា សេចក្តីចូលចិត្ត តាមការយល់របស់អញ
 យ៉ាងនេះ កាលបើនិយាយតាមសេចក្តីចូលចិត្ត ដោយការយល់ផ្ទុះ
 ឈ្មោះថាភក្កសច្ចៈ តែមិនទាន់ដល់នូវសេចក្តីចូលចិត្តដោយដាច់ខាតថា
 តាក្កនេវេតិ ឯតាក្កនេវេតិជាមាយៈ ត្រឹមប៉ុណ្ណោះឡើយ មាស
 ការព្វាជៈ ការភក្កសច្ចៈត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ឬភក្កសច្ចៈត្រឹមតែប៉ុណ្ណោះ
 យើងក៏ចង្អុលការភក្កសច្ចៈត្រឹមប៉ុណ្ណោះ តែការគ្រាស់ជីវិតសច្ចៈ មិនទាន់
 ទាន់ដល់បុរសនោះនៅឡើយទេ ។ កាបទិកមាណា ក្រាបបង្គំចូល
 សូរថា ចង្អុលព្រះភាគមជ្ឈិមវិមុត្តិ ការភក្កសច្ចៈត្រឹមប៉ុណ្ណោះ ឬភក្ក
 ភក្កសច្ចៈត្រឹមប៉ុណ្ណោះ យើងខ្ញុំចាំនិទ្យាយ ក៏ចង្អុលការភក្កសច្ចៈត្រឹម
 ប៉ុណ្ណោះដែរ ចង្អុលព្រះភាគមជ្ឈិមវិមុត្តិ ចុះការគ្រាស់ជីវិតសច្ចៈត្រឹមប៉ុណ្ណោះ
 ឬភក្កសច្ចៈត្រឹមប៉ុណ្ណោះ យើងខ្ញុំសូមសួរ ចំពោះការគ្រាស់ជីវិត
 សច្ចៈ នឹងព្រះភាគមជ្ឈិមវិមុត្តិ ។

(៧២) ព្រះមានព្រះភាគគ្រាស់ថា មាសការព្វាជៈ មានសេចក្តី
 ដ៏ណាស់ថា កិក្កុក្កិសាសនានេះ ចូលរៅតាមស្រែចម្ការ ស្រែ
 និគមណាមួយ ។ កហាបតិក្តី កូនកហាបតិក្តី ចូលរៅតាមក្បាលនាងឯង

ប្រាសាទស្នេហ៍ ចង្កៀង ឧបាសម្ព័ន្ធសាសនា

ត៍សុ ធម្មេសុ សមន្នេសតិ លោកនិយេសុ ធម្មេសុ
 ឆោសនិយេសុ ធម្មេសុ ហោហនិយេសុ ធម្មេសុ អត្ថិ
 ទុ ទោ វិមស្ស អាយស្មតោ ភថាវុចា លោកនិ-
 យា ធម្មា យថាវុចេហិ លោកនិយេហិ ធម្មេហិ
 ចរិយានិទ្ធពត្តោ អដាជំ វា វុទេយ្យ ជាបាមិតិ
 អចស្សំ វា វុទេយ្យ ចស្សមីតិ ចរិ វា ភជន្តាយ
 សមាធិយេយ្យ យំ ចរសំ អស្ស ជិយរត្តំ អហិតាយ
 ទុក្ខាយាតិ ។ ភមេជំ សមន្នេសមាបា ឯវិ ជាបាតិ
 ធម្មេ ទោ វិមស្សយស្មតោ ភថាវុចា លោកនិយា
 ធម្មា យថាវុចេហិ លោកនិយេហិ ធម្មេហិ ចរិយា-
 និទ្ធពត្តោ អដាជំ វា វុទេយ្យ ជាបាមិតិ អចស្សំ
 វា វុទេយ្យ ចស្សមីតិ ចរិ វា ភជន្តាយ សមាធិយេយ្យ
 យំ ចរសំ អស្ស ជិយរត្តំ អហិតាយ ទុក្ខាយាតិ ។
 ភថា^(១) ទោ ចនិមស្សយស្មតោ កាយសមាបា-
 រោ ភថា^(២) វិចិសមាបារោ យថាតំ អលុទ្ធស្ស

១-២ ឧ. ធម្មវិញ្ញា ។

ប្រាសាទស្នេហ៍ ចង្កៀង ប្រជុំបុរាណសាស្ត្រ

ស្រង់មើលក្នុងចម្លងចំណុច ធម្ម ប្រការ គឺចម្លងចំណុចនៃលោកៈ ចម្លង
 ជាទីតាំងនៃពាក្យៈ ចម្លងជាទីតាំងនៃមាត្រៈ ដោយគិតថា បុគ្គលមាន
 ចិត្ត ដែលចម្លងជាទីតាំងនៃលោកៈ មានសភាពយ៉ាងណា ប្រសិនបើ
 ហើយមិនដឹង និយាយថា ភាគអញដឹង ឬមិនឃើញ និយាយថា
 ភាគអញឃើញ ឬក៏ហេតុណាដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកម្មមិនមែនជា
 ប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខអស់កាលយូរ ដល់បុគ្គលទាំងឡាយដទៃ
 ក៏ចម្លងចម្លងផងដែរ ដើម្បីហេតុនោះ ចម្លងចំណុចដែលជាទីតាំងនៃ
 សេចក្តីលោភ មានសភាពដូច្នេះ ក៏មានដល់លោកមានអាយុនេះ
 ដែរឬហ្ន៎ ។ កាលគហបតិ ឬក្នុងគហបតិ ស្រង់មើលកិច្ចនោះ ក៏
 ដឹងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលមានចិត្តដែលចម្លងចំណុច ជាទីតាំងនៃសេចក្តី
 លោភ មានសភាពយ៉ាងណាប្រសិនបើហើយ មិនដឹង និយាយថា
 ភាគអញដឹង ឬមិនឃើញ និយាយថា ភាគអញឃើញ ឬក៏ហេតុ
 ណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកម្មមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ
 អស់កាលយូរ ដល់បុគ្គលទាំងឡាយដទៃ ក៏ចម្លងចម្លងផងដែរ ដើម្បី
 ហេតុនោះ ចម្លងចំណុចជាទីតាំងនៃសេចក្តីលោភ មានសភាពដូច្នេះ
 មិនមានដល់លោកមានអាយុនេះទេ ។ កាយសមាបា គឺវិចិសមា-
 បារ របស់លោកមានអាយុនេះ ក៏ដូចជាបេស្សកដែលមិនលោភដែរ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុត្តន្តបិដក

យំ ទោ បទ អយមាយស្មា ធម្មំ ធម្មេសតិ កម្ពីរោ
 សោ ធម្មោ ធុទ្ធិសោ ធុទ្ធិតោ ធម្មោ បណ្ឌិតោ
 អកត្តាវនោ ធម្មោ ធុទ្ធិសោ បណ្ឌិតាវនោ ធម្មោ
 សុទ្ធិសោ(១) សុទ្ធិនាតិ ។ យតោ ធុ សម
 មន្តេសមាធា វិសុទ្ធិ លោកនិយោ ធម្មេហំ បស្សតិ
 សមទុបស្សតិ តតោ ធុ ទុក្ខំ សមន្តេសតិ
 ធម្មេសនិយោ សុ ធម្មេសុ អត្ថំ ទុ ទោ ឥសស្សយស្មតោ
 តតាវុតា ធម្មេសនិយោ ធម្មោ យតាវុតេហំ ធម្មេសនិ
 យេហំ ធម្មេហំ បរិយាធិទ្ធិតោ អដាធិ វា វិទេយ្យ
 ជាតាមិកំ អបស្សំ វា វិទេយ្យ បស្សមិកំ បរិ វា
 តតក្កាយ សមាធមេយ្យ យំ ចរេសំ អស្ស ធិយេត្តិ
 អហំភាយ ទុក្ខាយាតិ ។ តមេធិ សមន្តេសមាធា
 ឯវំ ជាតាតិ ទត្ថំ ទោ ឥសស្សយស្មតោ តតាវុតា
 ធម្មេសនិយោ ធម្មោ យតាវុតេហំ ធម្មេសនិយេហំ
 ធម្មេហំ បរិយាធិទ្ធិតោ អដាធិ វា វិទេយ្យ

១ ធុ សុទ្ធិសោ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុត្តន្តបិដក

ចេលោកមាធម្មេនះ សំវេនីធម្មេណា ធម្មេនោះត្រូវ ឃើញបាន
 ដោយក្រ ក្រសំវេនីបានដោយក្រ ជាធម្មេស្រាប់ ជាធម្មេទុក្ខម ជាធម្មេ
 វេនីសេស្តីវិចិត្រដោយការគ្រិះកែប្រែបាន ជាធម្មេល្អិត មាននៃអ្នកប្រាជ្ញ
 ទើបវេនីបាន ធម្មេនោះច្បាស់អ្នកមានសេចក្តីលាភ មិនងាយសំវេនីបាន
 ឡើយ ។ កាលគហបតី ឬកូនគហបតី ល្បងមើលកុំកុំនោះ បានឃើញ
 ច្បាស់ថា ជាអ្នកបរិសុទ្ធបាគធម្មេចំពឹងឡើយដែលជាទីកំសាន្តលាភៈ ដោយ
 ហេតុណាហើយ ក៏ល្បងមើលកុំកុំនោះក្នុងធម្មេដែលជាទីកំសាន្តលាភៈ
 ឲ្យត្រូវលើកកំសាន្តលាភៈ គេទៅទៀតថា ច្បាស់មានចិត្តដែលធម្មេជាទី
 កំសាន្តលាភៈមានសកាពយ៉ាងណាគ្របសង្កត់ហើយ មិនដឹង និយាយ
 ថាភាគអញដឹង ឬមិនឃើញ និយាយថា ភាគអញឃើញ ឬក៏ហេតុ
 ណាដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីធម្មេជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ គេសំ
 ភាសយ្យ ដល់ដឹងចំពឹងឡើយដទៃ ក៏បច្ចុប្បន្នច្បាស់ដទៃដើម្បីហេតុនោះ
 ក្នុងធម្មេដែលជាទីកំសាន្តលាភៈ មានសកាពដូច្នោះ មានដល់លោក
 មាធម្មេនះ ដែរឬម្ចាស់ ។ កាលគហបតី ឬកូនគហបតី ល្បងមើល
 កុំកុំនោះ ក៏ដឹងយ៉ាងនេះថា ច្បាស់មានចិត្តដែលក្នុងធម្មេជាទីកំសាន្ត
 លាភៈ មានសកាពយ៉ាងណាគ្របសង្កត់ហើយ មិនដឹង និយាយថា

ប្រាហ្មណ៍វិទ្យា ចន្ទ្រវត្ត ធម្មបទប្បវត្តន៍

ជាបាមិត្ត អបស្ស័ ក វេយ្យ បស្ស័មិត្ត ចរិ ក
 តថត្ថាយ សមាធម្មេយ្យ យំ បវេសំ អស្ស ជ័យវត្ត
 អហំតាយ ទុក្ខាយាតិ ។ តថា ទោ បដិមស្សា
 យស្មតោ កាយសមាធារោ តថា វចិសមាធារោ
 យថាតិ អនុជ្ជស្ស យំ ទោ បទ អយមាយស្មា
 ទម្ពំ ធនេសតិ កម្ពំរោ សោ ធម្មោ ទុទ្ធសោ
 ទុរុតោ ធា សត្តោ បណ្ឌិតោ អតត្តាវចរោ និប្បណោ
 បណ្ឌិតវេទនិយោ ន សោ ធម្មោ សុទេសិយោ
 ទុរុជ្ជោតិ ។ យតោ និ សមទ្ទេសមាធា វិសុទ្ធិ
 វោសនិយេហំ ធម្មហំ បស្សតិ សមទុបស្សតិ

ប្រាហ្មណ៍វិទ្យា ចន្ទ្រវត្ត ប្រវត្តបទប្បវត្តន៍

ភក្ខាអញដឹង ឬមិនឃើញ និយាយថា ភក្ខាអញឃើញ ឬក៏ហេតុ
 ណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកម្មមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសេចក្តីទុក្ខ
 អស់កាលយូរ ដល់ជនចាំឡាយដទៃ ក៏បបួលជនដទៃ ដើម្បីហេតុ
 នោះ ក្នុងធម៌ដែលជាទីកំណត់នៃទោសៈ បានសកាតជូនៗ មិនបានដល់
 លោកមានកាយនេះឡើយ ។ កាយសមាធានឹងវិចិសមាធារ របស់
 លោកមានកាយនេះ ក៏ដូចជាបស់អ្នកដែលមិនបានទោសៈដែរ ចើ
 លោកមានកាយនេះ សំដែងធម៌ណា ធម៌នោះប្រើ ឃើញបានដោយគ្រ
 ប្រាស់ដឹងបានដោយគ្រ ជាធម៌ស្ងប់ ជាធម៌ទុក្ខម ជាធម៌ដែលគេស្គាល់
 ទើបដោយការត្រិះរិះពុំបាន ជាធម៌ល្អិត មានតែគេប្រាជ្ញទើបដឹងបាន
 ធម៌នោះបុគ្គលអ្នកបានទោសៈមិនអោយសំដែងបានឡើយ ។ កាលគហ-
 ចក្តិ ឬកូនគហចក្តិ ល្បងទើបក៏កុំនោះបានឃើញច្បាស់ថា ជាអ្នកបរិ-
 សុទ្ធចាកធម៌ចាំឡាយដែលជាទីកំណត់នៃទោសៈ ដោយហេតុណាហើយ

តតា ធំ ឧត្តរី សមន្តសុតិ មោហនិយេសុ ធម្មេសុ
 អត្ថំ ទុ ទោ វិមស្សយស្មតោ តតាវុចា មោហនិ-
 យា ធម្មា យតាវុចេហិ មោហនិយេហិ ធម្មេហិ
 ចរិយានិទ្ធនត្តោ អដាធំ វា វិធម្យ ជាតាមិគិ
 អបស្សំ វា វិធម្យ ចស្សាមិគិ ចរិ វា តតត្ថាយ
 សមាធម្មេយ្យ យំ ចរេសំ អស្ស ជីយវត្ថំ អហិតាយ
 ទុក្ខាយាតិ ។ តតាធំ សមន្តសុតា ឃី ជាតាតិ
 ធម្មំ ទោ វិមស្សយស្មតោ តតាវុចា មោហ-
 និយា ធម្មា យតាវុចេហិ មោហនិយេហិ ធម្មេហិ
 ចរិយានិទ្ធនត្តោ អដាធំ វា វិធម្យ ជាតាមិគិ
 អបស្សំ វា វិធម្យ ចស្សាមិគិ ចរិ វា តតត្ថាយ
 សមាធម្មេយ្យ យំ ចរេសំ អស្ស ជីយវត្ថំ អហិតាយ
 ទុក្ខាយាតិ ។ តតា ទោ បទិមស្សយស្មតោ
 កាយសមាធារេ តតា វិចិសមាធារេ យតាតំ
 អម្ពជ្ឈស្ស យំ ទោ បទ អយនាយស្មា
 ធម្មំ ធម្មេសុតិ តត្ថិវោ ឃោ ធម្មា ទុក្ខេសោ

ក៏ល្បីនិមើលកុំខាន៖ ក្នុងធម៌ជាតិឡាយ ដែលជាទីគាំទ្រនៃមាហាយៈឲ្យ
ក្រៅលើជាតិពេកនោះគេទៅទៀតថា បុគ្គលមានចិត្តដែលពួកធម៌ជាទី
គាំទ្រនៃមាហាយៈ មានសភាពយ៉ាងណា គ្របសង្កត់ហើយ មិនដឹង និយាយ
ថា ភាគាញដឹង ឬមិនឃើញ និយាយថា ភាគាញឃើញ ឬក៏
ហេតុណា ដែលប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីក្នុងមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសចក្តិ
ទុកសកាលយូរ ដល់ជនទាំងឡាយដទៃ ក៏បបួលអ្នកដទៃ ដើម្បីហេតុ
នោះ ពួកធម៌ដែលជាទីគាំទ្រនៃមាហាយៈ មានសភាពដូច្នេះ មានដល់
លោកមានកាយុខៈ ដែរឬយ៉ាង ។ កាលឧបាសិក ឬកូនឧបាសិក ល្បីនិ
មើលកុំខាន៖ ក៏ដឹងយ៉ាងនេះថា បុគ្គលមានចិត្តដែលពួកធម៌ជាទីគាំទ្រនៃ
មាហាយៈមានសភាពយ៉ាងណាគ្របសង្កត់ហើយ មិនដឹង និយាយថា
ភាគាញដឹង ឬមិនឃើញ និយាយថា ភាគាញឃើញ ឬក៏ហេតុ
ណាដែលប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីក្នុងមិនជាប្រយោជន៍ ដើម្បីសចក្តិទុកសកាល
យូរដល់ជនទាំងឡាយដទៃ ក៏បបួលអ្នកដទៃដើម្បីហេតុនោះ ពួក
ធម៌ដែលជាទីគាំទ្រនៃមាហាយៈ មានសភាពដូច្នេះ មិនមានដល់លោកមាន
កាយុខៈនោះទេ ។ កាយសមាហារ នឹងវិចិត្រសមាហារ របស់លោក
មានកាយុខៈ ក៏ដូចជាបស់អ្នកដែលមិនមានមាហាយៈដែរ បើលោក
មានកាយុខៈ សំដែងធម៌ណា ធម៌នោះជ្រៅ ឃើញបានដោយក្រ

ប្រាហ្មណ៍ បង្កើត ទ្រង់ព្យាបាលការព្រួយបារម្ភ:

គ្រាសំដឹងបានដោយត្រ ជាធម៌ស្ងប់ ជាធម៌ខ្ពង់ ជាធម៌វេលនេស្តន៍
 មើលដោយការត្រិះរិះក្តៅបានទេ ជាធម៌ស្អិត មានតែអ្នកប្រាជ្ញទើបដឹងបាន
 ធម៌នោះ បុគ្គលអ្នកមានមោហៈ មិនងាយនឹងសំដែងបានឡើយ ។
 កាលធម៌ ឬក្នុងធម៌ ល្បឿនមើលនូវកិច្ចនោះ បានឃើញច្បាស់
 ជា ជាអ្នកបរិសុទ្ធមកធម៌ចាំងឡាយជាទំគាំងនៃមោហៈ ដោយហេតុ
 ណាហើយ ក៏ញ៉ាំងសង្ខារប្រែប្រួលជាបុគ្គលហេតុនោះ ជាអ្នកមានសង្ខារ
 កើតឡើងក្នុងកាលនោះ ទើបចូលទៅរក (កិច្ចនោះ) កាលចូល
 ទៅរក ក៏បានអង្គុយដឹង កាលទៅអង្គុយដឹង ក៏ជាកន្លែងសាធិប្ប-
 សាទ លុះមានសាធិប្បសាទដាក់ចុះហើយ ទើបស្តាប់ធម៌ លុះស្តាប់
 ហើយ ទើបទ្រទ្រង់នូវធម៌ ពិចារណានូវសេចក្តីនៃធម៌ចាំងឡាយដែលខ្លួន
 ទ្រទ្រង់ហើយ កាលរមែងពិចារណានូវសេចក្តីហើយ ក៏ចូលចិត្តនូវធម៌នឹង
 អំនិត កាលមានសេចក្តីចូលចិត្តនូវធម៌នឹងអំនិតហើយ ក៏មានឆន្ទៈកើត
 ឡើង លុះមានឆន្ទៈកើតឡើងហើយ ក៏ច្រើនប្រសិ លុះច្រើនប្រសិហើយ
 ក៏ត្រិះរិះ លុះត្រិះរិះហើយ ក៏ឆក់សំ (នូវសេចក្តីព្យាយាមដើម្បីមក)
 ជាអ្នកមានចិត្តបញ្ចូលទៅកាន់ព្រះនិព្វាន ទើបធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ នូវធម៌ឆន្ទៈ
 សព្វដោយនាមកាយផង បានចាក់ចុះឃើញច្បាស់នូវបរមភស្តុបច្ចៈនោះ
 ដោយបរាជ័យ ។ ម្ចាស់ការទ្វាជៈ ការគ្រាសំដឹងនូវសព្វគ្រឹះបុរាណៈ

ကြာဟုဝင်ရမှု၊ ဝန်ဆောင်မှု၊ အခြားအကျိုးအမြတ်

បង គោ កោតម កកខោ ជម្លោ ជហ្មតារោ
សប្បនុប្បតិយា ពហ្មតារី ជន្ទ៍ មយ៍ អវន្ទ៍ កោតមី
ប្បហានតិ ។

(៧៦) សប្តាធុប្បត្តិយា ទោ ភាវនាជ មណី

ហេតុការណ៍ បោះឆ្នោត បដិសេធយុទ្ធជន ឈឺធ្ងន់ សង្គ្រាម
 អន្តរក្រុមសង្គម យស្សា ច ទោ បដិសេធិ កស្មា
 សង្គ្រាមអន្តរក្រុមសង្គម កស្មា សង្គ្រាមអន្តរក្រុមសង្គម បដិសេធិ
 ហេតុការណ៍ ១ បដិសេធយុទ្ធជន បដិសេធិ កស្មា
 ឆ្នោត ហេតុការណ៍ បដិសេធយុទ្ធជន ហេតុការណ៍ ឆ្នោត ឆ្នោត
 កស្មា កស្មា បដិសេធយុទ្ធជន ១ បដិសេធយុទ្ធជន ទោ កស្មា
 កស្មា ហេតុការណ៍ បោះឆ្នោត កស្មា កស្មា ឆ្នោត
 បដិសេធយុទ្ធជន យស្សា ច ទោ កស្មា បដិសេធយុទ្ធជន

ប្រាជ្ញាបណ្ណ ច័ន្ទស្រ ឡង់ឡូកាឡូការកែសម្រួលសេចក្តី៖

ហត្ថក្រមគោតមដ៏ចំរើន ចុះឥរិយាបថការប្រើប្រាស់ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បី
ឱ្យកើតសច្ចៈតើដូចម្តេច យើងខ្ញុំសូមសួរព្រះគោតមដ៏ចំរើន ឱ្យឆ្លើយមាន
ឧបការៈប្រើប្រាស់ ដើម្បីឱ្យកើតសច្ចៈ ។

(៧៦) ព្រះសាស្តាស្រាស់ថា ម្ចាស់ការព្រះ ៖ សេចក្តីព្យាយាមជា
ធម្មជាតិមានឧបការៈច្រើនដល់ការកើតឡើងនៃសច្ចៈ បើបុគ្គលមិនគាំទ្រ
នូវសេចក្តីព្យាយាមនោះទេ មិនធម្មតាបាននូវសច្ចៈនេះឡើយ ព្រោះហេតុ
នោះ បុគ្គលល្អវេកគាំទ្រព្យាយាមទើបបាននូវសច្ចៈ ហេតុនោះបានថា
សេចក្តីព្យាយាម ជាធម្មជាតិមានឧបការៈច្រើនដល់ការកើតឡើងនៃសច្ចៈ ។
កាបទិកមាណពស្រាបខ្លួនថា បពិត្រព្រះភាគរដ៏ចម្រើន ចុះធម៌ដូចម្តេច
ដែលជាធម្មជាតិមានឧបការៈច្រើនដល់សេចក្តីព្យាយាម យើងខ្ញុំសូមសួរ
ព្រះភាគរដ៏ចម្រើន នូវធម៌ដែលជាធម្មជាតិមានឧបការៈច្រើន ដល់
សេចក្តីព្យាយាម ។ ព្រះសាស្តាស្រាស់ថា ម្ចាស់ការព្រះ ៖ ការពិចារណា
ជាធម្មជាតិមានឧបការៈច្រើន ដល់សេចក្តីព្យាយាម បើបុគ្គលមិនប្តឹងនូវ
ការពិចារណានោះទេ មិនធម្មតាបាននូវសេចក្តីព្យាយាមនេះបានឡើយ
ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលល្អវេកពិចារណា ទើបគាំទ្រសេចក្តីព្យាយាមបាន

គស្មា ចដានស្ស គុលោ ឥហុកាភតិ ។ គុលោយ
 បទ ភោ ភោតម កកមោ ធម្មោ ឥហុកាភេ
 គុលោយ ឥហុកាវ ធម្មំ មយំ កវុទ្ធំ ភោតមំ
 បុត្តាមាតិ ។ គុលោយ ទោ ភាវាជ ឧស្សហោ
 ឥហុកាភេ ភោ ទេ តំ ឧស្សហេយ្យ ធម្មំ
 គុលេយ្យ យស្មា ច ទោ ឧស្សហតិ គស្មា
 គុលេតិ គស្មា គុលោយ ឧស្សហោ ឥហុកាភតិ ។
 ឧស្សហស្ស បទ ភោ ភោតម កកមោ ធម្មោ
 ឥហុកាភេ ឧស្សហស្ស ឥហុកាវ ធម្មំ មយំ
 កវុទ្ធំ ភោតមំ បុត្តាមាតិ ។ ឧស្សហស្ស ទោ
 ភាវាជ ធម្មោ ឥហុកាភេ ភោ ទេ តំ
 ធម្មោ ជាយជ ធម្មំ ឧស្សហេយ្យ យស្មា
 ច ទោ ធម្មោ ជាយតិ គស្មា ឧស្សហតិ គស្មា
 ឧស្សហស្ស ធម្មោ ឥហុកាភតិ ។ ធនុស្ស
 បទ ភោ ភោតម កកមោ ធម្មោ ឥហុកាភេ
 ធនុស្ស ឥហុកាវ ធម្មំ មយំ កវុទ្ធំ ភោតមំ
 បុត្តាមាតិ ។ ធនុស្ស ទោ ភាវាជ

ព្រោះហេតុនោះបានដាច់ ការពិចារណា ជាធម្មជាតិមានឧបការៈច្រើន
 ផលសេចក្តីព្យាយាម ។ បពិត្រព្រះនាងមជ្ឈិមេន ចុះធម៌មានឧបការៈ
 ច្រើនដល់ការពិចារណា តើដូចម្តេច យើងខ្ញុំសូមសួរព្រះនាងមជ្ឈិមេន
 នូវធម៌មានឧបការៈច្រើន ដល់ការពិចារណា ។ ម្ចាស់ការព្រាជៈ ការ
 ប្រឹងប្រែងជាសភាវៈមានឧបការៈច្រើន ដល់ការពិចារណា ចើបុគ្គល
 មិនផ្ដល់នូវការប្រឹងប្រែងនោះទេ មិនធម្មត្រូវការពិចារណានោះទេ
 ឡើយ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលល្មើសផ្ដល់ការពិចារណាបាន ហេតុ
 នោះបានដាច់ ការប្រឹងប្រែង ជាសភាវៈមានឧបការៈច្រើនដល់ការពិចា-
 រណា ។ បពិត្រព្រះនាងមជ្ឈិមេន ចុះធម៌មានឧបការៈច្រើនដល់ការ
 ប្រឹងប្រែង តើដូចម្តេច យើងខ្ញុំសូមសួរព្រះនាងមជ្ឈិមេននូវធម៌មាន
 ឧបការៈច្រើនដល់ការប្រឹងប្រែង ។ ម្ចាស់ការព្រាជៈ ធនៈមានឧប-
 ការៈច្រើនដល់ការប្រឹងប្រែង ចើធនៈមិនញ៉ាំងការប្រឹងប្រែងនោះឡើយ
 ឡើយ បុគ្គលមិនធម្មត្រូវប្រឹងប្រែងបានឡើយ ព្រោះហេតុនោះ ល្មើស
 កើតធនៈចើបុគ្គលប្រឹងប្រែងបាន ហេតុនោះបានដាច់ ធនៈជាធម៌
 មានឧបការៈច្រើន ដល់សេចក្តីប្រឹងប្រែង ។ បពិត្រព្រះនាងមជ្ឈិមេន
 ចុះធម៌មានឧបការៈច្រើនដល់ធនៈ តើដូចម្តេច យើងខ្ញុំសូមសួរព្រះ
 នាងមជ្ឈិមេននូវធម៌មានឧបការៈច្រើនដល់ធនៈ ។ ម្ចាស់ការព្រាជៈ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុម្មាសនស្កន្ត

អត្ថំ ឧបបរិក្ខតិ តស្មា អត្ថបបរិក្ខាយ ធម្មដារណា-
 ពហុកាកតំ ។ ធម្មដារណាយ បទ ភោ តោតមៈ
 កកមោ ធម្មោ ពហុកាក ធម្មដារណាយ ពហុ-
 កាកំ ធម្មំ មយំ កវន្តំ តោតមំ បុច្ឆាមាតិ ។
 ធម្មដារណាយ ហោ ភារាជ ធម្មស្សវនំ ពហុកាកំ
 ហោ ចេ តំ ធម្មំ សុណេយ្យ ឈយនំ ធម្មំ ជារេយ្យ-
 យស្មា ច ហោ ធម្មំ សុណាតិ តស្មា ធម្មំ ជារតិ-
 តស្មា ធម្មដារណាយ ធម្មស្សវនំ ពហុកាកន្តំ ។
 ធម្មស្សវនស្ស បទ ភោ តោតមៈ កកមោ ធម្មោ
 ពហុកាក ធម្មស្សវនស្ស ពហុកាកំ ធម្មំ មយំ
 កវន្តំ តោតមំ បុច្ឆាមាតិ ។ ធម្មស្សវនស្ស ហោ
 ភារាជ សោតាវជានំ ពហុកាកំ ហោ ចេ តំ
 សោតំ ឥនហេយ្យ ឈយនំ ធម្មំ សុណេយ្យ យស្មា
 ច ហោ សោតំ ឥនហតិ តស្មា ធម្មំ សុណាតិ
 តស្មា ធម្មស្សវនស្ស សោតាវជានំ ពហុកាកន្តំ ។
 សោតាវជានស្ស បទ ភោ តោតមៈ កកមោ ធម្មោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុម្មាសនស្កន្ត

ទើបគំចារណាទូរអត្តបាទ ហេតុនោះបានជា ការចេះចាំនូវធម៌ មាន។
 បការៈច្រើនដល់ការគំចារណាទូរអត្ត ។ បពិត្រព្រះភោតមជ្ឈិមនី ចុះធម៌
 មានទុបការៈច្រើនដល់ការច្រឡំនូវធម៌ តើដូចម្តេច យើងខ្ញុំសូមសួរនូវ
 ធម៌មានទុបការៈច្រើនដល់ការចេះចាំនូវធម៌ ចំពោះព្រះភោតមជ្ឈិមនី ។
 ម្ចាស់ការទ្វាជៈ ការស្តាប់ធម៌មានទុបការៈច្រើន ដល់ការចេះចាំនូវធម៌ បើ
 បុគ្គលមិនស្តាប់ធម៌នោះទេ មិនអាចចេះចាំនូវធម៌បានឡើយ ព្រោះហេតុ
 នោះ បុគ្គលល្មើសស្តាប់ធម៌ ទើបចេះចាំនូវធម៌បាន ហេតុនោះបានជា
 ថា ការស្តាប់ធម៌ មានទុបការៈច្រើនដល់ការចេះចាំនូវធម៌ ។ បពិត្រព្រះ
 ភោតមជ្ឈិមនី ចុះធម៌មានទុបការៈច្រើនដល់ការស្តាប់ធម៌ តើដូចម្តេច
 យើងខ្ញុំសូមសួរនូវធម៌ មានទុបការៈច្រើន ដល់ការស្តាប់ធម៌ចំពោះព្រះ
 ភោតមជ្ឈិមនី ។ ម្ចាស់ការទ្វាជៈ ការផ្ដន្ទីត្រចៀក មានទុបការៈច្រើន
 ដល់ការស្តាប់នូវធម៌ បើបុគ្គលមិនផ្ដន្ទីត្រចៀកនោះទេ មិនអាចស្តាប់ធម៌
 បានឡើយ ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលល្មើសផ្ដន្ទីត្រចៀក ទើបស្តាប់
 ធម៌បាន ហេតុនោះបានជា ការផ្ដន្ទីត្រចៀកមានទុបការៈច្រើនដល់ការ
 ស្តាប់ធម៌ ។ បពិត្រព្រះភោតមជ្ឈិមនី ចុះធម៌មានទុបការៈច្រើន ដល់

ពហុតាការេ សោតាវជានស្ស ពហុតាវ ធម្មំ មយំ
 កវន្តំ ភោតមិ បុប្ផាមាតិ ។ សោតាវជានស្ស ទោ
 ការទ្វាជ មយំវុចាសនា ពហុតាកា ហេ ធើ តំ
 មយំវុចាសេយ្យ ធើធើ សោតំ ឱនហេយ្យ យស្មា
 ធើ ទោ មយំវុចាសនិ ឥស្មា សោតំ ឱនហេតិ ឥស្មា
 សោតាវជានស្ស មយំវុចាសនា ពហុតាកាតិ ។ មយំ
 ចាសនាយ បធើ កោ ភោតម កតមោ ធើ មោ ពហុ
 តាការេ មយំវុចាសនាយ ពហុតាវ ធម្មំ មយំ កវន្តំ
 ភោតមិ បុប្ផាមាតិ ។ មយំវុចាសនាយ ទោ ការទ្វាជ
 ឧបសង្កម្ពធើ ពហុតាវ ហេ ធើ តំ ឧបសង្កមេយ្យ
 ធើធើ មយំវុចាសេយ្យ យស្មា ធើ ទោ ឧបសង្ក
 មនិ ឥស្មា មយំវុចាសនិ ឥស្មា មយំវុចាសនាយ
 ឧបសង្កម្ពធើ ពហុតាវន្តំ ។ ឧបសង្កម្ពធើ បធើ កោ
 ភោតម កតមោ ធើ មោ ពហុតាការេ ឧបសង្កម្ពធើ
 ពហុតាវ ធម្មំ មយំ កវន្តំ ភោតមិ បុប្ផាមាតិ ។
 ឧបសង្កម្ពធើ ទោ ការទ្វាជ សទ្ធា ពហុតាកា
 ហេ ធើ តំ សទ្ធា ជាយេថ ធើធើ ឧបសង្កមេយ្យ

ការផ្គត់ផ្គង់ក្រចៀក តើដូចម្តេច យើងខ្ញុំសូមសួរទូរិយ មានឧបការៈច្រើន
 ដល់ការផ្គត់ផ្គង់ក្រចៀក ចំពោះព្រះគោតមដ៏ចំរើន ។ ម្ចាស់ការទ្វាជៈ ការ
 ចូលទៅអង្គុយជិតមានឧបការៈច្រើន ដល់ការផ្គត់ផ្គង់ក្រចៀក បើបុគ្គលមិន
 ចូលទៅអង្គុយជិតទេ មិនអាចផ្គត់ផ្គង់ក្រចៀកបានឡើយ ព្រោះហេតុនោះ
 បុគ្គលល្មុះតចូលទៅអង្គុយជិត ទើបផ្គត់ផ្គង់ក្រចៀកបាន ហេតុនោះបាន
 ជាថា ការចូលទៅអង្គុយជិតមានឧបការៈច្រើន ដល់ការផ្គត់ផ្គង់ក្រចៀក ។
 បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះធម៌មានឧបការៈច្រើនដល់ការចូលទៅអង្គុយ
 ជិត តើដូចម្តេច យើងខ្ញុំសូមសួរទូរិយ មានឧបការៈច្រើនដល់ការចូល
 ទៅអង្គុយជិត ចំពោះព្រះគោតមដ៏ចំរើន ។ ម្ចាស់ការទ្វាជៈ ការចូល
 ទៅរក មានឧបការៈច្រើនដល់ការចូលទៅអង្គុយជិត បើបុគ្គលមិនចូល
 ទៅរកទេ មិនអាចចូលទៅអង្គុយជិតបានឡើយ ព្រោះហេតុនោះ
 បុគ្គលល្មុះតចូលទៅរក ទើបចូលទៅអង្គុយជិតបាន ហេតុនោះបានជាថា
 ការចូលទៅរក មានឧបការៈច្រើនដល់ការចូលទៅអង្គុយជិត ។ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចំរើន ចុះធម៌មានឧបការៈច្រើន ដល់ការចូលទៅរក តើ
 ដូចម្តេច យើងខ្ញុំសូមសួរទូរិយ មានឧបការៈច្រើន ដល់ការចូលទៅ
 រក ចំពោះព្រះគោតមដ៏ចំរើន ។ ម្ចាស់ការទ្វាជៈ សទ្ធាមានឧបការៈ
 ច្រើនដល់ការចូលទៅរក បើសទ្ធាមិនកើតទេ គេមិនអាចចូលទៅរកបាន

សុត្តន្តបិដក វិជ្ជាបិដក វិជ្ជាបិដក

យស្មា ក ទោ សន្ធា ជាយតិ តស្មា
ឧបសង្កម្មតិ តស្មា ឧបសង្កម្មនស្ស សន្ធា
ពហុកាវតិ ។

(៧៧) សន្ធានុត្តរណំ មយំ ភវន្តិ កោតមិ
អបុច្ឆិមា^(១) សន្ធានុត្តរណំ ភវំ កោតមោ ព្យាកាសិ
តព្វ បទន្តកំ វុទ្ធតិ ចេវ ទមតិ ច ភេន ចម្ពា
អត្តមថា សន្ធានុត្តរណំ មយំ ភវន្តិ កោតមិ អបុច្ឆិមា
សន្ធានុត្តរណំ ភវំ កោតមោ ព្យាកាសិ តព្វ បទន្ត-
កំ វុទ្ធតិ ចេវ ទមតិ ច ភេន ចម្ពា អត្តមថា
សន្ធានុបត្តិ មយំ ភវន្តិ កោតមិ អបុច្ឆិមា សន្ធានុបត្តិ
ភវំ កោតមោ ព្យាកាសិ តព្វ បទន្តកំ វុទ្ធតិ ចេវ
ទមតិ ច ភេន ចម្ពា អត្តមថា សន្ធានុបត្តិយា ពហុ-
កាវ ធម្មំ មយំ ភវន្តិ កោតមិ អបុច្ឆិមា សន្ធានុ-
បត្តិយា ពហុកាវ ធម្មំ ភវំ កោតមោ ព្យាកាសិ តព្វ

១ ឧ.ប. វិជ្ជាបិដក ។

សុត្តន្តបិដក វិជ្ជាបិដក វិជ្ជាបិដក

ព្រោះហេតុនោះ បុគ្គលស្មោះត្រង់សព្វគ្រប់ ទើបចូលទៅក្នុងនោះ ហេតុ
នោះបានជាវា សព្វមានទុក្ខនេះច្រើនដល់ការចូលទៅក្នុង ។

(៧៧) កាបទំកមាណា ក្រាបបន្តិទូលកបថា យេនីវុំ បាន
សួរឲ្យការក្សសត្វធម៌នឹងព្រះនាគមជ័ចរិម ព្រះនាគមជ័ចរិម ក៏បាន
ព្យាករឲ្យការក្សសត្វហើយ ក៏ការព្យាករណ៍នោះ គាប់ចិត្តផង គួរ
ផង ដល់យេនីវុំ ចាំយេនីវុំស្រាត ក៏មានចិត្តត្រេកអរ ដោយ
ការព្យាករណ៍នោះ យេនីវុំបានសួរឲ្យការក្រាស់ដីនៃសត្វៈ នឹងព្រះ
នាគមជ័ចរិម ព្រះនាគមជ័ចរិម ក៏បានព្យាករឲ្យការក្រាស់ដីនៃសត្វៈ
ហើយ ការព្យាករណ៍នោះ គាប់ចិត្តផង គួរផង ដល់យេនីវុំ ចាំ
យេនីវុំស្រាត ក៏មានចិត្តត្រេកអរ ដោយការព្យាករណ៍នោះ យេនីវុំ
បានសួរឲ្យការកើតសត្វៈ នឹងព្រះនាគមជ័ចរិម ព្រះនាគមជ័ចរិម
ក៏បានព្យាករឲ្យការកើតសត្វហើយ ក៏ការព្យាករណ៍នោះ គាប់ចិត្តផង
គួរផង ដល់យេនីវុំ ចាំយេនីវុំស្រាត ក៏មានចិត្តត្រេកអរ ដោយ
ការព្យាករណ៍នោះ យេនីវុំបានសួរឲ្យធម៌មានទុក្ខនេះច្រើន ដល់ការ
កើតសត្វៈ នឹងព្រះនាគមជ័ចរិម ព្រះនាគមជ័ចរិម ក៏បានព្យាករ
ឲ្យធម៌មានទុក្ខនេះច្រើន ដល់ការកើតសត្វហើយ ក៏ការព្យាករណ៍នោះ

ព្រាហ្មណ៍សូត្រ ចង្អុលសូត្រ ចិណ្ឌនបទ

បទដ្ឋានី វុត្ថុតិ ថេវ ទមតិ ច ភេទ ចដ្ឋានី
 អត្ថមថា យំ យនេវ ច មយំ កវុត្ថុតិ កោតមំ
 អប្បច្ចដ្ឋានី តំ ភេវ កវំ កោតមោ ព្យាកាសំ
 ភព្វ បទដ្ឋានី វុត្ថុតិ ថេវ ទមតិ ច ភេទ
 ចដ្ឋានី អត្ថមថា មយំ ហំ កោ កោតម បុព្វ
 ឃីវំ ជាតាម កោ ច មុណ្ឌកា សមណកា វិញ្ញា
 កណ្តា ពុទ្ធានុប្បថា កោ ច ចម្មស្ស អញ្ញាតារោតិ
 អជិទេសិ វក មេ កវំ កោតមោ សមណសុ
 សមណប្បមំ សមណសុ សមណប្បសាទំ សមណ
 សុ សមណកាវំ អភិក្កង្គំ កោ កោតម ។ មេ ។
 ឧទាសកំ មំ កវំ កោតមោ ជារតុ អជ្ជតត្ថេ
 ហណ្ឌបេតំ សវណ្ឌ្ឌត្ថិ ។

ចង្អុលសូត្រ បញ្ចប់ រង្វៀង ។

ព្រាហ្មណ៍សូត្រ ចង្អុលសូត្រ កាបិកោណនិយមន្ត្រីស្រីសាលា

តាបចិត្តផង គួរផង ដល់យើងខ្ញុំ ចាំបើយើងខ្ញុំសាត ក៏មានចិត្ត
 ត្រេកអរ ដោយការព្យាករណ៍នោះ យើងខ្ញុំបានសួរ ខ្ញុំប្រសាណា ។
 នឹងព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ក៏បានព្យាករណ៍ប្រសាណោះ ។
 ហើយ ក៏ការព្យាករណ៍នោះ តាបចិត្តផង គួរផង ដល់យើងខ្ញុំ ចាំបើ
 យើងខ្ញុំសាត ក៏មានចិត្តត្រេកអរដោយការព្យាករណ៍នោះ បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន ព្រោះថាកាលពីដើមយើងខ្ញុំបានជីវិតយ៉ាងនេះថា បុគ្គល
 ពួកណា ជាសមណៈក្រសាល ជាភហុបតិជាតិ មានសម្បទាទៅ ជា
 កូនភិក្ខុមកពីព្រះបាទវិសេហាព្រហ្ម បុគ្គលពួកណា ជាអ្នកជីវិតច្បាស់ខ្ញុំ
 ធម៌ ឡើយ (វិសេហា) ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន បានដាស់ខ្ញុំឱ្យមានសេចក្តីស្រ
 ឡាញ់ក្នុងពួកសមណៈ ឱ្យមានសេចក្តីជ្រះថ្លាក្នុងពួកសមណៈ ឱ្យមាន
 សេចក្តីតារា ក្នុងពួកសមណៈ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ភិច្ចាសំ
 ណាស់ ។ មេ ។ សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើនទ្រង់ជ្រាប ខ្ញុំខ្ញុំព្រះអង្គ
 ថាជាឧបាសក អ្នកដល់ខ្ញុំក្រសាលាគមន៍ ស្មើដោយជីវិត កំណើត
 ថ្ងៃនេះជាដើមទៅ ។

បញ្ចប់ ចង្អុលសូត្រ ទី ៥ ។

ធម្ម៌ ឯសុការសុត្តិ

[៧៦] ឯវេទ សុត្តិ ។ ឯកំ សមយំ កកក
សាវត្ថយំ វិហរតិ ជេតវនេ អនាជមិណ្ឌិកស្ស អា-
រាម ។ អនាទា ឯសុការី ព្រាហ្មណោ យេន កកក
តេនុបសង្កមំ ឧបសង្កមិត្វា កកកតា សង្កំ សង្កាទិ
សង្កាទមិយំ កកក សារណិយំ វិនិសាវត្វា ឯក-
មន្តិ ឯសិទិ ។

[៧៧] ឯកមន្តិ ឯសិទ្ធា ទោ ឯសុការី ព្រាហ្មណោ
កកកមន្តិ ឯតនោទេ ព្រាហ្មណោ កោ កោតម ចតស្សោ
ចារិចរិយា មញ្ញមេន្តិ ព្រាហ្មណស្ស ចារិចរិយំ មញ្ញមេន្តិ
ទត្ថយស្ស ចារិចរិយំ មញ្ញមេន្តិ វេស្សស្ស ចារិចរិយំ
មញ្ញមេន្តិ សុទ្ធស្ស ចារិចរិយំ មញ្ញមេន្តិ ។ តត្រិទំ កោ
កោតម ព្រាហ្មណោ ព្រាហ្មណស្ស ចារិចរិយំ មញ្ញមេន្តិ
ព្រាហ្មណោ កំ ព្រាហ្មណំ មរិចរេយ្យ ទត្ថយោ កំ
ព្រាហ្មណំ មរិចរេយ្យ វេស្សោ កំ ព្រាហ្មណំ មរិចរេយ្យ

ឯសុការសុត្តិ ទី ៦

[៧៨] ឯបាទស្តមមកយំនិទេ ។ សមយម្ហយ ព្រះបាទ
ព្រះភាគច្រើននឹងនៅក្នុងជេតវនោម យេសំអនាជមិណ្ឌិកសេន្តិ វិទូប
ក្រុងសាវត្ថិ ។ ព្រាហ្មនេឯកំ ព្រាហ្មណំ ឈានឯសុការី បាទចូល
ទៅគាល់ព្រះបាទបុណ្យ លុះចូលទៅដល់ហើយ កំណត់ទាក់ទាញ
ព្រះបាទព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររាប់ទាក់ទងគ្នាហើយ
ក៏អង្គុយក្នុងទីសមស្រប ។

[៧៩] លុះឯសុការីព្រាហ្មណំ អង្គុយក្នុងទីសមស្របហើយ គឺ
ព្រាហ្មលុបព្រះបាទបុណ្យសិរិយំនិទេថា បពិត្រព្រះឧទេស្ឋវិចិត្រ ពួក
ព្រាហ្មណ៍តែងបញ្ញត្តការបំរើ ៤ យ៉ាង គឺបញ្ញត្តការបំរើសម្រាប់ព្រាហ្ម-
ណំ ១ បញ្ញត្តការបំរើសម្រាប់ក្សត្រីយ៍ ១ បញ្ញត្តការបំរើសម្រាប់វេស្សៈ ១
បញ្ញត្តការបំរើសម្រាប់សុទ្ធៈ ១ ។ បពិត្រព្រះឧទេស្ឋវិចិត្រ ក្នុងរឿងនោះ
ពួកព្រាហ្មណ៍បញ្ញត្តការបំរើសម្រាប់ព្រាហ្មណ៍យ៉ាងនេះថា ព្រាហ្មណ៍ត្រូវ
បំរើព្រាហ្មណ៍ ឬក្សត្រីយ៍ត្រូវបំរើព្រាហ្មណ៍ វេស្សៈត្រូវបំរើព្រាហ្មណ៍

[illegible]

សុទ្ធព្រះត្រូវបំរើប្រាហ្មណ៍ បតិត្រព្រះគោតម ដ៏ចម្រើន ពួកប្រាហ្មណ៍
បញ្ចក្ខកាបំរើនេះឯង សម្រាប់ប្រាហ្មណ៍ ។ បតិត្រព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន ក្នុងរឿងនោះ ពួកប្រាហ្មណ៍ បញ្ចក្ខកាបំរើសម្រាប់ក្សត្រិយ៍
យ៉ាងនេះថា ក្សត្រិយ៍ត្រូវបំរើក្សត្រិយ៍ វេស្សៈត្រូវបំរើក្សត្រិយ៍ សុទ្ធៈ
ក៏ត្រូវបំរើក្សត្រិយ៍ បតិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពួកប្រាហ្មណ៍ បញ្ចក្ខ
កាបំរើនេះឯង សម្រាប់ក្សត្រិយ៍ ។ បតិត្រព្រះគោតម ដ៏ចម្រើន
ក្នុងរឿងនោះ ពួកប្រាហ្មណ៍បញ្ចក្ខកាបំរើសម្រាប់វេស្សៈ យ៉ាងនេះ
ថា វេស្សៈត្រូវបំរើវេស្សៈ សុទ្ធក៏ត្រូវបំរើវេស្សៈ បតិត្រព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន ពួកប្រាហ្មណ៍ បញ្ចក្ខកាបំរើនេះឯង សម្រាប់វេស្សៈ ។
បតិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ក្នុងរឿងនោះ ពួកប្រាហ្មណ៍បញ្ចក្ខកាបំរើ
សម្រាប់សុទ្ធៈ យ៉ាងនេះថា ត្រូវតែសុទ្ធបំរើសុទ្ធៈ តើអ្នកដទៃណាមក
ទៀតនឹងបំរើសុទ្ធៈ (នោះ) បតិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពួកប្រាហ្មណ៍
បញ្ចក្ខកាបំរើនេះឯង សម្រាប់សុទ្ធៈ បតិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ពួក
ប្រាហ្មណ៍បញ្ចក្ខកាបំរើចំពោះ យ៉ាងនេះ តើប្រាជ្ញាគោតមដ៏ចម្រើន ទ្រង់
ត្រាស់សំដែងខ្លឹមសារដល់ពួកនេះ ថាផ្ទុយមធ្យ ។

[៨០] ភី បទ ប្រាហ្មណ៍ សព្វោ លោកោ
 ប្រាហ្មណ៍ ឯ ឯកទ្ធក្កដាចាតិ ឥហ ធនស្សោ
 ចារិចរិយា បញ្ញាបេន្ទិគី^(១) ។ នោ ហំ ឯ កោ កោ-
 គម ។ សេយ្យជាបិ ប្រាហ្មណ៍ បុរិសោ នធឿនោ
 អស្សកោ អនាធឿនោ គស្ស អកាមស្ស វិសំ^(២)
 ឱលក្កេយ្យំ ឥនន្តេ អន្តោ បុរិស មំសំ ទាតិកត្ថំ
 មូលក្កំ អនុប្បនាគត្ថំ ឯវមេវ ទោ ប្រាហ្មណ៍
 ប្រាហ្មណ៍ អប្បដិញ្ញាយ^(៣) តេសំ សមណប្រាហ្មណ៍-
 ឯ អថ ធម្មនិមា ធនស្សោ ចារិចរិយា បញ្ញាបេន្ទិ ។
 ចាហំ ប្រាហ្មណ៍ សត្វំ បរិចរិតត្ថំ វធាមិ ធម្មនា-
 ហំ ប្រាហ្មណ៍ សត្វំ ធម្មនិមា វធាមិ ។ យំ
 ហិស្ស ប្រាហ្មណ៍ បរិចរិតោ ចារិចរិយា ហេតុ ចាបិយោ
 អស្ស ធម្មនិមា ចាហំ បរិចរិតត្ថំ វធាមិ យក្ក
 ទ្ធស្ស ប្រាហ្មណ៍ បរិចរិតោ ចារិចរិយា ហេតុ សេយ្យោ
 អស្ស ធម្មនិមា ចាហំ បរិចរិតត្ថំ វធាមិ ។

១ ម. បញ្ញាបេន្ទិគី ។ ២ វិ. ពិសំ ។ ម. ពិសំ ។ ៣ វិ. អប្បដិញ្ញាយេតេសំ ។

[៨១] ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សួរថា ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ ចុះរលាក
 តាំងមូលយល់ព្រមដាច់ស្រេច ឬការបញ្ញត្តិ របស់ពួកប្រាហ្មណ៍នេះ
 ថា ពួកប្រាហ្មណ៍បញ្ញត្តិការបំរើតាំង ៤ យ៉ាងនេះចុះ ដូច្នេះដែរឬ ។
 បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមនិកាយ លោកតាំងមូលមិនយល់ព្រម នូវការបញ្ញត្តិនេះ
 ទេ ។ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ បុរសកំសត់ ឥរិយាស មិនស្អាតស្អម ពូកឈ្មួញ
 នេះ យកបំរើលោកសាច់ (គោរបស់ខ្លួនដែលស្លាប់តាមផ្លូវ) ផ្អែកវិវេច្យ
 ដល់បុរសកំសត់នោះ ដែលមិនចង់បានដោយបង្ខំថា ឲ្យយកបុរស ៦៨
 ត្រូវតែស៊ីសាច់នេះ តាំងត្រូវស៊ីវិថុផង សេចក្តីនេះមានឧបមាយ៉ាងណា
 ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ ដោយការដែលពួកសមណប្រាហ្មណ៍នោះ មិនបានយល់
 ព្រមសោះ ស្រាប់តែពួកប្រាហ្មណ៍ មកបញ្ញត្តិការបំរើតាំង ៤ យ៉ាងនេះ
 ក៏មានឧបមាយ៉ាងនោះដែរ ។ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ គេថាគតមិនពោល
 ថាត្រូវតែបំរើអ្នកតាំងអស់ (នោះ) ទេ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ កែតថាគត
 នឹងបានពោលថាមិនត្រូវបំរើតាំងអស់ក៏ទេដែរ ។ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ ព្រោះ
 ថាកាលបើគេបំរើបុគ្គលណា ត្រូវបំរើជាពុទ្ធបុត្រភោគ មិនបានប្រ-
 យោជន៍ ព្រោះហេតុការបំរើ គេថាគតមិនពោលថាត្រូវបំរើបុគ្គលនោះទេ
 ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ កែថាកាលបើបុគ្គលណា បានប្រយោជន៍មិនបាន
 បាប ព្រោះហេតុតែការបំរើទេ គេថាគតពោលថាត្រូវបំរើបុគ្គលនោះចុះ ។

ទុក្ខយក្ខេប ព្រាហ្មណ៍ ឯវិ ធម្មយុទ្ធ យំ ក តេ
 បរិច្ឆេទោ ចារិច្ឆិយាហេតុ ចាបិយោ អស្ស ឧ សេយ្យោ
 យំ ក តេ បរិច្ឆេទោ ចារិច្ឆិយាហេតុ សេយ្យោ
 អស្ស ឧ ចាបិយោ កមេតុ បរិច្ឆេទយុសីតិ ។
 ទុក្ខយក្ខេប ហិ ព្រាហ្មណ សម្មា ព្យាករមាធនោ
 ឯវិ ព្យាករេយ្យ យំ ហិ មេ បរិច្ឆេទោ ចារិច្ឆិយា-
 ហេតុ ចាបិយោ អស្ស ឧ សេយ្យោ ចាហន្តិ
 បរិច្ឆេទយុទ្ធ យក្ខ ទោ មេ បរិច្ឆេទោ ចារិច្ឆិយា-
 ហេតុ សេយ្យោ អស្ស ឧ ចាបិយោ កមេតុ
 បរិច្ឆេទយុទ្ធ ។ ព្រាហ្មណ៍ ទេច ព្រាហ្មណ ... វេស្ស
 ទេច ព្រាហ្មណ... សុទ្ធំ ទេច ព្រាហ្មណ ឯវិ
 ធម្មយុទ្ធ យំ ក តេ បរិច្ឆេទោ ចារិច្ឆិយាហេតុ
 ចាបិយោ អស្ស ឧ សេយ្យោ យំ ក តេ បរិច្ឆេទោ
 ចារិច្ឆិយាហេតុ សេយ្យោ អស្ស ឧ ចាបិយោ

មាសព្រាហ្មណ៍ ប្រសិទ្ធិបេតិកភណ្ឌត្រឡប់យ៉ាងនេះថា កាលបេតិក-
 ភណ្ឌប្រែប្រួលណា ទ្រង់ក្លាយទៅជាមនុស្សឈាមក្រៃពេក មិនបាន
 ជាមនុស្សប្រសើរសេស ព្រោះហេតុតែការបំរើ មួយទៀត កាល
 ប្រែប្រួលអង្គបំរើបុគ្គលណា បានជាបុគ្គលគាប់ប្រសើរ មិនក្លាយជា
 បុគ្គលាថកថយ ព្រោះហេតុតែការបំរើទេ បណ្តាបុគ្គលទាំងពីរនេះ
 តើព្រះអង្គត្រូវបំរើបុគ្គលណា ។ មាសព្រាហ្មណ៍ កាលបើត្រូវត្រឡប់
 ឆ្លើយតបដោយត្រឹមត្រូវ គួរឆ្លើយតបយ៉ាងនេះថា កាលបំរើបុគ្គល
 ណា ក្លាយខ្លួនទៅជាមនុស្សឈាមក្រៃពេក មិនបានជាមនុស្ស
 ប្រសើរសេស ព្រោះហេតុតែការបំរើទេ បំរើមិនត្រូវបំរើបុគ្គលនោះ
 ឡើយ លុះតែបំរើបុគ្គលណា បានការគាប់ប្រសើរ មិនបានការ
 កាត្រង់ ព្រោះហេតុតែការបំរើ ទើបបំរើបុគ្គលនោះ ។
 មាសព្រាហ្មណ៍ បើគេសួរព្រាហ្មណ៍... មាសព្រាហ្មណ៍ បើគេសួរ
 វេស្ស... មាសព្រាហ្មណ៍ បើគេសួរសុខៈយ៉ាងនេះថា កាលបើ
 អ្នកបំរើបុគ្គលណា ត្រឡប់ជាមនុស្ស មិនបានការគាប់ប្រសើរ
 ព្រោះការបំរើជាហេតុទេ មួយទៀត កាលបើអ្នក បំរើបុគ្គលណា
 បានការគាប់ប្រសើរ មិនបានការកាត្រង់ ព្រោះការបំរើជាហេតុទេ

កាមេតុ បរិចទេយ្យសីតិ ។ សុត្តាមិ^(១) ព្រាហ្មណ សង្ខា
 ក្យករមាជា ឯវិ ក្យករេយ្យ យំ ហិ មេ បរិចទេតោ
 ចារិចរិយាហេតុ ចាមិយោ អស្ស ន សេយ្យោ នាហន្តិ
 បរិចទេយ្យិ យក្ខ ទោ មេ បរិចទេតោ បរិចរិយាហេតុ
 សេយ្យោ អស្ស ន ចាមិយោ កម្មហំ បរិចទេយ្យន្តិ ។

[៨០] នាហំ ព្រាហ្មណ ឧទ្ធាតុលីនតា
 សេយ្យសោតិ^(២) វនាមិ ន បនាហំ ព្រាហ្មណ
 ឧទ្ធាតុលីនតា ចាមិយសោតិ^(៣) វនាមិ ។ នាហំ
 ព្រាហ្មណ ឧទ្ធហវវណ្ណតា សេយ្យសោតិ វនាមិ ន
 បនាហំ ព្រាហ្មណ ឧទ្ធហវវណ្ណតា ចាមិយសោតិ
 វនាមិ ។ នាហំ ព្រាហ្មណ ឧទ្ធហវភោគតា សេយ្យ-
 សោតិ វនាមិ ន បនាហំ ព្រាហ្មណ ឧទ្ធហវភោគតា
 ចាមិយសោតិ វនាមិ ។ ឧទ្ធាតុលីនោបិ ហិ ព្រាហ្ម-
 ណ ឥនេតោច្ចា ចាណាតិចាតិ ហោតិ អនិច្ចាធាយិ
 ហោតិ កាមេសុមិច្ឆាបារិ ហោតិ មុសាវាទិ ហោតិ

១ ខ. ម. ឯត្ថេវ ហិសេវោ វិស្សន ។ ២-៣ ខ. ម. សេយ្យ សោតិ ។
 ចាមិយ សោតិ ។

បុគ្គលបុគ្គលទាំងពីរនេះ គឺអ្នកត្រូវបំរើបុគ្គលណា ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 កាលបើសុខ្ខៈឆ្លើយតបដោយត្រឹមត្រូវ សូម្បីឆ្លើយតបយ៉ាងនេះថា កាល
 បើខ្ញុំបំរើបុគ្គលណា បានការអាក្រក់ មិនបានការតាមប្រសើរ ព្រោះ
 ហេតុតែការបំរើទេ ខ្ញុំមិនត្រូវបំរើបុគ្គលនោះឡើយ កាលបើខ្ញុំបំរើបុគ្គល
 ណា បានការតាមប្រសើរ មិនមែនជាការអាក្រក់ ព្រោះហេតុតែ
 ការបំរើទេ ទើបខ្ញុំត្រូវបំរើបុគ្គលនោះ ។

[៨១] ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ភព៌គតមិនពាលថា បុគ្គលតាមប្រសើរ
 ព្រោះតែមានត្រកូលខ្ពស់ទេ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ទាំងភព៌គតមិនបាន
 ពាលថាបុគ្គលថាភព៌យ ព្រោះតែមានត្រកូលខ្ពស់ក៏ទៅដែរ ។ ម្ចាស់
 ព្រាហ្មណ៍ ភព៌គតមិនពាលថាបុគ្គលតាមប្រសើរ ព្រោះតែមានជាតិថ្កុ
 ថ្កូវទេ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ទាំងភព៌គតមិនបានពាលថាបុគ្គលថាភព៌យ
 ព្រោះតែមានជាតិថ្កុថ្កូវក៏ទៅដែរ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ភព៌គតមិន
 ពាលថា បុគ្គលប្រសើរវិសេស ព្រោះតែមានភោគៈលើសលុបទេ
 ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ទាំងភព៌គតមិនបានពាលថាបុគ្គលថាភព៌យ ព្រោះ
 តែមានភោគៈលើសលុបក៏ទៅដែរ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ ព្រោះថាបុគ្គល
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ សូម្បីមានត្រកូលខ្ពង់ខ្ពស់ តែជាអ្នកសម្លាប់
 សត្វ ស្លាប់ទ្រព្យគេ ប្រព្រឹត្តការមេសុមិច្ឆា ប្រព្រឹត្តការពាក្យមុសា

ប្រាសាទស្រីស្រី ឯស្រីស្រី ធម៌បាណា

បិសុណវាចា ហោតិ ធុរ្យសវាចា ហោតិ សម្មប្បឈាបិ
 ហោតិ អភិជ្ឈាសុ ហោតិ ព្យាបន្តចិត្តោ ហោតិ មិច្ឆា-
 ធិដ្ឋិ ហោតិ តស្មា ឧ ឧទ្ធាកុលីនតា សេយ្យសោតិ
 វធាមិ ។ ឧទ្ធាកុលីនោបិ ហិ ប្រាហ្មណ ឥនេកោន្តោ
 ចាណាតិចាតា ចដិវរតោ ហោតិ អធិដ្ឋាធាយី ចដិវរតោ
 ហោតិ កាមេសុមិច្ឆាចារិ ចដិវរតោ ហោតិ មុសាវាធិ
 ចដិវរតោ ហោតិ បិសុណាយ វាចាយ ចដិវរតោ ហោតិ
 ធុរ្យសាយ វាចាយ ចដិវរតោ ហោតិ សម្មប្បឈាបិ
 ចដិវរតោ ហោតិ អភិជ្ឈាសុ ហោតិ អព្យាបន្តចិត្តោ
 ហោតិ សម្មាធិដ្ឋិ ហោតិ តស្មា ឧ ឧទ្ធាកុលីនតា
 ចាបិយសោតិ វធាមិ ។ ឧទ្ធាកុលីនោបិ ហិ ប្រាហ្មណ
 ឥនេកោន្តោ ចាណាតិចាតិ ហោតិ អធិដ្ឋាធាយី ហោតិ
 កាមេសុមិច្ឆាចារិ ហោតិ មុសាវាធិ ហោតិ បិសុណ-
 វាចា ហោតិ ធុរ្យសវាចា ហោតិ សម្មប្បឈាបិ ហោតិ
 អភិជ្ឈាសុ ហោតិ ព្យាបន្តចិត្តោ ហោតិ មិច្ឆាធិដ្ឋិ
 ហោតិ តស្មា ឧ ឧទ្ធាកុលីនតា សេយ្យសោតិ វធាមិ ។

ប្រាសាទស្រីស្រី ឯស្រីស្រី ធម៌បាណា

មានវាចាញ្ចង្គ មានវាចាញ្ចង្គ ឆិយាយវាចាញ្ចង្គ
 ជាអ្នកមានអភិជ្ឈា មានចិត្តព្យាបាទ ជាមិច្ឆាធិដ្ឋិ ហេតុនោះបានជា
 ភាគនៃចិត្តព្យាបាទ បុគ្គលប្រសើរវិសេស ព្រោះតែមានក្រកូលខ្ពង់
 ខ្ពស់ទេ ។ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ ព្រោះជាបុគ្គលព្យាបាទ ក្នុងលោកនេះ ជា
 អ្នកមានក្រកូលខ្ពង់ខ្ពស់ ហើយបានវៀរចាកបាណាតិប្បាទ វៀរចាក
 អមិច្ឆាធាន វៀរចាកកាមេសុមិច្ឆាចារិ វៀរចាកមុសាវាធិ វៀរចាកបិ-
 សុណាវាចា វៀរចាកធុរ្យសវាចា វៀរចាកសម្មប្បឈាបិ មិនមានអភិជ្ឈា
 មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មាធិដ្ឋិ ក៏មាន ហេតុនោះ បានជាភាគនៃចិត្ត
 ព្យាបាទ បុគ្គលជាតិទាប ព្រោះតែមានក្រកូលខ្ពង់ខ្ពស់ទេ ។ ម្ចាស់
 ប្រាហ្មណ៍ មនុស្សព្យាបាទក្នុងលោកនេះ ទុកជាមានជីវិតថ្លៃថ្លា ដោយ
 តែជាអ្នកសម្រាប់សត្វ ល្អច្រឡោះ ប្រព្រឹត្តកាមេសុមិច្ឆា ពោល
 ពាក្យមុសា មានវាចាញ្ចង្គ មានសីលធម៌ ឆិយាយវាចាញ្ចង្គ ប្រ-
 យោជន៍ មានអភិជ្ឈា មានចិត្តព្យាបាទ ជាមិច្ឆាធិដ្ឋិ ហេតុនោះ បានជា
 ភាគនៃចិត្តព្យាបាទ បុគ្គលវិសេសវិសាល ព្រោះតែមានជីវិតថ្លៃថ្លាទេ ។

ឧទ្យានវណ្ណាមី ហិ ប្រាហ្មណ ឥនេកោ ចា-
 ណាតិចាតា បដិវរតោ ហោតិ អនិច្ចាធានា
 បដិវរតោ ហោតិ កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវរតោ
 ហោតិ មុសាវាទា បដិវរតោ ហោតិ មិសុណាយ
 វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ ជុសាយ វាចាយ
 បដិវរតោ ហោតិ សម្មប្បណាមា បដិវរតោ ហោតិ
 អនិច្ឆ័យ ហោតិ អនិច្ឆ័យ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធ
 ហោតិ តស្មា ន ឧទ្យានវណ្ណាតា ចាមិយសោតិ
 វនាមិ ។ ឧទ្យានវណ្ណាតាមិ ហិ ប្រាហ្មណ ឥនេកោ ចា-
 ណាតិចាតិ ហោតិ អនិច្ចាធានា ហោតិ កាមេ-
 សុមិច្ឆាចារី ហោតិ មុសាវាទី ហោតិ មិសុណាវាទោ
 ហោតិ ជុសាវាទោ ហោតិ សម្មប្បណាមី ហោតិ
 អនិច្ឆ័យ ហោតិ អនិច្ឆ័យ ហោតិ មិច្ឆាសម្ពុទ្ធ
 ហោតិ តស្មា ន ឧទ្យានវណ្ណាតា សេយ្យសោតិ
 វនាមិ ។ ឧទ្យានវណ្ណាតាមិ ហិ ប្រាហ្មណ ឥនេកោ ចា-
 ណាតិចាតា បដិវរតោ ហោតិ អនិច្ចាធានា
 បដិវរតោ ហោតិ កាមេសុមិច្ឆាចារា បដិវរតោ ហោតិ

មាសប្រាហ្មណំ បុគ្គលព្វក្ខន្ធៈ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានជានិច្ចថ្វី
 ហើយបានរៀបចំប្រាណាតិចារា រៀបចំអនិច្ចាធានា រៀបចំកាមេសុ-
 មិច្ឆាចារី រៀបចំមុសាវាទ រៀបចំមិសុណាវាទ រៀបចំជុសាវាទ
 រៀបចំសម្មប្បណាមិ មិនមានអតិថិជន មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មា-
 សម្ពុទ្ធិមាន ហេតុនោះ បានជានិច្ចនិមិត្តកាលថា បុគ្គលថេរកថា
 ព្រោះតែមានជានិច្ចថ្វី ។ មាសប្រាហ្មណំ បុគ្គលព្វក្ខន្ធៈ ក្នុងលោក
 នេះ សូម្បីមានភាគលើសលុប តែជាអ្នកសម្រាប់សក្ខី ល្អច្រឡំគេ
 ប្រព្រឹត្តកាមេសុមិច្ឆា និយាយពាក្យមុសា មានវាចាញះញង់ មាន
 ពាក្យគ្រក់ និយាយពាក្យជនប្រយោជន៍ មានអតិថិជន មានចិត្តព្យា-
 បាទ ជាមនុស្សមិច្ឆាចារី ហេតុនោះ បានជានិច្ចនិមិត្តកាលថា បុគ្គល
 វិសេសវិសាល ព្រោះតែមានភាគលើសលុប ។ មាសប្រាហ្មណំ
 បុគ្គលព្វក្ខន្ធៈ ក្នុងលោកនេះ ជាអ្នកមានភាគលើសលុប ហើយបាន
 រៀបចំប្រាណាតិចារា រៀបចំអនិច្ចាធានា រៀបចំកាមេសុមិច្ឆាចារី

ឧសាវតា បដិវរតោ ហោតិ ចិសុណាយ វាទាយ
 បដិវរតោ ហោតិ ឧសាយ វាទាយ បដិវរតោ
 ហោតិ សម្មប្បធានា បដិវរតោ ហោតិ អនិច្ចាសុ
 ហោតិ អព្យាប្បច្ឆន្តោ ហោតិ សង្ខតំ ហោតិ
 កស្ថា ន ទទ្សារកោកា ចាមិយសោតិ វនាមិ
 ធាហំ ព្រាហ្មណ សត្វំ បរិចរិត្យន្តំ វនាមិ ឧ
 បធាហំ ព្រាហ្មណ សត្វំ ន បរិចរិត្យន្តំ វនាមិ ។
 យំ មាស្ស ព្រាហ្មណ បរិចរតោ ចារិចរិយាហោតុ
 សទ្ធា វន្តិ សីលំ វន្តិ សុតំ វន្តិ ចារោ
 វន្តិ បញ្ញា វន្តិ កមហំ បរិចរិត្យន្តំ វនាមិ ។

(៨២) ឯវិ វុត្តេ ឯសុត្តន្ត ព្រាហ្មណ
 កតវន្តំ ឯតទេវេន ព្រាហ្មណ ហោ តោតថ
 ចត្តារិ ជនាមិ បញ្ញាបេន្តំ ព្រាហ្មណស្ស សទ្ធិ(១)
 បញ្ញាបេន្តំ ទត្ថិយស្ស សទ្ធិ បញ្ញាបេន្តំ វេស្សស្ស
 សទ្ធិ បញ្ញាបេន្តំ សុទ្ធស្ស សទ្ធិ បញ្ញាបេន្តំ ។

វៀរោកមុសាវត វៀរោកមសុណាវតា វៀរោកមសុវតា វៀរ
 ចាតសម្មប្បធានា មិនមានកកដ្ឋា មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសង្ខតំ
 កំមាន ហេតុនោះបានជាគេជាគតិមនោពាលា បុគ្គលថោកទាប ព្រោះ
 នៃមានកោតិលើសលុបទេ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ គេជាគតិមនោពាលា
 ត្រូវតែបំរើគេតាំងអស់ (នោះ) ទេ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ តាំងគេជាគតិមន
 ពាលា មិនត្រូវតែបំរើគេតាំងអស់ក៏ទេ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍
 ព្រោះថាគាត់បើគេបំរើបុគ្គលណា សត្វចំរើន សីលចំរើន សុត្ថចំរើន
 ចានៈចំរើន ប្រាជ្ញាចំរើន ព្រោះការបំរើ (នោះ) ជាហេតុ គេជាគត
 ិមនោពាលា ត្រូវបំរើបុគ្គលនោះ ។

(៨២) កាលបើព្រះមានបុណ្យ សំដែងយ៉ាងនេះហើយ ឯសុ-
 ត្តន្ត ព្រាហ្មណ៍ បានក្រាបទូលព្រះមានបុណ្យយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
 នោគមនីចំរើន ពួកព្រាហ្មណ៍បញ្ញាស្រឡា យ៉ាង គឺបញ្ញាស្រឡាសំរាប់
 ខ្លួនរបស់ព្រាហ្មណ៍ ១ បញ្ញាស្រឡាសំរាប់ខ្លួនរបស់សុត្តន្ត ១ បញ្ញា
 ស្រឡាសំរាប់ខ្លួនរបស់វេស្សៈ ១ បញ្ញាស្រឡាសំរាប់ខ្លួនរបស់សុទ្ធី ១ ។

សុត្តន្តបិដក វគ្គបិដក វគ្គបិដក

គត្រិនិ កោ កោតម ព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណស្ស
 សន្ធនំ បញ្ញាបេន្តំ កិក្ខុវេយ្យំ កិក្ខុវេយ្យា បទ
 ព្រាហ្មណា សន្ធនំ អតិមត្តាមាថោ អតិទូកាវី
 ហោតិ កោចោវ អនិច្ចំ អនិយមាថោតិ វេទំ ទោ
 កោ កោតម ព្រាហ្មណា ព្រាហ្មណស្ស សន្ធនំ
 បញ្ញាបេន្តំ ។ គត្រិនិ កោ កោតម ព្រាហ្មណា
 ទត្ថិយស្ស សន្ធនំ បញ្ញាបេន្តំ ទទុកលាបំ ទទុក-
 លាបក្ស បទ ទត្ថិយេក សន្ធនំ អតិមត្តាមាថោ
 អតិទូកាវី ហោតិ កោចោវ អនិច្ចំ អនិយមាថោតិ
 វេទំ ទោ កោ កោតម ព្រាហ្មណា ទត្ថិយស្ស សន្ធនំ
 បញ្ញាបេន្តំ ។ គត្រិនិ កោ កោតម ព្រាហ្មណា វេស្ស-
 ស្ស សន្ធនំ បញ្ញាបេន្តំ កសិកោកុំ កសិកោកុញ្ច
 បទ វេស្ស សន្ធនំ អតិមត្តាមាថោ អតិទូកាវី
 ហោតិ កោចោវ អនិច្ចំ អនិយមាថោតិ វេទំ ទោ កោ
 កោតម ព្រាហ្មណា វេស្សស្ស សន្ធនំ បញ្ញាបេន្តំ ។

សុត្តន្តបិដក វគ្គបិដក វគ្គបិដក

បតិគ្រចន្តរោគមជ្ជិមំ បណ្ណាទ្រព្យតាំង ៤ នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍បញ្ញា
 ការប្រព្រឹត្តិសូម្បីនេះ ថាជាទ្រព្យសំរាប់ខ្លួនរបស់ព្រាហ្មណ៍ ប្រសិនបើ
 ព្រាហ្មណ៍មើលដោយខ្លាចការប្រព្រឹត្តិសូម្បី ដែលជាទ្រព្យរបស់ខ្លួនហើយ
 ឈ្មោះថាជាអតិមត្តាមាថោដែលខ្លួនត្រូវធ្វើ ដូចអ្នកក្សត្រ្យ ល្អច្រព្យ
 ទ្រព្យដែលគេមិនបានឲ្យ បតិគ្រចន្តរោគមជ្ជិមំ ពួកព្រាហ្មណ៍បញ្ញា
 ការប្រព្រឹត្តិសូម្បីនេះ ថាជាទ្រព្យសំរាប់ខ្លួនរបស់ព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនេះឯង ។
 បតិគ្រចន្តរោគមជ្ជិមំ បណ្ណាទ្រព្យតាំង ៤ នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍បញ្ញា
 ច្នៃបំពង់ព្រាហ្មនេះ ថាជាទ្រព្យសំរាប់ខ្លួនរបស់ព្រាហ្មណ៍ ប្រសិនបើ
 ព្រាហ្មណ៍មើលដោយខ្លាចបំពង់ព្រាហ្ម ដែលជាទ្រព្យរបស់ខ្លួនហើយ ឈ្មោះ
 ថាជាអតិមត្តាមាថោដែលខ្លួនត្រូវធ្វើ ដូចអ្នកក្សត្រ្យ ល្អច្រព្យ
 ដែលគេមិនបានឲ្យ បតិគ្រចន្តរោគមជ្ជិមំ ពួកព្រាហ្មណ៍បញ្ញា
 ច្នៃបំពង់ព្រាហ្មនេះ ថាជាទ្រព្យសំរាប់ខ្លួនរបស់ព្រាហ្មណ៍ យ៉ាងនេះឯង ។ បតិគ្រ
 ចន្តរោគមជ្ជិមំ បណ្ណាទ្រព្យតាំង ៤ នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍បញ្ញា
 កសិកោកុំ កសិកោកុញ្ចនេះ ថាជាទ្រព្យសំរាប់ខ្លួនរបស់វេស្សៈ ប្រសិនបើ
 វេស្សៈមើលដោយខ្លាចកសិកោកុំ កសិកោកុញ្ចដែលជាទ្រព្យរបស់ខ្លួនហើយ
 ឈ្មោះថាជាអតិមត្តាមាថោដែលខ្លួនត្រូវធ្វើ ដូចអ្នកក្សត្រ្យ ល្អច្រព្យ
 ដែលគេមិនបានឲ្យ បតិគ្រចន្តរោគមជ្ជិមំ ពួកព្រាហ្មណ៍បញ្ញា
 កសិកោកុំ កសិកោកុញ្ចនេះ ថាជាទ្រព្យសំរាប់ខ្លួនរបស់វេស្សៈ យ៉ាងនេះឯង ។

ត្រង់នេះ កោ កោតម ព្រាហ្មណ៍ សុទ្ធស្ស សុទ្ធនិ
 បញ្ញាបេន្តិ អសិកត្យាភន្តិ អសិកត្យាភន្តិ បន
 សុត្តា សុទ្ធនិ អតិមញ្ញាមាថា អតិកត្តាវិ ហោតិ
 កោតោវ អនិច្ចំ អាទិយមាថាតិ ឥន្ទំ ទោ កោ កោតម
 ព្រាហ្មណ៍ សុទ្ធស្ស សុទ្ធនិ បញ្ញាបេន្តិ ។ (១) ឥមានិ
 ចត្តាវិ ធនានិ បញ្ញាបេន្តិ ឥន ករំ កោតមោ
 កតិមាហាតិ ។

(២៣) កើ បន ព្រាហ្មណ៍ សព្វោ លោកោ
 ព្រាហ្មណ៍ ឯ ឯតទទ្ធតាថាតិ ឥមានិ ចត្តាវិ ធនានិ
 បញ្ញាបេន្តិ ។ ហោ ហិទំ កោ កោតម ។ សេយ្យថាថិ
 ព្រាហ្មណ៍ បុរិសា ធន្យត្តោ អស្សតោ អនាធិ្យាយោ
 តស្ស អកាមស្ស វិសំ ឱលាត្តយ្យំ ឥនទ្ធ អម្ពោ
 បុរិស មិសំ ទាទិកត្យំ មូលញ្ច អនុញ្ញាតត្យន្តំ ឯវាថេវ
 ទោ ព្រាហ្មណ៍ ព្រាហ្មណ៍ អប្បជញ្ញាយ តេសិ
 សមសាព្រាហ្មណ៍ អន ធនានិ ចត្តាវិ ធនានិ
 បញ្ញាបេន្តិ ។ អរិយំ ទោ បន អហំ ព្រាហ្មណ៍

១. ២. ព្រាហ្មណ៍ កោ កោតមត្យាវិហាយោ វិស្សនំ ។

បតិគ្រព្រះតាតមជ្ជិចារីន បណ្ណាទ្រព្យតាំង ៤ នោះ ពួកព្រាហ្មណ៍ បញ្ញា
 កណ្តៀន៍អម្រែកនេះ ជាព្រាហ្មណ៍ស្រាប់តែបេសសុទ្ធៈ ប្រសិនបើសុទ្ធៈ
 មើលតាមកណ្តៀន៍អម្រែក ដែលជាទ្រព្យរបស់ខ្លួនហើយ ឈ្មោះថា
 ជាអ្នកមិនធ្វើការងារដែលខ្លួនត្រូវធ្វើ ដូចអ្នកក្ស្រព្យ ល្អបាយក្ស្រព្យ
 ដែលគេមិនបានឲ្យ បតិគ្រព្រះតាតមជ្ជិចារីន ពួកព្រាហ្មណ៍ បញ្ញា
 កណ្តៀន៍អម្រែកនេះ ជាព្រាហ្មណ៍ស្រាប់តែបេសសុទ្ធៈយ៉ាងនេះឯង ។
 ពួកព្រាហ្មណ៍ បញ្ញាទ្រព្យ ៤ យ៉ាងនេះ តើព្រះតាតមជ្ជិចារីន សំដែង
 ជាដូចម្តេច ត្រង់រឿងនេះ ។

(២៤) ខ្មាលព្រាហ្មណ៍ ចុះលោកទាំងមូល យល់ត្រឹមត្រូវការ
 បញ្ជាក់របស់ពួកព្រាហ្មណ៍នេះថា ពួកព្រាហ្មណ៍ ចូរបញ្ញាទ្រព្យ ៤ យ៉ាង
 នេះចុះ ដូច្នេះដែរ ។ បតិគ្រព្រះតាតមជ្ជិចារីន រឿងនេះលោកទាំង
 មូលមិនយល់ត្រឹមទេ ។ ខ្មាលព្រាហ្មណ៍ បុរេសក្តសក់ ឥតយស ក្រីក្រ
 ពួកឈ្មួញនេះយកចំណែកសាច់ (គោរបស់ខ្លួន ដែលស្លាប់តាមផ្លូវ) ។
 ផ្អែកវេទ្យស្រាប់តែបុរេសក្តនោះ ដែលមិនចង់បាន ដោយការបង្ខំថា នៃ
 រ៉ឺយបុរេស ឯងត្រូវស៊ីសាច់នេះ ទាំងត្រូវស៊ីថ្ងៃផង សេចក្តីនេះមាន
 ឧបមាយ៉ាងណា ខ្មាលព្រាហ្មណ៍ កាលបើពួកសមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះមិនបានយល់ត្រឹម ស្រាប់តែពួកព្រាហ្មណ៍បញ្ញាទ្រព្យតាំង ៤ នេះ
 ក៏មានឧបមាយ៉ាងនោះដែរ ។ ខ្មាលព្រាហ្មណ៍ ឯងជាតបញ្ញា

សុត្តន្តបិដក វគ្គបិដក មគ្គិមនិកាយស្ស វគ្គបិដក

លោកុត្តរំ ធម្មំ បុរិសស្ស សន្ធនំ បញ្ញាបេមិ ចោកណំ
 ចោ បទស្ស មាតាបេត្តិកំ កុលវិសំ អនុស្សរោ
 យត្ថ យត្ថេវ អត្តភាវស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ ភេទ
 តេជេវ សំឡំ^(១) កច្ចតិ ទត្ថិយកុលេ ទេ អត្តភាវស្ស
 អភិធម្មត្ថំ ហោតិ ទត្ថិយេត្ថេវ សំឡំ កច្ចតិ ព្រា-
 ហ្មណកុលេ ទេ អត្តភាវស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ
 ព្រាហ្មណេត្ថេវ សំឡំ កច្ចតិ វេស្សកុលេ ទេ
 អត្តភាវស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ វេស្សេត្ថេវ សំឡំ
 កច្ចតិ សុទ្ធកុលេ ទេ អត្តភាវស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ
 សុទ្ធត្ថេវ សំឡំ កច្ចតិ ។ សេយ្យថាចិ ព្រាហ្មណ
 យំ យេវេវ បច្ចុយំ បដិទ្ធ អត្តំ ជលតិ ភេទ តេជេវ
 សំឡំ កច្ចតិ ។ កដ្ឋាញេ បដិទ្ធ អត្តំ ជលតិ
 កដ្ឋត្ថេវ សំឡំ កច្ចតិ សកលិកញេ បដិទ្ធ អត្តំ
 ជលតិ សកលិកត្ថេវ សំឡំ កច្ចតិ តិណញេ បដិទ្ធ
 អត្តំ ជលតិ តិណត្ថេវ សំឡំ កច្ចតិ កោមយញេ
 បដិទ្ធ អត្តំ ជលតិ កោមយត្ថេវ សំឡំ កច្ចតិ

១. សន្ធី

សុត្តន្តបិដក វគ្គបិដក មគ្គិមនិកាយស្ស វគ្គបិដក

លោកុត្តរំ ធម្មំ បុរិសស្ស សន្ធនំ បញ្ញាបេមិ ចោកណំ
 ចោ បទស្ស មាតាបេត្តិកំ កុលវិសំ អនុស្សរោ
 យត្ថ យត្ថេវ អត្តភាវស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ ភេទ
 តេជេវ សំឡំ^(១) កច្ចតិ ទត្ថិយកុលេ ទេ អត្តភាវស្ស
 អភិធម្មត្ថំ ហោតិ ទត្ថិយេត្ថេវ សំឡំ កច្ចតិ ព្រា-
 ហ្មណកុលេ ទេ អត្តភាវស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ
 ព្រាហ្មណេត្ថេវ សំឡំ កច្ចតិ វេស្សកុលេ ទេ
 អត្តភាវស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ វេស្សេត្ថេវ សំឡំ
 កច្ចតិ សុទ្ធកុលេ ទេ អត្តភាវស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ
 សុទ្ធត្ថេវ សំឡំ កច្ចតិ ។ សេយ្យថាចិ ព្រាហ្មណ
 យំ យេវេវ បច្ចុយំ បដិទ្ធ អត្តំ ជលតិ ភេទ តេជេវ
 សំឡំ កច្ចតិ ។ កដ្ឋាញេ បដិទ្ធ អត្តំ ជលតិ
 កដ្ឋត្ថេវ សំឡំ កច្ចតិ សកលិកញេ បដិទ្ធ អត្តំ
 ជលតិ សកលិកត្ថេវ សំឡំ កច្ចតិ តិណញេ បដិទ្ធ
 អត្តំ ជលតិ តិណត្ថេវ សំឡំ កច្ចតិ កោមយញេ
 បដិទ្ធ អត្តំ ជលតិ កោមយត្ថេវ សំឡំ កច្ចតិ

ប្រាហ្មណ៍សូត្រ ឧបសម្ព័ន្ធ កុសលាធម្មការ

ឯវមេវ ទោ អហំ ប្រាហ្មណ អរិយំ លោកុត្តរំ
 ធម្មំ បុរិសស្ស ភន្តិកំ បញ្ចបេមិ ចោកណំ ទោ
 ចនស្ស មាគាបេត្តកំ កុលវិសំ អនុស្សវតោ យត្ថ
 យត្ថេវ អត្តការស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ តេន តេនេវ
 សំឡំ កច្ឆតិ ទត្ថិយកុលេ ទេ អត្តការស្ស អភិធម្មត្ថំ
 ហោតិ ទត្ថិយោត្ថេវ សំឡំ កច្ឆតិ ប្រាហ្មណកុលេ
 ទេ អត្តការស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ ប្រាហ្មណេត្ថេវ
 សំឡំ កច្ឆតិ វេស្សកុលេ ទេ អត្តការស្ស អភិ-
 ធម្មត្ថំ ហោតិ វេស្សេត្ថេវ សំឡំ កច្ឆតិ សុទ្ធកុលេ
 ទេ អត្តការស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ សុទ្ធាត្ថេវ
 សំឡំ កច្ឆតិ ។

(៨៤) ទត្ថិយកុលា ទេមិ ប្រាហ្មណ អកា-
 រស្មា អនការិយំ បព្វជិតោ ហោតិ សោ ទ តតា-
 កតប្បវេទិតំ ធម្មវិធមំ អាកម្ម ចាណាតិចាតា
 បដិវរតោ ហោតិ អធិដ្ឋានាទា បដិវរតោ ហោតិ
 អប្រាហ្មចរិយា បដិវរតោ ហោតិ ឌុសាវាទា បដិវរ-
 តោ ហោតិ បិសុណាយ វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ

ប្រាហ្មណ៍សូត្រ ឧបសម្ព័ន្ធ កុសលាធម្មការ

មាគាបេត្តកំ កុលវិសំ អនុស្សវតោ យត្ថ
 យត្ថេវ អត្តការស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ តេន តេនេវ
 សំឡំ កច្ឆតិ ទត្ថិយកុលេ ទេ អត្តការស្ស អភិធម្មត្ថំ
 ហោតិ ទត្ថិយោត្ថេវ សំឡំ កច្ឆតិ ប្រាហ្មណកុលេ
 ទេ អត្តការស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ ប្រាហ្មណេត្ថេវ
 សំឡំ កច្ឆតិ វេស្សកុលេ ទេ អត្តការស្ស អភិ-
 ធម្មត្ថំ ហោតិ វេស្សេត្ថេវ សំឡំ កច្ឆតិ សុទ្ធកុលេ
 ទេ អត្តការស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ សុទ្ធាត្ថេវ
 សំឡំ កច្ឆតិ ។

(៨៥) មាគាបេត្តកំ កុលវិសំ អនុស្សវតោ យត្ថ
 យត្ថេវ អត្តការស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ តេន តេនេវ
 សំឡំ កច្ឆតិ ទត្ថិយកុលេ ទេ អត្តការស្ស អភិធម្មត្ថំ
 ហោតិ ទត្ថិយោត្ថេវ សំឡំ កច្ឆតិ ប្រាហ្មណកុលេ
 ទេ អត្តការស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ ប្រាហ្មណេត្ថេវ
 សំឡំ កច្ឆតិ វេស្សកុលេ ទេ អត្តការស្ស អភិ-
 ធម្មត្ថំ ហោតិ វេស្សេត្ថេវ សំឡំ កច្ឆតិ សុទ្ធកុលេ
 ទេ អត្តការស្ស អភិធម្មត្ថំ ហោតិ សុទ្ធាត្ថេវ
 សំឡំ កច្ឆតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមវគ្គស្ថាន

ឧទ្ទសាយ វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធិនា
 បដិវរតោ ហោតិ អនិច្ចាតោ ហោតិ អត្យចន្ទចតោ
 ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ហោតិ អារាមគោ ហោតិ ញាយិ
 ធម្មំ កុសលំ ។ ប្រាហ្មណកុសលា ទេមិ ប្រាហ្មណ
 អគារស្មា អនាគរិយំ ចត្វជតោ ហោតិ សោ ច
 តថាគតប្បវេទិតំ ធម្មវិទយំ អាគម្ម ចាណាតិចាតា
 បដិវរតោ ហោតិ អនិច្ចាតោ បដិវរតោ ហោតិ
 អត្រហ្មចរិយា បដិវរតោ ហោតិ មុសាវាតា បដិវរតោ
 ហោតិ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ហោតិ អារាមគោ ហោតិ
 ញាយិ ធម្មំ កុសលំ ។ វេស្សកុសលា ទេមិ ប្រាហ្មណ
 អគារស្មា អនាគរិយំ ចត្វជតោ ហោតិ សោ ច
 តថាគតប្បវេទិតំ ធម្មវិទយំ អាគម្ម ចាណាតិចាតា
 បដិវរតោ ហោតិ អនិច្ចាតោ បដិវរតោ ហោតិ
 អត្រហ្មចរិយា បដិវរតោ ហោតិ មុសាវាតា បដិវរតោ
 ហោតិ ។ បេ ។ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ហោតិ អារាមគោ ហោតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមវគ្គស្ថាន

ណាតោ វៀរោកផុសាវាតោ វៀរោកសម្មប្បសាបៈ មិនមានអភិជ្ឈា មិន
 មានចិត្តក្សានុ មានសេចក្តីយល់ត្រូវ ជាបុគ្គលត្រេកអរនឹងកុសលធម៌
 ដែលជាតួហេតុ ។ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ បើកុលបុត្រចេញចាកផ្ទះគំរើត្រកូល
 ប្រាហ្មណ៍ ហើយចូលទៅកាន់ផ្នួស កុលបុត្រឆោរឆោរ អាស្រ័យ
 ធម៌វិន័យដែលគេជាគតសំដែងហើយ ជាបុគ្គលបានវៀរោកបាណាតិចាត
 វៀរោកអទិដ្ឋាន វៀរោកអត្រហ្មចរិយៈ វៀរោកមុសាវាត ។ បេ ។ ជា
 សម្មាសម្ពុទ្ធិ ជាបុគ្គលត្រេកអរនឹងកុសលធម៌ ដែលជាតួហេតុ ។ ម្ចាស់
 ប្រាហ្មណ៍ បើកុលបុត្របានចេញចាកផ្ទះគំរើត្រកូលវេស្សហើយចូលទៅ
 កាន់ផ្នួស កុលបុត្រឆោរឆោរ អាស្រ័យធម៌វិន័យ ដែលគេជាគតសំដែង
 ហើយ ជាបុគ្គលវៀរោកបាណាតិចាត វៀរោកអទិដ្ឋាន វៀរោក
 អត្រហ្មចរិយៈ វៀរោកមុសាវាត ។ បេ ។ ជាសម្មាសម្ពុទ្ធិ ជាបុគ្គលត្រេកអរ

ប្រាជ្ញាសាស្ត្រ ឯសុភវិស្ណុ កុសលាវតី

ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។ សុទ្ធកុសលា ទេវី
 ប្រាជ្ញាសា អការស្ថា អនករិយំ បទ្ធវិភោ ហោតិ
 សោ ធនតាកតប្បវេទិតំ ធម្មវិទយំ អាកម្ម ហិណ្ឌា-
 តិបាតា បដិវរោ ហោតិ អនិច្ចាទា បដិវរោ
 ហោតិ អប្រាជ្ញាធរិយា បដិវរោ ហោតិ មុសាវាទា
 បដិវរោ ហោតិ មិសុណាយ វាទាយ បដិវរោ
 ហោតិ ធរុសាយ វាទាយ បដិវរោ ហោតិ
 សម្មច្យុលាទា បដិវរោ ហោតិ អនតិជ្ឈាសុ
 ហោតិ អព្យាបន្នចិត្តោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ
 អារាធាតោ ហោតិ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។
 តំ ភី មញ្ញសំ ប្រាជ្ញាសា ប្រាជ្ញាសោ ។ ទុ
 ចោ បហោតិ អស្មី ចទេសេ អវេរំ អព្យាបន្នំ
 មេត្តចិត្តំ កាវេតុំ ឆោ ទត្តិយោ ឆោ វេស្សោ ឆោ
 សុដោតិ ។ ឆោ ហិទំ ភោ ភោតម ទត្តិយោមិ
 ហិ ភោ ភោតម បហោតិ អស្មី ចទេសេ អវេរំ
 អព្យាបន្នំ មេត្តចិត្តំ កាវេតុំ ប្រាជ្ញាសោមិ ហិ
 ភោ ភោតម... វេស្សោមិ ហិ ភោ ភោតម...

ប្រាជ្ញាសាស្ត្រ ឯសុភវិស្ណុ កុសលាវតី

នីតិកុសលទិ ដែលជាគូហេតុ ។ ខ្លួនប្រាជ្ញាសា បើកុសល
 បានចេញចាកផ្ទះអំពីក្រុងសុទ្ធាច្បាប់ចូលទៅកាន់ផ្ទះ កុសលប្រាជ្ញា
 វេលា កស្រយធម៌វិទ្យា ដែលជាគូហេតុសំដែងហើយ ជាបុគ្គល
 បានវៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអចិន្តាបាត វៀរចាកអប្រាជ្ញាចរិយៈ
 វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកមិសុណាវាទ វៀរចាកធរុសាវាទ វៀរ
 ចាកសម្មច្យុលាវាទ មិនមានអតិជ្ឈា មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មា-
 ទិដ្ឋិ ជាបុគ្គលក្រោកអើនីតិកុសលទិ ដែលជាគូហេតុ ។ ខ្លួន
 ប្រាជ្ញាសា អ្នកយល់ខ្លះហេតុនោះដូចម្តេច មានតែប្រាជ្ញាសាវិទ្យា
 ចំរើនមេត្តចិត្ត ជាចិត្តមិនមានភៀវ មិនមានព្យាបាទ ក្នុងប្រទេសនេះ
 ក្សត្រិយ៍ចំរើនមិនបាន វេស្សៈចំរើនមិនបាន សុទ្ធាច្បាប់ចំរើនមិនបានទេ ។
 បពិត្រព្រះភោគមជ្ឈិមវិទ្យា ហេតុនេះមិនមែនដូច្នោះទេ បពិត្រព្រះ
 ភោគមជ្ឈិមវិទ្យា ហេតុក្សត្រិយ៍កាន់ចំរើនមេត្តចិត្ត ដែលមិនមានភៀវ
 មិនមានព្យាបាទ ក្នុងប្រទេសនេះបាន បពិត្រព្រះភោគមជ្ឈិមវិទ្យា
 ហេតុប្រាជ្ញាសា... បពិត្រព្រះភោគមជ្ឈិមវិទ្យា ហេតុវេស្សៈ...

សុត្តន្តបិដក ច្បាប់នៃការប្រកាស... សុត្តន្តបិដក ច្បាប់នៃការប្រកាស
កោតម កត្តារោ វណ្ណា បរោច្ឆិ អស្មី បរោសេ
អវេរី អព្យាបដ្ឋិ មេត្តចិត្តិ កាវេត្តិ ។

(៨៨) ឯវេរី ចោ ប្រាហ្មណ៍ ទត្ថយកុលា
ឆេម អការស្មា អនករិយំ ចត្វជិតោ ហោតិ សោ
ច កតាភក្សវេទិតំ ចម្បវិទយំ អាភម្ម ចាណាភិបាតា
បដិវរតោ ហោតិ អនិប្បាណា បដិវរតោ ហោតិ
អព្រហ្មចរិយា បដិវរតោ ហោតិ មុសាវាណា បដិវរតោ
ហោតិ ចិសុណាយ វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ
ជុសាយ វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ សម្មច្យាណា
បដិវរតោ ហោតិ អនិប្បាសុ ហោតិ អព្យាបដ្ឋិតោ
ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធិ ហោតិ អារាមកោ ហោតិ ញាយំ
នម្មំ កុសលំ ។ ប្រាហ្មណ៍ ឆេម ប្រាហ្ម-
ណ៍... វេស្សកុលា ឆេម ប្រាហ្មណ៍... សុត្តកុលា
ឆេម ប្រាហ្មណ៍ អការស្មា អនករិយំ ចត្វជិតោ
ហោតិ សោ ច កតាភក្សវេទិតំ ចម្បវិទយំ អាភម្ម

បពិត្រព្រះភាគមជ្ជិមោ ចោជាសុត្តៈ... បពិត្រព្រះភាគមជ្ជិមោ
វណ្ណៈទាំង ៤ សុត្តន្តកោដិច្ចវេទិតំ ដែលមិនមានព្យា មិន
មានព្យាបាទ ក្នុងប្រទេសនេះ បានទាំងអស់ ។

(៨៩) ខ្មាលប្រាហ្មណ៍ យ៉ាងហ្នឹងហើយ បើកុលបុត្រចេញចាកផ្ទះ
អំពីគ្រូក្នុងក្រុមហើយចូលទៅកាន់ផ្ទះ កុលបុត្រនោះឯង គាត់ស្រីយ
ធម៌វិទ្យា ដែលគេបានសម្រេចហើយ ជាបុគ្គលបានវៀរចាកបាណា-
ភិបាត វៀរចាកអនិប្បាណា វៀរចាកអព្រហ្មចរិយៈ វៀរចាកមុសាវាណា
វៀរចាកចិសុណាវាចា វៀរចាកជុសាវាចា វៀរចាកសម្មច្យាណាបៈ មិន
មានអភិជ្ឈា មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មាសម្ពុទ្ធិ ជាបុគ្គលក្រេកអរនឹង
កុសលធម៌ ដែលជាគូហេតុ ។ ខ្មាលប្រាហ្មណ៍ បើចេញអំពីគ្រូក្នុង
ប្រាហ្មណ៍... ខ្មាលប្រាហ្មណ៍ បើចេញអំពីគ្រូក្នុងវេស្សៈ... ខ្មាល
ប្រាហ្មណ៍ បើកុលបុត្រចេញចាកផ្ទះអំពីគ្រូក្នុងសុត្តៈហើយចូលទៅកាន់
ផ្ទះ កុលបុត្រនោះឯង គាត់ស្រីយធម៌វិទ្យា ដែលគេបានសម្រេចហើយ

ចាណតិទាតា បដិវរតោ ហោតិ អនិច្ចាតា
 បដិវរតោ ហោតិ អព្រហ្មជ្ឈយោ បដិវរតោ ហោតិ
 ឧសាវតា បដិវរតោ ហោតិ ចិសុណាយ វាទាយ
 បដិវរតោ ហោតិ ជុស្តាយ វាទាយ បដិវរតោ ហោតិ
 សធម្មសាចា បដិវរតោ ហោតិ អនិច្ចាតុ ហោតិ
 អព្ភចន្ទចិត្តោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធ ហោតិ អារាមគោ
 ហោតិ ញាយំ នង្គំ កុសលំ ។ តំ កំ មញ្ញសំ
 ប្រាហ្មណ៍ ប្រាហ្មណោ ធុ ទោ ចហោតិ សោត្តិ
 សិបាចំ អាទាយ នន្តំ កត្វា រោជនល្លំ ចកហេតុ
 យោ ទត្តិយោ យោ វេស្សោ យោ សុទ្ធោតិ ។ យោ
 ហំនំ ភោ ភោតម ទត្តិយោចិ ហំ ភោ ភោតម
 ចហោតិ សោត្តិ សិបាចំ អាទាយ នន្តំ កត្វា
 រោជនល្លំ ចកហេតុ ប្រាហ្មណោចិ ហំ ភោ ភោត
 ម... វេស្សោចិ ហំ ភោ ភោតម... សុទ្ធោចិ ហំ
 ភោ ភោតម... សទ្ធោចិ ហំ ភោ ភោតម ចត្តាភេ
 វណ្ណា ចហោតិ សោត្តិ សិបាចំ អាទាយ នន្តំ
 កត្វា រោជនល្លំ ចកហេតុ ។

ជាបុគ្គលបានរៀបចំប្រាហ្មណ៍ រៀបចំអទិច្ចាតា រៀបចំ
 អព្រហ្មជ្ឈយោ រៀបចំឧសាវតា រៀបចំចិសុណាវតា រៀបចំ
 ជុស្តាវតា រៀបចំសធម្មសាចា រៀបចំអនិច្ចាតុ រៀបចំ
 អព្ភចន្ទចិត្តោ រៀបចំសម្មាសម្ពុទ្ធ រៀបចំអារាមគោ
 រៀបចំញាយំ នង្គំ កុសលំ ។ តំ កំ មញ្ញសំ
 ប្រាហ្មណ៍ អ្នកយល់ខ្លះហេតុនោះដូចម្តេច មានតែប្រាហ្មណ៍
 ទើបអាចនាំយកទៅកាន់សម្រាប់ស្នាក់នៅ ទៅកាន់ស្នាក់ ដុសដំ
 ក្អែកបាន ក្បែរយំដំកំបាន វេស្សៈដំកំបាន សុទ្ធៈដំកំបាន
 ទេវ ។ បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមនិក្ខេប ហេតុនេះមិនមែនដូច្នោះទេ បពិត្រ
 ព្រះភាគមជ្ឈិមនិក្ខេប សូម្បីក្បែរយំដំកំបានយកទៅសម្រាប់ស្នាក់
 ទៅកាន់ស្នាក់ ដំកំក្អែកបានដែរ បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមនិក្ខេប សូម្បី
 ប្រាហ្មណ៍... បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមនិក្ខេប សូម្បីវេស្សៈ... បពិត្រ
 ព្រះភាគមជ្ឈិមនិក្ខេប សូម្បីសុទ្ធៈ... បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមនិក្ខេប ពួក
 ឈ្មោះតាំង ៤ សុទ្ធវិភាគយកទៅសម្រាប់ស្នាក់នៅ ទៅកាន់ស្នាក់
 ដំកំក្អែកបានតាំងតែ ។

[៨៦] ឯវេទ ទោ ប្រាហ្មណ៍ ទតិយកុលា
 ទេមិ អការស្វា អនការិយំ ចត្វជិតោ ហោតិ សោ
 ច តតាភកប្បវេទិកំ ធម្មវិនយំ អាកុច្ច ចាណាភិបាតា
 ចជីវិតោ ហោតិ អនិច្ចាទាទា ចជីវិតោ ហោតិ
 អប្រេហ្មចរិយា ចជីវិតោ ហោតិ មុសាវាទា ចជីវិតោ
 ហោតិ មិសុណាយ វាទាយ ចជីវិតោ ហោតិ
 ធម្មសាយ វាទាយ ចជីវិតោ ហោតិ សម្មច្យលាថា
 ចជីវិតោ ហោតិ អនតិជ្ឈាសុ ហោតិ អត្យាច្ឆតិវិញ្ញា
 ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធ ហោតិ អារាមតោ ហោតិ ញាយិ
 ធម្មំ កុសលំ ។ ប្រាហ្មណ៍កុលា ទេមិ ប្រាហ្ម-
 ណ៍... វេស្សកុលា ទេមិ ប្រាហ្មណ៍... សុទ្ធកុលា
 ទេមិ ប្រាហ្មណ៍ អការស្វា អនការិយំ ចត្វជិតោ
 ហោតិ សោ ច តតាភកប្បវេទិកំ ធម្មវិនយំ អាកុច្ច
 ចាណាភិបាតា ចជីវិតោ ហោតិ អនិច្ចាទាទា
 ចជីវិតោ ហោតិ អប្រេហ្មចរិយា ចជីវិតោ ហោតិ
 មុសាវាទា ចជីវិតោ ហោតិ មិសុណាយ វាទាយ
 ចជីវិតោ ហោតិ ធម្មសាយ វាទាយ ចជីវិតោ ហោតិ

[៨៦] ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ បើកុលាទុត្រចេញចាកផ្ទះអំពីគ្រូកូល
 ក្សត្រិយ៍ហើយចូលទៅកាន់ផ្ទះ កុលបុត្រនោះ កាស្រីយធម៌វិន័យ
 ដែលតាតាបានសម្រែងហើយ ជាច្បុក្ខល្បឿនចាកបាណាតិបាត វៀរចាក
 អទិទាទា វៀរចាកអប្រេហ្មចរិយៈ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកមិ-
 សុណាវាទា វៀរចាកធម្មសាវាទា វៀរចាកសម្មច្យលាថា មិនមាន
 អភិជ្ឈា មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាច្បុក្ខល្បឿនចាកអនីត
 កុសលធម៌ ដែលជាតួចេតុ ។ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ បើចេញអំពីគ្រូកូល
 ប្រាហ្មណ៍... ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ បើចេញអំពីគ្រូកូលវេស្សៈ... ម្ចាស់
 ប្រាហ្មណ៍ បើកុលបុត្រចេញចាកផ្ទះអំពីគ្រូកូលសុទ្ធៈហើយចូលទៅកាន់
 ផ្ទះ កុលបុត្រនោះ កាស្រីយធម៌វិន័យ ដែលតាតាបានសម្រែងហើយ
 ជាច្បុក្ខល្បឿនចាកបាណាតិបាត វៀរចាកអទិទាទា វៀរចាកអប្រេហ្ម-
 ចរិយៈ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកមិសុណាវាទា វៀរចាកធម្មសាវាទា

សម្មាសម្ពុទ្ធិ បដិវិភាគ ហោតិ អនិច្ច្យាស្ម ហោតិ
 អព្យាបន្តចិត្តោ ហោតិ សម្មាទិដ្ឋិ ហោតិ អាកាសោ
 ហោតិ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។ តំ កី មញ្ញា
 សិ ប្រាហ្មណ វេទ វា ទត្ថិយោ មុត្តាសិក្ខោ
 ធានាជន្នាធំ បុរិសាធំ បុរិសសតំ សន្និដ្ឋានេយ្យ អា
 យន្តុកោត្តោ យេ ឥត្ថ ទត្ថិយកុលា ប្រាហ្មណកុលា
 វាជញ្ញកុលា ឧប្បន្ទា សាគាស្ស វា សាលស្ស វា
 សលធម្មស្ស វា ចន្ទនស្ស វា បទុមកស្ស វា ទត្ថ
 វារាវី អាធាយ អត្ថំ អភិច្ចត្តន្ត តេជោ ចាតុ
 ករោទ្តិ អាយន្តុ បទ កោត្តោ យេ វ ឥត្ថ ចណ្ហា
 លកុលា ធនសាទកុលា វេលាកុលា វេលាកុលា
 បុត្តសកុលា ឧប្បន្ទា សាចានោណិយា វា ស្វ
 កានោណិយា វា វេលាកោណិយា វា វេលាកោ
 ដ្ឋស្ស វា ទត្ថវារាវី អាធាយ អត្ថំ អភិច្ចត្តន្ត
 តេជោ ចាតុករោទ្តិ ។ តំ កី មញ្ញាសិ ប្រាហ្មណ

វិញ្ញាណសម្ពុទ្ធិ បដិវិភាគ ហោតិ អនិច្ច្យាស្ម ហោតិ
 សម្មាទិដ្ឋិ ជាបុគ្គលត្រកអនិច្ច្យាស្ម ដែលជាស្មោះ កំពូល
 ត្រាយាំងនោះដែរ ។ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ អ្នកយល់ខ្លះហេតុនោះ
 ជាដូចម្តេច ក្បែរយ៉ាងណាដែលបានប្តូរនាសករណ៍យេ ក្នុងសាលានេះ
 ប្រជុំគ្នាបុរស ១០០ នាក់ ដែលមានជំនាញ ។ គ្នាជា អ្នកដំបូង
 ចំណេះច្បាប់ ចូលមក បណ្តាបុរសចំណេះ នួនបុរសណាដែលតែងតែ
 ទត្ថិយត្រកូល អំពីប្រាហ្មណត្រកូល អំពីជញ្ញត្រកូល^(១) ចូលមកនោះ
 ចូរកាន់យកខ្លួនយើងខ្លួនខាងលើ (ក្នុងក្នុងកាលៈ) ខែស្រាបៀរ
 ចូរយើងម្ចាស់ ស្រស់ រឹងមាំខ្លួន ឬឆ្លុះ ចូលមកក្នុងភ្នំភ្លើង ឱ្យភ្លើងនេះប្រាកដ
 ភ្លើង មួយទៀត អ្នកដំបូងចំណេះច្បាប់ ចូលមក បណ្តាបុរសចំ
 នោះ ចូលមកណា ដែលតែងតែ អំពីត្រកូលចណ្ហា អំពីត្រកូល
 វេលា អំពីវេលាត្រកូល (ត្រកូលគ្រាញផង) អំពីវេលាត្រកូល
 (ត្រកូលអ្នកធ្វើរថ) អំពីបុគ្គលត្រកូល (ត្រកូលអ្នកកើបសំរាម) ចូល
 ចូលមកនោះ ចូរយកយើងខ្លួនខាងលើ (ជាវិភាគ) ខែស្រាបៀរ
 ស្រកស្រក ស្រកដង្រែលក់ ចូរដើម្បីប្រើ ចូលមកក្នុងភ្នំភ្លើង ឱ្យភ្លើង
 នេះប្រាកដភ្លើង ។ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍ អ្នកយល់ខ្លះហេតុនោះជាដូចម្តេច

១ ស្រាបៀរដំបូងចំណេះច្បាប់យោ ។

យោ ឯវ ទុ ទោ សោ ទុត្តយកុលា ប្រាហ្មណកុលា
 ភជញ្ញកុលា ឧប្បទ្ទេហិ សាកស្ស វា សាលស្ស វា
 វា សលស្ស វា ចទ្ទុនស្ស វា បទុមកស្ស វា
 វា ឧត្តរាណី អាងាយ អត្ថិ អភិច្ចត្តោ តោជា
 ចាតុកតោ ស្មៅ ទុ ទ្វស្ស អត្ថិ អត្ថិមា ទេវ
 វណ្ណិមា ច មកស្សរោ ច តេជ សញ្ញា អត្ថិមា
 អត្ថិករណីយំ កាតុំ យោ បទ សោ ចល្ហាលកុលា
 ឧសានកុលា វេណុកុលា វជ្ជាការកុលា បុត្តសកុ-
 លា ឧប្បទ្ទេហិ សាធានាណិយា វា សុករោណិយា
 វា វជ្ជកោណិយា វា វិលណ្ឌកដ្ឋស្ស វា ឧត្តរាណី
 អាងាយ អត្ថិ អភិច្ចត្តោ តោជា ចាតុកតោ ស្មៅ
 អត្ថិ ច ទេវ អត្ថិមា ច ច វណ្ណិមា ច ច
 មកស្សរោ ច ច តេជ សញ្ញា អត្ថិមា អត្ថិករណីយំ
 កាតុត្ថិ ។ ចោ ហិទំ ភោ ភោតម យោមិ សោ
 ភោ ភោតម ទុត្តយកុលា ប្រាហ្មណកុលា ភជញ្ញ-
 កុលា ឧប្បទ្ទេហិ សាកស្ស វា សាលស្ស វា

ភ្នំនិរោ ដែលពួកបុរសកើតអំពីទុក្ខត្រកូល អំពីប្រាហ្មណត្រកូល
 អំពីភជញ្ញត្រកូល យកតំនូរភ្នំនិរោ (ជាវិការៈ) នៃឈើស្រាយក្តី
 ឈើទ្វិមក្តី ដើមស្រលក្តី ដើមចន្ទនក្តី ដើមឈូកក្រហមក្តី មកពួក
 ចង្កាក់ ភ្នំនិរោនេះប្រាកដរឿង ភ្នំនិរោនេះមានអណ្តាតផង មានពណ៌ផង
 មានកម្លាំងផង គេអាចធ្វើការដែលត្រូវធ្វើដោយភ្នំនិរោ ទំន់ភ្នំនិរោនេះបាន
 ចំណែកភ្នំនិរោដែលពួកបុរសកើតអំពីចល្ហាលត្រកូល នេសាទត្រកូល
 វេណុត្រកូល វេណុត្រកូល បុត្តសត្រកូល យកតំនូរភ្នំនិរោ (ជាវិការៈ)
 (នៃសក្តីនៃក្តី ស្មៅស្រក្តី ស្មៅដាច់ជ្រលកក្តី ដើមឈូកក្រហម
 ក្តី មកពួកចង្កាក់ ភ្នំនិរោនេះប្រាកដរឿងដែរ តែភ្នំនិរោនេះ មិនមាន
 អណ្តាតផង មិនមានពណ៌ផង មិនមានកម្លាំងផង គេមិនអាចធ្វើការដែល
 ត្រូវធ្វើដោយភ្នំនិរោ ទំន់ភ្នំនិរោនេះ បានទេឬ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ហេតុនេះមិនមែនដូច្នោះទេ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ភ្នំនិរោដែល
 ពួកបុរសកើតអំពីទុក្ខត្រកូល អំពីប្រាហ្មណត្រកូល អំពីភជញ្ញត្រកូល
 យកតំនូរភ្នំនិរោ (ជាវិការៈ) នៃឈើស្រាយក្តី ឈើទ្វិមក្តី

សលឌ្ឍស្ស វា ធន្តស្ស វា បដិមស្ស វា
 ឧត្តរាណី អាឆាយ អត្ថិ អតិធិត្ថាន តេជោ
 ឆាតុក្កោ ឆាស្ស អត្ថិ អតិមា ថេវ វណ្ណិមា ច
 បកស្សរោ ច តេជ ច សត្តា អត្ថិជា អត្ថិកា-
 ណីយំ កាតុំ យោមិ សោ ចណ្ឌាសកុលា ធម្មា-
 នកុលា វេណុកុលា វេណាសកុលា បុត្តសកុលា
 ឧប្បន្នហិ សាធានធាណិយា វា សូក្ករធាណិយា
 វា វេណធាណិយា វា ឯសណ្ឋកដ្ឋស្ស វា ឧត្តរាណី
 អាឆាយ អត្ថិ អតិធិត្ថាន តេជោ ឆាតុក្កោ ឆា-
 ចស្ស អត្ថិ អតិមា ថេវ វណ្ណិមា ច បកស្សរោ
 ច តេជ ច សត្តា អត្ថិជា អត្ថិកា ណីយំ កាតុំ
 សព្វោមិ ហិ កោ តោតម អត្ថិ អតិមា ថេវ វណ្ណិមា
 ច បកស្សរោ ច សព្វោមិ ច សត្តា អត្ថិជា
 អត្ថិកាណីយំ កាតុត្ថិ ។

ដើមស្រល់ក្តី ដើមបន្ទុកក្តី ឬដើមឈូកស្រោចក្តី មកពួកបង្កាត់ ភ្លើង
 កំរងប្រាកដឡើង ភ្លើងនោះ មានអណ្តាតផង មានពណ៌ផង មាន
 ភ្នំផង គេអាចធ្វើការដែលត្រូវធ្វើដោយភ្លើង ទាំងភ្លើងនោះក៏បាន
 ចំណែកភ្លើងណា ដែលពួកបុរសកើតអំពីចណ្ឌាសក្កល អំពីឧសា-
 ត្រកូល អំពីវេណុត្រកូល អំពីវេណាសក្កល អំពីបុត្តសក្កល
 កាន់យកនៅក្នុងភ្លើងនោះ (ជាវិការៈ) ខែស្លាកក្តី ស្លាកក្តី
 ស្លាកដងស្រល់ក្តី ដើមប្រេងក្តី មកពួកបង្កាត់ ភ្លើងកំរងប្រាកដ
 ឡើង ភ្លើងនោះសោត ក៏មានអណ្តាតដូចគ្នា មានពណ៌ដូចគ្នា
 មានភ្នំដូចគ្នាដែរ ទាំងគេអាចធ្វើការដែលត្រូវធ្វើដោយភ្លើង ទាំង
 ភ្លើងនោះក៏បាន បរិច្ច័យគោតមដ៏ចំរើន ឬភ្លើងទាំងស្រុង សុទ្ធ
 គេមានអណ្តាតផង មានពណ៌ផង មានភ្នំផង ទាំងគេអាចធ្វើការដែល
 ត្រូវធ្វើដោយភ្លើង ទាំងភ្លើងនោះបាន ទាំងស្រុង ។

[៨៧] ឯវេរ ទោ ព្រាហ្មណ ទុក្ខិយកុលា

ទេមិ អគារស្នា អនការិយំ បព្វដិគោ ហោតិ សោ
 ច ភតាភតប្បវេទិតំ ធម្មវិទយំ អាកម្ម ចាណាភិបាតា
 បដិវរតោ ហោតិ អនិច្ចាធានា បដិវរតោ ហោតិ
 អព្រហ្មទរិយា បដិវរតោ ហោតិ មុសាវាទា បដិវរតោ
 ហោតិ បិសុណាយ វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ
 ធម្មសាយ វាចាយ បដិវរតោ ហោតិ សម្មប្បធានា
 បដិវរតោ ហោតិ អនិច្ចាទុក្ខ ហោតិ អន្យាបន្ត
 ចិត្តោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធ ហោតិ អារាមក្សត្រ
 ហោតិ ញាយំ ធម្មំ កុសលំ ។ ព្រាហ្ម
 ណកុលា ទេមិ ព្រាហ្មណ... វេស្សកុលា ទេមិ
 ព្រាហ្មណ... សុទ្ធកុលា ទេមិ ព្រាហ្មណ អគារស្នា
 អនការិយំ បព្វដិគោ ហោតិ សោ ច ភតាភតប្បវេទិតំ
 ធម្មវិទយំ អាកម្ម ចាណាភិបាតា បដិវរតោ ហោតិ

[៨៨] ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បើកុលបុត្រ ចេញចាកផ្ទះ អំពីទុក្ខិយ-

ក្រកូល ហើយចូលទៅកាន់ផ្ទះ កុលបុត្រនោះបានអស្រ័យធម៌វិន័យដែល
 គេបានសម្រេចហើយ ជាច្បាស់វៀរចាកបាណាតិបាត វៀរចាក
 អទិច្ចាទន វៀរចាកអព្រហ្មទរិយៈ វៀរចាកមុសាវាទ វៀរចាកបិសុណា-
 វាទា វៀរចាកធម្មសាវាទា វៀរចាកសម្មប្បធានៈ មិនមានអភិជ្ឈា
 មិនមានចិត្តរាវាទ ជាសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាអ្នកត្រេកអរនឹងកុសលធម៌
 ដែលជាតួហេតុ ។ ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បើកុលបុត្រ ចេញចាកផ្ទះ
 អំពីព្រាហ្មណក្រកូល... ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បើកុលបុត្រ ចេញចាកផ្ទះ
 អំពីវេស្សក្រកូល... ម្ចាស់ព្រាហ្មណ៍ បើកុលបុត្រ ចេញចាកផ្ទះអំពីសុទ្ធ-
 ក្រកូល ហើយចូលទៅកាន់ផ្ទះ កុលបុត្រនោះបាន បានអស្រ័យធម៌
 វិន័យ ដែលគេបានសម្រេចហើយ ជាច្បាស់វៀរចាកបាណាតិបាត

ប្រាហ្មណ៍សូត្រ ឧបសម្ព័ន្ធសូត្រ ឧបសម្ព័ន្ធសូត្រ

អធិប្បាធានា បដិវរកោ ហោតិ អប្រហ្មចរិយា បដិវរកោ
ហោតិ មុសាវាតា បដិវរកោ ហោតិ មិសុណាយ
វាតាយ បដិវរកោ ហោតិ ធម្មសាយ វាតាយ
បដិវរកោ ហោតិ សម្មច្យលាថា បដិវរកោ ហោតិ
អនិច្ច័យ ហោតិ អត្យាបន្តចិត្តោ ហោតិ សម្មាសម្ពុទ្ធ
ហោតិ អារាមគោ ហោតិ ញាយិ ធម្មិ
កុសលន្តិ ។

(៨៨) ឯវិ វុត្តេ ឯសុតារិ ប្រាហ្មណោ កតវន្តំ
ឯកនរោច អតិក្កន្តំ ហោ តោតម ។ ចេ ។ ឧ.
ចាសកំ មំ កវិ តោតមោ ចាបេតុ អជ្ជតត្ថេ ចាណុបេតិ
សរណាត្ថតន្តិ ។

ឧបសម្ព័ន្ធសូត្រ ចង្អុល ។

ប្រាហ្មណ៍សូត្រ ឧបសម្ព័ន្ធសូត្រ ឧបសម្ព័ន្ធសូត្រ

វៀរោកកច្ចាតា វៀរោកកប្រហ្មចរិយេ វៀរោកមុសាវាតេ វៀរោក
មិសុណាវាតេ វៀរោកធម្មសាវាតេ វៀរោកសម្មច្យលាថា មិនមាន
អតិច្ច័យ មិនមានចិត្តព្យាបាទ ជាសម្មាសម្ពុទ្ធ ជាអាក្រក់អនិច្ច័យសុ.
ចមិ ដែលជាតួហេតុ ក៏ដូចគ្នាទាំងឡាយក៏ដូចគ្នាទាំងឡាយដែរ ។

(៨៨) កាលបើព្រះសព្វញ្ញ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ ឯសុតារិ
ប្រាហ្មណ៍ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះកាតយ៉ាងនេះថា បតិច្ឆព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន ក៏ច្បាស់ណាស់ ។ ចេ ។ តាំងពីព្រះគោតម សូម
ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ទ្រង់ត្រាស់ទូលព្រះអង្គថាជាឧបសម្ព័ន្ធសូត្រ
សរណាត្ថតន្តិ ស្មើដោយដ៏ត ។

ចច់ ឧបសម្ព័ន្ធសូត្រ ទី ២ ។

សព្ទម្ហី ធម្មញ្ញាធិស្សន្ទំ^(១)

[៨៩] ឯវន្តេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ ភក្កា
រាជកហេ វិហាតិ វេជ្ជវនេ កាលន្ទកនិវាសេ ។ តេន
ទោ បទ សមយេន អាយស្មា សាវិបុត្តោ នក្ខ័-
ណាភិវស្ថិ ចាវតញ្ចាតិ មហាតា ភិក្ខុសង្ឃេន សទ្ធិ ។
អដទោ អញ្ញាតោ ភិក្ខុ រាជកហេ វស្សំ វុត្តោ
យេន នក្ខ័ណាភិវ យេនាយស្មា សាវិបុត្តោ តេនុ-
បសន្តិមិ ឧបសន្តិមិថា អាយស្មតា សាវិបុត្តេន សទ្ធិ
សម្មាធិ សម្មាធិយំ កជំ សារាណិយំ វិភិសារេត្វា
ឯកមន្ទំ ធិសិធិ ។

[៩០] ឯកមន្ទំ ធិសិធិ ទោ តំ ភិក្ខុ អា-
យស្មា សាវិបុត្តោ ឯតនេវាច កត្វាវុសោ ភក្កា
អនេតោ ធន តលវា ចាតិ ។ អនេតោ ចាវុសោ
ភក្កា តលវា ចាតិ ។ កច្ចំ បចាវុសោ
ភិក្ខុសង្ឃោ អនេតោ ធន តលវា ចាតិ ។

• ១ ធម្មញ្ញាធិស្សន្ទំ ។ ឧ. ធម្មញ្ញាធិស្សន្ទំ ។

ធម្មញ្ញាធិស្សន្ទំ ទី ៧

[៨៩] ឧបាស្កាបមកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តវេជ្ជវន ជាពលនគរនៃស្ថាន ទៀច
ក្រុងវជ្ជគ្រឹះ ។ សម័យនោះឯង ព្រះសាវិបុត្រមានកាយ ក្រាប
ទៅកាន់ចារិក ក្នុងទន្ធិណាភិវនបទ ជាមួយនឹងភិក្ខុសង្ឃច្រើនរូប ។
គ្រានោះ មានភិក្ខុមួយរូបនៅចាំវស្សាក្នុងក្រុងវជ្ជគ្រឹះ ចេះហើយក៏ចូល
ទៅក្រេសាវិបុត្រមានកាយ ឯទន្ធិណាភិវនបទ លុះចូលទៅដល់
ហើយ ក៏និយាយពាក់ទាក់ជាមួយនឹងព្រះសាវិបុត្រមានកាយ លុះបញ្ចប់
ពាក្យដែលគួរពាក់ទាក់នឹងគ្នាពេញហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។

[៩០] ព្រះសាវិបុត្រមានកាយ បានសួរកុំតនោះ ដែលអង្គុយ
ក្នុងទីសមគួរយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់កវុសោ ព្រះមានព្រះភាគ មិន
មានកាតា ទាំងមានព្រះកាយពលទេ ។ ម្ចាស់កវុសោ ព្រះមាន
ព្រះភាគមិនមានកាតា ទាំងមានព្រះកាយពលទេ ។ ម្ចាស់
កវុសោ ចំណែកភាគភិក្ខុសង្ឃ មិនមានរោគ ទាំងមានកំឡាំងទេ ។

ប្រាហ្មណ៍ស្ស ធនញ្ញនិស្ស ធនញ្ញនិស្ស

ភិក្ខុសង្ឃ្ខេប ទោ អាវុសោ អរោតោ ច ចលនំ ចាតិ ។
 ឯ ឧ អាវុសោ តណ្ហាលចាលន្ទារាយំ ធនញ្ញនិ យាម
 ប្រាហ្មណោ អន្តិ កាវុសោ ធនញ្ញនិ^(១) ប្រាហ្ម-
 ណោ អរោតោ ច ចលនំ ចាតិ ។ ធនញ្ញនិបិ
 ទោ អាវុសោ ប្រាហ្មណោ អរោតោ ច ចលនំ
 ចាតិ ។ កន្ធិ បទាវុសោ ធនញ្ញនិ ប្រាហ្មណោ
 អច្ឆមន្តោតិ ។ កុកោ^(២) ចោ អាវុសោ ធនញ្ញនិស្ស
 ប្រាហ្មណស្ស អប្បនាខោ ធនញ្ញនិ អាវុសោ
 ប្រាហ្មណោ រាជានំ ធនញ្ញនិ ប្រាហ្មណកហចតិកោ
 វិលុម្បតិ ប្រាហ្មណកហចតិកោ ធនញ្ញនិ រាជានំ
 វិលុម្បតិ យោបិស្ស ភវិយោ សទ្ធា សទ្ធា កុលា
 អាជីតា សាបិ^(៣) កាលកតា អញ្ញស្ស ភវិយោ

១ ខ. ច ឯឧត្ថម ឧបាតិ វិស្សនិ ។ ឯ ម. កុកោ បទាវុសោ ។ គ ខ. សាបិស្ស ។

ប្រាហ្មណ៍ស្ស ធនញ្ញនិស្ស កាស្មីនិវាសនញ្ញនិប្រាហ្មណ៍

មាសកាវុសោ ភិក្ខុសង្ឃ មិនមានរោគ ព័ន្ធមានកំឡុង ដែរ ។
 មាសកាវុសោ ក្នុងស្រុកកណ្តាលបាល្លាណ៍^(១) ក្នុងក្រុងកង្រីន្ត្រី មាន
 ប្រាហ្មណ៍ឈ្មោះធនញ្ញនិ មាសកាវុសោ ធនញ្ញនិប្រាហ្មណ៍ (នោះ)
 មិនមានរោគ ព័ន្ធមានកំឡុង ដែរ ។ មាសកាវុសោ ឯធនញ្ញនិ-
 ប្រាហ្មណ៍មិនមានរោគ ព័ន្ធមានកំឡុង ដែរ ។ មាសកាវុសោ
 ចុះធនញ្ញនិប្រាហ្មណ៍ មិនប្រហែសធូសទេ ។ មាសកាវុសោ
 សេចក្តីមិនធូសប្រហែស របស់ធនញ្ញនិប្រាហ្មណ៍ មានពីរណា មាស
 កាវុសោ ព្រោះធនញ្ញនិប្រាហ្មណ៍ កង់ព្រះរាជកិរិយាព័ន្ធក្នុងប្រាហ្មណ៍
 នឹងរាជបតី កង់ក្នុងប្រាហ្មណ៍នឹងរាជបតី កំពុងក្រសែប្រែរាជា
 ឯភវិយោរបស់គាត់ មានសទ្ធា ដែលគាត់ជាមកពីក្រុងកុលមានសទ្ធា
 នាងនោះ កំពុងកាលភវិយោចៅហ្វាយ ភវិយាឯទៀត ដែលគាត់

១ ក្នុងឧត្តរាជ ថា ក្នុងក្រុងកង្រីន្ត្រី មានឡាន ១ គឺ មានឡាន ១ ឯ ។ ក្នុងឡាន
 ព័ន្ធព័ន្ធនោះ មានឡាន ១ នោះ ឈ្មោះឧត្តរាជបាល្លាណ៍ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយសូ មជ្ឈិមចណ្ឌសក្ក

អស្សុត្វា អស្សុត្វា កុលា អាជីតាតិ ។ ទុស្សុត្តិ
 វតាវុសោ អស្សុត្តា យេ មយំ ធនញ្ញាធិ ព្រាហ្មណ៍
 បមន្តិ អស្សុត្តា អប្បេវ ឆាម មយំ កាណាធិ កាវហធិ
 ធនញ្ញាធិតា ព្រាហ្មណោ សន្តិ សមាគន្ធម្បិម
 អប្បេវ ឆាម សិយា កោធិនេវ កាថាសល្លាចោតិ ។
 អដោ អាយស្មា សាវិបុត្តោ នក្ខណាភិវស្ថិ
 យថាភិវន្តិ វិហរិត្វា យេន វាជគហំ ភេន ចារិកំ
 បញ្ញាមិ អទុបុទ្ធេន ចារិកត្វាមាណោ យេន វាជ-
 គហំ ភេនវសិ ។

[៩១] ភក្ខុ សុទ្ធិ អាយស្មា សាវិបុត្តោ វាជ-
 គហោ វិហរិតិ វេជ្យវេន កាលទុក្ខកង្ខារមេ ។ អដ-
 ោ អាយស្មា សាវិបុត្តោ បុព្វត្ថាសមយំ ធិរសេត្វា
 បត្តចិវរមាធាយ វាជគហំ ចារិសិ ។ ភេន ោ បទ
 សមយេន ធនញ្ញាធិ ព្រាហ្មណោ តហិធនេវ កាវេ
 កោដ្ឋេ ទុហាមេតិ ។ អដោ អាយស្មា សាវិបុត្តោ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមចណ្ឌសក្ក

នាមអភិក្កក្ខល មិនមានសត្វ កំចាស្ត្រីមិនមានសត្វ ។ ម្ចាស់
 អវុសោ យើងបានឮថា ធនញ្ញាធិព្រាហ្មណ៍មានសេចក្តីប្រវាហសេស
 ឈ្មោះថាបានក្នុងវិសិដ្ឋនិយម ធ្វើម្តងម្កង យើងនឹងបានចូល
 ធនញ្ញាធិព្រាហ្មណ៍ម្តងទៅអះ ធ្វើម្តងម្កង នឹងបាននិយាយចរចាម្តង
 ទៅអះ ។ ទើបព្រះសាវិបុត្រមានអាយុ ទៅកាមសច្ចៈយកក្នុងក្នុងណា-
 តិវ ហើយចេញទៅកាន់ពារិកសំដៅទៅត្រង់ត្រង់រាជគ្រឹះ កាលត្រាច់
 ទៅកាន់ពារិកកាមលំដាប់ ក៏បានដល់ទៅត្រង់រាជគ្រឹះនោះ ។

[៩១] សេចក្តីដំណាលថា ព្រះសាវិបុត្រមានអាយុ ទៅ
 កាស្រីយកក្នុងវិស្វវិស្វន ជាកាលខ្លួនកង់បស្ចាន ដ៏ត្រង់ត្រង់នោះ ។
 គ្រានោះ ព្រះសាវិបុត្រមានអាយុ ស្បៀកស្បង់ ទ្រង់បានគ្រឿង
 ក្នុងបុព្វត្ថាសម័យ ចូលទៅកាន់ត្រង់រាជគ្រឹះ ។ ចូលសម័យនោះឯង
 ធនញ្ញាធិព្រាហ្មណ៍ ឱ្យក្នុងមុខសូត្រនាំដោះនាមាត់ទ្វារ ក្នុងយួន
 គោ នាមាត់ក្រៅនោះ ។ គ្រានោះ ព្រះសាវិបុត្រ មានអាយុ

រាជគមោ បិណ្ឌាយ ចរិតា ចន្ទាភត្តិ បិណ្ឌ-
 ចាតប្បជីត្តោ យេន ធនញ្ញនិមិត្ត ប្រាហ្មណ៍
 តេជុបស្ម័ត្តិមិ ។ អន្តរា ទោ ធនញ្ញនិមិត្ត ប្រាហ្មណ៍
 អាយស្ម័ត្តិ សាវិច្ឆត្តិ ទ្វារោ ។ អាកច្ឆន្តិ ធិស្វាង
 យេនាយស្មា សាវិច្ឆត្តា តេជុបស្ម័ត្តិមិ ឧបស្ម័ត្តិមិ
 អាយស្ម័ត្តិ សាវិច្ឆត្តិ ឯកទេវោ ឥតោ កោ សាវិច្ឆត្តិ
 ចយោ បិយតំ តាវ កត្តស្ស តាលោ ភវិស្សតិ ។
 អសំ ប្រាហ្មណ៍ កតំ មេ អដ្ឋ កត្តកិច្ចំ អនុ-
 កស្សិ មេ វុត្តម្ភលេ ធិវិហារោ ភវិស្សតិ តត្រ
 អាកច្ឆេយ្យសីតិ ។ ឯវំ ភោតិ ទោ ធនញ្ញនិមិត្ត ប្រា-
 ហ្មណ៍ អាយស្មតោ សាវិច្ឆត្តស្ស បទ្វាស្សាសិ ។
 អដ្ឋទោ ធនញ្ញនិមិត្ត ប្រាហ្មណ៍ ចន្ទាភត្តិ កត្ត-
 ចាតរាសោ យេនាយស្មា សាវិច្ឆត្តា តេជុបស្ម័ត្តិមិ
 ឧបស្ម័ត្តិមិ អាយស្មតា សាវិច្ឆត្តេន សន្តិ
 សម្មោធិ សម្មោធិយំ កតំ សារាណិយំ វិភិសារេត្វា
 ឯកមន្តំ ធិសីធិ ។

ចូលទៅបិណ្ឌចាតក្នុងក្រុងរាជ្យន្ត្រ កាលក្រឡប់ពីបិណ្ឌចាត ក្នុងរោល
 ទាំងក្រោយនៃកត្ត ក៏ចូលទៅកេនប្រាសាទប្រាហ្មណ៍ ។ ធនញ្ញនិ-
 មិត្ត ប្រាហ្មណ៍ បានឃើញព្រះសាវិច្ឆត្រ មានអាយុ កំពុងនិមន្តមក
 អំពីចម្ងាយ ក៏ដើរចូលទៅក្រុងសាវិច្ឆត្រ មានអាយុ លុះចូលទៅ
 ដល់ហើយ និយាយនឹងព្រះសាវិច្ឆត្រ មានអាយុ យ៉ាងនេះថា បពិត្រ
 ព្រះសាវិច្ឆត្រដ៏ចម្រើន សូមលោកនិមន្តមករាលះចង្អុល សូមព្រះសាវិច្ឆត្រ
 បានទឹកដោះស្រាយ ទ្រង់ដល់កត្តកាល ។ ម្ចាស់ប្រាហ្មណ៍កុំឡើយ
 ថ្ងៃនេះ គាតាប្តីកត្តកិច្ចចេញ គាតានឹងទៅនៅសម្រាកក្នុងវេលាថ្ងៃ
 ឯម្លប់ឈឹងរលោះ អ្នកត្រូវមកក្នុងទីនោះ ។ ធនញ្ញនិមិត្តប្រាហ្មណ៍
 ក៏ទទួលស្តាប់ព្រះសាវិច្ឆត្រមានអាយុថា កុណា លោកដ៏ចម្រើន ។
 លេខនោះ ធនញ្ញនិមិត្តប្រាហ្មណ៍ បរិភោគក្នុងវេលាព្រឹកចេញហើយ
 ដល់រោលទាំងក្រោយនៃកត្ត ក៏ចូលទៅក្រុងសាវិច្ឆត្រ មានអាយុ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏កំចាត់ជាមួយព្រះសាវិច្ឆត្រ មានអាយុ
 លុះបញ្ចប់ការត្រួតពិនិត្យរាល់ទាំងនេះហើយ ក៏អន្តរាយក្នុងសម័យ ។

[៩២] ឯកមន្ត្តិ ឯសិទ្ធិ ទោ ធនញ្ញានិ ព្រាហ្មណ៍
 អាយស្មា សាវីបុត្តោ ឯកនិកោ កុត្តិសិ ធនញ្ញានិ
 អប្បមត្តានិ ។ កុតោ ភោ សាវីបុត្ត អម្ពាតំ
 អប្បមាណ យេសោ មាតាបិតោ ចោសេតញ្ញា
 បុត្តនា ចោសេតញ្ញា ធាសកម្មការចៅសំ
 ចោសេតតំ មិត្តាមន្តាចំ មិត្តាមន្តការណីយំ កាតតំ
 ញាតិសាលាហិតានំ ញាតិសាលាហិតការណីយំ
 កាតតំ អតិថិចំ អតិថិការណីយំ កាតតំ បុព្វបេតានំ
 បុព្វបេតការណីយំ កាតតំ នេវតានំ នេវតាការណីយំ
 កាតតំ រញ្ជោ រាជការណីយំ កាតតំ អយេម្ប
 កាយោ បិណេតាញ្ចា ព្រាហ្មតទ្វាតិ ។

[៩៣] តំ កំ មញ្ញសិ ធនញ្ញានិ វិទេកេន្តា
 មាតាបិតុចំ ហេតុ អធម្មចារី វិសមចារី អស្ស តមេ
 ចំ អធម្មចារីយវិសមចារីយោហេតុ^(១) ឯវយំ ឯវយ
 ចាលា ឧបកឡេយ្យំ លកេយ្យ ទុ ទោ សោ

១ ឧ. ម. អធម្មចារីយវិសមចារីយោហេតុ ។

[៩៤] ព្រះសាវីបុត្រមានកាយ បាននិយាយនឹងធនញ្ញានិ
 ព្រាហ្មណ៍ ដែលកង្កែបក្នុងទឹកមកហើយយ៉ាងនេះថា ម្ចាស់ធនញ្ញានិ
 អ្នកជាបុគ្គលមិនប្រហែសធូសធើប ។ បតិគ្រព្រះសាវីបុត្រ ដ៏ចំរើន
 សេចក្តីមិនប្រហែសធូសធើបយើង នឹងមានមកពីលា ព្រោះយើងត្រូវ
 ចំក្តីមាតាបិតា ត្រូវចំក្តីមិត្តប្រពន្ធ ត្រូវចំក្តីមិត្តខ្ញុំនឹងបុរសអ្នកធ្វើការ
 ត្រូវធ្វើកិច្ចរបស់មិត្រភាពាភ័យ ដល់ពួកមិត្រភាពាភ័យ ត្រូវធ្វើកិច្ចរបស់
 ញាតិសាលាហិត ដល់ពួកញាតិសាលាហិត ត្រូវធ្វើកិច្ចរបស់ភ្ញៀវ
 ដល់ពួកភ្ញៀវ ត្រូវធ្វើកិច្ចរបស់បុព្វបេត ដល់ពួកបុព្វបេត ត្រូវធ្វើកិច្ច
 របស់ទេវតា ដល់ពួកទេវតា ត្រូវធ្វើកិច្ចដល់ព្រះរាជា សូម្បីកាយ
 នេះ យើងក៏ត្រូវចំក្តីមិត្តជាដាច់ចំរើន ។

[៩៥] ម្ចាស់ធនញ្ញានិ អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុគ្គលណា
 ខ្វះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តខុសកន្លងធម៌^(១) ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុ
 មាតាបិតា ពួកនិយោជន ទង់ទាញបុគ្គលនោះទៅទម្លាក់ក្នុងទឹក ព្រោះ
 ហេតុវិភាប្រព្រឹត្តខុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ គេបុគ្គលនោះគួរអង្វរថា

១ សំដៅយកមកស្រៀបស្រង់ ៥ ឬទៀតស្រង់ ១០ ។ អង្គកថា ។

អហំ ទោ មាតាបិតុនំ ហេតុ អនុម្មាទាវី វិសមចារី
 អហោសំ មា មំ វិរយំ វិរយទាលាតិ មាតាបិតកេ
 វា បទស្ស លកេយ្យំ ឯសោ ទោ អម្ពាតំ ហេតុ
 អនុម្មាទាវី វិសមចារី អហោសំ មា មំ វិរយំ
 វិរយទាលាតិ ។ វោ ហិដំ ភោ សាវីបុត្ត
 អជំ ទា មំ វិកម្ពន្តិយេវ វិរយេ វិរយទាលា
 បក្ខិវេយ្យំ ។

[៥២] តំ កំ មញ្ញសំ ធនញ្ញាទំ ឥនេកោច្ឆោ
 បុត្តនាវស្ស ហេតុ អនុម្មាទាវី វិសមចារី អស្ស
 តមេទំ អនុម្មាទាវីវិសមចរិយាហេតុ វិរយំ វិរយ-
 ទាលា ឧបកឡេយ្យំ លកេយ្យ ទុ ទោ សោ
 អហំ ទោ បុត្តនាវស្ស ហេតុ អនុម្មាទាវី
 វិសមចារី អហោសំ មា មំ វិរយំ វិរយទា-
 លាតិ បុត្តនាវេ វា បទស្ស លកេយ្យ
 ឯសោ ទោ អម្ពាតំ ហេតុ អនុម្មាទាវី វិសមចារី
 អហោសំ មា មំ វិរយំ វិរយទាលាតិ ។

ខ្ញុំបានជាអ្នកប្រព្រឹត្តិទុស្ថនិវេទនា ប្រព្រឹត្តិមិនស្មើ ព្រោះហេតុមាតាបិតា
 សូមកុំឱ្យពួកនិយោជក ទង់ទាញខ្ញុំទៅទារកឡើយ ដូច្នេះបានដែរឬ ឬក៏
 មាតាបិតា អន្លើដើម្បីអ្នកនោះជា កូននោះបានជាប្រព្រឹត្តិទុស្ថនិវេទនា ប្រព្រឹត្តិ
 មិនស្មើ ព្រោះហេតុយើងទាំងឡាយ សូមកុំឱ្យពួកនិយោជកនាំយក
 វាទៅទម្លាក់ក្នុងទារកឡើយ ដូច្នេះបានដែរឬ ។ បត់ត្រព្រះសាវីបុត្រ
 ដ៏ចម្រើន ដំណើរនេះ មិនបានជាដាច់ទាត ចេតុកជាយ៉ាងនោះ ក៏ពួក
 និយោជកនៅតែទម្លាក់បុគ្គល កំពុងកម្ពុកកន្លះនោះទៅក្នុងទារកតុំទាន ។

[៥២] មាតាធនញ្ញាទំ អនុប្បវេទនាវិសមចរិយា បុត្តល
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តិទុស្ថនិវេទនា ប្រព្រឹត្តិមិនស្មើ ព្រោះហេតុ
 កូនប្រពន្ធ ពួកនិយោជកទង់ទាញបុគ្គលខ្ញុំ ទៅទម្លាក់ក្នុងទារក
 ព្រោះហេតុតែតាប្រព្រឹត្តិទុស្ថនិវេទនា ប្រព្រឹត្តិមិនស្មើ អ្នកនោះនូវអន្លើជា
 ខ្ញុំបានជាប្រព្រឹត្តិទុស្ថនិវេទនា ប្រព្រឹត្តិមិនស្មើ ព្រោះហេតុតែកូនប្រពន្ធ
 សូមកុំឱ្យពួកនិយោជក ទង់ទាញខ្ញុំទៅទម្លាក់ក្នុងទារកឡើយ ដូច្នេះបាន
 ដែរឬ ឬក៏កូនដ៏ប្រសិទ្ធភាពនោះអន្លើជា អ្នកនោះបានជាប្រព្រឹត្តិទុស្ថ
 និវេទនា ប្រព្រឹត្តិមិនស្មើ ព្រោះហេតុយើងទាំងឡាយ សូមកុំឱ្យពួកនិយោ-
 ជក ទង់ទាញអ្នកនោះទៅទម្លាក់ក្នុងទារកឡើយ ដូច្នេះបានដែរឬ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយសូ មជ្ឈិមបដិក្ខន្ធមកំ

នោ ហំនំ ភោ សារីបុត្ត អជេទា នំ វិក្កទ្ធន្តិយេវ
និរយេ និរយតាលា បក្ខិបេយ្យំ ។

[៩៩] តំ ភិ មញ្ញសំ ធនញ្ញនំ ឥនេកាប្បា
នាសកម្មការោវិសស្ស ហេតុ អធម្មចារី វិសមចារី
អស្ស តមេនំ អធម្មចារីយេវិសមចារីយោហេតុ និរយំ
និរយតាលា ឧបកាឡេយ្យំ លកេយ្យ ទុ ទោ សោ
អហំ ទោ នាសកម្មការោវិសស្ស ហេតុ អធម្មចារី
វិសមចារី អហោសិ មា មំ និរយំ និរយតាលាភិ
នាសកម្មការោវិសំ វា បទស្ស លកេយ្យ ឯសោ
ទោ អម្ពាតិ ហេតុ អធម្មចារី វិសមចារី អហោសិ
មា នំ និរយំ និរយតាលាភិ ។ នោ ហំនំ ភោ
សារីបុត្ត អជេទា នំ វិក្កទ្ធន្តិយេវ និរយេ និរយ-
តាលា បក្ខិបេយ្យំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សម្មាសម្ពុទ្ធសកៈ

ចត្តក្រព្រះសារីបុត្តនិមំរេន ដំណើរនេះ មិនបានដាច់ខាត បើទុកជា
យ៉ាងនោះក៏គង់តែពួកនិរយបាល ទម្លាក់អ្នកដែលកំពុងកន្ទក់កន្ទេញនោះ
ទៅក្នុងនរកកុំខាន ។

[៩៩] ម្ចាស់ធនញ្ញនំ អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុគ្គលពួក
ខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តខុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុទាំង
នឹងបុរសជាតិម្នាក់ ពួកនិរយបាលទាំងពួកបុគ្គលនោះទម្លាក់ទៅក្នុងនរក
ព្រោះហេតុតែការប្រព្រឹត្តខុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ បុគ្គលនោះគួរឱ្យជា
ខ្ញុំបានជាប្រព្រឹត្តខុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុតែទាសៈនឹងបុរស
ជាតិម្នាក់ សូមកុំឱ្យពួកនិរយបាល ទាំងពួកខ្ញុំទម្លាក់ក្នុងនរកឡើយ
ដូច្នេះបានដែរឬ ឬក៏ទាសៈនឹងបុរសជាតិម្នាក់របស់បុគ្គលនោះគួរឱ្យជា
ចៅហ្វាយខ្ញុំនេះបានជាប្រព្រឹត្តខុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុតែយើង
ទាំងពួកយ សូមកុំឱ្យពួកនិរយបាល ទម្លាក់ចៅហ្វាយខ្ញុំនោះទៅក្នុងនរក
ឡើយ ដូច្នេះបានដែរឬ ។ ចត្តក្រព្រះសារីបុត្តនិមំរេន ដំណើរនេះ
មិនបានដាច់ខាត បើទុកជាយ៉ាងនោះ ពួកនិរយបាលក៏នៅតែទម្លាក់
អ្នកដែលកំពុងកន្ទក់កន្ទេញនោះទៅក្នុងនរកកុំខាន ។

១៧៧

ព្រះបាទសម្តេច ព្រះបាទសម្តេច ព្រះបាទសម្តេច

(៩៦) តំ កំ មហាសិ ធនញ្ញាធិ ឥនេកាប្បា

មិត្តាមប្បាធិ ហេតុ អនុប្បាទិ វិសមបាទិ អស្ស កមេនំ

អនុប្បាទិវិសមបាទិវិសមបាទិ ហេតុ ឱរយំ ឱរយបាទិ ឧ-

បកាឡេយ្យំ លកេយ្យ ឧ ហេ សោ អហំ ហេ

មិត្តាមប្បាធិ ហេតុ អនុប្បាទិ វិសមបាទិ អហោសិ

មា មំ ឱរយំ ឱរយបាទិ មិត្តាមប្បា វា បទស្ស

លកេយ្យំ ឧសោ ហេ អញ្ញាតិ ហេតុ អនុប្បាទិ វិស-

មបាទិ អហោសិ មា ធិ ឱរយំ ឱរយបាទិ ។

ហេ ហិធិ ហេ សាវិបុត្ត អថហេ ធិ វិកាទុន្តិយេវ

ឱរយេ ឱរយបាទិ បក្ខិបេយ្យំ ។

១៧៨

ព្រះបាទសម្តេច ព្រះបាទសម្តេច ព្រះបាទសម្តេច

(៩៧) មាសធនញ្ញាធិ អកេយ្យសេចក្តីនោះដូចម្តេច បុគ្គល

ពួកនេះក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តទុស្សន្ទ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុ

ចិត្តកាមាត្យចង់ឡើយ ពួកនេះយុទ្ធជនចង់បានបុគ្គលនោះទ្វារក៏ចង់

នរក ព្រោះហេតុនៃកាមាត្យប្រព្រឹត្តទុស្សន្ទ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ បុគ្គលនោះគួរ

អង្វរជា ខ្ញុំបានជាប្រព្រឹត្តទុស្សន្ទ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុចិត្ត

កាមាត្យចង់ឡើយ សូមកុំឱ្យពួកនេះយុទ្ធជន ទ្វារក៏ចង់បាននរកឡើយ

យ៉ាងនេះបានដែរ ឬក៏ពួកចិត្តកាមាត្យរបស់បុគ្គលនោះគួរអង្វរជា អ្នក

ខ្ញុំបានជាប្រព្រឹត្តទុស្សន្ទ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុយើងចង់ឡើយ

សូមកុំឱ្យពួកនេះយុទ្ធជនទ្វារក៏ចង់បាននរកឡើយ យ៉ាងនេះបាន

ដែរ ។ បញ្ចក្រព្រះសាវិបុត្តន្តិយេវ ដំណើរនេះ មិនបានជាដាច់ខាត

បើទុកជាយ៉ាងនោះ ពួកនេះយុទ្ធជនចង់បាននរកនោះដែរកុំពុំភ័យ

កន្ត្រៃនោះទ្វារក៏ចង់បាននរក ។

[៧៧] តំ កំ មញ្ញសិ ធនញ្ញាចំ ឥនេកេប្បោ

ញាតិសាលាហិតានំ ហេតុ អនម្មចារី វិសមចារី
 អស្ស តថេចំ អនម្មចារីយវិសមចារីយាហេតុ និរយំ
 និរយចាលា ឧបកេឡយ្យំ លកេយ្យ ទុ ទោ សោ
 អហំ ទោ ញាតិសាលាហិតានំ ហេតុ អនម្មចារី
 វិសមចារី អហោសី មា មំ និរយំ និរយចាលាតិ
 ញាតិសាលាហិតា វា បទស្ស លកេយ្យំ ឯសោ
 ទោ អម្ពាគំ ហេតុ អនម្មចារី វិសមចារី អហោសី
 មា មំ និរយំ និរយចាលាតិ ។ ទោ ហិទំ កេ
 សារីមុត្ត អធិទោ មំ វិកល្គន្តិយេវ និរយេ និរយចាលា
 បក្ខំបេយ្យំ ។

[៧៧] មាសធនញ្ញាចំ អកយលំសេចក្តីនោះដូចម្តេច បុគ្គល

ពួកៗ ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តទុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុ
 ញាតិសាលាហិតាពំនឿយ ក្នុងនិរយបាលទាំងពួងនោះទម្លាក់ទៅ
 ក្នុងនរក ព្រោះហេតុតែការប្រព្រឹត្តទុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ អ្នកនោះ
 គួរគង្វេរថា ខ្ញុំបានជាប្រព្រឹត្តទុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុ
 ញាតិសាលាហិតាពំនឿយ សូមកុំឱ្យពួកនិរយបាល ទម្លាក់ខ្ញុំក្នុង
 នរកឡើយ ដូចនោះបានដែរឬ ឬក៏ពួកញាតិសាលាហិតាបស់អ្នកនោះគួរ
 គង្វេរថា អ្នកខ្ញុំបានជាប្រព្រឹត្តទុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះ
 ហេតុនិរយេន៍ពំនឿយ សូមកុំឱ្យពួកនិរយបាល ទម្លាក់អ្នកខ្ញុំក្នុងនរក
 ឡើយ យ៉ាងនេះបានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះសាវ័យុត្រដ៏ចម្រើន ដំណើរនេះ
 មិនបានជាដាច់ខាត បើទុកជាយ៉ាងនោះ ក៏គង្វេរតែពួកនិរយបាលទម្លាក់អ្នក
 ដែលកំពុងកន្តក់កន្ទួញនោះ ទៅក្នុងនរកដែរ ។

[៩៨] តំ ភី មញ្ញសំ ធន្ទាន្តរំ ឥនេកោប្បា
 អតិថិជំ ហេតុ អនុបាទំ វិសមបាទំ អស្ស គមេនំ
 អនុបាទំ វិសមបាទំ អស្ស គមេនំ អនុបាទិយវិស-
 មទិយាហេតុ ជិវយំ ជិវយថាលា ឧបកឡេយ្យំ
 លកេយ្យ ទុ ទោ សោ អហំ ទោ អតិថិជំ ហេតុ
 អនុបាទំ វិសមបាទំ អហោសំ មា មំ ជិវយំ ជិវ-
 យថាលាតំ អតិថិជោ វា មនស្ស លកេយ្យំ ឯសោ
 ទោ អម្ពាតំ ហេតុ អនុបាទំ វិសមបាទំ អហោសំ
 មា ជំ ជិវយំ ជិវយថាលាតំ ។ ទោ មាជំ កោ
 សាវច្ឆក្ក អថទោ ជំ វិកទ្ធន្តិយេវ ជិវយេ ជិវយថាលា
 បក្ខំបេយ្យំ ។

[៩៩] តំ ភី មញ្ញសំ ធន្ទាន្តរំ ឥនេកោប្បា
 បុព្វបេតានំ ហេតុ អនុបាទំ វិសមបាទំ អស្ស
 គមេនំ អនុបាទិយវិសមបាទិយហេតុ ជិវយំ ជិវយ-
 ថាលា ឧបកឡេយ្យំ លកេយ្យ ទុ ទោ សោ

[៩៨] មាសននក្ខានំ អកយលំសេចក្តីនោះផ្ទុយម្តេច បុគ្គលពួក
 រុះ ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តទុស្សមិ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុត្រូវ
 តាំងឡើយ ពួកនិយមាស ទាំងពួកអនុបាទនោះទៅទៀតក្នុងនរក ព្រោះ
 ហេតុតែការប្រព្រឹត្តទុស្សមិ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ អត់នោះគួរអង្វរថា ខ្ញុំបានជា
 ប្រព្រឹត្តទុស្សមិ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុត្រូវតែតាំងឡើយ សូមកុំ
 ទិព្វកនិយមាសទៅទៀតក្នុងនរកឡើយ ដូច្នេះបានដែរឬ ឬក៏ពួកត្រូវ
 របស់អត់នោះគួរអង្វរថា អត់នោះបានជាប្រព្រឹត្តទុស្សមិ ប្រព្រឹត្ត
 មិនស្មើ ព្រោះហេតុតែយើងតាំងឡើយ សូមកុំទិព្វកនិយមាសទៅទៀត
 អត់នោះទៅក្នុងនរកឡើយ ដូច្នេះបានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះសាវ័ច្ឆ
 ជិវិកេន ជីវិកេន មិនបានជាដាច់ខាត បើទុកជាយ៉ាងនោះ ពួកនិយ-
 មាសនៅតែទៅទៀតក្នុងនរកក្នុងនរកនោះទៅក្នុងនរកនោះ ។

[៩៩] មាសននក្ខានំ អកយលំសេចក្តីនោះផ្ទុយម្តេច ពួករុះ
 ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តទុស្សមិ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុត្រូវតែ
 តាំងឡើយ ពួកនិយមាស ទាំងពួកអនុបាទនោះទៅទៀតក្នុងនរក
 ព្រោះហេតុតែការប្រព្រឹត្តទុស្សមិ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ បុគ្គលនាមអង្វរថា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបទ្គយស្ស

អហំ ទោ ចុត្វាសេតានំ ហេតុ អនុចារី វិសេសាវី
 អហោសី មា មំ និរយំ និរយថាលាភិ បុត្តាសេតា វា
 ចទស្ស លកេយ្យំ វិសោ ទោ អម្ពាតំ ហេតុ
 អនុចារី វិសេសាវី អហោសី មា នំ និរយំ
 និរយថាលាភិ ។ ដោ ហំនំ កោ សាវិច្ឆុត្ត អថទោ
 ចំ វិកាទ្គន្តិយេវ និរយេ និរយថាលា ចត្តិបេយ្យំ ។

(១០១) តិ កំ មញ្ញសិ ចទញ្ញាចិ ឥនេកាប្បា
 នេវតានំ ហេតុ អនុចារី វិសេសាវី អស្ស កមេនំ
 អនុចារិយវិសេសាវិយាហេតុ និរយំ និរយថាលា
 ឧបកង្កេយ្យំ លកេយ្យំ នុ ទោ សោ អហំ ទោ
 នេវតានំ ហេតុ អនុចារី វិសេសាវី អហោសី មា
 មំ និរយំ និរយថាលាភិ នេវតា វា ចទស្ស លកេយ្យំ
 វិសោ ទោ អម្ពាតំ ហេតុ អនុចារី វិសេសាវី
 អហោសី មា នំ និរយំ និរយថាលាភិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបទ្គយស្ស កៈ

ខ្ញុំបានជាប្រព្រឹត្តទុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុបុព្វបទៈទាំងឡាយ
 សូមកុំឱ្យពួកនិរយបានទម្លាក់ខ្ញុំទៅក្នុងនរកឡើយ ដូច្នេះបានដែរឬ ឬក៏
 ពួកបុព្វបទៈរបស់អ្នកនោះ អត្ថិវេ ទទុស្សនោះ បានជាប្រព្រឹត្តទុសធម៌
 ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុនៃយើងទាំងឡាយ សូមកុំឱ្យពួកនិរយបាន
 ទម្លាក់អ្នកនោះទៅក្នុងនរកឡើយ ដូច្នេះបានដែរឬ ។ បពិត្រព្រះសាវិច្ឆ
 ដ៏ចម្រើន ដ៏ឈឺវារនៈ មិនបានជាដាច់ខាត បើទុកជាយ៉ាងនោះ
 ពួកនិរយបាន ក៏នៅតែទម្លាក់អ្នកដែលកំពុងកន្ទក់កន្ទេញនោះ ទៅក្នុង
 នរកដែរ ។

(១០២) ខាលធនញ្ញានំ អុកយលំសេចក្តីនោះដូចម្តេច ចុត្តល
 ពួកនេះ ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តទុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុ
 ទៅតាមទាំងឡាយ ពួកនិរយបាន ទាំងឡាយនោះទម្លាក់ទៅក្នុងនរក
 ព្រោះហេតុនៃការប្រព្រឹត្តទុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ចុត្តលនោះឆ្នើស្ទើរថា
 ខ្ញុំបានជាប្រព្រឹត្តទុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុនៃទៅតាមទាំង
 ឡាយ សូមកុំឱ្យពួកនិរយបាន ទម្លាក់ខ្ញុំទៅក្នុងនរកឡើយ ដូច្នេះបាន
 ដែរឬ ឬក៏ពួកទៅតាមរបស់អ្នកនោះ អត្ថិវេ ចុត្តលនេះ បានជា
 ប្រព្រឹត្តទុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុនៃយើងទាំងឡាយ សូម
 កុំឱ្យពួកនិរយបានទម្លាក់អ្នកនោះទៅក្នុងនរកឡើយ ដូច្នេះបានដែរឬ ។

ក្រាហ្វិកស្យូ ឆ្នោតស្យូ ឆ្នោតច្រើនប្រភេទ

នោ ហ៊ីដ៍ កោ សាវីបុត្ត អដ្ឋោ ចំ វិក្កុទ្ធិយេវ
និរយេ និរយេចាលា បក្ខិមេយ្យំ ។

[១០០] តំ កំ មញ្ញសិ ធនញ្ញា ឆិ ឥធនញ្ញា
រញ្ញា ហេតុ អធម្មចារី វិសមចារី អស្ស តាមិ
អធម្មចារីយវិសមចារីយាហេតុ និរយេ និរយេចាលា ឧប-
កាឡេយ្យំ លកេយ្យ ទុ ទោ សោ អហំ ទោ រញ្ញា
ហេតុ អធម្មចារី វិសមចារី អហោសិ មា មំ និរយេ
និរយេចាលាតិ ភជា ក ធនស្ស លកេយ្យ ឯសោ
ទោ អម្ពាតំ ហេតុ អធម្មចារី វិសមចារី អហោសិ
មា ចំ និរយេ និរយេចាលាតិ ។ នោ ហ៊ីដ៍ កោ
សាវីបុត្ត អដ្ឋោ ចំ វិក្កុទ្ធិយេវ និរយេ និរយេចា-
លា បក្ខិមេយ្យំ ។

ក្រាហ្វិកស្យូ ឆ្នោតស្យូ ឆ្នោតច្រើនប្រភេទ

បតិក្រព្រសាវិបុត្រដ៏ចំរើន ដំណើរនេះ មិនបានដាច់ចំខាត បើទុក
យ៉ាងនោះ ពួកនិយោជក ក៏នៅតែទទួលបានកំណត់ក្នុងកំណត់
នោះទៅក្នុងកំណត់ ។

[១០១] ម្ចាស់ធនញ្ញា អ្នកយល់សេចក្តីនោះផ្សេងៗ មនុស្ស
ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តទុស្ថាន ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុ
តែព្រហ្មជា ពួកនិយោជកកំណត់តាមយកមនុស្សនោះ ទទួលបានកំណត់
ព្រោះហេតុនៃការប្រព្រឹត្តទុស្ថាន ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ មនុស្សនោះត្រូវបាន
ពាក្យប្រព្រឹត្ត ខ្ញុំបានជាប្រព្រឹត្តទុស្ថាន ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុ
តែព្រហ្មជា សូមកុំឱ្យពួកនិយោជកទទួលបានកំណត់ឡើយ ដូច្នេះដែរ
ឬក៏ព្រហ្មជាយល់អ្នកនោះ ត្រូវបានសេចក្តីហាមប្រាមថា មនុស្សនោះ
បានជាប្រព្រឹត្តទុស្ថាន ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុនៃយើង សូម
កុំឱ្យពួកនិយោជក ទទួលបានកំណត់ឡើយ ដូច្នេះដែរ ។
បតិក្រព្រសាវិបុត្រដ៏ចំរើន ដំណើរនេះ មិនបានដាច់ចំខាត បើទុកជា
យ៉ាងនោះ ពួកនិយោជក ក៏នៅតែទទួលបានកំណត់ក្នុងកំណត់
នោះទៅក្នុងកំណត់ ។

[១០២] តំ កី មញ្ញសិ ធនញ្ញាធិ ឥនេកោប្បា
 កាយស្ស ចំណាធាហេតុ ព្រហ្មធាហេតុ អនុចារី
 វិសមចារី អស្ស តមេធិ អនុចារីយវិសមចារីយាហេ-
 តុ និរយំ និរយចាលា ឧបកាឡេយ្យំ លកេយ្យ ទុ-
 ទោ សោ អហំ ទោ កាយស្ស ចំណាធាហេតុ
 ព្រហ្មធាហេតុ អនុចារី វិសមចារី អហោសិ មា-
 មំ និរយំ និរយចាលាតិ មរេ វា ធនស្ស លកេយ្យំ
 ឯសោ ទោ កាយស្ស ចំណាធាហេតុ ព្រហ្ម-
 ធាហេតុ អនុចារី វិសមចារី អហោសិ មា ធិ
 និរយំ និរយចាលាតិ ។ នោ ហំធិ ភោ សាវ័បុត្ត
 អដេទា ធិ វិកាទ្ធិន្ទិយេវ និរយេ និរយចាលា
 ចក្កំមេយ្យំ ។

[១០៣] តំ កី មញ្ញសិ ធនញ្ញាធិ យោ
 វា មាតាចិត្តំ ហេតុ អនុចារី វិសមចារី
 អស្ស យោ វា មាតាចិត្តំ ហេតុ ធម្ម-
 ចារី សមចារី អស្ស កកមំ សេយ្យាតិ ។

[១០២] មាសធនញ្ញាធិ អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច មនុស្ស
 ពួកខ្លះ ក្នុងលោកនេះ ប្រព្រឹត្តទុស្តធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះ
 ហេតុតែចំណងកាយ ឱ្យធាតុដ៏ចំរើន ក្នុងនិរយេន្ទ្រ ចាប់តាម
 មនុស្សនោះទៅដាក់ក្នុងនរក ព្រោះហេតុតែការប្រព្រឹត្តទុស្តធម៌ ប្រព្រឹត្ត
 មិនស្មើ មនុស្សនោះត្រូវបានសេចក្តីអន្លឺថា ខ្ញុំបានជាប្រព្រឹត្តទុស្តធម៌
 ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុតែការចំណងកាយឱ្យធាតុដ៏ចំរើន សូមកុំ
 ឱ្យក្នុងនិរយេន្ទ្រ ទម្លាក់ខ្ញុំចង់ទុកឡើយ ក្នុងក្នុងមនុស្សនេះទៀតរបស់
 អ្នកនោះ ត្រូវបានសេចក្តីដូចអន្លឺថា មនុស្សនោះបានជាប្រព្រឹត្តទុស្ត
 ធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុតែការចំណងកាយ ឱ្យធាតុដ៏ចំរើន
 សូមកុំឱ្យក្នុងនិរយេន្ទ្រ ទម្លាក់អ្នកនោះក្នុងនរកឡើយ ដូច្នេះបានដែរឬ ។
 បរិក្ខត្រសោវប្បត្រដិចំរើន ដំណើរនេះ មិនបានជាដាច់ខាត បើទុក
 ជាយ៉ាងនោះ ក្នុងនិរយេន្ទ្រ វាទៅតែទម្លាក់ក្នុងវេលាពុទ្ធិកក្កដាឱ្យ
 នោះកើតនរកដែរ ។

[១០៣] មាសធនញ្ញាធិ អ្នកយល់សេចក្តីនោះ ដូចម្តេច
 មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តទុស្តធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុមាតា
 ធិនិចិត្តាចារ្យយុត្តិ មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌^(១) ប្រព្រឹត្តស្មើ
 ព្រោះហេតុតែមាតាធិនិចិត្តាចារ្យយុត្តិ អំពើលក្ខណៈស្មើគ្នា ។

១ គន្លឹកវាចា យន្តលំកងោរវាងឡាយមានស្រស់រវើកឱ្យឆ្លែងច្រកចេញយន្តធម៌ជាដើម។

ក្រាហ្វិកស្យូ ធនាគារកម្ពុជា កម្ពុជា

យោ ហ៊ី ភោ សាវិបុត្ត មាតាបិតា ហេតុ អនុបាទ
 វិសមបាទី អស្ស ឧ តំ សេយ្យោ យោ ឧ ទោ
 ភោ សាវិបុត្ត មាតាបិតា ហេតុ អនុបាទី សមបាទី
 អស្ស តទៅតុ សេយ្យោ អនុបាទីយវិសមបាទីយាធិ
 ភោ សាវិបុត្ត អនុបាទីយសមបាទីយា សេយ្យោតិ ។
 អត្ថំ ទោ ធនាគារ អញ្ញោ សហេតុកា ធម្មតា
 កម្មតា យេហំ សត្តា មាតាបិតា ទៅ
 ចោសេតុំ ឧ មាមកម្មំ កាតុំ បុត្តាញ បដិបទិ
 បដិបទិកុំ ។

[១០៤] តំ កំ មញ្ញសិ ធនាគារ យោ វា
 បុត្តនាស្ស ហេតុ អនុបាទី វិសមបាទី អស្ស
 យោ វា បុត្តនាស្ស ហេតុ អនុបាទី សមបាទី
 អស្ស កតមិ សេយ្យោតិ ។ យោ ហ៊ី ភោ
 សាវិបុត្ត បុត្តនាស្ស ហេតុ អនុបាទី វិសមបាទី

ក្រាហ្វិកស្យូ ធនាគារកម្ពុជា កម្ពុជា

បដិគ្រូព្រះសាវិបុត្តដ៏ចំរើន មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តខុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ
 ព្រោះហេតុមាតាបិតា អំពើនោះមិនប្រសើរទេ បដិគ្រូព្រះសាវិបុត្ត
 ដ៏ចំរើន មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តក្រៅធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ ព្រោះហេតុមាតាបិតា
 អំពើនោះឯង ទើបឈានជា ប្រសើរក្នុងហេតុនេះ បដិគ្រូព្រះសាវិបុត្ត
 ដ៏ចំរើន (ព្រោះថា) ការប្រព្រឹត្តក្រៅធម៌ នឹងការប្រព្រឹត្តស្មើ ប្រសើរ
 ជាងការប្រព្រឹត្តខុសធម៌ នឹងការប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ។ ម្ចាស់ធនាគារ
 ការងារចំរើនផ្សេងៗ ដែលគ្រូធម៌ ប្រគល់ដោយហេតុ ដែលពួក
 មនុស្សកាច់ចិត្តមាតាបិតាបានផង មិនធ្វើបាបកម្មផង អាចប្រតិបត្តិ
 នូវបដិបទាជាហេតុទ្យកើតបុណ្យផង មានដែរទេ ។

[១០៥] ម្ចាស់ធនាគារ អរិយសេចក្តីនោះ ដូចម្តេច
 មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តខុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះតែកូននឹងប្រភព
 មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តក្រៅធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ ព្រោះហេតុតែកូននឹងប្រភព
 ក្តី អំពើណាប្រសើរជាង ។ បដិគ្រូព្រះសាវិបុត្តដ៏ចំរើន មនុស្ស
 ដែលប្រព្រឹត្តខុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុតែកូននឹងប្រភព

អស្ស ទំ តំ សេយ្យោ យោ ច ទោ ភោ សា-
 វីបុត្ត បុត្តនាវស្ស ហេតុ ធម្មចារី សមចារី អស្ស
 គនេវេត្ថ សេយ្យោ អធម្មចារីយសមចារីយាហំ ភោ
 សាវីបុត្ត ធម្មចារីយសមចារីយា សេយ្យោតិ ។ អត្ថិ
 ទោ ធនញ្ញំ អញ្ញោ សហេតុកា ធម្មកា កម្មត្ថា
 យេហំ សត្តា បុត្តនាវ ចេវ ចោសេត្ថំ ទំ ច
 ចាមកម្មំ កាត្ថំ បុត្តញ្ច បដិបទំ បដិបទ្ធីត្ថំ ។

[១០៩] តំ កំ មញ្ញាសំ ធនញ្ញំ យោ វា ធាស-
 កម្មករចារីសស្ស ហេតុ អធម្មចារី វិសមចារី អស្ស
 យោ វា ធាសកម្មករចារីសស្ស ហេតុ ធម្មចារី
 សមចារី អស្ស កតមំ សេយ្យោតិ ។ យោ ហំ ភោ
 សាវីបុត្ត ធាសកម្មករចារីសស្ស ហេតុ អធម្មចារី
 វិសមចារី អស្ស ទំ តំ សេយ្យោ យោ ច ទោ
 ភោ សាវីបុត្ត ធាសកម្មករចារីសស្ស ហេតុ
 ធម្មចារី សមចារី អស្ស គនេវេត្ថ សេយ្យោ

អំពើនោះមិនប្រសើរទេ បពិត្រព្រះសាវ័បុត្រដ៏ចំរើន ចំណែកឯមនុស្ស
 ដែលប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ ព្រោះហេតុតែក្នុងន័យប្រពន្ធ អំពើនោះ
 ឯង ទើបប្រសើរក្នុងហេតុនេះ បពិត្រព្រះសាវ័បុត្រដ៏ចំរើន (ព្រោះថា)
 ការប្រព្រឹត្តធម៌ ការប្រព្រឹត្តស្មើ ត្រូវតែប្រសើរជាងការប្រព្រឹត្តខុស
 ធម៌ នឹងការប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ។ ខ្មោចធនញ្ញាមិ ការងារទាំងឡាយ
 ដទៃដែលត្រូវធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ដែលពួកមនុស្សអាចចំណាំមក
 នឹងប្រពន្ធបានផង មិនបាច់ធ្វើបាបកម្មផង អាចប្រតិបត្តិទូទៅបទាជា
 ហេតុឱ្យកើតបុណ្យបានផង ទានដែរក៏ ។

[១១០] ខ្មោចធនញ្ញាមិ អរិយសាមគ្គីនោះ ផ្លូវម្តេច មនុស្ស
 ដែលប្រព្រឹត្តខុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុតែទាសៈ នឹងបុរសជា
 កម្មករក្តី មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តតាមធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ ព្រោះហេតុតែទាសៈ
 នឹងបុរសជាកម្មករក្តី កើតកើតណាប្រសើរជាង ។ បពិត្រព្រះសាវ័បុត្រ
 ដ៏ចំរើន មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តខុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុតែ
 ទាសៈ នឹងបុរសជាកម្មករ អំពើនោះមិនប្រសើរឡើយ បពិត្រព្រះសាវ័បុត្រ
 ដ៏ចំរើន មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តតាមធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ ព្រោះហេតុតែទាសៈ
 នឹងបុរសជាកម្មករ អំពើនោះឯង ទើបឈ្មោះថា ប្រសើរ ក្នុងហេតុនេះ

អនុចរិយវិសមចរិយាហំ ភោ សាវិបុត្ត ធម្មចរិយ-
 សមចរិយា សេយ្យេតិ ។ អត្ថំ ទោ ធនញ្ញានំ
 អញ្ញោ សហេតុកា ធម្មិកា កម្មន្តា យេហិ
 សញ្ញា នាសកម្មករោវិសំ ទេវ ហោសេតិ ន ច
 ចារកម្មំ កាតុំ បុញ្ញញ្ច បដិបទំ បដិបដ្ឋិតុំ ។

(១០៦) តំ កី មញ្ញាសំ ធនញ្ញានំ យោ វា
 មិត្តាមទ្ធានំ ហេតុ អនុចារិ វិសមចារិ អស្ស
 យោ វា មិត្តាមទ្ធានំ ហេតុ ធម្មចារិ សមចារិ
 អស្ស កតមិ សេយ្យេតិ ។ យោ ហិ ភោ
 សាវិបុត្ត មិត្តាមទ្ធានំ ហេតុ អនុចារិ វិសមចារិ
 អស្ស ន តំ សេយ្យេ យោ ច ទោ ភោ សា-
 វិបុត្ត មិត្តាមទ្ធានំ ហេតុ ធម្មចារិ សមចារិ
 អស្ស តទេវេតុ សេយ្យោ អនុចរិយវិសមចរិយាហំ
 ភោ សាវិបុត្ត ធម្មចរិយសមចរិយា សេយ្យេតិ ។

ចតិគ្រចន្តសាវិបុត្តដ៏ចំរើន (ព្រោះថា) ការប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌ ការ
 ប្រព្រឹត្តិស្មី ត្រូវតែប្រសើរជាងការប្រព្រឹត្តិខុសធម៌ នឹងការប្រព្រឹត្តិ
 មិនស្មី ។ ខ្នាលធនញ្ញានំ ការងារទាំងឡាយទៀត ដែលត្រូវតាមធម៌
 ច្រកចង្កោយហេតុ ដែលពួកទុស្សកាចចិត្តមេតាសៈ នឹងបុរសជាតិម្នាក់
 បានផង មិនបាច់ធ្វើដូចបុគ្គលផង កាចប្រតិបត្តិដូចដ៏ចតាជាហេតុឲ្យ
 បានបុណ្យផង បានដែរតើ ។

(១០៦) ខ្នាលធនញ្ញានំ អ្នកយល់សច្ចៈនោះ ដូចម្តេច ទុស្ស
 ដែលប្រព្រឹត្តខុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មី ព្រោះហេតុតែម្តងគ្រាតាមរូបទាំង
 ឡាយក្តី ទុស្សដែលប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌ ប្រព្រឹត្តិស្មី ព្រោះហេតុតែម្តងគ្រា
 តាមរូបទាំងឡាយក្តី អំពើណាប្រសើរជាង ។ ចតិគ្រចន្តសាវិបុត្ត
 ដ៏ចំរើន ទុស្សដែលប្រព្រឹត្តខុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មី ព្រោះហេតុតែ
 ម្តងគ្រាតាមរូបទាំងឡាយ អំពើនោះមិនប្រសើរទេ ចតិគ្រចន្តសាវិបុត្ត
 ដ៏ចំរើន ទុស្សដែលប្រព្រឹត្តតាមធម៌ ប្រព្រឹត្តិស្មី ព្រោះហេតុតែម្តងគ្រា
 តាមរូបទាំងឡាយ អំពើនោះផង ទើបបានឈ្នះថាប្រសើរ ក្នុងហេតុ
 នេះ ចតិគ្រចន្តសាវិបុត្តដ៏ចំរើន ព្រោះថាការប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌ ការប្រព្រឹត្តិ
 ស្មី ត្រូវតែប្រសើរជាងការប្រព្រឹត្តិខុសធម៌ នឹងការប្រព្រឹត្តិមិនស្មី ។

អត្ថំ ទោ ធនញ្ញាចិ អញ្ញោ សហេតុកា ធម្មិកា
 កម្មត្ថា យេហិ សក្កា មិត្តាមទាធនោ មិត្តាមទុក្ខ-
 រណីយំ កាតុំ ធន ធន ចាចកម្មំ កាតុំ បុញ្ញញ្ច
 បដិបទំ បដិបទ្ធិតុំ ។

(១០៧) តំ ភី មញ្ញាសិ ធនញ្ញាចិ យោ វា
 ញាតិសាលាហិតានំ ហេតុ អធម្មចារី វិសមចារី
 អស្ស យោ វា ញាតិសាលាហិតានំ ហេតុ ធម្ម-
 ចារី សមចារី អស្ស កតមំ សេយ្យេតិ ។ យោ
 ហិ ភោ សាវ័បុត្ត ញាតិសាលាហិតានំ ហេតុ
 អធម្មចារី វិសមចារី អស្ស ធនំ តំ សេយ្យោ យោ
 ធន ទោ ភោ សាវ័បុត្ត ញាតិសាលាហិតានំ ហេតុ
 ធម្មចារី សមចារី អស្ស តទេវេតុ សេយ្យោ អធម្ម-
 ចរិយវិសមចរិយាហិ ភោ សាវ័បុត្ត ធម្មចរិយសម-
 ចរិយា សេយ្យេតិ ។ អត្ថំ ទោ ធនញ្ញាចិ អញ្ញោ
 សហេតុកា ធម្មិកា កម្មត្ថា យេហិ សក្កា

មាសធនញ្ញាចិ ការិវាចន៍ឡាយងៀត ដែលត្រូវធម៌ ប្រកប
 ដោយហេតុ ដែលមនុស្សចាំន៍ឡាយអាចធ្វើកិច្ចរបស់មិត្តភាពាគ្យ ដល់
 មិត្តភាពាគ្យបានផង មិនបាច់ធ្វើបុណ្យផង អាចប្រតិបត្តិទុក្ខបដិបទា
 ជាហេតុឱ្យកើតបុណ្យផង បានដែរតើ ។

(១០៨) មាសធនញ្ញាចិ អកយលំសេចក្តីនោះដូចម្តេច មនុស្ស
 ដែលប្រព្រឹត្តទុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុតែញាតិសាលាហិត
 ចាំន៍ឡាយក្តី មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ ព្រោះហេតុ
 តែញាតិសាលាហិតចាំន៍ឡាយក្តី អំពីណាប្រសើរជាង ។ ចព្វត្រ
 ព្រះសាវ័បុត្តដ៏ចំរើន មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តទុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ
 ព្រោះហេតុតែញាតិសាលាហិតចាំន៍ឡាយ អំពីនោះ មិនប្រសើរទេ
 ចព្វត្រព្រះសាវ័បុត្តដ៏ចំរើន មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ
 ព្រោះហេតុតែញាតិសាលាហិតចាំន៍ឡាយ អំពីនោះឯង ទើបឈ្មោះ
 ថា ប្រសើរក្នុងហេតុនេះ ចព្វត្រព្រះសាវ័បុត្តដ៏ចំរើន (ព្រោះថា) ការ
 ប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌ ការប្រព្រឹត្តស្មើ ត្រូវតែប្រសើរជាងការប្រព្រឹត្តទុសធម៌
 នឹងការប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ។ មាសធនញ្ញាចិ ការិវាចន៍ឡាយងៀត
 ដែលត្រូវធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ដែលមនុស្សចាំន៍ឡាយ អាច

ព្រាហ្មណវិទ្យា ធម្មសូត្រ ធម្មវិញ្ញាបនបត្រ

ញាតិសាលោហិតានេត្ថេវ ញាតិសាលោហិតកករណីយំ
កាតុំ ន ច ចាបកម្មំ កាតុំ ចុញ្ញក្ក បដិបទំ
បដិបទ្ធិតុំ ។

[១០៨] តំ កំ មញ្ញសិ ធនញ្ញិ យោ វា
អតិដ៏ធំ ហេតុ អធម្មចារី សមចារី អស្ស យោ
វា អតិដ៏ធំ ហេតុ ធម្មចារី សមចារី អស្ស កតមិ
សេយ្យេតិ ។ យោ ហិ ភោ សារីបុត្ត អតិដ៏ធំ ហេតុ
អធម្មចារី វិសមចារី អស្ស ន តំ សេយ្យោ យោ
ច ទោ ភោ សារីបុត្ត អតិដ៏ធំ ហេតុ ធម្មចារី សម-
ចារី អស្ស គធម្មេត្ថ សេយ្យោ អធម្មចារីយវិសមច-
រិយាហិ ភោ សារីបុត្ត ធម្មចារីយសមចារិយា សេយ្យោ-
តិ ។ អត្ថំ ទោ ធនញ្ញិ អញ្ញោ សហេតុកា ធម្ម-
កា កម្មត្ថា យេហិ សត្តា អតិដ៏ធំត្បៅ អតិ-
ជីកករណីយំ កាតុំ ន ច ចាបកម្មំ កាតុំ ចុញ្ញក្ក
បដិបទំ បដិបទ្ធិតុំ ។

ព្រាហ្មណវិទ្យា ធម្មសូត្រ ការសូនធម្មសូត្រព្រាហ្មណំ

ធ្វើខ្ញុំកិច្ចការ របស់ញាតិសាលោហិត ដល់ញាតិសាលោហិតបានផង
មិនបាច់ធ្វើខ្ញុំបាបកម្មផង អាចប្រកបកិច្ចខ្ញុំបដិបទា ជាហេតុឱ្យបានចុណ្យ
ផង មានដែរកេ ។

[១០៨] ម្ចាស់ធនញ្ញិ ឆ្មោយសាសនក្ខិណៈ ដូចម្តេច មនុស្ស
ដែលប្រព្រឹត្តទុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុតែត្បៅវិចារិយក្ក
មនុស្ស ដែលប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ ព្រោះហេតុតែត្បៅវិចារិយ
ទ្វាយក្ក អំពើណាប្រសើរជាង ។ ចព្វគ្រូព្រះសាវ័ចុត្រដ៏ចំរើន មនុស្ស
ដែលប្រព្រឹត្តទុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុតែត្បៅវិចារិយ
អំពើនោះ មិនប្រសើរទេ ចព្វគ្រូព្រះសាវ័ចុត្រដ៏ចំរើន មនុស្សដែល
ប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ ព្រោះហេតុតែត្បៅវិចារិយ អំពើ
នោះ ទើបឈ្មោះថា ប្រសើរ ក្នុងហេតុនេះ ចព្វគ្រូព្រះសាវ័ចុត្រដ៏ចំរើន
(ព្រោះថា) ការប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌ ការប្រព្រឹត្តស្មើ ត្រូវតែប្រសើរជាង
ការប្រព្រឹត្តទុសធម៌ នឹងការប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ។ ម្ចាស់ធនញ្ញិ ការងារ
វិចារិយក្កនេះ ដែលត្រូវធម៌ ច្រកបដោយហេតុ ដែលមនុស្ស
វិចារិយ អាចធ្វើខ្ញុំកិច្ចការរបស់ត្បៅវិចារិយបានផង
មិនបាច់ធ្វើខ្ញុំបាបកម្មផង អាចប្រកបកិច្ចខ្ញុំបដិបទា ដែលជាហេតុឱ្យកើត
ចុណ្យបានផង មានដែរកេ ។

[១០៧] តំ កី មញ្ញសិ ធនញ្ញាធិ យោ វា
 បុព្វបេតានំ ហេតុ អនុបាទី វិសមបាទី អស្ស យោ
 វា បុព្វបេតានំ ហេតុ ធម្មបាទី សមបាទី អស្ស កាតមិ
 សេយ្យេតិ ។ យោ ភិ ភោ សាវ័បុត្ត បុព្វបេតានំ
 ហេតុ អនុបាទី វិសមបាទី អស្ស ធនំ សេយ្យោ
 យោ ច ទោ ភោ សាវ័បុត្ត បុព្វបេតានំ ហេតុ
 ធម្មបាទី សមបាទី អស្ស ឧបេស្មេតុ សេយ្យោ អនុប-
 ទិយវិសមបទិយាហិ ភោ សាវ័បុត្ត ធម្មបទិយសម-
 បទិយា សេយ្យេតិ ។ អត្ថំ ទោ ធនញ្ញាធិ អញ្ញា
 សហេតុកា ធម្មិកា កម្មត្តា យេហិ សក្កា
 បុព្វបេតានញ្ចវ បុព្វបេតកុរណីយំ កាតុំ ធនំ ច ចាប-
 កម្មំ កាតុំ បុព្វញ្ញ បដិបទិ បដិបដ្ឋិតុំ ។

[១០៨] ខ្លាចធនញ្ញាធិ អកុយលៈសេតក្កំនោះ ដូចម្តេច មនុស្ស
 ដែលប្រព្រឹត្តខុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ គ្រោះហេតុតែបុព្វបេតៈទាំង
 ឡាយក្តី មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ គ្រោះហេតុតែ
 បុព្វបេតៈទាំងឡាយក្តី អំពើណាប្រសើរជាង ។ បពិត្រព្រះសាវ័បុត្រ
 ដ៏ចំរើន មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តខុសធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ គ្រោះហេតុ
 តែបុព្វបេតៈទាំងឡាយ អំពើនោះ មិនប្រសើរទេ បពិត្រព្រះសាវ័បុត្រ
 ដ៏ចំរើន មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តតាមធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ គ្រោះហេតុតែបុព្វ-
 បេតៈទាំងឡាយ អំពើនោះ ទើបឈ្មោះថា ប្រសើរ ក្នុងហេតុនេះ បពិត្រ
 ព្រះសាវ័បុត្រដ៏ចំរើន (គ្រោះថា) ការប្រព្រឹត្តិត្រូវធម៌ ការប្រព្រឹត្តិស្មើ
 ត្រូវប្រសើរជាងការប្រព្រឹត្តិខុសធម៌ និងការប្រព្រឹត្តិមិនស្មើ ។ ខ្លាច
 ធនញ្ញាធិ ការងារទាំងឡាយឯទៀត ដែលត្រូវតាមធម៌ ប្រកបដោយ
 ហេតុ ដែលមនុស្សទាំងឡាយ អាចធ្វើឲ្យកិច្ចការរបស់បុព្វបេតៈ ដល់
 បុព្វបេតៈទាំងឡាយបានផល មិនបាច់ធ្វើបាច់បាច់ផល អាចប្រតិបត្តិឲ្យបដិ
 បទ ដែលជាហេតុឲ្យកើតបុណ្យបានផល មានដែរក៏ ។

(១១៤) តំ កំ ឧត្តរាស្រ្ត ឧត្តរាស្រ្ត យោ វា

នេតានំ ហេតុ អនុបាទី វិសមបាទី អស្ស យោ
វា នេតានំ ហេតុ អនុបាទី សមបាទី អស្ស កតមិ
សេយ្យេតិ ។ យោ ហិ ភោ សាវ័បុត្ត នេតានំ
ហេតុ អនុបាទី វិសមបាទី អស្ស ១ តំ សេយ្យេ
យោ ច ទោ ភោ សាវ័បុត្ត នេតានំ ហេតុ អនុបាទី
សមបាទី អស្ស តនេតានំ សេយ្យេ អនុបាទីយវិស-
មបាទីយាហិ ភោ សាវ័បុត្ត អនុបាទីយសមបាទីយា
សេយ្យេតិ ។ អត្ថិ ទោ ឧត្តរាស្រ្ត អញ្ញេ សហេតុកា
ធម្មិកា កម្មតា យេហិ សក្កា នេតានំ តេវ នេតា-
ករណីយំ កាតុំ ១ ច ចាបកម្មំ កាតុំ បុព្វត្ថ
បដិបទំ បដិបទ្ធីតុំ ។

(១១៥) ឧត្តរាស្រ្ត ឧត្តរាស្រ្ត កាលបរិច្ឆេទឧត្តរាស្រ្ត

ដែលប្រព្រឹត្តនូវសមិ ប្រព្រឹត្តនូវស្មី ព្រោះហេតុតែទៅតាមទ្រព្យ
ក្តី មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តនូវសមិ ប្រព្រឹត្តនូវស្មី ព្រោះហេតុតែទៅតា
តាំងឡើយក្តី អំពីការប្រសើរជាង ។ ចិត្តត្រូវសាវ័បុត្តនឹងរើ
មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តនូវសមិ ប្រព្រឹត្តនូវស្មី ព្រោះហេតុតែទៅតា
តាំងឡើយ អំពីនោះ មិនប្រសើរឡើយ ចិត្តត្រូវសាវ័បុត្តនឹងរើ
មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តនូវសមិ ប្រព្រឹត្តនូវស្មី ព្រោះហេតុតែទៅតាតាំង
ឡើយ អំពីនោះឯង ទើបយោងថា ប្រសើរក្នុងហេតុនេះ ចិត្តត្រូវ
សាវ័បុត្តនឹងរើ (ព្រោះថា) ការប្រព្រឹត្តនូវសមិ ការប្រព្រឹត្តនូវស្មី
ត្រូវតែប្រសើរជាងការប្រព្រឹត្តនូវសមិ ការប្រព្រឹត្តនូវស្មី ។ ឧត្តរ
ឧត្តរាស្រ្ត កាលបរិច្ឆេទឧត្តរាស្រ្ត ដែលត្រូវតាមសមិ ប្រកបដោយ
ហេតុ ដែលមនុស្សតាំងឡើយ - កាច់ធ្វើឱ្យកិច្ចការប្រសើរទៅតាមសមិ
តាំងឡើយបានផង មិនបាច់ធ្វើបាច់កម្មផង អាចប្រតិបត្តិឱ្យប្រសើរទៅ
ដែលជាហេតុឱ្យកើតបុណ្យបានផង មានដែរក៏ ។

[១១១] កី មញ្ញសិ ធនញ្ញានំ យោ វា រញ្ញោ ហេតុ អធម្មចារី វិសមចារី អស្ស យោ វា រញ្ញោ ហេតុ ធម្មចារី សមចារី អស្ស កកមំ សេយ្យេតិ ។ យោ ហំ ភោ សារីបុត្ត រញ្ញោ ហេតុ អធម្មចារី វិសមចារី អស្ស នំ តំ សេយ្យោ យោ ធន ទោ ភោ សារីបុត្ត រញ្ញោ ហេតុ ធម្មចារី សមចារី អស្ស គនេវេតុ សេយ្យោ អធម្មចារីយវិសមចារីយាហំ ភោ សារីបុត្ត ធម្មចារីយសមចារីយា សេយ្យេតិ ។ អត្ថំ ទោ ធនញ្ញានំ អញ្ញោ សហេតុកា ធម្មញ្ញោ កកមំ យេហំ សញ្ញោ រញ្ញោ ទេវ រាជការណីយំ កាតុំ ន ន ជាបកម្មំ កាតុំ បុញ្ញកា បដិបដិ បដិបដិកុំ ។

[១១២] តំ កី មញ្ញសិ ធនញ្ញានំ យោ វា កាយស្ស ចិសាតាហេតុ ទ្រហតាហេតុ អធម្មចារី វិសមចារី អស្ស យោ វា កាយស្ស ចិសាតាហេតុ ទ្រហតាហេតុ ធម្មចារី សមចារី អស្ស កកមំ សេយ្យេតិ ។

[១១១] ខាលធនញ្ញានំ អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច មនុស្ស ដែលប្រព្រឹត្តទុស្សធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុតែព្រះរាជក្តី មនុស្ស ដែលប្រព្រឹត្តតាមធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ ព្រោះហេតុតែព្រះរាជក្តី តើអំពើ ណាប្រសើរជាង ។ បពិត្រព្រះសារីបុត្តដ៏ចំរើន មនុស្ស ដែល ប្រព្រឹត្តទុស្សធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុតែព្រះរាជ កំរើននោះ មិន ប្រសើរឡើយ បពិត្រព្រះសារីបុត្តដ៏ចំរើន មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ ព្រោះហេតុតែព្រះរាជ កំរើននោះឯង ទើបឈ្មោះថា ប្រសើរក្នុងហេតុនេះ បពិត្រព្រះសារីបុត្តដ៏ចំរើន (ព្រោះថា) ការ ប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌ ការប្រព្រឹត្តស្មើ ត្រូវតែប្រសើរជាងការប្រព្រឹត្តទុស្សធម៌ មិនការប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ។ ខាលធនញ្ញានំ ការនាំទាំងឡាយឯទៀត ដែលត្រូវតាមធម៌ ច្រកបរងាយហេតុ ដែលមនុស្សទាំងឡាយ ពេចធ្វើ រាជការរបស់ព្រះរាជានុជន មិនបាច់ធ្វើបាចកម្មផង កាចប្រតិបត្តិទ្ប បដិបទា ជាហេតុឱ្យកើតបុណ្យបានផង មានដែរតើ ។

[១១២] ខាលធនញ្ញានំ អ្នកយល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច មនុស្ស ដែលប្រព្រឹត្តទុស្សធម៌ ប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ព្រោះហេតុតែការចិញ្ចឹមកាយ ឱ្យរស់រានដំរើន មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ ព្រោះ ហេតុតែការចិញ្ចឹមកាយឱ្យរស់រានដំរើន តើអំពើណាប្រសើរជាង ។

ប្រាសាទស្នំ ធនាគារស្នំ ព្រាហ្មណ៍

យោ ហំ ភោ សារីបុត្ត កាយស្នំ ចិណ្ឌាហេតុ
 ព្រហ្មហេតុ អន្តរាទិ វិសមាទិ អស្នំ ឧ
 តិ សេយ្យោ យោ ច ថា ភោ សារីបុត្ត កាយស្នំ
 ចិណ្ឌាហេតុ ព្រហ្មហេតុ អន្តរាទិ សមាទិ អស្នំ
 គនេវេត្ថ សេយ្យោ អន្តរាទិ វិសមាទិ យាហំ ភោ
 សារីបុត្ត អន្តរាទិ វិសមាទិ យា សេយ្យោតិ ។ អត្ថ
 ថា ធនាគារ អញ្ញេ សហេតុកា ធម្មិកា កម្មតា
 យេហំ សញ្ញា កាយស្នំ ថេវ ចិណ្ឌេតុ ព្រហ្មេតុ ឧ
 ច ចាចកម្មិ កាតុ បុត្តាញ បដិបដំ បដិបដិកុដ្ឋំ ។
 អដថា ធនាគារ ព្រាហ្មណ៍ កាយស្នំ ភោ សារី
 បុត្តស្នំ ភាសិតំ អភិធម្មតា អនុមោទិតា ឧដ្ឋាយា
 សតា បញ្ញាមិ ។

[១១៣] អដថា ធនាគារ ព្រាហ្មណ៍ អបរេន
 សមយេន អាតាដិកា ហេតិ^(១) ទុក្ខិកោ ពាណ្ឌិកិ
 លាដោ ។ អដថា ធនាគារ ព្រាហ្មណ៍
 អញ្ញាតិ បុរិសំ អាមន្តសំ ឯហំ កំ អញ្ញោ បុរិស

១. ឧ. វ. អញ្ញាសំ ។

ប្រាសាទស្នំ ធនាគារស្នំ ព្រាហ្មណ៍

ចតិគ្រូសាប្បុត្តដំរើន មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តទុស្ថធម៌ ប្រព្រឹត្ត
 មិនស្មើ ព្រោះហេតុតែចំណុចកាយឱ្យបាត់ដំរើន អំពើនោះមិនប្រសើរ
 ចតិគ្រូសាប្បុត្តដំរើន មនុស្សដែលប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌ ប្រព្រឹត្តស្មើ
 ព្រោះហេតុតែការចំណុចកាយឱ្យបាត់ដំរើន អំពើនោះឯង ទើបចេញ
 ចាំប្រសើរក្នុងហេតុនេះ ចតិគ្រូសាប្បុត្តដំរើន (ព្រោះថា) ការ
 ប្រព្រឹត្តត្រូវធម៌ ការប្រព្រឹត្តស្មើ ត្រូវតែប្រសើរជាសសង្ខារការប្រព្រឹត្ត
 ទុស្ថធម៌ ឥតការប្រព្រឹត្តមិនស្មើ ។ ឆ្ងល់ធនាគារ ការងារពាំង
 ឡាយទៀត ត្រូវតាមធម៌ ប្រកបដោយហេតុ ដែលមនុស្សពាំង
 ឡាយ អាចចំណុចកាយឱ្យបាត់ដំរើនបានផង មិនចាប់ផ្តើមចាប់កម្ម
 ផង អាចប្រតិបត្តិផ្លូវដ៏ថ្លៃថ្លា ដែលជាហេតុឱ្យកើតបុណ្យបានផង មាន
 ដែរឬ ។ ព្រោះនេះ ធនាគារព្រាហ្មណ៍ ត្រូវតែអនុមោទនាផ្លូវ
 ភាសិតរបស់ព្រាហ្មណ៍បុត្រមានកាយ រួចក្រោកចាកភាសនៈ ហើយ
 ក៏ទៀសចេញទៅ ។

[១១៤] លុះចំណែកកាលកម្ម ធនាគារព្រាហ្មណ៍ មានភា
 ពាន ផលទ្រព្យទុក្ខវេទនា មានជំងឺជាទម្ងន់ ។ ទើបធនាគារព្រាហ្មណ៍
 ហៅបុរសម្នាក់ មកនិយាយបង្ហាត់ថា ខែបុរសដំរើន ក្នុងអំឡុងពេលនេះ

យេន កកវា តេទុបសង្កម ឧបសង្កមិកា មម វិទនេន
 កកវតោ ចានេ សិរសា វន្តាហិ ធនញ្ញានិ កន្ត្ត
 ព្រាហ្មណោ អាតាធិតោ ទុក្ខតោ កន្ត្តតិលាដោ
 សោ កកវតោ ចានេ សិរសា វន្តតិ យេន
 ចាយស្មា សាវិបុត្តោ តេទុបសង្កម ឧបសង្កមិកា
 មម វិទនេន អាយស្មតោ សាវិបុត្តស្ស ចានេ
 សិរសា វន្តាហិ ធនញ្ញានិ កន្ត្ត ព្រាហ្មណោ
 អាតាធិតោ ទុក្ខតោ កន្ត្តតិលាដោ សោ អាយស្មតោ
 សាវិបុត្តស្ស ចានេ សិរសា វន្តតិ វិវត្ត វិទហិ សាទុ កក កន្ត្ត អាយស្មា សាវិបុត្តោ
 យេន ធនញ្ញានិស្ស ព្រាហ្មណស្ស និវេសនិ
 តេទុបសង្កមតុ អនុកម្យ ទតាហយាតិ ។

[១១២] ឯវិ កន្តតិ ទោ សោ បុរិសោ ធនញ្ញានិស្ស ព្រាហ្មណស្ស^(១) បដិស្សន្តិកា យេន កកវា តេទុបសង្កម ឧបសង្កមិកា កកវន្តំ អតិវនេត្វា ឯកាមន្តំ និសិន្និ ។ ឯកាមន្តំ និសិន្នោ ទោ សោ បុរិសោ

១. ធនញ្ញោ ធនញ្ញិកំ វិស្សនិ ។

ចូរក្រៅទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក្រាបថ្វាយ
 បង្គំព្រះបាទានៃព្រះមានបុណ្យ ហើយក្រាបបង្គំចូល តាមពាក្យគញ
 ថា បរិគ្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធនញ្ញានិព្រាហ្មណ៍ មានភាពាទ ដល់នូវទុក្ខ
 វេទនា បានដើរដាច់ម្ល៉េះ គាត់ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទានៃព្រះមានព្រះភាគ
 ដោយផ្លូវ ដូច្នេះរួច ឯងចូលទៅក្រសួងសាវិបុត្រមានកាយ លុះចូលទៅ
 ដល់ហើយ ថ្វាយបង្គំបាទានសាវិបុត្រមានកាយ តាមពាក្យគញថា
 បរិគ្រលោកដ៏ចម្រើន ធនញ្ញានិព្រាហ្មណ៍ មានភាពាទ ដល់នូវទុក្ខវេទនា
 បានដើរដាច់ម្ល៉េះ គាត់ថ្វាយបង្គំបាទានសាវិបុត្រមានកាយដោយ
 ផ្លូវ ដូច្នេះរួចហើយ ឯងចូលលោកយ៉ាងនេះថា បរិគ្រព្រះមេរ
 ដ៏ចម្រើន យើងខ្ញុំសូមអភ័រ សូមព្រះសាវិបុត្រមានកាយ និងនូវទៅ
 និវេសនដ្ឋានរបស់ធនញ្ញានិព្រាហ្មណ៍ កាស្រីយសេបត្តិអនុគ្រោះ ។

[១១២] បុរិសោ និវេសនា កំចូលពាក្យ របស់ធនញ្ញានិព្រាហ្មណ៍ថា
 បាទអតិវនេត្វា យ៉ាងនេះហើយ កំចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ
 លុះចូលទៅដល់ហើយ កំថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះមានព្រះភាគ រួចហើយ
 អង្គុយក្នុងជីវិសមន្តរ ។ លុះបុរិសោ និវេសនា កន្តុយក្នុងជីវិសមន្តរហើយ

ព្រាហ្មណ៍ស្ប ធនញ្ញនិស្ស ពាឡិក្កុប្បាហនំ

ភកវន្តំ ឯកនិវេទ ធនញ្ញនិ កន្ត្រ ព្រាហ្មណ៍ អាតា-
 ធិតោ ទុក្ខតោ ពាឡិក្កុប្បាហនោ សោ ភកវតោ ចានេ
 សិវសា វន្តតិ យេនាយស្មា^(១) សាវិបុត្តោ ភេទុប-
 សន្តមិ ឧបសន្តមិកា អាយស្មន្តំ សាវិបុត្តំ អភិវាទេកា
 ឯកមន្តំ ឯសិទំ ។ ឯកមន្តំ ឯសិទ្ធា ទោ សោ បុរិ-
 សោ អាយស្មន្តំ សាវិបុត្តំ ឯកនិវេទ ធនញ្ញនិ កន្ត្រ
 ព្រាហ្មណ៍ អាតាធិតោ ទុក្ខតោ ពាឡិក្កុប្បាហនោ
 សោ អាយស្មតោ សាវិបុត្តស្ស ចានេ សិវសា វន្តតិ
 ឯវេកា វន្តតិ សាទុ កិវ កន្ត្រ អាយស្មា សាវិបុត្តោ
 យេន ធនញ្ញនិស្ស ព្រាហ្មណស្ស ឯវេសនំ ភេទុប-
 សន្តមគុ អនុកម្មំ ឧបាធាយាតិ ។ អធិវាសេសិ ទោ
 អាយស្មា សាវិបុត្តោ គុណ្ឌិកាវេន ។

១៧៣. យេន ពាយស្មា ។

ព្រាហ្មណ៍ស្ប ធនញ្ញនិស្ស ពាឡិក្កុប្បាហនំ

កំត្រាបបន្តិទូលព្រះមានព្រះភាគ ផ្សំនេះថា បពិត្រព្រះអង្គ ដ៏ចំរើន
 ធនញ្ញនិព្រាហ្មណ៍ មានភាពធន ផល់នូវទុក្ខវេទនា មានដើម្បីជាទម្ងន់
 គាត់ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទព្រះមានបុណ្យ ដោយឡែក ផ្សំនេះចុះហើយ
 ចូលទៅក្រសួងសាវិបុត្រមានអាយុ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ថ្វាយបង្គំ
 ព្រះសាវិបុត្រមានអាយុ ហើយក៏យក ភ្នំទីដ៏សមគួរ ។ លុះចុះសេនា
 អង្គុយក្នុងទីដ៏សមគួរហើយ ក៏និយាយនឹងព្រះសាវិបុត្រ មានអាយុថា
 បពិត្រលោកដ៏ចំរើន ធនញ្ញនិព្រាហ្មណ៍ មានភាពធន ផល់នូវទុក្ខ-
 វេទនា មានដើម្បីជាទម្ងន់ គាត់ថ្វាយបង្គំបាទព្រះសាវិបុត្រមានអាយុ
 ដោយឡែក មួយទៀត គាត់មានប្រសាសន៍យ៉ាងនេះថា សូមឧកាស
 បពិត្រលោកដ៏ចំរើន សូមព្រះសាវិបុត្រ មានអាយុ និងមន្តចូលទៅ
 និវេសន៍ជាមួយធនញ្ញនិព្រាហ្មណ៍ កាស្រីយាសចក្កិកុប្បាហនោ ។
 ព្រះសាវិបុត្រមានអាយុ ក៏ចូលទៅដោយគុណ្ឌិកាវេន ។

[១១៥] អដិទោ អយស្មា សាវីបុត្តោ និកសេនា
 មគ្គចិវរមាធាយ យេន ននក្ខានិស្សំ ព្រាហ្មណស្ស
 និវេសនំ គេតុបសង្កមំ ឧបសង្កមំត្វា មញ្ញត្ត អាស-
 នេ និសីទិ ។ និសង្ខ ទោ អយស្មា សាវីបុត្តោ
 ននក្ខានិ ព្រាហ្មណំ ឯកទេវេន កក្កំ គេ ននក្ខានិ
 ទមនីយំ កក្កំ យាបនីយំ កក្កំ ទុក្ខា វេទនា
 មជ្ឈិកមន្តំ ចោ អភិក្កមន្តំ មជ្ឈិកមោសាទំ មញ្ញ-
 យតិ ចោ អភិក្កមោតិ ។

[១១៦] ន មេ ភោ សាវីបុត្ត ទមនីយំ ន
 យាបនីយំ តាន្តុ មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តំ
 ចោ មជ្ឈិកមន្តំ អភិក្កមោសាទំ មញ្ញយតិ ចោ
 មជ្ឈិកមោ សេយ្យជាបិ ភោ សាវីបុត្ត ចលនំ បុ-
 រិសោ តិល្លោន សិទ្ធកេន មុត្តានំ^(១) អភិ-
 មត្តេយ្យ ឯវមេវ ទោ មេ ភោ សាវីបុត្ត
 អនិមត្តា វាតា មុត្តានំ^(២) ឱហនន្តំ ន
 មេ ភោ សាវីបុត្ត ទមនីយំ ន យាបនីយំ

១ ម មុត្តំ ។ ២ ម. មុត្តំ ។

[១១៧] លំដាច់នោះ ព្រះសាវីបុត្រមានកាយ ស្ងៀកស្ងៀមប្រ-
 ដាប់ដោយបាត្រនិងចីវរ ចូលទៅនៅសន្តត្តន៍របស់នគរក្ខានិព្រាហ្មណ៍
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏គង់លំណាកសន្តិវិធីសម្រាលទុកប្រគេន ។
 លុះព្រះសាវីបុត្រមានកាយរឹងហើយ ក៏និយាយនឹងនគរក្ខានិព្រាហ្មណ៍
 យ៉ាងនេះថា នែនគរក្ខានិ (យន្តតិសិរៈដែលមានចក្រ ៤ មានទ្វារ ៩)
 អ្នកអត់សន្តិភ័យបានឬ អ្នកឱ្យប្រព្រឹត្តទៅបានស្រួលឬលឬទេ ទុក្ខវេទនា
 ស្រាកស្រាន្ត មិនរឹតឡើងឬ ប្រាកដជាសះស្បើយ មិនរឹតចំរើន
 ឡើងឬទេ ។

[១១៨] នគរក្ខានិព្រាហ្មណ៍ចូលថា បពិត្រព្រះសាវីបុត្រដ៏ចំរើន
 សរីរយន្តដែលមានចក្រ ៤ មានទ្វារ ៩ ខ្ញុំព្រះករុណាអត់សន្តិភ័យ
 បានទេ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅមិនបានទេ ទុក្ខវេទនា របស់ខ្ញុំព្រះករុណា
 រឹតរឹតចំរើនឡើង មិនស្រាកស្រាន្តទេ មានរឹតចំរើនឡើង មិនប្រាកដ
 ជាស្រាកស្រាន្តទេ បពិត្រព្រះសាវីបុត្រដ៏ចំរើន ប្រៀបដូចបុរសមាន
 កំឡាំង ចាក់ក្បាលដោយដៃក្របីដៃមុខ យ៉ាងណាមិញ បពិត្រ
 ព្រះសាវីបុត្រដ៏ចំរើន ខ្យល់ចាំងខ្យល់ដំឡូងហួសប្រមាណ ចាក់ដាក់
 ខ្លូក្បាលខ្ញុំព្រះករុណា ក៏យ៉ាងនោះដែរ បពិត្រព្រះសាវីបុត្រដ៏ចំរើន
 សរីរយន្តខ្ញុំព្រះករុណា អត់សន្តិភ័យបានទេ ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅមិនបានទេ

ត្រាហ្មណវិញ្ញេ ធម្មោនិស្សន្ទ កាប្បប្បាណនំ

កាណ្ឌ មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ ជា បដិក្កមន្តិ
អភិក្កមនាសាទំ បញ្ញាយតិ ជា បដិក្កមនា សេយ្យជាបិ
ភោ សាវ័បុត្ត តសវា បុរិសោ នធម្មន វត្ថុក្ខន្ធន
សីសេ សីសវេទនំ នធម្មេ ឯវេមេ ទោ មេ ភោ
សាវ័បុត្ត អធិមត្តា សីសេ សីសវេទនា ន មេ ភោ
សាវ័បុត្ត ទមន័យំ ន យាបន័យំ កាណ្ឌ មេ ទុក្ខា
វេទនា អភិក្កមន្តិ ជា បដិក្កមន្តិ អភិក្កមនាសាទំ
បញ្ញាយតិ ជា បដិក្កមនា សេយ្យជាបិ ភោ សាវ័បុត្ត
នក្ខោ កោយាតតោ វា កោយាតកន្តវាសី វា
តិណ្ឌន កោវិកន្តនេន កុច្ឆិ បរិកន្តេយ្យ ឯវេមេ
ទោ មេ ភោ សាវ័បុត្ត អធិមត្តា វាតា កុច្ឆិ បរិ
កន្តន្តិ ន មេ ភោ សាវ័បុត្ត ទមន័យំ ន យាប
ន័យំ កាណ្ឌ មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ ជា
បដិក្កមន្តិ អភិក្កមនាសាទំ បញ្ញាយតិ ជា បដិក្កមនា
សេយ្យជាបិ ភោ សាវ័បុត្ត ទេ តសវេនោ បុរិសោ

ត្រាហ្មណវិញ្ញេ ធម្មោនិស្សន្ទ កាប្បប្បាណនំ

ទុក្ខវេទនាបេសវ័បុត្រះករុណា វិភត្តវេទនេន មិនមានចូរយេទ
ចេវិភត្តវេទនេន មិនមានស្រាកស្រាន្តទេ បពិត្រព្រះសាវ័បុត្រដ៏ចំរើន
ប្រៀបដូចបុរសមានកំឡាំង យកព្រំត្រដីមាំមកត្របែងក្បាល យ៉ាងណា
បពិត្រព្រះសាវ័បុត្រដ៏ចំរើន សីសវេទនាក្នុងក្បាលវង់ភ្នំវង់ហួសប្រមាណ
កំយ៉ាងនោះដែរ បពិត្រព្រះសាវ័បុត្រដ៏ចំរើន សរេយន្តវ័បុត្រះករុណា
អត់សង្កត់មិនបានទេ ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅមិនបានទេ ទុក្ខវេទនាបេសវ័បុត្រះ
ករុណា វិភត្តវេទនេន មិនមានចូរយេទ មានវិភត្តវេទនេន មិន
ស្រាកស្រាន្តទេ បពិត្រព្រះសាវ័បុត្រដ៏ចំរើន ប្រៀបដូចអ្នកសម្លាប់គា
បូកសិស្សអ្នកសម្លាប់គា ដ៏ល្អាសវៃ រះពោះគាត់ក៏កាប់សំរាប់គា
គាត់មុន យ៉ាងណាមិញ បពិត្រព្រះសាវ័បុត្រដ៏ចំរើន ទ្បល់ចាំងទ្បាយ
ភ្នំវង់ហួសប្រមាណ កំយ៉ាងនោះវ័បុត្រះករុណា យ៉ាងនោះដែរ បពិត្រព្រះ
សាវ័បុត្រដ៏ចំរើន សរេយន្ត វ័បុត្រះករុណាអត់សង្កត់មិនបានទេ ឲ្យ
ប្រព្រឹត្តទៅមិនបានស្រួលចូលទេ ទុក្ខវេទនាបេសវ័បុត្រះករុណា វិភត្ត
វេទនេន មិនមានចូរយេទ មានវិភត្តវេទនេន មិនស្រាកស្រាន្ត
ទេ បពិត្រព្រះសាវ័បុត្រដ៏ចំរើន ប្រៀបដូចបុរសមានកំឡាំង ពិរោត

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិស្ថាន

ទុក្ខលភវំ ចុវិសំ ឆាឆាតាហាសុ ឆាហេតុ អដ្ឋា-
 កាសុយា សន្តាចេយ្យំ សម្បវត្តាចេយ្យំ ឯវមេវ
 ទោ មេ ភោ សាវ័ច្ចុត្ត អនិមន្តា កាយស្មី ឆាហា
 ន មេ ភោ សាវ័ច្ចុត្ត ទមនិយំ ន យាចនិយំ
 តាណ្ហ មេ ទុក្ខា វេទនា អភិក្កមន្តិ ឆោ
 បដិក្កមន្តិ អភិក្កមន្តិ បញ្ញាយនិ ឆោ
 បដិក្កមន្តិ ។

[១១៧] តំ កំ មញ្ញសំ ទទញ្ញាទំ កកមិ
 សេយ្យេ ឱវយា វា តិវច្ឆានយោធិ វាតិ ។
 ឱវយា ភោ សាវ័ច្ចុត្ត តិវច្ឆានយោធិ សេ-
 យ្យេតិ ។ តំ កំ មញ្ញសំ ទទញ្ញាទំ កកមិ
 សេយ្យេ តិវច្ឆានយោធិ វា ចិត្តវិសយោ វាតិ ។
 តិវច្ឆានយោធិយា ភោ សាវ័ច្ចុត្ត ចិត្តវិសយោ
 សេយ្យេតិ ។ តំ កំ មញ្ញសំ ទទញ្ញាទំ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ សុខសិទ្ធិស្ថាន

ចាបមុសោទ្ធកយដាវ គ្រង់ដើមដំបាំងពីរ ហើយឆ្នើរពេលកំដៅលើ
 កន្ត្រក្រីង យ៉ាងណាមិញ បពិត្រព្រះសាវ័ច្ចុត្តដ៏ចម្រើន សេចក្តីក្តៅអន្ទះ
 អន្ទ័ក្នុងកាយ របស់ខ្ញុំព្រះករុណា ក៏ហួសប្រមាណ យ៉ាងនោះដែរ
 បពិត្រព្រះសាវ័ច្ចុត្តដ៏ចម្រើន សរីរយន្ត ខ្ញុំព្រះករុណាអត់ធន់មិនបានទេ
 ឲ្យប្រព្រឹត្តទៅមិនបានទេ ទុកដទៃរបស់ខ្ញុំព្រះករុណា តែតែចំរើនឡើង
 មិនអស់ថយសោះ បានតែចំរើនឡើង ដ៏ស្រាកស្រាន្តទេ ។

[១១៨] មាសនិកាយាទំ អកសំគាលំវិហារុនា ដូចម្តេច
 នរក្ខំ កំណើតនិកាយាទំ ណាប្រសើរជាង ។ បពិត្រព្រះសាវ័ច្ចុត្ត
 ដ៏ចម្រើន កំណើតនិកាយាទំ ប្រសើរជាងនរក ។ មាសនិកាយាទំ អក
 សំគាលំវិហារុនា ដូចម្តេច កំណើតនិកាយាទំ ចិត្តវិសយក្ខំ ណា
 ប្រសើរជាង ។ បពិត្រព្រះសាវ័ច្ចុត្តដ៏ចម្រើន ចិត្តវិសយប្រសើរជាង
 កំណើតនិកាយាទំ ។ មាសនិកាយាទំ អកសំគាលំវិហារុនា ដូចម្តេច

កកម៌ សេយ្យោ ចិត្តវិសយោ វា មនុស្សា វាតិ ។
 ចិត្តវិសយោ កោ សាវីមុត្ត មនុស្សា សេយ្យោតិ ។
 តំ កី មញ្ញសំ ធនញ្ញាធិ កកម៌ សេយ្យោ
 មនុស្សា វា ចាតុម្មហាវាជីកា ធនា វាតិ ។
 មនុស្សា កោ សាវីមុត្ត ចាតុម្មហាវាជីកា ធនា
 សេយ្យោតិ ។ តំ កី មញ្ញសំ ធនញ្ញាធិ
 កកម៌ សេយ្យោ ចាតុម្មហាវាជីកា ធនា វា
 ភាវត្តិសា ធនា វាតិ ។ ចាតុម្មហាវាជីកា
 កោ សាវីមុត្ត ធនា ភាវត្តិសា ធនា សេ-
 យ្យោតិ ។ តំ កី មញ្ញសំ ធនញ្ញាធិ កកម៌
 សេយ្យោ ភាវត្តិសា ធនា វា យាមា ធនា
 វាតិ ។ ភាវត្តិសា កោ សាវីមុត្ត ធនា
 យាមា ធនា សេយ្យោតិ ។ តំ កី មញ្ញសំ
 ធនញ្ញាធិ កកម៌ សេយ្យោ យាមា ធនា វា
 តុស្ថិតា ធនា វាតិ ។ យាមា កោ សាវីមុត្ត

ចិត្តវិសយត្ថំ ពួកមនុស្សត្ថំ ណាប្រសើរជាង ។ បពិត្រព្រះសាវីបុត្រ
 ដ៏ចម្រើន ពួកមនុស្សប្រសើរជាងចិត្តវិសយ ។ ម្ចាស់ធនញ្ញាធិ អ្នក
 សំគាល់នូវហេតុនោះ ដូចម្តេច ពួកមនុស្សត្ថំ ពួកទៅការវេលាទៅក្នុង
 មានចាតុម្មហាវាជីកា ណាប្រសើរជាងណា ។ បពិត្រព្រះសាវីបុត្រ
 ដ៏ចម្រើន ពួកចាតុម្មហាវាជីកាទៅកា ប្រសើរជាងពួកមនុស្ស ។ ម្ចាស់ធន-
 ញ្ញាធិ អ្នកសំគាល់នូវហេតុនោះ ដូចម្តេច ពួកចាតុម្មហាវាជីកាទៅកា
 ពួកភាវត្តិសាទៅកា ណាប្រសើរជាងណា ។ បពិត្រព្រះសាវីបុត្រ
 ដ៏ចម្រើន ពួកភាវត្តិសាទៅកា ប្រសើរជាងពួកចាតុម្មហាវាជីកាទៅកា ។
 ម្ចាស់ធនញ្ញាធិ អ្នកសំគាល់ហេតុនោះ ដូចម្តេច ពួកភាវត្តិសាទៅកា
 ត្ថំ ពួកយាមាទៅកា ណាប្រសើរជាងណា ។ បពិត្រព្រះសាវីបុត្រ
 ដ៏ចម្រើន ពួកយាមាទៅកា ប្រសើរជាងពួកភាវត្តិសាទៅកា ។ ម្ចាស់
 ធនញ្ញាធិ អ្នកសំគាល់នូវហេតុនោះ ដូចម្តេច ពួកយាមាទៅកា ពួក
 តុស្ថិតាទៅកា ណាប្រសើរជាងណា ។ បពិត្រព្រះសាវីបុត្រដ៏ចម្រើន

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ វជ្ជបិដកសង្ខេប

ទេវេហំ គុសិនោ នេវ សេយ្យេតិ ។ កំ កំ មញ្ញសិ
 ធនញ្ញានិ កកមំ សេយ្យេ គុសិនោ នេវ វា និម្មានតិ
 នេវ វាតិ ។ គុសិនេហិ ភោ សារីបុត្ត ទេវេហំ និម្មា-
 រតិ នេវ សេយ្យេតិ ។ កំ កំ មញ្ញសិ ធនញ្ញានិ
 កកមំ សេយ្យេ និម្មានតិ នេវ វា ចរនិម្មិតវសវត្ថុ
 នេវ វាតិ ។ និម្មានតិហិ ភោ សារីបុត្ត ទេវេហិ
 ចរនិម្មិតវសវត្ថុ នេវ សេយ្យេតិ ។ កំ កំ
 មញ្ញសិ ធនញ្ញានិ កកមំ សេយ្យេ ចរនិម្មិតវស-
 វត្ថុ នេវ វា ព្រហ្មលោកោ វាតិ ។ ព្រហ្មលោកោតិ
 កវិ សារីបុត្តោ អាហា ព្រហ្មលោកោតិ កវិ សារី-
 បុត្តោ អាហាតិ ។ អធិទោ អយស្មតោ សារីបុត្តស្ស
 ឯកនិហោសិ ឥមេ ទោ ព្រាហ្មណា ព្រហ្មលោកា-
 និមុត្តា យទ្ធាហំ ធនញ្ញានិស្ស ព្រាហ្មណស្ស
 ព្រហ្មានំ សហគ្យតាយ មក្កំ នេសេយ្យន្តិ ។
 ព្រហ្មានំ^(១) ធនញ្ញានិ សហគ្យតាយ មក្កំ
 នេសេស្សានំ កំ សុណាហិ សាធុកំ មនសិករោហិ

១. ឧ. ម. ជន្មទ្គម គេតិ អវំ ឧត្ថំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ វជ្ជបិដកសង្ខេប

ពួកគុសិនទៅតា ប្រសើរជាងពួកយាទៅតា ។ ម្ចាស់ធនញ្ញានិ អ្នក
 សំគាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច ពួកគុសិនទៅតា ពួកនិម្មានតិទៅតា ក្តី
 ណាប្រសើរជាង ។ ចរនិម្មិតវសវត្ថុនៃ ពួកនិម្មានតិទៅតា
 ប្រសើរជាងពួកគុសិនទៅតា ។ ម្ចាស់ធនញ្ញានិ អ្នកសំគាល់នូវហេតុ
 នោះដូចម្តេច ពួកនិម្មានតិទៅតា ពួកចរនិម្មិតវសវត្ថុទៅតា ក្តី ណា
 ប្រសើរជាង ។ ចរនិម្មិតវសវត្ថុនៃ ពួកចរនិម្មិតវសវត្ថុ-
 ទៅតា ប្រសើរជាងពួកនិម្មានតិទៅតា ។ ម្ចាស់ធនញ្ញានិ អ្នក
 សំគាល់នូវហេតុនោះដូចម្តេច ពួកចរនិម្មិតវសវត្ថុទៅតា ក្តី ព្រហ្មលោក
 ក្តី ណាប្រសើរជាង ។ ព្រះសាវ័ច្ឆត្រដ៏ចម្រើន សំដែងថាព្រហ្មលោក
 ព្រះសាវ័ច្ឆត្រដ៏ចម្រើន សំដែងថាព្រហ្មលោក ។ ត្រាឆាន ព្រះសាវ័-
 ច្ឆត្រមានភាយ ខានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកព្រាហ្មណ៍ចាំនឹង
 ចុះចិត្តសំប៉ែននឹងព្រហ្មលោក ដើម្បីដឹង គួរតែអញ្ជាស់ដឹងផ្លូវដើម្បីឱ្យ
 បានកើតរួមនឹងព្រហ្មចាំងឡាយ ដល់ធនញ្ញានិព្រាហ្មណ៍ចុះ ។ ទើប
 ព្រាហ្មចរនិម្មិតវសវត្ថុនៃធនញ្ញានិ កាក្កនិសំដែងផ្លូវដើម្បីបានកើតរួមនឹង
 ព្រហ្មចាំងឡាយ អ្នកចូរស្តាប់រឿងនោះចុះ ចូរឱ្យក្បាលក្បាលចិត្តឱ្យស្រួលចុះ

ព្រះហស្តស្នា ធនញ្ញាច័ន្ទ្រ ធម្មបញ្ញាភវន

ភាស័ស្សមីតិ ។ ឯវំ ភោតិ ទោ ធនញ្ញាច័ ព្រាហ្មណោ
អាយស្មតោ សាវីច្ឆុត្តស្ស ចទ្ធស្សាសំ ។

(១១៨) អាយស្មា សាវីច្ឆុត្តា ឯតន្តរោច កា-
តោ ច ធនញ្ញាច័ ព្រាហ្មណំ សហាស្សកាយ មត្តោ
ឥត្ថំ ធនញ្ញាច័ ភិក្ខុ មេត្តាសហាគតេន ធម្មសា
ឯកំ ធិសំ ជរិត្វា វិហារតិ តថា ទុតិយំ តថា
តតិយំ តថា ចតុត្ថំ ឥតិ ឧទ្ទមនោ ឥរិយំ សព្វចំ
សព្វត្ថតាយ សព្វាវុទ្ធិំ លោកំ មេត្តាសហាគតេន
ធម្មសា វិច្ឆុលេន មហាគតេន អប្បមាណេន
អវេរេន អក្សមជ្ឈេន ជរិត្វា វិហារតិ អយម្បិ
ទោ ធនញ្ញាច័ ព្រាហ្មណំ សហាស្សកាយ មត្តោ
មុន ចមរំ ធនញ្ញាច័ ភិក្ខុ កុណសហា-
គតេន ធម្មសា... មុទិកាសហាគតេន ធម្មសា...
ឧមេត្តាសហាគតេន ធម្មសា ឯកំ ធិសំ ជរិត្វា វិហារតិ

ព្រាហ្មសន្ត ធនញ្ញាច័ន្ទ្រ ធម្មបញ្ញាភវន

ភាគាវិសំផង្គ្រាបំ ។ ធនញ្ញាច័ព្រាហ្មណំ ទទ្ធស្សាស្នាច្រះ
សាវីច្ឆុត្តមានកាយថា ព្រះកុណា លោកដ៏ចំរើន ។

(១១៩) ព្រះសាវីច្ឆុត្ត មានកាយ ក៏សំផង្គយ៉ាងនោះថា
ម្ចាស់ធនញ្ញាច័ ផ្សំប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើតម្លឹងព្រហ្មចាំងឡាយ តើ
ដូចម្តេច ម្ចាស់ធនញ្ញាច័ ភិក្ខុក៏សាសនានេះ មានចិត្តប្រកបដោយ
មេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ចំសទី ១ ចំសទី ២ ដូចគ្នា ចំសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា
ចំសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា ចំសទី ៥ ចំសទី ៦ ចំសទី ៧ ក៏ដូចគ្នា
មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តាដ៏ធំលាយ រកប្រមាណមិនបាន មិនមាន
ពៀរ មិនមានរាងទាទ ផ្សាយទៅកាន់លោកចាំងមូល ក្នុងចំសទី
ក្នុង ដោយយកខ្លួនប្រៀបនឹងសត្វចាំងក្នុង ម្ចាស់ធនញ្ញាច័ នេះឯង
ជាផ្សំប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីកើតម្លឹងព្រហ្មចាំងឡាយ ម្ចាស់ធនញ្ញាច័
មួយទៀត ភិក្ខុមានចិត្តប្រកបដោយកុណា... មានចិត្តប្រកបដោយ
មុទិកា... មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅកាន់ចំសទី ១ ចំសទី ២

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយស្ស ចង្កៀងបណ្ណសក្ក

គងា ទុតិយំ គងា តតិយំ គងា ចកុត្តិ ឥតិ
 ទុទ្ធមោ តិរិយំ សទ្ធិ សទ្ធកុតាយ សទ្ធាវន្តំ
 លោកំ ឧបេក្ខាសហគរោ ធម្មសា វិបុលេន
 មហាក្ករោ អប្បមាលោ អវេរោ អប្បាបជ្ឈេន
 ជវិត្តា វិហរតិ អយំ ចោ ននញ្ញាធិ ព្រាហ្មណ៍
 សហព្យតាយ មក្កោតិ ។ គេនហំ កោ សាវិមុត្ត
 មម វចនេន ភកវតោ ចានេ សិរសា វន្តាហិ
 ននញ្ញាធិ កន្ត ព្រាហ្មណោ អាពាធិកោ ទុក្ខតោ
 តាឡុក្កិណោ ឆោ ភកវតោ ចានេ សិរសា វន្តាតិ ។

(១១៩) អដោ អាយស្មា សាវិមុត្តោ
 ននញ្ញាធិ ព្រាហ្មណ៍ សតិ ទុក្ខវិការណីយេ
 ហំនេ ព្រាហ្មណោ ចត្តាចេត្តា ទុដ្ឋាយាសនា
 ចក្កាមិ ។ អដោ ននញ្ញាធិ ព្រាហ្មណោ អចិរ-
 ប្បញ្ញន្ត អាយស្មន្ត សាវិមុត្តោ កាលមកាសិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយស្ស ចង្កៀងបណ្ណសក្ក

កំដូន្តា ទិសទិ កំដូន្តា ទិសទិ កំដូន្តា មានចិត្តប្រកបដោយ
 ឧបេក្ខាធិត្តលាយ កេត្តមាណមិនបាទ មិនមានរឿង មិនមាន
 ក្បាបាទ ដូចយោគីកាន់លោកទាំងមូល ក្នុងទិសទាំងបួន ដោយយក
 ខ្លួនទៅប្រៀបនឹងសត្វទាំងបួន ខ្មាលធនញ្ញាធិ នេះឯងក៏ជាដូចប្រព្រឹត្ត
 ដើម្បីកើតឫសនឹងក្នុងគ្រឿង ។ ធនញ្ញាធិផ្កាថា ចង់ត្រព្រះសាវិមុត្ត
 ដ៏ចម្រើន ចើងដូច្នោះ សូមរលាកខ្លួនក្រោយថ្វាយបង្គំព្រះបាទាព្រះមាន
 បុណ្យដោយឡែក តាមការស្របសំរាប់ព្រះករុណាថា ចង់ត្រព្រះអង្គ
 ដ៏ចម្រើន ធនញ្ញាធិព្រាហ្មណ៍ មានការពារ ដល់ខ្ញុំទុក្ខវេទនា មានដើម្បី
 ជាទម្ងន់ តាមក្រោយថ្វាយបង្គំព្រះបាទ ឯព្រះមានបុណ្យដោយឡែក ។

[១១៩] គ្រានោះ ព្រះសាវិមុត្ត មានភាយ កាលចើ
 មានកំលាំង ដែលរលាកក្រូចផ្ទៃទៅទៀត ក៏ញ៉ាំងធនញ្ញាធិព្រាហ្មណ៍
 ឲ្យកម្ពស់នៅត្រឹមព្រហ្មណេតិកភាព រួចក្រោកចាកកាសនៈ ហើយ
 ក៏ចេញទៅ ។ គ្រានោះឯង ធនញ្ញាធិព្រាហ្មណ៍ កាលចើព្រះ
 សាវិមុត្តមានភាយ និមន្តចេញទៅ មិនយូរប៉ុន្មាន ក៏ធ្វើមរណកាល

ព្រាហ្មណ៍ស្វរ ធនញ្ញាធិបតី កតវត្ថុបស្ក័ម

ព្រាហ្មណ៍កំ ឧបបន្និ ។ អជទោ កកវា កិក្ខុ
អាមន្តសិ ឋសោ កិក្ខុវេ សារីបុត្តោ ធនញ្ញាធិ
ព្រាហ្មណ៍ សតិ ឧត្តរិការណីយេ ហិរេ ព្រាហ្មណេ
បតិដ្ឋាបេត្វា ឧដ្ឋាយាសនា បក្កាណ្ហតិ ។

(១២០) អជទោ អាយស្មា សារីបុត្តោ យេន
កកវា កេតុបស្ក័មិ ឧបស្ក័មិត្វា កកវន្នំ អកិវានេត្វា
ឯកមន្នំ ឯសិទិ ។ ឯកមន្នំ ឯសិដ្ឋោ ទោ អាយស្មា
សារីបុត្តោ កកវន្នំ ឯកទេវាច ធនញ្ញាធិ កន្ត្ត
ព្រាហ្មណោ អាពាធិកោ ទុក្ខិតោ កាឡ្យតិលាបោ
សោ កកវតោ ចានេ សិរសា វន្តតិ ។ កិ
បេ ភ្នំ សារីបុត្ត ធនញ្ញាធិ ព្រាហ្មណ៍ សតិ
ឧត្តរិការណីយេ ហិរេ ព្រាហ្មណេ បតិដ្ឋាបេត្វា

ព្រាហ្មណ៍ស្វរ ធនញ្ញាធិបតី កាចូលពេលឈប់ព្រះមានព្រះភាគ

ហើយទៅកើត ៦ព្រាហ្មណេ ។ គ្រាពោះ ព្រះមានបុណ្យ ទ្រង់
ត្រាស់នឹងភិក្ខុចំណង់ឡាយថា ខ្មោចកំពុងឡាយ សារីបុត្តន្ត្រះ កាលបើ
មានកិច្ចវេលាឧត្តរិការណីយេទៀត ក៏ញ្ជាត់ធនញ្ញាធិព្រាហ្មណ៍ ឱ្យកម្ពស់
នៅត្រឹមព្រហ្មណេកថោកទាប រួចក្រោបពាក្យសន្តិ ចេញមក ។

(១២០) គ្រាពោះ ព្រះសារីបុត្រមានកាយ ចូលទៅគាល់
ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះមាន
ព្រះភាគ ហើយក៏កន្ទុយ ក្នុងទីសមគួរ ។ លុះព្រះសារីបុត្រមាន
កាយ កន្ទុយក្នុងទីសមគួរហើយ ក៏ក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាង
នេះថា បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ធនញ្ញាធិព្រាហ្មណ៍ មានអាពាធ
ដល់ខ្ញុំទុក្ខវេទនា មានដង្ហែងទម្ងន់ គាត់ក្រាបថ្វាយបង្គំព្រះបាទព្រះ
ព្រះមានព្រះភាគដោយភ្លឺ ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់សួរថា ហៃ
សារីបុត្រ កាលបើកិច្ចវេលាឧត្តរិការណីយេទៀតនៅមាន ហេតុម្តេច
ក៏អ្នកញ្ជាត់ធនញ្ញាធិព្រាហ្មណ៍ ឱ្យកម្ពស់នៅត្រឹមព្រហ្មណេកថោកទាប

សុខ្មុំបិណ្ឌ មង្គលកាយ មង្គលសាច់

ឧដ្ឋាយាសនា បញ្ញាប្រាថ្នា ។ មយ្ហំ ទោ កន្ត្ត វិ
 អហោសិ ឥមេ ទោ ព្រាហ្មណ ព្រហ្មណោ ធម្មតា
 យទ្ធិនាហំ ធនញ្ញាធម្ម ព្រាហ្មណស្ស ព្រហ្មាធិ
 សហឡតាយ មក្ខំ ទេសេយ្យន្តំ ។ កាលករោ
 វ សាវបុត្ត ធនញ្ញាធម្ម ព្រាហ្មណោ ព្រហ្មណោ
 ឧបចម្ពោតិ ។

ធនញ្ញាធម្ម សុខ្មុំ ធម្មតា ។

សុខ្មុំបិណ្ឌ មង្គលកាយ មង្គលសាច់

ព្រាហ្មណោ កាយាសនោ បញ្ញាប្រាថ្នា ។ បពិត្រព្រះអង្គដ៏ចម្រើន ឱ្យព្រះអង្គ
 មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ពួកព្រាហ្មណ៍ទាំងនេះ មានចិត្តដៀសបំ
 រើសព្រហ្មណោ បើដូច្នោះ ត្រូវឱ្យព្រះអង្គសម្រេចផ្លូវប្រតិក្កដាដើម្បី
 កើតរួមនឹងពួកព្រហ្ម ដល់ធនញ្ញាធម្មព្រាហ្មណ៍ចុះ ។ ហេតុអ្វីប្រ
 ធនញ្ញាធម្មព្រាហ្មណ៍ស្លាប់ហើយ ទៅកើតឯព្រហ្មណោហើយ ។

ចប់ ធនញ្ញាធម្ម ទី ៧ ។

អធិប្បិ វិសេដ្ឋសុត្តំ

[១២០] ឯវិម្ពេ សុតំ ។ ឯកំ សមយំ កកក

ឥន្ទានត្ថលេ វិហរតិ ឥន្ទានត្ថលេវចសស្លោ ។ កេន ទោ
បទ សមយេន សន្តហុលា អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា
ប្រាហ្មណមហាសាលា ឥន្ទានត្ថលេ បដិវសន្តំ សេយ្យ-
ដំនំ ធម្មំ ប្រាហ្មណោ កាតុក្កោ ប្រាហ្មណោ ខោត្តរ-
សាតិ ប្រាហ្មណោ ជាសុស្សណំ ប្រាហ្មណោ តោ-
នេយ្យោ ប្រាហ្មណោ អញ្ចេ ច អភិញ្ញាតា អភិញ្ញាតា
ប្រាហ្មណមហាសាលា ។ អថទោ វិសេដ្ឋការាដាជំ
មាណវាជំ ជង្គវហរំ អនុធម្មមន្តាជំ អនុវិទេន្តាជំ
អយមន្តរកថា ឧទទាជំ កដម្ពោ ប្រាហ្មណោ
ហោតីតិ ។ ការាដាដា មាណវោ ឯវិមាហ

វិសេដ្ឋសូត្រ ទី ៨

[១២១] ភ្នំបាទស្ថាចមកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយព្រះនាង

ព្រះនាង ទ្រង់គង់នៅក្នុងផ្ទះព្រះឈ្មោះឥន្ទានត្ថលេ ជិតស្រុកឈ្មោះ
ឥន្ទានត្ថលេ ។ សម័យនោះឯង មានប្រាហ្មណមហាសាលាជាច្រើន
ស្ថាននៅក្នុងក្រុងឈ្មោះ ល្បីល្បាញ កាស្រីយនៅក្នុងស្រុកឥន្ទា-
នត្ថលេ គឺ ចង្គីប្រាហ្មណំ ។ កាតុក្កប្រាហ្មណំ ។ ខោត្តរសាតិប្រាហ្មណំ ។
ជាសុស្សណំប្រាហ្មណំ ។ កោនេយ្យប្រាហ្មណំ ។ មិនវិគប្បិណ្ឌវរ-
សោក មានចំនួនប្រាហ្មណមហាសាលាដទៃទៀត ក៏សឹងជាអ្នក
មានក្លែងឈ្មោះល្បីល្បាញដែរ ។ វេលានោះ វិសេដ្ឋមាណាពន្លឺ
ការាដាមាណាពចាំនឹកគាត់ កំពុងដើរទៅដើរមក ដើម្បីសម្រួលស្នង
ក៏ជឿមន្តវាអន្តរាគមន៍ថា មាណវកដ៏ចំរើន មនុស្សឈ្មោះប្រាហ្មណំ
គេដោយហេតុដូចម្តេច ។ ការាដាមាណា បានឆ្លើយយ៉ាងនេះថា

យតោ ទោ ភោ ឧភោ សុជាតោ ហោតិ មាតិកោ
 ច បិតិកោ ច សំសុទ្ធកុហារិកោ យោ សត្តមា
 បិកាមហយុកា អក្កុតោ អនុបក្កុដ្ឋោ ជាតិវាទេន
 ឯត្តាវតា ទោ ភោ ប្រាហ្មណោ ហោតិ ។
 វាសេដ្ឋមាណោ ឯវមាហ យតោ ទោ ភោ សីលវា
 ច ហោតិ វត្ថុសម្បជ្ឈោ ច ឯត្តាវតា ទោ ភោ
 ប្រាហ្មណោ ហោតិ ។ ទេវ ទោ អសក្ខិ ការាដោ
 មាណោ វាសេដ្ឋ មាណាវ សញ្ញាមេតុំ ច បចាសក្ខិ
 វាសេដ្ឋោ មាណោ ការាដោ មាណាវ សញ្ញាមេតុំ ។

[១២២] អថទោ វាសេដ្ឋោ មាណោ ការាដោ
 មាណាវ អមនោសិ អយំ ទោ ភោ ការាដោ សម-
 ណោ កោតមោ សក្សបុត្តោ សក្សកុលា ចត្វជីតោ
 ឥន្ទ្រាឡល វិហាតិ ឥន្ទ្រាឡលវេសសោ តំ ទោ
 បទ កវុទ្ធំ កោតមំ ឯវំ កល្យាណោ កក្កិសន្តោ
 អក្កុតោ ឥតិមំ សោ កកវា អហំ សម្មាសម្ពុត្តោ

មាសក្កដំបំរើន បើកាលណាបុគ្គលមានជាតិល្អចំណែក គឺ ចំណែក
 ភវនភាគនឹងរាជបិកា ច្រសូតចាកភវនបិកា ដាច់អំពីគូនដីកាជា
 គំរប់ វិ មក មិនមានអ្នកណា គំរប់រៀលចំអកចំអង់ដោយការពោលផល
 ជាតិបាន មាសក្កដំបំរើន ដោយហេតុច្បុំឈ្នះឯង មនុស្សទើបឈ្នះថា
 ប្រាហ្មណ៍ ។ វាសេដ្ឋមាណោ បានពោលយ៉ាងនេះថា មាសក្ក
 ដំបំរើន បើកាលណាបុគ្គលមានសីលផល បរិបូណ៌ដោយវត្ថុផល ដោយ
 ហេតុច្បុំឈ្នះ មនុស្សទើបឈ្នះថាប្រាហ្មណ៍បាន ។ ការព្រាជមាណោ
 មិនអាចដើម្បីឲ្យលក់សេដ្ឋមាណោបាន ចំណែកភាគវាសេដ្ឋមាណោ
 ក៏មិនអាចដើម្បីឲ្យទិញលក់ការព្រាជមាណោបានដែរ ។

[១២២] លំដាប់នោះ វាសេដ្ឋមាណោ និយាយនឹងការព្រាជ-
 មាណោថា មាសក្កដំបំរើន ព្រះសមណភោគមន្តេនឯង
 ជាសក្សបុត្រ ចេញចាកសក្សក្រកូល ទ្រង់ព្រះជ័យ ផ្សំរមែកគង់នៅ
 ក្នុងដងវិព្រ ឈ្នះឥន្ទ្រាឡលៈ ដឹកស្រុកឈ្នះឥន្ទ្រាឡលៈ កក្កិសត្ថ
 ដំបូ ខែព្រះនោកមដំបំរើនោះ ល្បីល្បាញឆ្ងាយសុរសាយយ៉ាង
 នេះថា ព្រះមានព្រះភាគនោះ ព្រះអង្គជួយចាកកិលេសហើយ ព្រះ
 អង្គត្រាស់ដឹងខ្លះញាយ្យចម្រើនច្បង ដោយប្រពៃចំពោះព្រះអង្គ

ព្រះបាទសុរិយោវរ្ម័ន ទី១ ព្រះបាទជ័យវរ្ម័ន ទី១

វិជ្ជាជនសាសនា ធម្មសាសនា សុតន្ត លោកវិទូ អនុគូល បុរិស.
 ធម្មសាសនា សុតន្ត ធម្មសុត្តន្ត ពុទ្ធា ភក្កភិ
 អាយាម ភោ ការងារ យេន សមណោ ភោតមា
 ភេតុបស្សន្តិយ សុត្តន្ត ធម្មសុត្តន្ត សមណោ ភោតមា
 ឯកម្មំ បុត្តសុត្តន្ត យេន ភោ សមណោ ភោតមា
 ព្យាករិយ្យតិ ភោ ចំ បាវស្សនាភិ ។ ឯក ភោតិ
 ភោ ការងារ មាណវោ កសេដ្ឋស្ស មាណវស្ស
 បុត្តសុត្តន្ត ។ អដ ភោ កសេដ្ឋការងារ មាណវោ
 យេន ភក្ក ភេតុបស្សន្តិយ សុត្តន្ត ធម្មសុត្តន្ត ភក្កភា
 សុត្តិ សម្មាសិក សម្មាសិក កសិ សាវណិយំ
 វិចិត្តសាវណា ឯកម្មំ ចំសិទ្ធិសុ ។

ព្រះបាទសុរិយោវរ្ម័ន ទី១ ព្រះបាទជ័យវរ្ម័ន ទី១

ព្រះអង្គបរិច្ចាគ ដោយវិជ្ជាជនសាសនា គឺសេដ្ឋកិច្ចជីវិតគ្រប់វិសាល
 បុគ្គលកម្មប្រព្រឹត្ត ព្រះអង្គមានដំណើរការទៅកាន់ព្រះវិហារ ព្រះអង្គ
 ជ្រាបច្បាស់ខ្លះក្រណាត ព្រះអង្គប្រសើរដោយសិលាខ្ពស់ណាស់បុគ្គល
 ណាមួយស្មើគ្នា ព្រះអង្គជ្រាបខ្លះខ្លះបុគ្គលដែលគួរឲ្យខ្លាច ព្រះអង្គ
 ជាសាស្ត្រាចារ្យខ្លះទៅកាន់ជីវិតសុខុមាល្យ ព្រះអង្គបានគ្រាស់ជីវិត
 អាយស្រួល ព្រះអង្គដែលត្រូវបំបែកកាន់កាប់ទ្រព្យ ម្ចាស់
 ការងារជីវិត មក យើងនឹងនាំគ្នាចូលទៅគាល់ព្រះសមណភោតម
 លុះចូលទៅដល់ហើយ យើងនឹងទូលសួរសេចក្តីខ្លះនឹងព្រះសមណភោតម
 ព្រះសមណភោតមនឹងដោះស្រាយ ដល់យើងទាំងពីរនាក់ យ៉ាងណា
 យើងនឹងចំណុះសេចក្តីនោះយ៉ាងនោះ ។ ឯការងារមាណា ក៏បាន
 ទទួលបានរួចស្រេចសម្រាប់មាណាថា យ៉ាងហ្នឹងហើយ ក្នុងជីវិត ។
 គ្រានោះ កសេដ្ឋមាណាទីនឹងការងារមាណា បាននាំគ្នាចូលទៅគាល់
 ព្រះមានព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ពោលកត់ទាក់ សំណេរ
 សំណេរទៅក្រោមព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ការងារដែលគួររើកយន្ត
 ការងារដែលគួររើកយន្ត ក៏អង្គុយក្នុងទីជម្រក ។

សុត្តន្តបិដក វជ្ជមន្តកាយសូ វជ្ជមចល្លាសកំ

[១២៣] ឯកមន្តំ ជិសិដ្ឋោ វោ ឯសេដ្ឋោ មាណវេ
ភកវន្តំ តាជាហិ អជ្ឈកាសិ

អនុត្តាភយ្យជិញ្ញាតា

តេវដ្ឋា មយមស្មរោ

អហំ វោក្កាសាតិស្ស

តាត្ថុស្ស្សយ មាណវេ

តេវដ្ឋាជំ យនក្កាតំ

តត្រ កោវលីបាស្ម េស

យនក្កាស្មា វោ ត្បាត្ថរណា

ជេយ្យ^(១) អាចរិយសាធិសា

តេសេដ្ឋា ជាតិវនស្មី

វិជំនោ អន្តេ តោតម

ជាតិយា ប្រាហ្មណា ហោតិ

ការត្ថាជោ ឥតិ ភាសតិ

១ ម. ជំរុ ។

សុត្តន្តបិដក វជ្ជមន្តកាយ សុត្តន្តបិដក

[១២៣] សុខវិសេស្តមាណវេ អន្តរក្ខន្ធវិជ្ជិសមគ្គរហ័យ ពាន

កោលន័ត្រមានព្រះភាគ ដោយភាពព័ន្ធខ្យាយថា

ខ្ញុំព្រះអង្គព័ន្ធពីរោតំ បានចូលអនុញ្ញាត អំពីអាចារ្យ

ដែលបានឲ្យរៀនសូត្រស្រេចហើយ ព័ន្ធពីរោតំបានប្តូរខ្លួនឯង

ថា បានរៀនសូត្រចេះចាំនូវវេទព័ន្ធពី ខ្ញុំព្រះអង្គជាសិស្ស

ច្បងរបស់ព្រះសាស្ត្រាហ្មណ៍ ឯមាណវេនេះ ជាសិស្ស

ច្បង របស់ការក្កត្រាហ្មណ៍ បទណ្ឌដែលក្កត្រាហ្មណ៍

ចេះនូវវេទព័ន្ធពី បានប្រាប់ ដោយអត្តក្ខី ដោយ

ព្យញ្ជនៈក្តី ខ្ញុំព្រះអង្គព័ន្ធពីរោតំ ក៏បានចូលចិត្តក្នុងបទ

នោះព័ន្ធគស់ ព័ន្ធសេចក្តីព្យាបាលនូវបទរបស់ខ្ញុំព្រះអង្គ

ព័ន្ធពីរោតំ ក៏ប្រាកដស្មើនឹងអាចារ្យ ត្រង់កន្លែងជំនុំ

កោលមន្ត បពិត្រព្រះភាគម ខ្ញុំព្រះអង្គព័ន្ធពីរោតំ

មានសេចក្តីវិជ្ជា ក្នុងការកោលអំពីជំនុំ ការខ្វះមាណវេ

កោលថា បុគ្គលដែលឈ្នះចេញហ្មណ៍ ព្រោះជំនុំ

ព្រាហ្មណ៍ខ្មែរ វិសេដ្ឋស្សត្រ ព្រាហ្មណ៍ប្បញ្ញា

អហត្ថ កម្មតា ព្រម
 ឯវិ ជាតាហិ ធម្មម
 ភេន សក្កោម ញាបេតិ
 អញមញ្ញំ មយំ ឧភោ
 កកវន្តំ បុដ្ឋំ អាគម្ម (១)
 សម្ពុទ្ធិ វតី វិស្សតំ
 ធម្មំ យថា ទយាតីតំ
 បេន្ទ បញ្ចាសំភា ជនា
 វត្ថុមាតា នមស្សន្តំ
 ឯវិ លោកស្មំ ភោគមំ
 ធម្មំ លោកេ សមុប្បន្នំ
 មយំ បុត្រាម ភោគមំ
 ជាតិយា ព្រាហ្មណោ ហោតិ
 ឧបាហុ កវតី កម្មតា
 អជាធនំ ហេ ធម្មហិ
 យថា ជាធម្ម ព្រាហ្មណំ ។

១. ឧ. បុគ្គលកម្ម ។

ព្រាហ្មណ៍ខ្មែរ វិសេដ្ឋស្សត្រ បញ្ចាបេសំព្រហ្មណំ

ចំណែកខ្ញុំព្រះអង្គពោលថា ព្រោះកម្ម បព៌ក្រព្រះអង្គអ្នក
 មានចក្ខុ សូមព្រះអង្គទ្រង់ជ្រាបយ៉ាងនេះ ដោយហេតុនោះ
 ហើយ បានជាខ្ញុំព្រះអង្គទាំងពីរនាក់ មិនអាចញ្ចាំងគ្នានឹង
 គ្នាឱ្យផ្អែងបាន ទើបនាំគ្នាមកក្រាបទូលសួរព្រះមានព្រះ
 ភាគដែលប្រាកដថាជាព្រះសម្ពុទ្ធ ពួកជនតាំងអញ្ជើញ
 ថ្វាយបង្គំ ចំពោះទៅក្រព្រះទទួលព្រះច្បាប់ យ៉ាងណា
 តើក៏ថ្វាយបង្គំចំពោះព្រះនាគមក្នុងលោក យ៉ាងនោះដែរ
 ខ្ញុំព្រះអង្គទាំងពីរនាក់ សូមទូលសួរព្រះភាគម ដែល
 មានផ្លូវចក្ខុកើតឡើងបរិសុទ្ធស្អាតក្នុងលោកថា ចក្ខុដែល
 ជាព្រាហ្មណ៍នោះ តើព្រះជាតិឬព្រោះកម្ម ដូចខ្ញុំព្រះ
 អង្គទាំងពីរនាក់មិនស្គាល់ សូមព្រះអង្គទ្រង់សំដែង ល្អម
 ឱ្យខ្ញុំព្រះអង្គទាំងពីរនាក់ ស្គាល់ថាព្រាហ្មណ៍បានផង ។

(១២២) ភេសំ វេហំ ច្យាចិក្ខុស្សំ (វិសេដ្ឋានិ កកក)

អនុបុត្តំ យជាតាចំ

ជាតិវិកត្តំ បាលាចំ

អញ្ញាមញ្ញា ហំ ជាតិយោ

តិណ្ហក្ខេបិ ជាបាជ

ឧ វាចំ មជិជាឧទេ

លិង្គំ ជាតិមយំ ភេសំ

អញ្ញាមញ្ញា ហំ ជាតិយោ

កតោ កីដេ បដេត្តំ ច

យាវ កុដ្ឋកំបិល្លិកេ

លិង្គំ ជាតិមយំ ភេសំ

អញ្ញាមញ្ញា ហំ ជាតិយោ

ឧត្ថប្បធម៌ ជាបាជ

(១២២) (ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់ថា ឆាលាសេដ្ឋៈ)

គជាគភីនិច្ឆេកវិលកជាតិ នៃសត្វទាំងឡាយនោះ ភាប

លំដាប់ ប្រាប់អ្នកទាំងឡាយ ផ្សិតជាតិរបស់សត្វទាំងឡាយ

ផ្សេងៗ គឺ អ្នកទាំងឡាយស្គាល់គឺណាជាតិគីនិក្ខុជាតិហើយ

ចំណែកគឺណាជាតិគីនិក្ខុជាតិនោះ មិនស្គាល់ខ្លួនវាថា យើង

ជាតិណាជាតិ ជារុក្ខជាតិដូច្នេះឡើយ សណ្ឋានក៏សម្រេច

មកដល់ជាតិ ព្រោះជាតិរបស់វាទី១ ៗ គឺគ្នា ទាំងពីរស្រាប់

កន្លែង រហូតដល់ស្រពោចទៅស្រពោចក្រហម សណ្ឋាន

ក៏សម្រេចមកដល់ជាតិ ព្រោះជាតិរបស់វា ទី១ ៗ គឺគ្នា

មួយទៀត អ្នកទាំងឡាយចូរដឹងសត្វជើង ៤ ទាំងឡាយ

ព្រាហ្មណ៍ខ្មែរ វិសេន្តិយ្យ ព្រាហ្មណ៍ខ្មែររាជ

ទុន្ទកោ ច មហាបុត្រ

លង្កី ជាតិមយំ ភេស

អញមញ្ញា ហិ ជាតិយោ

តាឡា បត្តិបិ ជាបាជ

ឧតោ វិសេន្តិយ្យ

លង្កី ជាតិមយំ ភេស

អញមញ្ញា ហិ ជាតិយោ

តាឡា បត្តិបិ ជាបាជ

ឧតោ វិសេន្តិយ្យ

លង្កី ជាតិមយំ ភេស

អញមញ្ញា ហិ ជាតិយោ

តាឡា បត្តិបិ ជាបាជ

បត្តិយោ វិសេន្តិយ្យ

លង្កី ជាតិមយំ ភេស

ព្រាហ្មណ៍ខ្មែរ វិសេន្តិយ្យ ព្រាហ្មណ៍ខ្មែររាជ

តាំងតូចតាំងធំ សណ្ឋានគីសម្រេចមកអំពីជាតិ ព្រោះជាតិ

របស់វា ទី១១ ពីតា មួយទៀត អ្នកតាំងឡាយចូរជើង

ពួកសត្វដែលមានពោះជាជើង ដូចជាឧតោជាតិ ដែលមាន

ខ្នងវែង សណ្ឋានគីសម្រេចមកអំពីជាតិ ព្រោះជាតិរបស់វា

ទី១១ ពីតា មួយទៀត អ្នកតាំងឡាយចូរជើងពួកមច្ឆជាតិ

ដែលនៅក្នុងទឹក មានទឹកជាទីតាចរ សណ្ឋានគីសម្រេច

មកអំពីជាតិ ព្រោះជាតិរបស់វា ទី១១ ពីតា មួយទៀត

អ្នកតាំងឡាយចូរជើងពួកសត្វបក្សី ដែលមានស្រាបជាយាន

ហើយនៅក្នុងអាកាស សណ្ឋានគីសម្រេចមក អំពីជាតិ

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ មជ្ឈិមនិកាយ

អក្ខរកថា ហិ ជាតិយោ
 យថា ឋិតាសុ ជាតិសុ
 លំភ្លឺ ជាតិមយំ បុត្តុ
 ឋវំ ធនុត្តំ មនុស្សសុ
 លំភ្លឺ ជាតិមយំ បុត្តុ
 ន កេសេហិ ន សីសេន
 ន កណ្តាលិ ន អក្ខរកិ
 ន មុខេន ន ចាសាយ
 ន ឧដ្ឋហិ កម្មហិ វា
 ន ភីវាយ ន អិសេហិ
 ន ឧទេវេន ន ចិដ្ឋយា
 ន សោណីយា ន ឧវស្មា
 ន សន្តានេន ន មេដ្ឋនេ(១)
 ន ហត្ថេហិ ន ចារុយា

១ ឬ. មេដ្ឋនា ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ មជ្ឈិមនិកាយ

ព្រោះជាតិរបស់វា ទី១ ៦ ពីគ្នា សណ្ឋានដែលសម្រេច
 អំពីជាតិក្នុងជាតិទាំងនេះច្រើន ដូចម្តេចមិញ សណ្ឋានដែល
 សម្រេចមកអំពីជាតិ ក្នុងមនុស្សទាំងឡាយ មិនមាន
 ច្រើនដូច្នោះទេ ព្រោះមិនបាននិយមដោយសក់ទាំងឡាយ
 មិនបាននិយមដោយគ្បាល មិនបាននិយមដោយគ្រឿង
 ទាំងពីរ មិនបាននិយមដោយភ្នែកទាំងពីរ មិនបាននិយម
 ដោយមាត់ មិនបាននិយមដោយច្រមុះ មិនបាននិយម
 ដោយបច្ចុប្បន្នទាំងពីរ មិនបាននិយមដោយបិណ្ឌ្រទាំងពីរ
 មិនបាននិយមដោយក មិនបាននិយមដោយស្មាទាំងសង
 ខាង មិនបាននិយមដោយពោះ មិនបាននិយមដោយឆ្នង
 មិនបាននិយម ដោយគ្រឿង មិនបាននិយមដោយច្រូង
 មិនបាននិយមដោយច្រើនឆ្អឹង មិនបាននិយមដោយមេដុន
 មិនបាននិយមដោយដៃទាំងពីរ មិនបាននិយមដោយជើង

ព្រាហ្មណ៍ខ្មែរ សិល្បៈសុទ្ធ ព្រាហ្មណ៍ខ្មែរ

ន អង្គសីហ៍ (១) ន ទេហ៍ វា
 ន ជីវ្យាហ៍ ន ឡូហ៍
 ន វណ្ណន សមន វា
 សិទ្ធិ ជាតិមយន្ត
 យថា អញ្ញាសុ ជាតិសុ
 បច្ចុត្តា សរិសុ
 មនុស្សស្មតំ ន វិជ្ជតិ
 រោគាវ ន មនុស្សសុ
 សមញ្ញាយ បុព្វតិ
 យោ ហិ កោចិ មនុស្សសុ
 កោរកុំ ឧបជីវតិ
 ឯវី វាសេដ្ឋ ជាបាហិ
 កស្សកោ សោ ន ព្រាហ្មណ
 យោ ហិ កោចិ មនុស្សសុ
 បុព្វសិល្បន ជីវតិ

១១. ឧបសម្ព័ន្ធ ១

ព្រាហ្មណ៍ខ្មែរ សិល្បៈសុទ្ធ ព្រាហ្មណ៍ខ្មែរ

តាំងពី មិនបាននិយមដោយព្រាហ្មណ៍ ១០ មិនបាន
 និយមដោយក្រចកតាំង ១០ មិនបាននិយមដោយស្មតាំង
 ពីរ មិនបាននិយមដោយក្រៅតាំងពីរ មិនបាននិយមដោយ
 សម្បុរ មិនបាននិយមដោយសំឡេង ជាសណ្ឋានសម្រេច
 មកអំពីជាតិ ឬជាតិជាតិជាតិសុទ្ធជាតិទេ មួយទៀត
 របស់ដែលស្រយប់ពោះខ្លួន ក្នុងសក្តិរបស់មនុស្ស នឹង
 បានដូច្នោះក៏ទេ ឯការផ្សេងគ្នារបស់មនុស្សតាំងឡាយ គេ
 ហៅតាមឈ្មោះ ព្រោះជាបណ្តាមនុស្សតាំងឡាយ មនុស្ស
 ណាមួយចំណុំមិនដឹងដោយការក្លែងប្លែង ឬលំអៀង អ្នក
 ចូរជ័យយ៉ាងនេះ អ្នកនោះជាអ្នកក្លែងប្លែង មិនមែនជា
 ព្រាហ្មណ៍ទេ បណ្តាមនុស្សតាំងឡាយ មនុស្សណា
 ចំណុំមិនដឹងដោយសិល្បៈផ្សេង ១ (មានការក្រឡាជាដើម)

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុត្តន្តបិដក

ឯវំ វាសេដ្ឋ ជាតាហំ

សិប្បិកោ សោ ន ព្រាហ្មណោ

យោ ហំ កោចិ មនុស្សសុ

ភេហាវំ ឧបជីវតិ

ឯវំ វាសេដ្ឋ ជាតាហំ

វណិសោ សោ ន ព្រាហ្មណោ

យោ ហំ កោចិ មនុស្សសុ

មរាមស្សេន ជីវតិ

ឯវំ វាសេដ្ឋ ជាតាហំ

មេស្សិកោ សោ ន ព្រាហ្មណោ

យោ ហំ កោចិ មនុស្សសុ

អនិច្ចំ ឧបជីវតិ

ឯវំ វាសេដ្ឋ ជាតាហំ

ចោរោ ឯសោ ន ព្រាហ្មណោ

យោ ហំ កោចិ មនុស្សសុ

ឥស្សត្តំ ឧបជីវតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុត្តន្តបិដក

មាសេដ្ឋៈ អកច្ចរជីវយំវិននេថា អកខានេវល្មោះថាជា

អកមាសសិប្បៈ មិនមែនព្រាហ្មណ៍ទេ បណ្តាមនុស្សទាំង

ឡាយ មនុស្សណាមួយចំពោះជីវិតដោយការផ្គត់ផ្គង់ មាស

វាសេដ្ឋៈ អកច្ចរជីវយំវិននេថា អកខានេថាជាតាហំជួ មិន

មែនព្រាហ្មណ៍ទេ បណ្តាមនុស្សទាំងឡាយ មនុស្សណា

មួយចំពោះជីវិតដោយការបំរើអ្នកដទៃ មាសវាសេដ្ឋៈ អកច្ចរ

ជីវយំវិននេថា អកខានេថាអកបំរើគេ មិនមែនព្រាហ្មណ៍

ទេ បណ្តាមនុស្សទាំងឡាយ មនុស្សណាមួយ ក្នុងជីវិត

ដោយការលួច មាសវាសេដ្ឋៈ អកច្ចរជីវយំវិននេថា អកខ្ពុះ

ជាចោរ មិនមែនព្រាហ្មណ៍ទេ បណ្តាមនុស្សទាំងឡាយ

មនុស្សណាមួយចំពោះជីវិត ដោយការកាន់ត្រៀងស្រ្តាវុធ

ប្រាហ្មណ៍ខ្ពង់ វិសេដ្ឋស្រ ព្រាហ្មណ៍ខ្ពង់

ឃុំ វិសេដ្ឋ ជាតាហិ

យោជនីក ឧ ព្រាហ្មណ៍

យោ ហិ កោចិ មនុស្សសុ

ចោរោហិច្ឆេ ជីវតិ

ឃុំ វិសេដ្ឋ ជាតាហិ

យោជនីក សោ ឧ ព្រាហ្មណ៍

យោ ហិ កោចិ មនុស្សសុ

តាមិ រដ្ឋក្ស កុញតិ

ឃុំ វិសេដ្ឋ ជាតាហិ

រាជា ឃុំសោ ឧ ព្រាហ្មណ៍

ឧ ចាហិ ព្រាហ្មណ៍ ព្រមិ

យោជនី មនុស្សសុ

កោរាជី បាម សោ ហោតិ

សវេ ហោតិ សកេត្យោ

អកេត្យចំ អបាធានំ

តមហំ ព្រមិ ព្រាហ្មណ៍

ព្រាហ្មណ៍ខ្ពង់ វិសេដ្ឋស្រ ព្រាហ្មណ៍ខ្ពង់

មាសវិសេដ្ឋៈ អកច្ចរិវិយាជនេតា អកច្ចរិវិយាជនេតា

មិនមែនព្រាហ្មណ៍ទេ បណ្តាមនុស្សចំណង់ មនុស្ស

ណាមួយចំណង់ដឹងដោយនាទីជាបុរោហិត មាសវិសេដ្ឋៈ

អកច្ចរិវិយាជនេតា អកច្ចរិវិយាជនេតា អកច្ចរិវិយាជនេតា មិនមែនព្រាហ្មណ៍

ទេ បណ្តាមនុស្សចំណង់ មនុស្សណាមួយបរិភោគ

ស្រុកប្រជុំ មាសវិសេដ្ឋៈ អកច្ចរិវិយាជនេតា អកច្ចរិវិយាជនេតា

ជាព្រះរាជា មិនមែនព្រាហ្មណ៍ទេ មួយទៀត គឺជាគម្ពីរ

បានពោលបុគ្គលដែលកើតពីកំណើត ឬកើតពីសំណាក់

នៃមាតាជាព្រាហ្មណ៍ទេ បុគ្គលនោះ គ្រាន់តែឈ្មោះ

ជាព្រះរាជា (អកច្ចរិវិយាជនេតា) ព្រោះបុគ្គលនោះឯង

នៅមានកម្លាំងកិលេស លុះតែបុគ្គលមិនមានកម្លាំង មិន

មានសេចក្តីប្រកាន់មាំ ទើបគឺជាគម្ពីរពោលជាព្រាហ្មណ៍

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមនិកាយសុត្តន្ត

សត្វំ សញ្ញាជនំ ធម្មា
 យោ វេ ន បរិកស្សតិ
 សង្កាតិកំ^(១) វិសំយុត្តិ
 ភមហំ ព្រមំ ព្រាហ្មណំ
 ធម្មា នន្ទំ វត្តត្ថា
 សប្បាជំ សហទុក្ខមំ
 ទុក្ខត្ថមលំយំ ពុទ្ធំ
 ភមហំ ព្រមំ ព្រាហ្មណំ
 អក្កោសំ វេទនទុក្ខា
 អនុដ្ឋា យោ ភិក្ខុក្ខតិ
 ទន្ធពលំ ពលានិកំ
 ភមហំ ព្រមំ ព្រាហ្មណំ
 អក្កោជនំ ទុក្ខវន្តិ
 សីលវន្តំ អនុស្សន្តិ
 នន្តំ អន្តមសារី
 ភមហំ ព្រមំ ព្រាហ្មណំ

១ សង្កាតិកំ ឬ ឬត្តិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមនិកាយសុត្តន្ត

បុគ្គលណា កាត់បន្ថយនូវសំយោជនៈទាំងអស់ ហើយមិនបាន
 គត់ស្តេចដោយកណ្តា គឺជាគតិកាលនូវបុគ្គលនោះ ដែល
 ជាអ្នកកន្លងបន្តិចនូវសេចក្តីចំពាក់ ជាអ្នកប្រាសចាកកិលេស
 ជាព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណា កាត់បន្ថយនូវទ្រព្យ គឺការបង
 កន្លង ដឹងត្រឹមត្រូវកណ្តា នឹងទី-គតិកាលស គ្រឿងស្តាប់នឹងដឹង
 ព្រមទាំងទិដ្ឋានស្វយចេញបាន គឺជាគតិកាលនូវបុគ្គលនោះ
 ដែលមានបង្គោលគតិកាលដឹងកាលចេញហើយ អ្នកស្រាវជ្រាវនូវ
 ចក្ខុវិស័យសព្វ ជាព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណាមិនបានប្រឡូស
 អត់សន្តិក្ខន្ធនូវពាក្យដេរ នឹងការវាយដំ នឹងចំណង់បាន គឺជា
 គតិកាលនូវបុគ្គលនោះ ដែលមានអធិវាសនក្នុងជីវិតទាំងអស់
 មានពួកពលគិទ្ធី ជាព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណាមិនមាន
 សេចក្តីប្រាជ្ញា មានចក្ខុវិស័យ មានសីលគុណ មិនប៉ោង
 ដោយកតាទិកិលេស មិនមានពុករលួយ មានសរីរៈតាំងនៅ
 ក្នុងទីបំផុត គឺជាគតិកាលនូវបុគ្គលនោះ ជាព្រាហ្មណ៍

ប្រាហ្មណ៍ធម្ម វិសេដ្ឋធម្ម ប្រាហ្មណ៍ធម្ម

វិវាទាភូមិភូមិ
 អារក្ខវិវា សាសនោ
 យោ ឧ សំយុត្តិ កាមេសុ
 ភមហំ ព្រម ប្រាហ្មណ៍
 យោ ធុគ្គុស្ស បដាធាតិ
 ឥនេវ ខយមគ្គនោ
 បន្ទុកាវ វិសំយុត្តិ
 ភមហំ ព្រម ប្រាហ្មណ៍
 កម្មីរបញ្ចំ មេធាវី
 មគ្គាមគ្គុស្ស កោវិធី
 ឧត្តមត្ថំ អនុបត្ថំ
 ភមហំ ព្រម ប្រាហ្មណ៍
 អសំសង្ខំ កហដ្ឋេហំ
 អនាគាមហំ ទូកយំ
 អនោកសាវី អម្បង្គំ
 ភមហំ ព្រម ប្រាហ្មណ៍
 ជំនាយ ឧស្មំ ក្រុតសុ

ប្រាហ្មណ៍ធម្ម វិសេដ្ឋធម្ម ប្រាហ្មណ៍ធម្ម

បុគ្គលណាមិនជាប់ ក្នុងកាមចាំប្បាយ ដូចវិភមិនជាប់លើ
 ស្លឹកឈូក ឬដូចគ្រាប់ស្ពឺ មិនជាប់លើចុងវ៉ែនដែកស្រួច
 គឺជាគតកោលនូវបុគ្គលនោះ ថាជាប្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណាក្នុង
 លោកនេះ ជីវិតច្បាស់នូវការគេសោះទៅនៃទុក្ខបេសក្ខន្ធ គឺជាគត
 កោលនូវបុគ្គលនោះ ដែលមានការដាក់ចុះហើយ ព្រាស
 ចាកកិលេសហើយ ថាជាប្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណាជាអ្នកប្រាជ្ញ
 មានប្រាជ្ញាជ្រាលជ្រៅល្អាស់វៃ ក្នុងមគ្គនឹងមិនមែនមគ្គ មាន
 ប្រយោជន៍ជំនួសសម្រេចហើយ គឺជាគតកោល នូវបុគ្គល
 នោះ ថាជាប្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណាមិនប្រឡំដោយបុគ្គលចាំប្បាយ
 វិញ្ញាណ នីត្រេហស្ថនឹងបញ្ចេតិ មិនបានជាប់នៅក្នុងអាល័យគឺ
 កាមគុណ ចាំប្បាយមានសេចក្តីប្រាជ្ញា គឺជាគតកោល នូវ
 បុគ្គលនោះ ថាជាប្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណាដាក់ចុះនូវអាជ្ញាក្នុង

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយសូ មជ្ឈិមចណ្ឌសក

កសេសុ ជាវេសុ ច
 យោ ទ ហន្តិ ទ យោតេតិ
 ភមហំ ព្រមំ ព្រាហ្មណំ
 អវេទំ វិវុទ្ធសុ
 អត្តនិស្សាសុ ចិត្តតំ
 សាធានេសុ អនាធានំ
 ភមហំ ព្រមំ ព្រាហ្មណំ
 យស្ស កតោ ច ធានោ ច
 មាធ�ោ មត្តោ ច មាតិកោ
 សាសនោវិ អារក្ខា
 ភមហំ ព្រមំ ព្រាហ្មណំ
 អកក្ខសំ វិញ្ញាបនំ
 តេវំ សទ្ធិំ ឧទិរយេ
 យោយ មាគិសដេ កក្កោ
 ភមហំ ព្រមំ ព្រាហ្មណំ
 យោបិ ធិយំ វ ស្សំ ក

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមចណ្ឌសក

ពួកសត្វ អ្នកដែលនៅមានសេចក្តីកត់ស្មុគស្មា មាន
 សេចក្តីចង់បានអំពីមានកណ្តា មិនសំឡាប់ដោយខ្លួនឯង
 មិនប្រើអ្នកដទៃឱ្យសំឡាប់ គឺជាគតិកាល ឱ្យបុគ្គលនោះ
 ជាព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណាមិនទើប ក្នុងពួកសត្វដែលទើប
 មានសេចក្តីត្រជាក់ទៅលើពួកសត្វ ដែលមានអាជ្ញាក្នុងខ្លួន
 ជាអ្នកមិនមានសេចក្តីប្រកាន់ក្នុងពួកបុគ្គល ដែលមានសេច-
 ក្តីប្រកាន់ គឺជាគតិកាល ឱ្យបុគ្គលនោះ ជាព្រាហ្មណ៍
 ពនៈ គោសៈ មានៈ ទីនិសេចក្តីលុបបុគ្គលរបស់បុគ្គលណា
 ជ្រុះចេញហើយ បីដូចជាគ្រាលស្តែងកំពុងតែដកស្រូច
 គឺជាគតិកាលឱ្យបុគ្គលនោះ ជាព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណា
 កាលវាមានគោស ជាវាញ់បុគ្គលឱ្យស្គាល់ប្រយោ-
 ជន ជាវាញ់ក ទាំងមិនបានធ្វើបុគ្គលណាមួយឱ្យចំពាក់
 ដោយវាបានឡើយ គឺជាគតិកាលឱ្យបុគ្គលនោះ ជា
 ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណាមិនបានបង្កើន របស់វែងឬទ្ធិ

ប្រាហ្មណ៍ឆ្លុះ ឈរឆ្លុះ ប្រាហ្មណ៍ឆ្លុះ

អណ្តំ ដូល សុភាសុភំ

លោក អង្គ ជាមេតិ

តមហំ ព្រម ប្រាហ្មណ៍

អាសា យស្ស ង វិជ្ជន្តិ

អស្មំ លោក បាម្រិ ង

ចំភាសាសំ វិស័យត្ថំ

តមហំ ព្រម ប្រាហ្មណ៍

យស្សាសយា ង វិជ្ជន្តិ

អញ្ញាយ អកដ៏កដ៏

អមតាកដ៏ អនុប្បត្តិ

តមហំ ព្រម ប្រាហ្មណ៍

យោង បុញ្ញាញ ជាមញ្ញ

ឧកោ សន្តិ ឧបច្ចតា

អសោតំ វិវដ៏ សុទ្ធិ

ប្រាហ្មណ៍ វិស័យឆ្លុះ បាច្យាតាណ៍ ប្រាហ្មណ៍

គួបប្លង់ ល្អប្រាកដ ដែលគេមិនបានឱ្យ ក្នុងលោកនេះ

គេជាគតិកាល ខ្ញុំបុគ្គលនោះ ជាប្រាហ្មណ៍ បុគ្គល

ណាមិនមានសេចក្តីប្រាថ្នា ក្នុងលោកនេះ នឹងលោកបាន

ម្យ៉ាង គេជាគតិកាល ខ្ញុំបុគ្គល ដែលមិនមានសេចក្តី

ប្រាថ្នា ជាគតិកាលនោះមិនសោះ ជាប្រាហ្មណ៍

បុគ្គលណាមិនមានសេចក្តីភាវ័យ ជាគតិកាល មិន

មានសេចក្តីសង្ស័យ គេជាគតិកាលខ្ញុំបុគ្គល ដែលបាន

សម្រេចខ្លួនក្នុងព្រះនិព្វាននោះ ជាប្រាហ្មណ៍ បុគ្គល

ណាគង់លោកនេះ កន្លងបង់ខ្ញុំសេចក្តីចំពាក់ចាំចិត្តច្បាស់

នឹងបាច្យាតាណ៍នោះ គេជាគតិកាលខ្ញុំបុគ្គលដែលមិន

មានសោក ប្រាសចាកខ្លួននឹងលោក ជាអបិសេដ្ឋសាគ

សុត្តន្តបិដក ចង្ស៊ីមនិកាយស្ស ចង្ស៊ីមចណ្ឌសក

តមហំ ព្រម៍ ព្រាហ្មណំ

ចន្ទំ វិមលំ សុទ្ធំ

វិប្បសន្តិ អនាវសំ

នន្ទកវរិកុណំ

តមហំ ព្រម៍ ព្រាហ្មណំ

យោ ឥមំ បលំបដំ ធុក្កំ

សំសារ មោមាមត្តតា

គិណ្ណា តាវំ គតោ ឈាយី

អនេជា អកាដិកាដិ

អនុបាធាយ និព្វតោ

តមហំ ព្រម៍ ព្រាហ្មណំ

យោ ន កាមេ^(១) បហាដ្ឋាន

អនាគុរោ បរិគ្គដេ

១ ម. គល្លំ ។

សុត្តន្តបិដក ចង្ស៊ីមនិកាយ ចង្ស៊ីមចណ្ឌសក

នោ ពាង្គាហ្មណំ ចុត្តរណាវកមាមន្តិលសេវហ្មនំ

ជាចុត្តរណាវកមាមន្តិលសេវ មាមន្តិលសេវ មាមន្តិលសេវ

ក្នុងករណីហើយ ដូចព្រះចន្ទព្រាសបាតមន្តិល កថាគក

កាលនូវចុត្តរណាវ ពាង្គាហ្មណំ ចុត្តរណាវកមាមន្តិល

នូវវិជ្ជាវិជ្ជាវិជ្ជា ដែលនាំសត្វឲ្យអន្ទោល ពាង្គាហ្មណំ

វិជ្ជាវិជ្ជាវិជ្ជា ពាង្គាវិជ្ជាវិជ្ជាវិជ្ជា ពាង្គាវិជ្ជាវិជ្ជាវិជ្ជា

កាល ឥតមានកណ្តា ឥតមានសច្ចៈសន្តិយ ឥតមាន

ប្រការនៃបុគ្គលហើយបរិនិព្វាន កថាគកកាលនូវចុត្តរ

នោ ពាង្គាហ្មណំ ចុត្តរណាវកមាមន្តិលសេវ លះបង់នូវ

កាមនិងច្បាប់ច្បាប់ ហើយបុស្សជាចុត្តរណាវកមាមន្តិល

ប្រាហ្មណ៍វិទ្យា វិសេស្វត្ថេ ប្រាហ្មណ៍ស្វរណំ

កាមកវចរក្ខណំ^(១)

តមហំ ព្រម ប្រាហ្មណំ

យោធិ កណ្តិ បហុញ្ញា

អនាគារោ បរិពុដ

កាមកវចរក្ខណំ^(២)

តមហំ ព្រម ប្រាហ្មណំ

ហិក្ខា មាទុសកំ យោគំ

ទិព្វយោគំ ឧបទ្ធកា

សព្វយោកវស័យុត្តំ

តមហំ ព្រម ប្រាហ្មណំ

ហិក្ខា រតិ អរតញ្ច

១-២ ប. សម្ពុទ្ធសម្ពុត្តំ ។

ប្រាហ្មណ៍វិទ្យា វិសេស្វត្ថេ ប្រាហ្មណ៍ស្វរណំ

ឥតឥតកាលស្វប្បស្ស ដែលមានកាមនិងភពអស់ហើយ

នោះ ជាប្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណា ក្នុងរូបករណ៍ លះ

ចង់ខ្វល់ខ្វាយ ហើយបួស ជាបុគ្គលមិនមាន

ផ្ទះ ឥតឥតកាលស្វប្បស្សដែលមានកាម^(១)និងភពអស់

ហើយនោះ ជាប្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណា លះបង់ ខ្វល់

ធម៌ជាគ្រឿងប្រកប គិតមគ្គុទ្ទ ៥ ជាបស្សន្ត ដឹង

ធម៌ជាគ្រឿងប្រកប គិតមគ្គុទ្ទ ៥ ជាបស្សន្ត ឥត-

ឥតកាល ស្វប្បស្ស ដែលប្រាសចាកធម៌ជាគ្រឿងប្រកប

ព័ន្ធអស់នោះ ជាប្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណា លះបង់ខ្វល់

កម្រក (ក្នុងកាមគ្គុទ្ទ ៥ ផង) ខ្វល់សប្បុរសធម៌

១ យើង គណៈ ទើបដូរ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុខសិទ្ធិបិដក

សីតិកុតំ និរុបទំ

សព្វលោកានិកុំ វិរី

តមហំ ព្រម ព្រាហ្មណំ

ទុតិ យោ វេនិ សន្តានំ

ឧបទត្តិកុ សព្វសោ

អសត្តំ សុកតំ ទុតិ

តមហំ ព្រម ព្រាហ្មណំ

យស្ស កតិ ធន ជាទន្ធនំ

នេវា កន្ធានុមាទុសា

ទិណាសវិ អរហន្តំ

តមហំ ព្រម ព្រាហ្មណំ

យស្ស បុរេ ក មច្ឆា ធន

មជ្ឈេ ធន ទត្ថំ កិក្ខុនំ

អកិក្ខុនំ អនាធានំ

តមហំ ព្រម ព្រាហ្មណំ

ទសកំ បរិ វិរី

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុខសិទ្ធិបិដក

ជាអ្នកប្រកាសព្រះ មិនមានភិក្ខុស ប្រកបស្តីក្នុងខ្លួន

លោកទាំងអស់បាន ជាអ្នកមានព្យាយាម គោរពគោរព

ខ្លួនបុគ្គលនោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណាដែលខ្លួនទុកចិត្ត

ចង់សង្ខេបសក្ខីភាពនៃខ្លួន ដោយប្រការទាំងនេះ គេចា

តគោរពខ្លួនបុគ្គលដែលមិនចង់កាត់ (ក្នុងការឃើញ) មាន

ដំណើរល្អ អ្នកប្រកាសដែលខ្លួនទុកចិត្តនោះ ថាជា

ព្រាហ្មណ៍ វេរិត គន្ធា ទីនិមន្តស្រាប់នឹងឡើយ មិនមែន

ខ្លួនគេសេសបុគ្គលណា គេថាគោរពខ្លួនបុគ្គលនោះ ដែល

ជាអ្នកមានសេចក្តីសង្ឃឹម ជាអរហន្ត ជាព្រាហ្មណ៍

បុគ្គលណាមិនមានកង្វល់គិតលេសក្នុងអតីត អនាគតនឹងបច្ចុ

ប្បន្នទេ គេថាគោរពខ្លួនបុគ្គលដែលមិនមានកង្វល់ មិន

មានសេចក្តីប្រកាន់នោះ ថាជាព្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណាជា

ទសកៈ (អតីភាព) ជាអ្នកប្រសើរ អ្នកមានសេចក្តីព្យាយាម

ប្រាហ្មណ៍ខ្ពស់ វិសេស្យត្ថេ ប្រាហ្មណ៍ក្បាល

មហេសី វិជិតាវិជ័
 អនេជំ ត្នាតតំ ពុទ្ធិ
 តមហំ ព្រម ប្រាហ្មណ៍
 បុត្រេវាសី យោ វេទិ
 សត្តាបាយក្ស បស្សសិ(១)
 អថា ជាតិក្ខយំ បត្តា
 តមហំ ព្រម ប្រាហ្មណ៍
 សមត្តា ហេសា លោកស្មី
 ជាមគោត្តំ បកប្ប័តិ
 សគុត្ត បុគ្គលាតតំ
 តត្ថ តត្ថ បកប្ប័តិ
 ជិយរត្តមនុសយំតំ
 ជិដ្ឋិតតមជាតតំ
 អជាតត្ថា ហេ វ ព្រហ្មន្តិ
 ជាតិយា ហោតិ ប្រាហ្មណា

១ ប. បស្សតិ ។

ប្រាហ្មណ៍ខ្ពស់ វិសេស្យត្ថេ ការព្យាបាលនូវការព្យាបាប្រាហ្មណ៍

អ្នកស្រាវជ្រាវគុណវិជ័ អ្នកមានជ័យជំនះ អ្នកមិនមានសេចក្តី
 ញាប់ញ័រ (ដោយភល្លក) អ្នកលាងបង្គំនូវកំលែង អ្នក
 គ្រាស់ជីវិតនូវបុគ្គលិកយសច្ចៈ គឺជាគតិការលនូវបុគ្គលនោះ ជា
 ជាប្រាហ្មណ៍ បុគ្គលណាជីវិតនូវខ្លួន ដែលខ្លួនអាស្រ័យនៅ
 ក្នុងភពមុនផង ឃើញស្នូតនិងអបាយផង ដល់នូវការកេស
 ទៅនៃជាតិផង គឺជាគតិការលនូវបុគ្គលនោះ ជាប្រាហ្មណ៍
 នាមនិងភាពដែលគេបានកំណត់តាំងទុក ហៅក ៗ គ្នាមក
 ឈ្មោះនេះ គ្រាន់តែជាវេលាក្នុងលោក ដែលពួកញាតិ
 និងសាណាហិត បានកំណត់តាំងទុក ក្នុងកាលប្រាហ្មណ៍
 កើតហើយ ក្នុងទីនោះៗ គឺកើតជាជំងឺដកគ្រាន់នៅក្នុងភពផង
 ដែលមិនដឹងអស់កាលយូរអង្វែង កាលបើពួកផងទាំងនោះ
 មិនដឹង ក៏នាំគ្នាទិយាយថា បុគ្គលជាប្រាហ្មណ៍ព្រោះជាតិ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុត្តន្តបិដក

១ ជំនា វសិណ ហោតិ
 ១ ជំនា ហោតិ ប្រាជ្ញុណោ
 កម្ពុជា វសិណ ហោតិ
 កម្ពុជា ហោតិ ប្រាជ្ញុណោ
 កស្សកោ កម្ពុជា ហោតិ
 សិម្បកោ ហោតិ កម្ពុជា
 វិណិសោ កម្ពុជា ហោតិ
 ចេស្សកោ ហោតិ កម្ពុជា
 ចោរេមិ កម្ពុជា ហោតិ
 យោធាជីវេមិ កម្ពុជា
 យោជកោ កម្ពុជា ហោតិ
 វាជិមិ ហោតិ កម្ពុជា
 វិវេមិ យោជកំ
 កម្ពុ ចស្សន្តិ ចស្សន្តិ
 ចជិទ្ធសមុប្បន្នសា
 កម្ពុវិហាកោវិហា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុត្តន្តបិដក

១ បុគ្គល ខ្លួនកាច មិនមែនព្រោះជានិមេ បុគ្គលដែល
 ជាប្រាជ្ញុណ៍ ក៏មិនមែនព្រោះជានិមេ បុគ្គលដែលខ្លួន
 កាចព្រោះកម្ម គឺការងារដែលធ្វើក្នុងបច្ចុប្បន្ន បុគ្គលដែល
 ជាប្រាជ្ញុណ៍គឺព្រោះកម្ម ជាអ្នកស្រែកម្មព្រោះកម្ម ជាអ្នក
 មានសិប្បៈកម្មព្រោះកម្ម ជាពាណិជ្ជកម្មព្រោះកម្ម ជាអ្នកបម្រើ
 គេកម្មព្រោះកម្ម ខោចចំពោះកម្មព្រោះកម្ម ជាឧហាន
 កម្មព្រោះកម្ម ជាអ្នកចូលកម្មព្រោះកម្ម ជាព្រះរាជកម្ម
 ព្រោះកម្ម អ្នកប្រាជ្ញទាំងឡាយ អ្នកឃើញច្បាស់នូវតម្លៃ
 បច្ច័យអាស្រ័យកើត ១ នា អ្នកស្វាសក្នុងវិបាករបស់
 កម្ម តែងឃើញកម្មនេះ តាមសេចក្តីពិតយ៉ាងនេះថា

ព្រាហ្មណ៍ស្នេ វិសេដ្ឋស្នេ ព្រាហ្មណ៍ស្នេ

កម្មុយ វត្តតិ លោកោ

កម្មុយ វត្តតិ បដា

កម្មុយ ពន្ធា សត្តា

រជស្សាណីវ យាយកោ

កមេន ព្រហ្មនិយេន

សិយមេន នមេន ច

ឋានេ ព្រាហ្មណេ ហោតិ

ឋិតិ ព្រហ្មនម្ពត្តមំ

ភីហិ វិជ្ជាហិ សម្មត្ថោ

សត្តោ ទិណបុនត្តកេ

ឋវិ វិសេដ្ឋ ជាតាហិ

ព្រហ្មា សត្តោ វិជានត្ថំ ។

[១២៥] ឋវិ វត្ត វិសេដ្ឋការត្វាជនាណាវ

កកវត្ថំ ឋតនេវត្ថំ អត្ថក្កត្ថំ ហោ តោកេ

ព្រាហ្មណ៍ស្នេ វិសេដ្ឋស្នេ ព្រាហ្មណ៍ស្នេ

លោកវត្ថុប្រត្តិភូតាមកម្ម ប្រជាជន តែងប្រត្តិភូតា

កម្មកម្ម សត្វតាំងឡាយ ដែលជាប់ទៅក្នុងកម្ម ទើប

ប្រត្តិភូតាបាន ដូចជាទេវដែលមាននៅ ទើបបរទៅបាន

ចក្ខុសដែលជាព្រាហ្មណ៍គ្រោះកម្ម ៤ យ៉ាងនេះ គឺថា: ១

ព្រហ្មចរិយៈ ១ សំយមៈ ១ ទមៈ ១ កម្ម ៤ យ៉ាង ដ៏

ប្រសើរឥតខ្ចោះ ជាគុណរបស់ព្រហ្មតាំងឡាយ សប្បុរស

ដែលបរិបូណ៌ដោយវិជ្ជា ឲ្យ មានភក្តីស្រស់ហើយ មាន

សេចក្តី: អ្នកចូរជ័យយ៉ាងនេះថា អ្នកនោះហៅថាព្រហ្មក

បាន ហៅថាឥន្ទ្រក៏បាន សម្រាប់ពួកបណ្ឌិតជាអ្នកជ័យ ។

[១២៥] លុះព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ

វិសេដ្ឋមាណាវ គឺនិការត្វាជនាណាវ បានព្រាហ្មចក្ខុសព្រះមានព្រះភាគ

ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន គឺព្រះណាស់ បពិត្រព្រះ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមចក្កសូត

អភិក្កន្ធន្តំ ភោ ភោតម សេយ្យជាមិ ភោ ភោតម
 ចិក្កន្ធន្តំ វា ឧក្កន្ធយេយ្យ បដិច្ចន្តំ វា វិវេយ្យ មុន្នស្ស
 វា មក្កំ អាចិក្ខេយ្យ អន្ធការេ វា តេលឡន្នោតិ
 ចារយ្យ ចក្កមន្តោ រូបាចិ ចក្កន្តិកំ ឯវមេវ ភោតា
 ភោតមេន អនេកបរិយាយេន ជន្មោ បកាសំភោ
 ឯតេ មយំ កវន្តំ ភោតមំ សរណំ កច្ឆាម ធម្មត្វា
 ភិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសកេ ជា កវំ ភោតមោ ជា-
 រេតុ អដ្ឋតក្កេ ចាណុបេតេ សរណាត្ថតេតិ ។

វសេន្តសុត្តន្តបិដក ១

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមចក្កសូត

ភោតមដិច្ចវេន ពីរកេណាសំ បពិត្រព្រះភាគមដិច្ចវេន ចមិវេល
 ព្រះអន្តសំផែនហើយ ដោយអនេកបរិយាយេន ដូចគេផ្សារបស់ដែល
 ក្តាប់ចុះ ឬដូចគេសេចក្តីបញ្ជីរបស់ដែលបិទបាំង កុំខានដូចគេប្រាប់
 ផ្លូវដល់អ្នកវិនិច្ឆ័យ កុំខានសោត ដូចគេកាន់ប្រព័ន្ធប្រាសចំភ្នែកនិច្ច
 ននីតដោយគិតថា មនុស្សមានចក្ខុមើលឃើញរូបចំណងឡាយបាន យើងខ្ញុំ
 ចំណងឡាយនេះ សូមដល់ខ្ញុំព្រះភាគមដិច្ចវេនផង ព្រះធម៌ផង ព្រះ
 ភិក្ខុសង្ឃផង ជាទីគិតចំរើន ចាប់ដើមគំនិតច្រើនទៅ សូមព្រះ
 ភោតមដិច្ចវេន ចំពុកឲ្យយើងខ្ញុំចំណងឡាយ ថាជាឧបាសក ដល់ខ្ញុំ
 សរណៈ ស្មើដោយជីវិត ។

ចប់ វសេន្តសុត្តន្ត ទី ៨ ។

ឆវិមី សុភស្តុត្ថំ

(១២៦) ឯវម្មេ សុត្ថំ ។ ឯកំ សមយំ កកក
សាវត្ថុយំ វិហារតំ ជេតវនេ អនាជបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ ។
តេន ទោ បន សមយេន សុកោ មាណវោ ភោ-
នេយ្យបុត្តោ សាវត្ថុយំ បដិវសតិ អញ្ញាតវស្ស កហ-
បតិស្ស ឱវេសនេ កេនចិទេវ កាណីយេន ។
អដិទា សុកោ មាណវោ ភោនេយ្យបុត្តោ យស្ស
កហបតិស្ស ឱវេសនេ បដិវសតិ តំ កហបតិ ឯតន-
វោន សុតមេតិ កហបតិ អវិវត្តា សាវត្ថិ អហោន្តេហំ
កំ នុ ទ្ធង្ឋ^(១) សមណំ វា ព្រាហ្មណំ វា បយ័-
ចាសេយ្យមាតិ ។ អយំ កន្ថ កកក សាវត្ថុយំ
វិហារតំ ជេតវនេ អនាជបិណ្ឌិកស្ស អារាមេ តំ កន្ថ
កកវន្តំ បយ័ចាសស្សតិ ។

១. កន្ថ រដ្ឋ ។

សុភស្តុត្ថ ទី ៩

(១២៦) ឯបាទស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀប
ក្រុងសាវត្ថិ ។ សម័យនោះឯង សុភមាណាព ជាបុត្រនារាយ្យ-
ព្រាហ្មណ៍ កាស្រ័យនៅក្នុងនិវេសន៍របស់គហបតិម្នាក់ ក្នុងក្រុងសាវត្ថិ
ក្រោយពីផលស្រូវធ្វើណាមួយ ។ កាលដែលសុភមាណាព ជាបុត្រ
របស់នារាយ្យព្រាហ្មណ៍ កាស្រ័យនៅក្នុងនិវេសន៍ របស់គហបតិណា
កំពោលពាក្យនេះ នឹងគហបតិៈនោះជា ម្ចាស់គហបតិ ឯបាទពាក្យ
នេះថា ក្រុងសាវត្ថិមិនស្ងាត់ចាកព្រះអរហន្តចាំទ្បាយឡើយ ក្នុងថ្ងៃនេះ
គួរយើងចាំនាំគ្នា ចូលទៅអង្គុយជិតសមណៈ ឬព្រាហ្មណ៍ណាម្នាក់ ។
គហបតិឆ្លើយថា បពិត្រអ្នកដ៏ចម្រើន ព្រះមានព្រះភាគនេះ គង់នៅ
ក្នុងវត្តជេតពន របស់អនាថបិណ្ឌិកសេដ្ឋី ទៀបក្រុងសាវត្ថិ បពិត្រ
អ្នកដ៏ចម្រើន សូមអ្នកចូលទៅអង្គុយជិត ព្រះមានព្រះភាគនោះចុះ ។

[១២៧] អដទោ សុកោ មាណវោ តោធម្មេយ្យ-
 បុត្តោ តស្ស កហមតិស្ស បដិស្សត្វា យេន កកវ
 តេនុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្វា កកវតា សន្តិ សម្មោធិ
 សម្មោធិយំ កាចំ សារាណិយំ វិភិសារត្វា ឯកមន្តំ
 ធិសីទិ ។ ឯកមន្តំ ធិសីនោ ទោ សុកោ មាណវោ
 តោធម្មេយ្យបុត្តោ កកវន្តំ ឯតទេវេន ប្រាប្បណ កោ
 តោតម ឯវមាហំសុ កហន្តោ អារាជតោ ហោតិ
 ញាយំ នម្មំ កុសលំ ន បព្វជិតោ អារាជតោ
 ហោតិ ញាយំ នម្មំ កុសលន្តំ វេន កវី តោតមោ
 តិមាហាតិ ។ វិកដវនោ ទោ អហមេត្ត មាណវ
 ធាហមេត្ត ឯកំសវនោ តិហិស្ស វាហំ មាណវ
 បព្វជិតស្ស វា មិច្ឆាបដិបត្តិ វណ្ណមិ^(១) តិហិ
 វា ហិ មាណវ បព្វជិតោ វា មិច្ឆាបដិបន្តោ

១. ខ. ឧ. វណ្ណមិ ។

[១២៧] លុះសុភមាណ ជាបុត្រគោធម្មេយ្យប្រាប្បណ ទទួល
 ពាក្យរបស់គហមតិនោះហើយ ក៏ចូលទៅគាល់ព្រះមានព្រះភាគ លុះ
 ចូលទៅដល់ហើយ ក៏រោលពាក្យរាត់ទាក់សំណេះសំណាលទៅក្រព្រះ
 មានព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យដែលគួររំលង ខឹងពាក្យដែលគួររំលឹក
 ហើយ ក៏អង្គុយក្នុងទីសមគួរ ។ លុះសុភមាណ ជាបុត្រគោធម្មេយ្យ-
 ប្រាប្បណ អង្គុយក្នុងទីសមគួរហើយ ទើបក្រាចចូលព្រះមានព្រះភាគ
 ដូច្នេះថា បពិត្រព្រះភាគដ៏ចម្រើន ពួកប្រាប្បណប្រើនិមោយដ្ឋាយ៉ាង
 នេះថា គ្រហស្ថទើបជាអ្នកបំពេញខ្លះហេតុកុសលធម៌បាន ឯបព្វជិត
 បំពេញខ្លះហេតុកុសលធម៌មិនបានឡើយ ដូច្នេះ តើក្នុងសេចក្តីនេះ ព្រះ
 តោតមដ៏ចម្រើនទ្រង់ត្រាស់ដូចម្តេច ។ ព្រះមានព្រះភាគទ្រង់ត្រាស់
 ថា មាណវាណ ក្នុងសេចក្តីនេះ គឺជាអ្នកជាអ្នកពោលញែក ក្នុង
 សេចក្តីនេះ គឺជាអ្នកមិនបានពោលដោយចំណែកមួយទេ មាណវាណ
 គឺជាអ្នកពោលនូវសេចក្តីប្រតិបត្តិទុក្ខរបស់គ្រហស្ថនេះ របស់បព្វជិតនេះ
 មាណវាណ ព្រោះថា គ្រហស្ថក៏ បព្វជិតក៏ តែប្រតិបត្តិទុក្ខហើយ

និព្វានដ៏បញ្ចូលកាលហេតុ អាកាសកោ ហោតិ
 ញាយំ ធម្មំ កុសលំ តិច្ឆស្ស វហំ មាណវំ
 ចត្វជិតស្ស វ សង្ខារដ៏បញ្ចូល វស្សាមិ តិច្ឆា វ
 ហំ មាណវំ ចត្វជិត វ សង្ខារដ៏បញ្ចូល
 សង្ខារដ៏បញ្ចូលកាលហេតុ អាកាសកោ ហោតិ
 ញាយំ ធម្មំ កុសលន្តិ ។

[១២៨] ប្រាហ្មណ ភោ ភោតម វិវាហាសុ
 មហត្ថមិធំ មហាកិច្ចំ មហាជីករណំ មហាសមាទម្ពំ
 យវាសកម្មដ្ឋានំ មហាច្ចលំ ហោតិ អប្បក្ខមិធំ
 អប្បកិច្ចំ អប្បជីករណំ អប្បសមាទម្ពំ ចត្វជិតកម្ម
 ដ្ឋានំ អប្បច្ចលំ ហោតិ ឥទ កវំ ភោតហោ
 កិមាហាតំ ។ ឯតុចំ ទោ អហំ មាណវំ
 វិភេទិវា ធាហាមេត្ត ឯកំសវា អត្ថំ មាណវំ
 កម្មដ្ឋានំ មហត្ថំ មហាកិច្ចំ មហាជីករណំ

នឹងហៅថាជាអ្នកបំពេញនូវហេតុគឺកុសលធម៌ ព្រោះហេតុប្រតិបត្តិកុស
 ធម៌បានឡើយ ម្ចាស់មាណព គឺជាឥតពណ៌នាខ្លះសេចក្តីប្រតិបត្តិ
 ត្រូវរបស់គ្រហស្ថន្ទៈ របស់បព្វជិតន្ទៈ ព្រោះថា គ្រហស្ថក្តី បព្វជិតក្តី
 តែប្រតិបត្តិត្រូវហើយ ហៅថាជាអ្នកបំពេញនូវហេតុគឺកុសលធម៌ ព្រោះ
 ហេតុប្រតិបត្តិត្រូវបានបាន ។

[១២៨] សុរាមាណព ប្រាបច្ចលថា បព្វគព្រះភាគមន្តិចំរើន
 ពួកប្រាហ្មណ៍ និយាយយ៉ាងនេះថា ហេតុជាទីតាំងនៃការងារ របស់
 យវាសនៈ មានសេចក្តីត្រូវការច្រើន មានកិច្ចច្រើន មាន
 អធិការណ៍ច្រើន មានសេចក្តីប្រុងប្រៀបច្រើន ទើបមានផលច្រើន
 ឯហេតុជាទីតាំងនៃការងាររបស់បព្វជិតន្ទៈ មានសេចក្តីត្រូវការតិច មាន
 កិច្ចតិច មានអធិការណ៍តិច មានសេចក្តីប្រុងប្រៀបតិច ទើបមានផល
 តិច ដូច្នេះ ឆើតឆាយសេចក្តីនេះ ព្រះភាគមន្តិចំរើន ច្រើនត្រាស់
 ថាដូចម្តេច ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់មាណព ក្នុងសេចក្តីនេះ
 គឺជាឥតពណ៌នាបុគ្គលរោលព្រាហ្ម ក្នុងសេចក្តីនេះ គឺជាឥតមិនបាន
 គោលដៅដល់ណែនាំមួយឡើយ ម្ចាស់មាណព ហេតុជាទីតាំងនៃ
 ការងារមានសេចក្តីត្រូវការច្រើន មានកិច្ចច្រើន មានអធិការណ៍ច្រើន

បុរាសាសនាម្ចាស់ វិបស្សនាម្ចាស់ អប្បប្បដិសិទ្ធិ ហោតិ អត្ថ
 មាណវ កម្មដ្ឋានំ មហាត្ថំ មហាត្ថំ មហាត្ថំ មហាត្ថំ មហាត្ថំ មហាត្ថំ
 មហាសាសនាម្ចាស់ សុខសិទ្ធិម្ចាស់ មហាប្បដិសិទ្ធិ ហោតិ អត្ថ
 មាណវ កម្មដ្ឋានំ អប្បប្បដិសិទ្ធិ អប្បប្បដិសិទ្ធិ អប្បប្បដិសិទ្ធិ
 អប្បប្បដិសិទ្ធិ វិបស្សនាម្ចាស់ អប្បប្បដិសិទ្ធិ ហោតិ អត្ថ
 មាណវ កម្មដ្ឋានំ អប្បប្បដិសិទ្ធិ អប្បប្បដិសិទ្ធិ អប្បប្បដិសិទ្ធិ
 អប្បប្បដិសិទ្ធិ សុខសិទ្ធិម្ចាស់ មហាប្បដិសិទ្ធិ ហោតិ ។

[១២៩] កត្ថម្ចាស់ មាណវ កម្មដ្ឋានំ មហាត្ថំ

មហាត្ថំ មហាត្ថំ មហាត្ថំ មហាត្ថំ មហាសាសនាម្ចាស់ វិបស្សនាម្ចាស់
 អប្បប្បដិសិទ្ធិ ហោតិ កត្ថម្ចាស់ មាណវ កម្មដ្ឋានំ
 មហាត្ថំ មហាត្ថំ មហាត្ថំ មហាត្ថំ មហាសាសនាម្ចាស់

មានសេចក្តីប្រែប្រួលច្រើន កាលបើមិនសម្រេច មានផលភិក្ខុមាន
 មាណវ ហេតុជាទីតាំងនៃការងារ មានសេចក្តីត្រូវការច្រើន
 មានភិក្ខុច្រើន មានអធិការណ៍ច្រើន មានសេចក្តីប្រែប្រួលច្រើន
 កាលបើបានសម្រេច មានផលច្រើនភិក្ខុ មាណវ ហេតុជាទី
 តាំងនៃការងារ មានសេចក្តីត្រូវការច្រើន មានភិក្ខុច្រើន មានអធិការណ៍ច្រើន
 មានសេចក្តីប្រែប្រួលច្រើន កាលបើមិនសម្រេច មានផលភិក្ខុមាន
 មាណវ ហេតុជាទីតាំងនៃការងារ មានសេចក្តីត្រូវការច្រើន មាន
 ភិក្ខុច្រើន មានអធិការណ៍ច្រើន មានសេចក្តីប្រែប្រួលច្រើន កាលបើបាន
 សម្រេច មានផលច្រើនភិក្ខុ ។

[១៣០] មាណវ ហេតុជាទីតាំងនៃការងារ មានសេចក្តី

ត្រូវការច្រើន មានភិក្ខុច្រើន មានអធិការណ៍ច្រើន មានសេចក្តីប្រែប្រួល
 ច្រើន កាលបើមិនសម្រេច មានផលភិក្ខុមាន កើតឡើងនូវ មាណវ
 ហេតុជាទីតាំងនៃការងារ មានសេចក្តីត្រូវការ
 ច្រើន មានភិក្ខុច្រើន មានអធិការណ៍ច្រើន មានសេចក្តីប្រែប្រួលច្រើន

វិបដ្ឋមានំ អប្បច្ចលំ ហោតិ ។ កកមញ្ច មាណវ
 កម្មដ្ឋានំ មហត្ថំ មហាភិក្ខុំ មហាជីករណំ មហាស-
 មាម្ពំ សម្បដ្ឋានំ មហាច្ចលំ ហោតិ កសិយេវ
 ទោ មាណវ កម្មដ្ឋានំ មហត្ថំ មហាភិក្ខុំ មហាជីក-
 រណំ មហាសមាម្ពំ សម្បដ្ឋានំ មហាច្ចលំ ហោតិ ។
 កកមញ្ច មាណវ កម្មដ្ឋានំ អប្បត្ថំ អប្បភិក្ខុំ
 អប្បជីករណំ អប្បសមាម្ពំ វិបដ្ឋមានំ អប្បច្ចលំ
 ហោតិ វណ្ណដ្ឋា ទោ មាណវ កម្មដ្ឋានំ អប្បត្ថំ
 អប្បភិក្ខុំ អប្បជីករណំ អប្បសមាម្ពំ វិបដ្ឋមានំ
 អប្បច្ចលំ ហោតិ ។ កកមញ្ច មាណវ កម្មដ្ឋានំ
 អប្បត្ថំ អប្បភិក្ខុំ អប្បជីករណំ អប្បសមាម្ពំ
 សម្បដ្ឋានំ មហាច្ចលំ ហោតិ វណ្ណដ្ឋាយេវ ទោ
 មាណវ កម្មដ្ឋានំ អប្បត្ថំ អប្បភិក្ខុំ អប្បជីករណំ
 អប្បសមាម្ពំ សម្បដ្ឋានំ មហាច្ចលំ ហោតិ ។

កាលបើមិនសម្រេច តែងមានផលតិច ។ ម្ចាស់មាណា ហេតុផល
 តាំងនៃការងារ មានសេចក្តីត្រូវការច្រើន មានកិច្ចច្រើន មាន
 អធិការណ៍ច្រើន មានសេចក្តីប្រុងប្រៀបច្រើន កាលបើបានសម្រេច
 តែងមានផលច្រើន តើដូចម្តេច ម្ចាស់មាណា ហេតុផលតាំងនៃការងារ
 គឺការលក់ដូរនេះឯង មានសេចក្តីត្រូវការច្រើន មានកិច្ចច្រើន មាន
 អធិការណ៍ច្រើន មានសេចក្តីប្រុងប្រៀបច្រើន កាលបើបានសម្រេច
 តែងមានផលច្រើន ។ ម្ចាស់មាណា ហេតុផលតាំងនៃការងារ មាន
 សេចក្តីត្រូវការតិច មានកិច្ចតិច មានអធិការណ៍តិច មានសេចក្តីប្រុង
 ប្រៀបតិច កាលបើមិនសម្រេច តែងមានផលតិច តើដូចម្តេច ម្ចាស់
 មាណា ហេតុផលតាំងនៃការងារ គឺការលក់ដូរនេះឯង មានសេចក្តី
 ត្រូវការតិច មានកិច្ចតិច មានអធិការណ៍តិច មានសេចក្តីប្រុងប្រៀបតិច
 កាលបើមិនសម្រេច តែងមានផលតិច ។ ម្ចាស់មាណា ហេតុផល
 តាំងនៃការងារ មានសេចក្តីត្រូវការតិច មានកិច្ចតិច មានអធិការណ៍តិច
 មានសេចក្តីប្រុងប្រៀបតិច កាលបើបានសម្រេច តែងមានផលច្រើន
 តើដូចម្តេច ម្ចាស់មាណា ហេតុផលតាំងនៃការងារ គឺការលក់ដូរ
 នេះឯង មានសេចក្តីត្រូវការតិច មានកិច្ចតិច មានអធិការណ៍តិច មាន
 សេចក្តីប្រុងប្រៀបតិច កាលបើបានសម្រេច តែងមានផលច្រើន ។

[១៣០] សេយ្យជាថី មាណវ កសិកម្មដ្ឋានំ
 មហត្ថំ មហាភិក្ខុំ មហាជីករណំ មហាសមាមុំ
 វិបដ្ឋមាជំ អប្បប្បលំ ហោតិ ឯវមេវ ទោ មាណវ
 យភវាសកម្មដ្ឋានំ មហត្ថំ មហាភិក្ខុំ មហាជីករណំ
 មហាសមាមុំ វិបដ្ឋមាជំ អប្បប្បលំ ហោតិ ។
 សេយ្យជាថី មាណវ កសិយេវ កម្មដ្ឋានំ
 មហត្ថំ មហាភិក្ខុំ មហាជីករណំ មហាសមាមុំ
 សម្បដ្ឋមាជំ មហាប្បលំ ហោតិ ឯវមេវ ទោ មាណវ
 យភវាសកម្មដ្ឋានំ មហត្ថំ មហាភិក្ខុំ មហាជី-
 ករណំ មហាសមាមុំ សម្បដ្ឋមាជំ មហាប្បលំ
 ហោតិ ។ សេយ្យជាថី មាណវ វណិជ្ជាកម្មដ្ឋានំ
 អប្បត្ថំ អប្បត្ថំ អប្បជីករណំ អប្បសមាមុំ
 វិបដ្ឋមាជំ អប្បប្បលំ ហោតិ ឯវមេវ ទោ មាណវ
 បទ្ធជាកម្មដ្ឋានំ អប្បត្ថំ អប្បត្ថំ អប្បជីករណំ
 អប្បសមាមុំ វិបដ្ឋមាជំ អប្បប្បលំ ហោតិ ។

[១៣១] មាលតាណា ហេតុជាទីកំនើនការងាររបស់យោធិស
 មានសេចក្តីត្រូវការច្រើន មានកិច្ចច្រើន មានអធិការណ៍ច្រើន មានសេច-
 ក្តីប្រុងប្រៀបច្រើន កាលបើមិនសម្រេច តែងមានផលតិច ដូចហេតុជាទី
 កំនើនកសិកម្ម គឺការកសិកម្ម មានសេចក្តីត្រូវការច្រើន មានកិច្ចច្រើន
 មានអធិការណ៍ច្រើន មានសេចក្តីប្រុងប្រៀបច្រើន កាលបើមិនសម្រេច
 តែងមានផលតិចដូច្នោះឯង ។ មាលតាណា ហេតុជាទីកំនើន
 ការងារ របស់យោធិស មានសេចក្តីត្រូវការច្រើន មានកិច្ចច្រើន
 មានអធិការណ៍ច្រើន មានសេចក្តីប្រុងប្រៀបច្រើន កាលបើមិនសម្រេច
 តែងមានផលច្រើន ដូចហេតុជាទីកំនើនកសិកម្ម ដែលមានសេចក្តីត្រូវ
 ការច្រើន មានកិច្ចច្រើន មានអធិការណ៍ច្រើន មានសេចក្តីប្រុងប្រៀប
 ច្រើន កាលបើមិនសម្រេច តែងមានផលច្រើនដូច្នោះឯង ។ មាល-
 តាណា ហេតុជាទីកំនើនបទ្ធជាកម្មគឺការប្រកួត មានសេចក្តីត្រូវការច្រើន
 មានកិច្ចច្រើន មានអធិការណ៍ច្រើន មានសេចក្តីប្រុងប្រៀបច្រើន កាលបើមិន
 សម្រេច តែងមានផលតិច ដូចហេតុជាទីកំនើនការណ៍ផ្សេង គឺការ
 លក់ដូរ មានសេចក្តីត្រូវការច្រើន មានកិច្ចច្រើន មានអធិការណ៍ច្រើន មានសេច-
 ក្តីប្រុងប្រៀបច្រើន កាលបើមិនសម្រេច តែងមានផលតិចដូច្នោះឯង ។

ព្រាហ្មណ៍វង្ស សុភវង្ស បញ្ចវង្សញ្ញត្តិ

សេយ្យជាចំ មាណវ វណ្ណជាយេវ កម្មដ្ឋានំ អប្បត្តិ
អប្បកំច្ចំ អប្បចំការណំ អប្បសមាម្ពំ សម្បជ្ជមាណំ
មហាប្បសំ ហោតិ ឯវមេវ ទោ មាណវ បទ្ធាកម្មដ្ឋានំ
អប្បត្តិ អប្បកំច្ចំ អប្បចំការណំ អប្បសមាម្ពំ
សម្បជ្ជមាណំ មហាប្បសំ ហោតិ ។

(១៣១) ព្រាហ្មណ៍ កោ ភោតម បញ្ច ធម្ម
បញ្ញាបេន្តំ បុញ្ញស្ស កំរយាយ កុសលស្ស អាកា-
នាយាតិ ។ យេ ភេ មាណវ ព្រាហ្មណ៍ បញ្ច ធម្ម
បញ្ញាបេន្តំ បុញ្ញស្ស កំរយាយ កុសលស្ស អាកា-
នាយ សធនេ ភេ អកុ សាទុ ភេ បញ្ច ធម្ម ឧបស្ម័ត្តិ^(១)
បរិសុត្តិ^(២) ភាសស្សតិ ។ ន ទោ^(៣) កោ ភោតម កុ
យតុស្ស កវត្តោ វា វិសិដ្ឋា កវត្តោ វា វា ភេ ធម៌
មាណវ ភាសស្សតិ ។

១ ធម៌ស្សតិ ជាធម៌ វិសិដ្ឋ ។ ២ វិសិដ្ឋ ។ ៣ ទោ មេត្តា មេត្តា មេត្តា ។

ព្រាហ្មណ៍វង្ស សុភវង្ស បញ្ចវង្សញ្ញត្តិ ២ យ៉ាង

មាណវ ហេតុជាទីតាំង នៃបទ្ធាកម្ម មានសេចក្តីត្រូវការតែង
មានកំច្ចំ មានអធិការណ៍តែង មានសេចក្តីប្រើប្រាស់ កាលបើ
បានសម្រេច តែងមានផលច្រើន ដូចហេតុជាទីតាំងនៃការណ៍ផ្សេងៗ ដែល
មានសេចក្តីត្រូវការតែង មានកំច្ចំ មានអធិការណ៍តែង មានសេចក្តីប្រើ
ប្រាស់ កាលបើបានសម្រេច តែងមានផលច្រើន ដូច្នេះឯង ។

(១៣២) សុភវង្សព្រាហ្មណ៍ បរិក្ខេបព្រះភោតមដ៏ចំរើន
ព្រាហ្មណ៍ នាំគ្នាបញ្ចវង្ស ៨ យ៉ាង ក្នុងការធ្វើបុណ្យ ក្នុងការ
ចំពេញកុសល ។ ព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ត្រាស់ថា មាណវ
ព្រាហ្មណ៍នាំគ្នាបញ្ចវង្ស ៨ យ៉ាង ក្នុងការធ្វើបុណ្យ ក្នុងការចំពេញ
កុសល បើអ្នកមិនច្នៃសំចៃ ចូរអ្នកពោលធម៌ទាំង ៨ នោះ ក្នុង
បរិស័ទនេះ មកមើល ។ បរិក្ខេបព្រះភោតមដ៏ចំរើន ព្រះអង្គក្តី អ្នក
ប្រាជ្ញប្រហែលនឹងព្រះអង្គក្តី គង់ក្នុងទីណា ទីនោះឈ្មោះថា មិនច្នៃ
ចំរើន (ដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ) ។ មាណវ បើដូច្នេះ អ្នកចូរពោលចុះ ។

[១៣២] សុទ្ធិ ទោ ភោ គោតម ព្រាហ្មណ៍
 បេសំ ធម្មំ បញ្ញាបេន្នំ បុញ្ញស្ស កំរិយាយ កុសលស្ស
 អាណនាយ ភមិ^(១) ទោ ភោ គោតម ព្រាហ្មណ៍
 ទុតិយំ ធម្មំ បញ្ញាបេន្នំ បុញ្ញស្ស កំរិយាយ កុសលស្ស
 អាណនាយ ព្រហ្មជរិយំ ទោ ភោ គោតម ព្រាហ្មណ៍
 តតិយំ ធម្មំ បញ្ញាបេន្នំ បុញ្ញស្ស កំរិយាយ កុសលស្ស
 អាណនាយ អដ្ឋជំ ទោ ភោ គោតម ព្រាហ្មណ៍
 ធម្មតំ ធម្មំ បញ្ញាបេន្នំ បុញ្ញស្ស កំរិយាយ កុសលស្ស
 អាណនាយ ចាតិ ទោ ភោ គោតម ព្រាហ្មណ៍
 ចក្ខុវំ ធម្មំ បញ្ញាបេន្នំ បុញ្ញស្ស កំរិយាយ កុស-
 លស្ស អាណនាយ ព្រាហ្មណោ ភោ គោតម ឥមេ
 ចក្ខុ ធម្មំ បញ្ញាបេន្នំ បុញ្ញស្ស កំរិយាយ កុសលស្ស
 អាណនាយាតិ ឥទ ភវិ គោតមោ កំមាហាតិ ។

១ ឧ. ៧៣៣ ។

[១៣២] សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបទស្កន្ត

ពួកព្រាហ្មណ៍នាំគ្នាបញ្ជូនមិទ្ធិ ១ គឺវិចិត្រៈ ក្នុងការធ្វើបុណ្យ ក្នុងការ
 បំពេញកុសល បតិច្ឆេទនៃព្រះនាគមជ័ចំរើន ពួកព្រាហ្មណ៍នាំគ្នាបញ្ជូន
 មិទ្ធិ ២ គឺធមៈ ក្នុងការធ្វើបុណ្យ ក្នុងការបំពេញកុសល បតិច្ឆេទនៃព្រះនាគមជ័
 ចំរើន ពួកព្រាហ្មណ៍នាំគ្នាបញ្ជូនមិទ្ធិ ៣ គឺព្រហ្មចរិយៈ ក្នុងការធ្វើបុណ្យ
 ក្នុងការបំពេញកុសល បតិច្ឆេទនៃព្រះនាគមជ័ចំរើន ពួកព្រាហ្មណ៍នាំគ្នាបញ្ជូន
 មិទ្ធិ ៤ គឺការប្រៀនមន្ត ក្នុងការធ្វើបុណ្យ ក្នុងការបំពេញកុសល បតិច្ឆេ
 ទនៃព្រះនាគមជ័ចំរើន ពួកព្រាហ្មណ៍នាំគ្នាបញ្ជូនមិទ្ធិ ៥ គឺចាតៈ ក្នុងការធ្វើ
 បុណ្យ ក្នុងការបំពេញកុសល បតិច្ឆេទនៃព្រះនាគមជ័ចំរើន ពួកព្រាហ្មណ៍
 នាំគ្នាបញ្ជូនមិទ្ធិ ៦ នេះ ក្នុងការធ្វើបុណ្យ ក្នុងការបំពេញកុសល
 ដូច្នេះ តើកុសលចក្កនេះ ព្រះនាគមជ័ចំរើន ទ្រង់គ្រាស់ថាដូចម្តេច ។

២៣៣

ព្រាហ្មណ៍ធម្មសូត្រ បញ្ចម្ពច្ឆត្តិ

(១៣៣) ក៏ បទ មាណវ អនុ កោចិ ព្រាហ្មណ៍ ឯ ឯកព្រាហ្មណ៍ យោ ឯវាមា អហំ ឥមេសំ បញ្ចុដ្ឋំ ធម្មាដំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចកត្វា វិចារកំ បរេនមីតិ ។ ឆោ ហំនំ ភោ ភោធម ។

ក៏ បទ មាណវ អនុ កោចិ ព្រាហ្មណ៍ ឯ ឯកាចិ យោចិ ឯកាចិ យោចិ យោ សត្តមា អាចិយមហយុតា យោ ឯវាមា អហំ ឥមេសំ បញ្ចុដ្ឋំ ធម្មាដំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចកត្វា វិចារកំ បរេនមីតិ ។ ឆោ ហំនំ ភោ ភោធម ។ ក៏ បទ មាណវ យេចិ តេ ព្រាហ្មណ៍ បុព្វតា ឥសយោ មន្តាដំ កត្តាភោ មន្តាដំ បវត្តាភោ យេសមិដំ ឯតរហិ ព្រាហ្មណ៍ ចោរណំ មន្តបដំ កីតំ បវត្តំ សមិហិតំ តទទុកាយុដ្ឋំ តទទុកាសុដ្ឋំ កាសិភមទុកាសុដ្ឋំ វាចិតមទុកាចេដ្ឋំ សេយ្យដំនំ អដ្ឋកោ វាមកោ

២៣៤

ព្រាហ្មណ៍ធម្មសូត្រ កាចច្ឆត្តិ ៨ យ៉ាង

(១៣៣) ព្រះមាតាព្រះភាគស្រស់ថ្លា មាណវ បណ្ណា ព្រាហ្មណ៍ ចំនុច្ចាយ ចុះមានព្រាហ្មណ៍ណាមួយ សូម្បីតែព្រាហ្មណ៍ម្នាក់ បាននិយាយយ៉ាងនេះថា យើងបានធ្វើឱ្យជាក់លាក់ ដោយព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំ ធម៌ចំនុច ៨ យ៉ាងនេះ ដោយខ្លួនឯង ទើបប្រកាសដល់ ដូច្នេះ មានដែរឬទេ ។ សុភមាណវ ព្រាហ្មណ៍ បុគ្គល បុគ្គល ព្រះភាគមជ្ឈិម មិនមានទេ ។ មាណវ បណ្ណា ព្រាហ្មណ៍ ចំនុច្ចាយ ចុះមាន ព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ជាភាពប្រាកដក្តី ជាភាពប្រាកដក្តី ជាភាពប្រាកដក្តី ដល់បំណងក្នុងការប្រកាសថា យើង បាននិយាយយ៉ាងនេះថា យើង បានធ្វើឱ្យជាក់លាក់ ដោយព្រាហ្មណ៍ ខ្ញុំ ធម៌ចំនុច ៨ យ៉ាងនេះ ដោយ ខ្លួនឯង ទើបប្រកាសដល់ ដូច្នេះ មានដែរឬទេ ។ បុគ្គល ព្រះភាគម ជ្ឈិម មិនមានទេ ។ មាណវ ចុះពួកវាសីជាន់មុខ ។ ដែលជា អ្នកតែងមន្ត ជាអ្នករាយមន្តដល់ពួកព្រាហ្មណ៍ ពួកព្រាហ្មណ៍ ឥឡូវនេះ តែងស្វាច្យាយកមបទមន្ត ជាបេសចាស ដែលប្រាប់ច្រៀង ប្រាប់ ច្រៀង ប្រាប់ឲ្យមកនោះ តែងស្រាវមន្តនោះ តែងតែរាយកម បទមន្ត ដែលពួកវាសីកាលមកហើយ តែងច្រៀងកមបទមន្តដែល ពួកវាសីច្រៀងមកហើយ ដូចជាវាសីឈ្មោះអដ្ឋកៈ ១ ឈ្មោះវាមកៈ ១

សុត្តន្តបិដក បដិបទិកាយស្ស មជ្ឈិមនិកាយសកំ

វាមាធនោ វេស្សមិត្តោ យេមនត្ថំ អន្តិរសោ ការទ្វាជា
 វាសេដ្ឋោ កាស្សបោ ភកុ ភេមំ ឯវមាហំសុ
 មយំ ឥមេសំ បក្សដំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា
 វិចាគំ បរេនេមាតិ ។ យោ ហំនំ ភោ កោតម ។

[១៣២] ឥតិ កំ មាណវ នត្ថំ កោចិ ព្រាហ្ម-

ណាមំ ឯកព្រាហ្មណេមិ យោ ឯវមាហ អហំ ឥមេសំ
 បក្សដំ ធម្មាមំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា វិចាគំ
 បរេនេមីតិ នត្ថំ កោចិ ព្រាហ្មណាមំ ឯកានេយោចិ
 ឯកានេយេប្បានេយោមិ យាវ សន្តមា អាទេយម-
 ហយុកា យោ ឯវមាហ អហំ ឥមេសំ បក្សដំ
 ធម្មាមំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចិកត្វា វិចាគំ បរេនេមីតិ

សុត្តន្តបិដក បដិបទិកាយ មជ្ឈិមនិកាយសកំ

ឈ្មោះវាមាទេវៈ ១ ឈ្មោះវេស្សមិត្ត ១ ឈ្មោះយេមនត្ថំ ១ ឈ្មោះ
 អន្តិរសេវៈ ១ ឈ្មោះការទ្វាជៈ ១ ឈ្មោះវាសេដ្ឋៈ ១ ឈ្មោះកាស្សបៈ ១
 ឈ្មោះភកុ ១ ឥសីទាំងនោះបានកោលហើយយ៉ាងនេះថា ពួកយើង
 បានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ដោយព្រាហ្ម ឱ្យដឹងទាំង ៥ យ៉ាងនេះ ដោយ
 ខ្លួនឯង ទើបប្រកាសផល ដូច្នេះ មានដែរទេ ។ បពិត្រព្រះគោតម
 អំពីអ្វី មិនមានទេ ។

[១៣២] ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ខ្មាសមាណន បណ្តា

ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ មិនមានព្រាហ្មណ៍ណាមួយ សូម្បីតែព្រាហ្មណ៍
 ម្នាក់ បាននិយាយយ៉ាងនេះថា យើងបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ដោយ
 ព្រាហ្ម ឱ្យដឹងទាំង ៥ នេះ ដោយខ្លួនឯង ទើបប្រកាសផល ដូច្នេះទេ
 បណ្តាព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ មិនមានព្រាហ្មណ៍ណាមួយ ជាអតថាធម្មាម្នាក់
 ក្តី ជាអតថាធម្មប្រធានសីហតាធម្មាម្នាក់ក្តី ដរាបអំពីដំបូងតាមព្រាហ្មណ៍រូប ៧
 មក បាននិយាយយ៉ាងនេះថា យើងបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ ដោយព្រាហ្ម
 ឱ្យដឹងទាំង ៥ យ៉ាងនេះ ដោយខ្លួនឯង ទើបប្រកាសផល ដូច្នេះទេ

ប្រាហ្មណ៍ធម៌ សុភវិទ្យា ចក្ខុវិស័យ

យេមិ កេ ប្រាហ្មណ៍ បុព្វតា សសយោ មន្តានិ
 កត្តារោ មន្តានិ បវត្តារោ យេសមិទំ ឯតវេហិ ប្រាហ្ម
 ណាមិ ចោរណិ មន្តបទំ តីតិ ចុត្តិ សមិហិតំ គណ-
 នុកាយន្តិ គណនុកាយន្តិ កាសិកមនុកាយន្តិ វាចិត-
 មនុកាយន្តិ សេយ្យជំនំ អដ្ឋតោ វាមតោ វាមនេវា
 វេស្សមិស្តោ យេមតត្ថិ អន្តិវេសា ការាជោ វាសេដ្ឋោ
 កស្សចោ កតុ តេមិ ឧ ឯវាមាសុ មយំ សមេសំ
 មត្តន្តំ ឧម្មានំ សយំ អកញ្ញា សន្តិកត្វា វិចារកំ
 បវេនេមាតិ សេយ្យជាមិ មាណវ អនុវេណិ ចរិច-
 រាសីសត្តា ចុរិមោមិ ឧ មស្សតិ មជ្ឈិមោមិ ឧ មស្សតិ
 មជ្ឈិមោមិ ឧ មស្សតិ ឯវាមេវ ចោ មាណវ អនុវេ-
 ណាមិ មញ្ញោ ប្រាហ្មណ៍ កាសិកំ សម្បជ្ជតិ
 ចុរិមោមិ ឧ មស្សតិ មជ្ឈិមោមិ ឧ មស្សតិ មជ្ឈិ-
 មោមិ ឧ មស្សតិ ។

ប្រាហ្មណ៍ធម៌ សុភវិទ្យា ចក្ខុវិស័យ

ពួកវាសីជាមុន ដែលជាអ្នកតែងមន្ត ជាអ្នករាយមន្តដល់ពួកប្រាហ្មណ៍
 ពួកប្រាហ្មណ៍ ឥឡូវនេះ តែងស្វាឡាយតាមមន្ត ជាបេសចារសំ
 ដែលគ្រប់គ្រងមក គ្រប់គ្រងមក គ្រប់គ្រងមក តែងស្ម័គ្រ
 តាមមន្តនោះ តែងរោលតាមមន្តដែលពួកវាសីរោលមកហើយ
 តែងប្រើន្តតាមមន្ត ដែលពួកវាសីប្រើមកហើយ ដូចជាសំ
 ឈ្មោះអដ្ឋតៈ ១ ឈ្មោះវាមតៈ ១ ឈ្មោះវាមេវ ១ ឈ្មោះវេស្សមិស្ត ១
 ឈ្មោះយេមតត្ថិ ១ ឈ្មោះអន្តិវេសៈ ១ ឈ្មោះការាជោ ១ ឈ្មោះវាសេដ្ឋៈ ១
 ឈ្មោះកស្ស ១ ឈ្មោះកតុ ១ ពួកវាសីចង់នោះ ក៏មិនបានរោល
 យ៉ាងនេះថា ពួកយើងបានធ្វើថាដូចគ្នា ដោយប្រាជ្ញា ខ្លះចម្លង ៥
 នេះ ដោយខ្លួនឯង ទើបប្រកាសដល់ ដូច្នេះ ម្ចាស់ធាណាត
 មនុស្សទាក់ទងដ៏ដ៏ដ៏ដ៏ អ្នកមុខកម្រិតមិនយឺត អ្នកកណ្តាល
 កម្រិតមិនយឺត អ្នកក្រោយកម្រិតមិនយឺត យ៉ាងណា ម្ចាស់
 ធាណាត កាសិកសម្រេចដល់ពួកប្រាហ្មណ៍ ក៏មានចំនង់ ប្រៀបដូច
 មនុស្សទាក់ទងដ៏ដ៏ អ្នកមុខកម្រិតមិនយឺត អ្នកកណ្តាលកម្រិត
 មិនយឺត អ្នកក្រោយកម្រិតមិនយឺត យ៉ាងនោះឯង ។

[១៣៨] ឃី វុត្តេ សុភោ មាលាភោ តោនេយ្យ
 បុត្តោ ភកវតោ^(១) អនុវេណ្ឌបរមេន វុត្តមានោ កុបិកោ
 អនត្តមោ ភកវត្ថិយេវ ទំសេនោ ភកវត្ថិយេវ
 វត្តេនោ ភកវត្ថិយេវ វនមានោ សមណោ កោតមោ
 ចាមិកោ ភវិស្សត្តិភិ ភកវត្ថិ ឯតនេវេន ព្រាហ្មណោ
 កោ កោតមំ ចោក្ខវសាភិ ឧបម្មញ្ញោ សុភកវត្ថិកោ
 ឯវមាហ ឯវមេវ ទោ^(២) បដិមេ កេ សម-
 ណាព្រាហ្មណោ ឧត្តរី មនុស្សធម្មា អលមរិយញ្ញា-
 ណានស្សនវិសេសំ បដិជាទន្ធិ តេសមិទំ កាសិកំ
 ហស្សកិយេវ សម្មជ្ជតិ ឆាមកិយេវ សម្មជ្ជតិ
 វត្តកិយេវ សម្មជ្ជតិ តុច្ឆកិយេវ សម្មជ្ជតិ កាមិ
 ហិ ឆាម មនុស្សក្ខតោ ឧត្តរី មនុស្សធម្មា អលមរិ-
 យញ្ញាណានស្សនវិសេសំ ញស្សតិ វា នក្ខតិ វា
 សន្និ វា កវិស្សត្តិភិ នេតិ ហិ វិជ្ជតិ ។

១. ឧ. វ. ៣៧៣ ។ ២. ឧ. វ. ៣៧៤ ។

[១៣៨] លុះព្រះមានព្រះភាគ ត្រង់ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
 សុភមាលាភោ ជាបុត្ររបស់តាទេយ្យព្រាហ្មណ៍ ដែលត្រូវព្រះមាន
 ព្រះភាគត្រាស់បែបដូចជាមនុស្សទាក់ទងជួរ កំរើង កាក់អង្គចិត្ត
 ដៅព្រះមានព្រះភាគ ប្រទេពព្រះមានព្រះភាគ និយាយនឹងព្រះមាន
 ព្រះភាគថា ព្រះសមណគោតម ធ្វើអាក្ខរាអញ្ញឲ្យមានសេចក្តីកាត្រក់
 ដូច្នេះហើយ ក៏និយាយនឹងព្រះមានព្រះភាគ យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះចោក្ខវសាភិ ជាឧបមញ្ញគាត់
 ក្នុងសុភកវត្ថនជនបទ (ក្នុងស្រុកទកដ្ឋ) បានដោយយ៉ាងនេះថា សមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ពួកគេ ធ្វើជាខ្ញុំទុក្ខមនុស្សធម៌ដែលជាគុណវិសេសគួរឃើញ
 ដោយញាណដ៏ប្រសើរយ៉ាងនេះឯង កាសិករបស់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ ទាំងឡាយគេសើចលេង ទាំងឡាយកាត្រក់ឈ្មោះ ជាបស់ទាំងឡាយគេ
 ប្រយោជន៍សារស្មុទ្ធទទេ ព្រោះថា ធម្មតាមនុស្សនឹងជីវ ឬនឹងឃើញ
 ឬនឹងធ្វើឲ្យច្បាស់ ខ្ញុំទុក្ខមនុស្សធម៌ ដែលជាគុណវិសេសគួរឃើញ
 ដោយញាណដ៏ប្រសើរ ដូចម្តេចទេ កាលដូច្នេះនេះមិនមានឡើយ ។

ព្រះហស្តស្ប បុរស្ប ឆ្មោះបា

ក៏ បទ មាណវ ព្រាហ្មណ៍ ចោត្តរសាតិ ឱបម្មញ្ញា
សុភកវ៌ិកោ សទ្ធិស័យេវ សមណព្រាហ្មណ៍
នេតសា នេតោ បរិទ្ធ បដាបាតិ ។ សតាយមិ
មា កោ កោតម បុណ្ណិកាយ ជាសិយា ព្រាហ្មណ៍
ចោត្តរសាតិ ឱបម្មញ្ញា សុភកវ៌ិកោ (១ នេតសា
នេតោ បរិទ្ធ បដាបាតិ កុតោ បទ សទ្ធិស័យេវ
សមណព្រាហ្មណ៍ នេតសា នេតោ បរិទ្ធ បដា-
បស្សនីតិ ។

[១៣៦] សេដ្ឋនាមិ មាណវ ឆ្មោះបុរិសោ សោ(២)
ន បស្សេយ្យ កណ្តាសុត្តានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ
ជីវកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ មិត្តកានិ រូបានិ
ន បស្សេយ្យ លោហិតកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ
មញ្ជេដ្ឋកានិ រូបានិ ន បស្សេយ្យ សមវស្សានិ
ន បស្សេយ្យ ភាវកានិ ន បស្សេយ្យ ចន្ទមសុវិ-
យេ សោ ឯវិ វិជយេន ឆន្ទិ កណ្តាសុត្តានិ
រូបានិ ឆន្ទិ កណ្តាសុត្តានិ រូបានិ នស្សវិ

១១ ឯក្កោរេ នស្សវិ វិស្សនិ ។ ២ សោនិ ឆន្ទិ ។

ព្រាហ្មណ៍ បុរស្ប ឆ្មោះបា ឆ្មោះបា ឆ្មោះបា

មាណវ បុរោហិតព្រាហ្មណ៍ ជាបុរោហិត ជាបុរោ
សុភកវ៌ិកោ (ក្នុងស្រុកក្នុង) និព្វិតកាលនិព្វិតបុរោហិត-
ព្រាហ្មណ៍ តាំងអស់ ដោយចិត្តរបស់ខ្លួនបុរោ ។ បពិត្រព្រះគោតម
ជំនុំរើម អម្បាលនិព្វិតបុរោហិត ក៏បុរោហិតព្រាហ្មណ៍
ជាបុរោហិត ជាបុរោសុភកវ៌ិកោ (ក្នុងស្រុកក្នុង) កំណត់
ជំនុំរើមដោយចិត្តរបស់ខ្លួនបុរោហិត ហើយ និព្វិតកាលនិព្វិត របស់
សមណព្រាហ្មណ៍ តាំងអស់ ដោយចិត្តខ្លួនឯង ឯណាបាន ។

[១៣៦] ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មាណវ បុរោហិត
ក្នុងកំណត់ មិនទាន់ឃើញបុរោហិត មិនទាន់ឃើញបុរោ
មិនទាន់ឃើញបុរោហិត មិនទាន់ឃើញបុរោហិត មិនទាន់ឃើញបុរោ
ហត្ថិបុរោ មិនទាន់ឃើញចិត្តនិព្វិត មិនទាន់ឃើញបុរោ
និព្វិតព្រះចន្ទព្រះអាទិត្យតាំងទ្បាយ ក៏និយាយយ៉ាងនេះថា បុរោហិត
ស ក៏មិនមាន បុរោហិតដែលជាបុរោហិតឃើញបុរោហិតស ក៏មិនមាន

នគ្គំ វិលកាធំ រូបាធំ នគ្គំ វិលកាធំ រូបាធំ
 ឧស្សាវី នគ្គំ បិទកាធំ រូបាធំ នគ្គំ បិទកាធំ
 រូបាធំ ឧស្សាវី នគ្គំ លោហិតកាធំ រូបាធំ នគ្គំ
 លោហិតកាធំ រូបាធំ ឧស្សាវី នគ្គំ មញ្ជេដ្ឋកាធំ
 រូបាធំ នគ្គំ មញ្ជេដ្ឋកាធំ រូបាធំ ឧស្សាវី នគ្គំ
 សមវិសមំ នគ្គំ សមវិសមស្ស ឧស្សាវី នគ្គំ តាវក-
 រូបាធំ នគ្គំ តាវករូបាធំ ឧស្សាវី នគ្គំ ទន្ទិមសុរិយា
 នគ្គំ ទន្ទិមសុរិយាធំ ឧស្សាវី អមាមេតំ ន ជាមាមិ
 អមាមេតំ ន បស្សមិ ភស្មា តំ(*) នគ្គំតិ សម្មា
 ពុទ្ធា សោ មាណវ វេទមាណោ វេទយ្យាតិ ។ បោ ហិធំ
 កោ តោតថ អន្តិ កក្កាសុក្កាធំ រូបាធំ អន្តិ
 កក្កាសុក្កាធំ រូបាធំ ឧស្សាវី អន្តិ វិលកាធំ រូបាធំ

១៩. ឆន្ទំ នវិស្សនំ ។

ប្រទេវ្យកំមិនមាន បុគ្គលដែលជាអ្នកឃើញប្រទេវ្យកំមិនមាន ប្រលៀង
 កំមិនមាន បុគ្គលដែលជាអ្នកឃើញប្រលៀងកំមិនមាន ប្រក្រហម
 កំមិនមាន បុគ្គលដែលជាអ្នកឃើញប្រក្រហមកំមិនមាន ប្រហស្សទ្វា
 កំមិនមាន បុគ្គលដែលជាអ្នកឃើញប្រហស្សទ្វាកំមិនមាន ទីដែលស្មើ
 នឹងមិនស្មើកំមិនមាន បុគ្គលដែលជាអ្នកឃើញទីដែលស្មើនឹងមិនស្មើកំមិនមាន
 ប្រដាប់កំមិនមាន បុគ្គលដែលជាអ្នកឃើញប្រដាប់កំមិនមាន ព្រះចន្ទ
 ព្រះភាគីក្សកំមិនមាន បុគ្គលដែលជាអ្នកឃើញព្រះចន្ទព្រះភាគីក្សកំមិន
 មាន ភក្កាអញ្ញមិនស្គាល់បេសន្តិ ភក្កាអញ្ញមិនឃើញបេសន្តិ ព្រោះ
 ហេតុនេះបេសន្តិមិនមានឡើយ ម្ចាស់មាណព បុរសនោះកាលនិយាយ
 ដូច្នេះ តើឈ្មោះថា និយាយត្រូវដែរឬទេ ។ បពិត្រព្រះភាគមជ្ឈិមនិកាយ
 មិនត្រូវទេ ព្រោះថា ប្រទេវ្យនិងសក្ខីមាន បុគ្គលដែលជាអ្នកឃើញប្រ-
 ទេវ្យនិងសក្ខីមាន ប្រទេវ្យកំមាន បុគ្គលដែលជាអ្នកឃើញប្រទេវ្យកំមាន

ប្រាហ្មណ៍និក្ខេប សុកស្សន្ត វិចិត្របទ

អត្ថំ ធិលកានំ រូបាធិ ធន្យាវី អត្ថំ ប័តកានំ រូបាធិ
អត្ថំ ប័តកានំ រូបាធិ ធន្យាវី អត្ថំ លោហិតកានំ
រូបាធិ អត្ថំ លោហិតកានំ រូបាធិ ធន្យាវី អត្ថំ
មញ្ជេដ្ឋកានំ រូបាធិ អត្ថំ មញ្ជេដ្ឋកានំ រូបាធិ
ធន្យាវី អត្ថំ សមវសមិ អត្ថំ សមវសមស្ស ធន្យាវី
អត្ថំ តារករូបាធិ អត្ថំ តារករូបាធិ ធន្យាវី អត្ថំ
ចង្កៀមសុរិយា អត្ថំ ចង្កៀមសុរិយាធិ ធន្យាវី អហមេតំ
ន ជាតាមិ អហមេតំ ន មស្សាមិ ភស្មា តំ នត្ថិតិ
ន ហិ ភោ កោតម សម្មា វនមាថា វនយ្យា-
តិ ។ ឯវមេវ ហោ មាណវ ប្រាហ្មណ៍ ហោត្ថ-
រសាតិ ឱបធម្មញ្ញា សុភកវនិកោ អន្តោ អចក្កុកោ
សោ វត ឧត្តរំ មនុស្សធម្មា អនាមវយញ្ញាលាធន្យា-
នវិសេសំ ញស្សតិ វា នត្ថិតិ វា សច្ចំ វា កាវិស្ស-
តិតិ ធនិ មាធិ វិជ្ជតិ ។

ប្រាហ្មណ៍និក្ខេប សុកស្សន្ត វេទនាធម្មបទសម្ភាសន៍កំណត់

ប្រស្រៀនកំមាន បុគ្គលដែលជាអ្នកឃើញប្រស្រៀនកំមាន ប្រក្រហម
កំមាន បុគ្គលដែលជាអ្នកឃើញប្រក្រហមកំមាន ប្រហង្សបាទកំមាន
បុគ្គលដែលជាអ្នកឃើញប្រហង្សបាទកំមាន ទិវស្មិននិមន្តស្មីកំមាន
បុគ្គលដែលជាអ្នកឃើញទិវស្មិននិមន្តស្មី កំមាន ប្រដាប់កំមាន
បុគ្គលដែលជាអ្នកឃើញប្រដាប់ កំមាន ព្រះចន្ទព្រះភាគីក្ស កំមាន
បុគ្គលដែលជាអ្នកឃើញព្រះចន្ទនិមន្តព្រះភាគីក្សកំមាន បក្រព្រះភាគម
ដំបំរើន បុរសនោះ កាលពេលដោយគ្រឹមត្រូវ មិនឈឺរោលថា
ខ្ញុំមិនស្គាល់របស់នោះ ខ្ញុំមិនឃើញនូវរបស់នោះ ព្រោះហេតុដូច្នេះ
របស់នោះមិនមានឡើយ ដូច្នេះទេ ។ មាលមាណា លេចក្តីនេះ
មានទម្រង់យូរដូចបោកសាតិប្រាហ្មណ៍ ជាបុគ្គលតាម ជាតំក្នុង
សុភកវនិកោ (ក្នុងស្រុកឧត្តរ) ជាបុគ្គលទ្វារ មិនមានចក្ខុ
យ៉ាងនោះឯង គាត់នឹងដឹង ឬនឹងឃើញ ឬនឹងធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់នូវ
ក្បួនមនុស្សធម៌ ដែលជាគុណវិសេសឃើញដោយញាណដ៏ប្រសើរ
បាន ការណ៍ដូច្នេះនេះ មិនមានឡើយ ។

[១៣៨] តំ កំ មន្ទាសិ មាណវ យេ បទ^(១)

តេ កោសលីកា ព្រាហ្មណមហាសាលា សេយ្យជីនិ
 ជន្តី ព្រាហ្មណោ កុរុក្កោ ព្រាហ្មណោ ចៅក្កុរសាតិ
 ព្រាហ្មណោ ជាណុស្សន្ទណិ ព្រាហ្មណោ មិកា វ^(២)
 តេ កោធិយ្យោ កកតមា ទេសិ សេយ្យ^(៣) យំ វ
 តេ សំមុត្តា^(៤) វាចំ កាសេយ្យំ យំ វ អសំមុត្តា-
 តិ ។ សំមុត្តា កោ កោតម ។ កកតមា តេសិ
 សេយ្យ យំ វ តេ មត្តា វាចំ កាសេយ្យំ យំ វ
 អមត្តាតិ ។ មត្តា កោ កោតម ។ កកតមា តេសិ
 សេយ្យ យំ វ តេ បដិសង្កាយ វាចំ កាសេយ្យំ យំ
 វ អប្បដិសង្កាយាតិ ។ បដិសង្កាយ កោ កោតម ។

១. ឧ.បទ ឧត្តិ ។ ២. ឧ.ប. ។ ៣. ឧ. សេយ្យ ។ ៤. ឧ. សមុត្តា ។
 ៥. សមុត្តា ។

[១៣៩] ព្រះបាទព្រះភគវ្រាសីជា ទ្រាហ្មណោ អ្នកស្នើ-

គាល់ខ្លះហេតុនោះដូចម្តេច ច្រើនព្រាហ្មណមហាសាលាមួយ ដែលនៅ
 ក្នុងកោសលជឿម ដូចជាជនីព្រាហ្មណ៍ កុរុក្កោ ចៅក្កុរសាតិ-
 ព្រាហ្មណ៍ ជាណុស្សន្ទណិព្រាហ្មណ៍ ឬនោះឈ្មោះព្រាហ្មណ៍ ជាមិកា
 របស់អ្នកឯង ឥឡូវពោលវាចាណា កាមរោគករហោក្ខី កោលវាចាណា
 មិនតាមរោគករហោក្ខី តើវាដូចម្តេច របស់ព្រាហ្មណមហាសាលា
 ទាំងនោះ ដែលជាវាចាប្រសើរជាងនេះ ។ បងគ្រូព្រះភោគមជ្ជិម
 វាចាដែលពោលកាមរោគករហោក្ខីវាចាប្រសើរ ។ ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 គ្រិះរិះហើយពោលវាចាក្តី មិនបានគ្រិះរិះហើយពោលវាចាក្តី តើវាចា
 របស់អ្នកព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ណាប្រសើរជាង ។ បងគ្រូព្រះភោគមជ្ជិម
 ចំរើន វាចាដែលគ្រិះរិះហើយពោល ប្រសើរជាង ។ ព្រាហ្មណ៍ទាំង
 នោះ ជិនិហើយពោលវាចាក្តី មិនជិនិហើយពោលវាចាណាក្តី តើវាចា
 របស់ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ណាប្រសើរជាង ។ បងគ្រូព្រះភោគមជ្ជិម
 វាចាដែលព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ជិនិហើយពោល ប្រសើរជាង ។

ប្រាហ្មណ៍ន្ទ្រ សុត្តន្តបិដក សុខសាសន្តិកបិដក

កតតា តេសំ សេយ្យ យំ វា តេ អនុសញ្ញាតំ
វាចំ កាសយ្យំ យំ វា អនុសញ្ញាតន្តំ ។
អនុសញ្ញាតំ កោ តោតម ។

[១៣៨] តំ កំ មញ្ញសំ មាលាវ យទំ ឯវិ

សន្តំ ប្រាហ្មណោ មោក្ខសាគិនោ ឱបម្មញ្ញោ
សុត្តន្តវគ្គិកោ ឯសំ មុត្តា វាចា កាសិកា អសំ-
មុត្តាតិ ។ សំមុត្តា កោ តោតម ។ មុត្តា វាចា
កាសិកា អមុត្តា វាចាតិ ។ អមុត្តា កោ
តោតម ។ មជ្ជិមភ័យ កាសិកា វាចា អប្ប-
ជ្ជិមភ័យាតិ ។ អប្បជ្ជិមភ័យ កោ តោតម ។
អនុសញ្ញាតំ វាចា កាសិកា អនុសញ្ញាតាតិ ។
អនុសញ្ញាតំ កោ តោតម ។

ប្រាហ្មណ៍ន្ទ្រ សុត្តន្តបិដក កាលសូត្របិដក

ប្រាហ្មណ៍តំនំនោះ គោលវាចាណា ដែលប្រកបដោយប្រយោជន៍ក្តី
មិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ក្តី តើវាចាបស់ប្រាហ្មណ៍តំនំនោះ ណា
ប្រសើរជាង ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន វាចាដែលប្រាហ្មណ៍តំនំ
នោះ គោលប្រកបដោយប្រយោជន៍ (ប្រសើរជាង) ។

[១៣៨] ព្រះនាងព្រះនាង ត្រាស់ថា មាលាណា អ្នក
សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច កាលបើហេតុយ៉ាងនេះនោះ វាចាដែល
ប្រាហ្មណ៍ន្ទ្រ ជាបុគ្គលគោត្រ ជាដុំក្នុងសុត្តន្តវគ្គិកោ
(ក្នុងស្រុករាជ្យ) គោលតាមលោកវេយ្យា ឬមិនគោលតាមលោកវេ-
យ្យាទេ ។ សុត្តន្តបិដកក្រាបទូលថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រាហ្ម-
ណ៍ន្ទ្រ គោលតាមលោកវេយ្យា ។ ប្រាហ្មណ៍ន្ទ្រ គោល
វាចាណាហើយគោលវាចា ឬមិនបានវាចាណា ហើយគោលវាចា ។
បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រាហ្មណ៍ន្ទ្រមិនបានវាចាណាទេ ។
ប្រាហ្មណ៍ន្ទ្រដឹងហើយគោលវាចា ឬមិនបានដឹងហើយគោល
វាចា ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ប្រាហ្មណ៍ន្ទ្រ មិនបាន
ដឹងទេ ។ ប្រាហ្មណ៍ន្ទ្រ គោលវាចាប្រកបដោយប្រយោជន៍
ឬមិនបានប្រកបដោយប្រយោជន៍ទេ ។ បពិត្រព្រះគោតម ដ៏ចម្រើន
ប្រាហ្មណ៍ន្ទ្រ គោលវាចាមិនប្រកបដោយប្រយោជន៍ទេ ។

[១៣៩] បញ្ច ទោ ឥមេ មាណវ ជីវេណ កកមេ
 បញ្ច កាមច្ឆន្ទជីវេណំ ព្យាបាទជីវេណំ ជីវេនមិច្ឆជីវេណំ
 ឧទ្ធចក្កក្កជីវេណំ វិចិត្តក្កជីវេណំ ឥមេ ទោ
 មាណវ បញ្ច ជីវេណា ។ ឥមេហំ ទោ មាណវ
 បញ្ចហំ ជីវេណេហំ ព្រាហ្មណោ ចោក្ខវសាតិ ឧប-
 ម្មត្តោ សុភពវនិកោ អារុតោ ជីវេតោ ឧប្បតោ
 បរិយោទោ លោ វត ឧត្តរី មច្ចុស្សជន្មា អសមរិ-
 យញ្ញាណទស្សនវិសេសំ ញស្សតិ វា នក្ខតិ វា
 សង្ខតំ វា កកស្សតិ ទេតំ ហំ វិជ្ជតិ ។

[១៤០] បញ្ច ទោ ឥមេ មាណវ កាមគុណា
 កកមេ បញ្ច កក្កវត្តយ្យា រុតា ឥដ្ឋា កក្កា

[១៣៩] ព្រះមានព្រះភាគក្រាស់ថា ម្ចាស់មាណព ទីវេណា-
 ធម៌ទាំងនេះ មាន ៨ ប្រការ ទីវេណធម៌ ៨ ប្រការនោះ ដូចម្តេច៖
 គឺកាមច្ឆន្ទទីវេណៈ ១ ព្យាបាទទីវេណៈ ១ ជីវេនមិច្ឆទីវេណៈ ១ ឧទ្ធចក្កក្ក-
 ទីវេណៈ ១ វិចិត្តក្កទីវេណៈ ១ ម្ចាស់មាណព ទីវេណធម៌មាន ៨ ប្រការ
 នេះឯង ។ ម្ចាស់មាណព បោកសោតិព្រាហ្មណ៍ ជាឧបម្មតោគាត្រ
 ជាឯកុណសុភពវនជនបទ (ក្នុងស្រុកទក្កដ្ឋ) ត្រូវទីវេណធម៌ ៨ ប្រការនេះ
 ឯង មកបិទបាំងកំណើត កំណត់ ប្រើកហើយ កាត់នឹងដឹង ឬនឹងឃើញ
 ឬនឹងធ្វើឲ្យដាក់ច្បាស់ ខ្លាំងក្លាមនុស្សធម៌ ដែលជាគុណវិសេសនូវឃើញ
 ដោយញាណវិប្រសើរ ការព ដូច្នេះនេះ មិនមានឡើយ ។

[១៤០] ព្រះមានព្រះភាគក្រាស់ថា ម្ចាស់មាណព កាមគុណ
 ទាំងឡាយនេះ មាន ៨ ប្រការ កាមគុណ ៨ ប្រការនោះ ដូចម្តេច
 ៖ និប្បាយណ៍តប្បវិធិដោយចក្កបសាទ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីក្រេកអរ

មហាថា មិយរុថា កាម្មបសញ្ញិតា រជនីយា សោ.
 ភវិត្តោយ្យា សត្វា ។ បេ ។ យាវិត្តោយ្យា កត្វា...
 ជិត្តវិត្តោយ្យា រសា.. កាយវិត្តោយ្យា ដោជ្ជត្វា ឥដ្ឋា
 កត្វា មហាថា មិយរុថា កាម្មបសញ្ញិតា រជនីយា
 ឥមេ ទោ មាណវ បញ្ច កាមគុណា ។ ឥមេហិ
 ទោ មាណវ បញ្ចហិ កាមគុណោហិ ព្រាហ្មណោ
 មោក្ខសាតិ ឱបម្មត្តោ សុភកវិជិតោ កតិកា
 មុច្ឆិតោ អដ្ឋបន្នោ (១) អនាធិជវស្សាវិ អនិស្សាវ-
 ណាប្បញ្ញា បរិកុញ្ចតិ សោ រត ឧត្តរី មនុស្សធម្មា
 អលមរិយញ្ញាណនិស្សន្ទវិសេសំ ញស្សនិ វា នក្ខតិ
 វា សង្ខ វា ករិស្សន្តតិ ទេតិ មាជិ វិជ្ជតិ ។

១១. ម. អដ្ឋបន្នោ ។

ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរឲ្យតើត
 កម្រិត ១ សព្វាម្បណ៍ដែលគប្បីដឹងដោយសាធិបសាទ ១ ។ បេ ។
 គម្ពាម្បណ៍ដែលគប្បីដឹង ដោយយានបសាទ... ១ សោម្បណ៍ដែល
 គប្បីដឹងដោយជិត្តបសាទ... ១ ជាម្បណ៍ដែលគប្បីដឹងដោយកាយ-
 បសាទ ជាទីប្រាថ្នា ជាទីគ្រេកអរ ជាទីពេញចិត្ត មានសភាពគួរ
 ស្រឡាញ់ ប្រកបដោយកាម គួរឲ្យតើតកម្រិត ១ ម្ចាស់មាណា កាម-
 គុណមាន ៨ ប្រការនេះឯង ។ ម្ចាស់មាណា បោកសាតិព្រាហ្មណ៍
 ជាឧបម្ពត្តោគត្រ ជាជិត្តសុភកវិជិតបទ (ក្នុងស្រុកទុកដ្ឋា) ចំពាក់
 ចិត្ត ឯបចិត្ត លន្តិគំនិត ដោយភាមគុណពំន ៨ ប្រការនេះឯង ជាអ្នក
 មិនឃើញទោស មិនមានបញ្ញាជាគ្រឿងលាស់ចេញ (ចាកភព)
 តែងបរិភោគ (ខូកាមគុណនោះ) ភាគនិងដឹង ឬនឹងឃើញ ឬនឹងធ្វើឱ្យ
 ជាក់ល្បស់ ខ្លាំក្នុងមនុស្សចមិ ដែលជាគុណវិសេសគួរឃើញដោយ
 ញាណជីវ្រសិរ ការលំដូចនេះ មិនមានឡើយ ។

(១២១) តំ កី មញ្ញសិ មាណវ យំ វា ភិណ្ឌ-

កដ្ឋបាធានំ ចដិច្ច អត្ថំ ជាលេយ្យ យំ វា ធិស្សដ្ឋតិ-

ណកដ្ឋបាធានំ អត្ថំ ជាលេយ្យ កកមោ ទុ ទោ

អស្ស អត្ថំ អទិមា ទេវ^(១) វស្សាមា ច ចកស្សរោ

ចាតិ ។ សទេ តំ កោ កោតម ហំនំ ធិស្សដ្ឋតិណ្ឌ-

កដ្ឋបាធានំ អត្ថំ ជលំតុំ ស្វាស្ស អត្ថំ អទិមា ទេវ

វស្សាមា ច ចកស្សរោ ចាតិ ។ អដ្ឋានំ ទោ ឯតិ

មាណវ អទេវកាសោ យំ ធិស្សដ្ឋតិណ្ឌកដ្ឋបាធានំ

អត្ថំ ជាលេយ្យ អញ្ញាត្រ ឥទ្ធិមកា សេយ្យជាមិ

មាណវ ភិណ្ឌកដ្ឋបាធានំ ចដិច្ច អត្ថំ ជលតិ

[១២១] ព្រះបាទព្រះភាគត្រាស់ថា មាណវ អត្ថសៈ

គាលំហេតុនោះដូចម្តេច បុគ្គលបង្កកំភ័ន្តឲ្យនេះឡើង ព្រោះអស្រ័យ

ស្មៅនឹងទស ជាក់ញ្ញមណ្ឌក្ខំ បង្កកំភ័ន្តឲ្យនេះឡើង ព្រោះមិន

អស្រ័យស្មៅនឹងទស ជាក់ញ្ញមណ្ឌក្ខំ ភ័ន្តណាញ់ ដែលមានអណ្តាត

មានពណ៌ មានពន្លឺ ។ សុភមាណវ ក្រាបទូលថា បតីព្រះ

គោតមដ៏ចមើល ចៅហ្មោលនោះមានទំនងដើម្បីនឹងឲ្យភ័ន្តដែលមិនអស្រ័យ

ស្មៅនឹងទសនេះឡើងបាន ភ័ន្តនោះ ទើបមានអណ្តាត មានពណ៌

មានពន្លឺ ។ មាណវ ដកមានហេតុ ឥតមានបច្ច័យណា

ឲ្យបុគ្គលបង្កកំភ័ន្ត ដែលមិនអស្រ័យស្មៅនឹងទស ជាក់ញ្ញម

ឲ្យនេះឡើងបានឡើយ រឿរឿលនៃបុគ្គលមានបច្ច័ មាណវ

ភ័ន្តអស្រ័យស្មៅនឹងទសជាក់ញ្ញម ទើបនេះឡើងបាន ដូចម្តេចមិញ

តត្ថបមាហំ មាណវ ឥមំ បីតិ វិជានិ យាយំ បីតិ
 បក្ស កាមតុណ្ហ បដិទ្ធ ។ សេយ្យថាបិ មាណវ
 ជិស្សន្តតំណាកដ្ឋបាធានា អត្តិ ជលតិ តត្ថបមាហំ
 មាណវ ឥមំ បីតិ វិជានិ យាយំ បីតិ អញ្ញាត្រា
 កាមេហំ អញ្ញាត្រ អកុសលេហំ ជន្មេហំ កាតហ ធន
 មាណវបីតិ អញ្ញាត្រា កាមេហំ អញ្ញាត្រ អកុសលេហំ
 ជន្មេហំ ឥធន មាណវ ភិក្ខុ វិវេកេ កាមេហំ វិវិច្ឆ
 អកុសលេហំ ជន្មេហំ ។ បេ ។ បមមំ ឈានំ
 ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អយម្យំ ទោ មាណវ បីតិ
 អញ្ញាត្រា កាមេហំ អញ្ញាត្រ អកុសលេហំ ជន្មេហំ ។
 ចុន ចចរំ មាណវ (១) វិភក្តវិចារនំ វុបសមា ។ បេ ។
 តុតិយំ ឈានំ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតិ អយម្យំ ទោ
 មាណវ បីតិ អញ្ញាត្រា កាមេហំ អញ្ញាត្រ អកុស-
 លេហំ ជន្មេហំ ។

១ ឧ. ម. ឯត្ថន្តរ ភិក្ខុតំ ទិស្សនំ ។

មាសមាណវ ឥតាឥតោលបីតិ ដែលអាស្រ័យនូវកាមតុណ្ហចំណុច ៨
 ថាមានឧបមេយ្យផ្សំបោះផែរ មាសមាណវ មួយទៀត ភ្លើងមិនអាស្រ័យ
 ស្មៅនឹងឧសថាភក្ត្រម ដោះឡើងបាន ដូចម្តេចមិញ មាសមាណវ
 ឥតាឥតោលបីតិ ដែលប្រាសចាកកាមចំណងឡាយផង ប្រាសចាក
 អកុសលធម៌ចំណងឡាយផង ថាមានឧបមេយ្យផ្សំបោះផែរ មាសមាណវ
 ចុះបីតិដែលប្រាសចាកកាមចំណងឡាយផង ប្រាសចាកអកុសលធម៌ចំណង
 ឡាយផង ដូចម្តេចចុះ មាសមាណវ ភិក្ខុភិន្ទុវិជយនេះ ស្ងាត់
 ចាកកាមចំណងឡាយ ស្ងាត់ចាកអកុសលធម៌ចំណងឡាយហើយ ។ បេ ។
 កំចូលបឋមដ្ឋាន សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយវិយាបថចំណុច ៤ មាស
 មាណវ នេះឯងវិញនោះថា បីតិដែលប្រាសចាកកាមចំណងឡាយ ប្រាស
 ចាកអកុសលធម៌ចំណងឡាយ ។ មាសមាណវ មួយទៀត ភិក្ខុនោះ
 ព្រោះម្ចាស់វិក្កុវិចាររួចហើយ ។ បេ ។ ចូលទុកិយដ្ឋានសម្រេចសម្រាន្ត
 នៅដោយវិយាបថចំណុច ៤ មាសមាណវ នេះឯងវិញនោះថា បីតិដែល
 ប្រាសចាកកាមចំណងឡាយ ប្រាសចាកអកុសលធម៌ចំណងឡាយ ។

[១៤២] យេ ភេ មាណវ ព្រាហ្មណ បញ្ច
 ជន្មេ បញ្ចបេន្និ បុញ្ចស្ស កិរិយាយ កុសលស្ស
 អារាជនាយ កមេត្ត ព្រាហ្មណ ជន្មំ មហាប្បលករំ
 បញ្ចបេន្និ បុញ្ចស្ស កិរិយាយ កុសលស្ស អារាជ-
 នាយាតិ ។ យេមេ ភេ ភោតម ព្រាហ្មណ បញ្ច
 ជន្មេ បញ្ចបេន្និ បុញ្ចស្ស កិរិយាយ កុសលស្ស
 អារាជនាយ តាតមេត្ត ព្រាហ្មណ ជន្មំ មហាប្ប-
 លករំ បញ្ចបេន្និ បុញ្ចស្ស កិរិយាយ កុសលស្ស
 អារាជនាយាតិ ។

[១៤៣] នី កិ មញ្ញសិ មាណវ វិជ អញ្ញនស្ស
 ព្រាហ្មណស្ស មហាយញ្ញោ បទុបដ្ឋិភោ អស្ស ។
 អដ ទេ ព្រាហ្មណ អាកច្ឆេយ្យំ វិទុន្តាមស្ស
 ព្រាហ្មណស្ស មហាយញ្ញំ អនុករិស្សនាតិ ។ តត្រ

[១៤៤] ព្រះនាងព្រះភាគ ព្រាស័ថ មាណសាត
 ព្រាហ្មណ៍ព័ន្ធយោ ឆាន្ទបក្កាតមិព័ន្ធវ ប្រការណា ក្នុងការធ្វើ
 បុណ្យ ក្នុងការបំពេញកុសល បណ្តាតមិព័ន្ធវ ប្រការនេះ ព្រាហ្មណ៍
 ព័ន្ធយោ ឆាន្ទបក្កាតមិណ ជាដំណើរនៃការប្រើប្រាស់ ក្នុងការធ្វើ
 បុណ្យ ក្នុងការបំពេញកុសល ។ សុភមាណសព្វគ្រប់ទូលថា បតិក្រព្រះ
 ភោតមដំបំរើ ព្រាហ្មណ៍ព័ន្ធយោ ឆាន្ទបក្កាតមិព័ន្ធវ ប្រការណា
 ក្នុងការធ្វើបុណ្យ ក្នុងការបំពេញកុសល បណ្តាតមិព័ន្ធវ ព្រាហ្មណ៍
 ព័ន្ធយោ ឆាន្ទបក្កាតមិព័ន្ធវ ជាដំណើរនៃការប្រើប្រាស់ ក្នុងការ
 ធ្វើបុណ្យ ក្នុងការបំពេញកុសល ។

[១៤៥] ព្រះនាងព្រះភាគ ព្រាស័ថ មាណសាត អក
 សំគាល់សច្ចៈនោះដូចម្តេច បើមហាយញ្ញោព្រាហ្មណ៍ ចំពោះមុខ
 ព្រាហ្មណ៍ខ្ញុំក្នុងលោកនេះ ។ វេលានោះ ស្រាវ័នមានព្រាហ្មណ៍
 ពីរនាក់មកគ្នាថា យើងទាំងពីរនាក់ មុខជំនុំបានបរិភោគនូវមហា-
 យញ្ញរបស់ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះនេះ ។ បណ្តាព្រាហ្មណ៍ព័ន្ធវនោះនោះ

ប្រាហ្មណ៍ឧស្ស សុភសុត្ត សុភមាណវប្បនិដ្ឋាន

ឧស្ស(១) ប្រាហ្មណ៍ឧស្ស ឯវេស្ស អយោ វតាហ-
 មេវ លកេយ្យំ កត្តកេ អត្តាសមំ អត្តោនតំ អត្តបិណ្ឌំ
 ឧ អត្ថោ ប្រាហ្មណា លកេយ្យំ(២) កត្តកេ អត្តាសមំ
 អត្តោនតំ អត្តបិណ្ឌំ ។ ហំ យំ ទោ បទេតំ មា-
 ណាវ វិជ្ជតិ យំ អត្ថោ ប្រាហ្មណា លកេយ្យ
 កត្តកេ អត្តាសមំ អត្តោនតំ អត្តបិណ្ឌំ ឧ សោ
 ប្រាហ្មណា លកេយ្យ កត្តកេ អត្តាសមំ អត្តោ-
 នតំ អត្តបិណ្ឌំ ។ អត្ថោ ប្រាហ្មណា លក្ខំ(៣)
 កត្តកេ អត្តាសមំ អត្តោនតំ អត្តបិណ្ឌំ យាហំ
 លភាមិ កត្តកេ អត្តាសមំ អត្តោនតំ អត្តបិណ្ឌំ
 ឥតិ សោ កុបិកោ អនត្តមនោ ឥវេស្ស បទ
 មាណាវ ប្រាហ្មណា តី វិចាតំ បត្តបេន្តិ ។ ឧ
 ខុត្ត កោ តោតម ប្រាហ្មណា ឯវំ ទាយំ ទេន្តិ

១ ឧ. ឧស្ស ។ ២ ឧ. ប. អត្ថោ ប្រាហ្មណា លកេយ្យតិ វិស្សតិ ។
 ៣ ឧ. អត្ថោ ប្រាហ្មណា លក្ខតិ វិស្សតិ ។

ប្រាហ្មណ៍ឧស្ស សុភសុត្ត ធម្មសូត្រសុភមាណា

ប្រាហ្មណ៍ឧស្ស មានសេចក្តីព្រះយ៉ាងនេះថា ឡើយម្តង ពាក្យអញ
 ចំណែកអាននៈជ័ប្រសើរ ទំកជ័ប្រសើរ ដុំបាយជ័ប្រសើរ ក្នុងរោង
 កត្ត (ក្រែងកំណត់) កុំឱ្យពួកប្រាហ្មណ៍ដទៃ បានអាននៈជ័ប្រសើរ
 ទំកជ័ប្រសើរ ដុំបាយជ័ប្រសើរក្នុងរោងកត្តឡើយ ។ ខ្មោលមាណា
 បើប្រាហ្មណ៍ដទៃ បានអាននៈជ័ប្រសើរ ទំកជ័ប្រសើរ ដុំបាយជ័
 ប្រសើរ ក្នុងរោងកត្ត ឯប្រាហ្មណ៍នោះ ត្រឡប់ជាមិនបានអាននៈ
 ជ័ប្រសើរ ទំកជ័ប្រសើរ ដុំបាយជ័ប្រសើរក្នុងរោងកត្តវិញ ដោយ
 បោកណា ហេតុអ្វី វេស្សនាម ។ ប្រាហ្មណ៍ចាំឱ្យយដទៃ
 បានអាននៈជ័ប្រសើរ ទំកជ័ប្រសើរ ដុំបាយជ័ប្រសើរ ក្នុងរោងកត្ត
 ឯប្រាហ្មណ៍នោះ ក៏ទាំងប្រាជ្ញាក៏អន់ចិត្តដោយគិតថា ពាក្យអញមិន
 បានអាននៈជ័ប្រសើរ ទំកជ័ប្រសើរ ដុំបាយជ័ប្រសើរ ក្នុងរោងកត្ត
 ដូច្នេះ ខ្មោលមាណា តើពួកប្រាហ្មណ៍បញ្ញត្ត ឱ្យវិបាករបស់
 មហាយញ្ចានដូចម្តេចខ្លះ ។ សុភមាណាប្រាបខ្យល់ថា បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏បំរើ ក្នុងសេចក្តីនេះ ប្រាហ្មណ៍ចាំឱ្យយដទៃបានយ៉ាងនេះ

ឥមេនា ធន វេ(១) កុប្បោតោ អនុគមនោតិ អជ្ជាទុក្ខ
 ព្រាហ្មណា អនុកម្មជាតិកំយេវ នាទិំ ធន្តិទិំ ។
 ឯវំ សន្តោ ខោ មាណាវ ព្រាហ្មណាទិំ ឥទិំ ធន្តិ
 បុព្វកិរិយាវត្ថុំ ហោតិ យទិទិំ អនុកម្មជាតិកន្តិ ។
 ឯវំ សន្តោ ភោ ភោតម ព្រាហ្មណាទិំ ឥទិំ ធន្តិ
 បុព្វកិរិយាវត្ថុំ ហោតិ យទិទិំ អនុកម្មជាតិកន្តិ ។

[១២២] យេ ភោ មាណាវ ព្រាហ្មណា បញ្ច
 ធម្មេ បញ្ចចេន្តិ បុព្វស្ស កិរិយាយ កុសលស្ស
 អារាមនាយ ឯតេ កក្កុ ធិហុលំ សមនុ-
 បស្សសីតិ(២) ។ យេមេ ភោ ភោតម ព្រាហ្មណា
 បញ្ច ធម្មេ បញ្ចចេន្តិ បុព្វស្ស កិរិយាយ
 កុសលស្ស អារាមនាយ ឥមាហំ បញ្ច ធម្មេ
 បព្វជេតេសុ ធិហុលំ សមនុបស្សមិ អប្បំ កហាដ្ឋេសុ
 កហាដ្ឋា ហំ ភោ ភោតម មហាត្ថោ មហាកិច្ចោ

១ ឧ. ម. ឥមេនា ឧហេ កុប្បោតោ យោន្តិ ទីស្សនិ ។ ២ ឧ. ម. និមេ ឡើង ធម្មេ កក្កុ
 ធិហុលំ សមនុបស្សធិហុលំ ឯ បព្វជេតេសុ វតិ ទីស្សនិ ។

ដោយគិតថា ឯវំឡើងព្រាហ្មណ៍នេះព្រាហ្មណ៍អនុគមនោតិ កុប្បោតោ
 កំរេ តែជាតិសេចក្តីនេះ ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ឡើយគ្រាន់តែ
 ជាបេសសម្រង់ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្ចាស់មាណា កាលបើហេតុយ៉ាងនេះ
 មាន បុព្វកិរិយាវត្ថុ ៦ នេះ ជាភាសាសម្រង់របស់ពួកព្រាហ្មណ៍ ។
 បើគ្រូព្រះគោតមដ៏ចម្រើន កាលបើហេតុយ៉ាងនេះមាន បុព្វកិរិយាវត្ថុ
 ៦ នេះ ក៏ទៅជាភាសាសម្រង់របស់ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ ។

[១២២] ព្រះមានព្រះភាគស្រាប់ថា ម្ចាស់មាណា ព្រាហ្មណ៍
 ទាំងឡាយ បញ្ចក្កដមិទំ ៨ ប្រការណា ក្នុងការធ្វើបុណ្យ ក្នុងការ
 បំពេញកុសល អ្នកពិចារណាដូចម្តេចទំ ៨ ប្រការនេះ គឺមានច្រើនក្នុង
 បរិស័ទណា ។ សុភមាណាព្រាហ្មណ៍ថា បើគ្រូព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ បញ្ចក្កដមិទំ ៨ ប្រការណា ក្នុងការធ្វើបុណ្យ
 ក្នុងការបំពេញកុសល ឡើងគ្រូអនុគមនោតិយើងទំ ៨ ប្រការនេះ
 មានច្រើនក្នុងកុសលដ៏ធំ មានកិច្ចក្នុងក្រុមស្រុកស្រាស បើគ្រូព្រះគោតម
 ដ៏ចម្រើន ព្រោះថា ស្រុកស្រាសសេចក្តីត្រូវការច្រើន មានកិច្ចច្រើន

មហាជិក្ខុណោ មហាសមាសោ ឧ សតតំ សមិតំ
 សទ្ធានំ ហោតិ បទ្ធានោ ទោ បទ ភោ ភោតម
 អប្បត្តោ អប្បក្កំតោ អប្បជិក្ខុណោ អប្បសមាសោ
 សតតំ សមិតំ សទ្ធានំ ហោតិ កហដ្ឋោ ហំ ភោ
 ភោតម មហាត្ថោ មហាក្កំតោ មហាជិក្ខុណោ
 មហាសមាសោ ឧ សតតំ សមិតំ ភបស្សី
 ហោតិ... ព្រហ្មចារី ហោតិ... សដ្ឋាយតហុលោ
 ហោតិ... ចាកតហុលោ ហោតិ បទ្ធានោ ទោ បទ
 ភោតម អប្បត្តោ អប្បក្កំតោ អប្បជិក្ខុណោ
 អប្បសមាសោ សតតំ សមិតំ ភបស្សី ហោតិ...
 ព្រហ្មចារី ហោតិ... សដ្ឋាយតហុលោ ហោតិ...
 ចាកតហុលោ ហោតិ ។ យេមេ ភោ ភោតម
 ព្រាហ្មណា បញ្ច ឆម្មេ បញ្ចមេន្នំ បុត្តាស្ស
 កំរិយាយ កុសលស្ស អាកធមាយ ឥមាហំ បញ្ច
 ឆម្មេ បទ្ធានេសុ ឥហុលំ សមទុបស្សមិ អប្ប
 កហដ្ឋេស្វតំ ។

មានអធិការក្រិច មានសេចក្តីប្រាកដច្រើន នឹងនិយាយពាក្យពិត
 ទៀងទាត់រឿយ ។ កុំបារម្ភ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ចំណែកទាន
 បរិស្ថាន មានសេចក្តីត្រូវការកើត មានកិច្ចកិច្ច មានអធិការក្រិច មាន
 សេចក្តីប្រាកដ និយាយពាក្យពិតទៀងទាត់រឿយ ។ បារម្ភ បពិត្រ
 ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ឯគ្រហស្ថមានសេចក្តីត្រូវការច្រើន មានកិច្ចច្រើន
 មានអធិការក្រិច មានសេចក្តីប្រាកដច្រើន នឹងប្រព្រឹត្តផុតកំរើ
 កិលេសទៀងទាត់រឿយ ។ កុំបារម្ភ... ប្រព្រឹត្តធម៌ប្រសើរ... ច្រើន
 ដោយការស្វាឡាយន៍... ច្រើនដោយការបរិច្ចាគទាន ។ បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន ចំណែកទានបរិស្ថាន មានសេចក្តីត្រូវការកើត មានកិច្ចកិច្ច
 មានអធិការក្រិច មានសេចក្តីប្រាកដច្រើន ប្រព្រឹត្តឡាយផុតកំរើ
 កិលេសទៀងទាត់រឿយ ។ បារម្ភ... ប្រព្រឹត្តធម៌ប្រសើរ... ច្រើន
 ដោយការស្វាឡាយន៍... ច្រើនដោយការបរិច្ចាគទាន ។ បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន ព្រាហ្មណ៍ទាំងឡាយ បញ្ចក្ខន្ធមិទ្ធាន៍ ៥ ប្រការណា
 ក្នុងការធ្វើបុណ្យ ក្នុងការបំពេញកុសល ប្រព្រះអង្គពិចារណាយក្សធម៌
 ទាំង៥ ប្រការនេះ មានច្រើនក្នុងក្របខណ្ឌ មានកិច្ចក្នុងគ្រហស្ថ ។

[១៤៩] យេ នេ មាលាវ ព្រាហ្មណា ចក្ខុ
 ធម្មេ បញ្ញាចេន្ទ្រិ បុញ្ញស្ស កំរិយាយ កុសលស្ស
 អាភពោយ ចិត្តស្សាហំ ឯតេ បរិគ្គារេ វធាមិ
 យនិទំ ចិត្តំ អវេរំ អព្យាបជ្ឈំ តស្ស ភាវនាយ ។
 ឥធម មាលាវ ភិក្ខុ សទ្ធានិ ហោតិ សោ សទ្ធានិម្ពិតិ
 លភតិ អន្តរេនំ លភតិ ធម្មវេនំ លភតិ ធម្មបសញ្ញតិ
 ចាមុជ្ឈិ យន្តំ កុសល្យបសញ្ញតិ ចាមុជ្ឈិ ចិត្តស្សាហំ
 ឯតំ បរិគ្គារេ វធាមិ យនិទំ ចិត្តំ អវេរំ អព្យាបជ្ឈំ តស្ស
 ភាវនាយ ។ ឥធម មាលាវ ភិក្ខុ ឧបស្សំ ហោតិ...
 ព្រាហ្មណី ហោតិ... សជ្ឈាយពហុលោ ហោតិ... ចា-
 កពហុលោ ហោតិ សោ ចាកពហុលោម្ពិតិ លភតិ
 អន្តរេនំ លភតិ ធម្មវេនំ លភតិ ធម្មបសញ្ញតិ ចាមុជ្ឈិ

[១៤៩] ព្រះនាងព្រះភាគ ត្រាស់ថា ម្ចាស់មាណា ព្រាហ្មណី
 ចំរើនៗ ចក្ខុធម៌ចំរើន ៩ ប្រការណា ក្នុងការធ្វើបុណ្យ ក្នុងការ
 បំរើព្រាហ្មណ៍ គឺជាគតិកាលនូវចម្រើន ៩ ប្រការនេះជាបរិគ្គារ
 របស់ចិត្ត ដែលមិនមានកៀវ មិនមានព្យាបាទ ដើម្បីការអប់រំចិត្ត
 នោះ ។ ម្ចាស់មាណា ភិក្ខុក្នុងធម៌និយាមនៈ ជាអ្នកនិយាយពិត
 ភិក្ខុនោះគិតថា គាត់អញ្ជូននិយាយពិត ដូច្នេះហើយ តែងបាននូវការជឿ
 ក្នុងអ្នក បាននូវការជឿក្នុងធម៌ បាននូវការចាត់ផ្គត់ផ្គង់ដែលគាត់ស្រឡាញ់នឹងធម៌
 បានចាត់ផ្គត់ផ្គង់គាត់ស្រឡាញ់នឹងកុសលធម៌ គឺជាគតិកាលនូវបានចាត់ផ្គត់នេះថាជា
 បរិគ្គាររបស់ចិត្ត ដែលមិនមានកៀវ មិនមានព្យាបាទ ដើម្បីការអប់រំ
 ចិត្តនោះ ។ ម្ចាស់មាណា ភិក្ខុក្នុងធម៌និយាមនៈ ជាអ្នកប្រព្រឹត្ត
 ព្យាយាមដុះកំរើតិលេស... ប្រព្រឹត្តធម៌ដ៏ប្រសើរ... ច្រើនដោយ
 ការស្វាឡាយន៍... ច្រើនដោយការបញ្ចេញនាង ភិក្ខុនោះគិតថា គាត់
 អញ្ជូនជាអ្នកច្រើនដោយការបញ្ចេញនាង ដូច្នេះហើយ តែងបាននូវការ
 ជឿក្នុងអ្នក បាននូវការជឿក្នុងធម៌ បាននូវការចាត់ផ្គត់ផ្គង់ដែលគាត់ស្រឡាញ់នឹងធម៌

យន្តំ កុសលុបសញ្ញតិ ជាមុជ្ជិ ចិត្តស្មាហំ ឯតំ
 បរិក្ខារំ វនាមិ យនិជំ ចិត្តំ អវេរិ អព្យាបជ្ជិ
 តស្ស ភាវនាយ ។ យេ ភេ មាណវ ព្រាហ្មណា បញ្ច
 ធម្មេ បញ្ចបេន្តិ បុញ្ញស្ស ក្រិយាយ កុសលស្ស
 អាណនាយ ចិត្តស្មាហំ ឯតេ បរិក្ខារេ វនាមិ យនិជំ
 ចិត្តំ អវេរិ អព្យាបជ្ជិ តស្ស ភាវនាយាតិ ។ ឯវិ វុត្ត
 សុភោ មាណវេ តោធម្មបុត្តោ ភក្កវន្តំ ឯតទេវេច
 សុតំ មេតំ ភោ កោតម សមណោ តោតមោ
 ព្រហ្មនំ សហាស្យនាយ មន្តំ បដាទាតិ ។

[១២៦] តំ កី មញ្ញសំ មាណវ អាសន្នេ ឥតោ
 ធម្មការតាមោ ធម៌តោ ទ្វារ ធម្មការតាមោតិ ។ ឯវិ
 ភោ តោតម អាសន្នេ ឥតោ ធម្មការតាមោ ធម៌តោ
 ទ្វារ ធម្មការតាមោតិ ។ តំ កី មញ្ញសំ មាណវ
 ឥធម្ម ទ្វាស្ស^(១) វុរិសោ ធម្មការតាមោ ជាតវុត្តោ
 គ. ម. ធម្មស្ស ។

បាវនាជ្ជៈណាវេលកស្រីយេន្ត្រុកុសលធម៌ តថាគភោលន្តវបាវនាជ្ជៈន្ត្រុ
 ថាវបរិក្ខារេបស័ចិត្ត ដែលមិនមានភៀវ មិនមានព្យាបាទ ដើម្បី
 ការអបិចិត្តនោះ ។ មាលមាលា ព្រាហ្មណ៍តាំងឡាយ បញ្ចក្ក
 ធម៌តាំង ៨ ប្រការណា ក្នុងការធ្វើបុណ្យ ក្នុងការបំបាញ់កុសល
 តថាគភោលន្តវតាំង ៨ ប្រការន្ត្រុ ថាវបរិក្ខារេបស័ចិត្ត ដែល
 មិនមានភៀវ មិនមានព្យាបាទ ដើម្បីការអបិចិត្តនោះ ។ ភាវ
 ដែលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ សុកមាលាជាមុត្រ
 ភោធម្មព្រាហ្មណ៍ បានក្រាបទូលព្រះមានព្រះភាគ ដូច្នេះថា បពិត្រ
 ព្រះភោគមជ្ជិមំវេន រឿងនេះ ខ្ញុំព្រះភក្កបានឮមកហើយថា ព្រះសណម-
 ភោគមទ្រង់ត្រាបច្បាប់ ខ្ញុំផ្ទុំប្រព្រឹត្តទៅមួយអន្លើដោយពួកព្រហ្ម ។
 [១២៦] ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា មាលមាលា អ្នក
 សំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច ឧទ្យការត្រាមនៅជិតទីនេះ ឧទ្យការត្រាម
 នៅមិនឆ្ងាយអំពីទីនេះទេ ។ សុកមាលាប្រាបទូលថា ព្រះករុណា
 ព្រះភោគមជ្ជិមំវេន ឧទ្យការត្រាមនៅជិតទីនេះ ឧទ្យការត្រាមនៅ
 មិនឆ្ងាយអំពីទីនេះប៉ុន្មានទេ ។ មាលមាលា អ្នកសំគាល់សេចក្តី
 នោះ ដូចម្តេច បើបុរសភក្តីចំរើនច្បើន ក្នុងឧទ្យការត្រាមនេះ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបទស្កន្ត

តាមដំ ឧទ្យតារកាមតោ ភាវនេវ អបសក្កិ^(១) ឧទ្យ-
 តារកាមស្ស មក្កំ បុទ្ទេយ្យ សិយា ទុ ទោ មាណវ
 កស្ស បុរិសស្ស ឧទ្យតារកាមេ ជាតវឡស្ស ឧទ្យ-
 តារកាមស្ស មក្កំ បុទ្ទេយ្យ ឧទ្យាយិតត្ថំ វា វិក្ខាយិតត្ថំ
 វាតិ ។ ទោ ហិដំ កោ តោតម តិ ស្ស ហេតុ
 អស្ស ហិ កោ តោតម បុរិសស្ស ឧទ្យតារកាមេ
 ជាតវឡស្ស^(២) សព្វានេវ ឧទ្យតារកាមស្ស មក្កានិ
 សុវិនិកាធិតិ ។ សិយា ទុ ទោ មាណវ កស្ស
 បុរិសស្ស ឧទ្យតារកាមេ ជាតវឡស្ស ឧទ្យតារកា-
 មស្ស មក្កំ បុទ្ទេយ្យ ឧទ្យាយិតត្ថំ វា វិក្ខាយិតត្ថំ
 វា ឧ ត្រេវ តថាគតស្ស ព្រហ្មលោកំ វា ព្រហ្ម-
 លោកកាមិដំ វា បដិបដិ បុទ្ទេយ្យ ឧទ្យាយិតត្ថំ វា
 វិក្ខាយិតត្ថំ វា ព្រហ្មចញ្ចាហំ មាណវ បដិបាទិ
 ព្រហ្មលោកញ្ច ព្រហ្មលោកកាមិដំញ្ច បដិបដិ

១. អវិដំ ។ ២. ឧ. អ. អមុ ហិ កោ តោតម បុរិសេវ ឧប្បកាមេ ជានវឡ
 កស្សវា វិស្សន្តំ ។

បើគេសួរកេរ្តិ៍ឈ្មោះនៃការគ្រោម និងបុរសដែលទើបចេញអំពីនៃការគ្រោម
 មួយពេលនោះ ហួសមាណវ គេបុរសដែលកើតចំរើនធំឡើងក្នុងនៃ
 ការគ្រោមនេះ ដែលគេសួរកេរ្តិ៍ឈ្មោះនៃការគ្រោម និងមានសេចក្តីយឺត
 យូរអម្បែងដែរ ។ សុភមាណវក្របខ្លួនថា បព៌ត្រព្រះភាគមដិ
 ចំរើន ដំណើរខះមិនដូច្នោះទេ បព៌ត្រព្រះភាគមដិចំរើន ដំណើរនោះ
 ព្រោះហេតុអ្វី ព្រោះថាដំណើរនៃការគ្រោមសព្វអទ្ធិ បុរសដែលកើត
 ចំរើនធំឡើងក្នុងនៃការគ្រោមនោះស្គាល់ច្បាស់ហើយ ។ ហួសមាណវ
 បុរសដែលកើតចំរើនធំឡើងក្នុងនៃការគ្រោម ដែលគេសួរកេរ្តិ៍ឈ្មោះ
 នៃការគ្រោម មានសេចក្តីយឺតយូរអម្បែងខ្លះ ឯគេជាគតកាលបើមានគ
 សួរគេព្រហ្មលោក ឮការប្រគំបក្តីទៅកាន់ព្រហ្មលោក ក៏គេមានសច្ចៈ
 ក៏យឺតយូរអម្បែងឡើយ ហួសមាណវ ព្រោះគេជាគតស្គាល់ច្បាស់
 នូវព្រហ្មផង នូវព្រហ្មលោកផង នូវបដិបទៅកាន់ព្រហ្មលោកផង

យថាបដិបន្ទោ ច ព្រហ្មណេកំ ឧបបន្ទោ ភត្ត
 បថាបដិបតិ ។ សុតំ មេតំ កោ ភោគម សមណោ
 ភោគោ ព្រហ្មាដំ សហព្យតាយ មគ្គំ ធនេសីតិ
 សាទុ មេ កំ ភោគោ ព្រហ្មាដំ សហព្យតាយ
 មគ្គំ ធនេសត្ថតិ ។ តេហិ មាណវ សុណាហិ
 សាទុកំ មនសិករោហិ កាសិស្សមីតិ ។ ឯវិ
 កោតិ ទោ សុកោ មាណវោ តោធម្មេប្បត្តោ
 ភកវតោ បដ្ឋសេសិ ។

[១៤៧] ភកវ ឯតនេវេច ភកវោ ច មាណវ
 ព្រហ្មាដំ សហព្យតាយ មក្កោ វេច មាណវ ភិក្ខុ
 មេត្តាសហគរេច ធនេសា ឯតំ ធនេ ជវិកា
 វិហារតិ ភថា ទុតិយំ ភថា ភតិយំ
 ភថា ធនុត្តំ វតិ ឧទ្ធមាបា ភិវិយំ សទ្ធិ
 សទ្ធិតាយ សញ្ញាវដ្តំ លោកំ មេត្តាសហគរេច
 ធនេសា វិច្ឆលេន មហាគរេច អប្បមាលោ

មុត្តសប្រតិបត្តិយ៉ាងណា ហើយបានទៅកាន់ព្រហ្មណេក ភថាភកវដ៏
 ព្យាសន៍បដិបតិភាវេន ។ បពិត្រព្រះភោគមដ៏ចម្រើន រឿងនេះ ខ្ញុំ
 ព្រះអង្គបានស្តាប់មកហើយថា ព្រះសមណភោគម ទ្រង់សំដែងនូវផ្លូវ
 ប្រព្រឹត្តទៅមួយអង្វើដោយពួកព្រហ្ម សូមព្រះភោគមដ៏ចម្រើន ទ្រង់ព្រះ
 មេត្តាប្រោសប្រាប់ផ្លូវប្រព្រឹត្តទៅមួយអង្វើ ដោយពួកព្រហ្ម ផលខ្ញុំព្រះ
 អង្គ ។ មាលាណ បើដូច្នេះ អ្នកចូរស្តាប់ ចូរធ្វើទុក្ខនិងចិត្តទ្រព្យប្រៃ
 ចុះ ភថាភកវដ៏សំដែង ។ សុកមាលាណជាបុត្រភោគមេយ្យប្រាហ្មណ៍
 ទទួលស្តាប់ព្រះពុទ្ធដីតា នៃព្រះធានព្រះភោគថា ព្រះករុណា ព្រះអង្គ ។

[១៤៨] ព្រះធានព្រះភោគទ្រង់ត្រាស់ ដូច្នេះថា មាល
 មាលាណ ផ្លូវប្រព្រឹត្តទៅមួយអង្វើដោយពួកព្រហ្ម នោះដូចម្តេចខ្លះ មាល
 មាលាណ ភិក្ខុក្នុងបដិវិន័យនេះ មានចិត្តប្រកបដោយមេត្តា ផ្សាយទៅ
 កាន់ទិសទី ១ សម្រេចសម្រាន្តនៅដោយវិធានដ៏តាំង ២ ទិសទី ២
 ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៣ ក៏ដូចគ្នា ទិសទី ៤ ក៏ដូចគ្នា មានចិត្ត
 ប្រកបដោយមេត្តាទូលាយ មានសភាពជាចិត្តធំ ប្រមាណមិនទាន់

អវេរេន អព្យាចជ្ឈេន ជវិត្វា វិហារតិ ឯវិ កាវិកាយ
 ។ ទោ មាណវ មេត្តាយ ទេតោវិមុត្តិយា យំ បមាណា-
 កតំ កម្មំ ន តំ តត្រាវសិស្សតិ ន តំ តត្រា-
 វតិដ្ឋតិ សេយ្យបាចំ មាណវ គលកំ សង្កេតោ
 អប្បកសិរេនេវ ចាតុទ្គិសា វិញ្ញាបេយ្យ ឯវេមេ ។ ទោ
 មាណវ ឯវិ កាវិកាយ មេត្តាយ ទេតោវិមុត្តិយា យំ
 បមាណាកតំ កម្មំ ន តំ តត្រាវសិស្សតិ ន តំ
 តត្រាវតិដ្ឋតិ អយម្យំ ។ ទោ មាណវ ព្រហ្មាណំ សហព្យ-
 កាយ មត្តោ ។ បុន ចបរំ មាណវ ភិក្ខុ កុណាស-
 ហតតេន ទេតសា... មុនិកាសហតតេន ទេតសា...

មិនមានគ្រឿង មិនមានក្បាច់ ផ្សេងទៅកាន់លោកតាំងមូល ដោយ
 ប្រការតាំងពូជ ក្នុងទីតាំងពូជ តាំងទិសទាន់លើទាន់ក្រោម ឆឹងទិស
 ទទឹងដោយប្រការដូច្នេះ ម្ចាស់មាណា មេត្តាចោទៅមុត្តិ ដែលភិក្ខុក្នុង
 ធម្មវិន័យនេះ ចំរើនហើយដោយប្រការយ៉ាងនេះ កម្មណាជាកម្មដែល
 ភិក្ខុនោះធ្វើហើយឈ្នប្រមាណ កម្មនោះឆឹងមិនឈប់នៅក្នុងទីនោះ កម្ម
 នោះមិនបិតនៅក្នុងទីនោះ ម្ចាស់មាណា បុរសមានកំឡាំង ជាអ្នកផ្គុំ
 ស័ន្ទ ឆឹងញ៉ាំងទិសតាំង ៤ ឡើងទៅទៅបានមិនលំបាក ដូចម្តេចមិញ
 ម្ចាស់មាណា កាលបើមេត្តាចោទៅមុត្តិ ដែលភិក្ខុក្នុងធម្មវិន័យនេះ
 ចំរើនហើយដោយប្រការយ៉ាងនេះ កម្មណា ជាកម្មដែលភិក្ខុនោះធ្វើ
 ហើយឈ្នប្រមាណ កម្មនោះឆឹងមិនឈប់នៅក្នុងទីនោះ កម្មនោះមិន
 បិតនៅក្នុងទីនោះ ដូច្នោះឯង ម្ចាស់មាណា នេះឯងឈ្មោះជាផ្គុំ
 ប្រព្រឹត្តទៅដោយអធ្វើដោយពូកែព្រហ្ម ។ ម្ចាស់មាណា មួយទៀត
 ភិក្ខុមានចិត្តប្រកប ដោយកុណា... នាមចិត្តប្រកប ដោយមុតិកា...

ឧបេត្តាសហគតេន ធម្មសា ឯកំ ជិសំ ជវត្វា
 វិហរតិ តថា ធុតិយំ តថា តតិយំ តថា ធុតុត្ថំ ឥតិ
 ឧទ្ធមនោ តំវិយំ សត្វចិ សព្វត្ថតាយ សត្វវន្តំ លោកំ
 ឧបេត្តាសហគតេន ធម្មសា វិបុលេន មហាគតេន
 អប្បមាណេន អវេរេន អត្យបដ្ឋេន ជវត្វា វិហរតិ
 ឯវំ ភាវិតាយ ទោ មាណា ឧបេត្តាយ ធម្មោវិមុត្តិយា
 យំ បមាណកតំ កម្មំ ន តំ តត្រាវសិស្សតិ ន
 តំ តត្រាវតិដ្ឋតិ សេយ្យជាបិ មាណា ឆលេន សន្តិ-
 ធមោ អប្បកាសិរោទេ ចាតុត្ថិសា វិញ្ញាមេយ្យ ឯវមេវ
 ទោ មាណា ឯវំ ភាវិតាយ ឧបេត្តាយ ធម្មោវិមុត្តិ-
 យា យំ បមាណកតំ កម្មំ ន តំ តត្រាវសិស្សតិ

មានចិត្តប្រកបដោយឧបេត្តាវេទនាចំពោះ ១ សម្រេចសម្រាន្ត
 នៅដោយវិធានបឋម ២ ចំពោះ ២ ក៏ដូចគ្នា ចំពោះ ៣ ក៏ដូចគ្នា
 ចំពោះ ៤ ក៏ដូចគ្នា មានចិត្តប្រកបដោយឧបេត្តា ធំទូលាយ មាន
 សភាពជាចិត្តនៃ ប្រមាណនិងបាទ មិនមានកៀវ មិនមានក្បាបាទ
 វេទនាចំពោះលោកតាំងមូល ដោយប្រការតាំងពួង ក្នុងទីតាំងពួង
 និងចំពោះលើសនាងក្រោម និងចំពោះទីនៃដោយប្រការដូច្នេះ ឆ្ងល់
 មាណា កាលបើឧបេត្តាចេតាវិមុត្តិ ដែលក៏ក្នុងធម៌នៃនេះ ចំពោះ
 ហើយ ដោយប្រការយ៉ាងនេះ កម្មណា ជាមួយដែលក៏ក្នុងនោះធ្វើហើយ
 ល្មមប្រមាណ កម្មនោះនឹងមិនឈប់នៅក្នុងទីនោះ កម្មនោះមិនបិទ
 នៅក្នុងទីនោះទេ ឆ្ងល់មាណា បុរេដែលមានកំឡុងជាអក្ខរៈស្តី
 និងញាតិចំពោះ ២ ឲ្យក្នុងខ្លួននៅបាទ ដោយមិនលំបាក ដូច
 ម្តេចមិញ ឆ្ងល់មាណា កាលបើឧបេត្តាចេតាវិមុត្តិ ដែលក៏ក្នុង
 ធម៌នៃនេះ ចំពោះហើយ ដោយប្រការយ៉ាងនេះ កម្មណា ជាមួយ
 ដែលក៏ក្នុងនោះធ្វើហើយល្មមប្រមាណ កម្មនោះនឹងមិនឈប់នៅក្នុងទីនោះ

១ តិ តត្រាវតិដ្ឋតិ អយម្យំ ទោ មាណវំ ព្រហ្មាណំ
សហព្យាសាយ មក្កាតិ ។

(១៤៨) ឯវំ វុត្តោ សុភោ មាណវោ តោធម្មេ-
បុត្តោ កក្កដំ ឯតទេវេន អកិក្កដំ ភោ តោតម
អកិក្កដំ ភោ តោតម សេយ្យថាចិ ភោ តោតម
ចិក្កដំ វា ឧក្កដេយ្យ បដិច្ចដំ វា វិវេយ្យ មុឡស្ស
វា មក្កំ អាចិក្ខេយ្យ អទ្ធការេ វា តេលច្បង្គោតំ
ជារេយ្យ ឧក្កមន្តោ វា ឧក្កដិក្ខតិ ឯវេមេ ភោ-
តា តោតមេន អនេកបរិយាយេន ឧម្មោ មកា-
សំតោ ឯសាហំ កក្កដំ តោតមំ សវណំ កក្កដិ
ឧម្មញ្ច កិក្កសដ្ឋញ្ច ឧបាសកំ មំ កវំ តោត-
មោ ជារេតុ អដ្ឋតក្កេ ចាណុចេតំ សវណ្ឌ័តំ ហន្ត
ចោនិ មយំ ភោ តោតម កក្កដម កហុកំបា
មយំ កហុករណីយាតិ ។ យស្សធានិ ភិ មាណវំ
កាលំ មញ្ញសីតិ ។ អថទោ សុភោ មាណវោ

កម្មនោះមិនបំផ្លាញទៅក្នុងទីនោះទេ ដូច្នេះឯង ម្ចាស់មាណវ នេះឯង
ឈ្មោះថា ផ្លូវច្រកទៅមួយអង្គដោយពួកព្រហ្ម ។
(១៤៨) កាលដែលព្រះមានព្រះភាគ ត្រាស់យ៉ាងនេះហើយ
សុភមាណវ ជាបុត្តភារាយ្យប្រាហ្មណ៍ បានគ្រាបទូលព្រះមានព្រះ
ភាគដូច្នេះថា បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព័រោណាសំ បពិត្រព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន ព័រោណាសំ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ធម៌ដែលព្រះ
គោតមដ៏ចម្រើន ទ្រង់ប្រកាសហើយ ដោយអនេកបរិយាយ យ៉ាងនេះ
ដូចគេផ្សារបេសដែលត្រូវបំបែក ឬដូចគេបើកបញ្ចិញរបស់ ដែលគេបិទបាំង
កុំឲ្យដូចគេប្រាប់ដល់អ្នកក្រើនទំស កុំឲ្យសោត ដូចគេប្រោស
ប្រថាប់ក្នុងទីជិត ដោយគិតថា មនុស្សមានចក្ខុមែនមើលឃើញ
ប្រចាំទ្បាយបានដូច្នេះ ខ្ញុំព្រះអង្គនេះ សូមដល់ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
ផង ព្រះធម៌ផង ព្រះកិក្ខុសង្ឃផង ជាទីពឹងទំលើក សូមព្រះគោតម
ដ៏ចម្រើន ទ្រង់បំពេញខ្ញុំព្រះអង្គជាទុណ្យសក ដល់ខ្ញុំសរណៈ ស្មើ
ដោយធីត កាន់ពីថ្ងៃនេះទៅ បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ល្ហើយចុះ
ខ្ញុំព្រះអង្គ សូមលាទៅវត្សរ៍នេះ ព្រោះខ្ញុំព្រះអង្គមានកិច្ចច្រើន មានការ
ដែលគប្បីធ្វើច្រើន ។ ព្រះមានព្រះភាគត្រាស់ថា ម្ចាស់មាណវ
អ្នកចូលកាលកាលដ៏គួរ ក្នុងកាលវត្សរ៍នេះចុះ ។ សុភមាណវ

ប្រាសាទស្នា ឧបសគ្គ ឯកស្នាស្នា ឧបសគ្គ

តោនេយ្យបុត្តោ កក្កោ កាសិ អភិទេពា ឧបសគ្គ-
សតា កក្កោ អភិទេពា បទក្កោ កក្កោ បក្កោ មិ។

(១២៤) តេន ទោ បទ សមយេន ជា-

ណុស្ស្រណំ ប្រាហ្មណេ សព្វសេនេន វេលាវិវេនេន
សាវត្តេយា ឈិយ្យតិ ធិរិទេស្ស ។ អន្តរា ទោ
ជាណុស្ស្រណំ ប្រាហ្មណេ សុភំ មាណវំ តោ-
នេយ្យបុត្តំ ទ្វារោ វ អាច្ឆន្តំ ធិស្វាន សុភំ មាណវំ
តោនេយ្យបុត្តំ ឯកនេវាន ហន្ត ។ ករំ ការទ្វារោ
អាច្ឆន្តំ ធិរិទេស្សតិ ។ ឥតោ ហិ ទោ អហំ
កោ អាច្ឆន្តំ សមណស្ស តោតមស្ស សន្តិកា-
តិ ។ តំ កំ មញ្ញសំ ករំ ការទ្វារោ សមណស្ស
តោតមស្ស បញ្ញាវេយ្យន្តិយំ បណ្ឌិតោ មញ្ញតិ កោ
ចាហាម្ពា កោ ច សមណស្ស តោតមស្ស បញ្ញា-
វេយ្យន្តិយំ ជាធិស្វាន សោមិ ទ្វេស្ស តាធិសាវ
យោ សមណស្ស តោតមស្ស បញ្ញាវេយ្យន្តិយំ
ជាធិយ្យតិ ។ ឧប្បាយ ទស្ស ករំ ការទ្វារោ

១. ឯកស្នា ឧ ។

ប្រាសាទស្នា ឧបសគ្គ ឯកស្នាស្នា ឧបសគ្គ

ជាបុត្តោនេយ្យប្រាហ្មណំ កំក្រោតតេនេកាសិ បេសំប្រាសាទ
ប្រាសាទ ហើយប្រាសាទធិរិទេស្ស ព្រះបន្ទីលាប្រាសាទប្រាសាទ
ធ្វើប្រាសាទ ហើយចៀសចេញទៅ ។

(១២៥) សមយេនេន ជាណុស្ស្រណំប្រាហ្មណំ ចេញ

អភិទេពាស្ថិតិ ដោយវេលាវិវេនេនដោយសេសស្ស ទាំងឡាយ ។
ជាណុស្ស្រណំប្រាហ្មណំ បុត្តោនេយ្យបុត្តោនេយ្យ-
ប្រាហ្មណំ កំក្រោតតេនេកាសិ បេសំប្រាសាទ
សុភោណេ ជាបុត្តោនេយ្យប្រាហ្មណំផ្ទះច្រក ចុះការទ្វារៈដ៏ចំរើន
ទើបមកអភិទេពា ទាំងឡាយ ។ សុភោណេ ឆ្លើយថា នែលោកដ៏
ចំរើន ខ្ញុំទើបមកអភិទេពាប្រាសាទសមណៈតាម ។ ជាណុស្ស្រណំ-
ប្រាហ្មណំតោលថា អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះ ដូចខ្លួន ការទ្វារៈដ៏ចំរើន
ជាបណ្ឌិតដ៏ធំប្រាសាទសេចក្តីល្អាសវា បេសំប្រាសាទសមណៈតាម
ច្រក នែអ្នកដ៏ចំរើន ខ្ញុំ បុណ្យ ទាលា កំក្រោតតេនេកាសិ បេសំប្រាសាទ
ល្អាសវាបេសំប្រាសាទសមណៈតាមដែរ បុត្តោនេយ្យបុត្តោនេយ្យប្រាសាទសេ-
ចក្តីល្អាសវា បេសំប្រាសាទសមណៈតាមបុត្តោនេយ្យបុត្តោនេយ្យដោយ
ពិត ។ ជាណុស្ស្រណំប្រាហ្មណំតោលទៀតថា ព្រះការទ្វារៈដ៏ចំរើន

សមណំ កោតមំ បសិសាយ បសិសតីតិ ។ កោ
 តាហម្ពោ កោ ច សមណំ កោតមំ បសិសិស្សាមិ
 បសត្ថប្បសន្តោ ច កវិ កោតមោ សេដ្ឋោ នេវមនុស្សាធិ
 យេ ធិមេ កោ ប្រាហ្មណ៍ មញ្ច ធម្មេ បញ្ញាចេត្តិ
 បុញ្ញស្ស កវិយាយ កុសលស្ស អារាធាយ
 ចិត្តស្ស វិសមណោ កោតមោ ឯតេ បរិក្ខារេ
 វិនិតិ យធិនំ ចិត្តំ អរិ អព្យាបជ្ឈំ ភស្ស ភាវ
 ណាយាតិ ។

[១៩០] ឯវិ វុត្ត ជាលុស្សណំ ប្រាហ្មណោ
 សព្វសេតា វលកំភិរថា ឧរោហិត្វា ឯកំសំ ឧត្តរា-
 សន្នំ កវិត្វា យេន កតកំ តេនព្យាបិម្បណាមេត្វា
 ឧធានំ ឧធានេសំ លាភា វញ្ញោ បសេននិស្ស កោ-
 សលស្ស សុលទ្ធិ វញ្ញោ បសេននិស្ស កោស-
 លស្ស យស្ស វិធិតេ ភថាកតោ វិហារតិ អរហំ
 សម្មាសម្ពុទ្ធាតិ ។

តែងសរសើរព្រះសមណោតាម ដោយវាចាជាគ្រឿងសរសើរ យ៉ាង
 គ្រៃលក់ ។ សុភមាណាពោលថា ទេវលោកដ៏ចម្រើន ក្នុងចំណោម
 ទេវលោកគឺសរសើរព្រះសមណោតាមដែរ ព្រោះព្រះសមណោតាម
 ដ៏ចម្រើន ជាបុគ្គលប្រសើរក្រៃលែង គឺប្រសើរជាងទេវលោកដ៏មនុស្ស
 ចំណង់ខ្លះ ទេវលោកដ៏ចម្រើន ក្នុងប្រាហ្មណ៍ចក្ខុវិស័យចំណង់ ៨ ប្រការ
 ណា ក្នុងការធ្វើបុណ្យ ក្នុងការចំពេញកុបល ឯព្រះសមណោតាម
 ក៏សំដែងនូវចម្រើន ៨ ប្រការនេះថាជាបរិក្ខាររបស់ចិត្ត ដែលមិនមានភ្លឺ
 មិនមានព្យាបាទ ដើម្បីអប់រំចិត្តនោះប៉ុណ្ណោះ ។

[១៩០] កាលសុភមាណាពោលយ៉ាងនេះហើយ ជាលុស្ស-
 ណាប្រាហ្មណ៍ ក៏ចុះគំរាមថាដោយមេសេសស្មោះ ធ្វើនូវសំពត់ឧត្តរា-
 សន្នៈគ្រឿងស្អាត ប្រណម្យអញ្ជូលទៅក្រុងទី ដែលព្រះមានព្រះភាគ
 គង់ បង្គំខ្ញុំខានថា ព្រះបាទបរមសន្តតិកាសលហៅពេញជាមានលាភ
 ភាពជាមនុស្ស ព្រះបាទបរមសន្តតិកាសលបានដោយប្រពៃហើយ ព្រោះ
 ទ្រង់បានព្រះភាគ ជាអរហន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ គង់ក្នុងវិសេសសំព្រះភ្នំ ។

ទស្សន៍ សភាវិស្វក្ខំ

[១៨១] ឯវម្មេ សុត្តំ ។ ឯកំ សមយំ កកវា
កោសលេសុ ធាវតី ចេតិ មហាតា កិក្ខុសង្ឃេន
សន្និ ។ តេន ទោ បទ សមយេន ទទញ្ញាមី ធាម
ព្រាហ្មណី បទ្គលកាប្បេ^(១) បដិវសតិ អភិប្បសន្នា
តុទ្ធេ ច ធម្មេ ច សង្ឃេ ច ។ អដទោ ទទញ្ញាមី
ព្រាហ្មណី ឧបក្កុលិត្វា តិក្កត្តំ ឧទានំ ឧទានេសិ
នមោ ភស្ស កកវតោ អវហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្ស...
នមោ ភស្ស កកវតោ អវហតោ សម្មាសម្ពុទ្ធស្សាភិ ។

[១៨២] តេន ទោ បទ សមយេន សភារវេ
ធាម^(២) មាណវេ បទ្គលកាប្បេ បដិវសតិ តិណ្ហំ
វេទានំ ចារក្ខ សនិយណ្តកេដ្ឋកានំ សាក្ការប្បកេតា-
នំ ឥតិហសចញ្ញានំ បទកោ វេយ្យាករណោ

១- ឧប្បាសកាប្បេ ២. បក្កុលកាប្បេ ។ ២ ១ ២. សំបារាហ ៣ម ។

សភាវិស្វក្ខំ ទី ១០

[១៨១] ខ្ញុំបានស្តាប់មកយ៉ាងនេះ ។ សម័យមួយ ព្រះមាន
ព្រះភាគទ្រង់ស្តេចនៅកាន់ចាត ក្នុងវិសេសកាល មួយអង្គដោយកិក្ខុ
សង្ឃជាច្រើន ។ ក៏សម័យនោះឯង ព្រាហ្មណ៍ឈ្មោះនាងធនញ្ញាមី
នៅតាស្រីយក្សស្រុកបច្ចុលកប្ប ជាស្រ្តីមានសេចក្តីជ្រះថ្លាមាំមួន ក្នុង
ព្រះពុទ្ធ ព្រះធម៌ ព្រះសង្ឃ ។ ត្រាថ្នោះ នាងធនញ្ញាមីព្រាហ្មណី
ភ្ញាក់រត់បន្តិចបានវាង អស់វះចេញដង្ហើម សូមមកស្តាប់ ព្រះមានព្រះ
ភាគ ជាអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ឥតនោះ... សូមមកស្តាប់ ព្រះមាន
ព្រះភាគ ជាអហោន្តសម្មាសម្ពុទ្ធ ឥតនោះ ។

[១៨២] សម័យនោះឯង មាណវឈ្មោះសភារវៈនៅតាស្រីយ
ក្នុងបច្ចុលកប្បត្រាម ជាអ្នកចេះចប់នូវគ្រាវៃ ព្រមទាំងគម្ពីរឈ្មោះ
និយណ្តានិងគម្ពីរឈ្មោះកដុកៈ ព្រមទាំងអក្ខរក្សកេត បានគម្ពីរឈ្មោះ
ឥតិហសៈជាតំរប់ ៨ ជាអ្នកដឹងនូវបទនៃវៃ ជាអ្នកដឹងនូវវេយ្យាករណ៍
មិនរើសទាល់ក្នុងគម្ពីរលោកយកៈ ដឹងគម្ពីរមហាបុរិសលក្ខណៈ ។

[១៨៣] អដ្ឋកថា កកក (កោសលេស្ម អនុបុត្រោ
 ចារិកំ ធរមាធា យេន បទូលកម្មំ ករសរ ។
 តត្រ សុំ កកក បទូលកម្មំ វិហរតិ តោធម្មាចំ
 ព្រាហ្មណ៍ អម្ពរេន ។ អស្សសំ ទោ ធនញ្ញាចំ
 ព្រាហ្មណ៍ កកក កក បទូលកម្មំ អនុបុត្រោ
 បទូលកម្មំ វិហរតិ តោធម្មាចំ ព្រាហ្មណ៍
 អម្ពរេនតិ ។ អដ្ឋកថា ធនញ្ញាចំ ព្រាហ្មណ៍ យេន
 សភារេ មាណេ តេចុបស្តម្ភិ ឧបស្តម្ភិ
 សភារំ មាណំ ឯតេនេន អយំ ភាគ កម្រេមុខ
 សោ កកក បទូលកម្មំ អនុបុត្រោ បទូលកម្មំ
 វិហរតិ តោធម្មាចំ ព្រាហ្មណ៍ អម្ពរេន
 យស្សតាចំ កំ ភាគ កម្រេមុខ កាលំ
 មញ្ញសិទ្ធិ ។ ឯវំ ភោគីតិ ទោ សភារេ
 មាណេ ធនញ្ញាចំ ព្រាហ្មណ៍ យា អដ្ឋស្សតុ

[១៨៣] ត្រាឆាន់ កាលព្រះបាទព្រះភាគ ទ្រង់ស្តាប់
 ទៅកាន់ចារិក ក្នុងវិសោកាសនាមយល់ថា ក៏បានដល់បទូល-
 កម្មត្រាម ។ បានព្រះ ព្រះបាទព្រះភាគ ទ្រង់គង់នៅក្នុងអម្ពរេន
 (ព្រៃស្វាយ) របស់ពួកគាត់យ្យព្រាហ្មណ៍ ដ៏បទូលកម្មត្រាម
 នោះ ។ បានធនញ្ញាចំព្រាហ្មណ៍បានព្រះ ព្រះបាទព្រះភាគស្តាប់ដល់
 បទូលកម្មត្រាម ឆ្លៀតនឹងនៅក្នុងអម្ពរេន របស់ពួកគាត់យ្យព្រាហ្មណ៍
 ដ៏ត្រូវបទូលកម្មត្រាម ។ ទើបបានធនញ្ញាចំព្រាហ្មណ៍ ចូលទៅ
 កេសភារមាណា លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏និយាយនឹងភារ-
 មាណា ដូច្នេះថា នែអ្នកមានមុខស្រស់បស់ ព្រះបាទព្រះភាគ
 គង់នោះ ស្តេចមកដល់បទូលកម្មត្រាមហើយ ទ្រង់គង់នៅក្នុងអម្ពរេន
 របស់ពួកគាត់យ្យព្រាហ្មណ៍ ដ៏បទូលកម្មត្រាម នែអ្នកមានមុខ
 ស្រស់បស់ ចូរអ្នកសំគាល់ទូកាលក្នុង នឹងទៅឆ្ងល់នេះចុះ ។ សភា-
 រមាណាទទួលពាក្យ នៃបានធនញ្ញាចំព្រាហ្មណ៍ថា អើ បានដឹងរឿង

យេន ភក្កវា ភេតុបសន្តិមិ ឧបសន្តិមិត្តា ភក្កវា
 សន្តិ សម្មាធិ សម្មាធិនិយំ កាមំ សាវណិយំ
 វិភិសាវេត្តា ឯកមន្តំ ឯសិធិ ។ ឯកមន្តំ ឯសិធា
 ទោ សត្វាវោ មាណវោ ភក្កវន្តំ ឯកមន្តំ ឯសិធា
 ទោ កោ កោតម ឯកេ សមណាប្រាហ្មណ
 ធិដ្ឋង្គាភិក្ខុវាសាននាមិច្ឆត្តា អាធិប្រហូចវិយំ បដិ-
 ជាទន្ធិ កត្រ កោ កោតម យេ ភេ សមណាប្រាហ្មណ
 ធិដ្ឋង្គាភិក្ខុវាសាននាមិច្ឆត្តា អាធិប្រហូចវិយំ បដិ-
 ជាទន្ធិ កេសំ កវំ កោតមោ កក្កោតិ ។

[១៨៤] ធិដ្ឋង្គាភិក្ខុវាសាននាមិច្ឆត្តាធិ អា-
 ធិប្រហូចវិយំ បដិជាទន្ធិនិយំ ទោ កេសំ កាវត្ថាជ
 វេមត្តំ វេតាមិ សន្តិ កាវត្ថាជ ឯកេ សមណាប្រាហ្មណ

ហើយក៏ចូលទៅក្រោមបាតព្រះភាគ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏ធ្វើ
 សេចក្តីតែកយ ជាមួយនឹងព្រះបាទព្រះភាគ លុះបញ្ចប់ពាក្យនូវកែកយ
 នឹងពាក្យនូវលើកហើយ ក៏អង្គុយក្នុងវិធីសមគួរ ។ លុះសេដ្ឋកា-
 មាលា អង្គុយក្នុងវិធីសមគួរហើយ ទើបប្រាថ្នាបង្គំចូលព្រះបាទ
 ព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះភាគមហាវិរាជ មានសមណាប្រាហ្មណ៍
 ពួកមួយ ជាអ្នកដល់នូវច្រើនបំផុតព្រះនិព្វាន ជាគុណជាគង្គីក្រវែល
 ព្រោះប្រាថ្នាក្នុងចម្បង តែងដឹងច្បាស់នូវធម៌ជាតិដើមនៃព្រហ្មចរិយៈ
 បពិត្រព្រះភាគមហាវិរាជ ក្នុងពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពួក
 សមណាប្រាហ្មណ៍ណា ជាអ្នកដល់នូវច្រើនបំផុត ទីព្រះនិព្វានជាគុណ-
 ជាគង្គីក្រវែល ព្រោះប្រាថ្នាក្នុងចម្បង តែងដឹងច្បាស់នូវធម៌ជាតិ
 ដើមនៃព្រហ្មចរិយៈ បណ្តាពួកសមណាប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ កើតព្រះ
 ភោគមហាវិរាជ ជាសមណៈបែបណា ។

[១៨៥] ព្រះអង្គប្រាសថា ម្ចាស់ការទ្វាជៈ គឺជាគន្លងពោល
 អំពីដំណើរទុក្ខនា នៃចុក្កលអ្នកដល់នូវច្រើនបំផុតព្រះនិព្វាន ជាគុណ-
 ជាគង្គីក្រវែល ព្រោះប្រាថ្នាក្នុងចម្បង ហើយដឹងច្បាស់នូវធម៌ជាតិ
 ដើមនៃព្រហ្មចរិយៈ ម្ចាស់ការទ្វាជៈ មានសមណាប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ

ប្រាហ្មណ៍ សមាសធាតុ សមណប្រាហ្មណ៍ បទពុទ្ធភាសន៍
 អនុស្សវត្ថុ តេជ (១) អនុស្សវត្ថុ និងដង្ការកិញ្ញាកោសាទ-
 ចារមិច្ឆត្តា អនិច្ចេតិយំ បដិជាទន្តំ សេយ្យជាបិ
 ប្រាហ្មណ៍ ភេត្តា ។ សន្តំ បទ ការទ្វាជ ឯកោ
 សមណប្រាហ្មណ៍ កេវលំ សន្តាមត្តតេជ និងដង្ការ-
 កិញ្ញាកោសាទចារមិច្ឆត្តា អនិច្ចេតិយំ បដិជាទន្តំ
 សេយ្យជាបិ តត្ថំ វិមិសំ ។ សន្តំ ការទ្វាជ ឯកោ
 សមណប្រាហ្មណ៍ បុរេ អនុស្សវត្ថុ ធម្មេសុ
 សាមីយេវ ធម្មំ អភិញ្ញាយ និដ្ឋង្ការកិញ្ញាកោសាទចារ-
 មិច្ឆត្តា អនិច្ចេតិយំ បដិជាទន្តំ តត្រ ការទ្វាជ
 យេ តេ សមណប្រាហ្មណ៍ បុរេ អនុស្សវត្ថុ ធម្មេសុ
 សាមីយេវ ធម្មំ អភិញ្ញាយ និដ្ឋង្ការកិញ្ញា-
 កោសាទចារមិច្ឆត្តា អនិច្ចេតិយំ បដិជាទន្តំ

ប្រាហ្មណ៍ សមាសធាតុ សមណប្រាហ្មណ៍ បទពុទ្ធភាសន៍
 ជាអកតភាវ ។ ឆា ជាអកតវល្លិក្ខិយភាវ គឺព្រះនិព្វាន ជាគុណជាត
 វិញ្ញាណ ព្រោះប្រាថ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ន ដឹងច្បាស់នូវធម៌ជាតិវិញ្ញាណ
 ព្រហ្មចរិយៈ ដោយការព្យាបាទ ។ ឆាតា ដូចយ៉ាងពួកប្រាហ្មណ៍
 អកតភាវត្រឡប់ ។ ឆាលការទ្វាជៈ មានសមណប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ
 ជាអកតវល្លិក្ខិយភាវគឺព្រះនិព្វាន ជាគុណជាតវិញ្ញាណ ព្រោះប្រាថ្នា
 ក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក៏ដឹងច្បាស់នូវធម៌ជាតិវិញ្ញាណចរិយៈ ដោយត្រឹម
 តែសមាសធាតុ ដូចយ៉ាងបុគ្គលអកតភាវនេះគឺជាព្រហ្មចរិយៈ ។
 ឆាលការទ្វាជៈ មានសមណប្រាហ្មណ៍ពួកមួយ ដឹងច្បាស់នូវធម៌ដោយ
 ខ្លួនឯង ក្នុងពួកធម៌ដែលខ្លួនមិនដែលបានស្តាប់ ក្នុងកាលមុន ហើយជាអក
 តវល្លិក្ខិយភាវគឺព្រះនិព្វាន ជាគុណជាតវិញ្ញាណ ព្រោះប្រាថ្នាក្នុង
 បច្ចុប្បន្ន ក៏ដឹងច្បាស់នូវធម៌ជាតិវិញ្ញាណចរិយៈ ឆាលការទ្វាជៈ
 ក្នុងសមណប្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ ពួកសមណប្រាហ្មណ៍ណា ដឹងច្បាស់
 នូវធម៌ដោយខ្លួនឯង ក្នុងពួកធម៌ដែលខ្លួនមិនដែលបានស្តាប់ ក្នុងកាល
 មុន ហើយជាអកតវល្លិក្ខិយភាវគឺព្រះនិព្វាន ជាគុណជាតវិញ្ញាណ
 ព្រោះប្រាថ្នាក្នុងបច្ចុប្បន្ន ក៏ដឹងច្បាស់នូវធម៌ជាតិវិញ្ញាណចរិយៈ

តេសាហមស្មិ តុនិមិទាមេតិ ភាវត្វាជ បរិយាយេន
 វេទិតតំ ។ យថា យេ តេ សមណព្រាហ្មណា
 បុត្រេ អនុស្សុកសុ ធម្មសុ សាមីយេវ ធម្មំ អ-
 ភិញ្ញាយ និដ្ឋន្ទាភិញ្ញាវេសាទទាវមិច្ឆត្តា កាធិព្រហ្ម-
 ចរិយំ ចដិជាឧត្តំ តេសាហមស្មិ ។

(១៤៤) ឥធម៌ ភាវត្វាជ បុត្រេវ សម្ពោធា
 អនភិសម្ពុទ្ធស្ស កោធិសត្តស្សវ សនោ ឯតទហោសិ
 សម្ពោធា យវាសោ វជាថា អញ្ញោកាសោ ចទ្ធា
 ឈិទិ សុករំ អករំ អដ្ឋាវសតា ឯកទ្ធិបរិបុណ្ណំ
 ឯកទ្ធិបរិសុទ្ធិ សង្ខតំ ចិត្តំ ព្រហ្មចរិយំ ចរិតុំ យទ្ធាហំ
 តេសមស្សី ឱហវេត្វា កាសាយាធិវត្ថាធិ អន្តរាធា

ចល្បាសមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ កថាគតជាសមណៈមួយដែរ ម្ចាស់
 ភាវត្វាជៈ ដំណើរដែលខុសគ្នានោះ អ្នកឃើញដឹងដោយបរិយាយ
 នេះឯង ។ ពួកសមណព្រាហ្មណ៍ណា ជំងឺច្បាស់ខ្លួនមែនដោយខ្លួនឯង
 ក្នុងពួកអចិន្ត្រៃយ៍ដែលបានស្លាប់ក្នុងកាលមុន ហើយជាអ្នកផល់ខ្លួន
 ទីបំផុតព្រះឱព្វាន ជាគុណជាតិដ៏ក្រៃលែង ព្រោះប្រាជ្ញាក្នុងបុព្វបុរៈ
 ជំងឺច្បាស់ខ្លួនមែនជាតិដ៏ដ៏ក្រៃលែងរយៈ យ៉ាងណា មណ្ឌសមណ-
 ព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ កថាគត គឺជាសមណៈ យ៉ាងនោះដែរ ។

(១៤៥) ម្ចាស់ភាវត្វាជៈ ក្នុងកាលមុនអំពីការក្រាស់ជើង កាលនោះ
 គន់នៅជាពោធិបន្តមិនទាន់បានក្រាស់ជើងនៅឡើយ បានសេចក្តីគ្រិនៈ
 ដូច្នេះក្នុងទីឯណោះថា យវាស ជាគេចង្អៀតគេកណ្តាស់ ជាម្តៅនៃចូល
 ឯបព្វជ្ជាទើបជាគេទំនេរ បើគាត់អញ្ជាត្រច្រកនឹងផ្ទះ មិនដឹងនឹងប្រ-
 ព្រឹត្តព្រហ្មចរិយនេះ ឲ្យបរិច្ចណ៍ក្រៃលែង ឲ្យចរិស្សទៅក្រៃលែង ឲ្យផ្ទះ
 ផង ដូចជាសត្វដែលគេដុសភាវត្វាឡើយ បើដូច្នោះ មានតែអញ្ជាអញ្ជា
 កោសក់ ពុកមាត់ ពុកចង្កៀ ឆ្លៀតផល្លាបស់កត់កាយៈទាំងឡាយ

អការស្នា អនការិយំ បទ្ធវេយ្យន្តំ ។ សោ ទោ
 អហំ ការាជ អបរេន សមយេន នហរោ វ សមាថោ
 សុសុកាឡុកេសោ កម្រេន យោឡនេន សមញ្ញ-
 កតោ បមមេន វយសា អតាមតានំ មាតាបិតុនំ
 អស្សុមុទានំ រេនន្តានំ កេសមស្សំ ឱហារេត្វា
 កាសាយានំ វត្តានំ អន្តរេត្វា អការស្នា អនការិយំ
 បទ្ធវេ ។ សោ ឯវំ បទ្ធវេកោ សមាថោ កំកុស-
 លកវេសំ អនុត្តរំ សន្តិវរេនំ បរិយេសមាថោ យេន
 អាឡារោ កាលាមោ កេនុបសន្តិមំ ឧបសន្តិមិត្វា
 អាឡារំ កាលាមំ ឯននេវេនំ ឥន្ទ្រមហំ អាវុសា កា-
 លាម ឥមស្មី ធម្មវិទយេ ព្រហ្មជរិយំ ចរិតុន្តំ ។ ឯវំ
 វុត្ត ការាជ អាឡារោ កាលាមោ មិ ឯននេវេនំ វិហា-
 វតាយស្នា តានិសោ អយំ ធម្មោ យត្ថ វិញ្ញំ បុរិសោ

ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះវិញ ។ ឆ្ងល់ការាជៈ សម័យទាន់ក្រោយ
 មក កាលគេជិតនៅក្នុងកំឡោះ មានសក់នៅស្រីស ប្រកបដោយ
 វ័យល្អ គឺបឋមវ័យ ទុកជាតាបិតាមិនប្រាថ្នា (នឹងឲ្យចូល) មានមុខ
 ប្រឡាក់ដោយទឹកភ្នែក ស្រែកយំ គឺនៅនៃការសក់ ពុកចាត់ ពុកចង្កា
 ស្លៀកវេសច្បាប់សំពត់កាលោះ ចេញចាកផ្ទះចូលទៅកាន់ផ្ទះ ។ លុះគេជា-
 គន្លោះ ចូលយ៉ាងនេះហើយ គឺស្វែងរកឲ្យកុសលធិសត្វត្រាត្រាណ
 ស្វែងរកឲ្យសន្តិវេននិព្រះនិព្វាន រកគុណជាតិដ៏ក្រៃលែងដ៏ធំគ្មាន
 កំចូលទៅរកកាឡារាបស កាលាមាត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ ទើប
 ពោលនឹងកាឡារាបស កាលាមាត្រ យ៉ាងនេះថា ឆ្ងល់កាលោះ
 មានកាយ យើងប្រាថ្នានឹងប្រព្រឹត្តព្រហ្មជរិយធម៌ក្នុងធម៌វិទយនេះដែរ ។
 ឆ្ងល់ការាជៈ កាលបើគេជិតគេពោលយ៉ាងនេះហើយ កាឡារាបស
 កាលាមាត្រ គឺពោលបឋមគេជិតគេព្រាថ្នាដ៏នេះថា ចូរអ្នកមានកាយ
 ទៅចុះ នេះធម៌ព្រាថ្នាដ៏ដ្ឋង់អ្នកត្រូវការនោះ ជាធម៌ដែលវិញ្ញាបន

សុត្តន្តបិដក វគ្គបិដកយស្ស វគ្គបិដកយស្ស

ឧចារស្សៈ សកំ អាចរិយកំ អកិញ្ញា សង្ខតត្វា
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហារយ្យតិ ។ សោ ទោ អហំ កា-
 រត្វាជ ឧចារស្សៈ ទំច្បមេវ តំ ធម្មំ បរិយាបូណី ។
 សោ ទោ អហំ ការត្វាជ តាវតកោលេវ ឧបសមា-
 មត្តេន លមិត្តលាបធមត្តេន ញាណាភនេត្វ វនាមិ
 ថេរាភនេត្វ ជាតាមិ បស្សមីតិ ធម៌ បដិជាតាមិ អ-
 ហញ្ចេវ អញ្ចេ ធម៌ ។ តស្ស មញ្ញំ ការត្វាជ ឯតទ-
 ហោសំ ធម៌ ទោ អាឡារោ កាលាមោ ឥមំ ធម្មំ
 កោវលំ សន្តាមត្តកេន សយំ អកិញ្ញា សង្ខតត្វា
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហារមីតិ បរិទេតិ អន្តា អាឡារោ កាលា-
 មោ ឥមំ ធម្មំ ជាតំ បស្សំ វិហារីតិ ។ អធិទ្ធាហំ
 ការត្វាជ យេន អាឡារោ កាលាមោ តេនុបសង្កមិ
 ឧបសង្កមិត្វា អាឡារំ កាលាមំ ឯតទេវេតំ កត្តាវតា
 ថោ អាវុសោ កាលាមិ ឥមំ ធម្មំ សយំ អកិញ្ញា
 សង្ខតត្វា ឧបសម្បជ្ជំ បរិទេសីតិ ។ ឯវំ វុត្តេ ការត្វាជ

សុត្តន្តបិដក វគ្គបិដកយស្ស វគ្គបិដកយស្ស

អញ្ជិក្ខិយ្យងកំច្បាសំដោយព្រាជ្ញា ទូរលទ្ធិភាពាប្បដារបស្ថាន ហើយ
 សម្រេចសម្រាន្តនៅបាន ដោយកាលមិនយូរចំណុះ ។ ម្ចាស់ការត្វាជៈ
 មិនយូរចំណុះ គេថាគតក៏រៀនធម៌នោះបឋម ។ ម្ចាស់ការត្វាជៈ
 គេថាគតកាលនូវញាណភក្តីផង រេវេនផង ដោយគ្រាន់តែបង្កើបបច្ចា-
 មាត់ ដោយគ្រាន់តែហាមាត់និយាយចំណុះ តាំងគេថាគតតាំងអ្នកដទៃ
 ក៏អាចប្រាប់ គាតាអញដឹង គាតាអញឃើញ ដូច្នេះបាន ។ ម្ចាស់
 ការត្វាជៈ គេថាគតមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា អាឡារាបស កាលា-
 មាត្រា មិនហ៊ានប្រកាសថា ខ្ញុំធ្វើឱ្យងកំច្បាសនូវធម៌នេះដោយព្រាជ្ញា
 ខ្លួនឯង ដោយត្រឹមតែសព្វចំណុះ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅដូច្នេះ
 ឡើយ តាមភក្តី អាឡារាបស កាលាមាត្រា គ្រាន់តែយល់ឃើញ
 នូវធម៌នេះចំណុះ ។ ម្ចាស់ការត្វាជៈ ក៏កាលជាខាងក្រោយមក
 គេថាគត ចូលទៅកាន់អាឡារាបស កាលាមាត្រា លុះចូលទៅដល់
 ហើយ ទើបគេលនឹងអាឡារាបស កាលាមាត្រា យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់
 កាលាមាត្រា មានកាយ អ្នកបានធ្វើឱ្យងកំច្បាស បានសម្រេចនូវធម៌នេះ
 ដោយព្រាជ្ញាខ្លួនឯង ហើយភាសាដឹងបាន ដោយចំណែកមានចំណុះ
 ខ្លះឬទេ ។ ម្ចាស់ការត្វាជៈ កាលបើគេថាគតកាលយ៉ាងនេះហើយ

អាឡារោ កាលាមោ អភិក្កញ្ញាយតនំ បវេនេសិ ។
 តស្ស មឃ្លី ភារាជំ ឯកទេហាសិ ន ទោ អ-
 ឡាស្សេវ កាលាមស្ស អត្ថំ សទ្ធា មឃ្លីចត្ថំ
 សទ្ធា ន ទោ អឡាស្សេវ កាលាមស្ស
 អត្ថំ វិរិយំ មឃ្លីចត្ថំ វិរិយំ សតិ... សមាធិ...
 បញ្ញា មឃ្លីចត្ថំ បញ្ញា យទ្ធាហិ យំ ធម្មំ
 អាឡារោ កាលាមោ សយំ អភិក្កញ្ញ សង្ខ-
 កក្កា ឧបសម្មន្តំ វិហារមីតិ បវេនេតំ តស្ស
 ធម្មស្ស សង្ខតិវិយាយ ចទេហេយ្យន្តំ ។ សោ
 ទោ អហំ ភារាជំ នចិរស្សេវ ចំប្បមេវ តំ ធម្មំ
 សយំ អភិក្កញ្ញ សង្ខកក្កា ឧបសម្មន្តំ ហាសិ ។
 អជទ្ធាហំ ភារាជំ យេន អាឡារោ កាលាមោ ភេតុ-
 ចសង្កមិ ឧបសង្កមិក្កា អាឡារំ កាលាមំ ឯកទេវោនំ

កាឡាបាបស កាលាមោគាត្រ កំសិវ័ន្តំភកិក្កញ្ញាយតនជ្យន ។
 មូលភារាជៈ ភថាគនមានសច្ចត្រិះវេយ្យានេថា សទ្ធាបស
 កាឡាបាបស កាលាមោគាត្រ ភានោ សទ្ធាបសភាគាអញ ទើបមាន
 វិយៈរបស់កាឡាបាបសកាលាមោគាត្រភានោ វិយៈរបស់ភាគាអញ
 ទើបមាន សតិ... សមាធិ... ចញ្ញារបស់កាឡាបាបសកាលាមោគាត្រ
 ភានោ ចញ្ញារបស់ភាគាអញទើបមាន បើដូច្នេះ គួរតែភាគាអញ
 កំសិវេសច្ចត្រិះយាម ដើម្បីធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ខ្លួនមិនដែលកាឡាបាបស
 កាលាមោគាត្រប្រកាសថា ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួន
 ៦៦ ហើយសម្រេចសម្រាន្តនោះ ។ មូលភារាជៈ...មិនយូរប៉ុន្មាន
 ភថាគនក៏បានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាប់ ខ្លួនមិននោះ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួន៦៦ភាម
 ហើយសម្រេចសម្រាន្តនៅ ។ មូលភារាជៈ ក្នុងកាលទាំងក្រោយ
 មកទៀត ភថាគនមូលទៅកាឡាបាបស កាលាមោគាត្រ លុះចូល
 ទៅដល់ហើយ ក៏ពោលនឹងកាឡាបាបស កាលាមោគាត្រយ៉ាងនេះថា

ឯត្ថាវតា ។ ចោ អកុសោ កាលាម ឥមំ ធម្មំ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បរេនេមីតិ ។
 ឯត្ថាវតា ។ ចោ អហំ អកុសោ ឥមំ ធម្មំ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បរេនេមីតិ អហម្បិ
 ។ ចោ អកុសោ ឯត្ថាវតា ឥមំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសីតិ លាភា ។ ចោ
 អកុសោ សុសន្នំ ។ ចោ អកុសោ យេ មយំ
 អាយស្មន្តំ កាធិសំ សព្វហ្មតាវ បស្សម ឥតិ យាហំ
 ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បរេនេមី
 តិ ភំ ភំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចកត្វា
 ឧបសម្បជ្ជ វិហាសិ យំ ភំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសំ ភមហំ ធម្មំ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បរេនេមី ឥតិ
 យាហំ ធម្មំ ជាតាមី តំ ភំ ធម្មំ ជាតាសិ

មាសភាសាមៈ មានកាយ អ្នកបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ បានសម្រេច
 ផ្លូវចម្លោះ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ហើយភាពសំដែងបានដោយចំណែក
 បានប្រមាណវិធីប៉ុណ្ណោះឬ ។ កាច្យោតបសកបថា មាលកុសោ
 ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ បានសម្រេចផ្លូវចម្លោះ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង
 ហើយភាពសំដែងបាន ដោយចំណែកបានប្រមាណប៉ុណ្ណោះឯង មាល
 កុសោ ខ្ញុំបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ បានសម្រេចផ្លូវចម្លោះ ដោយ
 ប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ដោយចំណែកបានប្រមាណប៉ុណ្ណោះឯង ហើយសម្រាញ់
 នៅ មាលកុសោ យើងពេញជាមាតាណា មាលកុសោ
 អន្តរាគមន៍ស្ស យើងពេញជាបានដោយល្អហើយ វៀរយើងបាន
 ឃើញខ្ញុំសត្រហូចរី ប្រាកដដូចជាអ្នកមានកាយ ព្រោះថាខ្ញុំបានធ្វើឱ្យ
 ដាក់ច្បាស់ បានសម្រេចផ្លូវចម្លោះដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ហើយភាព
 សំដែងបាន អ្នកក៏បានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ បានសម្រេចផ្លូវចម្លោះ
 ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រាញ់នៅដែរ អ្នកបានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់
 បានសម្រេចផ្លូវចម្លោះ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង ហើយសម្រាញ់នៅ ខ្ញុំ
 ក៏បានធ្វើឱ្យដាក់ច្បាស់ បានសម្រេចផ្លូវចម្លោះ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួនឯង
 ហើយភាពសំដែងបានដែរ ខ្ញុំដឹងផ្លូវចម្លោះ អ្នកក៏ដឹងផ្លូវចម្លោះដែរ

យំ គ្រូ ធម៌ ជាតាសិ តមហំ ធម៌ ជាតាមិ
 ឥតិ យាធិសោ អហំ តាធិសោ តុរិ យាធិសោ
 តុរិ តាធិសោ អហំ ឯតិបាធិ អាវុសា ទោ
 សុត្តា ឥមំ កលំ បរិហារមាតិ ។ ឥតិ ទោ ការទ្វាជ
 អាឡាហោ កាលាមោ អាធិយោ មេ សមាធា អន្តរាសិ
 មំ សមាធិ អត្តនោ សមបមិ វេចសំ ឧឡារាយ
 ធម៌ បូជាយ បូជេសិ ។ តស្ស មយ្ហំ ការទ្វាជ
 ឥតធមោសំ នាយំ ធម្មោ ធិត្វិយាយ ធម៌ វិកាយ
 ធម៌ ធិរោចាយ ធម៌ ឧបសមាយ ធម៌ អភិញ្ញាយ ធម៌
 សម្ពោធាយ ធម៌ ធិព្វាយ ធម៌ សំវត្តតិ យាវទៅ
 អភិក្កញ្ញាយ កត្តបមត្តិយាតិ ។ សោ ទោ អហំ
 ការទ្វាជ តំ(*) ធម៌ អនុលោមិត្តា តស្មា ធម្មា
 ធិត្វិជ្ជំ បញ្ញាមិ ។

[១៩៦] សោ ទោ អហំ ការទ្វាជ កំកុ-
 សលកវេសិ អនុត្តរិ សន្តិវេសនំ បរិយសមាធា
 យេន ឧទ្ធកោ វាមបុត្តោ កេតុបសន្តិមិ ឧបសន្តិ-

។ ម. ឯតិ ។

អ្នកដឹងនូវចម្លង ឱ្យដឹងនូវចម្លងនោះដែរ ឱ្យប្រាកដយ៉ាងណា អ្នក
 ក៏ប្រាកដយ៉ាងនោះដែរ អ្នកប្រាកដយ៉ាងណា ឱ្យប្រាកដយ៉ាងនោះដែរ
 ម្ចាស់កុរុសា ឥឡូវនេះ អ្នកចូលមក យើងទាំងពីរនាក់នឹងនៅគ្រប់
 គ្រងគ្នានេះនេះ ។ ម្ចាស់ការទ្វាជៈ ឯកាឡាហោស កាលាមោត្រ
 ជាតាចារ្យរបស់គាត់គេ គាត់គេជាគ្រូដែលជាគ្រូស្រីស្រីស្រីស្រីស្រី
 តាំងបូជាគាត់គេដោយគ្រឿងបូជាដ៏ល្អសលុប ដោយប្រការដូច្នេះ ។
 ម្ចាស់ការទ្វាជៈ គាត់គេមានសេចក្តីត្រេកអរយ៉ាងនេះថា ធម៌នេះមិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណា មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រាសចាកនាមប្រក
 មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីលក់ទុក មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ មិន
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាស់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីត្រាស់
 ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីប្រព្រឹត្តទៅ ប្រព្រឹត្តទៅបានត្រឹមតែកត្តា
 អាក្រក់ឆ្ងាយគេកត់ប៉ុណ្ណោះ ។ ម្ចាស់ការទ្វាជៈ គាត់គេមិនទាន់
 ល្មមច្បាស់នឹងធម៌នោះទេ ឡើយណា យោគធម៌នោះ ហើយចៀស
 ចេញទៅ ។

[១៩៧] ម្ចាស់ការទ្វាជៈ គាត់គេក៏ស្វែងរកនូវកុសល គឺ
 សុព្វកតកាលា ស្វែងរកនូវសន្តិវេសនំនៃប្រព្រឹត្តិ កេតុណ្ហជាតន៍
 ក្រៃលែងជាងគ្នា បានចូលទៅក្នុងឧទ្ធកាចស វាមបុត្ត លុះចូលទៅ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុត្តន្តបិដក

មិត្តា ឧទ្ទកំ ភមមុត្តំ ឯតទេវេនំ ឥន្ទ្រមហំ អនុសោ
 ភម ឥមស្មី ធម្មវិនយេ ប្រាហ្មណីយំ ចរិតុន្តំ ។ ឯវិ
 វុត្ត ការាជ ឧទ្ទកោ ភមមុត្តា មំ ឯតទេវេនំ វិហ-
 រាយស្មា កំចេសោ អយំ ធម្មោ យន្ត វិញ្ញា បុរិសោ
 ធម្មេស្សេវ សកំ អាចរិយកំ អភិញ្ញា សច្ចកត្វា
 ឧបសម្បជ្ជំ វិហរេយ្យតិ ។ សោ ទោ អហំ ការាជ
 ធម្មេស្សេវ ចិញ្ចមេវ កំ ធម្មំ បរិយាបុណី ។ សោ
 ទោ អហំ ការាជ ការកកោ ឧជ្ឈបយាធមត្តេន
 លបិតលាបធមត្តេន ញាណាវាទេវ វេទមិ វេរាវាទេវ
 ជាតាមិ បស្សមីតិ ធន បដិជាតាមិ អហោត្វេវ អញ្ញ
 ធន ។ តស្ស មយ្ហំ ការាជ ឯតទេវេនំ ធន ទោ
 ភមោ ឥមំ ធម្មំ កេវលំ សន្តាមត្តកោន សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចកត្វា ឧបសម្បជ្ជំ វិហរមីតិ បរេនេតិ
 អន្តា ភមោ ឥមំ ធម្មំ ជាតំ បស្សំ វិហរមីតិ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុត្តន្តបិដក

ដល់ហើយ កំពោលនិងទុកភាបស ភមមុត្ត យ៉ាងនេះថា ម្ចាស់
 ភមៈមានកាយ ខ្ញុំប្រាថ្នានឹងប្រព្រឹត្តប្រាហ្មណីយៈ ក្នុងធម្មវិនយនេះ ។
 ម្ចាស់ការាជៈ កាលបើគេថាភាពយ៉ាងនេះហើយ ទុកភាបស
 ភមមុត្ត កំពោលបើនឹងគេយ៉ាងនេះវិញថា ចូរអ្នកមានកាយនៅចុះ
 នេះធម៌ប្រាជ្ញដូចជាអ្នកត្រូវការនោះ ជាដំណើរតែបុរសសម្បជ្ជឱ្យដាក់
 ច្បាស់ដោយប្រាជ្ញា ឱ្យលទ្ធិកាព្យាបាលសំខ្លួន ហើយសម្រេចសង្គ្រាន្ត
 នៅបាន ដោយកាលមិនយូរប៉ុន្មាន ។ ម្ចាស់ការាជៈ មិនយូរប៉ុន្មាន
 គេថាគង់នឹងបានរៀននូវធម៌នោះចប់ភ្លាម ។ ម្ចាស់ការាជៈ គេថាគង់
 ពោលឱ្យញាណាវាទនិង វេរាវាទនិង ដោយគ្រាន់តែចង្អុលបបូរមាត់
 ដោយគ្រាន់តែហាមាត់និយាយប៉ុណ្ណោះ ទាំងគេថាគង់នឹងអ្នកដទៃ ក៏
 កាចចេញថា គាត់អញដឹង គាត់អញឃើញ ដូច្នេះបាន ។ ម្ចាស់
 ការាជៈ គេថាគង់មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា ភមៈមិនហ៊ានប្រកាស
 ថា ខ្ញុំបានធម៌ដាក់ច្បាស់ បានសម្រេចនូវធម៌នេះ ដោយប្រាជ្ញាខ្លួន
 ឯង ដោយត្រឹមតែសន្យាប៉ុណ្ណោះ ដូច្នេះឡើយ ភមភិក ភមៈ
 គ្រាន់តែយល់ឃើញនូវធម៌នេះប៉ុណ្ណោះ ។

អង្គទាំង ការផ្លាស់ យេន ទទួលបាន រាមបុត្រ
 តេជស្រី ទេសស្រី ទទួលបាន រាមបុត្រ
 ឯកទ្រង់ ក៏ក្លាយជា ទៅ អាស្រ័យ រាម ឥត ជំនួយ
 សយំ អត់ក្លាយ ស្រីក្លា ទេសស្រី ប្រទេសស្រី ។
 ឯ រាម ការផ្លាស់ ទទួលបាន រាមបុត្រ ទៅ
 សញ្ញាសញ្ញាយកទំ ប្រទេសស្រី ។ តស្ស ម្ចី
 ការផ្លាស់ ឯកទ្រង់ ទៅ រាមស្រី អមោសិ
 សទ្ធា ម្ចីបុត្រ សទ្ធា ទៅ រាមស្រី អមោសិ
 រឹយ ។ មេ ។ សតិ សមាទិ... បញ្ញា ម្ចីបុត្រ
 បញ្ញា យកទាំង យំ ជំនួយ រាម សយំ អត់ក្លាយ
 ស្រីក្លា ទេសស្រី វិហារមិត្ត ប្រទេសស្រី
 តស្ស ជួសស្រី ស្រីក៏រឹយ ប្រទេសស្រី ។

ម្ចីក្លាយជា ក្នុងកាលដ៏ទៃទៀត គឺជាគតិចូលទៅក្នុងបាវនា
 រាមបុត្រ លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏កាលនឹងទទួលបាន រាមបុត្រ
 យ៉ាងនេះ ម្ចីក្លាយជា អ្នកបានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ បាន
 សម្រេចនូវផលនេះដោយប្រាជ្ញាខ្លាំង ហើយកាលដល់ដឹងបាន ដោយចំ-
 ណែននាម្ចី ។ ម្ចីក្លាយជា កាលបើគេបានកាលយ៉ាងនេះហើយ
 ទទួលបាន រាមបុត្រ ក៏ដល់ដឹងនូវសញ្ញាសញ្ញាយកទំ ។
 ម្ចីក្លាយជា គឺជាគតិមានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ ម្ចីក្លាយជា រាម
 មិត្តមានទេស ម្ចីក្លាយជា កាលបើគេបាន រឹយ រាមមិត្តមានទេស
 ។ មេ ។ សតិ... សមាទិ... បញ្ញា រាមមិត្តមានទេស បញ្ញា រាមមិត្តមានទេស
 អញ្ញាមិត្តមាន បើដូច្នេះ គួរក៏កាលអញ្ញាតាំងសេចក្តីព្យាយាម ដើម្បី
 ធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់នូវផលនេះប្រកាស កាលអញ្ញាបានធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាប់ បានសម្រេចដោយប្រាជ្ញាខ្លាំង ហើយសម្រេចសម្រេចនៅ ។

សុខុមាលីនេ បង្កើននិយមន័យ បង្កើនបណ្តាសក្ខី

សោ ទោ អហំ ភាវនាម ធម៌ស្មេត ទិប្បមេវ តំ
 ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
 វិហាសី ។ អថទ្វាហំ ភាវនាម យេន ឧទ្ធកោ
 រាមបុត្តោ ភេតុបស្កន្តិ ឧបស្កន្តិត្វា ឧទុកំ
 រាមបុត្តំ ឯកនរោចំ កត្តាវតា ឆោ អាវុសោ រាម
 ឥមំ ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចកត្វា ឧបសម្បជ្ជ
 បវេនេសីតិ ។ ឯត្តាវតា ទោ អហំ អាវុសោ ឥមំ
 ធម្មំ សយំ អភិញ្ញា សច្ចកត្វា ឧបសម្បជ្ជ បវេនេសីតិ
 អហម្យំ ទោ អាវុសោ ឯត្តាវតា ឥមំ ធម្មំ
 សយំ អភិញ្ញា សច្ចកត្វា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសីតិ
 លាភា ឆោ អាវុសោ សុលទំ ឆោ អាវុសោ
 យេ មយំ អាយស្មន្តំ ភាវនា សត្រាហ្មចារី បស្ចាប

សុខុមាលីនេ បង្កើននិយមន័យ បង្កើនបណ្តាសក្ខី

មាតិកាទី១៖ មិនយូរម្ល៉េះ ក៏បានឆ្លើយតបក្នុងការសួរ បាន
 សម្រេចនូវផលនោះភ្លាម ដោយប្រាជ្ញាខ្លាំង ។ មាតិកាទី២៖
 ក្នុងកាលទាំងប្រាំបួនក្បែរ ក៏បានឆ្លើយតបក្នុងការសួរ រាមបុត្ត
 លុះចូលទៅដល់ហើយ ក៏បានឆ្លើយតបក្នុងការសួរ យ៉ាងនេះ
 ថា មាតិកាទី៣៖ អ្នកបានឆ្លើយតបក្នុងការសួរ បានសម្រេច
 នូវផលនេះដោយប្រាជ្ញាខ្លាំង ហើយ ក៏បានឆ្លើយតបក្នុងការសួរ
 ចំណែកទី៤ ។ ឧទ្ធកោរាមបុត្តក៏បញ្ចប់ មាតិកាទី៥ ថ្មី
 បានឆ្លើយតបក្នុងការសួរ បានសម្រេចនូវផលនេះ ដោយប្រាជ្ញាខ្លាំង
 ហើយក៏បានឆ្លើយតបក្នុងការសួរ ដោយចំណែកមានប្រមាណប៉ុន្មាន មាតិកា
 ទី៦ ថ្មីបានឆ្លើយតបក្នុងការសួរ បានសម្រេចនូវផលនេះ ដោយ
 ប្រាជ្ញាខ្លាំង ដោយចំណែកមានប្រមាណប៉ុន្មាន មាតិកា
 ទី៧ យើងឆ្លើយតបក្នុងការសួរ អត្ថបទនេះស្រប យើងឆ្លើយតបក្នុងការសួរ
 ល្អ ត្រង់ដែលយើងបានឆ្លើយតបក្នុងការសួរ បានឆ្លើយតបក្នុងការសួរ

ឥត យំ ធម៌ រាមា សយំ អភិញ្ញា សច្ចកត្តា
 ឧបសម្បជ្ជ បរេនេសំ តំ ត្វំ ធម៌ សយំ អភិញ្ញា
 សច្ចកត្តា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសំ យំ ត្វំ ធម៌ សយំ
 អភិញ្ញា សច្ចកត្តា ឧបសម្បជ្ជ វិហាសំ តំ ធម៌
 រាមា សយំ អភិញ្ញា សច្ចកត្តា ឧបសម្បជ្ជ បរេនេសំ
 ឥត យំ ធម៌ រាមា អភិញ្ញាសំ តំ ត្វំ ធម៌ ជាបាសំ
 យំ ត្វំ ធម៌ ជាបាសំ តំ ធម៌ រាមា អភិញ្ញាសំ ឥត
 យាធិសោ រាមា អយោសំ តាធិសោ កុរិ យាធិសោ
 កុរិ តាធិសោ រាមា អយោសំ ឯហិធានំ អកុរិសោ
 កុរិ ឥមំ កណំ បរិហរតំ ។ ឥត ទោ ការាជ
 ឧទ្ធតោ រាមបុត្តា សច្ចហ្មតិ មេ សមាបោ
 អាចរិយប្បាសេ មំ វេសេ ឧទ្ធពាយ ច មំ
 បូជាយ បូជសំ ។ ភស្ស មឃ្លំ ការាជ
 ឯកធមោសំ ធាយំ ធម្មា ចិត្តធាយ ឧ វិកាយ
 ឧ ធិរោធាយ ឧ ឧបសមាយ ឧ អភិញ្ញាយ
 ឧ សម្ពាធាយ ឧ ឯត្វាធាយ សីវត្ថុតិ

ព្រោះ រាមៈ បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ បានសម្រេចផ្លូវចម្ងឺណា
 ដោយព្រាហ្មណ៍ ហើយកាលសំដែងបាន អ្នកក៏បានធ្វើឲ្យដាក់
 ច្បាប់ បានសម្រេចផ្លូវចម្ងឺនោះ ដោយព្រាហ្មណ៍ដែរ អ្នក
 បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ បានសម្រេចផ្លូវចម្ងឺណា ដោយព្រាហ្មណ៍
 រាមៈក៏បានធ្វើឲ្យដាក់ច្បាប់ បានសម្រេចផ្លូវចម្ងឺនោះ ដោយព្រាហ្ម
 ណ៍ ហើយកាលសំដែងបានដែរ រាមៈក៏ដឹងច្បាប់ផ្លូវចម្ងឺណា អ្នក
 ក៏ដឹងច្បាប់ផ្លូវចម្ងឺនោះដែរ អ្នកដឹងច្បាប់ផ្លូវចម្ងឺណា រាមៈក៏ដឹងច្បាប់
 ផ្លូវចម្ងឺនោះដែរ រាមៈព្រាហ្មណ៍ អ្នកក៏ព្រាហ្មណ៍នោះដែរ
 អ្នកព្រាហ្មណ៍ រាមៈក៏ព្រាហ្មណ៍នោះដែរ ខ្មាសការាជ
 ឥឡូវនេះអ្នកចូរមក អ្នកចូរស្របត្រង់គណៈនេះចុះ ។ ខ្មាសការាជ
 ឯឧទ្ធតោ រាមបុត្ត ជាសច្ចហ្មតិរបស់គេជាគត តាំងគេជាគតក្នុង
 ជាតិកា តាំងចូលគេជាគតដោយត្រឡឹងបូជាដ៏ល្អសលុបដោយប្រការ
 ដូច្នេះ ។ ខ្មាសការាជៈ គេជាគតមានសច្ចត្រង់ យ៉ាងនេះជា
 ចម្ងឺចម្ងឺចម្ងឺត្រង់ ដើម្បីសេចក្តីឡើយណា មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បី
 ព្រាសចក្ខុម្រក មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីរលត់ខ្ពង់ មិនប្រព្រឹត្ត
 ទៅ ដើម្បីសេចក្តីស្ងប់ មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីដឹងច្បាប់ មិន
 ប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹង មិនប្រព្រឹត្តទៅ ដើម្បីព្រះនិព្វាន ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ទកនិកាសង្ខេប

យោវោ យោវោសញ្ញាបាសញ្ញាយតន្តបន្តិយាតិ ។ យោ
វោ អហំ ការាដាជំ តំ ធម្មំ អលេដ្ឋិតា កស្មា
ជន្មា ធិត្ថិជ្ជំ បក្ខាមិ ។

[១៨៧] យោ វោ អហំ ការាដាជំ ក៏កុសល-
កម្មេប្បិ អនុត្តរំ សន្តិវេសនំ បរិយេសមាបោ មកាធសុ
អនុបុរោ ចារិកំ ចរមាបោ យេន ឧបុរេលា សេចា-
និកមោ តទេវសិវំ ។ តត្ថនុសំ រមណីយំ ភូមិភាគំ
ចាសានិកាញ វេសស្មិ ននិញ សន្តម្ពំ សិទ្ធិនកំ
សុប្បតិក្ខំ រមណីយំ សមត្ថា កោចរក្ខាមំ ។ តស្ស
មយ្ហំ ការាដាជំ ឯតទេវលោកេ រមណីយោ វត ភូមិភាគោ
ចាសានិកា ច វេសស្មោ ននិ ច សន្តម្ពំ សិទ្ធិ-
នកា សុប្បតិក្ខា រមណីយា សមត្ថា ច កោចរក្ខាមោ
អសំ វតីនំ កុលបុត្តស្ស បដានត្ថិកស្ស បដាបា-
យាតិ ។ យោ វោ អហំ ការាដាជំ តត្ថេវ ធិសីនិ
អលេដ្ឋិ បដាបាយាតិ ។

សុត្តន្តបិដក ខុទ្ទកនិកាយ ខុទ្ធិមគ្គសង្ខេប

ប្រព្រឹត្តទៅបាន ត្រឹមតែទៅកើតក្នុងទេវសញ្ញាបាសញ្ញាយតន្តបន្តិយាតិ
ឯន ។ ម្ចាស់ការាដាជំ គឺជាគតិឯមិទ្ធិមន្តវិជ្ជាធម៌នោះ ឲ្យយ
ណាយចាកធម៌នោះ ហើយត្រឡប់ទៅវិញទៅ ។

[១៨៨] ម្ចាស់ការាដាជំ គឺជាគតិស្វិនកុសល ស្វិនក
ម្ចាស់ស្វិនក ពុទ្ធសាសនាដ៏ទៃក្រៃលែងជាងគ្នា ក្រាបទៅកាន់ចារិក
ក្នុងដៃឧបាសនាដ៏ល្អ ក៏បានដល់សេចក្តីឆ្ងល់ច្រើន ។
ក្នុងទីនោះ គឺជាគតិឯមិទ្ធិមន្តវិជ្ជាធម៌ (ចំណែកដទៃ) ជាទីគួរ
ត្រេកអរផង ម្ចាស់ប្រាជ្ញាឯមិទ្ធិមន្តវិជ្ជាធម៌ ម្ចាស់កំពុង
ហូរទៅ មានទឹកក្រដាក់ មានកំពង់ដីល្អ ជាទីគួរត្រេកអរផង ម្ចាស់
ជាទីគួររាំរៀនផង ។ ម្ចាស់ការាដាជំ គឺជាគតិឯមិទ្ធិមន្តវិជ្ជាធម៌
យ៉ាងនេះថា ឧប្បិ ភូមិភាគនេះជាទីគួរត្រេកអរផង ផងប្រាជ្ញាឯមិទ្ធិមន្តវិជ្ជាធម៌
សេចក្តីប្រាជ្ញាឯមិទ្ធិមន្តវិជ្ជាធម៌ មានទឹកក្រដាក់ មានកំពង់ដីល្អ
ជាទីគួរត្រេកអរផង ស្រុកជាទីគួររាំរៀនផង ទីនេះជាទីគួរតាំងសេចក្តី
ព្យាយាម បេសកុលបុត្តស្សត្រូវការដោយសេចក្តីព្យាយាម ។ ម្ចាស់
ការាដាជំ គឺជាគតិឯមិទ្ធិមន្តវិជ្ជាធម៌ដោយគិតថា ទីនេះជាទីគួរដល់
សេចក្តីព្យាយាម ។

[១៨៨] អប្សរ ធំ ការងារ គឺស្រា ឧបមា

បដិកសុ អនុច្ឆរិយា ចុក្ខេ អស្សុតចុក្ខា ។ សេយ្យ-
 ជាបិ ការងារ អល្លំ កង្ខំ សស្សេហំ ឧទក
 ធិក្ខុត្តំ អដ បុរសោ អាគន្ធយ្យ ឧត្តរាណី អា-
 នាយ អត្ថិ អភិធិត្ថេស្សន្តិ តេជោ ចាតុករិស្សន្តិ-
 តិ(១) តំ កិ មញ្ញសិ ការងារ អបិ ឧ សោ បុរសោ
 អម្ពំ អល្លំ កង្ខំ សស្សេហំ ឧទក ធិក្ខុត្តំ ឧត្តរា-
 ណី អាទាយ អភិមត្តនោ អត្ថិ អភិធិត្ថេយ្យ តេជោ
 ចាតុករិយ្យតិ ។ នោ ហិធិ ភោ ភោតម តំ កិស្ស
 ហេតុ អនុត្ថិ ភោ ភោតម អល្លំ កង្ខំ សស្សេហំ តត្ថ
 បទ ឧទក ធិក្ខុត្តំ យាវនេ ច បទ សោ បុរសោ
 កិលមជស្ស វិយាតស្ស ភាគី អស្សតិ ។

១ ឃ. រោងចាតុ កិស្សមិធិតិ វិស្សតិ ។

[១៨៩] ម្ចាស់ការងារ សេចក្តីឧបមា យ៉ាង មិនជាទីអស្ចារ្យ

ប្តីគ្មាន ដែលគេជាតិមិនធ្លាប់បានស្តាប់ក្នុងកាលមុន ក៏ប្រាកដឡើង
 ថាគេជាគត ។ ម្ចាស់ការងារ ដូចកំណត់ឈើស្រស់មានជ័រ ដែល
 ក្រាំទឹក មានបុរសកាន់យកខ្លួនឈើធូលីភ្លើងភ្លើងឈើដើមក ដោយ
 គិតថា កាតាអញ្ញនិងធ្វើភ្លើងឡើង គិតធ្វើភ្លើងឡើងនេះឡើង
 ម្ចាស់ការងារ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសនោះ អាចកាន់
 យកខ្លួនធូលីភ្លើងឈើ មកក្នុងគ្នាគិតកំណត់ឈើស្រស់ នៅមានជ័រ
 ដែលក្រាំទឹក គេធ្វើភ្លើងឡើងភ្លើង ធ្វើភ្លើងឡើងនេះឡើងបានដែរ ។
 បត់គ្រូព្រះនាគមជ័រមើល ហេតុនេះមិនធ្លាប់មានទេ ដំណើរនោះព្រោះ
 ហេតុអ្វី បត់គ្រូព្រះនាគមជ័រមើល ព្រោះថា កំណត់ឈើឯណោះ នៅ
 ស្រស់មានជ័រ មួយទៀត កំណត់ឈើនោះក្រាំទឹកផង ឯបុរសនោះ
 ឯង គ្រាន់តែមានចំណែកនៃសេចក្តីលំបាកកាយលំបាកចិត្តប៉ុណ្ណោះ ។

ឯវមេវ វេន ការាទ្វាជ យេ ហិ កេចិ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា កាយេន ទេវ កាយេហិ
 អវុបកត្វា វិហរន្តិ យោ ទ ទេសិ កាមេសុ
 កាមច្ចត្តោ កាមស្មេហោ កាមមុត្តា កាមបិបាសា
 កាមបរិឡាហោ សោ ទ អជ្ឈត្តិ ទ សុច្ឆហំនោ
 ហោតិ ទ សុច្ឆជ័យ្យស្សត្វោ ឱបក្កមីតា ទេចិ
 ភេ កោត្តោ សមណាព្រាហ្មណា ទុក្ខា តិច្ឆា
 កុដុកា វេទនា វេទិយន្តិ អកត្វា វ ភេ ញាណាយ
 ទស្សនាយ អទុត្តរាយ សម្ពោជាយ នោ ទេចិ
 ភេ កោត្តោ សមណាព្រាហ្មណា ឱបក្កមីតា ទុក្ខា
 តិច្ឆា កុដុកា វេទនា វេទិយន្តិ អកត្វា វ ភេ
 ញាណាយ ទស្សនាយ អទុត្តរាយ សម្ពោជាយ
 អយំ វេន មិ ការាទ្វាជ បឋមា ឧបមា បដិភាសិ
 អនុច្ឆរិយា បុព្វេ អស្សតបុត្វា ។

មាលការាទ្វាជ សេចក្តីនេះមានៗបមេយ្យដូចសមណៈឬព្រាហ្មណ៍ណា
 មួយ មិនស្ងប់ស្ងាត់ចាកកាមចាំទ្បាយដោយកាយផង សេចក្តីព្រាហ្ម
 ក្នុងកាម សេចក្តីស្មហាក្នុងកាម សេចក្តីជ្រុលជ្រប់ក្នុងកាម សេចក្តី
 ស្រែកឃ្លានក្នុងកាម សេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាមចាំទ្បាយណា របស់
 សមណព្រាហ្មណ៍ចាំនោះ សេចក្តីព្រាហ្មក្នុងកាមជាដើមនោះ មិន
 បានសាបសូន្យដោយនិយម មិនបានស្ងប់ស្ងាត់ដោយនិយម ក្នុងចិត្ត
 ផង បើទុកជាសមណព្រាហ្មណ៍ ជំរើចចាំនោះ ទទួលវេទនា
 ជាទុក្ខ ក្បៀវក្បា ក្តៅក្រហាយ ដែលកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាម
 សមណព្រាហ្មណ៍ចាំនោះ ក៏មិនគួរ ដើម្បីជីវិត ដើម្បីឃើញ
 ដើម្បីត្រាស់ជីវិត ដ៏ប្រសើរឡើយ បើទុកជា សមណព្រាហ្មណ៍ជំរើ
 ចំរើចចាំនោះ មិនបានទទួលនូវវេទនាជាទុក្ខ ក្បៀវក្បា ក្តៅក្រ-
 ហាយ ដែលកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាមទេ សមណព្រាហ្មណ៍ចាំនោះ
 ក៏នៅក៏មិនគួរ ដើម្បីជីវិត ដើម្បីឃើញ ដើម្បីត្រាស់ជីវិតដ៏ប្រសើរ
 ទេ ។ មាលការាទ្វាជៈ នេះសេចក្តីទុបមាទី ១ មិនជាទិស្សារ្យប្រដាន
 ដែលគេចាកមិនច្បាប់បានស្តាប់មកក្នុងកាលមុន ក៏ព្រាក៏ដទៃផង
 គេចាក ។

(១៨៩) អបរាមី ទោ មំ ការទ្វាដ ធុតិយា

ឧបមា បដិកាសិ អនុច្ឆិយា ចុក្ខេ អស្សុតបុត្តា ។
 សេយ្យធាមំ ការទ្វាដ អលំ កដ្ឋំ សស្មេហំ អាត្មា
 ឧទកា ជលេ ធិក្ខុត្តំ អថ បុរិសោ អាត្មេយ្យ
 ឧត្តរាណំ អាធាយ អត្ថិ អភិធិត្ថេស្សនិ តេជោ
 ចាតុកាវស្សនិ តំ តំ មញ្ញសំ ការទ្វាដ អថ
 ទុ សោ បុរិសោ អមុំ អលំ កដ្ឋំ សស្មេហំ អាត្មា
 ឧទកា ជលេ ធិក្ខុត្តំ ឧត្តរាណំ អាធាយ
 អភិមត្តោ អត្ថិ អភិធិត្ថេស្សនិ តេជោ ចាតុកាវ
 បយ្យតិ ។ យោ មិនំ ភោ ភោតម តំ តំស្ស ហេតុ
 អនុញ្ញំ ភោ ភោតម អលំ កដ្ឋំ សស្មេហំ កំញាចិ
 អាត្មា ឧទកា ជលេ ធិក្ខុត្តំ យាវាទេ ច បទ សោ
 បុរិសោ កំលមជស្ស វិឃាតស្ស ភាគី អស្សុតិ ។

(១៩០) ធម្មការទ្វាដៈ សេចក្តីទបមាទី ២ ដទៃទៀត មិនដាច់

អស្សុតបុត្តា ដែលដាក់មិនចាប់បានស្តាប់មកក្នុងកាលមុន ក៏
 ប្រាកដឡើងដល់ដាច់ ។ ធម្មការទ្វាដៈ ដូចកំណត់ឈើស្រស់
 មានដើរ នៅលើគោកឆ្ងាយអំពីទឹក មានបុរសកាន់យកឈើតំនូតភ្លើង
 ភ្លើងលើដើមក ដោយគិតថា កាតាអញ្ញនឹងធ្វើភ្លើងឱ្យកើតឡើង នឹង
 ធ្វើភ្លើងឱ្យឆេះឡើង ធម្មការទ្វាដៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច
 បុរសនោះកាន់យកតំនូតភ្លើងភ្លើង មកភ្លេងភ្លើងកំណត់ឈើ
 ស្រស់ឯណោះ ដែលមានដើរ នៅលើគោកឆ្ងាយអំពីទឹក ក៏ធ្វើភ្លើងឱ្យ
 កើតឡើង ធ្វើភ្លើងឱ្យឆេះឡើងបានឬទេ ។ បពិត្រព្រះគោតមដ៏
 ចម្រើន ហេតុនេះមិនចាប់បានទេ សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះ
 គោតមដ៏ចម្រើន ព្រោះថា កំណត់ឈើឯណោះ ជាឈើស្រស់
 នៅមានដើរ ទោះបីនៅលើគោកឆ្ងាយអំពីទឹកក៏ដោយ ឯបុរសនោះ
 ប្រាន់តែមានចំណែកនៃសេចក្តីលំបាកកាយ លំបាកចិត្តប៉ុណ្ណោះឯង ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុត្តន្តបិដក

ឯវមេវ ទោ ការាដ្ឋាន យេ ហិ កេចិ សមណា
 វា ព្រាហ្មណា វា កាយេន ទេវ កាមេយិ
 វុបកត្ថា វិហរន្តិ យោ ច ទេសិ កាមេសុ
 កាមច្ចត្ថោ កាមស្នេហោ កាមមុត្តោ កាមបិបាសា
 កាមបរិឡាហោ សោ ច អជ្ឈត្តិ ន សុច្ឆយីតោ
 ហោតិ ន សុច្ឆយិយស្សត្ថោ ឱបក្កមិកា ចេចិ
 តេ ភោត្តោ សមណាព្រាហ្មណា ទុក្ខា ភិច្ឆា កដុកា
 វេទនា វេទិយន្តិ អកញ្ច វ តេ ញាណាយ នស្សនាយ
 អនុត្តរាយ សម្ពោទាយ ហេ ចេចិ តេ ភោត្តោ
 សមណាព្រាហ្មណា ឱបក្កមិកា ទុក្ខា ភិច្ឆា
 កដុកា វេទនា វេទិយន្តិ អកញ្ច វ តេ ញាណាយ
 នស្សនាយ អនុត្តរាយ សម្ពោទាយ ។ អយំ ទោ
 មំ ការាដ្ឋាន ទុតិយា ឧបមា ចជីភាសិ អនុច្ឆរិយា
 ចុទ្ធេ អស្សតបុត្វា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ សុត្តន្តបិដក

មាណវគ្គោ៖ សេចក្តីនេះមានៗបរិយាយថា សមណៈបុត្រាហ្មណ៍
 ឯណាខ្លះមួយ ស្ងប់ស្ងាត់នាពេលពេលខ្លះមួយ ដោយកាយពិសមនៈហើយ
 វិនិសេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាយ សេចក្តីស្នេហាក្នុងកាយ សេចក្តីជ្រុលជ្រប់
 ក្នុងកាយ សេចក្តីសេកស្វាទក្នុងកាយ សេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាយ
 ពាំងឡាយណា របស់សមណព្រាហ្មណ៍ពាំងនោះ សេចក្តីប្រាថ្នា
 ក្នុងកាយជាដើមនោះ មិនបានសាច់ស្រឡាស្រវះ មិនបានស្ងប់រង្សាប
 ស្រវះក្នុងចិត្តនាឡើយ បើទុកជាសមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ចំរើនពាំងនោះ
 សោយន្តវេទនា ជាទុក្ខ ភ្លឺវិក្កា ក្តៅក្រហាយ ដែលកើតឥតសេចក្តី
 ព្យាយាម សមណព្រាហ្មណ៍ពាំងនោះ គឺមិនគួរ ដើម្បីដឹង ដើម្បី
 ឃើញ ដើម្បីត្រាស់ដឹងដ៏ប្រសើរឡើយ បើទុកជាសមណព្រាហ្មណ៍
 ពាំងនោះ មិនបានទទួលនូវវេទនា ជាទុក្ខ ភ្លឺវិក្កា ក្តៅក្រហាយ
 ដែលកើតឥតសេចក្តីព្យាយាមទេ សមណព្រាហ្មណ៍ពាំងនោះ គឺគង់
 វត្ថុមិនគួរ ដើម្បីដឹង ដើម្បីឃើញ ដើម្បីត្រាស់ដឹងដ៏ប្រសើរតំទេ ។
 មាណវគ្គោ៖ នេះជាសេចក្តីទប់ទាទប់ មិនជាទីអស្ចារ្យប៉ុន្មាន ដែល
 គឺជាគន្លងរង្សាបរង្សាបមកក្នុងកាលមុន ក៏ប្រាកដឡើងដល់ឥឡូវនេះ ។

[១៦០] អបរាជី ទោ មី ការទ្វាជ កតំយា
 ឧបមា បដិកាសិ អនុច្ឆរិយា បុរោ អស្សុតបុញ្ញា ។
 សេយ្យជាបំ ការទ្វាជ សុត្តំ កង្ខំ កោឡាបំ
 អាតា ឧទកា ជលេ ធិក្ខុត្តំ អដ បុរិសោ អា-
 កច្ឆេយ្យ ឧត្តរាណី អាធាយ អត្ថិ អភិធិព្វត្ថេស្វាមិ
 តេជោ ហតុកាស្សមីតិ តំ តំ មញ្ញាសិ ការទ្វាជ
 អបិ ទុ សោ បុរិសោ អមុំ សុត្តំ កង្ខំ កោឡាបំ
 អាតា ឧទកា ជលេ ធិក្ខុត្តំ ឧត្តរាណី អាធាយ
 អភិមត្តេន្តោ អត្ថិ អភិធិព្វត្ថេយ្យ តេជោ ហតុកា-
 វេយ្យាតិ ។ ឯវី ភោ ភោតម តំ តំស្ស ហេតុ
 អនុញ្ញិ ភោ ភោតម សុត្តំ កង្ខំ កោឡាបំ ភព្វ
 បទ អាតា ឧទកា ជលេ ធិក្ខុត្តំ ។ ឯវីមេវ
 ទោ ការទ្វាជ យេ ហិ កោចិ សមណា វា ប្រាហ្ម-
 ណា វា កាយេន ចេវ កាមេហិ វុបកដ្ឋា វិហារន្តំ

[១៦០] ម្ចាស់ការទ្វាជៈ សេចក្តីទុច្ចរិត ដទៃទៀត មិនជាទី
 អស្ថាប្បជ្ជាន ដែលគេជាគតិមិនប្រាប់បានស្តាប់មកក្នុងកាលមុន ក៏ប្រាកដ
 ឡើងដល់គេជាគតិ ។ ម្ចាស់ការទ្វាជៈ ដូចកំណត់ឈើស្អាតអស់សម្បត្តិ
 នៅលើគោក ឆ្ងាយអំពីទឹក មានបុរសកាន់យកឈើពុំទុកភ្លើងទាំងឈើ
 ដើមក ដោយគិតថា អាត្មាអញខឹងធ្វើភ្លើងឱ្យកើតឡើង ធ្វើភ្លើងឱ្យ
 រេះឡើង ម្ចាស់ការទ្វាជៈ អ្នកសំគាល់សេចក្តីនោះដូចម្តេច បុរសនោះ
 កាចកាន់យកពុំទុកភ្លើងទាំងឈើ មកពួកគ្នា ខឹងកំណត់ឈើស្អាតឯណោះ
 ដែលជាឈើអស់សម្បត្តិ នៅលើគោកឆ្ងាយអំពីទឹក តើធ្វើភ្លើងឱ្យកើត
 ឡើង ធ្វើភ្លើងឱ្យរេះឡើងបានដែរឬ ។ ព្រះករុណា ព្រះគោតមដ៏ចម្រើន
 សេចក្តីនោះព្រោះហេតុអ្វី បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ព្រោះកំណត់ឈើ
 ឯណោះ ជាឈើស្អាតអស់សម្បត្តិ ទាំងឈើនោះក៏នៅលើគោក ឆ្ងាយ
 អំពីទឹកផង ។ ម្ចាស់ការទ្វាជៈ រឿងនេះមានទុច្ចរិតដូចជាសមណៈប្តូរ
 ប្រាហ្មណ៍ណាមួយ ស្តាប់ស្តាប់ចាកកាមទាំងឡាយ ដោយកាយផង

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមវគ្គស្ថាន

យោ ច នេសំ កាមេសុ កាមច្ឆន្ទោ កាមស្មេហោ
 កាមមុត្តា កាមចំបាសា កាមបរិឡាហោ សោ
 ច អដ្ឋង្គំ សុប្បហំចោ ហោតិ សុប្បដិប្បស្សន្តោ
 ទិបក្កមិកា ចេបំ តេ ភោត្តោ សមណព្រាហ្មណ
 ទុក្ខា ភិច្ឆា កុដ្ឋកា វេទនា វេទិយន្តំ កត្វា វ តេ
 ញាណយ នស្សនាយ អនុត្តរាយ សន្តោទាយ
 ចោ ចេបំ តេ ភោត្តោ សមណព្រាហ្មណ ទិបក្ក-
 មិកា ទុក្ខា ភិច្ឆា កុដ្ឋកា វេទនា វេទិយន្តំ
 កត្វា វ តេ ញាណយ នស្សនាយ អនុត្តរាយ
 សន្តោទាយ ។ អយំ ទោ មំ ការាជានំ ភគិយា
 ឧបមា ចដិកាសំ អនច្ឆរិយា បុព្វេ អស្សុតបុព្វា ។
 ឥមា ទោ មំ ការាជានំ ភិស្សោ ឧបមា ចដិកិសុ
 អនច្ឆរិយា បុព្វេ អស្សុតបុព្វា ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមវគ្គស្ថាន

សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាម សេចក្តីស្នេហាក្នុងកាម សេចក្តីជ្រុលជ្រប់ក្នុងកាម
 សេចក្តីស្រឡាត់ក្នុងកាម សេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាម ក្នុងកាមទាំង
 ឡាយណា របស់សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ សេចក្តីប្រាថ្នាក្នុងកាមជា
 ដើមនោះ ក៏សាច់សូន្យស្រឡះ ស្ងប់រម្ងាប់ស្រឡះក្នុងចិត្តផង បើទុកជា
 សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ធំរើសទាំងនោះ ទទួលខ្លួនវេទនាជាទុក្ខ ភ្លៀវញ្ច ភ្លៀវ
 ក្រហាយ ដែលកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាម សមណព្រាហ្មណ៍ទាំងនោះ
 ក៏គួរដើម្បីដឹង ដើម្បីឃើញ ដើម្បីត្រាស់ដឹងដ៏ប្រសើរពិត ឬបើទុកជា
 សមណព្រាហ្មណ៍ដ៏ធំរើសទាំងនោះ មិនទទួលខ្លួនវេទនាជាទុក្ខ ភ្លៀវញ្ច
 ភ្លៀវក្រហាយ ដែលកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាមទេ សមណព្រាហ្មណ៍
 ទាំងនោះ ក៏គង់តែគួរ ដើម្បីដឹង ដើម្បីឃើញ ដើម្បីត្រាស់ដឹងដ៏
 ប្រសើរពិត យ៉ាងនោះឯង ។ ម្ចាស់ការព្រាហ្មណ៍ នេះជាសេចក្តី
 ឧបមាទី ឬមិនជាទីអស្ចារ្យប៉ុន្មាន ដែលគេថាគេមិនទាន់ប៉ាន់ស្មានស្តាប់មកក្នុង
 កាលមុន ក៏ប្រាកដឡើងដល់រកជាគត ។ ម្ចាស់ការព្រាហ្មណ៍ ឧបមា
 ទាំង ៣ នេះឯង មិនជាទីអស្ចារ្យប៉ុន្មាន ដែលគេថាគេមិនទាន់ប៉ាន់ស្មាន
 មកក្នុងកាលមុន ក៏ប្រាកដឡើងដល់រកជាគត ។

(១៦១) ឥស្ស មយ្ហំ ការទ្វាជ ឯតនេហសិ
 យទ្ធាហំ នន្តរិ នន្តរាទាយ ជិត្តយ កាលុំ អា-
 ហទ្ធ ទេសា ចិត្តំ អភិច្ចត្តោយ្យំ អភិច្ចប្បិឡេយ្យំ
 អភិសន្តាមេយ្យន្តិ ។ សោ ទោ អហំ ការទ្វាជ
 នន្តរិ នន្តរាទាយ ជិត្តយ កាលុំ អាហទ្ធ ទេស-
 សា ចិត្តំ អភិច្ចត្តោមិ អភិច្ចប្បិឡេមិ អភិសន្តា-
 មេមិ ។ ឥស្ស មយ្ហំ ការទ្វាជ នន្តរិ នន្តរាទាយ
 ជិត្តយ កាលុំ អាហទ្ធ ទេសា ចិត្តំ អភិច្ចត្តោ-
 តោ អភិច្ចប្បិឡេយតោ អភិសន្តាបយតោ កាឡេហិ
 សេនា មុទ្ធន្តិ ។ សេយ្យថាមិ ការទ្វាជ ពលក
 បុរិសា ធុន្តលករំ បុរិសំ សីសេ វា កហោត្វា ទទ្ទេ
 វា កហោត្វា អភិច្ចត្តោយ្យ អភិច្ចប្បិឡេយ្យ អភិ-
 សន្តាមេយ្យ ឯវមេវ ទោ មេ ការទ្វាជ នន្តរិ នន្ត-
 រាទាយ ជិត្តយ កាលុំ អាហទ្ធ ទេសា ចិត្តំ
 អភិច្ចត្តោតោ អភិច្ចប្បិឡេយតោ អភិសន្តាបយតោ

[១៦១] ខ្មោលការទ្វាជៈ ឥហំឥតនេហសេស្តក្រិះវិះយ៉ាងនេះ

ថា បើដូច្នេះ គួរតែកាតាអញយកធម្មសន្តត៍ធម្ម យកអណ្តាតទល់
 ពិភាន សន្តត៍សន្តិ នាបក្សត ដុតកំដៅចិត្តដោយចិត្ត ។ ខ្មោលការទ្វាជៈ
 ឥហំឥតនេហសេស្តក្រិះវិះយ៉ាងនេះ យកអណ្តាតទល់ពិភាន សន្តត៍
 សន្តិ នាបក្សត ដុតកំដៅចិត្តដោយចិត្ត ។ ខ្មោលការទ្វាជៈ កាលបើឥត
 ឥត យកធម្មសន្តត៍ធម្ម យកអណ្តាតទល់ពិភាន សន្តត៍សន្តិ នាប
 ក្សត ដុតកំដៅចិត្តដោយចិត្តទៅហើយ ត្រូវសត្វចេញអំពីភ្នែក ។
 ខ្មោលការទ្វាជៈ ដូចបុរសមានចំពង់ ចាប់បុរសដែលខ្វែង ត្រង់
 ក្បាលក្តី ត្រង់ក្តី សន្តត៍សន្តិ នាបក្សត ដុតកំដៅ យ៉ាងណាមិញ
 ខ្មោលការទ្វាជៈ កាលបើឥតឥត យកធម្មសន្តត៍ធម្ម យកអណ្តាត
 ទល់ពិភាន សន្តត៍សន្តិ នាបក្សត ដុតកំដៅចិត្តដោយចិត្តទៅហើយ

(១៦៦) តស្ស មយ្ហំ ការង្វាជ ឯគន្ថោសិ
 ទ្វាបំ អប្បនគំ ឈានំ ឈាយេយ្យន្តំ ។ សោ
 អហំ ការង្វាជ មុទតោ ទ ចាសតោ ទ អស្សា
 ច្បស្សនេ ឧប្បន្តំ ។ តស្ស មយ្ហំ ការង្វាជ
 ទតោ ទ ចាសតោ ទ អស្សាសច្បស្សនេសុ
 ឧប្បន្តសុ កត្តាសោតេហំ វតានំ វិក្ខតានំ អនិ-
 ត្តា សន្តោ ហោតិ ។ សេយ្យចរិមំ ធម៌
 ម្នាតក្កវិយា ធម៌មាធិយ អនិមត្តា សន្តោ ហោតិ
 មេវ ទោ មេ ការង្វាជ មុទតោ ទ ចាសតោ
 អស្សាសច្បស្សនេសុ ឧប្បន្តសុ កត្តាសោ-
 តេហំ វតានំ វិក្ខតានំ អនិមត្តា សន្តោ ហោតិ ។

[illegible]

ក្រាហ្វិកស្កេល ឈរលើ ឧបករណ៍

អាទិ៍ ទេ បទ មេ ការងារ រឺយ៉ៃ ហេតុ អសល្លិច
ឧបដ្ឋាន សតិ អប្បម្ពដ្ឋា សារាង្គ ច បទ មេ
កាយោ ហេតុ អប្បជ័យស្សន្តោ គោរវ ទុក្ខប្បដា-
នេន បដាបាតិកុដ្ឋស្ស សតោ ។

(១៦៣) ភស្តុ មឃ្លី ការងារ ឯកសារ
យន្តបាហំ អប្បនក្ខយេវ ឈានំ ឈាយយន្តិ ។
សោ ទេ អហំ ការងារ មុទតោ ច បាសតោ
ច កណ្តាលោតតោ ច អស្សសប្បស្សនេស ឧប-
រុទ្ធិ ។ ភស្តុ មឃ្លី ការងារ មុទតោ ច បាសតោ
ច កណ្តាលោតតោ ច អស្សសប្បស្សនេស ឧ-
បរុទ្ធសុ អនិមត្តា វាតា មុទ្ធានំ ឧបាទន្តិ ។
សេយ្យថាមិ ការងារ តលវា កុរិសោ តិណ្ឌា
សិទ្ធតោ មុទ្ធានំ(១) អភិមន្តយ្យ ឯវមេ ទេ មេ
ការងារ មុទតោ ច បាសតោ ច កណ្តា-
លោតតោ ច អស្សសប្បស្សនេស ឧបរុទ្ធសុ
១ ឬ មុទ្ធានំ ។

ក្រាហ្វិកស្កេល ឈរលើ ឧបករណ៍

មាតិកាទាំងៈ សេចក្តីព្យាយាមរបស់គោត ភីនតែន មិនបានធ្វើ
ធម៌ សតិរបស់គោតក៏ក្នុងមិនបានក្នុង ឯកាយរបស់គោត
ដែលក្រៅសេចក្តីព្យាយាមស្របស្តីនេះហើយ ព្រោះសេចក្តីព្យាយាមដ៏លំ-
បាកនោះឯង ក៏ប្រកបដោយសេចក្តីក្រវល់ក្រវាយ មិនបានស្ងប់ស្ងាប ។

(១៦៣) មាតិកាទាំងៈ គោតនោះនោះសេចក្តីក្រវល់យ៉ាងនេះ
ថា បើដូច្នោះ គួរតែគិតក្នុងចំណោមអប្បនក្ខយន្ត ។ មាតិកាទាំងៈ
គោតនោះឯង ក៏បំប្លែងផ្លូវចិត្តចូល អំពីមាត់ដង អំពីច្រមុះដង
អំពីទ្រូងច្រវៀង ។ មាតិកាទាំងៈ កាលបើគោត បំប្លែងផ្លូវចិត្ត
ចេញចូល អំពីមាត់ ច្រមុះ ទ្រូងច្រវៀងហើយ រៀនខ្លាំងក្លាចាត់
ដោតអំពីបង្គោល ។ មាតិកាទាំងៈ ដូចសេចក្តីក្រវល់ ចាត់ដោត
អំពីបង្គោលដោយដែលស្រួចដ៏មុត យ៉ាងណាមិញ មាតិកាទាំងៈ កាល
បើគោតបំប្លែងផ្លូវចិត្តចេញចូលអំពីមាត់ ច្រមុះ ទ្រូងច្រវៀងហើយ

អធិបត្តា វាតា មុត្តរាជំ ឱហនន្តំ ។ អារន្តិ ទោ
 បទ មេ ការទ្វាជ វិរិយំ ហោតិ អសស្សីនំ ឧបដ្ឋតា
 សតិ អប្បមុត្តា សារាទ្ធោ ច បទ មេ កាយោ
 ហោតិ អប្បដិច្ចស្សន្ធោ កេរេវ នុកុច្ចតានេន
 បដាបាភិក្កុស្ស សតោ ។

[១៦៤] កស្ស មឃ្ហំ ការទ្វាជ ឯកនិហោសិ
 យទ្ធាហំ អប្បនកំយេវ ឈានំ ឈាយេយ្យន្តំ ។
 សោ ទោ អហំ ការទ្វាជ មុទតោ ច តាសតោ ច
 កណ្ណាសាតតោ ច អស្សាសច្ចស្សាស ឧច្ឆន្តិ ។
 កស្ស មឃ្ហំ ការទ្វាជ មុទតោ ច តាសតោ
 ច កណ្ណាសាតតោ ច អស្សាសច្ចស្សាសសុ
 ឧច្ឆន្តេសុ អធិបត្តា សីលេ សីសវេនេនា
 ហោន្តិ ។ សេយ្យជាថិ ការទ្វាជ ពលវា ចុរិសោ
 នធម្មេន វត្តក្កាទ្ធន សីលេ សីសវេននំ នធម្មេ

ឡូល្យាភិច្ចាតំ យោនីនោ យោនីនោ ។ ប្រាសាទ្វាជៈ
 សេចក្តីព្យាយាម របស់គេជាគតិវិនិច្ឆ័យ មិនបានឆ្ងាយទេ សតិរបស់
 គេជាគតិកល្យាណ មិនបានឆ្ងាយទេ ឯកាយរបស់គេជាគតិវិនិច្ឆ័យ សេចក្តី
 ព្យាយាមស្របស្តីតែហើយ ព្រោះសេចក្តីព្យាយាមដ៏លំបាកនោះឯង ក៏
 ប្រកបដោយសេចក្តីស្រាលស្រាយ មិនបានស្ងប់ស្ងាម ។

[១៦៥] ប្រាសាទ្វាជៈ គេជាគតិវិនិច្ឆ័យសេចក្តីស្រាលស្រាយនេះថា
 បើដូច្នោះ គួរតែអានកថាបិដកនូវអប្បនកំយេវនោះទៀត ។ ប្រាសាទ្វាជៈ
 គេជាគតិវិនិច្ឆ័យសេចក្តីស្រាលស្រាយនេះ គឺជាគតិវិនិច្ឆ័យ គឺជា
 ច្របូបផង គឺជាច្របូបផង ។ ប្រាសាទ្វាជៈ កាលបើគេជាគតិ ច្របូប
 ឡូល្យាភិច្ចាតំ យោនីនោ យោនីនោ ។ ប្រាសាទ្វាជៈ ដូច
 បុរសមានកំទ្រាំងយកកំណាត់ច្រកដ៏ម៉ាមកកំទ្រាំង យ៉ាងណាមិញ

ប្រាសាទខ្ពស់ សាវត្ថុ អប្បធម្មន្ទ្រ

ឋានេវ ចោ មេ ការាដ មុទតោ ច ធាសតោ
 ច កណ្តាលោតតោ ច អស្សសប្បស្សសេសុ
 ឧបរុទ្ធសុ អនិមត្តា សីសេ សីសវេននា ហោតិ ។
 អារត្ថិ ចោ បទ មេ ការាដ វិយី ហោតិ
 អសស្មិច្ចំ ឧបដ្ឋិតា សតិ អប្បមុដ្ឋា សារត្ថោ ច
 បទ មេ កាណោ ហោតិ អប្បដិប្បស្សត្ថោ តេនេវ
 ទុក្ខាប្បដានេន បដាចាភិក្ខុទ្ធស្ស សតោ ។

[១៦៥] ភស្ស មម្ហិ ការាដ ឯគនហោសិ
 យទ្ធាហំ អប្បចក្កិយេវ ឈានំ ឈាយេយ្យន្តិ ។
 សោ ចោ អហំ ការាដ មុទតោ ច
 ធាសតោ ច កណ្តាលោតតោ ច អស្សសប្បស្សសេ
 ឧបរុទ្ធិ ។ ភស្ស មម្ហិ ការាដ មុទតោ
 ច ធាសតោ ប កណ្តាលោតតោ ច អស្ស-
 សប្បស្សសេសុ ឧបរុទ្ធសុ អនិមត្តា វាតា

ប្រាសាទខ្ពស់ សាវត្ថុ អំពីអប្បធម្មន្ទ្រ

ម្ចាស់ការាដៈ កាលបើគង្គា បិទខ្យល់ដង្ហើមចេញចូល អំពីមាត់
 អំពីច្រមុះ នឹងឆ្លៀតចៀកហើយ ក៏កើតមានទុក្ខវេទនា ក្នុងក្បាលក្រ
 លែង យ៉ាងនោះឯង ។ ម្ចាស់ការាដៈ សេចក្តីព្យាយាមរបស់គង្គា
 ក៏កើតឈាស់ មិនបានធូរឈឺ ។ សក្តិរបស់គង្គា កំលំខ្លាប
 មិនបានរួច ឯកាយរបស់គង្គាដែលត្រូវសេចក្តីព្យាយាមប្រសស្តី
 ហើយ ព្រោះសេចក្តីព្យាយាមដល់បាននោះឯង ក៏ប្រកបដោយសេចក្តី
 ត្រវល់ក្រវាយ មិនបានស្ងប់ទាល់ ។

[១៦៦] ម្ចាស់ការាដៈ គង្គាគង្គានោះមានសេចក្តីត្រង់យ៉ាងនេះថា
 បើដូច្នេះ គួរតែគាត់អញ្ជូនចេញចូលរូបនកជ្យានតទៅទៀត ។ ម្ចាស់
 ការាដៈ គង្គាគង្គាបិទខ្យល់ដង្ហើមចេញចូល អំពីមាត់ផង អំពីច្រមុះ
 ផង អំពីឆ្លៀតចៀកផង ។ ម្ចាស់ការាដៈ កាលបើគង្គាបិទខ្យល់
 ដង្ហើមចេញចូល អំពីមាត់ អំពីច្រមុះ នឹងឆ្លៀតចៀកហើយ ខ្យល់ភ្នំ

កុច្ឆិ បរិកណ្ណន្តិ ។ សេយ្យថាបិ ភារាជានំ ធិកោ
 កោយាភកោ វា កោយាភកោ ធិកោ វា ធិកោ
 កោវិកណ្ណន្តនំ កុច្ឆិ បរិកណ្ណន្តយ្យ ឯវា ទោ
 មេ ភារាជានំ មុខតោ ច ធាសតោ ច កណ្ណ-
 សោភតោ ច អស្សាសប្បស្សាសេសុ ឧបទុន្តសុ
 អនិមន្តា វា កុច្ឆិ បរិកណ្ណន្តិ ។ ភារាជំ ទោ មន
 មេ ភារាជានំ វិយំ ហោតិ អសល្លិមំ ឧបជ្ជិតា សតិ
 អប្បមុត្តា សារាជោ ច មន មេ កាយោ ហោតិ
 អប្បជ្ជិយស្សត្រោ តោនំ ទុក្ខប្បធានេន មជាបាភិ-
 ក្កន្តស្ស សតោ ។

[១៦៦] កស្ស មឃ្លំ ភារាជានំ ឯវា ហោសិ
 យទ្ធាបា អប្បនកាយេវ ឈានំ ឈាយេយ្យន្តិ ។
 សោ ទោ អហំ ភារាជានំ មុខតោ ច ធាសតោ ច
 កណ្ណសោភតោ ច អស្សាសប្បស្សាសេ ឧបទុន្តិ ។
 កស្ស មឃ្លំ ភារាជានំ មុខតោ ច ធាសតោ ច
 កណ្ណសោភតោ ច អស្សាសប្បស្សាសេសុ ឧបទុន្តសុ

កិរិយាភារាជានំ ។ មាសភារាជានំ មុខតោយាភកៈ (អ្នកសម្រាប់គោ) ក្តី
 កូសិស្សរបស់គោយាភកៈក្តី ដែលឈ្មោះក្តីក្រៅពីនេះដោយកំបិត
 សម្រាប់គោយាភកៈ យ៉ាងណាមិញ មាសភារាជានំ កាលបើគេឯក
 បិទរូបវន្តិមចេញចូល អំពីមាត់ អំពីច្រមុះ ទីនៃច្រកចៀកហើយ
 រូបវន្តិកិរិយាភារាជានំយ៉ាងនោះឯង ។ មាសភារាជានំ សេចក្តីព្យាយាម
 របស់គេឯកគឺក្នុងកាយ មិនបានឆ្លុះថយទេ សតិរបស់គេឯកគឺក្នុង
 កាយមិនបានរក្សា ឯកាយរបស់គេឯក ដែលក្រៅសេចក្តីព្យាយាមគ្រប
 សន្តតិហើយ ព្រោះសេចក្តីព្យាយាមដែលបាននោះឯង គឺប្រកបដោយ
 សេចក្តីស្រវឹងកាយ មិនបានស្ងប់រម្ងាប់ ។

[១៦៦] មាសភារាជានំ គេឯកគោយាភកៈមាសភារាជានំនេះ
 ថា បើដូច្នោះ គួរតែតាមអញ្ជើញនៃអប្បនកាយនោះទៅទៀត ។
 មាសភារាជានំ គេឯកគេឯង ក៏បិទរូបវន្តិមចេញចូល អំពីមាត់
 អំពីច្រមុះ អំពីច្រកចៀកឯង ។ មាសភារាជានំ កាលបើគេឯក
 បិទរូបវន្តិមចេញចូល អំពីមាត់ អំពីច្រមុះ ទីនៃច្រកចៀកហើយ

ប្រាជ្ញាបណ្ឌិត សុភាសិត អប្បនេត្តិ

អធិមត្តោ កាយស្មី ធារេហា ហោតិ ។ សេយ្យថាថិ
 ការត្វាជ ពលវន្តោ បុរិសា ទុក្ខលក្ខណំ បុរិសំ ធា-
 រាតាហាសុ គហេត្វា អន្តរកាយសុយា សន្តាបេយ្យិ^(៦)
 វិវាទេ ។ មេ ការត្វាជ មុខតោ ឆ ធាសតោ ឆ
 កណ្តាលោតតោ ឆ អស្សសម្បស្សសេសុ ទម្បន្ទស្ម
 អធិមត្តោ កាយស្មី ធារេហា ហោតិ ។ អារម្ម៍ ខេ
 បឆ មេ ការត្វាជ វិវាទេ ហោតិ អសស្មីធំ ឧបដ្ឋិតា
 សតិ អប្បម្ពដ្ឋា សារត្វា ឆ បឆ មេ កាយោ ហោតិ
 អប្បជិយ្យស្សត្វោ តេជេ ទុក្ខប្បធានេ បធាតាតិ
 កុដ្ឋស្ស សតោ ។ អបិស្ស មី ការត្វាជ ទេវតា ធិស្វា
 វិវាហាសុ កាលកតោ សមណោ កាតមោតិ ។

៦ ម. សន្តាបេយ្យ សម្បវាបេយ្យន្តំ និស្សតិ ។

ប្រាជ្ញាបណ្ឌិត សុភាសិត អប្បនេត្តិ

គំភិតមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាយដ៏ក្រៃលែង ។ ម្ចាស់ការត្វាជៈ
 ដូចបុរសមានកំឡុងចាប់បុរសដែលខ្សោយ ឮដំងើមដៃមួយម្ខាង ហើយ
 កំរើក្នុងរណ្តៅដ៏ពេញដោយទឹកភ្លៀង យ៉ាងណាមិញ ម្ចាស់ការត្វាជៈ
 កាលបើគង់ថាគត ចង់រៀនដំនើមចេញចូល អំពីមាត់ អំពីច្រមុះ នឹងឮ
 ត្រចៀកហើយ គំភិតមានសេចក្តីក្តៅក្រហាយក្នុងកាយដ៏ក្រៃលែង យ៉ាង
 នោះឯង ។ ម្ចាស់ការត្វាជៈ សេចក្តីព្យាយាមរបស់គង់ថាគត គង់តែង
 ណាស់ មិនបានឆ្ងាយទេ សត់របស់គង់ថាគត កំលំភ្ជាប់មិនបានភ្ជួប
 ឯកាយរបស់គង់ថាគត ដែលត្រូវសេចក្តីព្យាយាមគ្របសន្លឹកហើយ ព្រោះ
 សេចក្តីព្យាយាមដ៏លំបាកនោះឯង ក៏គ្របដោយសេចក្តីក្រៃលែងក្រលំយ
 មិនបានស្ងប់ស្ងាប ។ ម្ចាស់ការត្វាជៈ ពួកទេវតាបានឃើញគង់ថាគតហើយ
 ក៏ពាលយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម ធ្វើមហាកាលទៅហើយ ។

ឯកទ្វា ទេវតា ឯកាហំសុ ទំ កាលកាតោ
 សមណោ តោតមោ អបិច កាលំ ករោតីតិ ។

ឯកទ្វា ទេវតា ឯកាហំសុ ទំ កាលកាតោ សម-
 ណោ តោតមោ អបិច កាលំ ករោតិ អរហំ សមណោ
 តោតមោ វិហារោ ភូរំ សោ អរហតោ ឯកាហំ
 ហោតីតិ ។

[១៦៧] ភស្តុ មយ្ហំ ការាជ ឯកទេហាសិ
 យទ្ធពាហំ សត្វសោ អាហារុបទ្ធគាយ បដិច្ចដ្ឋយ្យ-
 ង្គំ ។ អដាទា មំ ការាជ តា ទេវតា ឧបសង្កម្ភា
 ឯកទេវតិ មា ទោ ភំ ហិរិស សត្វសោ អាហារុបទ្ធគ-
 ាយ បដិច្ចដ្ឋ សទេ ទោ ភំ ហិរិស សត្វសោ កា-
 ហារុបទ្ធគាយ បដិច្ចដ្ឋស្សសិ ភស្តុ ភេ មយ្ហំ
 ង្គំ ឧទំ លោមក្កុចេហំ អដ្ឋោហិរិស្សាម តាយ
 ភុរំ រោមេស្សសីតិ ។ ភស្តុ មយ្ហំ ការាជ

ឯទេវតាទ្វា កាលយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម មិនមែនធ្វើ
 មរណកាលហើយទេ ប៉ុន្តែដឹងនឹងធ្វើមរណកាលហើយ ។ ទេវតាទ្វា
 កាលយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម ធ្វើមរណកាលហើយក៏មិន
 មែន ដឹងនឹងធ្វើមរណកាលក៏មិនមែន ព្រះសមណគោតម ជាព្រះគោរព
 ទ្រង់គង់សម្រាន្តនៅទេវតិ ឯធម៌ជាគ្រឿងនៅរបស់ព្រះអរហន្ត មាន
 សភាពយ៉ាងនោះដែរ ។

[១៦៨] ម្ចាស់ការាជៈ គឺថាគោតម មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះថា
 បើដូច្នោះ គួរតែកត្តាអញប្រតិបត្តិដើម្បីផ្តាច់បំណាចារ ។ ម្ចាស់ការ-
 ាជៈ លំដាប់នោះ ទេវតាទាំងនោះទទួលមរណគោតមហើយកាលយ៉ាង
 យ៉ាងនេះថា បពិត្រព្រះអង្គអគ្គនិទិកុ ព្រះអង្គប្រតិបត្តិដើម្បីផ្តាច់បំណិ
 កាហារទាំងអស់ឡើយ បពិត្រព្រះអង្គអគ្គនិទិកុ បើព្រះអង្គនឹងប្រតិបត្តិ
 ដើម្បីផ្តាច់បំណិកាហារទាំងអស់ហើយ យើងទាំងឡាយ នឹងបញ្ចូលខ្លួន
 ទៅសម្លាប់ តាមរណ្តៅនៃរោមព្រះអង្គ ព្រះអង្គនឹងបាញ់នក្ខតភាព
 ឱ្យប្រព្រឹត្តទៅដោយសារទោសសាវតារ ។ ម្ចាស់ការាជៈ គឺថាគោតម

ឯកសារសិ អហំ ១៩ ទោ បន សត្វសា
 ជន្តកំ^(១) បដិជាឈ្មៃ ៩មា ៨ ១៦ មេ ១៩តា
 ង្គំ ឧដិ លោមក្សបេហំ អជ្ឈាហវេយ្យំ កាយ
 ធាហំ យាបេយ្យំ តំ មម អស្ស មុសាតិ ។ សោ
 ទោ អហំ ការទ្វាដ តា ១៩តា បន្ទាចិត្តាមិ
 អសន្តិ វតាមិ ។

(១២៨) តស្ស មយ្ហំ ការទ្វាដ ឯកសារសិ
 យន្តធាហំ ដោតំ ដោតំ អាហារំ អាហារេយ្យំ
 បសតំ បសតំ យនិ វា មុត្តយុសំ យនិ វា កុ-
 លត្តយុសំ យនិ វា កឡាយយុសំ យនិ វា ហាវ-
 ណុកយុសន្តិ ។ សោ ទោ អហំ ការទ្វាដ ដោតំ
 ដោតំ អាហារំ អាហារេសី បសតំ បសតំ យនិ
 វា មុត្តយុសំ យនិ វា កុលត្តយុសំ យនិ វា
 កឡាយយុសំ យនិ វា ហាវណុកយុសំ ។ តស្ស
 មយ្ហំ ការទ្វាដ ដោតំ ដោតំ អាហារំ អាហារេយ-
 នោ បសតំ បសតំ យនិ វា មុត្តយុសំ

១. អជ្ឈន្តំ វិស្សតំ ។

ធានសេចក្តីត្រូវយ៉ាងនេះថា បើភាគាញ ប្តេជ្ញាខ្លួនជាអ្នកអភ័
 ភាហារទាំងអស់ផង ពួកទេវតានេះឯង នាំប្រយោជន៍ជាសត្វ ភាម
 រណ្តៅនៃរោមភាគាញផង ឯភាគាញស្បៀងអត្តភាព ឱ្យប្រព្រឹត្ត
 ទៅដោយឧបាយនោះផង អំពើទាំងឡាយ ជាអំពើកុហករបស់
 ភាគាញ ។ ម្ចាស់ការទ្វាដៈ គឺជាគតានោះកំពាលហាមឃាត់ទៅភា
 ទាំងនោះថា កុំឡើយ ។

(១២៩) ម្ចាស់ការទ្វាដៈ គឺជាគតានោះមានសេចក្តីត្រូវយ៉ាងនេះថា
 បើដូច្នោះ នូវភាគាញបំភោគអាហារបន្តិច ។ មួយទូកដែរ ។ ទោះ
 គ្រាប់សណ្តែកបាយក្តី គ្រាប់ពកាយជ្រូនក្តី គ្រាប់សណ្តែកកង្កែបក្តី គ្រាប់
 សណ្តែកជ្រូនក្តី ។ ម្ចាស់ការទ្វាដៈ គឺជាគតានោះបំភោគអាហារបន្តិច ។
 មួយទូកដែរ ។ ទោះគ្រាប់សណ្តែកបាយក្តី គ្រាប់ពកាយជ្រូនក្តី គ្រាប់
 សណ្តែកកង្កែបក្តី គ្រាប់សណ្តែកជ្រូនក្តី ។ ម្ចាស់ការទ្វាដៈ កាលបើ
 គឺជាគតានោះបំភោគអាហារបន្តិច ។ មួយទូកដែរ ។ ទោះគ្រាប់សណ្តែកបាយ

យនិ វា កុល្យត្ថយសំ យនិ វា កុល្យត្ថយសំ
 យនិ វា ហរេស្កុក្កយសំ អនិមត្តកាសិមាមិ
 បត្តា កាហោ ហោតិ ។ សេយ្យជាមិ នាម អសីតិកា
 បញ្ចនិ វា កាត្ថបញ្ចនិ វា ឯវមេវស្ស មេ អន្តប្ប-
 ទុត្តនិ ភវន្តិ កាយេវប្បហារតាយ ។ សេយ្យជាមិ
 នាម ឧដ្ឋបនិ ឯវមេវស្ស មេ អនិសនិ ហោតិ
 កាយេវប្បហារតាយ ។ សេយ្យជាមិ នាម វដ្ឋនាវន្សី
 ឯវមេវស្ស មេ បិដ្ឋកណ្តកោ ឧណ្ណតាវណតោ
 ហោតិ កាយេវប្បហារតាយ ។ សេយ្យជាមិ
 នាម ឧដ្ឋសាលាយ កោតាលាសិយោ ឧលុត្តវលុត្តា
 ភវន្តិ ឯវមេវស្ស មេ ជាសុន្សយោ ឧលុត្តវលុត្តា
 ភវន្តិ កាយេវប្បហារតាយ ។ សេយ្យជាមិ
 នាម កម្ពីរា ឧទទាទេ ឧទកតាតា កម្ពីរាតា
 ឧត្តាយិកា និស្សន្តិ ឯវមេវស្ស មេ អកុត្តបេសុ
 អកុត្តតាតា កម្ពីរាតា ឧត្តាយិកា និស្សន្តិ
 កាយេវប្បហារតាយ ។ សេយ្យជាមិ នាម តិក្ក-
 កាលាតុ អាមក្ខិយោ វាតាតាបេន សំបុសិកោ ហោតិ

ឬគ្រាប់ពាក្យច្រើន ឬគ្រាប់សណ្តែកកង ឬគ្រាប់សណ្តែកច្រើន កាយ
 ក៏ដល់ខ្លួនការស្តង់ស្តង់គ្រឿង ។ ដូចល្អិតល្អន់គ្រឿង ឬល្អិតល្អន់ យ៉ាង
 ណាមិញ ព្រោះតែតាហារតិចនោះ អរិយៈក្នុងចំណោមសត្វជាតិ ក៏យ៉ាង
 នោះឯង ។ ស្វាមីដ៏សក្តុស្ត យ៉ាងណាមិញ ព្រោះតាហារតិចនោះ
 គ្រាន់តែសត្វជាតិ ក៏យ៉ាងនោះឯង ។ ល្អិតល្អន់គ្រឿងយ៉ាងណា
 មិញ ព្រោះតែតាហារតិចនោះ ដ្បិតខ្លួនរបស់ជាតិ ក៏ឡើងដើមរុក្ខ
 យ៉ាងនោះឯង ។ ចង្អុលសាលាដែលគ្រាន់តែមេតាម យ៉ាងណាមិញ
 ព្រោះតែតាហារតិចនោះ រៀបចំដ៏ដ៏របស់ជាតិ ក៏តែមេតាមយ៉ាង
 នោះឯង ។ ព្រះព្រាហ្មណ៍ក្នុងក្នុងដែលជ្រៅ ក៏ជ្រៅខ្លាំងចុះទៅ
 ប្រាកដយ៉ាងណាមិញ ព្រោះតែតាហារតិចនោះ ប្រសើរក្នុងក្នុង
 ក្នុងរបស់ជាតិ ក៏ជ្រៅខ្លាំងចុះទៅប្រាកដយ៉ាងនោះឯង ។ ផ្ទៃនោះឯង
 ក្រៅដែលគេកាត់កាលនៅ លុះមានខ្យល់ដ៏កំដៅព្រលឹមក្រហាយ

សម្មុល្លាតោ ឯវិស្វករស្រីស្រី សីស្រី សីស្រីសា ហោតិ
 សម្មុល្លាតោ តាយេវប្បហារកាយ ។ សោ ទោ
 អហំ ការាជ ឧទ្ទរិ បរិស្សាមិ បិដ្ឋកណ្តា-
 កំយេវ បរិក្កណ្ឌមិ បិដ្ឋកណ្តា បរិស្សាមិ
 ឧទ្ទរិយេវ បរិក្កណ្ឌមិ ហោស្រី ទេ ការាជ ឧ-
 ទ្ទរិ បិដ្ឋកណ្តា អស្មិ ហោតិ តាយេវប្បហារ-
 កាយ ។ សោ ទោ អហំ ការាជ វិដ្ឋិ វា
 មុត្តិ វា ករិស្សាមិ កត្តា អកុដ្ឋោ បបតាមី
 តាយេវប្បហារកាយ ។ សោ ទោ អហំ ការាជ
 វេមេវ កាយំ អស្សាសន្តោ ចាលំថា កត្តា
 អនុមន្តាមិ ។ កស្ស មយ្ហិ ការាជ ចាលំថា កត្តា
 អនុមន្តោ ចុតិម្ពលាមិ លោមាមិ កាយស្មា បបតត្ថិ
 តាយេវប្បហារកាយ ។ អមិស្ស មិ ការាជ មនុស្ស
 ទិស្វា ឯវិស្វករស្រីស្រី សមណោ តោតោតិ ។
 ឯវិស្វករ មនុស្ស ឯវិស្វករ ទិស្វា សមណោ
 តោតោតោ សាសោ សមណោ តោតោតោ ។

កិស្សស្រីស្រី យ៉ាងណាមិញ ស្រីស្រីស្រី របស់គេគេ លុះ
 អាហារគេចនោះគេស្រីស្រី កិស្សស្រីស្រីយ៉ាងនោះឯង ។ ម្ចាស់
 ការាជៈ គេគេគេគេ គេគេគេគេគេស្រីស្រីស្រី កិច្ចប្រក្រតិ
 ផ្ដើមឡើងវិញ គេគេ គេគេគេគេគេស្រីស្រី កិច្ចប្រក្រតិ
 ការាជៈវិញ ម្ចាស់ការាជៈ ស្រីស្រីស្រី ចាប់ផ្ដើមឡើង
 ព្រោះតែអាហារគេចនោះឯង ។ ម្ចាស់ការាជៈ គេគេគេគេ គេគេ
 គេគេគេគេគេគេគេ គេគេគេគេគេ កិច្ចប្រក្រតិ កិច្ចប្រក្រតិ
 ព្រោះតែអាហារគេចនោះឯង ។ ម្ចាស់ការាជៈ គេគេគេគេគេ
 នេះ ហើយបុរាណអង្គុល្លាមួយ ។ ម្ចាស់ការាជៈ កាល
 គេគេគេ បុរាណអង្គុល្លាមួយ ឯកោមាសស្រីស្រី កិច្ចប្រក្រតិ
 កាយ ព្រោះតែអាហារគេចនោះឯង ។ ម្ចាស់ការាជៈ មនុស្សចំណី
 ច្បាយច្បាយគេគេហើយកំពោលយ៉ាងនេះ ព្រះសមណោ តោតោ
 មានសម្បជ្ឈោ ។ តែមនុស្សចំណីយ៉ាងនេះ ព្រះសមណ-
 តោតោមិនមែនទេ ព្រះសមណោ តោតោមានសម្បជ្ឈោស្រីស្រី ។

ឯកៈចូ មនុស្សា ឯវាហិត្យ ២ កាត្យោ សមណោ
 កោតមោ ១២ សាមោ មន្ត្រិយ្យ សមណោ
 កោតមោតិ ១ យាស្ស មេ កាត្យោ បិតុត្រោ
 ឯវាហិត្យ បិតុត្រោ ឧបហិតោ ហោតិ
 កាត្យោប្បហិតោ ១

(၁၆၃) အပ္ပမတ္တိ နာမာရုံသံ ပါနဝဟောလိ
 ယေ ဇော ဇောဝိ အနိက္ခဒ္ဓန္တိံ နာမဟာ နံ ဗြာဟ္မ
 ယာ နံ ခုပ္ပန္တမိကာ ဂုဇ္ဇာ ခိပ္ပာ ဇာနုဇာ ဝေဒဏ
 ဝေဒိယိယံ ပါနာပာမိ ဝယိဇော ခိယျော ယေဝ
 ဇောဝိ အနိက္ခဒ္ဓန္တိံ နာမဟာ နံ ဗြာဟ္မယာ နံ
 ခုပ္ပန္တမိကာ ဂုဇ္ဇာ ခိပ္ပာ ဇာနုဇာ ဝေဒဏ ဝေဒိ
 ယိယံ ပါနာပာမိ ဝယိဇော ခိယျော ယေဝ ဇောဝိ
 ပါနာဟိ နာမဟာ နံ ဗြာဟ္မယာ နံ ခုပ္ပန္တမိကာ
 ဂုဇ္ဇာ ခိပ္ပာ ဇာနုဇာ ဝေဒဏ ဝေဒိယံ

មនុស្សខ្លះ ពោលយ៉ាងនេះថា ព្រះសមណគោតម មិនមែនជា មិនមែន
សម្បុរសណ្តែកធាយេន ព្រះសមណគោតម មានសម្បុរប្រវែងទៅក៏ ។
ម្នាលភាវូទ្បៈ ភាគពិត សម្បុរស្បែករបស់ពួកគេ សម្បុរស្បែកផង
តែគាប់អស់ទៅ ព្រោះតែមានការបារក្កិមនោះឯង ។

[១៦៥] ម៉ាល់ការព្រះ: គ្រូសិក្សា: មានសេចក្តីត្រិះរិះយ៉ាងនេះ

ថា សមណៈបូត្រាហ្មណ៍ណានិមួយ ក្នុងអតីតកាល បានឆ្លើយទៅថា
 ជាទុក្ខ ភ្លៀវភ្លា ក្តៅក្រហាយ ដែលកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាម កំណត់
 ត្រឹមនេះ មិនហួសអំពីនេះឡើយ សមណៈបូត្រាហ្មណ៍ ណានិមួយ
 ក្នុងអនាគតកាល នឹងឆ្លើយទៅថា ជាទុក្ខ ភ្លៀវភ្លា ក្តៅក្រហាយ
 ដែលកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាម កំណត់ត្រឹមនេះ មិនហួសអំពីនេះ
 ឡើយ សមណៈបូត្រាហ្មណ៍ ណានិមួយ ក្នុងកាលឥឡូវនេះ ឆ្លើយ
 ទៅថា ជាទុក្ខ ភ្លៀវភ្លា ក្តៅក្រហាយ ដែលកើតអំពីសេចក្តីព្យាយាម

ព្រាហ្មណ៍សូត្រ សភាវស្សន្ត ឈុតថ្មី៖

ឯតាវរាមី នយំតោ ភិយ្យោ ។ ១ ។ ១ ។ បបាហិ
 ឥហយ កុដុកាយ ទុក្ខាភិកាយ អនិក្ខាមិ ទុក្ខំ
 មនុស្សធម្មា អសមរយញ្ញាណទស្សនវិសេសំ សិយា
 ទុ ។ ១ ។ អញ្ញោ មក្កោ ពោធិយាតិ ។ កស្ស មយ្ហិ
 ការទ្វាជ ឯតនិហាសិ អភិជាតាមិ ។ ១ ។ បបាហិ
 មិកុ សក្កស្ស កម្មាទុ សីតាយ ជម្ងាយាយ
 ធិសិន្នោ វិវិទុវ កាមេហិ វិវិទុ អកុសលេហិ
 ធម្មេហិ សវិតក្កំ សវិចារំ វិវេកជំ មិត្តសុទំ បមឌំ
 ឈាមិ ឧបសម្បជ្ជ វិហារតា សិយា ទុ ។ ១ ។ ឯសោ
 មក្កោ ពោធិយាតិ ។ កស្ស មយ្ហិ ការទ្វាជ
 សតាទុសារិញ្ញាណំ អហោសិ ឯសេវ មក្កោ

ព្រាហ្មណ៍សូត្រ សភាវស្សន្ត ឈុតថ្មី៖ ២

កំលាន់ត្រឹមនេះ មិនហួសអំពីនេះឡើយ ។ ចំណែកគតាគត ក៏នៅតែមិន
 បានគុណវិសេសគឺញាណទស្សនៈដ៏ប្រសើរ អាចកំលាន់បង្ខំកិលេស
 ដ៏ក្រៃលែងជាងមនុស្សធម៌ ដោយអំពើតម្រ ដ៏ក្រៃលែងនេះឡើយ
 ទើបគេថា ប្រហែលជាមានផ្លូវដទៃ ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹងទេ
 ជីវ ។ ម្ចាស់ភារទ្វាជ៖ គតាគតានោះមានសេចក្តីត្រិះរិះឃើញយ៉ាងនេះថា
 ភាគអញ្ញាម្នាក់អង្គុយនៅក្នុងម្លប់ដើមត្រីក៏ដែលត្រង់កំ ក្នុងការងាររបស់
 សក្យៈជាប់គា ក៏បានស្ងាត់បាតកាម ស្ងាត់បាតអកុសលធម៌ចាំឯឡាយ
 បានសម្រេចបឋមជ្ឈានប្រភពដោយតែគ្នុះ វិចារៈ មានបីគឺឆ័ន្ទសុខភិក
 អំពីសេចក្តីស្ងាត់នោះ ក៏សម្រាន្តនៅដោយឥរិយាបថតំណ ២ ប្រហែលជា
 ផ្លូវដ៏ឆ្លាត ប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសេចក្តីត្រាស់ដឹងទេជីវ ។ ម្ចាស់ភារទ្វាជ៖
 គតាគតានោះមានវិញ្ញាណ រក្សាភាវនាស្ថិតថា ផ្លូវនេះឯង ទើបជាផ្លូវ

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមវគ្គសក្ក

កោដិយាតិ ។ តស្ស មឃ្លី ការាដា ឯគនហោសិ
កំណុំ ទោ អហំ តស្ស សុខស្ស កាយាមិ យន្តិ
សុទំ អញ្ញាត្រា កាមេហិ អញ្ញាត្រ អកុសលេហិ
ធម្មេហិតិ ។ តស្ស មឃ្លី ការាដា ឯគនហោសិ
ន ទោ អហំ តស្ស សុខស្ស កាយាមិ យន្តិ
សុទំ អញ្ញាត្រា កាមេហិ អញ្ញាត្រ អកុសលេហិ
ធម្មេហិតិ ។

[១៧០] តស្ស មឃ្លី ការាដា ឯគនហោសិ ន
ទោ តំ សុករំ សុទំ អនិកុដ្ឋំ ឯវំ អនិមត្តកសិមាមិ
មត្តកាយេន យទ្ធាហិ ទំឡាវកំ អាហារិ អាហរេយ្យំ
ទំននំ កុម្មាសន្តិ ។ សោ ទោ អហំ ការាដា
ទំឡាវកំ អាហារិ អាហរេសិ ទំននំ កុម្មាសំ ។
តេន ទោ បន មំ ការាដា សមយេន
បញ្ច ភិក្ខុ បច្ចុប្បដ្ឋិតា ហោន្តិ យំ តោ
សមណោ កោតមោ ធម្មំ អនិកមិស្សតិ តន្តោ
អាហរេស្សតីតិ ។ យតោ ទោ អហំ ការាដា

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមវគ្គសក្ក

ប្រត្រិក្កោតោមិស្សិសេចក្តីត្រាស់ជីវិតិក ។ មាលការាដាៈ គថាគនាទោ
មានៈសេចក្តីត្រិះរិយ៉ាតិទេថា សេចក្តីសុខណា ក្រៅអំពីកាមចំណង
ក្រៅអំពីអកុសលធម៌ចំណង អាត្មាអញ ខ្លាចសេចក្តីសុខនោះដែរ
ហ្ន៎ ។ មាលការាដាៈ គថាគនាទោសេចក្តីត្រិះរិយ៉ាតិទេថា
សេចក្តីសុខណា ក្រៅអំពីកាមចំណង ក្រៅអំពីអកុសលធម៌
ចំណង អាត្មាអញ មិនខ្លាចសេចក្តីសុខនោះឡើយ ។

[១៧១] មាលការាដាៈ គថាគនាទោសេចក្តីត្រិះរិយ៉ាតិទេថា
បុគ្គលដែលមានកាយផល ខ្លាចការស្តាប់ដំណឹងក្រោយយ៉ាងនេះ មិនងាយ
នឹងបានសេចក្តីសុខនោះឡើយ ដើម្បីនោះ គួរតែអាត្មាអញ បរិភោគ
អាហារចម្បង គឺបាយនិងទំនៀលញ្ចេញលេញ ។ មាលការាដាៈ
គថាគនាទោ គឺបាយនិងទំនៀល គឺបាយនិងទំនៀល ។ មាល
ការាដាៈ សម័យនោះឯង ភិក្ខុ ៥ ប្រ ភាមមកបម្រើគេថាគនាដោយ
ភិក្ខុថា ព្រះសមណគោតមនឹងត្រាស់ជីវិតិកណា មុនជាងនឹងប្រាប់ធម៌
នោះដល់យើងចំណង ។ មាលការាដាៈ កាលណាបើគេថាគនា

វិហាសី សុទ្ធស្ស ច បហាថា ទុក្ខស្ស ច
បហាថា បុព្វេ សោមទស្សនោមទស្សនំ អនុត្តមា
អនុក្ខមសុទំ ឧបេក្ខាសតិចារិសុទ្ធិ ធម្មត្ថំ ឈានំ
ឧបសម្បជ្ជំ វិហាសី ។

[១៧៦] សោ ឋវី សមាចារេ ចិត្តេ ចរិសុទ្ធ
បរិយោធាតេ អនុត្តរោ វិគត្ថបក្កិលេសេ ធុទុក្ខតេ
កម្មជិយេ វិគតេ អនេក្ខប្បក្កេ បុព្វេនិសាទស្ស-
តិញ្ញាណាយ ចិត្តំ អភិច្ឆិន្ទាមេសី ។ សោ អនេកវិហិតំ
បុព្វេនិសំ អនុស្សរមិ សេយ្យជីវំ ឯកម្យំ ជាតិ
ទ្វេបំ ជាតិយោ ។ ចេ ។ ឥតិ សាការិ សធម្មសំ
អនេកវិហិតំ បុព្វេនិសំ អនុស្សរមិ ។ អយំ ចោ
មេ កាឆ្នាជំ ភិក្ខុយា បឋមេ យាមេ បឋមា វិជ្ជា អធិ-
កតា អវិជ្ជា វិចារា វិជ្ជា ឧប្បន្នា តតោ វិចារោ
អាលោកោ ឧប្បន្នោ យជាតិ អប្បមគ្គស្ស អតាចិណោ
ចហិតក្ខស្ស វិហារោ ។

សម្រាន្តនៅដោយវិយាបថតាំង ២ កថាគលះបង្កើនសុខផល លះចង់
នូវទុក្ខផល មានសោមទស្សនំ ចាមទស្សនំ ហើយក្នុងកាលមុន ក៏បាន
សម្រេចចក្ខុវិស័យ ដែលមិនបានទុក្ខ មិនមានសុខ មានសេចក្តីចម្រើន
កើតអំពីចក្ខុ សម្រាន្តនៅដោយវិយាបថតាំង ២ ។

[១៧៦] កាលឃើញក្នុងកាលវិញ បរិសុទ្ធ ផ្លូវផល មិនមានទិស
នឹកលេស ព្រាសចាកទុក្ខកិលេស មានសភាពជាចក្ខុវិស័យ គួរដល់ការតា-
កម្ម ជាចក្ខុវិស័យ ដល់នូវសេចក្តីមិនញាប់ញ័រ ទៅតាមអារម្មណ៍យ៉ាង
នេះហើយ កថាគលះនោះបង្កើនចិត្តនៅដើម្បីបុព្វេនិសាទស្សតិញ្ញាណ ។
កថាគលះនោះ លើកឃើញនូវបុព្វេនិសាទស្សតិញ្ញាណ ឆ្លើយតប ១
ជាតិរូប ២ ជាតិរូប ៣ ៤ ៥ ៦ ៧ ៨ ៩ ១០ លើកឃើញនូវបុព្វេនិសាទស្សតិញ្ញាណ
ព្រមទាំងការព្រមទាំងទទួលដោយប្រការដូច្នេះ ។ ម្ចាស់ការខ្លាចនេះ
បឋមវិជ្ជានេះឯង កថាគលះក្នុងវិលាចបឋមយាមវិលាច ៥ អវិជ្ជាបាត
ទៅ វិជ្ជាកើតឡើង ឥន្ទ្រិកើតឡើង ឥន្ទ្រិកើតឡើងដល់កថាគលះ ដែល
មិនប្រមាទ មានព្យាយាមជ្រៀនផុតចង់នូវកិលេស មានចក្ខុវិស័យ
ទៅក្រឡេងច្រានក្នុងកាល ។

(១៧៣) សោ ឯវិ សមាហិតេ ចិត្តេ ចរិសុទ្ធ
 បរិយោជានេ អនុស្សោ វិភត្តបក្កិលេសេ មុត្តក្កេត
 កម្មជ័យេ បិតេ អាណេត្តប្បត្តេ សត្តានំ ទុក្ខបថា
 កញ្ញាលាយ ចិត្តំ អភិធម្មាមេសី ។ សោ ធិត្វេន
 ចក្កេន វិសុទ្ធន អភិក្កន្ធមាទុសាកេន សត្តេ ចស្សា
 មិ ចរិមាទេ ឧបបដ្ឋមាទេ ហិទេ ចណីតេ សុវណ្ណា
 ទុទ្ធលោ សុគតេ ទុក្ខតេ ។ ថេ ។ យថាកម្មបកេ
 សត្តេ ចជាតាមិ អយំ ទោ មេ ការព្វាជ វត្ថុយា មជ្ឈិមេ
 យាមេ ទុក្ខយា វិជ្ជា អធិតតា អវិជ្ជា វិហិតា វិជ្ជា
 ឧប្បជ្ជា តមោ វិហិតោ អាណាកោ ឧប្បជ្ជោ យថាភិ
 អប្បមគ្គស្ស អាតាចិដោ បហិតត្ថស្ស វិហារោ ។

(១៧៤) កាលបើចិត្តតាំងត្រង់ ចរិសុទ្ធ ផ្លូវផង មិនមានទីទួល
 ធីតិលេស ប្រាសចាកបក្កិលេស មានសភាពជាចិត្តទង់ គួរដល់ការវិនា-
 ស ជាចិត្តនឹងធីត ដល់ស្វារសចក្ខុមិនញាប់ញ័រ ទៅកាមកាម្មណ៍យ៉ាងនេះ
 ហើយ គេជាគតិទោះក៏បាត់ចិត្តទៅ ដើម្បីចូលបុគ្គលក្នុងស្ថាន (ប្រាជ្ញាដឹង
 ផ្លូវចិត្តនឹងបដិសន្ធិ) ចេសសត្វទាំងឡាយ ។ គេជាគតិទោះមានបក្កជាទីពូ
 រិចរិសុទ្ធកន្ធនឹងផ្លូវចក្ខុ ជាបេសបុស្សធម្មតា បានឃើញផ្លូវសត្វទាំង
 ឡាយ ដែលច្បុក ដែលកើតឡើង ជាសត្វជាតិចាប ខ្ពង់ខ្ពស់ មាន
 សម្បុរល្អ មានសម្បុរពេក្រក់ មានគតិល្អ មានគតិពេក្រក់ ។ ថេ ។
 ដឹងច្បាស់ផ្លូវសត្វទាំងឡាយ ដែលប្រព្រឹត្តទៅសមគួរតាមកម្ម ម្ចាស់
 ការព្វាជ ថ្លៃទី ២ នេះបង គេជាគតិបានក្នុងផ្សំមួយយ៉ាងក្រៃ ឯអវិជ្ជា
 បាត់ទៅ ថ្លៃក៏កើតឡើង ធីតបាត់ទៅ ពន្លឺក៏កើតឡើង ដល់គេជាគតិ
 ដែលមិនប្រមាទ មានល្បាយជាគ្រឿងផុតបដិកិលេស មានចិត្តបញ្ចក្ខ
 ទៅក្រោនិក្ខានតាមពិត ។

[១៧២] ភោ ឯវិ សមាហិតេ ចិត្តេ ចរិសុទ្ធ
 បរិយោធាតេ អនត្ថំលោ វិកត្តបក្កិលេសេ មុទុក្ខតេ
 កម្មនិយេ វិកេ អាទេញ្ចច្យត្តេ អាសវំ ឧយញ្ញា
 ណាយ ចិត្តំ អភិច្ឆាមេសី ។ ភោ ឥនំ ទុក្ខន្ទំ
 យថាភូតំ អន្តញ្ញាសី អយំ ទុក្ខសមុទយោតិ យថា
 ភូតំ អន្តញ្ញាសី អយំ ទុក្ខនិរោធាតិ យថាភូតំ
 អន្តញ្ញាសី អយំ ទុក្ខនិរោធាកាមិនំ បដិបទាតិ
 យថាភូតំ អន្តញ្ញាសី ឥមេ អាសវាតិ យថាភូតំ
 អន្តញ្ញាសី អយំ អាសវសមុទយោតិ យថាភូតំ
 អន្តញ្ញាសី អយំ អាសវនិរោធាតិ យថាភូតំ
 អន្តញ្ញាសី អយំ អាសវនិរោធាកាមិនំ បដិបទាតិ
 យថាភូតំ អន្តញ្ញាសី ។ ភស្ស មយ្ហិ^(១) ឯវិ ថាធន
 ភោ ឯវិ បស្សតោ កាមាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចិត្ត
 កាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចិត្ត អវិជ្ជាសវាបិ ចិត្តំ វិមុច្ចិត្ត

១ ម. មេ ។

[១៧២] កាលបើចិត្តតាំងត្រង់ ចរិសុទ្ធផ្លូវផ្លូវ មិនមានចំណង
 កិលេស ព្រាសបាត្រចក្កិលេស បានសកាតជាចិត្តទន់ គួរដល់ការឆាកម្ម
 ជាចិត្តនឹងផ្គង ដល់ខ្លួនសង្ខារចិត្តច្បាប់ញ្ចៀរ ទៅតាមការស្នើសុំយ៉ាងនេះ
 ហើយ គេបាននោះក៏បង្កើនចិត្តទៅ ដើម្បីកាសវត្ថុយញ្ញាណ^(១) ។
 ភវីតនោះ បានដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា
 នេះជាហេតុនាំឱ្យកើតទុក្ខ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទីលក់ទុក្ខ ដឹង
 ច្បាស់តាមពិតថា នេះផ្លូវប្រតិបត្តិជាដំណើរទៅកាន់ចំណង់ទុក្ខ ដឹងច្បាស់
 តាមពិតថា នេះជាភាសវៈ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាហេតុនាំឱ្យកើត
 ភាសវៈ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា នេះជាទីលក់ភាសវៈ ដឹងច្បាស់តាមពិតថា
 នេះផ្លូវប្រតិបត្តិជាដំណើរទៅកាន់ចំណង់ភាសវៈ ។ កាលបើគេបានដឹង
 យ៉ាងនេះ ឃើញយ៉ាងនេះហើយ ចិត្តក៏ច្របូចចេញចាកភាសវៈផង
 ចិត្តក៏ច្របូចចេញចាកភាសវៈផង ចិត្តក៏ច្របូចចេញចាកភាសវៈផង

១ ព្រហ្មនិទ្ទេសនូវធម៌ជាគ្រឿងស្នើសុំទៅកាន់ភាសវៈ ធម៌នោះមានទុក្ខសច្ចានិមេ ។

ព្រាហ្មណ៍វិទ្យា សមាសវិស្វក្ខេ កាវ្យឧប្បាសណ

វិមុត្តស្ស វិមុត្តមិត្ត ញាណំ ហោតិ ចំណា ជាតិ
 វុសិតំ ព្រហ្មជរិយំ កាតំ កាណិយំ ធាបរិ ឥន្ទត្តា-
 យាតិ អក្កញ្ញាសី ។ អយំ ទោ មេ ការាជាន វត្ថុ-
 យា បច្ឆិមេ យោមេ តតិយា វិជ្ជា អនិកតា អវិជ្ជា
 វិហតា វិជ្ជា ឧប្បន្នា តមោ វិហតោ អាលោកោ
 ឧប្បន្នោ យជាតំ អប្បមត្តស្ស អាតាមិលោ បថា-
 តត្ថស្ស វិហរតោតិ ។

[១៧៨] ឯវិ វុត្តេ សការោ មាណោ កកវន្តិ
 ឯតទរោច អដ្ឋិត វត កោតោ តោតមស្ស បដាទំ
 អហោសិ សប្បវិស វត កោតោ តោតមស្ស បដាទំ
 អហោសិ យជាតំ អហតោ សម្មាសម្ពុត្តស្ស កិ
 ទុ ទោ កោ តោតម អត្ថិ ទេវតិ ។ ហំណសោ
 ទោ បទេតិ (១) ការាជាន វិជិតំ យទិទំ អត្ថិ ទេវតិ ។

• ១. ហំណសោ ឧ វុត្តិ វិស្សនិ ។

ព្រាហ្មណ៍វិទ្យា សមាសវិស្វក្ខេ កាសាស្សន្ត កាសាស្សន្តប្រការ

កាលបើចិត្តប្រស្រ័យហើយ សេចក្តីដឹងថា ចិត្តប្រស្រ័យដូច្នេះគឺកើតមាន
 កថាធនដ៏ធំច្បាស់ថា កំណើតរបស់ភាវាញអស់ហើយ មន្តព្រហ្ម-
 ជរិយៈភាវាញបានប្រព្រឹត្តប្រាប់គ្នាហើយ សោត្រសក្ខីភាវាញ
 ក៏បានធ្វើស្រេចហើយ មន្តភាវាតក៏ចូលទៅប្រព្រឹត្តទៅដើម្បីសោត្រសក្ខី
 នេះទៀតមិនមានឡើយ ។ ម្ចាស់ការាជានៈ វិជ្ជាទី ៣ នេះឯង គឺជា-
 ធនបានហើយក្នុងបច្ចុប្បន្នយោបាយនៃព្រឹត្តិ ឯអវិជ្ជាបានទៅ វិជ្ជាកើតឡើង
 នឹងធនបានទៅ ភវិតកើតឡើង ផលនៃធន ដែលជាគុណមិនប្រមាទ
 មានព្យាយាមជាគ្រឿងដកចង់ដូចកិលេស មានចិត្តបញ្ចូលទៅព្រះវិញ្ញាណ
 ភាវិត ។

[១៧៩] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្រាវជ្រាវនេះហើយ
 សកាវមាណា កាលពាក្យនេះនឹងព្រះមានព្រះភាគថា ឡើង ព្រះ
 ភាគមដ៏ចំរើន មានសេចក្តីព្យាយាមមិនបានឈប់ ឡើង ព្រះភាគម
 ដ៏ចំរើន ជាអហន្តសម្មាសម្ពុត្ត មានសេចក្តីព្យាយាមជាប់របស់សប្បវេស
 បពិត្រព្រះភាគមដ៏ចំរើន ទៅភាវានៃមនុស្ស ។ ម្ចាស់ការាជានៈ ពាក្យ
 ណាថា ទៅភាវានេះ ពាក្យនេះក៏ជាធនដ៏ធំច្បាស់ភាវាហត្ថភិក ។

សុត្តន្តបិដក ខណ្ឌបិដក ឧទ្ទិសបិដក

កិច្ច ទោ កោ កោតម អត្ថំ ទេវតិ បុដ្ឋា សា
 មាថា ហំសោ បទេតិ^(១) ការាជ វិទិតិ យទិទិ
 អត្ថំ ទេវតិ វទេសិ ទទុ^(២) កោ កោតម ឯវិ សន្ត
 តុច្ឆា មុសា ហោតិ ។ អត្ថំ ទេវតិ ការាជ
 បុដ្ឋា សមាថា អត្ថំ ទេវតិ យោ វទេយ្យ ហំ-
 សោ វិទិតា មេ វិទិតាតិ យោ វទេយ្យ ។ អដ-
 ទ្ធេតុ វិញ្ញាប្បសេន ឯកសេន ទិដ្ឋំ កុដ្ឋំ^(៣) វា យទិទិ
 អត្ថំ ទេវតិ ។ កិស្ស ចន មេ កវំ កោតមោ
 អាទិកេនេវ ទ ក្សកាសីតិ ។ ទទ្ទេន សន្មតិ ទោ
 ឯតិ ការាជ លោកស្មី យទិទិ អត្ថំ ទេវតិ ។

១. ឯសោ មេ កុដ្ឋំ វិស្សា ។ ២. ឯ ឧទ្ទិ កេតិ វិស្សា ។ ៣. ឯ កុដ្ឋំ ។

សុត្តន្តបិដក ខណ្ឌបិដក ឧទ្ទិសបិដក

បពិត្រព្រះគោតមដ៏ចំរើន កាលបើខ្ញុំព្រះអង្គសួរថា ទេវតាមានមែន
 ឬទេ ហេតុអ្វីក៏ព្រះអង្គឆ្លើយថា ម្ចាស់ការទ្វាជៈ ពាក្យណាថា ទេវតា
 មានដូច្នេះ ពាក្យខ្លះក៏ថាគតដ៏ធំល្បីសំភាមហេតុពិត បពិត្រព្រះគោតម
 ដ៏ចំរើន កាលបើមានហេតុយ៉ាងនេះហើយ ពាក្យរបស់ព្រះអង្គថាពាក្យ
 កុហកទេ ។ ម្ចាស់ការទ្វាជៈ បុគ្គលណាដែលសួរថា ទេវតា
 មានមែនឬទេដូច្នេះ គប្បីពោលថា ទេវតាមានមែនដូច្នេះក្តី មួយទៀត
 បុគ្គលណាពោលថា ទេវតា យើងដឹងតាមហេតុពិត ទេវតាយើងដឹង
 ល្បីសំហើយដូច្នេះក្តី ។ ពាក្យណាថា ទេវតាមានដូច្នេះ មានតែវិញ្ញា-
 បុរស ទើបគាត់ដល់នូវសេចក្តីចូលចិត្តតាមពិត ក្នុងពាក្យខ្លះៗ ។
 ចុះព្រះហេតុអ្វី បានជាព្រះគោតមដ៏ចំរើន មិនដោះស្រាយតាមបទគារី
 ដើមដល់ខ្ញុំព្រះអង្គ ។ ម្ចាស់ការទ្វាជៈ ព្រះថាពាក្យណាថា ទេវតា
 មានដូច្នេះ ពាក្យខ្លះអស្ថគ ដោយសព្វដ៏ខ្ពស់ ក្នុងលោក ។

[១៧៦] ឃុំ វត្ត សភាវិស្សន្ទ ធិបតី/ធិបតី

វត្ត ឃុំធិបតី អភិក្កន្ធិ ភោ ភោតម អភិក្កន្ធិ

ភោ ភោតម សេយ្យជាចំ ភោ ភោតម ធិក្កន្ធិ

ក ឧត្តរេយ្យ បដិទ្ធិ ក វិវេយ្យ ឧត្តរេយ្យ ក

មត្តិ អាចិក្កេយ្យ អនុតារេ ក តេសេយ្យដោតំ ជា-

យេយ្យ ឧត្តរេយ្យ រូបាចិ ឧត្តរេយ្យ ឃុំមេវ ភោតា

ភោតមេធន អនេកបរិយាយេធន ធនោ បកាសិភោ

ឃុំសាហំ កវត្ត ភោតម សាហំ កវត្ត ធនោ

[១៧៧] កាលបើព្រះមានព្រះភាគ ទ្រង់ស្រាវជ្រាវនេះហើយ

សភាវិស្សន្ទ ក៏ក្រាបចង្អុលព្រះមានព្រះភាគយ៉ាងនេះថា បពិត្រ

ព្រះភាគមង្គលេ ភាសិតរបស់ព្រះអង្គច្បាស់ពេកណាស់ បពិត្រ

ព្រះភាគមង្គលេ ភាសិតរបស់ព្រះអង្គច្បាស់ពេកណាស់ បពិត្រ

ព្រះភាគមង្គលេ ប្រៀបដូចបុគ្គល ដូចឡើងស្នូលរបស់ដែលគេដាច់ទុក

ឬបើឡើងស្នូលរបស់ដែលគេដាច់ទុក ឬប្រាប់ដល់បុគ្គលវត្ថុផ្សេងៗ ពុំបាន

សោត ដូចគ្រោលស្នូលប្រឡងបង្កើតឡើង ដោយគិតថា មនុស្សដែល

មានចក្ខុ វេទនាមើលឃើញស្នូលប្រឡងទ្រាយបាន យ៉ាងណាមិញ ឯធម៌

ដែលព្រះភាគមង្គលេ បានសម្រេចហើយ ដោយអនេកបរិយាយ

ក៏យ៉ាងនោះឯង ឯព្រះអង្គសូមដល់ព្រះភាគមង្គលេ តាំងព្រះធម៌

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយស្ស មជ្ឈិមបណ្ណសាគ

កិក្ខុសង្ឃញ្ច ឧបាសកំ ចំ កវំ តោគមោ ជាតេតុ
អដ្ឋតត្ថេ ចាណុបេតំ សវណង្គតន្តំ ។

សធរសុត្តំ វេសមំ វិជ្ជិតំ ។
ព្រាហ្មណត្ថោ ចត្វាមោ ។

តស្ស វត្ថុស្ស ឧទ្ទាទំ
ព្រហ្មាយុ សេសស្ស លាយតោ
យោជមុទោ ច ព្រាហ្មណោ
ឯសុចក្កំ ធនញ្ញាទី
វិសេដ្ឋោ សុភតារវេ ។

មជ្ឈិមបណ្ណសាគ សមុត្តំ ។

សុត្តន្តបិដក មជ្ឈិមនិកាយ មជ្ឈិមបណ្ណសាគ

តាំងព្រះភិក្ខុសង្ឃ ជាជាទីពឹងទីពឹង សូមព្រះគោតមដ៏ចម្រើន ជ្រាបចម្រើន
ច្បាប់អង្គជាឧបាសក ដល់ច្បាប់ព្រះភ្នែកយ៉ាងទីពឹង ទីពឹងស្មើដោយ
ជីវិត ចាប់ផ្តើមតាំងពីថ្ងៃនោះទៅ ។

ចប់ សធរសុត្ត ទី ១១ ។
ចប់ ព្រាហ្មណត្ថ ទី ៨ ។

ឧទ្ទាទំនៃវិជ្ជាចោះ ដូច្នេះអី

រឿងព្រហ្មាយុព្រាហ្មណ៍ ។ សេសព្រាហ្មណ៍ ។ អស្សណ-
យនមាណា ។ យោជមុទុព្រាហ្មណ៍ ។ ចក្កីព្រាហ្មណ៍ ។
ឯសុភវិព្រាហ្មណ៍ ។ ធនញ្ញាទីព្រាហ្មណ៍ ។ វិសេដ្ឋ-
មាណា ។ សុភមាណា ។ សធរវិមាណា ។ ។

ចប់ មជ្ឈិមបណ្ណសាគ ។

ស្តេនដោយឧបាសកសេម រឿយ សៀមរាប